M.T.C. Tusculane questiones cum com mento Philippi Beroaldi.

Philippi Beroaldi Bononiensis ad nobilem Philippum Cyulanum pannonium disci-
pulum suum epistola.

Isocrates
Theopōpus
Ephorus

ISocrates ille summus disciplinæ Rhetoricæ professor: ex cuius ludo litteratorio
tanq̄ ex æquo Troiano ĩnumeri principes exilierunt: sup discipulis duob⁹ theo
pōpo atq; ephoro ita diiudicabat: ut alteri frenis alteri calcarib⁹ opus eē dictita-
tet. Tu uero mi Philippe theopōpo: q̄ ephoro similior: nō tā stimulo æges ad studia exco
lenda q̄ freno. Cū tu apte sponte ꝓpensus adeo sis ad litteras sitiēter hauriendas: ut ardo
te quodā inflāmatus iapi uidearis. Et cum doctoris officiū sit ut docere. Discipuli ut ue-
lit pbere se docilē: ego qdē opando: tu ex ꝓmptuario meo pœnora neq; mucida neq; pu-
tida tibi expromant. Tu aūt tāta ingenii docilitate existis: ut dociliores te oppido q̄ pau

Doctoris
officium
Discipuli

cos cognoueri. Iam sexquianū in meo cōtubernio mecū degis: quo toto tpe nulla pīncu
i iam dies trāsmissa est: qn aut ipse tecum aliqd musitaueris: aut ex me qppiam audiueris
dignū auditu dignūq; memoratu. Ex hac uigilantia: ex hoc pertinaci studio. Ex hac quo
tidiana exercitatione tantū profecisti: ut linguæ uitiligines repurgaueris: ut salebras bar
barismoꝝ: q trāsmontanis fere genuini ac peculiares sunt: latinitatis dolatorio leuigaue-
ris: ut iam ꝓsa & uersu periclitaris ingenium. Et cū in eo sis adolescentiæ lubrico. In quo
fere aut cadere: aut titubare contingat te nullus uitioꝝ turbo iactauit: nō delitiæ nfates
non condiscipuloꝝ sodalitates: non illicibiles uoluptates trāsuorsum trudere potuerūt

Vitiligies
linguæ
Adolescē-
tiæ lubricum
Vita sine
litteris
Vix uita
lis
Indolatiles
Transmō-
tant elegā
tię sectato
res laus
georgii
mora

a cultu a litteraꝝ: sine quibus cultus oīs est incultus & uita uix uitalis. Nō fecisti qd̄ cō-
plusculi scholasticoꝝ: qui ad nos ꝓut barbari ueniunt. Ita barbari in patriā reuertunt̄: ri
gidi ꝓ r sus & idolatiles: quos nulla scobina elimare: nulla ascia possis expolire. Cœperūt
tū haud pridem: qd mihi magnæ uoluptati est: pleriq; oēs transmontanoꝝ me potissimū
auspice & doctore barbariē exuere elegantiā induere: Nitorem linguæ detersa rubigine
ostētare: nec tā uerbosas leges sectari: q̄ eloquentiā latialē affectari qbus nō tā cordi est
Bartolus & Baldus q̄ Plau. & Plini. tu aūt ĩpensam opandas: ut in panoniā nitidior redo
as atq; elegantior: neq; ulla ex pte sis Ciulanæ familiæ dehonestamento: q̄ clara honora-
q; apud pānonios est: ex qua nō pauci longo ab hinc seculo extiterunt nobilitate mōstra
biles: & in pītia tres fratres tui ladislaus. Georgius. Nicolaus pfecturis militaribus deco
tati: itē quos Georgius quē mortē noītant: cōpiimis enitescit. Comitate affabilis: libera-
litate munificus bellica uirtute ꝓpollēs: & ob id maximo pānoniaꝝ regi piucūdus. Qui
cū bellū cōtinenter gerat aduersus turcas truculentos: cū ducatu bellico exornatū uelu-
ti obiicē opposuit ꝓcellæ efferataꝝ gentiū suffrenandæ atq; ferociæ retundendæ. Tu æ
to militiæ huiusce nr̄æ lr̄ariæ sacramētis initiatus. Et eloquētiæ cādidatus: nihil omittis
eaꝝ reꝝ: quæ tibi: q̄ tuis: q̄ familiæ esse possint ornamēto. Qd̄ mihi hornamētū sane fu-
it & incitabulum: ut tibi nuncuparim dedicarem cōmentarios. Tusculanaꝝ quæstionū:
quos nuperrime excudi: quibus spero me dedisse tale temperamentū: ut neq; immodice
extuberarent: neq; anguste astringerent quoꝝ doctrina: neq; promiscua est: neq; protri
ta: utpote ex philosophiæ deprompta sacrario. intercisim flosculi intextunt spirātes sua-

Flosculi
commen-
tarus insp
si in mani
bus cōmen
tarii Apu-
leiani

ueolētiam magis: q̄ graueolētiam. De rota re tu & cæteri sinceri lectores bene opinor iu
dicabunt. Virulētorum linguas & oblatratorum morsus nihil moror. Quod superest de
um rogo ut mihi tantisper uitam protoget: dum ero ad hāc commentandi facultatē ido-
neus. In manibus sunt commenrarii apuleiani: quos interuallo breui ītermissos ad offi-
cinam reuocare contendo: ut litteratoria incude formati usui esse possint mercis nostræ
negociatoribus & condimentoru nostroꝝ alimenta sectantibus. Vale & dilige doctorē.

PHilippi Beroaldi commentarii in quæstiones tusculanas.

PHILOSOPHIA donum dei dux uitæ. Virtutis indagatrix: uitior̃ expultrix. Disciplia Disciplinar̃ sapiẽtiæ amor. Vitæ lex. Trifariã diuiditur. In moralem: naturalẽ: rõnalem. Prima componit aĩum. Secunda rer̃ naturam scrutat̃: Tertia, pprietates uerbor̃ exigit & structuram. Qui membratim philosophiam diducunt Contenti sunt hac tripartita distribu/tione. Quidam frustratim secantes non tam partiunt̃ q̃ concidunt ac lãcinant. Moralem quæ græce ethicæ dr̃: cũ primis excoluit. M. Tullius conditis uoluminibus non paucis. Inter quæ tusculanæ q̃stiones sunt famigeratæ. Quas hoc titulo inscripsit a uilla tusculana: quæ prius syllæ Dictatoris: postea fuit. M. Ciceronis q alterã quoq; uillã habuit: quã uocabat Academiã. Ab exẽplo Academiæ Platonicæ. Vbi cõposuit uolumĩa eisdem nominibus. Laus philosophiæ Tusculana uilla

MARCI Tullii Cicerõis Tusculanarum quæstionum Liber Primus.

CVm defensionum laboribus senatoriisq; mũeribus: aut oĩno aut magna ex pte essem aliqñ liberat᷒ retuli me Brute te ortãte maxime ad ea studia q̃ retenta aĩo remissa tpibus: longo interl ualo intermissa reuocaui. Et cũ oĩum artiũ: q̃ ad rectã uiuendi uiã ptinerent: rõ & disciplina studio sapiẽtiæ: q̃ philosophia dr̃: cõtineret: hoc mihi latinis lr̃is illustrandũ putaui. Nõ qa philosophia græcis & lr̃is & doctoribus peipi nõ posset: sed meũ iudiciũ semp fuit oĩa nr̃os: aut inuenisse p se sapiẽtius q̃ græcos aut accepta ab illis fecisse meliora: quæ qdẽ digna statuissent: i qbus elaborarẽt. Nã mores & īstituta uitæ resq; domesticas ae familiares nr̃as, pfecto & melius tuemur & lautius: rẽ ue

CVm ubiq; fere se Platonis sectatorem, pfiteatur. In quæstionibus tusculãis: nõ minus stoicus est q̃ Platonicus: pbatq; dogmata stoicorũ quæ austeriora sunt quor̃ astrictior est oratio: q architecti sunt poene uerbor̃. M. Tulli Ciceronis libris diprendere licet: nõ Geometriæ: non musicæ: non grãmaticæ: non denique ullius ingenuæ artis scientiã ei defuisse. Hic dialecticæ subtilitatẽ: hic moralis partis utilitatẽ: hic rer̃ motus causasq; cognouit. Ita ex multa eruditione: & oĩum rer̃ scientia exundat exuberatq; illa admirabilis eloquẽtia. Vt merito creditum sit & ,pditum. M. Tullii Ciceronis ingenium solũ Romano imperio par fuisse latinæq; facundiæ pomeriũ protulisse: scribit aũt noĩatim ad. M. Brutũ has ceq̃stiones: hoĩem tum iucũdum & car̃: tũ litteris præcellẽtem: cuius noĩ librum illum de claris oratoribus Clarissimũ dedicauit. Ad quem librũ quoq; cui titulus est orator. Et quiq; uolumina de finibus bonor̃ malorumq; pscribit: quem q̃ti faciat identidẽ ostendit: q tanta doctria pditus fuit ut ne græcis quidẽ cederet in philosophia: ut ei interdum ipse Cicero non satisfaciat. Nãq; illum ueluti fractum & elubẽ infamabat: hic tyrannoctonos fuit. Et si filius Cæsaris creditus: scripsitq; ad ipm Ciceronẽ librũ de uirtute, pbatissimũ. Et hoc ueluti anteloquium sit interptationũ quas laconica: iscribere destinaueram: ut pote concionas & breues. Nolebã.n. in his laxius fusiusq; euagari: sicut in cõmentariis, ppetuis atq; tranqllis sumus latissima expaciati. Laconismon in his de industria sectari in aĩo erat: ut lectores diiudicare possent an idem esse/mus in pauciloquio: q̃ i multiloqo existima mur. An in nobis uersatile ingeniũ sit: qd' & angusta copiose: & copiosa stricti possit e dissertare: nõ.n. mius artificiosum ẽ latitudinẽ materiæ stricto sermõe colligere: quã res breues late differere: sed nodi enodari sine laxamẽto: copia rer̃ explicari sine copiosa interptatione non poterant. Spero tñ me secutũ tale tempamentũ: ut candidus lector: neq; multum deesse: neq; multũ supesse sit existimaturus. Defensionum: laus boni oratoris: ut in actionibus forensibus defendere malit quã accusare. Cũ hoĩes hoĩum cã geniti sint: & deus sit mortali iuuare mor/talem: ptere a tũ piculosum tum sordidũ est: ut accusator noĩeris: Quod contigit cupiã. M. Bruto qd est.n. tam inhumanũ quã eloquentiã a natura ad cõseruationẽ hoĩum datã: ad hoĩum pestẽ pniciemq; conuerte. Ad ea studia: philosophiæ studia significat. Tpibus: tpa bellor̃ ciuiliũ turbulẽta intel/ Accusatoris nomen sordidum

ligi uult. In quibus tolli sʼe medio sapientia ui geritur res ut inquit ennius. Studio sapiæ: Sapientia
Sophia perfectū bonū est mentis humanæ philosophia sapientiæ amor est; & affectatio; qđ & ipso noie fatef;
quidā sapientiā dixerunt esse diuinoꝝ & humanoꝝ sciam: quā græci sophiā uocāt; philosophiā uero
uirtutis studiū. Alii studiū corrigendæ mentis. A qbusdā dicta est appetitio rectæ ratiōis: ab aliis uitæ
lex; philosophia ut ait uerissime Sene. Aium format & fabricat: uitā disponit; actiones regit; agenda &
omittenda demonstrat; sine hac nemo securus est; philosophandū est; siue fato cuncta regunt; siue ca
sus res humanas impellit; siue deus uniuersi
arbiter & conditor Cuncta disponit. Nros.
Laus romanoꝝ: de qbus Pli. gentiū in toto or
be pstantissima una oī uirtute haud dubie ro
mana extitit. Cicero quoq; alibi inqt. Inge
nia ut multis rebus possumus iudicare nroꝝ
hoium; multū cæteris hoibus oium gētium
Leges .xii. tabularū præstiterunt. Institutis & legibus: De insti
tutis antiquis Romanoꝝ caput est apud Vale
rium; leges decēuirales ait Liuius esse fontē
oīs publici priuatiq; iuris. Apud. M. Tullium
Cras. orator sic refert. Bibliothecas me Her
cule oium philosophorū unus mihi uidef
libellus. xii. tabulaꝝ si quis legū fontes & ca
pita uiderit & auctoritatis pōdef & ubertate
utilitatis supare. De re militari: Hæc ppria
& ueluti peculiaris ars fuit Romāoꝝ: hac res
Romana creuit ad summū. hæc ut Mar. Tul.
uerbis utar; nomē populo Romāo; hæc huic
urbi æternam gloriā peperit: hæc orbem ter
rarū parere huic imperio coegit: lege Iosephū
disciplinā bellicam Romanoꝝ miro pconio
extollentem. Doctrina græcia. M. Tulli. in
oratione; pro. L. flacco tribuo græcis litteras;
do multaꝝ artium disciplinā; nō adimo ser
monis leporē: ingenii acumen; dicendi copiā.
Eusebius quoq; in. uiii. pparationis euangeli
Docti græci cæ. Græcia inqt sola hoies generat uere cœle
stes atq; diuinos. Natura ad oēm scientiā na
tos. Cuius rei cā ē subtilitas aeris. Nō. n. teme
re dixit heraclius. Aer siccior aīa prudētior:
ac melior. Homerus añ Romā: Cor. nepos
in primo chronicoꝝ dixit homeꝝ fuisse an
te Romā cōditam annis circiter. C. lx. Sassius
uero in annalibus de homero & hesiodo scri
ptum reliqt utrūq; uixisse ante Romā condi
tam Siluiis Albæ regnantibus: annis post bel
lum Troianum plus. clx. alii homeꝝ q̄ hesio
dum maiorē natu fuisse dixerunt. Alii mino
rem Mar. Varro nō eē dubiū inqt qn aliquo
tpe eodē uixerint eosq; synchronos fuisse te
Liuius andronicus staf. Liuius. A. Gel. in. xui. primus oium. L.
Liui poeta fabulas docere Romæ cœpit post
sophoclis; & euripidis mortē annis plus fere.
C. & lx. idē alibi liuiū appellat antiqssimū
poetam. Eiusdem Titus Liuius & Valeri. ma
ximus meminerunt quem suaꝝ fabulaꝝ actorem extitisse tradunt. Cognominatus est andronicus. De
quo sic diomedes. Constat apud Romanos; primū latino sermōe comediam liuiū andronicū scripsis
se. Ennium; Mar. Varro in primo de poetis libro scripsit. Qu. Ennium natum eē. Qu. Valerio & C.
Ennius Manilio Consulibus. Tarentinus fuit. Si Eusebio credimus. Mela Pōponius ait rudias apuliæ oppidū
ennio ciue esse nobiles; cui astipulaf silius cū ait miserunt calabri rudiæ genuere uetustæ periit mor
bo articulari. Neuius. Hic stipendia fecit bello punico primo; plautus uero floruit in scena id tpis:
quo Mar. Cato orator in ciuitate. In originibus; scilicet portii Catonis. De qbus uoluminibus: hæc Ci
cero in Bruto. Iā uero origines Catonis quem florem aut qđ lumen eloquentiæ nō habent idem mox
Origenis Catonis paulo in hanc sniam; utinā extarent illa carmina; q multis seculis ante suā etatem in epulis esse cantita
ta a singulis conuiuis. De claroꝝ uiroꝝ laudibus in originibus scriptū reliquit cato; scriptionem origi

ro publicā nři maiores certe melioribꝰ tēpera
runt: & institutis: & legibꝰ. Quid loquar de re
militari? in qua cū uirtute nostri multū ualue
runt: tum plus ēt disciplina. Iam ill. q̄ natura
non litteris assecuti sunt: neq; cū græcia: neq;
ulla cum gente sunt cōferenda. Quæ. n. tanta
grauitas: quæ tanta cōstantia magnitudo ani
mi: pbitas: fides: quæ tā excellens in oī gene
re uirtus in ullis fuit; ut sint cū maioribus no
stris cōparanda. Doctrina græcia nos & oī lit
terarum genere superabat: in quo erat facile
uincere nō repugnātes: nā cum apud græcos
antiqssimum e doctis sit genus poetaꝝ: si qdē
Homerus fuit & Hesiodus ante Romā condi
tā Archilochus regnāte Romulo: serius poe
ticā nos accepimus: annis fere. cccc x. post Ro
mam coditā Liuius fabulā dedit Appio Clau
dio Cœci filio. M. Tuditano cōsulibus: anno
ante natū Enniū: qui fuit maior natu: q̄ Plau
tus & Neuius: sero igitur a nřis poetæ uel co
gniti: uel recepti. Quamq̄ est in originibus:
solitos esse in epulis canere conuiuas ad tibi
cinem declaroꝝ hoium uirtutibus: honorem
tñ huic generi nō fuisse declarat oratio Cato
nis: in qua obiecit ut pbrum Marco nobilio
ri: q in puinciam poetas duxisset: duxerat āt
consul ille in ætholiam ut scimus Enniū: quo
minus ergo honoris erat poetis: eo miora stu
dia fuerunt. Nec tñ si qui magnis ingeniis in
eo genere extiterunt: nō satis græcoꝝ gloriæ
responderunt: an censemus si Fabio nobilissi
mo hoī laudi datum esset: q pingeret nō mul
tos etiam apud nos futuros polycletos & par

num taxat

thasios fuisse: honos alit artes: omnesq; incendun tur ad studia gloria: iacentq; ea semp: q apud quos q; improbant: summā eruditionem græci si tam cē sebant in neruo⁊ uocumq; cantibus. Igitur & Epa minundas princeps meo iudicio græciæ fidibus p̄ clare cecinisse dicit̄. Themistoclesq; aliquot ante annis cum in epulis recusasset lyram est: habitus i doctior. Ergo in græcia musici floruerunt: disce bantq; id oēs: nec qui nesciebat: satis excultus do ctrina putabat̄: in summo apud illos honore geo metria fuit. Itaq; nihil mathematicis illustrius: at nos metiendi ratiocinandiq; utilitate inspecta: hu ius artis terminauimus modum. At cōtra oratorē celeriter complexi sumus nec eū primo eruditum: aptum tñ ad dicendū: post aūt eruditum: nam Gal bam africanū Lelium doctos fuisse memoriæ tradi tum est: studiosum aūt eum qui iis ætate anteibat Catonē: post uero Lepidū Catonē: Graecos: deīde ita magnos nostram ad ætatem: ut nō multum aut nihil oino græcis cederetur. Philosophia latuit us q; ad hanc ætatem nec ullum habuit lumen littera

num taxat festus pompeius: tanq̄ mutilam: cum ait originum libros q; inscripsit. Cato non satis plenum ti tulum ꝓpositi sui uidet̄ amplexus: qn̄ prægrauant ea: q sunt re⁊ gesta⁊ populi Romāi. Huic generi. s. poe ta⁊: poeticæq; disciplinæ. Oratio Catonis: idem Cato scripsit oratiōes amplius. cl. Vt probrū: Dedecus tur pitudinem: alias conuitium. Alias stuprum & incestum: lex fuit apud romanos: ut ꝓbrum uirginis uestalis capite peniteat̄. M. nobiliori: Cognomētū est. Dicebat̄. n. M. Fuluius nobilior: qui ætholos uicit. Vnde ouās Proḃrum
urbem introiuit. Ambraciam signis tabulisq; pictis spoliauit: quā uictoriā ennius insigni poemate celebra uit. Qu. Fuluius nobilior. M. huiusce filius ennium ciuitate donauit. Fabio quod pin geret: Cognomen ex pictura traxerunt fa bii clarissimegentis. Dicti. n. sunt pictores: Fabii pi ctores
princepsq; huius cognominis fabius ædem salunspixit: q pictura durauit ad plinii me moriam: æde claudii principatu exusta. Re fert Liuius fabiū pictorē delphos ad ora culum missum Hānibale italiā uexāte fu it: hic scriptor annaliū: sed impolitus ac si ne ullis ornamētis: sensus est: si honoratus laudatusq; esset fabius cognomento pictor ex arte pingēdi fuissent haud dubie apud romāos non pauci pictores ægregii: quales polyclerus parrhasiusq; fuerūt. Miror Cice ronem cū de pictoribus loquat̄ mentionē Polycle tus
facere polycleti: q statuarius fuit: & ex ære signa fecit nobilitata scripto⁊ p̄conio: cum Astragali zontes
primis fecit Astragalizontes: hoc est talis lu dentes: quo opere nullum absolutius iudi Parrhasi us
cāt. Sic erudiuit hic toreuticen: ut phidias aperuit: ꝓprium eiusdem ut uno crure in sisterent signa q faciebat parrhasius aūt de scendit cū zeuside in certamē picturæ: pri mus symetriā dedit picturæ: primus argu tias uultus elegātiam capilli uenustatē oris expressit. De utroq; Pliu. satis multa. Ho nos alit artes. In hanc sñiam Valerius: uirtu tis uberrimū alimētū est honos. In neruo rum cantibus: Musicam significat. Antiqui neruias uocabant cordas lyræ: utpote ex neruis cōfectas. Epaminundas: Hic thebanus honesto genere na Neruiæ
tus parte polymno. Citharizare: & cantare ad corda⁊ sonū doctus est a Dionysio: Carmina cātare tibiis ab Epaminū
olympiodoro: saltare a caliphrōe. In phia p̄ceptorem habuit lysiam pithagoreum: fuit modestus: prudēs: das
grauis peritus belli: fortis manu: aio maximo: adeo ueritatis diligens: ut ne ioco qdem mentiret̄. Fidibus Cithara: & cordis canoris. Virgilius threicia fretus cithara fidibusq; canoris. Habitus indoctior: Quinti lianus in. i. Vnde ēt ille mos: ut incōuiuiis post cenā circūferret̄ lyra: cuius cū se impitum themistocles con fessus esset: ut uerbis Ciceronis utar est: habitus indoctior: scribunt historici cymonē in cena apud laome dontem non inuitum decantasse: ex quo laudatus est: p̄positusq; themistocli: qd̄ ille neq; cantare: neq; fi dibus didicisse. Verum amplissimā opulentissimāq; rempublicā sese scire facere iactasset. In græcia mu Dictū the
sici. Tñ antiquis illis tpibus apud græcos ueneratiōnis musicæ fuit: ut idem musici: & uates: & sapientes iu mistoclis
dicarent̄: auctor est timagines oium in litteris studio⁊ antiqssimam musicen extitisse. Cōstat citharedicā Laus musi
artem inter honestas ꝓfessiones numerari: p hanc orpheus plurimū potuit: hanc phi graues amant: hāc di ces
ligunt musæ: qbus tradentibus in usum hoium uenit: hæc in agonibus hoc est sacris certaminibus coronat̄. Geome
Geometria: In numeros atq; formas diuisa geometria est: quā oratori necessariā esse autumant eruditi: p̄ tria
cipit Plato geometriā musicāq; pueris esse discēdā: q ab ægyptiis ut ait strabo duxit originē sicut a phœni Mathema
cibus arithmetica. Mathematicis: Astrologiā. Arithmeticā geometriā: musicā mathematicas disciplias uo tici
cant: unde mathematici his disciplinis uacantes dicti: alias mathematicus accipit̄ ꝓ genethliaco astrologo Rōcinato
q: super quo apud Sueto. satis multa. Xenophon scribit socratem non magni mathematicas disciplias fecis res
se. Ratiocinandi: Calculādi supputandi cōputandi. Vnde rōcinatores dicti: q calculatores uulgo noīant̄ Calculato
dictione latina & ꝓba. Marcialis nec calculator nec notarius uelox: maiore qsq circulo coronet̄. Modū: res
Cū uidelicet geometria tollat se ad rōnem usq; mundi: & side⁊ certos constitutosq; cursus numeris explica Galba ora
re moliat̄. Cōtra: econtrario. Galbā: In primo de oratore eqdem inquit sergiū galbam memoria teneo tor
diuinū hoiem in dicendo: eiusdem meminit in bruto: & nos in. yii. tranquilli comentario. Aphricani: Pu. Aphrica
aphricanus. Et Caius Lelius imprimis eloquentes fuerunt. Antiqtate magis delectari: & libēter uerbis pri nus eloqns
scis uti uisus est Lelius. Refert Au. Gel. Scipionē oium ætatis suæ purissimæ loquutū esse. Catonem: Por Porcius ca
cium Catonē significat: q fuit optimus orator: optimus senator: optimus imperator: q sine emulo agricola cō to

rum latinaꝝ: q̃ illustranda & excitãda nobis est: ut si occupati ꝓfuimus aliqd ciuibus nostris ꝓfimus ẽt si possumus ociosi: i quo eo magis nobis ẽ elaborandũ: q multi iã esse latini lrbi dicunt scripti icõsiderate ab optimis illis qdẽ uiris: sed non satis eruditis. Fieri aũt põt ut recte quis sentiat: & id qd sentit: polite eloqui non possit: sed mandare queq̃ litteris suas cogitationes q eas nec disponere nec illustrare possit nec delectatione aliqua allicere lectorem hoĩs est intẽperanter abutentis & ocio: & litteris. Itaq; suos libros ipi legunt cũ suis: nec quisq̃ attingit ꝑter eos qui eandẽ licentiã scribendi sibi permitti uolunt. Quare si aliqd oratoriæ laudi nr̃a attulimus industria: multo studiosius philosophiæ fontis aperiemus: e qbus etiã illa manabant: sed ut Aristoteles uir summo ingenio sciæ copia cũ mot' esset. Isocratis rhetoris gloria: dicere ẽt cœpit adolescentes docere: & prudẽtiã cũ eloquẽtia iungere: sic nobis placet: nec pristinũ dicendi studiũ depõere & i hac maiore & uberiore arte uersari. Hanc.n. ꝑfectã philosophiã semp iudicaui: q̃ de maximis q̃stionibus copiose posset ornateq; dicere: in quã exercitationẽ ita nos studiose operã dedimus: ut iam ẽt scholas græcoꝝ more habere auderemus. Vt nuꝑ tuũ post discessum: in tusculano: cũ ẽent cũ pl'es mecũ familiares: tẽtaui qd in eo gener possem. Vt .n. ante ea declamitabam causas: qd nemo me diu

Lepidus porcina
Carbo orator cãorus
gracchi

didit librum de re rustica origines orationes: qui censorius dictus est. Lepidũ: Marcum emilium lepidũ significat: q est porcia dictus: & summus orator habitus iisdem tpibus fere qbus galba. Catonẽ: Lego carbonẽ fuit aũt Caius carbo orator canorus & uolubilis: & satis acer: eundẽ Lucius Gel. & uehementẽ & ualde dulcẽ: & perfacetũ fuisse dicebat hic optimus illis tpibus est patronus habitus. Gracchos: Duo fuerũt gracchi fratres. Tiberius & Caius: ambo eloquentes: quoꝝ eloquentiæ mater Corneliam ultũ contulit: uerum & doctior & eloquentior fuit Caius: q erat minor natu: quo nemo plenior nemo uberior fuisse fert: grandis erat uerbis sapiẽs sententiis: genere oto grauis. Si occupati: signat tps: quo i causis forensibus dominabat: & quo cõsul Catilinæ coniurationem detexit uindicauitq;. Otiosi: Dum feriati a rebus forensibus in otio ista cõscribimus: uir doctus.n. plura in otio conficit: q̃ reliqui in negocio. Scripti icõsiderate: ante Ciceronẽ fuerũt aliquot impoliti: & rudes q phiam latinitate donare conati sunt: sed tam illepide & iprospere: ut eã potius polluere: q̃ exornare uiderẽtur.

Duo lumina doctrinarum

Duo uero lumina doctrinaꝝ eodẽ tpe extiterunt. Mar. Tullius. & Mar. Varro: qui philosophiã latinæ loqui docuerunt. Eius q; ex oratores extiterunt: hinc ait Marcia. capella. Mar. Varro. dialecticã prima in latinã uocẽ pellexit industria: ac fandi possibilitatẽ p scholas ausonias cõparauit.

Dispositio

Quod eas nec dispõere: Inter ꝑcepta rhetorices cũ primis celebrat dispositio: q̃ docet singula suis locis decenter collocare: igit q inuenta sua mãdat lr̃is citra dispositionẽ & sine eloquutionis ornatu: is placere nõ põt: officiũ ꝑfecti oratoris ẽ: ut ꝓbet: ut delectet: ut flectat: ꝓbare necessitatis est. Delectare suauitas: flectere uictoriæ. Ipsi legũt: ita oratius quin sine riuali teq; & tua solus amares. Illa. s. oratoria: scribit Cice. in oratore se oratorem extitisse non ex rhetoꝝ officinis. Sed ex academiæ spatiis: philosophoꝝ.n. disputationibus maxĩe orator est adiutus: cũ oĩs ubertas: & quasi sylua dicẽdi ducta ab illis sit.

Domus isocratis officina dicendi

Motus isocratis gl'ia: isocrates magnus orator fuit & ꝑfectus magr: qui & scripsit multa ꝑclare & docuit alius: cuius domus cunctæ græciæ quasi ludus qdã patuit: atq; officina dicendi solitus erat hic scribere aliis ofones: qbus in iudiciis uterent. Aris. quasi subinuidẽs gl'iæ isocratis cœpit & ipe post meridiani scholis ꝑcipere artẽ oratoriã. Noto qdẽ illo ut tradit uersu frequẽter usus: αἰσχρὸν σιωπᾶν καὶ ἰσοκράτην ἐᾶν λέγειν. turpe esse tacere & isocratem pati dicere.

Philosophia maxima disciplinarum

Prudentiã cũ eloquentia: noĩe prudentiæ hoc in loco significari uĩ phia studiũq; sapiæ: cuius maximus ꝓfessor erat Aristo. Dixit tñ. M. Tulli. in.i. de officiis. Aristo. delectatũ studio phiæ contẽpsisse forẽse dicẽdi genus. Pristinũ dicẽdi studiũ: oratoriũ & forense. In hac maiore arte. Phiam intelligi uult: q̃ disciplina est disciplinaꝝ: & inter ingenuas disciplinas haud dubie primatũ tenet. Seneca inter studia liberalia. Solũ sapientiæ studiũ dicit esse liberale: sublime forte: magnanimũ. Cætera pusilla & puerilia esse.

Disputator pigmẽtis oratoriis uenustãdus

Copiose posset: perfecta illa phia est; q̃ eloqñtiæ ornamentis culta ꝓgredit. Disputator.n. & phs: si qua ei delectandi cura est: Rhetorico colore aspergendus ẽ. Et pigmentis oratoriis uenustandus. Sicut orator si ꝑsuadere uult: dialecticis quasi neruis atq; ossibus ẽ roborandus.

Schola unde

Scholas græcoꝝ: Scholã dici ludũ lr̃ariũ: q̃s ignorat a uerbo græco scholazo: qd signat uaco; qui.s. cæteris rebus omissis uacare liberalibus studiis pueri debẽt: ausonius tñ scholã a uacatione dici sentit & laxamento qd pueris interdũ dandũ esse ꝑscribit. Sic.n. inquit. Grato schola noĩe dicta est: Iusta laboriferis tribuant ut ocia musis.

Cõtrouersiæ

Nũc Cice. scholas intelligi uult disputationes cõtrouersiasq;: q̃ in scholis inter doctorẽ: & discipulos ociose agitari solent.

Causæ Declamatio

Declamitabã cãs: Seneca in.i. declamationũ. Declamabat inqt Cice. nõ q̃les nũc: cõtrouersias dicimus: nec tales qdẽ quales aũ Cice. dicebãt: quasi hesis uocabãt; cõtrouersias nos dicimus. Cice. cãs uocat. Declamatio senilis: Disputatio philosophica. Declamatiõis nomẽ auctore Sene. ap nulliũ auctorẽ antiquũ. Aũ ipm Cice. iueniri pt: ẽ ãt dclamatio ut putat caluus domestica exercitatio

quæ res

quæ res plurimum conducit eloquentiæ: quod dicendi genus utinam non exoluisset: utinam his temporibus uigeret. Ad alēdam formandamq; eloquentiam: cuius uix umbram retinemus: & eius quidem infractæ & corruptæ. Sedens: ex socratis instituto uetus prouerbium est. Romanus sedēdo uincit. Et plautinus seruus ait. Nimio plus sapio Sedens. Socrates autem potissimum sedens disputabat: & ita inducit a platone apud quem in libris de republica ait se consedisse cum multis in domo polemarchi: & in phedro sub procerissima platano considens disserit: & in pluribus quoq; alus dialogis. Ambulans: Aristotelis more qui ambulans disserebat unde peripatetici nūcupati περιπατεῖν: enim græci uocant ambulationem: hinc Aristoteles commentatiões uespertinas δειλινῶν περιπάτων: idest post meredianā ambulationē appellabat: Ego quoq; ambulans cudere commentarios: & orationes componere soleo: excipiente quæ dictamus Raynaldo nostro: Discipulorū probatissimo: qui mihi a manu est.

Rōanus sedēdo uicit
Vnde peripatetici

tius fecit: sic hæc mihi nunc senilis est declamatio ponere iubebam: de quo quis audire uellet: ac id aut sedens aut ambulans disputabam. Itaque dierum quinque scholas ut græci appellant: in totidē libros contuli. Fiebat autem ita ut cum his q audire uellet: dixisset quid sibi uideretur: tum ego contradicerem. Hæc est enim ut scis uetus & socratica ratio contra alterius opinionem disserendi. Nam ita facillime quid uerissimilimum esset īueniri posse. Socrates arbitrabatur: sed quo commodius disputationes explicentur: sic eas exponam quasi narretur: ergo ita nascetur exordium. A. Malum mihi uidetur eē mors. M. his ne qui mortui sunt? an his quibus moriendum est? A. utriusque. M. est igitur miserum: quoniam malum. A. certe. M. ergo & hi quibus euenit iam ut morerentur: & hi quibus euēturum est miseri. A. mihi ita uidetur. M. nemo ergo non miser. A. prorsus nemo. M. & si tibi quidē constare uis: omnes quicunq; nati sūt: erūt ue: nō solum miseri: sed etiam semper miseri: nam si solū eos diceres miseros: quibus moriendum esset: neminē tu quidem eorum qui uiuerēt: exciperes: moriendum est enim omnibus: esset tamen miseriæ finis ī morte quoniā autem etiam mortui miseri sūt: in miseriam nascimur sempiternam: necesse ē enim miseros esse eos: qui: centum milibus annorum ante occiderunt: uel potius oēs quicunq; nati sūt. A.

Excipiēte rainaldo nro discipulorū probatissimo

Socratica ratio: totus plato: qui dus philosophorum nuncupatur constat ex dialogis: quoniam scilicet per disputationem interrogādo respondendo dicendo. Contradicēdo facillime ueritas ellicitur: & cuncta magis colliquescūt. In dialogis autem platonicis qui diuinitus scripti sunt ferme semper socrates disputator inducitur Platonis ipius doctor: & philosophorū fōs cum nullam ipse litteram scripserit: tradit tamen Plato poemata quedam a socrate in appollinem composita fuisse. Quod uerissimilimū. ex doctrina academicorū hoc dictum est: qui nihil affirmabant: & incomprensibilitatem maxime asserebant. Vnde dicti sunt σκεπτικοὶ καὶ ἀπορητικοί: idest considerarores dubitatoresq;: quorū proprium est opinari: & Marcus Tullius in hortensio: se magnum opinatorem esse commemorat: & ut testis est Cicero in secundo de finibus quasi desperata cognitione id sequi uolūt: quodcūq; uerisimile uideat. Quasi agatur res: per dialogismum: dialogumque. Ita enim res agi uidet: ubi colloquutores introducuntur: ubi discipulus interrogat magistrum: & ille ad interrogata respōdet problemata dissoluens: & petitiones enucleans: in hortensio ait Cicero ueri inueniēdi causa contra omnia dici oportere. Malum mihi uidetur: propositio discipuli per dialogum quæ in pomponium atticum esse uolunt: & ideo p litteram. A. nomen attici signant: qui interrogat: querit ex. Mar. Tullio perinde ac ex magistro: & ille respōdet: unde merito questiones a querendo dicte: græci zetemata: & problemata appellant: ex hac disserendi formula maxime ueritas uel quod uerissimillimum sit inueniri potest. Est igitur miserum: quibusdam argumētum hoc: quasi parum probum improbatur: tanquam neq; consequens neq; necessarium sit. Si malum ergo miserum: cum inter pleraq; mala in hominibus: non tāti ponderis ut miserū efficiāt: ueluti si diues equū amiserit: si robustus febricula laboret: hec enim mala sunt sed nō talia: quæ miseriā afferre possit. uerum Cicero stoicos secuutus q rectissime colligit: si malum ergo miserum: stoicis enim placet: in eo qđ malum sit iesse & miserius & erūnas: & calamitates omnis: ex quo colligimus si mors malum ergo. miserū Consequitur enim id ex dogmate stoicoꝝ apud quos tamen mors nec bonū nec malū ē: sed adiaphorō. i. īdiferēs. Si cōstare uis: si cōsentanea dicere: si hāc sententiā: qđ mors malū sit. Constantē: firmā: ratā hr̄e uis. Sēper: Et tpe preterito & futuro. Miseriæ finis: Ita Cesar apud salustiū ait mortē erūnarū requiē esse in luctu atq; miseriis. Eā cūcta mortaliū mala dissoluere. Lucanus. Mors ultima pena ē nec meruēda uiris: & oratius mors ultima linea reꝝ est. Sēpiternā: sēpiternū uel eternū: pprie dr̄: qđ neq; initiū ut eēt habuit neq; cessasse unq̄ pōt eē qđ ē: auctor origines i prio pīarchō. Cētū milibus ānoꝝ loq ur secūdū eos: q nūdū neq; genitū neq; īteriturū unq̄ fuisse pdiderūt: & ita hoīes sp fuisse neq; unq̄ nisi ex oībus natos atq; eoꝝ generi caput exordiūq; nullū extitisse arbitrati: sunt q opinio auctores hēt pithagorā; architā: oēsq; adeo pithagoricos: Aristote. quoq; stagirites: & theophrastus: mltiq; nō ignobiles pipatetici idē scripserūt.

Socrates litterā nullā scripsit
Cōsideratores academici
Opinatorem
Zetemata
pblemata
Adiaphoron
Mors
reges erūnaꝝ
Sēpiternum
Hoīes sp fuisse

Inferos nõ esse

Triceps apd inferos cerberus: festiuiter ludit: tanq̃ talia minie metuenda sint: cecinit enim Lucretius. Inferos nullos esse: & concludens ait: qui neq; sunt usquã neq; possunt esse profecto: pythagoras apud ouidiũ inquid. Quid styga quid tenebras & nomina uana timetis materiẽ uatũ. Seneca in libro de consolatione ad martiam. Illa inquit quæ nobis inferos faciunt terribiles fabula est: nullas imminere mortuis tenebras: nec carcerem: nec flumina fragrãtia igne: nec tribunalia & reos. Luserunt ista poete & uanis nos argitauere terroribus: quin ẽt Mar. Tullius in oratione pro cluentio falsa esse: quæ de inferis traduntur indubitanter affirmat: idq; ab oibus intelligi. Diuus Augustinus ut pote ecclesiasticus scriptor: inferos esse qdẽ nõ negat: sed inqua mũdi pte sint hominẽ scire neminem arbitrat. Cocyti fremitus. De cocyto acheronte. leteo amne: stygia palude: phlegetonte reliqsq; inferorũ terriculamentis plurima Plato & poete diuulgarũt oibus notissima: phorũ uetustissimi nõ aliud eẽ inferos dixerũt: q̃ corpora mortaliũ: hoc ani mæ sepulchrũ: hoc plutonis conclaua hoc iferos uocauerũt: & omnia quæ illic esse credidit fabulosa persuasio i hũanis corporibus assignar conati sũt

Inferi in nobis
Obliuionis
Phlegeton
Acherõ
Cocytus
Styx.

obliuionis fluuũ nihil aliud esse asserẽtes q̃ errorem animæ obliuiscentis maiestatẽ uitæ prioris: consimiliter phlegetontem ardores iraꝝ & cupiditatũ eẽ putarunt: Acherontem quicquid fecisse dixisse ue usque ad tristitiã hũanæ uarietatis more nos penitet: Cocytũ quicqd hoies in luctũ lachrimasq; compellit: stygem quicquid inter se animos hũanos in gurgite mergit odiorũ.

Transuectio: scilicet animarũ quas transuehit acherontem cymba ferruginea portitor caron. Enectus siti: Necatus ut inqt Priscianus in. xi. pprie dicit ferro: nectus

Necatus
Nectus
Sitis tãtali ad Auaros

siue enectus alia ui sitis autẽ tãtali designat supplicium auarorũ: qui magnas iter opes inopes sunt: & in copia sitiut: & in affluẽtia esuriunt: qm̃ ut uetus prouerbiũ est. Auaro tam deest qd habet: q̃ quod nõ habet. Notandũ est: quod tantalo quoq; saxum impẽdere traditum est: quod ad supstitionem refert a Lucretio cum ait Diuum metus urget inanis mortales casumq; timent quẽ cuiq; ferat fors. M. Tullius in primo de finibus ad mortẽ metumq; refert. Accidit inquit ẽt mors: quæ quasi saxũ tanatlo semp impẽdet. Sisyphus: Sisyphum saxũ uoluentẽ: nihil aliud intelligi uult: quã ambitionẽ & repulsam: quia semel repulsi petitores ambire nõ desinunt petere q̃ nõ cessãt: Lucretius: Sisyphus

Tantalo saxum ipendet
Sisyphi pena ad ambitiosos
hilum

inuita quoq; nobis ante oculos est: q petere a populo fasces sceuasq; secures imbibit & semp uictus tristisq; recedit: alii saxũ igens uoluere significari aiunt iefficacibus laboriosisq; conatibus uitã terẽtes. Neq; proficit hilũ quicq̃ tantillũ minimũ hilũ putat eẽ qd grano fabæ adheret ex quo nihil & nihilũ. M. V. li. de analogia nouissimo. itaq; ut eũ quẽ putamus esse nõ hili. Dicimus nihil: sic in quo putamus eẽ neq̃ dicimus neq̃ dixit uetus poeta: Neq; discẽdi facit hilũ: quod ualet neq; dispẽdii facit quicq̃ Priscianus in sexto: nihil & nihilum a nõ & hilũ est cõpositũ: qd sine dubio ẽ nomẽ: hilũ eni pullũ uetustissimi pferebãt. Mi-

Rhadamãtus iudex asiaticoꝝ
Crassus
Oratores
Antonius
Demosthenes regula oratorum

nos & rhadamãtus: De his uirgilius. Quæsitor minos urnã mouet & gnosius hæc rhadamantus habet durissima regna. Castigatq; auditq; dolos subigitq; fateri: scribit plato in gorgia. Iouẽ cõstituisse hlios iudices apud inferos minoen Eacum & rhadamãtũ. Ex qbus rhadamãtus asiaticos iudicat Eacus europeos minos uero tãquã quæsitor præest. Lucius Crassus: Noĩa sũt nobilissimorũ oratorũ patronorumque qui disputant apud Ciceronẽ in libris de oratore. In bruto uero ait Crassũ & Antoniũ oratores maximos fuisse Lucio Cras. nihil statuo inqt fieri posse pfectius. Erat sũma grauitas: erat cũ grauitate iunctus faceciaꝝ & urbanitatis oratorius nõ scurrilis lepos. In antonio uero ait actionẽ fuisse singularẽ cuius uox fuit subrauca. Erat memoria summa: cui oĩa ueniebãt ĩ mentẽ: hic est Antonius: q dixit a se disertos uisos esse multos eloquentem autem neminem. Apud græcos iudices: Minoẽ rhadamantũ. & eacum. Demosthenem: Oratorũ græciæ columen & decus: quo. Mar. Tullius athenas ipsas magis athicas fuisse non credit. Plinius in epistolis. Demosthenẽ normam oratoris & regulã eẽ refert. Maxima corona: Coronam populi dicit multitudinẽ: circũ subsellia in iudiciis stare solitã. Adeo ne me: Scite facit discipulũ inferos negare: quos si eẽ affirmasset: nõ poterat disputatio lõgius protrahi. Pictoꝝ portẽta: Iuxta illđ oratianũ: pictoribus atq; poetis qdlibet audiẽdi semp fuit æq̃ ptãs. phoꝝ: Vt platonis & platonicoꝝ: q iferos esse cõfirmãt. Excors In sipiẽs: iprudẽsq;: sup hoc uerbo mox plura. Ista: Quæ de iferis pduĩt: q ut Iuuenalis ait: nec pueri credũt.

ita ,p sus existimo. M. dic quæso num te illa terrẽt triceps apud inferos cerberus? cocyti fremitus? traiectio acherõtis? mẽto sũmam aquam attingẽs siti enectus tãtalus? num illud qđ sisyphus uersat saxũ sudans nitendo: neq; proficit hilum fortasse ẽt: inexorabiles iudices: minos: & rhadamãtus: apđ quos nec te. Lu. Cras. defẽdet: nec. M. Antõius nec qm̃ apud græcos iudices res aget: poteris adhiber Demosthenẽ tibi ipi ,p te erit maxĩa corona. cã dicẽda hæc fortasse metuis: & iccirco mortẽ cẽses esse sempiternũ malũ. A. adeo ne me delirare cẽses ista ut eẽ credã? M. an tu hæc eẽ nõ credis? A. minime uero. M. male hercule narras. A. cur quæso? M. quia desertus eẽ possem: si cõtra ista dicerem. A. quis. n. non eiusmodi causa: aut quid negocii est: hæc poetarum & pictorum portenta conuincere. M. atqui pleni sunt libri phylosophorum contra ista ipsa disserentium. A. inæpte sane: quis ẽ enim tam excors: quem ista moueant? M. ergo apđ iferos miseri nõ sũt: ne sunt ulli apud inferos qdẽ. A. ita ,p sus existimo. M. ubi sunt ergo hi quos miseros dicis. aut

Apud inferos ulli: si inferi nusq̃ sunt consectariũ est: ut apud inferos nulli sint: nec miseri: nec nõ miseri. Nusquã nõ: Alicubi sint necesse est. Nusquã esse puto: Autumat discipulus nusq̃ esse mortuos: tanquã morte oĩs sensus extinguat̃: intereatq; animus una cum corpe: secundũ dogma epicureoꝝ. Miseros quia nulli sũt: In hãc sentẽtiã ait Augustinus in .xi. de ciui. dei. ui quadã naturali ipsum eẽ iucũdũ ẽ: ut nõ ob aliud hi: q miseri sũt nolint interire: Et mox paulo: si qs miseri mis inmortalitatẽ daret: q̃ nec ipa miseria morei eẽ proposito sibi qđ si in eadẽ miseria semp esse nollent: nulli & nusquã eẽnt futuri: sed oĩmõ perituri: ꝓfecto exultarent leticia: & semp eligerẽt eẽ quã oĩo nõ eẽ. Quẽ eẽ negas: Quoniã q miser est sine sensu eẽ non põt: Vñ repugnãtia sũt miserũ esse & nullũ esse. Ita hebes: Obtusi: crassique ingenii. Fortunas: Diuitias opulẽtias. Crassũ: ãt illũ signat oĩum quiritiũ post Syllã ditissimũ: q parthoꝝ esuriẽs auꝝ ap illos occubuit cruciabilr ĩterfectus: hic negabat diuitẽ eẽ nisi q redditu ãnuo legionẽ tueri posset. Si igit̃ non sũt: Interrogatus phylosophus ab Alexãdro magno. Vtrũ plures uiui eẽnt an mortui: uiuẽtes inqt: mortui. n. nõ sunt. Anteq̃ sũ natus. Nõ magis iquit Pli. a morte sensus ullus ẽ aut corpi: aut aĩæ: quã ãte natalẽ sibi qsq; speci men securitatis sumere põt ante genitali expimẽto. Pugnãtia: Pugnãt hæc ĩter se. Miserũ eẽ & nullũ esse: qm miseria sine sensu eẽ nõ põt: qui uero nullus est oĩ caret sensu. Porta capena: De hac Iuuenalis. Mandi dãq; capenã: & Mar. Capena grãdi porta qua pluit gutta. Calatini Attilius calatinus primo punico bello carthaginensium ꝑsidia ex munitissimis siciliæ ciuitatibus deiecit: panormũ: cœpit: siciliã puagatus magnã hostiũ classẽ supauit. Seruiliorũ: In gẽte seruilia floruit seruilius is: q p consul isaurici cognoĩ meruit ex isauria regione sub iugũ missa uectigaliq; fcã: cuius Amia. marcel. & reliq meminerũt. Metelloꝝ: De metellis. Pli. Liui. Ci. cæteri: ĩ q̃ familia sunt famigerata cræti coꝝ macedõici: dalmatici. balearici. cognoĩa. Verbo: Scilicet eẽ tãq̃ alid sit dicere miserũ hoĩem: alid miserꝝ eẽ hoĩem: cũ id uerbũ est plerũq; absit: & extrinsecus subintelligat̃ sine sentẽtiæ detrimẽto. Dialecticis: Isagogas uocãt dialectici introductiões: qs necessũ est adire atq; cognoscere hisq in disciplinas dialecticas induci atque imbui cõcupiscũt. Oẽ ꝓnũciatum. M. V. & Lelius Varronis magister ꝓfata & ploqa appellant: q̃ græci αξιωμα qđ Cicero ꝓnũciatũ interptat̃. Axioma aũt siue ꝓnũciatũ: siue ploquium est snia in q̃ nihil desideraẽ qđ ut planius fiat exẽplo ĩstruemus. Igit̃ Axioma siue ꝓloqũ dr̃e placet: siue ꝓnũciatũ hmõi ẽ. Hãnibal pẽus fuit. Scipio numãtiã deleuit milo cædis dãnatus ẽ: & oĩo qcqd ita dr̃ plẽa & pfecta uerboꝝ snia: ut id necesse sit aut uerũ aut falsum eẽ: id a dialecticis αξιωμα appellatũ ẽ a. M. V. ꝓloqum a. M. ãt Cic. ꝓnũciatũ: quo ille tñ uocabulo tãtisp se uti attestatus ẽ quo ad iqt melius iue-

quẽ locũ icolũt: si enim sunt nusquã eẽ nõ pñt. A. ego uero nusquã eẽ illos puto. M. igit̃ ne eẽ qdẽ. A. ꝓrsus isto mõ: & tñ miseros ob idipsum qdẽ qa nulli sunt. M. iã mallẽ cerberũ metueres quã ista tã incõsiderate diceres. A. qd tandẽ. M. quẽ eẽ negas: eundẽ eẽ dicis: ubi ẽ acumẽ tuũ: cũ. n. miserꝝ eẽ dicis: tũ eũ q nõ sit: dicis esse. A. nõ sum ita hebes ut ista dicã. M. qd dicis igitur. A. miserũ esse uerbi cã marcũ crassũ: q̃ illas fortunas morte dimiserit miserũ. Gn. Pompeiũ q tãta gl̃ia dignitate tãta sit orbatus: oẽs dẽiq; miseros q hac luce careãt. M. reuolueris eodẽ: sint. n. oportet: si miseri sint: tu aũt mõ negabas eos q mortui eẽnt: si igit̃ nõ sũt nihil pñt esse: ita ne miseri qdẽ sũt. A. nõ dico fortasse ẽt q sentio: nã istud ipm nõ esse cũ fueris: miserimũ puto: qd miserius: q̃ omnino nunquam fuisse? Ita qui nondum nati sunt: miseri iam sunt: quia non sunt. & nos ipsi si post mortem miseri futuri sumus miseri fuimus antequam nati. Ego autem non commemini antequã sum natus me natum miserum. Tu si meliore memoria es uelim scire: & ecquid de te recordere. A. Ita iocaris: quasi ego dicã eos esse miseros: qui nati non sunt: & non eos miseros qui mortui sũt. M. Ergo eẽ dicis eos. A. immo quia nõ sũt cũ fuerit eos miseros eẽ. M. Pugnãtia te loqui non uides: quid. n. tã pugnat: quã non mõ miserum sed omnino quicquam eẽ q nõ sit? An tu egressus porta capena cum calatini scipionum seruiliorum metellorũ sepulchra uides miseros putas illos? A. quoniã me uerbo premis: post hac nõ ita dicam: miseros esse: sed tantum miseros ob idipsum: quia non sunt. M. Nõ dicis igit̃ miser est. M. Crassus: sed tantum miser. M. Crassus. A. ita plane. M. Quasi non necesse sit qcqd isto mõ ꝓnũcies: id aut eẽ aut non eẽ: an tu dialecticis ne ĩbutus quidem es: in primis. n. hoc tradit̃. Oẽ ꝓnunciatũ sic mihi in præsentia occurrit ut appellarẽ axioma utar post alio si iuenero melius. id ergo ẽ ꝓnunciatum: q est uerꝝ aut fal

Esse iucũdũ est

Esse in miseria q̃ nõ eẽ

Dictũ Crassi

Mortui nõ sunt

Capena

Calatinus

Seruilius isauricus

Metelloꝝ cognomina

Isagogæ

Axiomata

Pronũciatum

Proloquium

Axioma

nero: sicut retulit. A. Gellius: uidelicet respiciens ad hũc Ciceronis locũ: Alibi. M. Tullius dixit fundamẽtũ dialecticæ eẽ axioma: qđ ait eẽ quasi effatũ: Est p̃terea ἀξίωμα .i. ꝓnũciatũ qđ alii adiũctũ alii connexũ dixere: id tale est si plato ambulat plato mouet. Si dies ẽ sol super terrã est. Est item aliđ qđ

Disiunctũ ꝓloqum

græci διεζευγμένον ἀξίωμα nos disiunctũ ꝓloquium dicimus. Id huiuscemodi est: aut malũ est uoluptas: aut bonũ: aut neq; bonũ neq; malũ ẽ. Iam opinor satis liquet qđ sit Axioma. Et patefactus ẽ Ciceronis sensus alioq subobscurus. Marcianus capella in libro dialecticæ de axiomate intelligi uolens sic ait. Quod fuerit ex noiatiuo casu nominis & tertia uerbi ꝑsona cõiunctũ ꝓloquiũ dicitur. Ergo miser ẽ. M. Crassus proloquium siue ꝓnũciatũ erit uidelicet snĩa perfecta ex noĩe & uerbo: qđ si uerbũ suppræssũ fuerit ut miser. M. Crassus nihil significabit̃ nec ĩplebitur snĩa: nisi uerbum ẽ subintelligatur. Secundum enim dialecticos qđ & Priscianus memorat: partes oronis sũt duæ tñ nomẽ .s. & uerbũ quia hæ solæ coniunctæ plenã faciũt orõnẽ alias aũt partes syncategoremata hoc est significãtia appellãt.

Syncategoremata

Cogitãdũ esse moriẽdũ Lucretius. Et metus ille foras præceps acherontis agendus: funditus humanã q uitã turbat ab imo oĩa subfundens mortis nigrore. Nec ullã esse uoluptatẽ liquidã puramq; reliqt. Seneca i epistolis moralibus præcipit uĩcendũ esse mortis metũ: q uictores gẽtiũ uicit. Mori mortuus: Quod iã præteritũ est. Calcem: Terminũ & metã. Decursũ: Trãslatio ab aurigis cursoribusq; q ex carceribus ad metas decurrentes cõficiũt ludicrum curule. Epicarmi: epicarmus ad cuius exẽplar ꝓpera re Plautus creditus ẽ: fuit siculus eruditiõe ꝓcellẽs: & acumine igenii præditus Ma. Tul. dat siculis uirtutem frugalitatẽ q eisdẽ dat scomata & sales: quorũ illud ẽ i uerrem nequã eẽ ius uerrinũ. Asconius oximora siculoꝝ: hoc est falsa dicta & acuta: sed nõ sine fatuitate cõmẽorat: sicilia neq; græca neq; latina ligua bñ utebat̃ ex quo exiit illud Plautinum tibi sexcẽti logi atq; attici: nullũ siculũ acceperis: siculos natura adulatores fuisse testis ẽ Curcius cum ait: ex sicilia Cleon: hic qdẽ nõ igenii solũ: sed ẽt natiõis uitio adulator: statuæ epicarmi carmẽ inscriptũ hac snĩa. tñ excellere epicarmum doctis oĩbus qtũ uel sideribus sol cæteris uel mare ãnibus cũctis antecellat.

Nequã ius uerrinum
oxymora siculorum
Locus plauti

Nõ plus solere: ꝑcipit M. Tul. lib. đ officiis prĩo sermone eo uti nos debere: q notus ẽ: nec uerba græca eẽ inculcanda ne iure optio rideamur. Oratius taxat eos: q lucilium ex hoc mirabantur: qđ uerbis latinis græca miscuisset: ꝑinde ac sermo lingua concinnus utraq; esset suauior.

Latinis græca non miscenda

Emori nolo: sententia Epicarmi: qđ scilicet mori nollet: cum omnes animantes naturaliter mortẽ reformident: sed cum mortuus fuerit nihili facere: quoniã ut dicebat Epicurus: dissolutũ nõ sentit: quod uero non sentit nihil ad nos. Nihil negocii: difficultatis & laboris. Post mortẽ: tria sũt tpa: ante mortem: in morte: post mortẽ. Ante mortẽ est uiuens. In morte moriens. Post mortẽ mortuus: quãdiu enim sentiũt adhuc utiq; uiuunt: & si adhuc uiuũt ante mortẽ q̃ ĩ morte potius eẽ dicẽdi sũt: qa illa cũ uenerit: aufert oẽm corporis sensum. Ac ꝑ hoc qũo morientes dicamus eos q nondũ mortui sũt sed imminẽte morte iã extrema. Et mortifera afflictiõe iactãt. Explicare difficile est. Sed cũ tria sint cũ dicimus ante mortẽ: ĩ morte post mortẽ: ita tria singula; singulis reddẽda sũt hoc ẽ uiuẽs: moriẽs: ac mortuus: qñ itaq; sit moriẽs .i. in morte: ubi neq; sit uiuẽs: qđ ẽ ante mortẽ: neq; mortuus: qđ est post mortẽ difficillime definit̃: ut subtiliter trucinat̃ diuus Augustinus. Grauissimi philosophoꝝ super hac re serio q̃siuerũt: qñ moriẽs moreret̃ alii manẽte adhuc uita id fieri putauerũt: alii totũ illđ qđ

Viuens
Moriẽs
Mortuus
Ante mortẽ
In morte
Post mortẽ
Quãdo moriẽs sit

sum. Cũ igit̃ dicis miser Marcus. Crassus: aut hoc dicis miser ẽ Marcus Crassus ut possit iudicari uerũ id falsũ ne sit: aut nihil dicis oĩno. A. Age iã cõcedo nõ esse miseros q mortui sunt: quoniã extorsisti ut faterer q omnino nõ essent: eos ne miseros qdem eẽ posse. Quid? q uiuimus cũ moriendũ sit: nonne miseri sumus. Quæ enim põt in uita eẽ iucũditas: cũ dies & noctes cogitãdũ sit: iã iamq; eẽ moriendũ. M. Ecquid ergo ĩtelligis quantũ mali ex hũana conditione deieceris. A. quo nam mõ: quia si mori ẽt mortuis miserũ esset: infinitũ quoddã & sempiternũ malũ haberemus in uita. Nunc uideo calcẽ: ad quẽ cũ sit decursum: nihil sit præterea extimescẽdũ: sed tu mihi Epicarmi acuti: nec ĩsulsi hois: ut siculi sentẽtiã seq. A. Quam? non enim noui. M. Dicã si potero latinæ: scis enim me græce loqui in latino sermõe nõ plus solere quã ĩ græco latinæ. A. &. recte qdẽ: sed quæ tandẽ ẽ Epicharmi ista sentẽtia. M. Emori nolo: sed me eẽ mortuũ nihil æstimo. A. Iã agnosco græcũ & qñ coegisti: ut concederẽ: qui mortui eẽnt: eos miseros nõ esse: ꝑfice si potes: ut ne moriẽdũ qdẽ eẽ miserũ putẽ. M. iã istud qdem nihil negocii ẽ: sed ẽt maiora molior. A. qũo hoc nihil negocii est? aut q̃ sũt tãdẽ ista maiora. M. qñ si post mortẽ nihil ẽ mali: ne mors: qdẽ ẽ malũ: cui ꝓximũ tps est post mortem: in quo nihil esse mali cõcedis: ita ne moriẽdum quidem esse: malum est id est enim perueniendum esse ad id q; non esse malum confitemur. A. Vberius ista quæso: hæc enim

mori dī morti uēdicauerunt: sed Plato neq; uitæ id tps: neq; mortui dedit: uidit q̄ppe utrūq; esse pugnās Et iccirco expressit aliđ quodā icōfinio tempus: qđ repētinā naturam appellauit: qđ. s. repēte de altero in altero transeat. Spinosiora: hoc ideo dixit q̄a scđm stoicos argumentabat': quorū ut inquit. M. Tul. i. iii. de finibus: subtile uel spinosum potius est & tortuosum differendi genus. Idem alibi stoicorū Dumeta appellat. Bonum esse: Magnum profecto est. Et quo nihil maius dici possit demonstrare mortem esse bonum: cū sit ut dixit Aristoteles i ethicis terribilissimum oīum & cū a morte perinde atq; rerū oīum asprima terriaq; animantes cunctæ resiliant aueo: cō sidero. Continentē: cōtinuam ppetuam si ne interpellatione qualis est oratorū. Ita cōtinens icendium dicitur a curtio p cōtinuo & continens bellū & agmē a Liuio. Et continenter a Cæsare. pro continue atq; perpetuo. Superbum: Qui non respondet interroganti superbus signato uerbo nominatur: ob hoc dixit. Mar. Tullius epistola quadam: partim superbum te esse dicunt quod nihil respondeas: partim contumeliosum quod male respondeas: & apud Liuium ait nuntius sexto Tarquinio partem Tarquinium superbia insita ingenio nullam uocem emisisse: apud eundem ait hāno si reticeam aut superbus aut abnoxius uidear. Pythius apollo: Apud Ennium dicit Pythius apollo se eē eum unde sibi omnes consilium expetant suarū: rerum quos inquit mea ope ex icertis certos compotes q; consilii dimitto. Oracula apollinis certissima & maxime ueridica censebant apđ priscos: hinc ait. M. Tullius in epistolis ad brutū hæc ex oraculo apollinis pythii edita tibi puta: nihil potest esse uerius. Dictus est autē pythius a pythōe ut fabulātur dracone: quem sagittis in prima infantia confecit: aliud detymon traditur a Macrobio & Strabone. Verisimilia. Secundum platonicos: qui uerisimilia probabant cum ueritatem inueniri posse diffiderent: hinc scripsit Lactantius opinationem esse in phylosophia academicorum: qui sciētiam sustulissent: amplexique essent ignorantiam: a quo arcesilas academicus dictus est ignorantiæ magister cum affirmaret nihil sciri posse. Democritus quoq; ueritatem iacere demersam in profundo tradidit. Et Socrates se nihil scire dixit: nisi hoc unum qđ nihil sciat: hinc ut inqt idē Lactātius academiæ disciplina manauit: si tamē disciplina dici pōt: in qua ignorantia & dr & docet': hinc. M. Tullius in hortensio opiniosissimos appellat phōs: qm̄. s. opinat' tāq̄ nihil cōphēdi possit: de seipso, quoq; loqns ait magnus qdem sum opinator. Præcipi posse: Taxat inuerecundissimos phos: qui sibi ueritatē cōpertā esse asseuerabāt: uerū ut inquit Aristoteles libro secūdo de cælo & mundo. Enūciare de oībus & prætermittere nihil signum uideri potest magnæ stulticiæ. Sunt q discessum: Omnis de aliqua re institutio debet a definitione pficisci ut intelligat' quid sit id de quo disputetur p finitionē enim ut inquit Boetius cuncta colliquescunt: primo definit mortem secundum platonicos a quibus dicit' θάνατος ἐστι ψυχῆς καὶ σώματος διάλυσις: idest mors est animæ corporisq; dissolutio. Nullum discessum: Hoc secundum epicureos & Plinium & multorum credulitatem: qui existimant totum hominem cōmori. In quā sententiam calamo uadit uersuq; Lucretius q scribit in tertio De rerum natura. Nūc age natiuos animantibus & mortales eē animos animasq; leues ut noscere possis. Diu pmanere: Hoc sentiebat Zeno & stoici. Cor ipsum animus uidet': aristoteles in primo de aīa percenset opiniones multas sup aīa ueterum phylosophorum: locū indico ad quem si uoles possis accedere. In corde ut ait Plini. habitat mens. Et secūdum Aristotelem. Cor. fons neruorū & est uenarum arteriarum & sensuum. Et ut inquit Auicenna. Cor est principium uirtutis uitalis. Fons uitæ & uitæ radix dicitur ab interpte Galeni. Excordes: Hic comprobat opinio eorum quibus cor ipm animus uidetur: tanquam excordes dicātur sine corde: hoc est aīo: quo sapimus Sic & uecordes dicti mali cordis: hoc ē turbati animi idest uesani siue mala sani. Cōcordes uero quasi eiusdē animi. Nasica: Tullius in bruto: publiū et Scipionē nasicā: q ē corculū appellatus: q itē bis cōsul & cēsor fuit habitū eloquētē maioris Illius q sacra accepit filiū dnt. Pli. l. vii. Catos corculos apđ romāos cognominatos eē refert: q sapiētia prestiterunt

spinosiora prius ut confitear me cogunt: q̄ ut assentiar: sed quæ sūt ea: quæ dicis te maiora moliri? M. ut doceam si possim non modo malum nō esse mortem sed bonum etiam esse. A. non postulo id quidem aueo tamen audire: ut enim non efficias quod uis: tamen mors ut malum non sit efficies: sed nihil te interpellabo: continentem orationem audire malo. M. quid si te rogauero aliquid? nonne respōdebit. A. superbum id quidem est. Sed nisi qd necesse erit: malo ne roges. M. geram tibi morem & ea quæ uis: ut potero explicabo: nec tamen quasi Pythius Apollo: certa ut sint & fixa quæ dixero sed ut homunculus unus e multis probabilia coniectura sequens: ultra enim quo progrediar quam ut uerisimilia uideam non habeo. Certa dicent hi qui & percipi ea posse dicunt; & se sapientes esse pfitentur. A. tu ut uidetur: nos ad audiendum parati sumus. M. mors igitur ipsa quæ uidetur notissima res esse: quid sit primum est uidēdum: sunt. n. qui discessum animæ a corpore putēt esse mortem sunt qui nullum censeant fieri discessum: sed una animum & corpus occidere: animumq; cum corpore extingui: qui discedere animum censent: alii statim dissipari: alii diu pmanere alii sp: qd sit porro ipe

Dume ta stoicorū
Terribilissimum mors
Cōtinēs incendiū
Continenter
Supbus
Pythius unde
Opinatio academicorum
Ignorātiæ magister
Opinosissimi
Finitio
Mors quid
Cor fōs ue narū &c uitæ
Excordes
Vecordes
Corculi

animus aut ubi aut unde magna dissentio est: alias
cor ipm aīus uidet̄: ex quo excordes uecordes con
cordesq; dicunt̄ & nasica ille prudēs bis consul cor
culū appellatus: & ægregie cordat⁹ hō catus Aeli
us sextus. Empedocles aūt animum eē cēset cordi
suffusum sanguinem: aliis pars quædam cerebri ui
se est animi pricipatum tenere. Aliis nec cor ipsum
placet nec cerebri quandā ptē esse animū: sed alii i
corde: alii i cerebro dixerūt aī eē sedem: & locum.
Aium āt aiam ēt fere nr̄i declarāt noiau. Nā & age
re aiam & efflare dicim⁹: & aiosos & bene aiatos: &
ex animi sententia. Ipse autem animus ab anima di
ctus est: zenoni stoico animus ignis uidet̄: sed hæc
quidē quæ dixi cor cerebrum aiam ignem uulgo.
reliq̄ uero fere singuli ut multi āte ueteres. Proxie

Aegregiæ cordatus hō: Apud Mar. Tulliū in primo de oratore inquit Lucius Crassus. Sic in nostra ciui
tate cōtra amplissimus atq; clarissimus uir ut ille: qui pp hāc iuris ciuilis sciētiam sic appellatus a summo
poeta ē. Aegregie cordatus hō Catus Elius sextus. Ex his uerbis obseruauimus hūc esse uersum heroicum
ennianū: ubi Dactylus est in qnta sede ex ritu priscorū: apud quos .s. abiciebat̄ uelut sibilus: hic aūt sextus
Cordatus Catus q Elius nō solū cordatus dictus est: sed & Catus cognominatus: non quia ut aiunt sapiens: sed acutus Catum
enim acutum dicunt sabini Et cata dicta accipienda sūt. Acute dicta auctor Mar. Varro porphirio tamen
oratianus interpraes catum exponit, pro ex
perto & docto. Cum ait Oratius. Post hæc
ille Catus quantūuis rusticus ibit. Et plini.
Empe docles Catos a sapientia dictos intelligi uult sicut
Corculos. Empedocles: Hic fuit agrigen
tinus: qui ex lite & amicitia inter se diffidē
tibus cūcta constare autumat. Præcepta sa
pientiæ uersibus cōplexus. De quo Lucreti
us. Carmina quin etiam diuini pectoris eius
uociferātur. Et exponūt præclata reperta
ut uix humana uideatur stirpe creatus. De
empedocle nō pauca Laertius Diogenes &
alii complusculi: Cæterum Aristoteles re
Sanguis anima carnis fert Empedoclem animam constituisse ex
quatuor elementis. Sanguinē: ob hoc poe
ta purpurā aīam nominauit. Origenes in se
cūdo periarchon sanguinē oium aīalium
aīam ipsorū esse euidentissime designari
tradit. Ex illo ecclesiastico. Nō māducabi
tis sanguinē: qa aīa totius carnis sanguis est.
ipse aīam definit substantiā eē sensibilē &
mobilē. Lactātius i libro de opificio docet
Cerebrū regimen mentis sanguinē nō aiæ esse materiā sed alimentū: quāuis consūpto sanguīe aīa extigui uideatur: sicut oleum nō ē
ipm lumen: quāuis cōsumpto oleo lumē extinguat̄: sed est nutrimentū. Critias phus dixit animā esse san
guinē. Pars qdam cerebri: Hoc est: ut uerbis Plutar uiscez excelsissimū, pximūq; cœlo capitis sine carne
sine cruore sine sordibus: hic hēt sensuum arcē: hic culmen altissimū: hic mentis est regimen. Ait Auicēna
Idē ne sit aia & aius cerebrū esse principiū uirtutis sentiendi & mouēdi. Ambrosius in sexto Exameri initiū inquit neruorum
& oium sensuum uoluntariæ cōmotionis cerebrum est. Ambrosio & reliquis idem sentientibus Refragat̄
Aristoteles qui indubitāter profitet̄ a corde oriri & uenas & neruos. Sed in alii in corde. Aliud est cor ip
sum & cerebrum esse aium aliud sedem & domiciliū animi: illud enim tanq̄ materia: hoc tanq̄ locus. Ani
Aius mū alii aiam: Inextricabilis quæstio. Idē ne sit aia & animus: an aliud cum aīa dicat̄ esse qua uiuimus. Ani
Cōsiliū mus quo sentimus & sapimus. Non desunt. Argumenta in utrāq; partem. Qui .n. unum esse dicunt hanc rō
idem nē sequunt̄ qđ nec uiui sine sensu possit nec sentiri sine uita. iccirco aīum & aiam idifferēter appelāt duo
Mens Epicurei poetæ. Qui aūt dicunt esse diuersa sic Argumentantur ex eo posse intelligi aliud esse aium aliđ
Agere esse aiam: qa incolumi aīa mens .i. animus possit extigui qđ accidere soleat insanis. Actiana senrētia ē. Sapi
animā mus aio fruimur anima. Sine animo anima est debilis. Lucretius animum dici mentem & consiliū ostēdit
sic scribēs. Cōsiliū quod nos aium mentēq; uocamus. Idē sentit aīum & aiam idē esse mortalemq; cū ait. Ad
q; aiam uerbi cā cum dicere pergam. Mortalem esse docens: aīum quoq; dicere credas. Quatenus est unum
inter se coniūctaq; res est. Agere aiam: Morietes cum in morte sunt. Et in extremitate uitæ agere aiam di
Suspiriū cuntur Augustinus in .xiii. nullus est ergo moriens nisi uiuens: qm̄ cum in tanta est extremitate uitæ in q̄ui
Ex aī sentētia sunt quos agere aiam dicimus: profecto q nondū aia caruit adhuc uiuit. Celius in epistolis: hortensius Cū
has litteras scripsi aiam agebat. Seneca se correptū esse mala ualitudine refert in epistolis moralibus quam
Caulla tor suspirium appellat. quod aiam agere esse dicit. Efflare: quasi flatum exhalare. Virgilius dixit. Vitam ex
halantem: sm̄ eos: qui animam uentum esse uolunt. Ex aī snīa: Quotidiana loquutio: qua utimur quan
Vnde aia dicta & aius do significamus aliqd factū esse prout optamus & uolumus: Censores ita uerba concipiebāt: & tu ex ani
mi tui sentētia uxorē habes. Quidā olim cauillator & ridicularius hō festiuiter respōdēs. habeo eqdē ingt
uxorē sed nō ex animi tui sentētia: tum censor eū qđ itempestiue lasciuisset in ærarios retulit. Animus
Psyche unde ab aīa: Lactātius in libro de opificio. Alii sanguinē aīam esse dixerunt. Alii ignē: Alii uentū: unā aīa uel ani
mus nomen accepit quod græcæ uētus ανεμος. Dicit̄: unde & ēt pro spiritu: & halitu: & odore oris ponit̄
apud scriptores idoneos. Virgilius animas & olētia mediora fouent illo. Plautus fetet anima uxoris tuæ. Lu
canus: cōtinuitq; aiam ne quas effundere uoces posset Græci aiam ψυχην uocāt quasi αναψυχον quod respi
rando refrigeret. Cū enim corpi uiuēdi ē: respirādi & refrigerādi uim exhibēs: uel quasi φυσεχειν quod .s.
physin .i. naturam continens: auctor Plato in cratilo: & origines in libris periarchon. Animus ignis uidet̄:
Qui animā ignem eē putauerūt hoc usi sūt argumēto: qđ præsente aīa corpus calescat: recedēte frigescat.
Zeno conditor stoicæ sectæ: & alii non pauci animam esse ignem putauerunt: Democritus quoq; in eadē
sentētia est. Vulgo: Quasi dicat rudes ac male eruditos passim tradere superiora. Proxime aristoxenus
musicus

musicus. Aristoteles libro septimo politicorum uidetur inquit cognatio quædam esse nobis cum harmoniis & rithmis; quapp multi sapientũ dixerunt. Alii quidẽ animũ esse harmoniá: alii uero habere harmoniam. Idem libro primo de anima repræhẽdit eos; qui aiam esse dicunt harmoniá: & quasi concentum: qm̃ inquit mouere non est harmoniæ animæ aũt attribuunt hoc oẽs itaq; conuenit magis dicere harmoniam de bona corporis constitutione: q̃ de anima. Cum impossibile sit: ut placet illi: animá esse harmoniá. Socrates apud Platoné in phedone. Non recte inquit harmoniam esse animá dicimus: an harmo tua sit aius

autem aristoxenus musicus idẽq; philosophus ipsius corporis intentionẽ quandã uelut in cantu & fidibus quæ armonia dicit̃: sic ex corporis totius natura: & figura uarios modos fieri tanq̃ in cantu sonos hic ab artificio suo nõ recessit: & tñ dixit aliqd q̃d ipsum quale esset: erat multo ante & dictũ: & explanatũ a platone. xenocrates animi figurã & quasi corpus negauit esse ullã: uerum numerũ dixit esse cuiusuis: ut iã antea pythagore uisum erat natura maxima esset: eius doctor plato triplicẽ finxit aĩam cuius principatũ. i. rõnẽ in capite sicut in arce posuit: & duas separare uoluit irã & cupiditatẽ quas locis suis disclusit: irã in pectore cupiditatẽ subter p̃cordia locauit. Dicearchus aũt in eo sermone quẽ corinthi habitum tribus libris exponit doctorũ hominum disputãtium primo libro multos loquentes facit duobus pherecratem quẽdam

attamẽ aristoxenus hoc cũprimis asserebat: quẽ litterarũ ueterum diligẽtissimũ: & Aristotelis philosophi auditorẽ fuisse memoriæ proditũ est; q librũ de pithagora scripsit: Aristoxeni hanc de aĩa opinionẽ refellit Lactãtius: scite & elegãter ostẽdens aĩam harmoniá eẽ nõ posse: qm̃ inqt: fides sua spõte canere non possint: animus aũt sua spõte & cogitat & mouet̃. Fidibus: cythara & chordis musicis. Vir. Threcia fretus cythara fidibusq; canoris. Harmonia. Græci harmoniã uocãt concentũ in musicis: q ex dissimilium uocum moderatione cõcors efficitur. Diapason harmoniam effici ex septẽ tonis tradũt: hoc est ut interpræta Plinius uniuersitatẽ cõcẽtus. Illud annotandũ: q̃d pœnultima corripitur cõtra cõsuetudinẽ uulgi perperã producentis. Lucretius harmoniã gam quá dicunt. Intentionẽ. Concentum modulationẽ a chordis intendendis: alii legunt incentionẽ ab incinnendo. i. canendo. Sic Au. Gellius scribit incetiones tibiarũ fuisse medicinã plurimis homi- Dia pason armoniã

num morbis a Mar. Varrone incẽtiua tibia dicta est ab incinẽdo: sicut succentiua a succinẽdo. Cieri. Incẽtiones
Moueri fieri. Ab artificio suo; cum esset musicus: nõ recessit a musico artificio: tanq̃ anima simili ratione constaret in hoẽ: qua cõcors modulatio cõstat in fidibus. Xenocrates. Hic discipulus fuit Platonis p̃iorum seuerissimus: hæbes ingenio ac tardus: adeo ut illũ Plato diceret egere calcaribus; cuius uerbis tãta fides habebat̃; ut cũ iniurati nullius testimoniũ admitteret̃: huic soli iniurato crederet̃. Incentiua tibia Xẽocrates

Ante pithagore uisum: Pithagoras sectatoresq; Pithagore numeris cuncta contineri opinabant̃: & animas sociari corporibus certa numeroꝝ ratione: qbus deficiẽbus arcana uis illa soluit̃; qua societas ipsa cõstabat. Aristo. quoq; recẽsuit sententiá p̃iorum: q animá numeꝝ esse crediderũt. Eius doctor. Xenocratis magister. Triplicem finxit animá. Plato in timeo tripartitá aiam esse dixit; primá eius rationabilẽ partem tenere capiꝰ arcem: secundá ex randescentiá siue irascẽtiam: ad Domiciliũ cordis atq; præcordia deductá esse; tertiá quam appetitum cupiditatemq; dicere possumus: in iecore habitantem facit: infernasq; sedes obtinere: ut popinas quasdã. & latinaꝝ latebras: totũ uero hoiem in capite uultuq; esse: năq; prudentiá sensusq; omnes capite contineri: cætera uero mẽbra ancillari & seruire túc animãti sanitaté adesse & pulchritudiné cum ratio totá regit; parent q; inferiores duæ partes. Cũ uero irascentia siue cupiditas sibi subiecerint dominá illã reginamq; rationem; tunc cuncta tumultuari. Et per turbationibus uexari dixit. Aristoteles hanc Platonis sententiá taxare credit̃ cũ ait: quidam dicũt anima esse partibilem: & alio intelligere: alio cõcupiscere: re. n. uera non partes animæ dicẽde sunt: sed potentiæ unde ait idẽ Aristoteles animam definiri; uegetatiuo: sensitiuo: intellectiuo: & motu cũ anima sit: id quo uiuimus: & sentimus: & mouemur: & intelligimus. M. Varro animas hoium diuidit in octonas partes. Quinq; sunt qbus sentimus. Sexta qua cogitamus. Septima qua progeneramus. Octaua qua uoces mittimus. Locis disclusit: disiũxit: disseparauit. Vir. discludere nerea ponto: & prior uirgilio. Lucretius dixerat. cõparibus idgi res & discludere mundũ. Dicearchus: hic fuit mesenius & opinatus est hoium exordiũ nullũ extitisse: tanq̃ semper fuerit humanũ genus; cõposuit tres libros in qbus p dialogũ disputatores differebant; sub quoꝝ disputatione suá super aiam sententiá declarauit qua aiam nihil aliud esse arbitrabat̃; quam uim quandá atq; potentiá æquabiliter fusam sparsam digestá: tam in corporibus brutoꝝ q̃ hoium; quæ a corpore foret inseparabilis: ut a morte nullus sensus superesset; sed totum aĩal cõmoueretur; qddá consimile sensisse uident̃ nonnulli ecclesiastici scriptores; qui ex traduce. Animas uenire confirmant: & simul cũ corporali eas semine seminari: qua sentẽtia ostendũt animas esse mortales; si. n. sicut animalia cætera ex solo semine oriunt̃; ita esse de hoibus sentiamus: supest ut idẽ sit interitus: huic dicearchi sñiæ subscribit illud ex ecclesiastice; unus interitus ẽ hoĩs & iumẽtoꝝ: & æqua utriusq; cõditio. Phthiotã: ex phthia ciuitate thesaliæ: a qua achilles phthius Triplex aĩa platõis Potẽtiæ animæ Octone p tes aiæ Disclude re

dictus. A deucalione:sub quo diluuiũ fuit:ante quod fuerat cataclysmos.i.diluuiũ alteꝝ:qđ oggigis
diluuiũ appellat:qm eiu᷒ tẽporibus magnũ factũ est:& longæ maius:quã postea fuerit tẽpore duca
lionis. Frustra aiantes.Si nulla est aia:consectarium est ut frustra dicant animalia & aiantes:quæ ab
Afantia anima nomẽ sortiunt᷑. Animantia aũt superiorẽ tenent locũ:& animalia sub se habent atq; cõplectun
Aia alens tur:tanq̃ genus speciem:sunt.n.quædã quæ animam habent:nec sunt aialia:sed animantia:sicuti satis
uegetati- &arbustis animam alentem inesse tradunt;quã phi recentiores uegetatiua appellãt.Itaq; uiuere & mo
ua tu lla dicimus:nec aialia tñ sed animã
Deus phõ tia nuncupant᷑:ut docet Seneca lib.viii.
rũ plato epistolarũ moraliũ. Platonem sem
per excipio.Vbiq;M.Tullius Platõem
ante ponit oĩbus philosophis: eũq; mo
do diuinũ.Modo deũ philosophorũ
nominat de quo dixit Aristote.tale nul
la ferrent secla futura uirũ:qui apolli
nis filius creditus est ueꝝ recẽtiores phi
Aristotilem solũ sectant᷑:nec digitũ q
dem transuersum ab aristotelica erudi
tione discedũt:quasi bene pciperent p
fecto cognoscerent.Dogma Platonis &
Aristo esse cõsimile.In hac sniam ait in
v.de finibus Aristoteles:quem excepto
Platõe:haud scio an recte dixerim prĩ
cipẽ philosophoꝝ. Quatuor genera:
elemẽta significat. Entelechiã Aristo.i
Entele primo de aĩa.aĩam entelechiã quandã
chia esse n adit. Albertus quoq; magnus iter
Aristotelicos famigeratus lib.xvi.de aĩa
libus aĩam esse memorat entelechiam
corporis organici.Ita cũcti Aristotelis i
terpraetes unanimiter tradũt:sed hinc
exorit᷑ quæstio:utrũ entelechiã an en
Endele delechiã dicere debeamus cũ pximitas
chia quædã si.in pnũciatu in significatu ue
Endele ro discriminatio nõ parua.Endelechia
chismos .n p.D.significat ut hic interpraetat᷑ Ci
Entele cero cõtinuã motionẽ:qualis in aĩa co
chia gnoscit᷑:endelechismos ẽ cõtinuata mo
Entele bilitas entelechia uero p.T.significat᷑ p
ches fectio qdã & consumatio:& enteleches
Ciceroma pfectus:ex hoc ciceromastiges confla
stiges rũt calũniã Ciceroni perĩde ac ignaro
nõ solũ philosophiæ:sed ẽt græcarum
litteraꝝ:tanq̃ paꝝ scite:partiq; prospi
Ether. cienter endelechiam dixerit;cum entelechiã dicere debuerit:quod Aristotelici omnes sentiunt:tãq̃
Aristoteles aĩam esse dixerit entelechiã hoc est pfectionẽ quãpiã pfectæq; naturæ substantiã celestẽ &
ethereã:ether.n.ut inqt Apule.in cosmographia:nõ est elemẽtũ unũ ex quatuor:quæ nota sunt cũctis
sed lõge aliud numero qntũ ordine primũ genere diuinũ & inuiolabile:uel potius ex qnta nõ magis
noĩata natura q̃ nõ intellecta aĩam produxerit:uerũ siue entelechia siue endelechia dicat᷑ aĩa:utrunq;
pbabile est:utraq; significatio cõueniens:nec ulla põt dici cã cur hoc q̃ illud magis sit Aristotelicum:
nec ullo argumẽto colligere possunt:entelechiã potius;q̃ endelechia ab Arist.scriptũ esse:tã.n. uerbũ
Dẽocritus nouũ hoc q̃ illud:nec minus altero significari aĩus q̃ altero põt Democritum.Democritus abderites:
Pethalos theologiã & astrologiã didicisse fert᷑ a magis & chaldeis cũ gymnosophistis quoq; cõgressus esse:i phi
Gelasinus losophia pẽtathlos extitit.i.qnq; certaminũ icius:nãq; naturalia:moralia:mathematica:liberales disci
Mũdus ex plinas artiũq; oĩum pitiã callebat:huic oĩa q̃ a mortalibus fierẽt ridicula ac ridẽda uidebant᷑:sicut he
Atomis raclito flẽda:ũde gelasius cognominatus:de quo Sene.Ora.Iuue.cæteri:hunc Pli.uirum sagacẽ & ui
tæ utilissimũ fuisse refert;sed nimio iuuãdi mortales studio plapsum:hic sequutus sectam doctoris
leucippi ex attomis inter se temere coeũtibus dixit mundũ esse concretũ;quæ corpuscula sunt isseca
bilia.leuia.aspera;rotũda;angulata:& humata ex eisdẽ corpusculis aĩum quoq; cõstare credidit spiri
tu insertos sed ut ait Lactã.in lib.de ira dei:q̃to melius fuerat tacere:q̃ in usus tã miserabiles: tã inanes
hẽre linguã.M.T.quoq; in.ii.de natura deoꝝ illudẽs hos:q ex atomis cũcta cõstituũt:si iqt mũdũ effi
cere põt cõcursus atomoꝝ:cur porticũ:aut tẽplũ cur domũ:cur urbẽ nõ põt:q̃ sunt minus operosa:&
multo q̃dẽ faciliora:tradit tñ Ari.Democritũ dixisse aĩum eẽ ignẽ. Haꝝ sniaꝝ:pter has snias:aliæ
quoq;

phthiotam senem quem a Deucalione ortũ differẽtem inducit:nihil esse oĩno animum & hoc esse nomẽ inane:frustraq; & aialia:& animantis appellari:neq; in hoĩe inesse animum:uel animam: nec in bestia. Vimq; omnem eã qua uel agamus quid uel sentiamus: in oĩbus corporibus uiuis æquabiliter esse fusam:nec separabilẽ a corpore esse:quippe quæ nulla sit:nec sit qcquam nisi corpus unum & simplex:ita figuratũ.ut temperatiõe naturæ uigeat & sentiat. Aristoteles longe omnibus(Platonẽ semper excipio)pstans:& ingenio & diligẽtia:cũ quatuor illa nota genera principiorum esset complexus e quibus omnia orient᷑:quintam quãdam naturam censet esse:e qua sit mens.Cogitare.n.& prouidere & discere:& docere: & inuenire aliqd:& tam multa alia meminisse:amare:odisse:cupere:timere:angi:lętari:hæc & similia eoꝝ in hoꝝ quatuor generum nullo inesse putat. Quintũ genus adhibet uocans nomine:& sic ipsum animũ endelecheiã appellat nouo nomine. Quasi quãdam cõtinuatam motionem:& perennẽ. Nisi quæ me forte fugiunt:hę sunt fere omnium de animo sentẽtię Democritum enim illũ magnum quidem uiꝝ:sed leuibus & rotundis corpusculis efficiẽtẽ aĩum concursu quodã fortuitu omittamus. nihil ẽ.n. apud illum q̃ non atomorũ turba conficiat:harũ sentẽ-

quoq; sunt alioꝝ philosophoꝝ super aīa opiniones: quas dispersim traditas in unū colligimus. Hipponani Opīones
ā dixit esse aquā. Diogenes: aera: anaxagoras νουν .i. mentē & intellectū: possidōius ideā: asclepiades quin- aīa cōpl us
q; sensuū exercitiū sibi consonum: Hippocrates spiritū tenuem per corpus omne dispersum: heraclitus pō culæ
ticus lucē: heraclitus physicus scintillā stellaris essentiæ. Critolaus cōstare eam de qnta essentia: hipparchus
ignē: anaximenes aera: empedocles & cricias sanguinem: parmenides ex terra & igne. Xenophanes ex terra &
aqua quidā calidū dicunt animam: quidā frigidū: pp respirationem. M. Varro ita definit anima est aer con

tiarum quæ uera sit: deus aliqs uiderit: quæ uerisi milis magna quæstio est utrū igit̄ inter has sententias diiudicare malumus an ad ppositū redire? A. cuperē equidem utrūq; si posset. sed est difficile cōfundere quare si ut ista nō disseramus liberari mortis metu possumus: id agamus: sin id non pōt: nisi hac quesstione animoꝝ explicata: nūc si uidet̄ hoc illud alias. M. quod malle re intelligo: id puto esse cōmodius: efficit. n. ratio ut quecūq; uera sit earū sententiaꝝ: quas exposui mors aut malū nō sit. aut sit bonū potius. nā si cor aut sanguis aut cerebrū ē aius certe qñ est corpus interebit cum reliquo corpore. si aer est fortasse dissipabit̄ si ignis extinguet̄ si est ut placet Aristoxeni armonia dissoluet̄. quid de Dicæarcho dicam? qui nihil oīno animū dicat esse. his sententiis omnibus nihil post mortem ptinere ad quemquam potest. pariter. n. cum uita sensus amittit̄. non sententiis aūt nihil est ullā in partem qđ intersit. reliquoꝝ sentētiæ spem afferunt si te forte hoc delectat posse aīos: cū e corporibus excesserint: in cœlū quasi in domicilium suū peruenire. A. me uero delectat idq; primū ita esse uelim deinde etiam si non sit: sic mihi tñ persuaderi uelim. M. qđ tibi ergo opera nostra opus est? nū eloquentia platonē supare possumus? euolue diligēter eiꝰ eum librū: q est de aīo. amplius q̄ desideres nihil erit. A. feci me hercule & qdē sæpiꝰ: sed nescio quo modo dū lego assentior cū posui librū: & mecū ipse de īmortalitate animoꝝ cœpi cogitare: assensio oīs illa elabit̄. M. qđ hoc? das ne aut manere aīos post mortē aut morte ipsa interire? A. do uero. M. qđ si maneāt. A. beatos esse cōcedo. M. si intereant. A. nō esse miseros: qñ ne sunt quidē. nā istuc coacti a te paulo ante concessimus. M. quomodo igit̄: aut cur mortē malū tibi uideri dicis? q̄ aut beatos nos efficiet animis manētibus: aut non miseros sensu carētes. A. expone igit̄ nisi molestum est primum animos si potes remanere post mortē: tum si minus obtinebis (est. n. arduū) docebis carere omni malo mortē. ego. n. istud ipsum uereor ne malū sit nō dico carere sensu sed carendū esse. M. auctoribus

ceptus ore: deferuefactus in pulmone temperatus in corde: diffusus in corpus inter tot dissidia philosophoꝝ obtinuit: tamen sentētia suum esse animæ in corporalitatem īmortalitatemq;. Magna quæstio: qđ sit anima inquit Lactantius nondum inter philosophos conuenit: nec unq̄ fortasse conueniet ignoratur enim quæ sit natura animi. Ignorat̄ natura aīe Nunc hoc .s. agamus. Illud alias .s. agemus. Si anima est .i. aer & spiritus: quod Diogenes & Varro & alii animā esse tradiderunt. Nihil post mortem. Quoniam his prædictis sententiis declaratur animas esse mortales: & a morte nullum sensum esse superstitem: sed cum uita simul amitti. Reliquorum sententiæ ut Platonis ut Aristotelis: ut Cæterorum: q animas esse īmortales affirmāt. In cœlum quasi in domicilium: in .vi. de repu. ait M. Tullius hinc profecti huc reuertuntur: & Oratius Serus in cœlum redeas. Seneca ī epistolis: animam scipionis in cœlum ex quo erat redisse persuadeo mihi. Aīas ī cœlū redire Librum de animo. De animæ īmortalitate: hic Platōis liber alio nomine inscribitur phedon: a nomīe uidelicet phedonis philosophi elidēsis: qui fuit ex cohorte illa socratica. Phedō Ingenio liberali: & ut quidam scripserunt seruitutē seruiuit lenoni proinde quasi meritorius: puer questuariumq; mancipium eum cebes socraticus emisse dicitur habuisseq; in philosophiū disciplinis: atq; is postea philosophus illustris fuit cuius nomini Plato illum librum diuinū de īmortalitate animæ dedit. Assensio elabitur. græci synchatatesin uocāt: quā latini assensionē: sine qua multa cōprendi: & percipi sensibus non possunt: nec memoria quoq;: nec noticie rerum: nec artes sine assensione constare possunt: per assensionem enim cognita approbamus: unde arcesilas & carneades explodendi quibus uisum est nihil percipi posse: quo cōcesso tollendus assensus est: quod enim est tā futile q̄ quicquam approbare non cognitum has autem probationes: quas græci Syncatatheses: ut diximus: latini assensiones uocant. assensiōes Syncatatheses uoluntarias esse scribit Au. Gellius: fieri que hominum arbitratu: quibus uisa noscuntur diiudicanturq;. Vnde sapiens. multis non assentit̄: quæ insipiens sua assensione approbat: putans talia esse qualia sibi primo animi sui pulsu uisa sunt. Assensiones autē istæ elabuntur: cum non perseueramus in approbationem: incipimusq; reprobare: id qđ prius approbamus. Carendū esse: quod futuri temporis est: qui metus agit animos mortalium pauētiū: ne toti extinguant̄: & oīs sensus una cū corpore intereat: sicut in brutis aīanti

testimōia sine argumētis ualde. Auctoritas ꝑ rōne. αυτοσ εφα. Venerāda uetustas. Cascū qd.

bus Valere plurimū. Apud bonos iudices ut inqt Lactātius in .iiii. Di. institutionū satis habēt firmitatis te stimonia sine argumentis. Ad auctoritatē ut diomedes tradit quēadmodū ad anchorā decurrit: & auctore Quinti. summoꝶ uiroꝶ auctoritas ꝑ rōne est. Tāta fuit olim pythagoræ apud pythagoricos auctoritas: ut ēt sine rōne ualeret q̄ si qt affirmare disputādo uoluissent dicere solebāt αυτοσ εφα ipse dixit. Cicero tñ arbi traf in secūdo de diuinatione nō esse ꝑhi uti testibus quē oportet argumētis & rōnibus quare qcq̄ ita sit do cere. Antiqtate .s. uti possumus: tāta est inqt Lactān. auctoritas uetustatis ut inq rere in eam scelus eē dicaf. Itaq; creditur ei tanq̄ cognitæ ueritati uete ra: ut eleganter refert Quintilianus maiestas quædā: & ut dixerim religio cōmendat hinc a poetis uetustas ueneranda nūcupaf. Quo proprius. Quāto uicinius. Ab ortu. Ab ori gine prima mūdi & hoīum. Hoc melius: tāto melius. Castos appellat. lego cascos. Cascum .n. significat uetus. Cuius uerbi origo sabīa est. Versus ennianus: quo priscos ap pellat cascos: hic est: quā primū casci populi genuere latini: manilius ait cascū duxisse ca scā nō mirabile est .i. uetulā: nupsisse sent. pa pinius in epigrāmate: qđ in adolescētem fece rat cascā: ridiculū est inqt cū te cascū tua ca sca dicit. Inde cassinū oppidū dictū qđ uetus & cassinū forū uetus appellant oscoꝶ lingua casnar senex dictus: in codicibus festi Pōpeii cassum ꝑ antiquo legif: cū cascū legendū sit.

quidē ad istam sentētiā: quāuis obtinere uti opti mis possumus: quod in omnibus causis: & dēt: & solet ualere plurimum: & primum quidē omni an tiquitate: quæ quo proprius aberat ab ortu & di uina ꝑgenie: eo melius ea fortasse: quæ erant uera cernebat. itaq; unū illđ erat insitū priscis illis quos appellat cascas Ennius eē in morte sensum neq; ex cessu uitæ sic deleri hominē: ut funditus interiret: idq; cum multis aliis rebus: tum & pontificio iure & cerimoniis sepulchroꝶ intelligi licet. quas maxi mis ingeiis ꝑditi: nec tāta cura coluissent. nec uio latas: tā inexpiabili religione sanxissent nisi hæsis set in eoꝶ mētibus mortē nō interitū esse oīa tollē tē: atq; delentē: sed quandā quasi migrationē com mutationēq; uitæ quē ī claris uiris & fœmīs dux ī cœlum soleret esse: in cæteris humi retineret. & p maneret tamē ex hac & nostroium opinione Ro mulus in cœlo cum diis agit æuum: ut famæ assen tiēs dixit Ennius. Et apud græcos: indeq; ꝑlapsus ad nos & usq; ad Oceanū Hercules tantus: & tam

Sepulchri uiolati actio. Magnifica sepulchra egyptioꝶ. Diuersorium.

Funditus. Ita ut nullus sensus post fata re linqueref. Pōtificio iure. Cōstituto a pōtifi cibus: numa pōpilius pontificē fecit eiq; sacra oīa attribuit eiusq; scitus sacra oīa priuata: & publica subiecit: instituitq;: ut idē pōtifex nō celestes mō cerimonias: sed iusta quoq; fune bria placādosq; māes edoceret Liuius auctor Mar. Tullius in orone ꝑ domo sua pōtifices appellat antistites deoꝶ ī terpretes ceremōia rū. Spōdeū pedē appellarūt pōtificiū: qm̄ eo in sacris utebanf neoterici ius pōtificiū cano nicū appellant. Cerimoniis sepulchroꝶ: sunt quædam cerimoniæ sepulchrales: quæ pertinent ad funera tionē & īpensam structurāq; sepulchroꝶ. Titulus est apud iuriscōsultos de religiosis: & sumptibus funerū. Aliter quo titulus est de sepulchro ædificando: quo scribit uulpianus religionis interest monumenta extrui & exornari: sepulchri uiolati tanq̄ religiosi loci actio īprimis datur ut scribit iulianus titulo de sepulchro uiolato. ubi annotādum est sepulchra hostiū nobis religiosa non esse. ideoq; lapides. Inde sublatos in quem libet usum cōuertere possumus: sepulchri autē appellatione oēm sepulturæ locū contineri existimandū ē sepulchri uiolati actio infamiā irrogat Mar. Tullius refert leges de sepulchris: quibus præcipif sepulchro rum magnificentiam esse minuēdam. Plato quoq; libro .xii. de legibus extrui uetat sepulchrum altius q̄ qđ quinq; diebus uiri quinq; constituere possint: lapides quoq; superstcui præcipit non maiores q̄ ut possint de functi laudes quattuor solum heroicis uersibus æditas compræhendere; contra ægyptii sepulchra magnifi center ædificant: cū in extruēdis domibus sint incuriosi: sepulchra enim defunctorum sempiternas domos quoniam apud inferos infinitum sit tempus uocant: domos uero diuersoria tanq̄ breui temporea nobis in habitandas. Sanxissent: consecrassent: confirmassentq;: id enim sancire est. Hereret: infixū esset. Qua si migrationem. M. Cato in libro de senectute differens ait: ex uita ista discedo tanq̄ ex hospitio nō tanq̄ ex domo. Cōmorandi enim natura diuersorium nobis non habitandi dedit. Dux ī cœlum: sm̄ philosopho rum altam scientiam loquutus est; qui deprehenderunt; bene uiuentium animas ad cœlum .i. ad originem suam statim redire: male uiuentium uero diutius in his permorari corporibus & erraticas circum terrā uo lutari. Ex hac opinione: ex ea opinione: quæ animos īmortales tradit homines per apothesion referūtur in numerum deorum & diis ascribuntur sic Romulus: sic Hercules: sic bacchus: sic īnumerabiles alii credū tur esse recepti in numerum deoꝶ. De Romulo Romæ conditore in cœlum rapto in numerum deorū ascri pto. Liuius. Dionysius. Ouidius. & cæteri multa prodidecunt. Inde prolapsus ad nos. Romani sacra her culi fecerunt ritu græco ex Romuli instituto: ut docet Liuius: refert Herodotus: ita græcos ab ægyptiis trā stulisse sacra Herculis: sicut a græcis Romani mutuati sunt: fuit .n. apud ægyptios Hercules unus ex .xii. di is innumeros fuisse Hercules ferūt: sed thebanū cū primis diuulgauerūt. Et usq; ad oceanū. Hercules re ligiose colitur apud gaditanos: q populi sunt insulā in oceano athlantico ex quo illud. Gades Herculis bu midumq; tybur: olim Hānibal gades profectus Herculi uota exoluit & sacra fecit: ꝑut Liui. & silius memo nerunt. Hinc ex hac immortalitatis opinione. Liber semel natus. Scilicet habet deus: multos aūt fuisse

Sacra herculis ab egyptiis

liberos

liberos siue bacchos: siue Dionysios: prodiderũt eruditi & explicat Diodorus: celebratior aũt est & uulgatior q ex semele & ioue gẽitus esse fertur: quẽ diodorus tertiũ fuisse autumat: & thebis boetiis natum; q dictus est liber uel quia liberat seruitio curarum animũ: ut sentit Seneca; uel ob licentiam linguæ fiunt.n.plerīq; ex ebrietate liberiores petulãtioresq; uel q͠a libertatis deus est: & ut auctor est Plutarchus pro boetiæ libertate pugnauit. Tindaridæ fratres. Castor & pollux significant; nam ut inq͠t Auso. Tindareus pater his & Iuppiter: hic putat hic scit. Non modo adiutores. In.yi. Tranq͠lli cõmentatio enarrauimus quemadmodũ castor & pollux. Domitio æne barbo de uictoria nũciarũt: cui minime credẽti malas barbãq; mãibus ꝑmulserũt: & ex fusca, In flauã conuerterunt; unde a barba rutila æneiq; coloris ænobarbi dicti: hinc ait Tertulianus: barbã a castoribus tactu irrufatã. Dionysius quoq; in.yi. antiq͠tatum miraculũ memorat de castoribus; quod.s.ĩ pugna ad lacũ regillum apparuerunt duo forma augustiore: ducentes æquitatum Romanũ aduersus latinos: qui hastis feriebant ꝓpellabãtq; aduersarios; socios uero cohortabãtur quæ potissima cã fuit; ut latini fugarẽtur; & castra caperẽtur; ũdẽ mox uisi sunt sudorẽ æquoꝝ abluẽtes; iuxta iuturnæ fontẽ: deinde cõspectu mortaliũ se subduxerũt. tũc ædes pollucis & castoris. in foro extructa est: quos tĩdaridas appellãt; sicut helena eoꝝ soror tindaris nũcupata. Quinetiã tradunt historici tindaridas fuisse opitulatores locrẽsiũ in bello aduersus crotoniatas; uisosq; pugnare: q̃ diu ꝓfligati sunt hostes. Ino; fabulã ĩ nonois refert Ouid. in.iiii. Metamor. quẽadmodũ.s. ino una cũ melicerta filio de scopulo se ꝓcipitẽ misit

Liber pater unde

præsẽs habetuř deus. Hinc liber de semele natus: eademq; famæ celebritate Tindaridæ fratres, qui non modo adiutores in præliis uictoriæ pop. Roma. sed ẽt nuncii fuisse perhibenť. Quid Ino cadmi filia non ne leuchotea nomĩata a græcis: Matuta habetur nostris. Quid totũ prope cœlum ne plures prosequar: nõne humano genere cõpletum est; si uero scrutari uetera. & ex his ea q̃ scriptores græcie prodiderunt. eruere coner ipsi illi maioꝝ gentiũ dii qui habentur hinc a nobis profecti in cœlũ reperient. Quære quorũ demonstrantur sepulchra in græcia: reminiscere: quoniã es initiatus: quæ tradũtur mysteriis; tũ deniq; q̃ hoc late pateat ĩtelliges. Sed q̃ nũdum ea quæ multis post annis tractari cœpissent: physica didicissent tñ sibi ꝑsuaserant q̃tum natura admonente cognouerãt. rõnes & causas reꝝ nõ tenebãt. uisis q͠busdã sæpe mouebãtur, hisq; maxime nocturnis ut uide

in mare; amboq; facti sunt dii marini de q͠bus Cypria. sic refert: melicertes & leucotea ꝑcipitanť in maria; & fiũt post mõ maris numina; ino dicta leucothea; quasi cãdida dea a græcis; a latinis; matuta: unde ĩ fastis ait leucotoe graiis matuta uocabere nostris autumat Priscianus. maturã esse aurorã. a qua matutinus deduciť. sic.n. scribit ĩ.ii. Matutinus a matuta. q̃ segnet aurorã. uel ut q̇dã leucoteã. illud obiter annotandũ. q̇d annotatu dignum est. ancillis ædem matutæ ingredi nefas fuisse apud Romanos. cum unã tñ introducãt. quã ala piscedũt. cã est q̇d ĩno ancillas perosa sit. uiꝝ rem hẽre cũ serua suspicata apud hãc quoq; deã suis filiis bona nõ optãt nepotibus optãt. ꝓpea q̇d ino in filiis extitisse ĩ fœlix uideť. in filio uero sororis baccho fœlix. cui mãmã ꝓbuit mitiq; erga illũ & humano ingenio fuit. Humano generæ. Plinius. in hãc sñiam. Maior celitũ populus ẽt q̃ hoĩum intelligi põt: hic aũt est uetustissimus referẽdi benemerentibus gratiã mos. ut tales numinibus ascribãt. Gentiũ dii. Lactan. Tertullianus. Cypria. euidẽtissime probãt deos gentiũ hoĩes fuisse. ut Iouẽ. Neptunũ. Iunonẽ. Aesculapiũ. & id genus innumeros. Cicero quoq; in libro de cõsolatione non dubitauit dicere deos q publicæ colerenť hoĩes fuisse. Quinetiã Lactãtius cũ dicere totũ poene cœlũ humão genere cõpletum. allegat hæc uerba ex tusculanis. Idem in libro de ira dei. Nimiꝝ inq͠t hi oẽs qui coluně. uel dii. hoĩes fuerũt. Demonstranť sepulchra. M. Varro. Solinus. Cyprianus. cæteri tradũt sepulchrũ iouis ĩ Creta uisitatũ in oppido gnoso fuisse quod inditio est iouẽ hoiem fuisse. hinc Lucanus. Tam mendax magni tumulo q̃ creta tonantis. Itẽ in oeta monte fuit sepulchrũ herculis. quẽ pyrã uocãt. In nysa sepulchrum bacchi de quo tñ uarie prodiť. ob hoc dixit Plini. quærat nunc aliq͠s quod liberi patris sit sepulchrũ. Initiatus. imbutus sacris sacratus. initia.n. sacra dicunť. Ait. M. Varro. q̇ initiis cæteris porci imolanť. & q̇ initiis pacis fœdus cum feriť porcus occidiť. Alio nomine initiationes nuncupanť: quæ ut ait Tertullianus semp arcẽt prophanos. & arbitris cauẽt. Mysteriis sacris. seclusa sacra antiq͠uus dicebanť. quæ græci mysteria appellãt. Vnde myste dicti sacerdotes. ut apud Ausoniũ. & Senecã: & Papiniũ. Et symmistæ cõsacerdotes eiusdẽq; sacris initiati. qua dictione Apuleius. Sidonius Hierony. utunť. in mysteriis aũt tradebanť multa arcana. quæ in uulgus annũcianda nõ sunt. Cum auctore Tertul. oĩbus mysteriis silẽtii fides debeať. Symbola q̃dã sunt mystica q̃ docẽt hoĩes fuisse q pro diis colebanť. lege Eusebiũ in ꝓparatiõe euãgelica: in sacris. isidis & serapidis erat simulachrũ. q̇d digito labiis ĩpresso admõere uidereť ut silẽtiũ fieret. q̇d signãt. ut iq͠t Aug. ut homines eos fuisse taceret. Dicebať aũt monitor ille silẽtii deus harpocrates; de quo idonei scriptores nõ pauca; de quo Catullianũ est illud: factũ me esse puta harpocratẽ. Phisica; philosophias physicas siue naturales: qua causas rõnesq; reꝝ ꝑscrutanť. imperiti philosophos irreligiosos putãt; tãq̃ deos esse abnuant q̃ ueluti reꝝ naturæ patroni causas meras & simplices rimanť. Visis q͠busdã. Græci φαντασμα dicũt; quod .M.T. docente Macrobio uisum uocat; quæ species una & nomẽ est eoꝝ; quæ dormiẽtes uidere sibi uidenť.

Leucotea
Matuta
Edes matute iter, dicta
Ancillis
Dii gentium hoies
Sepulcrũ iouis ĩ creta initia
Seclusa sacra
Mysteria
Mystæ
Symystæ
Harpocrates
phãtasma
uisum

rent hi qui uita excesserant uiuere. Vt porro firmissimum hoc afferri uideat̃ cur deos esse credamus: q̄ nulla gens tā fera: nemo oīum tam sit imanis: cuius mentē nō ībuerit deo℞ opinio: multi de diis parua sentiūt: id. n. uitioso more effici solet: oēs tñ esse uim & naturā diuinā arbitrant̃. Nec uero id collocutio hoīum aut cōsensus efficit: nō institutis opinio ē cōfirmata nō legibus. oī aūt in re cōsensio oīum gētiū. lex naturæ putāda est. Quis est igit̃ q suo℞ mortem primū nō eo lugeat, q eos orbatos uitæ cōmodis arbitret̃. tolle hāc opinionē luctū sustuleris. nemo. n. mœret suo incōmodo. dolēt fortasse & angunt̃: sed illa lugubris lamētatio fletusq; mœrēs ex eo est: q̄d eū que dileximus uitæ cōmodis priuatū arbitramur id q sentiret. atq; hæc ita sentimus natura duce nulla rōne nullaq; doctrina maximū uero argumētū est naturā ipsam de imortalitate animo℞ tacitā iudicare. quod omnibus curæ sunt. & maxime quidē quæ post mortē futura sint. serit arbores quæ alteri sæculo prosint ut ait Statius in synephebis. quid spectās nisi etiam postera sæcula ad se pertinere. ergo arbores seret diligens agricola qua℞ aspiciet baccam ipse nunq̄ uir magnus leges instituta rēp. cōserit q̄d procreatio libero℞. q̄d ꝓpagatio nois. quid adoptiões

Qui uita excesserāt. sic apud Vir. uisa dehinc cœlo facies delapsa parētis Anchisæ subito tales effundere uoces: Macro. oraculū dici autumat cum in somnis parēs uel alia sancta grauisq; persona qppiam denunciat. Firmissimū: pro potētissimo argumēto. Deo℞ opinio: persuasum insitūq; a natura est cūctis mortalibus deos esse: & quis uaria sit de deo inter hoīes opinatio atq; dissidiū: nemo tñ ferme est q deum neget: praeclare. n. Aristoteles inqt: & a. M. Tullio repetitū est: si essent hoīes q sub terra semp habitauissent: & deinde repente euadere in hæc loca: quæ nos incolimus atq; exire potuissent. pulchritudine mundi. Cui sibusq; stellarum ordinatissimis cūspectis: ꝑfecto & esse deos: & hæc tanta opera deo℞ esse arbitrarent̃. Lactan. quoq; neminē esse attā rudē: tā efferis moribus: q nō oculos suos in cœlū tollens esse intelligat aliquam dei prouidētiam: qua regat̃ hoc omne quod cernitur.

Praua sentiunt. Alii arbitrant̃ deum esse sed mortalia nō curare: alii matrimonia inter deos esse crediderūt. Alius nullus est: deorū respectus alus pudendus. Diagoras quidam athenis fuit q nullū omnino deū esse

Deos eē cō sensus gentiū est.

diceret: ob eamq; sniam cognominatus est atheos: protagoras quoq; extitit q sibi diceret non liquere utrū esset aliqs deus: ob hoc athenienses ipsum ut pore impium: & irreligiosum suis finibus expulerūt: librosq; eius in contione exusserunt. male: ut inqt Augu. uiuitur: si de deo non bene creditur.

De deo Atheos

Lex natutæ. Consensus hoīum cuncto℞ habendus est pro lege naturæ: ius. n. naturale siue naturæ legem appellārt iuriscōsulti: id quod natura oīa aialia docuit: ut id nō solū ad homines: sed ēt ad brutas animantes referatur cui proximum est ius gentiū: quo humanæ

Cōsensus gentiū

gentes utunt̃: primus gentium consensus cōspirauit ut ionum literis uterentur; secundus gentiū consensus in tonsoribus fuit. tertius consensus fuit in hora℞ obseruatione: ut Pli. refert. Nos uero dicamus primam gentium consensionē fuisse: ut deū esse arbitrarent̃.

Luctus

Luctū sustuleris: luctus ægritudo est ex eius qui carus fuerit interritu acerbo

Meror

Lessū qd

in luctu atrati sunt purpura auroq; depositis: cum eluxerit nigram uestem exuūt purpuraq; resumunt: & ita intelligendū est apud Liui. scribentē matronas luxisse brutū ut parentē annuo tempore. Meret. Meror ægritudo flebilis est. Mestitudo dicebatur quæ nūc mœstitia. Merere dictū esse a marcere autumat. M. Varro q merore corpus marcescere dicit̃. Lugubris lamentio: lessum intelligi uult quæ uox lugubrem eiulationē significat: quis sextus helius & lutius. Attilius suspicati sint lessum esse aliqd uestimēti genus funebris: & ita interpraetati sunt uerba legis. xii. tabula℞: quæ hæc sunt: ne ue lassum fueris: ergo habēto: qbus significat̃ lamētationē lugubrē in funeribus ꝓhiberi tolliq;. Idq; sentire: tanq̄ mortuus sentiat se priuatū uitæ cōmodis: q̄d si ita sit argumētū haud dubiū est imortalitatis. Quæ post mortē futura in hanc sniam ait Pli. de hoie loquēs: uni aiantiū luctus est datus: uni supstitio: uni sepulturæ cura; atq; etiā post se de futuro: pliniani codices de futura habēt; tu uero lege de futuro; ut sit sēsus uni hoi de futuro; hoc est de rebus post se futuris curā esse. Serit arbores. M. T. in Catone cadē refert explicatius cū ait serūt arbores; q alteri seculo ꝓsint: ut ait Sta. noster in syoephebis: nec uero dubitat agricola q̄uis senex quærēti cui serat ꝛndere diis imortalibus: q me non accipere tm̄ modo a maioribus uoluerunt: sed ēt posteris tradere. Statii. aūt cecilius significat̃: q comœdia℞ poeta ioclyrus fuit: cui sedigitus palmā statuit inter comicos poetas q ꝓpea nomē habuit Statius q a seruus fuit. Statius. n. seruile nomē est. In senephebis. Nomen est comœdiæ ab argumento dictæ: in qua synephebi. i. simul pubescentes adolescētuli inducebant̃. Synephebi. n. simul pubescētes dicunt̃ graeci exephebō. ... uocāt pue℞. xv. annorum exephebon. xvii. ut scribit Censori. Baccā. Fructū baccæ differunt ab acinis; qm̄ acini sunt minores baccæ maiores; magna quoq; est baccis differētia.

Statius nomē serui le

synephebi

Baccæ

Aliæ namq; sunt oliuis & lauris aliæ cornis aliæ murthis ac lentisco. Alias bacca significat margaritam: unde baccatum monile apud Vir. & Silium. Quid procreatio liberorum. Hæc oīa eo rēdunt: ut ostendāt mortalibus insitā esse natura duce tacitā de immortalitate aīorum consensionem. Nemo. n. esse tam curiosus: circa filios circa adoptiōes circa testamenta: nisi existimaret post mortē aliquē esse sensum q talia sensurus est.

Testamento℞

Testamentoꝝ diligẽtia: Vix dici põt quã diligẽtes sint hoĩes ĩ faciẽdo testamento: quã circũspecti tanq̃ ꝑsuasissimũ habeãt ad ipsos est defũctos ea quoq; ꝑtinere. Monumẽta: Monumẽta gñaliter res ẽ mẽoriæ cã in posteꝝ ꝓdita. in qua si corpus uel reliq̃æ īferant̃ fiet sepulchrũ; si uero nihil eoꝝ īferat̃ erit monumẽtũ mẽoriæ cã factũ; qđ græci cenotaphiũ appellãt auctor florẽtinus iurisc̃õsultus ad hãc Ciceroñis sñiam faciũt uerba. M. Varrõis: q ait monumẽta dici. q in sepulchris sint qbus ꝑtereuntes admonent̃ & se fuisse & illos eẽ mortales. Ab eo cætera oia; q scripta ac facta sunt memoriæ cã monumenta dicta. Eulogia. Eulogiũ græce dr̃ bñ dictum ευλωγεω benedico ευλογια benedictio.

Monumẽta

filioꝝ. qđ testamẽtoꝝ diligentia qđ ipa sepulchroꝝ mõumẽta: qt elogia sigñant nisi nos futura ẽt cogitare. qđ illđ nũ dubitas qs specimẽ naturæ capi deceat ex optia quaq; natura q̃ ẽ igit̃ melior in hoĩum gñe natura quã eoꝝ q senatos ad hoĩes iuuãdos tuẽdos cõseruãdos arbitrant̃. Abiit ad deos Hercules. nũq̃ abisset. nisi cũ īter hoĩes eẽt eã sibi uiã muniuisset uetera iã ista & religiõe oĩum cõsecrata. qđ in hac rep. tot. tãtosq; uiros ob rẽp. īterfectos cogitasse arbitrant̃. Iisdẽne ut finib⁹ nomẽ suũ qb⁹ uita terminaret̃. Nẽo unq̃ sine magna spe immortalitatis se ꝓ p̃ria offerret ad mortẽ. licuit eẽ ocioso temistocli licuit epãinũde licuit ne uetera & externa q̃rã mihi sed nescio qũo īheret ī mẽtibus quasi seculoꝝ quoddã auguriũ futuroꝝ: Ideoq; in maximis: īgentis. altissimisq; animis & existit maxĩe & apparet facillime. quo qdem dempto quis tã eẽ amẽs qui semp in laboribus & periculis uiueret ? loquor de p̃ricipib⁹. qđ poete none post mortẽ nobilitari uolunt. uñ ergo illđ aspicite o ciues senis ennũ imaginis urnam. hic uestrũ pinxit maxime facta patrum

Eulogia benedictio. Eulogos rationabilis In decretis canonicis eulogia ꝓ benedictiõibus siue muneribus accipiuntur; quæ minutuli sacerdotes ad synodum cõuenientes maioribus sacerdotibus summãtibusq; deportãt. Existimo hoc in loco legendũ esse elogia potiusq; eulogia est. n. elogiũ quasi testificatio q̃dam laudatiõis; interdũ & uituperatiõis: q̃lia i testamẽtis i sepulchris anotant̃. Apđ iurisconsultos & oratores crebra ẽ mẽtio elogioꝝ: & nos alibi plura annotauimus. M. T. in oratiõe pro cluentio. Elogium recitasti de testamento. Gn. egnatii patris hoĩs honestissimi uidelicet & sapientissimi. Sene. decessit negociator testamẽtũ oĩum bonoꝝ suoꝝ reliqt formosam heredẽ & adiecit elogiũ qđ pudicã cõperi: similiter in libro de senectute elogiũ q̃ elogiũ leger̃ mali. Cũ ait Cato: quãta ĩ attilio calatino auctoritas: in quẽ illud elogiũ uni cõpluriæ cõsentiunt gẽtes primariũ fuisse uirum: notũ ẽ totũ eius cartuẽ in cisũ ĩ sepulchro. Specimẽ: Indiciũ signũ. Probatum ꝓbamẽtũ. Ad hoies iuuandos De Catõe elogiũ ẽ apud Lucanũ. Non sibi: sed toti genitum se credere mũdo: Plato in epistola ad Archytã tarẽtinũ: qđ & a. M. T. repetitũ est: scribit nullũ hominẽ sibi soli natũ esse: sed ortus nostri partem sibi Patriã uendicare: partem parentes partem amicos.

Eulogia

Eulogiũ

Viam immortalitatis: Scilicet & migrationis ad deos scribit Apu. in apologia: quod Hercules lustrator orbis: purgator ferarum gentium domitor in cœlum ob uirtutes ascitus est; & Orati. in epistolis inquit. Diram qui contulit hidram. Notaq; fatali portenta labore subegit. Comperit inuidiam supremo fine domari. Vetera iã ista. Scilicet. sunt quæ enim de hercule produnt̃ ob uetustatem fabulis ꝓ priora iudicant̃. Licuit ocioso; Argumentat̃ argumentis satis probabilius ad imortalitatem affirmandam quod. s. nemo offerret se ad morte nemo laboraret nemo periclitaretur nisi ꝓposita esset magna spes imortalitatis. Ex hac spe Themistocles atheniẽsis & epaminundas thebanus maximas res gesserũt; sese maximis periculis obiectauerunt nihil prorsus recusantes ob gloriæ cupiditatem dum se post mortẽ perinde ac immortales aliqđ sensurus esse arbitrabant̃. De Thẽistocle uulgata sunt oia cuius clarissimæ uictoriæ depressis testis quotidie citatur salaminiacata pugna de Themistocle memorabile ẽ qđ cum olĩ ꝓcessisset ad ludos olympiacos oculi omnium post habitis spectaculis. In illum unũ cõuersi sunt. in eoq; spectãdo totũ diẽ cõsumpserũt quãobrẽ ipse letus ad amicos dixisse fertur: tunc se suoꝝ laboꝝ quos pro græcia suscepisset fructum amplissimũ reportare; illud quoq; Themistocli gloriosissimum contigit: ut herodotus plutarchusq; notificãt quod duces græci in aram neptuni suam quisq; sñiam scriptã detulerũt; quẽ nam ex omnibus primum ex bello aduersus xerxẽ gesto: & quem secundum iudicarent; in ea suum quisq; primum nomen inscripsit sese illum q præstantissimus fuisse existimans secundum uero Themistoclem omnes in hoc congruentes iudicauerũt.

Scitu dignũ de Themistocle

Secũdus themistocles

Epaminunde: inclytus est Epaminundas Thebanus ex uictoria leurica: qua Accisæ sunt lacedæmonioꝝ res in tantum; ut uix unq̃ quiuerint caput releuare. Dicere solebat filiam ex se relinquere pugnam leuricã quæ non modo ipsi superstes: sed etiam immortalis futura esset. Licuit mihi: Hoc referendum est ad ꝯsulatum illum Ciceronis nunq̃ satis laudatum; quo Catilinam catilinianumq; incendium in toga ultus est & fulmine linguæ compescuit atq; restrinxit. Quo dempto. Augurio. s. Et opinione de futuris seculis: atq; immortalitate: quæ infixa mentibus mortalium illos alacres facit ad labores & pericula libenter subeunda; tanq̃ sit post mortem aliquid quod ad eos pertineat. Accipite o ciues: Distichon est ennianum quo petit ennius ut formã imaginis suæ aspiciãt ciues quasi post obitũ ex hac re aliqđ uoluptatis ꝑcepturus: primus uersus est exameter. sequẽs pẽtameter ut supra annotatum est lra. s. uelut sibilus abicit̃ in dictione magnis. Reliqua quadrant rithmis metricis. Quidam legũt imaginis urnã q̃ lectio plenis numeris cõstat.

Distichõ ennianũ

mercedē gloriæ flagitat ab iis quoꝝ patres affecerat gloria idēq; nēo me lachrymis decoret: nec funera fletu: faxit. Cur uolito docto p ora uiꝝ. sed quid poetas: opifices & post mortē nobilitari uolūt: qd .n. phidias sui silem spē íclusit i clypeo Mineruæ cū iscribere nō liceret qd nři philophi: nōne i his ipsis libris quos scribūt de ɔtēnēda gloria sua noīa iscribūt q si oīum cōsensus naturæ uox ē: oēsq; q ubiq; sūt cōsēnūt eē aliqd: qd ad eos ptieat: q e uita cesserūt: nobis quoq; idē existimādū ē: & si quoꝝ aut ingenio aut uirtute aīus excellit: eos arbitrāur qa natura optima sūt cernere naturæ ui maxie uerisimile est cū optimus qsq; maxie posteritati seruiat: eē aliqd cuius is post mortē sensum sit habiturus: sed ut deos eē natura opināur: q̄lesq; sint rōne cognoscimus: sic pmanere aīos arbitramur: cōsensu nanoīū oium. Qua sede maneāt quales sint rōne discēdū ē. Cuius ignoratio finxit iferos easq; formidies quas tu cōtēnere nō sine cā uidebare. In terrā .n. cadētib⁹ corporibus: hisq; hūo tectis: ex quo dictū ē hūati sub terra cēsebāt reliq̄ uitā agi mortuoꝝ: q̄ eoꝝ opinionē magni errores cōsecuti sūt: quos auxerūt poetæ Freqūēs .n. cōsessus theatri i quo sūt mulierculæ & pueri: mouetur audiēs tā grāde carmē. Adsū atq; aduenio acherōte uix uia alta atq; ardua p speluncas albis structas saxis pēdētib⁹ maximis: ubi rigida con

Affecerat gloria dum in annalibus laudat ueteres Romanos eos nō solū gloria afficit, sed donat immortalitate sicut appion grāmaticus immortalitate a se donari scripsit ad quos aliqua cōponebat. Idē .s. ennius q .n. subsequūt carmīa enniana sūt faxit: faciat. Volito uiuus: Expungēda ē dictio uiuus: ut uersus pētameter itegris pedibus cōstet: hoc mō: faxit: cur uolito docta p ora uiꝝ. penitāt Enni. neqs obitū suū defleat qm futurus sit imortalis uolitaturusq; p ora uiroꝝ sicut & nūc uolitat celebratq; quotidie. Dissidet ab enniana sñia solū: q ait mors mea ne careat lachrymis: linquamus amicis merorē alter lugeri tenuit alter iubet. Cic.

Ennius lugeri abnuit

alibi magis pbat ennīū i hoc q̄ solonē Phidias Phidiā i ebore marmoreq; sculpēdo clarissimū eē p oēs gētes q̄ Iouis olipii famā intelligūt nēo dubitat fecit iter alia & mineruæ simulachꝝ ex ebore & auro i cuius scuto amazonū pliū celauit & deoꝝ gigantūq; dimicationē. i soleis lapitaꝝ & cētauroꝝ aplinio dictus ē artifex nūq̄ satis laudatus ꝗ quo

Phidias

Quin. i. xii. phidias dīis q̄ hoibus efficiēdis melior: In ebore uero lōge citra emulū uel si nihil nisi mineruā athenis aut olimpiū in elide louē fecisset: qd' pertiet ad sensum Ciceronis sic scribit Vale. maxius Capite de cupiditate gloriæ. Phidias clipeo mineruæ effigiē suā inclusit qua cōuulsa tota operis colligatio solueret. Sua noīa inscribūt M. T. in oratione pro archia ipsi phi ēt in illis libellis: quos de cōtemnenda gloria scribunt nomen suum inscribunt in eo ipso in quo pdicationem despiciunt nobilitatemque prædicari de se: ac nominari uolunt idem tradit Vale. Naturæ uim: Si optio ingenio pdin maxime cernūt ui potentiāq; naturæ. Cōsectariū ē cū optius qsq; seculi ac posteritati & curiosus sit de futuro post se: ut sit aliqd cuius sensum habiturus sit post mortē: ex quo colligimus aīos esse immortales. Quales sint dei: inextricabilis hæc qstio: uerūq; ē illud Platōis ex timeo θεὸν εὑρεῖν οὐ ῥᾴδιον νοῆσαι δὲ ἀδύνατον Deum inuentre non facile est intellexisse autem impossibile. Socrates apud Pluton ē in cratilo timide de deo pudēterq; disserit. Deos iqt iam mittamus p deos obsecro. Nā de his disserere uereor: Aristoteles ait nūquā nos uerecundiores eē debere: q cū de his agit qdā philosophoꝝ icorporalē asseuerāt deū eē qdā corporalē alii ex atomis alii ex nūeris sicut epicurus & pythagoras. Alii ex igne qualiter heraclito uisū est Platonici tradunt deum curantē reꝝ epicurei ociosum: stoici extra mūdū positum: q figuli modo extrinsecus torqueat hāc molē intra mūdū platonici: q gubernatoris exēplo intra illud maneat qd' regat. Ex tā dissidentibus discordibusq; sententiis factum est ut minus plana de deo coniectatio sit. Nos ut iqt Tertullianus deū colimus factiratorē uniuersitatis p Christū Deū nřum cuius dogmata irrephēsibilia sūt & sancta. Cuius ignoratio: Dū ignorant mortales: q sit sedes maniū & animaꝝ post morte finxerūt inferos: & regna subterranea & formidolosa omnia de tartaro. Cerbero: furiis cæteraq; id genus terriculamenta. Nēo enim tam puer est ut inqt Seneca: ut cerbeꝝ timeat & tenebras & sepulrus: I acua humatus leni habitum.

Timide de deo loquēdum

Opiniões de Deo

Hūatis

Gehēna

Humati: Sepultus ut inquit Pli. intelligitur quoquomodo: conditus: uero humo contectus: quod antiquissimum sepulture genus fuisse arbitratur. M. T. i libris legum. Auxerunt poetæ: illa iqt Seneca: quæ nobis iferos faciun terribiles fabula est. lusserunt ista poetæ: & uanis nos agitauere terroribus & Tertullianus i apologetico: poetæ ait & phylosophi tribunal apud iferos ponunt & gehennam: est autem gehenna secūdum ecclesiasticos: lacus ignis & sulphuris ifernus ubi est fletus & stridor dentium. Consessus theatri: Multitudo spectatoꝝ significat q conueniunt i theatꝝ ad audiēdas spectādasq; fabulas poetarum: quæ per scenicos agunt. Adsum atq; aduenio: Carmē ē ueteris poetæ ex antiq tragœdia fortassis de tātalo cōpositū: q ēt apđ Senecā i thyeste iducit aduenies ab iferis ad superos. Ex hoc Cicerōis testimōio sumit argumētū oēs romāos tā fœmīas q̄ pueros latie loquutos eē: qūo .n. mulierculæ & idocti hæc itellexissēt nisi latina ligua fuisset uernacula & ppria romāoꝝ: Vñ & romana ligua accipit p latia. Diōedes latinitas ē iqt i corrupta loquēdi obseruatio scdm romanā linguā sup qua re copiosissime scripsimus qdā ad amicū epistola.

Latine loquutos eē Romāos

Calido inferum: Pro inferorum apud quos cuncta sunt nigrantia. Et ut ait poeta: alta caligine mersa.
Iam sublatus uř iam tpe Ciceronis cordatiores facti & astutiores minus minusq; i dies metuebāt terricu
lamenta inferorum utpote uana & commenticia. Scio inquit Seneca uanos esse iferorum metus. Animos
per seipsos uiuentes. Opinabatur rudes illi & impoliti homines primigenii aīos sine corporibus neq; uiuere
neq; existere posse: ex quo fiebat ut credentes cruciamenta inferorum uera esse existimarent non solum ani
mos puniri qui incorporei sunt sed totos homines animo corporeq; compactos. Quod absurdum est cre
dere perindeq; ridiculum: maxime cum sci
rent corpora esse cremata: & ob hoc apud
inferos cruciari non posse si enim humi re
manent cadauera quomodo possunt apud
manes torqueri suppliciis. Praeterea cum ani
mo dolenti causa existat a corpore: arbitra
bantur corpora cum animo connexa ccucia
ri. Nescientes q̧ animus per se dolorem pa
ti pōt & mori non potest: quod subtiliter ar
gumentatur diuus Augustinus in uigesimo
primo de ciuitate dei. Hōeri necyia: Apud
Homerum i odyssea fit ad Vlysse euocatio — Necya, Necyomātia
manium: sacro magico In scrobe procurato
quae res dicit̃. graeco uocabulo νεκυια: quasi
mortuaria resq; funebris & ad mortuos per
tinēs. νεκυσ graece mortuus unde νεκυια: &
necyomantia: quasi diuinatio per mortuū.
lege homerū in. xi. odysseae quod opus non
aliunde cōstat; q̄ ex magicis prestigiis: & in
ferorum euocatione. Apius necromātia:
Necromantiam graeci uocant diuinationē p
mortuus factam νεκρον. enī cadauer νεκρος

stat & crassa caligo infer̃. Tm̄q; ualuit error q mi
hi qdē iā sublatus uř ut corpora cremata cū scirēt:
tn̄ ea fieri apd' iferos fingerēt: q̄ sine corporib⁹ nec
fieri possent nec intelligi. Aīos. n. p seipsos uiuētes
nō poterāt mēte cōplecti: formā aliq̄ figurāq; q̄re
bāt ide hōeri tota νεκυια ide ea q̄ meus amicus api
us necromātia faciebat. ide in uicina nr̃a auerni la
cus: uñ aīae excitant̄ obscura umbra apto hostio al
ti acherōtis falso sanguine imagies mortuor̃. has
tn̄ imagines loq uolūt: q̧ fieri: nec sine lingua nec
sine palato: nec sine fauciū later̃ ue & pulmonū ui
& figura pt nihil. n. aīo uider̃ poterāt ad oculos oīa
referebāt. Magni āt ē igenii reuocar̃ mētē a sensib⁹
& cogitationē a cōsuetudie abducere: Itaq; credo
eqdē ēt alios tot saeculis disputasse de animis: sed

mortuus dicitur & μαντεια diuinatio: Necromatici: sunt quorum incantamentis uidentur resuscitati mor — Necromātia
tui diuinare. Et ad interrogata respondere. Ad quos suscitandos cadaueri sanguis adiicitur: nam amare san
guinem demones dicuntur ideoq; quotiescunq; necromancia fit cruor aquae miscetur; ut colore sanguinis — Necromātici
facilius prouocentur auctor Augustinus; & in decretis canonicis. xxvi. Qu. V. latissime explicatum horū sa
crorum duo genera potissimum sunt. Necyomantiā. Et sciomantia. Nesciomantiae ad eleuandum cadauer — Necyomātia
sanguis est necessarius; hinc illud lucani. Pectora tunc primum feruenti sanguine suppler. In scyomātia um
brae tm̄ est euocatio: qualis facta est ab Vlysse i matuū euocatiōe qualis ab appiōe grammatico: qui euocauit — Sciomantia
umbras ad percunctandum: qua patria homerus genitus esset. Appius: Huc appiutu: qui necromantiam
faciebat augurē bonum fuisse & in augurum collegio collegam. M. Tulli testis est ipse i libris de diuinatōe
In uicinia nostra: Haud longe ab arpinanbus: qui municipes sunt. M. Tullii. Auerni lacus: In cāpania — Auernus
apud cumas lacus auernus est in quo homerica defunctorum uaticinia fuisse fabulis pdiderunt supercilia — ubi magiga
ardua auernum undiq; circuncludunt: q superstitione quadā umbris obscurum sinū reddebant; quem lo
cum plutoni dicatum opinabatur illinc ad inferos introitus patere credebatur: Aderantq; duces sacerdotes
placatis prius p sacrificia diis manibus: illic fons stigius erat illic phlegetō amnis: hic acherusiā hic dōicilia
inferor̃. subterranea cōiectabant: hinc uř maro non pauca transtulisse in sextum uolumē eneidos. Marcus — Aornos
Agrippa auerni locū succidit locumq; illum elegāter excoluit. Dirutaq; subterrena fossa oīa illa de ma
nibus fabulosa cōmēta sunt patefacta illustrataq;. Auctor Strabo in. v. Auernū āt dici q̄si aornon hoc ē aui
bus impium docet Lucre. cum ait in. vi. Principio qd' auerna uocant. Nomen id ab re impositum est: quia
sunt auibus cōtraria cūctis. Lucretiū emulatus Vir. sic cecinit; uñ locū graii dixerunt noie auernū. Alti — Acharō
acherōtis. Acherō fluuius dr̃ a poenis inferor̃ q̄si sine gaudio; sed cōstat locū eē ppe auernū lacū. Strabo in. — Pādosia
vi. Acherōtē fluuiū esse tradit brutior̃ ppe urbē pādosiā; ubi Alexāder. Epirēsis a lucanis trucidatus ē. Do
doneo deceptus oraculo: qd' iusserat; ut caueret acherusiā aq̄ pādosiāq; urbē. Cū i epiro eēt pādosia & a — Mors alexādri epirensis
cherō amnis fugiēs Alexāder haec loca i media fata ur fit ruit: q uenit i Italiā; cūq; uadū acherōtis brutior̃
egressū emius ueruto Luca. miles exultās cōfodit; historiā L. i. Et trogus enarrāt. Acherusiā paludē fuisse
egyptior̃ pdidit Diodo. uñ Orpheus trāstulit figmēta; de iferis ad graecos. Falso sanguine: Sic Eristho
maga primi nois apud Lucanū falso sanguine erigit cadauer. Et necyomantiā cōficit. Vlyxes apud Homer̃
sanguine ouium iplet scrobē & euocat manes. Imagines. Sciomantiam significat; in qua umbrae tantum &
imagines euocantur. Has imagines: Loqui. apud Homerum euocatae imagines helpenoris; antichilae thi
resiae: aliorumq; defunctorum cū. Vlyxe colloquuntur, apud siliū euocan manes scipionum & alexandri — Magicae
cum africano fabulantur. Nec sine lingua: Deridet magicum artificium perinde ac delirum & nugatoriū — uanitates
Pli. quoq; magicas uanitates ubiq; uoluminum coarguit tanq̄ irritas: inanes & detestabiles; quo modo eni — Sensile
umbra quae incorporea est loqui potest: cū sermonis interpres & ministra sit lingua: cum spirandi officina — Insensile
sit pulmo; cū sine ore & palato uox fieri nō possit. A sensibus sēsus sūt q sentiūt: sensa uero: q̄ sentiunt̃ sen
sile dicit Lucre. qd' sensui subiectū est. Insensile quod sentiri nō potest ex insensibus ne credas sensile gigni.

Phthiriasi perit pherecides

Pherecides syrus: Apuleius in floridis auctor ẽ pherecidẽ ex insula syro ortũ dũ: primũ soluta orõne cõ scribere ausum fuisse repudiato uersuũ nexu: quẽ Pythagoras magistrũ coluit. ꝑ infãdi morbi putredine exesus ẽ: phtiriasi. n. hoc est pediculari morbo occubuit q̃ moꝛbi feditate sylla dictator. Et alcman poeta: & mumius iurisconsultus. Et enuus belli seruilis dux obiciũt. Auctores Pli. & plutarchus: de obitu pherecydis sic scri. q. serenus. Sed qs nõ paueat pherecidis fata tragedi: q nimio sudore fluens aĩalia terra eduxit: turpi miseꝝ q̃ morte tulerũt: hic hausto aquæ puteo ꝑsensisse fert̃ ac ꝑdixisse terræ otũ post diẽ tertiũ futuꝝ atq̃ ita factũ eẽ scribẽs ad thalẽm milesiũ de morbo phtiriasi pediculis iqt opiebar toto morbo ãtiua lescẽte neq̃ medicoꝝ quẽpiã neque amicoꝝ pẽitus admitto.

Gẽtiles Cognomines

Meo regnãte gẽtili Seruiũ tulliũ signãt sextũ rõanoꝝ regem quẽ gentilẽ suũ uocat: qa eiusdẽ nois erat. Gẽtile. n. ut ait Cincius sũt q simili noĩe appellant̃: q cognomines quoq̃ nũcupãt̃: uel qa ab eo rege ducebat origmẽ. Nã. & silius: ꝑauũ. M. T. appellat regiã ꝓgeniẽ: cũ scribit in viii. punicoꝝ. T. æratas raptabat in agmina turmas: Regia ꝓgenies & tullo sanguis ab alto: Eusebi. quoq̃ in crõicis restat̃ Cicero, nẽ natũ eẽ ex regio uolscoꝝ gẽe; prior snĩa apud me ꝓbabilior est. Pythagoras: De pythagora Samio laertius apu. trogus reliq̃ satis multa q̃ sunt notissima.

Magna græcia Phylosophia italica

Magnã græciã Græce dr̃ μεγαλη ελλας. i. magna græcia portio italie a tarẽto usq̃ ad cũas; ꝗ multæ magnæq̃ ciuitates i ea fuerẽt a græcis cõditæ auctor Iustinus l. xx. De qua Pli. sic græci de Italia iudicauere genus i gloriã suã effusissimũ quotã ptẽ ex ea appellãdo græciam magnã. A qbusdã tota italia maior græcia dicta Oui. quoq̃ cecinit i fastis. Italia nãtellus græcia maior erat. de hac pte italiæ Vir. Effuge cũcta malis habitant̃ mœnia grais. Est quodã phiæ genus qd' italicum nuncupat̃ ex ea pte italiæ: q quõdã magna græcia nũcupata est: qd' ut docet Augu. in. viii. auctorem ha-

Sophi Phylosophus

buit pythagorã samiũ; a quo ẽt ferũt ipsum phiæ nomen exortum. Nam cum antea sophi. i. sapientes appellarent̃: hic interrogatus q d ꝓfiteret̃ phm se esse respondit. i. studiosum sapientiæ: qm̃ se sapiẽtem ꝓfiteri arrogatissimum ui Numeris aut discriptionibus; per mathematicas disciplinas hoc est arithmeticam. atque

grãmaticæ apodixes Pseudographie

Geometriam; quarum probationes potentissimæ sunt: quæ oculis euidenter subiiciuntur: falsa quoq̃ uerisimilia Geometria ratione deprehendit. Grammicæ. Apodices uulgo dicuntur Geometriæ probationes: fit hoc & in numeris per quasdam quas pseudogrophias uocant; hoc est falsas deformationes.

Timeus platonis Coluba ex ligno uolans

Platonem ferunt. Plato post socratis obitum. Ad pythagore disciplinam se contulit & ad italiam uenit; pythagoreos eurytũ & architam: thimeumq̃ sectatus; a quibus intellectualis phia platoni tradita est; Auctor Apuleius in dogmate platonis; thimei nomini dedicauit diuinum illud obscurumq̃ uolumen cui titulus est thimeus. Extant platonis epistolæ ad architam tarentinum qui mechanica callens columbam ligneam fecit uolantem; ex quo philosophi acumen cognosci potest.

Palingenesia Metẽpsychosis

Idem quod pythagoras: Apud Ouidium dogma pythagore explicatum est libro decimoquinto metamorphoseon; ubi pythagoras asserit animas immortales eẽ probatq̃ palingenesian & metempsychosin hoc est regenerationem & transanimationem; ut. s. de aliis corporibus in alia corpora transeant; animæ sic enim ait. Morte carent animæ semperq̃ priore relicta sede nouis habitant domibus uiuuntq̃ receptæ: ex hoc pythagorico dogmate inducta est ab esu animalium abstinẽtia ne forte ut festiuiter ait Tertullianus: bubulam quis de aliquo proauo suo obsonet.

Plato deus; semideus

Malo potius uolo Errare cum platone. Honestus est error magnos duces sequentibus; ut ait Quintilia. Ex tuo ore; Cice, ubi maximus præco est buccinatorq̃ platonicæ maiestatis adeo ut platonem deum appellet; quem labeo inter semideos commemorandum putauit; cui defuncto magi ut deo imolauerunt.

Macte uirtute Macti ingenio

Macte uirtute; Magis auctæ cumulateq̃: sanguinolẽtibus ex acie redeuntibus dr̃ macte uirtute esto; ut inqt Sene; qd' magne laudis ꝓcul dubio ꝓconiũ ẽ: dixit Statius in. vii. thebaidos macte aĩo iuuenis. i. perfecte indolis: ut exposuit lutatius interpres: mactare. n. dictũ est sacrificiũ pfecisse; M. T. ferunt laudibus mactant honoribus: ꝓ magis augẽt. Seruius enarrãs illud uulgatissimũ. Macte puer uirtute noua sic itur. ad astra: macte inquit magis aucte affectata glotia. Est sermo tractus a sacris quotiens. n. aut thus aut unũ sup uictimã fundebat̃. Dicebat̃ mactus est taurus: uino uel thure hoc ẽ cumulata est hostia & magis aucta. Plinius. in laudẽ astrologorum macti ait ingenio & cœli interpraetes rerũq̃ naturæ capaces. Lucili. macte uirtute simulq̃ his uersibus esto

ꝗ lris extet ꝓbo. Pherecides sirus primũ dixit animos hoium eẽ sempiternos. Antiquus sane fuit. n. meo regnãte gentili. hãc opionẽ discipulus eiꝰ pitagoras maxĩe cõfirmauit. q cũ regnãte Tarqnio supbo i italiã uẽisset tenuit magnã illã græciã cũ honore & disciplina; tũ ẽt auctoritate multaq̃ sæcula postea sic uiguit pythagoreoꝝ nom̃ ut nulli alii docti uiderent̃. sed redeo ad ãtiquos: rõnem illi sniæ suæ nõ fere reddeãt nisi qd' erat nũeris aut descriptionibꝰ explicãdũ. Platonẽ ferũt ut pythagoreos cognosceret i italiã uẽisse & i ea cũ alios mlros: tũ Archytã: Timeũq̃ cognouit & didicisse pythagorea oĩs primũq̃ de aĩoꝝ æternitate nõ solũ sensisse idẽ qd' Pythagoras. sed rõnẽ ẽt attulisse: q̃ nisi qd dicis ꝑ termittãus: & hãc totã spẽ imortalitatis relinq̃mus A. An tu cũ me i sũmã expectationẽ adduxeris: deseris? Errare me hercule malo cũ platone; quẽ tu q̃ti facias scio & quẽ ex tuo ore admiror q̃ cũ istis uera sentir̃. M. Macte uirtute. ego. n. ipe cũ codẽ ipo nõ inuitus errauerĩ. Nũ igit̃ dubitãus? an sicut pleraq̃ sic & hoc quãq̃ hoc qdẽ minime Persuadent enim

mathematici terram in medio mũdo sitã ad uniuersi cœli cõplexũ: quasi pũcti istar obtinere: qđ cẽtrõ illi uocant. Eã porro naturã eẽ q̃tuor oĩa gignẽtiũ corpoꝝ ut quasi ptita hẽant iter se & diuisa momẽta ut terrẽa & hũida suopte nutu: & suo põdere ad pes angulos ĩ terrã & ĩ mar̃ ferãt̃ reliq̃ due ptes una ignea altera aĩalis: ut ille supiores ĩ mediũ locũ mũdi grauitate ferãt̃ & põdere: sic hæc sursum rectis lineis ĩ cælestẽ locũ subuolẽt: siue ipsa natura supiora appetẽ: siue q̄ a grauiorib⁹ leuiora natura pellãt̃. Quæ cũ cõstẽt pspicuũ dẽt eẽ: aĩos cũ e corpe excesserint siue illi sint aĩales .i. spirabiles siue ignei ĩ sublime ferri. si uero aut nũer⁹ qdã sit aĩus q̄ subtiliter magis q̃ dilucide dr̃: aut qnta illa nõ noĩata magis quã nõ itellecta natura. multo ẽt ĩ tegriora ac puriora sũt. ut a terra longissime se efferãt. Hoꝝ igit̃ aliquid aĩus ẽ: nec tã uegeta mẽs aut in corde cerebroue aut ĩ empedoclo sanguĩe demersa iacet. Dicæarcũ uera cũ aristoxẽo æq̃li: & cũ discipulo suo doctos sane hoĩes omittãus: quoꝝ alter cõdoluisse qdẽ nũq̃ ur̃: q aĩum se hẽre nõ sentiat: alter ita delectat̃ suis cãtib⁹: ut eos ẽt ad hæc trãsferre cõet̃ harmoniã ãt ex ĩterua llis sonoꝝ nosse possumus quorũ uaria cõpositio harmõias ẽt efficit plures mẽbrorũ uero situs: & figura corpis uacãs aĩo q̃ possit harmoniã efficere nõ uideo: sed hic quidem q̃uis eruditus sit sicut ẽ hæc magr̃o cõcedat Aristoteli. Canere ipse doceat. bñ. n. illo ꝓuerbio græcoꝝ pcipuo

Mathematici: Periti astrologiæ: Geometriæ: Gnomonicæ: & musicæ: q̃s disciplinas ut illã dictũ est
mathemathicas græci ueteres appellabãt. Quasi pũcti istar: Pũctũ ẽ iqt Sene. & adhuc pũcto minus Punctũ
qđ icoliũus pli. in. ii. Nõ aliud ẽ terra uniuersa: quã mũdi pũctus hæc ẽ materia uitæ nr̃æ hæc sedes. Eu
clides cæteriq; geometre pũctũ eẽ dixerũt qđ ob incõpræhẽsibilẽ breuitatẽ sui in ptes diuidi nõ possit
nec ipsum ps aliqua sed tantummõ signũ esse dicat̃. Vñ a græcis dr̃ σημεῖον hoc est signũ. Centrõ in
oĩ orbe uel sphera Medietas cẽtrũ uocat̃: Nihil aliud ut Macrobius ait est cẽtrũ nisi punctũ: in medio Centrũ
orbis sphæræ apu. ĩ cosmographia. Car Cẽtralis
dinem inqt mundi: sic. n. dixerim centrũ hẽt telius hic a Plinio Cẽtralis terra dicta. Alias centron stimulũ significat. Quatuor corpoꝝ: Elementa significat ex quoꝝ cõcordi discordia cũcta gignunt̃. Terrenea & hũida. Elemẽtũ aquæ & terræ utpote graue & põderosum deorsum fert̃ ad centrum cum ignis & aer genuina leuitate in sublime ferant̃ qđ a phis astrologisq; copiosissime tractat̃: uñ terrena: & humecta naturã terræ & aquæ secuta ferunt̃ ad cognata. Suopte: Suo ipsius: ut meopte meo ipsius. Altera aĩalis. Elementũ aeris significat̃: qđ spirabile ẽ. In medium mũdi. i. centrũ nã ut inqt Aristoteles lib. iiii. de cœlo & mundo quod a medio fertur sursum fertur deorsum uero quod ad medium. In sphera autẽ Imũ in
imum est quod medium est: ut phi tra sphera
dunt. Manilius in pmo. Astronomicõ Mediũ
medium totius & imum est Lucreti. ut in infinito
pote Epicureus negat imum esse qñ in non est
qt spatiũ sine fine mõq; est mediũ. n. infiniti non est qđ & Aristoteles docet in primo de cœlo. Subuolãt. Oui. in hãc sñiam. Ignea conuexi uis & sine pondere cœli emicuit summaq; locũ sibi legit in arce. Proxĩus est aer illi leuitate locoq; densior his tellus elementaq; gradia traxit: & psa est grauitate sui circũ fluus hunior ultima possedit soliduq; cohercuit orbem. Leuiora ap Antiparipellant̃. Hoc fit p antiparistasin ut græ stasis
ci dñt: p q̃ ubi calidũ ẽ inde frigus excedit: ubi frigidus ẽ ĩde calor expellit̃ hĩc Vnde
putei p hibemũ tps calent: quia illo se putei ca
calor contulit cedens: frigori superio lidi per
ra possidenti. Siue sint animales: Aerei: ut Diogenes: & Varro crediderunt. Ignei: Vt Zeno. & He hyemẽ
raclius opinati sunt. Numerus: Vt Xenocrates qui dixit animam esse numerum se mouẽtem. Qui
ta illa natura: Endelechiam aristotelicam intelligit. Nec tam uegeta mens: Cum animus noster sit mo
bilis uegetus uersatilis momento temporis multa percurrens multa complectens non ur̃ esse ꝓbabile Aĩ essen
tam uegetã mobilẽq; naturã esse cor aut cerebrum: aut sanguinem: q̃ corpora sunt bruta & crassa nihil tia notu
aũt aĩo tã contrariũ ẽ q̃ torpor & crassitudo hebetescens cu aĩ essentia sit in motu. Origines dixit aĩam Harmõia
esse substantiam sensibilem & mobilem. Quoꝝ alter: Dicearchus. Alter: Aristoxenus. Ad hæc Ciuitas
trãsferre: Qui aĩam harmoniã esse dicebat. Ex interualli sono: Aristoteles harmoniã ait eẽ tempe ex cõsen
ramẽtũ & cõpositionẽ cõtrarioꝝ: harmonia p se imobilis est: aĩe ãt ꝓpriũ ẽ p se moueri. Ergo aĩa har su dissi
mõia eẽ nõ põt. Censorinus & Macro. harmõiã eẽ dñt cõsonantẽq; cõuenientia & ut ait Augu. concentus milũ dia
ẽ ex dissimillimaꝝ uocũ moderatione: sicut ex summis & medus & ĩfimis interiectis ordinibus ut so tesseron
nis ciuitas concinit moderata consensu dissimillimoꝝ. Harmonias. p. musici simphõias. plures hñt Diapason
sed illã clarissimã: q̃ appellat̃ diatesserõ & alterã q̃ dr̃ diapente harmõiã uero diapason uocant hoc est
uniuersitatem concentus q̃ ex septẽ tonis cõficit̃. Non ui. Si qđ in nobis esset harmoniæ simile uictu
minueret̃ externo sicut neruis cithare manibus q̃ sine tractu artificis pulsuq; digitoꝝ muti atq; inertes iacent: aĩus uero sua spõte & cogitat & mouet̃ ex quõ nulla ꝓportio est aĩ ad harmoniam. Canere ipse
doceat: Tãq̃ musicus ur̃. n. musicæ scius & callẽs accõmodatior eã ad canẽdũ: q̃ de aĩa philosophãdũ.

Qu ĩ quisq; norit artẽ: In hanc sniam prouerbialis est ille propertii uersiculus: qua pote quisq; in ea cõterrat arte diẽ & alter: unus quisq; sua nouerit ire uia: cõsimiliter scribit Ora. i epistolis. Quã sit uterq; libens cẽsebo exerceat artẽ. Indiuiduo῀ corporum. Explodendam esse dicit. & quasi radicitus extupã

Atomi uñ dã opinionẽ. Democriti. leucippi. Et Epicuri: qui aĩam ex atomis hoc est indiuiduis corporibus cõsta re dicebãt quibus nomẽ atomo῀ inditũ est: qa secari ac diuidi nõ possunt: uolitare aũt atomos & cõcur rere opinant̃ sicut pulueris minutias uidemus i sole cũ p fenestrã radios ac lumẽ immiserit. Ex his oĩa oriri & rursus in eadem resolui uigilã tes somniabant. Spirabilẽ quasi spi ritu & aere: tãq̃ uehiculo uectãt cũ aer spiritũ uitalẽ fundat. Ho῀ quatuor generum .s. elementorum. Ex inflã mata aĩa: ex aere ignoto & calescente q; quadrat cũ snia. M. Varronis: qui dice bat aĩam aerem esse feruefactum i pul mone diffusum in corpus: & hæc snia conuenit cõi censui: cui persuasum est aĩa. i. spũ & igne animantium uitã con sistere: cũ sine respiratiõe uiui nõ q̃rat & corpora igne uiduata frigescãt & ex tinguant̃. Hæc duo gña ignis & aer. Nihil pni: qd̃ uergat i imũ & cẽtrũ ad qd̃ pna sunt q̃ ponderosa sũt. Dis sipantur pcul: ex opinione illorum di ctum est qui censent aĩum aliquãdiu: permanere mox dissipari. Crassus hic aer: possidonius quadraginta sta dio῀ a terra altitudinẽ esse ait: in qua aer turpidus sit et crassus: ubi nibila: uẽti nubesq; gignunt̃: supra uero purũ liquidũq;: & in pturbatæ lucis aerem. Concretũ: Dẽsum: turbidũ spissũ. Terreno genere conlecta: pythago

Elemẽta in animãti bus ras empedocles: epicarmus: aliiq; phi sici: pricipia quatuor elemẽta pposue rũt: ex q̃bus aĩalia cõstant: q̃ in corpori busnfis euitẽter apparent: nã carnes & ossa terrẽa sunt: humor & sudor aqua tici: respiratio ex aere. calor ex igne ab elemãtis habemus corpus: a deo aĩum sicut elementa mutantur quo῀ perire mutari est: ita & corpus sicut deũ non perire manifestũ est: sic & aĩus non pe rit: q adeo origmẽ ducit: ps. n. semper sequit̃ genus. Nihil aĩo uelocius tha les milesius unus ex septem græciæ sa

Quid ue locissimũ coelũ aer pientibus: uelocissimum inquit omnium q̃ sunt est mens: nam p uniuersa discurrit. Lactantius: libro de opificio: animus inquit tante celeritatis est: ut uno temporis puncto coelum omne collustret maria peruolet. Terras & urbes pagret. Omne cœlum hoc aera intelligit Lucre. in hoc cœlo qui dicit aer. Pli. quoq;. in. ii. & hoc cœlũ appellauere maiores: quod alio nomine aera: hinc grãdines sunt: & pruine

supra lu nã oĩa pu ra hymbres pcellæ: turbines. Ventorum hoc regnum: pacem summa tenent ut ait lucanus: supra lunam pura oĩa ac diuturnæ lucis plena. Cogunt̃: congregant̃: conficiũt. Exhalationes terræ: Meteorologi

Meteoro logi Meteora tradunt duas esse exhalationes siue euaporationes alteram humidam alterã siccã. Ex quibus fiant nim bi: nubes: tonitrua: tempestates & id genus alia lege aristotelẽ & albertum in meteoris: sic. n. recte scite q; dñr q̃ uulgus metaura inscite appellat: qua dictione apud græcos sublimia significantur ait aristote les calefacta a sole terra necessum esse fieri exhalationes. Quam regionem: Aeris. s. crassi atq; cõcreti qui terræ proximus est. Naturã sui similẽ aera tenuiorem liq̃diorẽ: calidiorẽ: natura. n. animi est le uis & calida. Finem alius efferendi. Aliæ aĩæ lunarem circulum: altæ solsticialem retinere dicuntur put minus magisue purgatæ fuerint. Semidei manes habitant: ut autumat Luca. id spatiũ qd̃ patet iter terras luneq; meatus: quos uirtus ignea fecit imi etheris pacientes: theologi dixerũt elysium esse circa lunarem circulum ubi aer purior est: tanq̃ illuc animi nexibus corporeis soluti subuolent: nõ me pre terita quibusdã phis elysios campos collocari in sphera aplane hoc inerrabili. Exanimatus: libratus æqua lace: modificata utrinq; participatione: ut neque pondere deuergat neq; leuitate altius rapiatur.

Quã quisq; norit artẽ: in hac se exerceat. Illã uero funditus eiciam᷒ ĩdiuiduo῀ corpo῀ leuiũ & rotũ do῀ cõcursionẽ fortuitã: quã tantũ democritus cõ calefactã: & spirabilẽ. i. aĩalem esse uoluit. Is autẽ animus qui si est ho῀ quatuor gene῀ ex q̃bus oĩa: constare dicunt̃: ex iflammata aĩa cõstat ut potissi mũ uĩ. Panætio: supiora capessat necesse est. Nihil . n. hñt hæc duo gña pni: & supa semp petunt ita id euenit siue dissipant̃ procul a terris siue pmanẽt & cõseruãt hitũ suũ: p hæc ẽt magis necesse ẽ ferãt ad cœlũ & ab his perrũpat̃ & diuidat̃ crassus hic & cõ cretus aer: q̃ ẽ terre pximus calidior ẽ. n. uel potius ardentior aĩus quã ẽ hic aer: quẽ mõ dixi crassũ at q; ɔcretũ: qd̃ ex eo sciri põt qa corpa nra terrẽo pri cipio῀ gñæ cõlecta: ardore aĩ cõcalescũt: accedit ut eo facilius aĩus euadat ex hoc aere: quẽ sæpe iã ap pello crassum: eũq; prũpat: q; nihil ẽ aĩo uelocius: nulla ẽ celeritas q̃ possit cũ aĩ celeritate contẽdere. Qui si p manet incorruptus suiq; silis necesse ẽ ita ferat̃ ut penetret & diuidat oẽ cœlũ hoc: inquo nu bes hymbres uẽtiq; cogunt̃: qd̃ & hũidũ & caligi nosum est pp exhalatiões terræ. Quã rõnẽ cũ supa uit aĩus naturãq; sui silem ɔtigit & cognouit uictus ex aĩa tenui: & ex ardore solis tẽpato ignib᷒ resistit & finẽ alti᷒ se offerẽdi facit. Cũ. n. sui similẽ & leui tatẽ & calorẽ adeptus ẽ tãq̃ paribus examinatus põ deribus nullã i ptẽ mouet̃. Eaq; ei domũ natura lis ẽ sedes cũ ad sui similem penetrauit: in quo nul

Aletur

la re egens aletur: & sustētabitur iisdem rebus. qb⁹ astra sustentātur: & aluntur. Cūq; corporis facibus īflāmari soleamus ad omnes fere cupiditates, eoq; magis incendi: q̄ his æmulemur: qui ea habent: q̄ nos habere cupimus: profecto tūc erimus beati: cū corporibus relictis cupiditatū, & æmulationū erimus exptes: Quodq; nūc facimus cum laxati curis sumus: ut spectare aliquid uelimus & uisere id multo tum faciemus liberius: totosq; nos incontemplādis rebus: perspiciendisq; ponemus ꝓpterea qđ & natura inest mētibus nostris insatiabilis quædā cupiditas ueri uiscēdi: & oīa ipsæ locorum illoꝝ quo peruenerimus: quo faciliorem nobis cognitionē rerum cælestium: eo maiorem cognoscendi cupiditatem dabunt. hæc enim pulchritudo etiam in terris patriam illā: & auitam ut ait. Theophrastus philosophiam cognitiōis cupiditate incensam excitauit: præcipue uero fruētur ea: qui tum etiam: cum has terras incolentes circumfusi erant caligine: tamen

Aletur: cibus animorum in cælo & alimonia ut subtiliter uestigauit origenes libro secundo periarchon erit theoria hoc est cōtemplatio & intellectus dei. Sancti manducabūt panem uitæ: qui sapiētiæ cibus significatur quo aīæ nutriūt: bibētq; ex diuinæ sapiētiæ poculis: qui purior mente & excretior sensu erit is cito ascendet æris locū: & ad cæloꝝ regna perueniet: & in spheris singulis ꝓspiciet ea: quæ ibi gerunt; & ratione q̄re gerant agnoscet. Astra sustentātur: Stellas aiantes esse rōnabiles ecclesiastici doctores affirmāt: q̄ uanitati subiectæ eē dicunt: quia corporibus idutæ sūt phi tradūt & maximæ platonici stellas ali humore terreno & pasci: quasi igneas esse opinant; unde a poeta astroꝝ ignes dicti: cui sententiæ astipulat illud lucani: nec nō occano pasci phœbumq; polumque credimus Aristoteles uero ī secūdo meteoroꝝ deridet eos: ꝓinde ac uanidicos quicūq; existimauerunt solē & sydera humore pasci: aut ergo philosophice intelligimus astra sustentari alimento hūcēto: aut theologice nutriri theoria: idest speculatiōe diuinitatis: & deo frui secūdum Augustinū aīmi nostri uocabūt qui laudibus: deū uidebūt & amabūt: amabūt & laudabūt: hic erit aīorū cibus & nutricatio. Corporis facibus inflāmari: Platonici ex terrenis corporibus sic affici aīas opinant ut hic eis sint cupiditas: timor: leticia: tristitia: & id genus ꝑturbatiōes: qbus mortales uexant: quam Platoniram sententiam luculentis uersibus mantuanus uates explicauit dicens. Terreniq; hebetant artus moribundaq; mēbra hinc metuūt cupiūtq; dolēt gaudētq; nec auras suscipiūt clausæ tenebris & carcere ceco: huic sententiæ subscribit illud apostolicum: aggrauat animam corpus corruptibile & deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Igit ex corpis cōtagiōe ꝓserpūt ꝑturbatiōnes: uel ut ecclesiastici loquunt passiones aīoꝝ ex ardore corporeo animi stimulant: & cū primis tres existunt affectus uehemētissimi: qui hoīes in oīa faciora ꝑcipites agāt. Videlicet ira cupiditas: libido: ꝓpea poetæ tres furias eē dixerūt: q̄ mētes hoīum exagitēt: ita ultionē desiderat: cupiditas opes: libido uoluptates. His emulemur: nō inuidiamus alias imitemur: ē. n. emulatio ægritudo si eo qđ qs cōcupierit alius potiat ipe careat. Nūc: Dū adhuc sumus ī uita.

Spectare aliqd. M. T. scribēs de officiis & de finibus bonoꝝ: hoīs īqt est ꝓpria uiri īqsitio & uestigatio: itaq; cū sumus necessariis negociis curisq; uacui: tū auemus aliqd uidere audire: discere: īsitus est mēti cognitiōis amor: & ut auctor ēorigīes mens sciæ ueritatis dei & reꝝ cās noscēdi naturale desideriū gerit. Natura iest: semptimus ē cāus. i. īsticctu naturali: naturaliter. Id multo liberius: cū ī terris essemus ut inqt origenes uidimus aīalia uel arbores & differētias eoꝝ ꝓspiximus: ueꝝ rōnes nō intelligimus: ita cōcepto ī terris hmōi agnitiōis uel studio uel amore: nobis post exitū erit cognitio & ītelligētia sincerior. Ore: Regiōes alias extremæ partes ut littorale. Plinius ciuitates aut in mediteraneo aut in ora eē refert hinc soluere orā usurpatū: pro eo qđ ē enauigare: & ab ora hoc est littorali regiōe soluere retiacula nauū ab ascederet: ridiculū est orā accipere ꝓ fune nautico sicut recētiores scriptores enarratoresq; interpraetari solēt illud quītiliani orā soluētibus bn̄ p̄cemur: & alibi apud eundē: sublatæ sūt anchoræ: soluimus orā: tanq̄ ora significet ipse funis; q soluit a nauigaturis. Cæteꝝ apđ nullū idoneū scriptorē ora ī hoc significatu rcpiat. Nec illos qcq̄ iuuerit Titi Liuii uerba: cuius potissimū auctoritate fulcit. Nāq; apđ Liuiū li. xxyiii. sic legunt & sic legi uulgo solet: trahūt scalas: orasq; & anahoras ne ī moliēdo mora eēt ꝑcidūt: q̄ lectio si uera eēt: haud dubie oras accipemus ꝓ funibus: sed ego ap̄ liui. lego nō oras: sed lora: & ita hēt uetustus codex: libuit hoc ī loco fusius euagari ad tollēdū publicū erorē q īueterauit irroborauitq; ī explicatu oræ soluēdæ: cum soluere orā simplr significet nugare: & ab ora hoc ē a littore soluere nauigiū. Patriā & auitā phiam: a patre & auo patria & auita dicit philosophia: qua. s. usi sunt patres & aui nostri: rudi scilicet & īpolita: quā rpe Platonis. Aristotelis & theophrasti qui Aristotelis discipulus fuit: politissimam cultissimamq; effecerūt: est aūt nihil aliud phia q̄ studium amorq; sapientiæ. Fruentur ea: philosophātes designat: q præcipue fruentur pulchritudine rerū celestium & agnitione: quorū animi adhuc iclusi ceco corporis ergastulo nixi sunt pro uirili parte nosse sublimia: & cās rerū perscrutari. De pythagora dictum est: mente deos: adiit & quæ natura negauit uisibus humanis: oculis ea corporis hausit. Itaque tunc facie ad faciem uidebūt: quæ hic per speculum in enygmate uiderunt: frui autem proprie dicimur ea re: quæ ꝑ seipsam expetitur & delectat: uti uero ea re: quā propter aliud q̄rimus: unde ut scite iqt Augustinus: tēporalibus magis utēdu ē q̄

Cibus animoꝝ theoria
Sydera humore pasci
Perturbatiōes ex sotiatiōe corporum
Tres furiæ qd
Vestigatio ueri ꝓpria hoīs
Soluere orā qd
Locus quītiliāi
Correctus liuii locus
Frui
Vti

Frui nu mo uti deo im boꝝ est

Oculus mentis

fruendū:ut frui mereamur eternis: improbi & prepoſteri hoies frui uolūt numo: uti autē deo: q̃ non numū pp deū impendūt: ſed deū pp numū colunt. Acie mentis: acumine ingenii & oculo cordis. qui ut ait plato in ſymphoſio tūc acute incipit cernere cū primū corporis oculus defloreſcit. Diſpicere: diligēter intueri & curioſe contēplari. Hoſtiū pōti: argumētū a minori: Si delectat nos in terris uidiſſe boſphoꝝ thraciū: & fauces pōti euxini & fretū athlāticū & extimas tantū terraꝝ oras: quāto pulchrius iucūdiuſq; ſpectaculū erit de cælo cōtēplari ac ſpectari ſimul uniuerſa uno oculoꝝ obtutu: tā habitabiles q̃ ihabitabiles zonas ſiue faſceas: hoſtiū aūt pōti ſignatur boſphorus thracius: quo pōtus euxinus iūgitur ꝓpontidi: nā geographi primas anguſtias maris ſe coartātis: helleſpontū uocāt: inde expaciatur æquor: quæ laxitas ꝓpontis appellatur. ubi iterum in artum cogit & ſtringit. illæ anguſtiæ boſphorus thracius nuncupat: ubi iterum effunditur pontus euxinus: qui curuatus i figuram ſcythici arcus committitur hoſtio meotidis paludis: idq; hoſtiū cimerius boſphoros uocatur: boſphoros autē dici a trāſitu uel bobus meabili propter anguſtias. Plinius ſoli nuſq; notificāt. Valerius flaccus cecinit boſphoron thraciū accepiſſe nomen a traiectu ionis in uaccā deformatæ ſic enim ſcribit in. iiii: argonauticon boſphoron hic ueteres errātis nominæ diuæ uulgauere. Idē longo carmine denarrat quēadmodū argonautæ per boſphoron thraciū & hoſtiū ponti tranſiuerūt: i cuius traiectu orpheus unus argonautacū cecinit fabulā ionis primo in iuuēcā mox in deā demutatæ. Nominata argo: Nauis dicta ē uel ab argo architecto: d quo flaccus: ad carum tritonia deuolat argū: moliri hūc puppē iubet & dimittere ferro robora: uel a uelocitate quā græci argon appellāt. Inde arguti: ut ſentit ꝓbus: dicti q multū ac celeriter loquūtur

Propōtis

boſphorus thracius

Euxinus

boſphorus cimerius

Nauis argo dicta unde

Arguti

Argo nautæ

acie mētis diſpicere cupiebāt. & .n. ſi nūc aliquid aſſeq̄ ſe putāt qui hoſtiū ponti uiderunt: & eas anguſtias: p quas penetrauit ea q̃ ē noīata argo: quia argiui in ea delecti uiri uecti petebant pellē inauratā arietis: aut hi q occeani freta illa uiderēt. Europam lybiāq; rapax ubi diuidit unda qd tādē ſpectaculū fore putamus cū totā terrā cōtueri licebit: eiuſq; cū ſitū: formā circūſcriptiōem tū & habilitabiles regiones: & rurſum oī cultu pp aut uim frigoris: aut caloris uacātes: nos. n. ne nūc qdē oculis cernimus ea quæ uidemus: neq;. n. eſt ullus ſenſus in corpe. ſed ut nō ſolū phyſici docēt: uerꝫ ēt medici: qui iſta apta & patefacta uiderūt: uiæ quaſi q̃dā ſūt ad oculos ad naris ad auris a ſede aī pforatæ: itaq; ſæpe aut cogitatiōe. aut aliqua ui morbi īpediti apertis: atq; integris & oculis & auribus: nec uidemus nec audimus: ut facile ītelligi poſſit animū & uidere & audire nō eas ptes q̃ q̃ſi feneſtræ ſūt aī: qbus tū ſentiet nihil q̃at mēs: niſi id agat: & adſit. qd quod eadem mēte res diſſimillimas cōprehendimus ut colorē: ſa

argos græce quoq; dr̄ tardus: hinc iocus in endecaſyllabo epigrammatarii poetæ: non nautas puto uos: ſed argonautas: ubi alluſio ē ad famigeratos nautas: & intelligi tamen uult pigros & lētos nautas: alii autumant argo uoiatā eē ab arginis hoc ē græcis: qd ſentire uidet hoc i loco. M. Tullius argonautæ āt clariſſimi græciæ heroes extiterunt: ſupra q̃nq̃ginta: ut tradit Diodorus: quos noīatim poene oēs pcenſent apollinius & Valerius flaccus: facta ē āt argo nauis ex arbore: quā Alexāder Cornelius eonē appellauit: q̄ robore ſimilis necaq̃ nec igni corrūpi poſſet. Pellē inauratā: uellus aureū: qd pconio poetaꝝ ē cantat. ſlmū: ſtrabo fabulā aurati uelleris cōfictā eē autumat: ex eo qd in regiōe colchica torrētes dr̄r auꝝ deferre: qd barbari lanoſis pellibus excipiūt. M. V. i. ii. de reruſt. ꝑdiderūt inqt pecudes pp charitatē aureas habuiſſe pelles ut i colchide æetha: ad cuius arietis pellē ꝑfecti regio genere dr̄r argonautæ. Freta: athlāticū ſiue gaditanū fretū ſignat: qd europā aphricāq; diſterminat: anguſtias q̃ athlanticū mare irrūpit terras: græci porthmon: latini fretū appellāt: dictū ē āt fretū ut īterpretat. M. V. a ſimilitudie feruentis aq̄: qd i fretum ſæpe cōcurrat æſtus atq; ferueſcat. Oī cultu uacātes: ex q̄nq; ptibus terræ: q̄s uocāt zonas alii plagas: martianus faſceas: i feſto rigore & etemo zelu ꝑmunt duæ extremæ: fiūtq; ihabitabiles ppetua utriq; caligine obductæ: q uero media ē exuſta flammis & torridata uapore ſolis fit & ipa ihabitabilis: & ita tres plagæ uidelicet duæ extremæ mediaq; exuſta nō ſūt habitabiles neq; cultæ pp nimios rigores: & nimios ardores: Apta & patefacta: Medici anatomas. i. diſſectiōes corpoꝝ appellāt: q̄s ꝑpe ſolēniter faciūt: tanq̄ neceſſariū ſit īcidere corpa mortuoꝝ: eorūq; uiſcera atq; īteſtina ſcrutari erophilus & eraſiſtratus nocētes hoies a regibus ex carcere acceptos uiuos icidebāt: cōſiderabāt ēt ſpiritu remanēte uiſcerū īteſtinorūq; poſiturā colorē: figurā: & ordinē: qd negociū ut pote crudele a luculētis ſcriptoribus īprobat cū nō tā ad medicinā ptineat quā ad carnificinā. Nec audimus: Plinius in hanc ſniam ſi ſcribit i. xi. na. hiſtoriæ aio uidemus: aio cernimus: oculi ceu uaſa q̄dā uiſibilē eius ptē accipiūt atq; trāſmittūt. ſic magna cogitatio obcecat abducto ītus uiſu: ſic i morbo comitiali apti nihil cernūt aio caligāte. Quaſi feneſtræ: mens uidet: mēs audit: ut phi aſſerunt: q per oculos & aures quaſi p feneſtras trāſmittit uim uidēdi & audiendi: hic ait Lactātius in libro de opificio: uerius & māifeſtus eſt mentē eē: quæ p oculos trāſpiciat q̃ſi p feneſtras: lucente uitro aut ſpeculari lapide obductas. Pli. oppido q̃ decēter fingit uſurpat ſiue nouat: uerbū feneſtrare: q̃ſi p feneſtras aperire: ſic enim inqt media oculorū cornea feneſtrauit pupilla. Hieronymus ſcribēs cōtra iouinianū p quinq; ſenſus inqt quaſi p quaſdā feneſtras uitiorū ad aiam introitus eſt: hinc illud ꝑpheticū: mors intrauit p feneſtras ueſtras

Aureum uellus

Porthmos

Fretū

Anatomæ

Viuos diſſecabāt

Aīo uidemus

Mens audit

Feneſtra uit

Moes p feneſtras

Quinq;

Quinq; nūciis: qnq; sensibus: ex qbus ut docet Aristoteles certissimus in hoie est tactus: & gustatus: cum reliqs superet a multis. Nā aqlæ clarius cernūt: uultures sagacius odorant: liqdius audiūt talpæ. Ad eū .s. aium sine quo nullus in corpe ē sensus: phi sensum cōmunē appellāt: ad quē sensus oēs referunt. tanq̄ ad iudicē: sicut qnq; digiti ad manū: cōnexi pgunt. Cōmunis sensus apud oratores accipit̃ p cōmuni quadā itelligētia: de quo alibi plura. Quo celestē .s. sedē domiciliūq; aiorū. Liber aius: exutus uinculis terrenis & labe corporea. Foramina: Nares: oculos: aures: & os significat sensus .n. inter pres ac nuncii rerū: in capite tāq̄ in arce mirifico artificio ad usus necessarios & facti & collocati sūt: ab opifice natura: q̄ ut inqt uerissime Mar. Tul. in .ii. de natura deo℞ nihil pōt eē calidius nihil solertius. Præter aium: quādo .s. solutus erit a carcer̃ corpali & ergastulo terrēo: quo hebetāt̃ sēsus: & aius pgrauat̃. Quāuis: quātum uis hoc est uberrime copiosissimeq;.

Gustatus in hoie tactus

Natura nihil calidius

porem: calorē odorem: sonum: quæ nunquā qnq; nūciis animus cognosceret: nisi ad eū oīa inferentur: ut idē omniū iudex solus esset. atq; ea profecto tum multo puriora & dilucidiora cernētur: cū quo natura fert libera aius peruenerit: nā nūc qdē quā quā foramina illa quæ patent ad animū a corpe callidissimo artificio natura fabricata est: tñ terrenis cōcretisq; corporibus sūt intersepta quodāmodo. Cū autē nihil erit p̄ter animū nulla res obiecta īpediet quo minus pcipiat: quale qdq; sit: quāuis copiose hæc dicerem⁹ si res postularet: quam multa quā uaria quāta spectacula aius i locis cælestibus eēt habiturus. Quæ qdē cogitans soleo sæpe mirari nōnullorū insolentiam philosopho℞ q naturæ cognitionem admirentur eiusq; inuētori: & principi grās exultātes agunt: eūq; uenerantur ut deum: liberatos enim se p eū dicūt grauissimis dominis terrore sempiterno & diurno ac nocturno metu. quo terrore? quo metu? q̄ ē anus tā delira: q̄ timeat ista? q̄ uos uidelicet si physica nō didicissetis: timeretis acherontia tēpla alta orci pallida leti obnubila obsita tenebris loca. Non pudet philosophū in eo gloriari: qd hæc nō timeat: & q falsa esse cognouerit? ex quo intelligi pōt quā acuti natura sint qui hæc sine doctrina credituri fuerit: Præclarū āt nescio qd adepti sūt q didicerūt se cū tēpus mortis uenisset totos eē perituros. quod ut ita sit (nihil enim pugno) quid habet ista res aut letabile aut gloriosum. nec tamē mihi sane q̄equā occurrit: cur nō pythagoræ sit & Platonis uera sententia. Vt enim rationem nullā Plato afferret (uide qd homini tribuā) ipsa auctoritate me frangeret: Tot autem rationes atulit ut uelle cæteris sibi certe persuasisse uideatur: sed plurimi cōtra nitūtur animosq; quasi capite damnatos morte mulctant: neq; aliud est quicquam cur incredibilis his animorū uideatur æternitas: nisi q̄ nequeūt qualis animus sit uacās corpore itelligere & cogitatione comprehendere: quasi uero intelligāt qualis

Eiusq; īuentori: fortassis: Lucretiū taxat q epicu℞ ait primū inuentorē fuisse naturæ: & precepta suppeditasse: qbus diffugiūt af terrores: eūq; ut deū colēdū esse pcipit. Lucretii uersus ex libro .v. hi sūt i laudē epicuri cōpositi: dicēdū ē deus ille fuit deus inclyte mēmi: q princeps uitæ rōnem inuenit eā: q̄ nūc appellat̃ sapiēna. Quiq; p artē fluctibus e tātis uitā tantisq; tenebris: ī tā trāquillo & tā clara luce locauit: de eodē ait ī .vi. ueridicis igit̃ purgauit pectora dictis: & finem statuit cupidinis atq; timoris.

Deus ille fuit deus

Quo terrore: p īterrogationē illudens ait hæc: tāq̄ ridicula sint & inania: nec aniculæ qdē metuēda: a qbus dixit lucretius: nos p epicu℞ liberatos eē. Acherōtia tēpla: tēplum tribus modis dr̃: ī celo ī terra. sub terra. In cælo tēplū dr̃: ut in hæcuba magna tēpla cæli: ī terra: ut deo℞ templa & delubra sub terra: ut in andromacha dixit ennius acherusa templa: alta orci saluere ifra. Itē nūc tēpla significāt̃ subterranea: uidetur q; Cicero referre carmen enniamū: cuius meminimus: & meminit M. V. i tertio latinæ linguæ. Orci: plutonis quē antiq uragum ab urgēdo dixerūt: quē mō uediū: mō sūmanū: mō ditē appellāt: dictus est ēt ab antiqs qetalis: q̄si mors quies sit erūna℞. Lethi: mortis: ī funeribus inductiuis apd priscos dicebat̃ ollus letho datus ē: qd signat ille datus est morti. Quam acuti natura sint: p cōtrariū iqt q̄ hebetes & bruti ac stupētes fuerīt: qui sine doctria iferos metuebāt: & umbra℞ terriculamēta: q̄ puerilliū sūt deliramento℞: cū cōmēticia sint & falsa. Totos eē pituros: hoc contra epicu℞ & epicureos: maximeq; cōtra lucretiū dictū est: q aium cū corpe totū iterire arbitrāt̃. Pythagore & platonis snia: Quæ .s. assert īmortalitatē aiorū: credendū est āt maxie platoni: cuius auctoritas tāta ē: ut uel sola sufficer̃ possit: attamē rōes tot afferat: ut pudeat nō credet̃. Morte mulctāt: mortales faciūt & mori affirmāt una cū corpe: ut nihil sensus a morte reliquat̃. Qualis aius

Templū triplex

Nomīa plurōis
Quietalis
Ollus leto datus

uacās: hæc haud dubiæ res mentes hoium cogitatiōesq; pturbat: dū pcipere non possūt: q̄lis futurus sit aius solutus a corpore: quā figurā: motū: positurā: sensum habiturus sit utpote incorporeus: unde plinius cū dispicere non posset q̄lis eēt a morte futurus aius mortalem credidit: q̄rens ubi cogitatio illi. q̄uō uisus au,

Ignoratur natura animi

ditusq;:aut q̃ tāgit:q̃ usus eius:q diede sedes:q̃ta ue multitudo tot seculis aīaꝝ uelut umbraꝝ:nūc.M. Tullius ait nō eē miꝝ si ñ pcipimus q̃lis futurus sit aīus post mortē:cū nec q̃dē nobis uiuētibus sat notus sit q̃lis in p̃sentia sit:dū adhuc i corpe cōmorat̃;q̃ sit eius forma magnitudo locus;ut.n. dixit Lucretius:ignorat̃.n.q̃ sit natura aīai. Cōformatio:figuratio & forma alias cōformatio exornatio rhetorica ē tum p̃sona

Cōfirmatio

fingit̃ ;aut cū res muta siue informis fit eloq̃ns & formata:græco uocabulo dr̃ p̃sopopeia. Casurus ne in cōspectū:uidere & uideri ut sq̃t origines corpoꝝ res ē:icorporeæ uero naturæ q̃lis ē aioꝝ:usio eē nō pōt:q̃bus nihil aliud cōuenit nisi nosce & nosci.

Acies

Tāgere.n. & tangi nisi corpus nulla pōt res ut ait lucretius:itaq; socrates merito dicebat oportuisse hoīum pectora fenestrata & apta esse; ut nō occultos hērent sensus;sed

Subtilitas animorū frustratur uisū

patentes ad cōsiderādū. Aciē:uisum oculoꝝ.M. Tul.l.ii. de natura deoꝝ acies ipa q̃ cernimus q̃ pupilla uocat̃ ita parua ē;ut ea q̃ nocere possint facile uitet;tāta est āt subtilitas aīoꝝ ut ob tutus n̄ros effugiāt; sicuti dixit apuleius fila ex q̃bus demones cōstāt esse usq; adeo tenuia:ut radios oīs n̄ri tuoris & tantae trāsmittāt & splendore reuerberent & subtilitate frustrent̃. Tāq̃ aliene domui.Diuersoriū aī dr̃ esse corpus;perinde ac ibi more hospitis diuerset̃ ad breue tp̄s;tuius domiciliū p̄priū & patria sit cælū ex quo uenerit; unde icolæ dicimur ;&

Incolatus

ueluti p̄egrināres hic agere uitā erraticā tēporariāq;;post mortē in domo p̄pria ;hoc est i relesti domicilio uicturi uitā statariā p̄petuāq;:ex hac s̄nia est illa p̄salmographi p̄phetæ suspiratio:heu quia incolatus meus p̄longatus est nimis. Quod nunq̃ uidimus;Argumentat̃ a simili;si nō intelligimus q̃d sit aīus;q̃a eum utpote inuisibilē nūq̃ uidemus; itelligētia cōplecti deū nō possumus q icorporeus ē; inuisibilis;ineffabilis;incōpræhensibilis; supra captum mortaliū ;circa quem heret itellectus;angustia & mens hebescit ad diuinæ maiesta-

Nocturnis oculis hebetior

tis cōtēplatū:uixq; scintillæ obtiet locū:& p̄fecto acies hūanæ mētis hebetior est atq; obtusior nocturnis oculis i speculatiōe diuitatis. Quid aut q̃lis; alteꝝ ad naturā ;alteꝝ ad q̃litatē p̄tiet. Aīo aīum uider̃:hoc

Nosce ipsam

faciunt curiosi & eruditi ; ut quotidie ipsa mente siue aio quid sit ipse aīus dispiciāt. Vt se q̃sq; noscat:ḋ cælo descēdit γνωθι σεαυτον:ut ait mordax poeta:q̃d latinæ significat̃ nosce teipm:uel scito teipsum:tu ip̄iā cōsulēti:quo itinere ad beatitatē p̄ueniret respondit delphicū oraculū:si re cognoueris:ipsius quoq; frōte templi hæc scripta sētētia ē:hō aūt cognoscit seipsum si originis natalisq; exordia p̄ria respexerit;nec se q̃siuerit extra ; i cātico cāticoꝝ scriptū ē nisi cognoueris temetipsam; quē locū latissimæ exponens diuus Hieronymus autumat aīam duplici mō agnitionem sui cape;prio ut noscat q̃d sit ip̄a;& q̃liter moueat̃.i.q̃d i substātia & q̃d i affectibus hēat: & hoc itelligi uult isto i loco.M.Tul.Scdo mō aīa agnoscit semetipam;q̃n scrutamur ut utꝝ corpea uel icorporea utrū i plex an ex pluribus cōposita utꝝ facta;an oio a nullo sit facta utꝝ origo eius pariter cū origie corpis traducat̃ q̃d p traducē fieri dr̃ ;an p̄fecta extrīsecus ueniēs parato iam & formato iter uiscera muliebria corpe iduat̃;& multa hoc genus datāt operā aīus noster ad agnitionē sui p exercitia doctrinæ & studia diuina p̄terea dictū hoc bracteatū nosce teipsum teferri pōt ad alia cōplusculla ut.s. hō nouerit facultates ut p his faciat ipensas;ut nouerit uires ne maiora uiribus aggrediat̃;ut nouerit buccæ suæ mēsurā;q̃ in rebus sūmis minimisq; setuāda est;plinius & hieronymus chiloni lacædemonio uni.s.ex septē græciæ sapientibus s̄niam hāc ascribūt;quā lr̄is aureis delphis cōsetuauit.M.Tul.l.y.de finibus ; iubet nos pythius apollo noscere nosmetip̄os;cognitio aūt hæc ē una;ut uim n̄ri corpis aiq; morimus;seq̃mutq; eā uitā;q̃ rebus ip̄sis

Hō īterior homo

p̄fruat̃. Neq; nos corpa;hō dr̃ eē ñ corpus;sed aīus;tāq̃ hō īterior sit uetus hō nō exterior;sup quo luculēta est diui hierōi.dissertatio;& dixit Macrobius:aīa uerus hō est. Quasi uas aī:queunt phi utrū aīa sola sit

An aīa sola hō

hō:& ita sit ei corpus tāq̃ equus eq̃ti;an corpus solū sit hō aliquo mō se hēns ad aīam sicut poculum ad potionem;an uero nec aīa sola nec solū corpus;sed simul utrūq; sit hō totus ex utroq; cōpactus ; ita tñ ut aīus tanq̃

sit i ipso corpe:q̃ cōformatio q̃ magnitudo q locus ut si iā possent i hoīe uno cerni oīa ; q̃ nūc tecta sūt casurus ne i cōspectū uideat̃ aīus an tanta p̄sit ei⁹ tenuitas ut fugiat aciē. Hec reputēt isti q negātaīum sine corpe itelligere posse. Videbūt quē i ipso corpore intelligāt. Mihi quidē naturā aī intuenti multo difficilior currit cogitatio multoq; obscurior ;q̃lis animus in corpore sit : tanquam alienæ domui: quam qualis cū exierit: & in liberū celū quasi in domū suā uenerit ; nisi.n. q nunq̃ uidem⁹ id quale sit intelligere nō possumus. Certe:& deū ipm :& diuinū animū corpe liberatū cogitatiōe cōplecti nō possimus. Dicearchus q̃dē & aristoxenus quia difficilis erat aī q̃d aut qualis eēt itelligētia nullū oīo animū eē dixerunt. Est illud q̃dē uel maximū : aīo ipso aīum uidere & nimirū hāc habet uim p̄ceptū Apollinis quo monet̃ se q̃sq; noscat. non.n. credo id p̄cipit ut mēbra n̄ra aut staturā figuramue noscamus. neq; nos corpa sum⁹ ;neq; ego tibi dicēs hoc corpi tuo dico sed aīo. cū igit̃ nosce te dicit ; hoc dicit nosce aīum tuū . nā corpus ; q̃dē q̃si uas ē aī. aut aliq̃d receptaculū. Ab aīo tuo q̃cq̃d agit̃ id agit̃ a te. hūc igit̃ nosse nisi diuinū eēt nō eēt hoc acrioris cuiusdā aī præceptū sicut tributū deo sit . hoc ē scipsum posse cognoscere. sed si q̃lis sit aīus ip̄e aīus nesciat. dic q̃so ne eē q̃dē se sciet ne moueri q̃dē se:ex quo il

tanq̃ p̄stabilior ípeteret: corpus tãq̃ deterius ancilleť. qđ ὀργανον καὶ ἀγγεῖον .i. ĩstrumẽtũ & receptaculũ aĩ eſſe tradũt: cuius tñ fulturis aĩus fustiet. Ipſe aĩus: semp aĩ mortaliũ q̃ſiuerũt qd ſit: penitus: nec adhuc ſatis explotatũ eſt: nec fortaſſe unquã ſat erit. Ignorať. n. q̃ ſit natura aĩai ut ait Lucretius: ſed q̃uis aĩus ad pfectũ diſpicere nõ poſſit q̃lis ſit: tñ ſcit eſſentiæ ſuæ hoc ppriũ eſſe: ut p ſe moueať. In phedro: liber ẽ platonis ĩſcriptus phedrus: ĩ quo ſocrates cũ phedro diſputat cõtra amorẽ & p amore ueluti palinodiã canes: ubi hoc argumẽtũ de imortalitate aĩæ ualidiſſimũ põit: quẽ locũ Cicero & hic & li. de rep. vi. i. ĩ ſomnio ſcipionis ad uerbũ trãſtulit: & ĩ libro quoq; de ſenectute decenter uſurpat. Phedrus

la rõ nata Platonis: q̃ a ſocrate eſt in phedone explicata: a me ãt poſita ẽ ĩ ſexto libro de repub. qđ ſemp mouet̃ id eternũ ẽ: q ãt motũ affert alicui q dq; ipm agitatur aliũde qñ finẽ hẽt motus uiuẽdi quoq; finẽ hẽat neceſſe ẽ. ſolũ igit̃ qd ſeipm mouet: qa nũquã deſerit̃ a ſe nũq̃ ſe mouere qdem deſinit: qñ ẽt ceteris q̃ mouẽt̃ hic fõs hoc prĩcipiũ ẽ mouẽdi: prĩcipii ãt nulla eſt origo. nã ex principio oriũť oĩa. ipſum ãt nulla ex re alia naſci põt. nec. n. eẽt id principiũ: q gigneret̃ aliũde: q ſi nũq̃ orit̃: nec occidit q dem unq̃. nã principiũ extinctũ nec ipm ab alio renaſceret̃: nec a ſe aliud creabit. ſi qdẽ neceſſe ẽ a prĩcipio oriri oĩa: ita fit ut mot⁹ prĩcipiũ ex eo ſit q ipſum a ſe mouet̃. id ãt nec naſci põt nec mori: uel cõcidat oẽ cælũ: oĩſq; natura cõſiſtat neceſſe eſt: nec uĩ ullã nãciſcať q̃ prĩo ĩpulſu moueať: cũ pateat igitur æternum id eſſe qđ ſeipm moueat: qs ẽ q ppriã hanc naturam aĩs eẽ tributã neget? In aĩum ẽ. n. oẽ qđ pulſu agitatur externo. qđ ãt ẽ aĩatum id motu cietur ĩteriore. & ſuo. nã hæc eſt natura aĩ atq; uis: Quæ ſi ẽ una ex oĩbus q̃ ſeipſam ſemp moueat: neq; nata certe ẽ & æterna eſt. Licet concurrãt plebeii oẽs philoſophi ſic. n. ii. q a platone & ſocrate & ab ea familia diſſidẽt appellãdi uidentur. nã nõ mõ nihil nũq̃ tã elegãter explicabũt: ſed ne hoc qdẽ ipſũ q̃ ſubtilr̃ cõcluſũ ſit ĩtelligẽt: ſentit igit̃ aĩus ſe moueri. q cum ſentit illud una ſẽtit: ſe ui ſua nõ aliena moueri: nec accidere poſſe: ut ipſe unq̃ a ſe deſerať ex quo efficitur æternitas: niſi quid hẽs ad hæc. A. Ego uero facile ſũ paſſus ne ĩ mẽtẽ qdẽ aliquid contrauenire: ita iſti faueo ſñiæ. M. qđ illa tandẽ nũ leuiora cenſes: q̃ declarãt ĩeſſe aĩs hoĩum diuina quædã? quæ ſi cernerẽ queadmodũ naſci poſſẽt ẽt quẽ

Quod ſemper mouet̃: Sũma argumẽti platonici hæc eſt: aĩum mortis eẽ immunẽ: qm̃ ex ſe mouet̃: platonici p gradus ſyllogiſmo2 ad unum finẽ pbationis euadũt: certã ſibi ppoſitionẽ ex antecedẽtis cõcluſione faciẽtes: apud quos hic prior eſt ſyllogiſmus: aĩa ex ſe mouet̃: qcqd ãt ex ſe mouet̃ ſp mouet̃. Secundus ita fit aĩa ſemp mouet̃: qcqd aũt ſemp mouet̃ imortale ẽ: igit̃ aĩa ĩmortalis eſt: & ita in duobus ſyllogiſmis duæ res probãtur. i. ſemp moueri aĩam: & eẽ ĩmortalẽ: alii uſq; ad tertiũ gradũ ita argumẽtanť: aĩa ex ſe mouet̃: qđ aũt ex ſe mouet̃ principium motus eſt: igit̃ aĩa principiũ motus eſt: rurſus ex hac concluſione naſcit̃ ppoſitio: aĩa principiũ motus eſt: qđ aũt principiũ motus ẽ natũ nõ eſt: igit̃ aĩa nata nõ ẽ. Itẽ aĩa nata nõ eſt: qđ natũ nõ ẽ imortale ẽ. Igit̃ aĩa ĩmortalitas eſt: ſed iſtæ oẽs rõcinationes ſiue ſyllogiſmi platonicorũ de aĩæ ĩmmortalitate cõſtabũt: ſi prima ppoſitio: q̃ eſt ex ſe moueri aĩam: nõ refellať: hac. n. repudiata debilia fiunt oĩa quæ ſequũť: fit unius ſyllogiſmi cõpendiũ ex oĩbus antedictis rõcinatiõibus hoc mõ aĩa ex ſe mouet̃: qđ ex ſe mouetur prĩcipiũ motus eſt: quod autem principium motus eſt natũ non ẽ: quod natũ non eſt ĩmortale eſt. Igit̃ anima immortalis eſt. Origenes libro tertio periarchon: qdam ait ex ſe q̃dã a ſe moueri: ex ſe moueri q̃ uiuunt: nec tñ ſint animãtia: ut arbores a ſe moueri animãtia: ut hoĩes: extrinſecus aũt mouenť q̃ ſine uita ſũt ut lapides & ligna. Ad ĩmortalitatẽ aĩæ aſſerendã addamus & hoc theologicũ argumẽtũ: oĩs mẽs: q̃ de ĩtellectuali lucæ participat unius ſine dubio debet eẽ nature: ſi ergo celeſtes uirtutes ĩtellectualis lucis. i. diuinæ naturæ: p hoc qđ ſapiẽtiæ & ſanctificatiõis pticipãt: participiũ ſũmunt: & hũana aĩa eiuſdẽ lucis & ſapiẽtiæ participium ſũmat: ſunt iſta unius naturæ uniuſq; ſubſtantiæ: Incorruptæ aũt ſunt & ĩmortales cæleſtes uirtutes: igit̃ in corrupta ſine dubio & immortalis erit ẽt aĩæ ſubſtãtia. Ariſtoteles cõtra platonicas argumẽtatiões eſſerit nihil eẽ qđ ex ſe moueri poſſit: ſed oĩa q̃ mouẽt̃ ab alio moueri Ariſtotelica rõcinatio eneruať & refellit̃ ab aſſertoribus platonicæ ſectæ: p inde ac arguta magis quã uera ſit. Nulla origo. græci ἀναρχον uocãt: qđ origine caret. Nec occidit: Cõſectarium eſt ut qđ orit̃ occidat. Ex quo ẽ illud Saluſtii: oĩa orta occidũt & aucta ſeneſcũt. Vi: uiolẽtiã. Quod ſe moueat: ſe mouere hoc ſolũ ſignat nõ ab alio moueri: qđ græce αὐτοκίνητον: dr̃ ſeipm mouẽs. Inanime: Aĩa carẽs. Pulſu externo: Extrĩſecus mouenť q̃ ſine uita ſũt ut lapides & ligna: ex accidẽti mouenť: q̃ cũ ipa nõ moueaťr in eo tñ ſũt qđ mouet̃: ut in naui ſarcina ſeu uector qeſcẽs. Ariſtoteles ĩ prĩo de aĩa dupl̃r inqt mouet̃ oẽ: aut ſcđm alte2: aut ſcđm ſeipſum: ſcđm alte2: ut naturæ: ſcđm ſeipm ut nauis. Ciet̃: mouet̃. Motu ĩteriore: Aĩalia in ſemet cãm hẽnt mouẽdi: & oĩa q̃ aĩata ſũt. Plebeii: minuti: & ſemi docti. Vi ſua: mouet̃ aĩus ui hoc ẽ potẽtia interiore &

Gradus ſyllogiſmorum

Aĩa ex ſe mouetur

Argumẽta ĩmortalitatis aĩæ

Ex ſe moueri a ſe moueri extrinſecus moueri

Autocineton

Ex accidẽti mouer

Bilis prasina
Due aīę in hominibus

sua: q̄ nō extrīsecus uenit: sed ex ipius eēntia: sicut ignis calidus dr̄ q̄a ex se calet nō ab alio fit calidus. Merito dixit. Origenes aiam substātiā eē sensibilē & mobilē. Plato inq̄t ita aiam ex se moueri ut nō aliā cām uel extrīsecus ul̄ iterius latētē huius motus dicat auctorē. Quid illa tādē: mēoriā: iuētionē excogitationē multasq; disciplinas q̄bus aīos excultos haud dubie diuinos eē credimus. Sāguinē bilē: Plato in timeo. Et medici docēt ex elemēns q̄ttuor cōpacta esse corpa: bilē eē multiplicē: ēst.n. atra. citrina: uitelina: rubes: prasina hoc ē uiridis. De his rebus oībus. Galienus. Auicenna. Aristoteles. Et cæteri nō parū multa ꝓdiderūt.

admodū interirent uiderem. nam sanguinē: bilem: pituitā ossa: neruos: uenas omnem deniq; mēbrorum & totius corporis figuram uideor posse dicere: unde cōcreta & q̄uo facta sint. Per animum ipsum si nihil esset in eo: nisi id ut per cū uiueremus, tā natura putarē hoīs uitā sustētari. quam uitis quam arboris. Hæc. n. ēt dicimus uiuer̄. Itē si nihil haberet animus hominis: nisi ut appeteret aut refugeret: id quoq; eēt ei cōmune cū bestiis. Habet primū mēoriam: & eā infinitā rerum innumerabiliū. Quam quidem plato recordationem esse uult uitæ superioris. nā in illo libro qui inscribitur menō: Pusionē quēdam socrates interrogat quedam geometrica de dimensiōe quadrati. Ad ea sic ille respondit ut puer. & tamē ita faciles interrogationes sunt. ut gradatim respondens eo perueniat: quasi geometrica didicisset. Ex quo effici uult Socrates: ut discere nihil aliud sit quā recordari. Quē locū multo ēt accuratius explicat in eo sermone: quem habuit eo ipso die: quo excessit e uita. Docet. enim quemuis qui omniū rerum rudis esse uideatur bene interroganti respōdentem: declarare se non tum illa discere: sed reminiscēdo recognoscere: nec uero fieri ullo modo posse: ut a pueris tot rerū atq; tantarum insitas & quasi consignatas in animis notiones: quas ἐννοίας uocant haberemus: nisi animus antequam corpus intrasset, in rerum cognitionem uiguisset, Cumq; nihil esset

Quā uitis quā arboris: Sēsus ē: si ex aīo nihil alid' haberemus quā uitalitatē uideret̄ talis in nobis aīa eē: q̄lis in uitibus & arboribus: & cæteris plantis: q̄ uiuere dn̄r uita illa uitali & uegetatiua & consēq̄nter mori. Ex quo illud uirgilianū. Atq; interfice messes. Itē si in nobis nil alid eēt q̄ appetitus & sensus. uideret̄ eē in nobis aīa talis q̄lis ē in brutis aīantibus: q̄ solo sensu appetituq; mouētur. Sed cū sit rō: mēoria: & intelligentia: declarat̄ ꝑīcipiū in nobis eē quodā diuinæ i mortalisq; naturæ: & iō tradūt phī theologiq; duas uelut aīas ī nobis dicēdas eē: alterā diuiniorē q̄ cælitus inserit̄: alterā iferiorē: quā ex corpali sese asserūt una cū corpore seminari: unde sine corpe uiuere eā negant posse: ꝓp qd̄ & carnē eā frequenter appellāt ecclesiastici scriptores. Aīa i plātis uegetatiua a phīs appellat̄ Augustinus in q̄nto de ciuitate dei uitā uocat seminalē: q̄ nobis cū arboribus cōmunis ē: sensualē: q̄ cū pecoribus: itellectualē: quæ cū solis angelis. Viuere dicimus: Aīa. s. illa: quæ seminalis: q̄ uegetatiua quæ alēs appellat̄: Plinius ait uiuiscētia e terris maritari fauonio. Idē scribit de uita arborū quarūdā longissima & quarūdā breuissima: idem mori arbores tradit. Vitis inq̄t eiuuenescit & morit̄. Memoriā: Augustinus libro decimo cōfessionū cū primis admiratur memoriā cuius sūt secreti & ieffabiles sinus: cuius ui dicit eē sibi incōpræhēsibilē: quæ thesaurus est: rerū. In qua disciplinæ cōtinet̄: quā idē ait esse uentrē aī. Plato recordationē: In hanc sententiā ait Boetius: qd̄ si Platonis musa personat uerū: qd̄ quisq; discit immemor recordatur: & Hieronymus: testatur phūs dici discētia esse reminiscētias: plato cum dogmate aīas e cælo descēdētes haurire obliuionem rerum diuinarū: quarū in cælo erāt consciæ. Alias uero magis. Alias minus. Et iō in terris nō discere sed reminisci: quod illic ante cognouerit: hinc est qd̄ q̄ apd̄ latinos lectio apud græcos uocat̄ repetita cognitio: q̄a cū uero discimus: ea recognoscimus: q̄ naturalr̄ noueramus āte q̄uā materialis influxio i corpus ueniētes aīas ebriaret: & hoc est qd̄ poetæ leteū fluuiū uocauerunt: Intelligi uolēs hanc obliuionis aīarū potionē. Et ita pla. in dialogo de uirtute q̄ inscribit̄ menō a menōe cū socrate sermocināte q̄rere inq̄t ac discere reminiscētia ē. Pusionē. Puerū græcū & i domo Menōis genitū atq; educatū. Pusio.n. puer dicitur: apud Iuuenalē. Apuleiū. Ciceronem & cæteros. Antiqui puerum dixerūt pusum: puellam pusam. De dimēsiōe q̄drati: Ita interrogat socrates pueꝝ in menone. Dic age o puer cognoscis ne tale. hoc spatiū q̄dratū eē: Et rei s q̄ uberius apd̄ platonē explicata. In eo sermōe: phedon significat̄. Vbi socrates quo die pūt in carcere disputat d̄ imortalitate aioꝝ. Reminiscēdo cognoscere: Socrates in phedone docet nil alid eē scire: q̄ acceptā: alicuius rei scientiā retinere q̄d reminisci recte nominamus: & disciplina inquit reminiscētia est. Notiones: Notio ut tradit Boetius in tertio cōmentario topicorū intellectus est q̄dā & simplex mētis conceptio: quæ ad res plures pertineat a se inuicē differentes. Notio intelligēti est similium In rebus uero similibus necessaria est differentiatum discretio ut animal intellectum ex notiōe pertinet ad plures differentias. Notionē græci ἐννοίαν uel πρόληψιν dicunt. Nihil esset qd̄ oriat̄: Autumat plato illa non esse: q̄ oriantur ut intereant augescāt senescāt. Id autem ꝓprie eē putat qd̄ eternū est neq; mutabile neq; corruptibile: qd̄ dei ꝓpriū est; hinc illud ecclesiasticū. Ego sum qui sū. tāq̄ solus deus esse dicat̄. Cū in cætera labentia &

Semina lis uita
Sensualis
Intellectualis
Vita
Mors

Discentiæ sunt reminiscentiæ

Influxio
Leteus flu.
pusio
Pusus
Disciplia reminiscētia
Notio quid
Quid ꝓprie dicatur esse

tia &caduca huius uerbi qd'est esse ius ,pprietasq; non cadat. Mundusquoq; æterna res mutat' nec idē manet. Deus auctore Augu. summa essentia est: & iō immutabilis: rebus aūt esse dedit sed non sum me esse: sicut ipse est: & aliis dedit esse amplius aliis minus: atq; ita naturas essentiaꝝ gradibus ordiauit græci dicūt ουσιαν qd latini recentiores essentiā: græce dicit' τοον qd latini ex sermonibus patrii egestate dicunt qd' est uerbum ,p uocabulo ponentie. Itaq; plato duas potissimum ουσιασ .i. essentias esse ponit deum: & ideas q̄s latini formas siue species interp̄tant': & hæc est ,ppria platonis suppelles: sunt aūt ideæ exemplaria æterna eoꝝ: q̄ naturaliter fiunt immortales immutabiles inuiolabiles. Et ut res apertior fiat: opus' est p̄ter oēs hoies intelligere quēdam hoiem: & p̄ter omnes equos equum. Et p̄ter animalia animal ingenitū. Et quēadmodū ex uno sigillo cōplures fiunt imp̄ssiones sic ex uno homine sexcenta milia hominū. Et hæc est idea platonis: sup quare Apuleius & alcinous & plotinus platonici satis multa Seneca quoq; & Boeti. non pauca ,pdiderūt atqui aristoteles a platone disentiens nullas putat esse ideas: nullum reꝝ exemplar æternum. Plāe uidet: Lucide & p̄spicue. Perturbatum domicilium: Ergastulum corporis significat: quoniā inclusa hebetescit: ac caligat. Et p̄fecto uerissime poetæ egregiæ duo dixerūt uelut nebulā nobis ob oculos effusam: q̄ uisus mortales hebetaret. Quo meminimus: Galenus in microthe cui cerebrum modificata tenuitate dicit eē causam memoriæ: cum ex cerebro crasso ,pueniat obliuio. In humecto cerebro sensus hebetiores. In ficciori liqdiores sunt: Augu. autumat memoriam esse non animū mō uētrē animi. Cuius aula est ingēs & oppido q̄ admirabilis. Simōides: Artem memoriæ primum ostendisse dicit' Simōides: ut ait Fortunatianus. Cuius uulgata fabula est apud Quinti. & M. Tul. in libris d̄ oratore meminit & marcianus capella in li. rhetorices animaduertit autem ordinē maxime esse: qui

Essentia ī deo ουσια
Quod est ideæ platonis

ut oibus locis a platone differit': nihil. n. ille putat esse qd' oriat' & intereat. idq; solum esse qd' semper tale sit qualé ideā appellat ille speciem nos: nō potuit aīus hoc in corpore inclusus agnoscere: cognitiōis attulit: ex quo tam multaꝝ reꝝ cognitiōis admiratio tollit': neq; ea plane uidet aīus: cū repente in tam isolitum: tāq; perturbatū domiciliū imigrauit sed cū se collegit atq; recreauit tū agnoscit ea reminiscendo: ita nihil aliud est discere nisi recordari. Ego aūt maiore ui etiam quodāmodo memoriam admiror: quid ē. n. illud quo meminimus: aut quā habet uim aut unde naturā? nō q̄ro q̄ta memoria Simonides fuisse dicat': q̄ta Theodectes: q̄ta is q a pyrro legatus ad senatū est missus Cyneas: q̄ta nuper Carneades: q̄ta q mō fuit scepius Metrodorus: q̄ta nr' Hortensius: de cōi hoium memoria loquor & coꝝ maxime qui in aliquo maiore studio & arte uersant': quorum quāta mens sit difficile est existimare: ita multa meminerunt: quorsum igitur hæc spectat oratio? quæ sit illa uis & unde sit intelligendum puto: non est certe nec cordis nec sanguinis nec cerebri: nec atomaꝝ. aīa sit aīus ignisue nescio

Nebula ob oculos
In humecto cerebro sensus hebetiores
Simonides

memoriæ lumen afferret. Quanta thedectes: hic semel auditos q̄libet multos uersus ,ptinus dicit' reddidisse. Discipulus fuit Aristotelis: cui oratoriæ artis libros donauit ut eos tāq̄ suos ederet: postea moleste ferens titulum suæ gloriæ alii cecisse condidit uolumen aliud quo testatus est q̄dam sibi planius dicta esse in libris theodectis. Quanta cyneas: hic postero die q̄ ingressus romam fuerat & equestrem ordinem & senatum ,ppriis nominibus salutauit auctores Plinius: Solinus: Seneca. De quo cynea cynæq; eloquentia satis multa Plutarchus in pyrro. Carneades: Nescio an hic sit ille carneades famigeratus homo omnium in dicendo accerrimus & copiosissimus: quo argumentante quid ueri esset haud facile discerni posset: qui in illa nobili atheniensium legatione missus romani legatus. Disputauit de iusticia copiose sed disputationem suam postri die contraria disputatione subuertit. Dicens ,p iniusticia contra iusticiam: huius in differendo ea fuit uis: id acumen: ut apud lucillum differens neptunus de re difficillima ostendat non posse id explicari nec si carneadem ip̄m orcus remittat. Vt aūt dubitem an de hoc carneade singulari memoria p̄dito intelligendū sit facit uerbum illud nup nā satis constat carneadē de quo diximus fuisse tp̄is Catonis censoris: q annis nō paucis ciceronem antecessit. Apud Pli. mentio est cuiusdā carmadæ græci hoīs memoria singulari p̄cellentis: qui legendis mō repræsentauit uolumina bibliotecaꝝ: de quo satis cōgruenter hoc in loco intelligere possemus: uerba sunt aperta & simplicia. Scepsius metrodorus: Ars memoriæ cōsumata fuit in metrodoro scepsio ut nihil non hisdem uerbis redderet auditū. Est autē scepsis ciuitas phrygiæ: quā quidem eneæ regiam fuisse tradunt. E scepsi fuerant Demetrius grāmaticus. Et hic metrodorus q nouo quodam dicendi genere usus multos deterruit ,pp famam uero q̄q pauper erat Claꝝtū cōiugum apud carthaginenses est assequutus: mox apud mithridatem fuit in honore maximo & extimatione. Noster hortensius in lucullo memoriā q̄dam diuina fuit reꝝ: in hortensio uerboꝝ: de quo Cicero in bruto sic refert: primū memoria tanta: q̄ta in uiro cognouisse me arbitror: ut q̄ secū cōmentatus eēt: ea sine scripto uerbis eius dem redoleret q̄bus cogitauisset: memoriā hortensii: Quintili. & Sene. cōcelebrant q sedens olim totū diē in auctione: oēs res uenales & p̄cia & emptores ordine suo recēsuit: argētariis recognoscētibus ita ut ī nullo falleret': hic in foro romano res causaꝝ ob eloquentiā dictus est: & aliq̄n Emulus ciceronis existimatus: cuius tamen scripta intra famā fuerunt. Quæ sit illa uis: illa memoriæ potentia: quæ græce dicitur δυναμισ

Memoria theodectis
Memoria cyneæ
Carneadis acumē
Pro iusticia Cōtra iusticiam
Metrodorus
Memoria Scepsis
Memoria hortensii
Rex causarum

Cerebrū domicilium memoriæ

Hoc scio qđ nescio

Nec cerebri: dudū diximus ex cerebro ꝓut temꝑatū fuerit memoriā existere meliorē uel deteriorem: non quia cerebrū sit ipsa memoria: q̄ uis aī est: sed quia domiciliū. Fateri nescire quid nesciā. Socraticū ē: hoc unū scio quid nescio: Augusti. nemo inquit ex me scire q̄rat qđ me nescire scio. Et origines ignorantiā ait nostrā nō ignoramus. Siue aīa. i. spiritalis & aerius sit aīus. Caliginoso cœlo: aera crassum feculētūq; terris ꝓximū significat. Si qđ sit: qđ ad substātiā ptinet; quale ad qualitatē q̄tū ad magnitudinē. Capacitatē: Augu. noīat memoriæ cauernas antea sinus quā Cice. capacitatē uocat. An īprimi quasi cœrā: iō dixit Galēus in materia cerebri molliore imprimi formas reꝝ ueluti sigilli impssiones.

Orator homies feros mitigauit

Qui rebus noīa īposuit: in li. geneseos traditū est. adamū appellauisse noībus suis cūcta aīantia; pla. in cratylo nō cuiuscūq; hois esse ait noīa rebus īponere; ueꝝ eius q diuino igenio ꝑditus sit ut naturali posita cōpetant. Dissipatos cōgregauit: Fuit qđdā tps cū in agris hoīes passim bestiaꝝ more uagabant. Et sibi uictu ferino uitā ꝓpagabant: quo tpe qđā magnus uidelicet uir & sapiēs dispsos rōne & ōrōne cōgregauit in unū locū. Et ex feris ac inmāibus mites reddidit & mansuetos; sicut de amphiōe ꝓditū est: quod lira saxa duxerit: qa affatus suauitate hoīes rupicōes & incultis moribus ad obseq̄ ciuilis pellexit disciplinā. Paucis l̄raꝝ notis; inuentorē l̄raꝝ sigāt de quo magna q̄ō est: alii a cadmo: alii a mercurio: alii ab hebreis: alii ap syros reptas uolunt: sup q re extat ōrō nr̄a in li. ōrōnū. Stellaꝝ motus.

Astrologiæ inuentor athlas

Repatorē astrologiæ designat quā Plini. ab athlāte repti autumat sphęræ ipsius reptore; obliq̄tatē signiferi apuisse anaximāder milesius primus tradit: signa deinde in eo cleostratus. Qui fruges: ceres frumēta inuenit: de qua Oui. pria dedit fruges alimētaq; mitia terris. Vestitū: ægypti iuenerūt textilia. Tecta laterarias domos cōstituerunt primi eurialus & hipbius fratres athenis: antea specus erat ꝓ domibus. Doxius lutei edificii inuētor fuit. Exēplo sūpto ad hirūdinū nidis. Ad elegātiora defluximus: nō solū ut inqt M. Var. uestiti eē uolumus ut uitemus frigus sed etiā ut uideamur uestiti esse honeste. Itaq; ab utilitate ad uoluptate elegātiāq; defluximus ex dissimilitudine plus uoluptatis q̄ ex similitudine capiētes. Tēpata uarietate: ex dissimilibus fit symphōia & cōceptus; & ut auctor ē Ari. uarietas dulcissima est.

Varietas iucunda

Planete Errores

Nō re sed uocabulo errātia: Plaētas itelligit: q a uerbo græco πλανάομαι qđ sigāt ergo nomē mutuant: latini ab icessu uocāt errātia & erraticas stellas: cū nī nulla errent minus illis. Nigidius errōes appellat.

Esse eius: architecti. s. dei. Oui. in laudem Astrologoꝝ sic cecit fœlices aīæ: qbus hoc cognoscēre primū. Inq; domos supas scādere cura fuit. Archimedes; marcellus in expungatiōe syraculaꝝ interdixit ne archimedes unus uiolaret: q geometriæ ac machiālis sciæ cōsultissimus fuit: q celeberrimus est testimōio liui Pli. Plutar. silii italici: & cæteroꝝ quem i. Mar. marcellus geometrā briareū appellare solebat: tāq cētimēos gigātes superet bellicoꝝ tormētoꝝ multitudie quoꝝ fuit eximius machiātor; hic tāto īgēii acumie ꝑditus fuit ut hieroni glabūdus iactauerit se hāc terrā trāslaturū eē ad alteꝝ terræ globū; si quē nactus foret; hic ueluti deus terreus mechanico artificio spherā uitreā fecit; i q̄ mira cōuersiōe dissimillimi motus circuloꝝ uisebāt: đ q̄ sic scri. clau. Iura poli reꝝq; fidē le

De archimede

Spheraui trea Archi dis

nec me pudet ut istos fateri nescire qđ nesciā illud si ulla alia de re obscura affirmate possem: siue aīa siue ignis sit aīus: eū iurarē eē diuinū: qđ. n. obsecto te terra ne tibi aut hoc nebulosa & caliginoso cœlo aut sata aut cōcreta uī tāta uis memoriæ? si quid sit hoc nō uides: at q̄le sit uides: si ne id qđē: at q̄tū sit ꝑfecto uides: qđ igit̄ utrū capacitatē aliq̄ in aīo putamus esse: quo tāq̄ in aliquo uase ea q̄ meminim⁹ insūdant̄: absurdū: id q̄dē: q. n. fundus aut q̄ talis aī figura intelligi pōt aut q̄ tāta oīno capacitas an iprimi q̄si cœtā aīum putamus: & memoriā eē signataꝝ reꝝ in mēte uestigia? q̄ pn̄t uerborūq; reꝝ ipsarū eē uestigia: q̄ porro tā imēsa magnitudo: q̄ illa tā multa possit effingere: qđ illa uis: q̄ tādē ē: q̄ inuestigat occulta q̄: inuētio atq; excogitatio dr̄: ex hac ne tibi terrena mortaliq; natura & caduca ɔcreta ea uī: aut q prius q, sūmæ sapiæ Pythagore uisumest oīb⁹ reb⁹ iposuit noīa aut q dissipatos hoīes ɔgregauit & ad societatē uitæ conuocauit aut q sonos uocis q īfiniti uidebāt̄ paucis l̄raꝝ notis terminauit: aut q errātiū stellaꝝ mot⁹ cursus ꝓgressiōes: īstitutionesq; notauit: oēs magni ēt supiores q fruges: q uestitū q tecta: q cultū uite q ꝑsidia cōtra feras īuenerūt. A qbus māsuefacti: & exculti a necessariis artificis ad elegātiora defluxim⁹. Nā & auribus oblectatio magna ex pte ē iuenta: & tēpata uarietate & natura sonoꝝ: & astra suspexim⁹: tū ea q̄ sunt ifixa certis locis: tū illa nō re sed uocabulo errātia quoꝝ ɔuersiōes oīsq; mot⁹ q aīus uidit is docuit similem aīum suū eē ei⁹ q ea fabricat⁹ i celo eēt. Nā cū archimedes lūe solis qnq; errātiū mot⁹ i spherā alligauit effecit idē q, ille q i Timeo platōis mūdū edificauit de⁹ ut tarditate & celeritate dissimillimos mot⁹ una regeret ɔuersio: qđ si in hoc mūdo fieri sine deo non pōt: ne i sphera qđē eosdē mot⁹ Archimedes sine diuino ingenio potuisset imitari. Mihi uero ne hæc qđē notiora & iā illustriora carere ui diuina uidēt̄:

gẽq; deoꝝ ecce syracusius trāstu lit arte senex: pcurrit ꝓpriū mētitus signifer annū: & simulata nouo cynthia mense redit. In platonis thimeo deus: plato in thimeo: quē librū de mūdi cōstitutione cōscripsit: deum dicit factitatorē mūdi elatū gaudio esse uniuersitate pfecta. Poetā sine cœlestu instinctu: extat libellus pla de furore poetico. Democri. quoq; & M. T. & alii poetas aiunt natura ipsa ualere & mētis uiribus enciari & q̄si diuino quodā spiritu inflari: quare ennius iure sctōs appellat poetas. Eloquentia: flex aīa atq; oium regina reꝝ dicta est orōā poeta bono: q̄ hoies simillimos dus facit, cū eloq̄ntia sine diuitate q̄dā eē nō

Deus elatus gaudio pfecto mūdo

Poetæ sancti

ut ego aut poetā graue plenūq; carmē sine cœlesti aliquo mētis instictu putē fundere: aut eloquētiā sine q̄dā ui maiore fluere abūdātē sonātib⁹ uerbis: uberibusq; sentētiis: philosophia uero oium mr̄ artiū qd est aliud nisi ut plato ait donū: ut ego iuētū deoꝝ: hæc nos primū ad illoꝝ cultum deīde ad ius hoīum qd̄ situ est i gñis hūani societate: tū ad modestiā magnitudinēq; aī erudiuit: eadēq; ab aīo tāq̄ ab oculis caliginē dispulit. Vt oīa supa: īfera prima ultīa media uiderem⁹: prsus hæc diuīa mihi ui uis q̄ tot res efficiat & tātas: q̄ d. n. memoria reꝝ: & uerboꝝ: qd porro inuētio pfecto id q; nec in deo qcq̄ maius itelligi pōt: nō. n. ambrosia deos aut nectare aut iuuētute pocula mistrante lætari arbitror: nec Homeꝝ audio q Ganimedē a diis raptū: ait pp formā ut Ioui pocula admistraret: nō iusta cā cur Laumedōti tāta fieret iniuria. Fingebat hæc Hōerus & hūana ad deos trāsserebat: dīna malē ad nos. Quæ aūt diuina: uigere: sapere īuenire meminisse: ergo aīus q: ut ego dico diuīus ut Euripides audet dicere deus est: & q dē si deus aut aīa aut ignis est aīus idē ē hoīum: nā ut illa natura cælestis & terra uacat & hūore: sic utriusq; haꝝ reꝝ hūanus aīus ē exps: sin aūt ē q̄nta q̄dā natura ab Aristo. īducta: primū hæc & deoꝝ ē & aīoꝝ: hāc nos sniām secuti his uerbis in cōsolatiōe hæc expssimus. Aīoꝝ ulla i terris origo īueniri pōt: nihil. n. ē i aīs mixtū atq; ɔcretū: aut q d ex terra natū: atq; fictū eē uideat: nihil ē aut hūidū q dē aut flabile aut igneū: his. n. ī naturis nihil īest qd̄ ui memoriæ mētis cogitatiōis hēat q, & preterita teneat & futura ꝓuideat & cōplecti possit pñtia q̄ sola dīna sūt: nec īueniet unq̄ uñ ad hoīem uēire possint nisi a deo: singularis ē igit q̄dā natura: atq; uis aī seiūcta ab his usitatis notisq; naturis: ita quicquid est illud: qd̄ sentit: quod sapit: quod uult: quod uiget cœleste: & diuinum est: ob eamq; rem eternum sit necesse est: nec uero deus ipse qui intelligitur a nobis: alio modo intelligi potest: nisi

possit. Vt pla. donū: i nthimeo ait plat. phiā adepti sumus quo bono nihil unquā maius mortaliū gñi datū ē deoꝝ munere neq; dabit. Ad illoꝝ cultū: ad deoꝝ culturā primus deoꝝ cultus ut ingt elegāter Se. Est deos credere. Deinde reddere illis maiestatē suā. Reddere bonitatē: sine qua nulla maiestas est: pietas ut trimegistus Lactātiusq; demōstrant nihil aliud ē q̄ dei notio & cultus. memoria reꝝ: Qualis erat in lucullo. Verboꝝ: Qualis ī hortensio. Inuētio. Dialectica duas hēt ptes: unā inueniēdi. Alterā iudicandi. Inueniēdi prīa ē ex qnq; rebus q̄s in oratore esse oportet: facultas. n. oratoris in qnq; ptes distributa est a rhetoricis doctoribus. Ambrosia deos: Fabulæ ferūt ambrosiā cibū deoꝝ eē: nectar potionē. Ex quo illud epigrāmatiste: Iupiter ambrosia sat est & nectare uiuit. Ambrosios græce diuus & imortalis dr̄: ap Pli. ambrosia herba est: quā qdē botri uocāt odore nō iniucūdo: nectar īmortalitatē significat a ne pticula priuatoria & κτεινω occido. Iuuētute: Heben ītelligit uxorē herculis Iunōis filiā: q pollatrix & mistria poculoꝝ ioui aliū esse tradit: de qua in ꝓpti cōmentariis abūde: dea ē iuuētutis: ηβη græce pubertas noiat. Ioui bibere: inde pocillator dictus a scriptoribus luculentis: de quo ait Oui. Arripuit iliaden q hunc quoq; pocula miscet: inuitaq; ioui nectar Iunōne mistrat. Laomedōti Laomedō nō ganimedis fui pr̄ sed tros: ut tradit hōerus in. xx. iliados: iōāt mentionē facit Laomedonnis: qa ilus pr̄ laumedontis frarer fuit ganimedis & in laomedōte tāq̄ piuꝝ atq; fidefragū succēsuerunt dii: & potissimum apollo & neptunus structores meniū troianoꝝ: qbus illusit & īposuit. Fingebat hæc homerus: augu. li. i. cōfes. meminit hoꝝ uerboꝝ subiūgēs: sed uerius dr̄ quod fingebat hæc q dē ille: sed hoībus flagitiosis diuina tribuēdo ne flagitia putarent: & ut q̄sq; ea fecisset nō hoies pditos sed celestes deos uideret imitatus. Quæ āt diuina: hic suspēdendū est cū iterrogatiōe: ut q̄ sequūt affirmatiue dici ītelligamus. Ergo aīus deus: ī hāc sniām Virgil. An sua cuiq; deus fit dira cupido: Igit ut apul. uerbis utar & bona cupido aī deus bōus est. Et aīus hūanus ē t nūc in corpe situs demō nūcupat. Antiq aīum a corpe seiugatū manē deū nūcupāt. Vtriusq;: & terræ & hūoris. Quita natura, Endelechiā sigñat ex q̄ rō & intelligentia oriri ct.

Cultus deorum

Deos credere

Pietas dei cultus

Ambrosia

Nectar

Hebe.

pocillator gāimedes

Laomedō imposuit dus

Animus deus

In cōsulatiōe: librū cōscripsit. M. Tul. de cōsulatione: in quo seipū de morte filiæ cōsolatus ē: ī plīm crātorē ē sequutus. In his naturis. s. elemētoꝝ. Seiūcta: supata. Vsitatis naturis. s. terrena hūida: aerea & ignea.

Νους · Mens · Situm simonidis · Oculus se non uidens alia uidet

Mens soluta quædam: Anaxagoras νουν appellat idest mentem. De qua ait Marcianus: Nus mentis ima complet: de qua Virgilius Spiritus intus alit totamq; infusa per artus: Mens agitat molem & magno se corpore miscet. Simonides rogatus a hierone qd esset deus deliberandi cā sibi unam diē postulauit: cum idē postridie qreret biduum petiuit: Cum sepius deplicaret numerū dierū. Admiranti q; hiero qreret cur ita faceret: quia inquit q̄to diutius considero tanto mihi res uidet̄ obscurior. Vt oculus sic animus: Oculi qui lucis usu uitam distringunt a morte: alia cōtuentur semetipsos cernere non ualēt: itidem animus cū id corporeus sit & indiuisibilis se ipsum uidere nō pōt alia intuēs suo diuino cōtēplatu. Quā q̄ id quoq; Animus seipsum mō quodā uidere dr̄ qn̄. snoscit seipm: de quo in suprioribus dictum est. Vt cū uidemus: longum hyperbaton. Nā descendendū est usq; ad illum locum: hæc igit̄: & alia imorabilia cū cernimus possumus ne dubitare. Est āt sensus cū uidemus pulchritudinem mundi & cōuersionem & uicissitudines tēporū & motus stellarū ordīatissimos, pculdubio credimus mundo ēesse aliquem moderatorem rem sicaīum nr̄m q̄uis eum non uidemus: tū ex opibus eius agnoscimus diuinū eē & imortalem & quasi quēdā deū cōsimilia scribūtur a Lactan. Quadripartitas: in quattuor tpa diuidit̄ ānus uulgo: uer: estatem: autūnum & hyemen: qdā subtilius sesqui mēsibus in octonas partes diuiserunt: est āt sesq mensis totus mensis cū dimidio. Ducem solem. Solem ut inqt Seneca in .ii. q. sequit̄ ānus ad illius flexum hyemes estatesq; uertunt̄ patruū imitatus opinor Luca. ait. Sol tpa diuidit anni. Pli. de sole loquens hic uices inqt tpum annūq; sp renascenté ex usu naturæ tēpat: de sole ait Iulius firmicus i .y. matheseos. Sol optime maxime: q oīa cōponis: p quem cunctis aīantibus imortalis aīa cū dispolitione diuina diuidit̄: q solus ianuas aperis sedis supnæ ad cuius arbitriū fatorū ordo disponit̄. Sol cor cœli mēsmūdi dr̄ ab eruditis. Lunāq; accretione: in cremēto: luna terre īperium ut inqt Firmicus mētius ex ui ciuitate sortita oia aīantiū corpora & cōcepta procreat & generata dissoluit. Crescentis lunæ argumēta corpibus nostris & deficientis luminis sdāna sentimus: medule humani corpis cum luna crescunt & decrescunt. Phyticon. i. crescendi natura ad nos de luna peruenit: sicut est heticon. i. sentiendi naturam de sole mutuamur luna ut inquit Lactantius in lib. de ira nocturni tpis gubernatrix amissi ac recepti luminis uicibus menstrua spacia moderatur. Factorū notantem: icirco hoc dici arbitror: quia in fastis per singulos menses descripti sunt dies: mensium autem luna est moderatrix unde μηνε. i. luna menses dicti. Orbe: Zodiacum: qui & signifer dicit̄ significat orbem pro circulo posuit sicut alibi orbem lacteum dixit pro circulo: qui galaxia nominat̄. Alias orbis pro sphera ut nouem orbes spherarū auctor Macrobius. In duodecim partes. xii. signa quorum princeps est aries quod lignum Firmicus Maternus equinoctiale: solsticiale regale tropicum appellat. Quinq; stellas: Saturnum: Iouem: martem: Venerem: & Mercurium: stellæ quidem singulares sunt: ut erraticæ quinq; iam dictæ. Sydera uero stellarum plurium compositione formantur: q̄uis interdum sydus pro singulari stella dicatur sicut & apud græcos aster stella una est & astrón signum stellis coactum: qd̄ nos sydus uocamus. Duobus horridis stātibus: duas plagas hītabiles intelligit: hanc quā nos incolumus & alterā: quā hītant antisthones: nā dicta est a doctissimis scriptoribus θερινη. i. estiualis. Altera chimerine a nobis hyemalis: q̄ ad austrum deflexa australis quoq; nuncupat̄: cum nostra sēptētriōibus supposita sit. Sub axe posita: sub polo siue uertice sēptētriōali: alias axem accipimus p toto celo ut illud uirgilianum axē humero torquet stellis ardentibus aptū: ꝓprie significat diametrō mūndi: de quo sic ait apuleius in cosmographia: eos polos dicimus a q̄bus uelut a cardinibus axis est ductus diuisor & discriminator mūdi: orbē terræ in medietate cōstituēs: in notissimo significatu axis potut̄ ꝓ ligno plaustrorū tereti circa quē rotæ uertuntur: unde pro curru usurpat̄ a poetis:

Sesq̄ mensesocto · Sol ānī moderator · Cor cœli sol · Luna imperatrix terre · Medullæ cum luna crescunt · Orbis · Aries signum regale · Stellæ · Sydera · Aster · Astron · Themerine plaga · Chimerinæ · Axis · Axis discriminator mūdi

mens soluta quædam & libera & segregata ab omni cōcretione mortali oīa sentiens & mouens: ipsaq; ꝑdita motu sempiterno. hoc e genere atq; eadem a natura ē humana mens: ubi igit̄ aut qualis ē ista mens? ubi tua: aut qualis est potes ne dicere? An si oīa ad intelligendū nō habeo q̄ habere uellē ne his qdem: q̄ habeo mihi p te ut licebit. nō ualet tm̄ animus: ut sese ipse uideat: ac ut oculus sic aīus sese nō uidens alia cernit. Nō uidet aūt q minimū ē formā suā fortasse: q̄q̄ id quoq;: sed relinquamus. uim certe sagacitatē memoriā motū: celeritatem uidet hæc magna: hæc diuina: hæc sempiterna sunt. qua facie quidē sit aut ubi habitet: ne q̄rendum qdem est ut cū uidemus speciē primū candorēq; cœli deinde cōuersionis celeritatē tantā. q̄tam cogitare nō possumus: tū uicissitudines dierū atq; noctiū cōmutationesq; temporū quadripartitas ad maturitatē frugū & ad temperationē corporū aptas corūq; oīum moderatorem & ducē solē lunāq; accretione & diminutione lumīs quasi fastorū notātē & significātē dies. Tū in eodē orbē in. xii. ptes distributo qnq; stellas ferri eosdē cursus cōstantissime seruātes dispibus inter se motibus noctu nāq; cœli formā undiq; sideribus ornatā. Tū globū terræ eminētē e mari fixū in medio mūdi uniuersi loco duabus horis distātibus habitabilē & cultū. Quarū altera q̄ nos incolimus

Ad septem stellas.i.ad septẽtriones:qđ sydus consit ex septem stellis:quod a figura posituraq; ipsa: quia simile plaustri uidet̃ atq graecoꝝ αμαξαν.i.plaustrum dixerunt nostri a bobus iunctis:q rustico uocabulo triones dicunt̃:septẽtriones appellarunt:uel quia ita sunt sitæ hæ septẽ stellæ:ut ternæ ꝑximæ quæq; iter se faciant trigona idest triqtras:figuras.αντιαξονα:quasi cõtra axem posita αντι.n.græce contra & αξων axis. Zona.n.illa australis opposita est nr̃æ zonæ:q uergit ad axem.i.uertice & polũ septẽtrionalẽ. Vites pubescere:speciosa translatio ut uites pubescere dicant̃ hoium more:sic Virgi.dixit:in quarto pubentes her-

Plaustrũ
Septẽtriones
Antiaxon plaga
Pubescere uites

sub axe posita ad stellas septem. Vnde horrifer aqlonis stridor gelidas molit̃ niues. Altera australis ignota nobis quã uocant græci antiaxona:cæteras ptes incultas q aut frigore rigeant aut urant̃ calore. Hic aũt ubi hĩtamus nõ intermittit suo tpe cœlũ nitescere:arbores frõdescere:uites letificæ pãpinis pubescere ramos baccaꝝ ubertate incuruescere:segetes largiri fruges:florere oĩa fontes scatere herbis prata ↄuestitier. Tũ multitudinẽ pecorum partĩ ad uescẽdũ ptim ad cultus agroꝝ ptim ad uehendũ ptim ad corpa uestiẽda hoĩemq; ipm quasi contẽplatorẽ cœli ac deoꝝ ipsoꝝ umq; cultorẽ:atq; hoĩs utilitati agros oẽs & maria parentia: hæc igit̃ & alia ĩnumerabilia eũ cernimus possumus ne dubitare:qn his ꝑsit aliqs cõditor uel effector si hæc nata sunt:ut Plat.ur̃ uel si semp fuerint:ut Aristoteli placet moderator tanti opis & muneris:sic mẽtem oĩs q̃uis eã nõ uideas ut deũ non uides:tñ ut deũ agnoscis ex opibus eius sic ex memoria reꝝ & inuentione & celeritate motus oĩq; pulchritudine uirtutis uĩ diuinæ mentis agnoscito in quo igit̃ loco est:Credo qdẽ in capite & cur credã afferre possum:sed de hoc alias nũc ubi sit aĩus:Certe qdẽ in te est. Quæ est & natura dei ꝑpria puto & sua:sed sacigneã sac spirabilẽ nihil ad id de quo agimus:illud mõ uideto ut deũ noris:& si eius ignores & locum & faciẽ:sic aĩum tibi tuũ notũ esse oportere ẽt si eius ignores & locũ & formã. In aĩ aũt cognitiõe dubitare nõ possumus nisi plane in physicis plumbei sumus:qm̃ nihil sit aĩs admixtũ:nihil ↄcretum nihil copulatũ nihil coagmentatũ:nihil duplex:q; cum ita sit:certe nec secerni nec diuidi nec discerpi nec distrahi potest nec interire igit̃:est enim interitus quasi discessus & secretio ac direptus eaꝝ partium q̃ añ interitũ iunctione aliqua tenebant̃ his & talibus rõnibus adductus socrates: nec patronum

bæ:nigricũ lacte ueneni:a plinio uites p similẽ trãslationẽ dictæ sũt eiuuenescere qñ iã uergunt ad seniũ exacta iuuẽta. Incuruescere:curui fieri:qđ fit qñ ubertas fructuũ: onerat parentẽ pacuuius finxit uerbũ ꝑlicẽter appellando pecus incur uiceruicũ a ceruice incuruat qđ græci dicũt.κυρταυχενα.

Cõuestirier:cõuestiri:figura grãmaticalis est:q dr̃ paragoge:alii ꝑparalepsin uocant.

Ad cultus agrorũ: ut sunt boues aratorii.

Ad uehendũ:ut sunt iumẽta & eq & aselli dicti dossuarii qa dorso uehũt. Ad corpora uestiẽda:ut sũt oues: qbus corpoꝝ tutela debet̃:cũ ex eaꝝ uellere: atq; lanitio uestimenta conficiant̃ apud natiões penitissimas ubi ĩmodici rigores dominant̃ in usu sunt pellicæ uestes:quas rhenones appellãt. scribit Cæsar in.yi.cõmentario germãos uti puis:rhenonũ tegumentis. Hoĩem cõtemplatorẽ cœli:tradunt philosophi deũ fecisse mũdũ pp hoĩem: ipsos uero hoĩes pp se tanq̃ diuini tẽpli antistites spectatores operum reruq; celestiũ:q deũ pietate colerent & uenerabũdi cõtẽplarent̃. Vt Arist.placet: Pythagoras & Aristo.mundũ innatũ & infactũ esse sentiũt:plato uero in timeo mũdi factitatorẽ deũ fuisse autumat eũq; niĩq̃ territuꝝ. Credere in capite:ſm eos loquutus est:q dicũt in cerebro esse mentis regimẽ & arcẽ sensuũ:qđ & Plini.in.xi. refert ob hoc plato platoniciq; ꝑdiderũt totũ hoĩem ĩ capite esse:ubi portio mẽtis optima.i.rõnabilis arcẽ tenet. Fac spirabilẽ:æriã:flabilem: Virgi.cœli spirabile lumẽ. Aĩum notũ eẽ oportere: Noscit̃ aĩus:ex memoria ex inuẽtione & celeritate motus:cuius eẽntia sensibilis est & mobilis. Sic deũ ut inqt origenes mens nostra cognoscit ex pulchritudĩe operum:cũ tñ ipm intueri non q̃at. Coagmentatũ:cõiectum:connexũ coagmenta dicuntur cõiectiones arctæ. Nihil cõcretũ:Dõnatus cõcretũ id dici ait: qđ ex minutiis mĩtis ĩ unã cogit̃ massã:qđ simplx ẽ id ĩdiuiduũ ẽ ĩdiuidui ãt nulla est distractio:nulla separatio:aliq indiuidui nomen amitteret. Simplex est aĩus & cõseqnter indiuiduus: & ob id ab interitu remotus:cũ interitus sit separatio q̃dã ex eo dictus:qđ cat medius ĩter animã & corpus:merito dixit Serui.ignẽ celestẽ esse eternũ qa simplex ẽ:oĩa.n. sintheta

Incurui ceruicum
Dossuarii
Rhenones apud cæsarem
Hoĩes propter deũ
Homo totus ĩ capite
Coagmenta
Concretũ

.i.cõposita exitũ sortiũt̃:Si hõ ut inqt galenius:in li.de elemẽtis simplex & unũ foret nõ doleret: & cõseqnter nõ interiret. Seqla.n.doloris est mors:qm̃ nullũ sic corpus qđ dolere possit & mori nõ possit. Direptus. Direptio:diuulsio. Eaꝝ ptiũ aĩe.s.& corpis:quoꝝ mors solutio est. Nec patronũ q̃siuit: socrates cũ sctissime uixisset accusatus ab anyto lycone & melito accusatoribus ꝑ se ipse dixit ĩ iudicio capitis:ut nõ supplex aut reus sed magr̃ aut dñs uideret̃ eẽ iucundũ:qn ẽt cũ lysias disertissimus orator orõnẽ scriptã attulisset: q̃ ꝑ se in iudicio uteret̃:ea tãq̃ paꝝ uirili uti noluit:nec aliẽo ꝑcincto defẽdi:fuit itaq; capitis dãnatus pri

Interitus
Omnia syntheta mortalia
Socrates accusatores

mis secũdisq; iudiciũ sententiis: quos indignatione cõmotos exarsisse cõstat: cũ interrogatus quá penã se cõ
Phrytaneum quid — meruisse cõfiteref̃ indisset: se meruisse: ut amplissimus honoribus & p̃mus decoraret: & ut ei uictus quoti
Phrytanis — dianus in phrytaneo publice p̃beref: q honor ap̃ græcos maximus hẽbaf: est aũt phrytaneũ: locus iudiciũ
Refractarii — & in quo magistratus hitant ueluti curia & phrytãis ipse magr̃atus gubernatorq; R. pu. dictus sup̃ quo i. yi.
suetonii cõmentario nõ pau: multa annotauimus. Cũtumaciã: existimant inqt Seneca phiæ fideliter dedi
tos cõtumaces esse ac refrectarios; ubi refractariũ eleganti uocabulo significãt philosophi a refrigẽdo di
cti tanq̃ liberrimi sint & cuncta obstantia re
fringentes; ut nullo seruitutis claustro coer
ceant. Sup̃mo uitæ die: Disputatio hæc so
cratis p̃dita est a platone: in li. cui titulus ẽ
ephedon. Mortiferũ poculũ: lictor undeci
uiroꝝ q magistratus erat athenis: ingrediẽs
carcerẽ circiter solis occasum denunciauit
socrati uenenũ esse bibendũ: mox in calice
allatũ ẽ uenenũ: erat aũt cicuta quá a r. pli.
publica atheniensium poena inuisam esse:
Cicuta socratẽ confecit — cuius uis refrigeratoria frigore enecat inci
piũtq; algere ab extremitatibus corporis &
ita socrates hausto interpide atq; alacriter
poculo mortifero deambulare cœpit: & cũ
crura iã grauari sẽtiret: iacuit supinus: sic. n.
Verba nouissima socratis — q uenenũ dedit iusserat: cum extrema alge
rent: frigusq; letale p̃cordia occupasset de
fecit in hæc uerba esculapio gallũ debemus
quẽ reddite q; negligatis: hinc illud Tertul
liani: Socra. esculapio gallinaceũ p̃secari iã
in fine iubebat: credo ob honorẽ patris eius
quia Socratẽ apollo sapiẽtissimũ oĩum ce
cinit: de cicuta q socratẽ confecit ait persius
barbatum hoc crede magistrũ dicere sorbi
tio tollit quẽ dira cicutæ: & Iuuenalis: q p̃
tem acceptæ se ua inter uincla cicutæ accusa
tori nollet dare. Duas esse uias: in phedõe
Duæ uitæ inferorũ — puto inqt Socrates non unã esse ad inferos
uiã: sed multos tramites mistosq; anfractus
habere: aĩus ergo: q cupiditate corpis est in
fectus q se uel iniustis contaminauerit cedi
bus uel alia his similia p̃petrauerit: q deni
q; admodũ inmundus & inqnatus est: hunc
oẽs aĩæ fugiunt atq; declinãt: nec reperif ul
lus: q uel socius uel dux eius fieri uelit: ita
q; oĩ auxilio destitutus diutissime errabun
dus uagaf: q uero purá moderatáq; transe
gerit uitá deos socios ducesq; nactus ibi habitat ubi unicuiq; conuenit: quoꝝ domicilia sunt elysii cãpi. Vir
gi. in. yi. socraticũ platonicũq; dogma sectatus sic p̃pe diuinitus cecinit: hic locus est ptes ubi se uia finditin
ambas dextera q̃ ditis magni sub menia tendit: hac iter elysiũ nobis: at leua maloꝝ exercet penas: & ad ĩpia
Via uirtutis ardua — tar tara mittit: phi duas ha uias alterã uirtutũ: alterã uitioꝝ esse uoluecunt: eãq; q̃ sit assignata uirtutibus ar
duam & cõstragosam: ut appareat ueꝝ eẽ illud hesodi: sudorẽ posuere dei uirtutis ad arcẽ: uiã uero uitioꝝ
Via uitiorũ facilis — primo ingressũ amenã facileq; esse uoluerũt: p̃pea qđ uitia qbusdã deliniamentis illiciũt aĩos mortaliũ:
ecclesiastici scriptores duas istas uias celi & inferoꝝ eẽ dixerũt: qa iustis ĩmortalitatis: iniustis pẽa eterna p̃
Via celestis — posita est: ille melior cõuersa est ad solis exortũ: alia uero deterior ad occasum: uia celestis difficilis & cli
uosa est: uia p̃ditionis plana & patẽs ac delectabilis u r: in una mõstrauit deus tpalia mala cũ æternis bonis: i
Via perditionis — altera tpalia bona cũ eternis malis. Se a corpibus se uocauissent: talis est uita phoꝝ: q se uocant se a uolupta
te & abducũ a cultu corpis: unde a plato. phs dr̃ esse pene mortuus: cũ a cõmertio corporis aĩum maxie se
Cãtus cygnorum in morte — greget: neq; uoluptates corpis p̃cipiat. Ad illo. s. deos. Cygni apollini dicati: cygni qñ se p̃sẽtiũt morituros
tunc maxie canunt dulcius: q̃ antea cõsueuerũt: cong ratulantes ut inqt Socrates apud *Pla.* qđ ad deũ apol
linẽ sint cuius erant famuli migraturi: hoĩes uero cũ ipsi mortẽ expauescãt cygnos quoq; falso criminanf:
tãq̃ lugẽtes mortẽ ob dolorẽ ratũ ẽmittãt: sed qa inqt Socra. phebo sacri sunt: ut arbitror diuinatione p̃diti p̃
sagiũt alterius uitæ bona: iõ q cãtãt alacrius: gestiũtq; ea die q̃ p̃ superiora tpa: *Pli.* arbitraf cãtũ cygnoꝝ q in
morte flebilis narraf falsum esse quẽ poetæ celebrãt: unde ait epigrãmatista: dulcia defecta modulaf car
mina lingua cãtator cygnus funeris ipse sui: lam ne olores dñr oui. sic ubi fata uorãt udis abiectus in herbis:
Olores — ad uada meãdri cõcinit albus olor. Aspectũ oĩno amitterẽt: sensus ẽ sicut oculi in cõtẽplatu solis caligant

q̃ fuit ad iudiciũ capitis: nec iudicibus supplex fu
it adhibuitq; liberã cõtumaciã a magnitudine aĩ in
ductã non a sup̃bia. Et sup̃mo uitæ die de hoc ipso
multa disseruit & paucis ante dieb⁹ cũ facile posset
educi e custodia noluit. Et cũ pene manu iã morti
feꝝ illud teneret poculũ: locutus ita est: ut non ad
mortẽ trudi: ueꝝ in cœlũ uideret ascendere. Ita. n.
cẽsebat itaq; disseruit duas esse uias: duplicesq; cur
sus aĩoꝝ e corpore excedẽtiũ: nã q se hũanis uitiis
cõtaminassent & se totos libidinibus dedidissent q
bus cecati uelut domesticis uitiis atq; flagitiis se in
quinassent: uel in re pu. uiolãda fraudes i expiabi
les cõcepissent iis deuiũ quoddã iter eẽ seclusum a
cõcilio deoꝝ: q aũt se ĩtegros castosq; seruauissent
qbusq; fuisset minima cũ corpib⁹ cõtagio: seseq; ab
his semp̃ seuocauissent: essentq; in corpibus huma
nis uitã imitati deoꝝ: his ad illos a qbus essent p̃fe
cti reditũ facilẽ patere. itaq; cõmemorat ut cygni q
non sine cã Apollini dicati sunt sed q ab eo diuina
tionẽ hẽre uideant: qa p̃uidẽtes qd in morte boni
sit cũ cantu & uoluptate moriant: sic oĩbus & bõis
& doctis esse faciendũ: nec uero de hoc q̃sq̃ dubi
tare posset nisi idẽ nobis accidere diligenter de aĩo
cogitãtibus: q iis sæpe usu uenit: q cũ acriter ocu
lis deficientẽ solẽ intuerent: ut aspectũ oĩno amit
terent sic mentis acies se ipsam intuens nõnũq̃ he

&in

& in defectu eius perspiciendo incõtinentes languescũt: sic acies humanæ mẽtis hebetior fit & obtusior dũ seipsam intueri conatur: Orige. in primo periarchon: sicur oculi inqt substantiã soli intueri nõ possunt: sic mens nostra hebetior fit dũ ad incorporea nitit̃ & ad seipsam cognoscendã acriter cõtendit. Reuertens: putum rejectio est reuer es nisi exponere uelis reuertens p recogitãs respiciensq; multa repugnãtia: & ad orationẽ refert: quæ in tam subtili disputatione debet esse cũctabũda & pensitata: cũ nihil certi nihil explorate habeamus. Et a græ. s. tractata sunt: a qbus & nos ista mutuamur.

becit. ob eamque causam contemplandi diligentiã amittimus. Itaq; dubitãs circũspectãs hesitans: multa aduersa reuerteris: tanquam rate in mari imenso nostra uehitur oratio: sed hæc & uetera & a græcis: Cato autẽ sic abiit e uita ut causam moriendi nactũ se esse gauderet. Vetat. n. dominãs ille in nobis deus iniussu hinc nos suo demigrare. Cũ uero cãm iustã deus ipse dederit: ut tunc socrati nunc Catoni sæpe multis: ne medius fidius uir sapiens lætus ex his tenebris in lucẽ illam excesserit: nec tamẽ illa uincula carceris ruperit. Leges. n. uetãt sed tanq̃ a magistratu aut ab aliqua potestate legitima: sic a deo euocatus atq; emissus. exierit. tota. n. philosophorum uita ut ait idem cõmentatio mortis est. Nam quid aliud agimus: cum a uoluptate. idest a corpore cum a re familiari quę est ministra & famula corporis: cũ a republica cũ a negocio omni seuocamus animũ qd inquã tum agimus: nisi animum ad se ipsum aduocamus: secũ esse cogimus. maximeq; a corpe abducimus secernere autẽ a corpore animũ: ne qcq̃ aliud ẽ q̃ emori discere: quare hoc cõmẽtemur: mihi crede disiũgamusq; nos a corporibus. i. cõsuescamus mori. hoc & dum erimus in terris erit illi cælesti uitæ simile. Et cũ illuc ex his uinculis emissi feremur mius

Cato ãt sic ab. e ui. Catonẽ illũ significat quẽ docti uiuam uirtutum imaginem & exemplar appellãt: q se uticæ occidit: ne uictori Cæsari seruiret: cuius interitũ tanq̃ cõstãtissimi miro pconio Seneca extollit: q in libro cui titulus est qd' in sapientẽ nõ cadit iniuria refert: nec Catonẽ uixisse post libertatẽ: nec libertatem post catonem: q alibi dixit eodem uulnere libertatem animam emisisse: quo Cato se confodit. August. uero & Lactã. eum accusant tanq̃ sui homicidã. Causam moriendi. Lactan. de Catone scribẽs sic refert: & hic m̃ aliquam moriendi causam: uidetur habuisse odium seruitutis. Vetat deus demigrare: Iosippus uiri inqt fortissimi non est se occidere: imo ignauissimi deumq; idigne ferre arbitrat̃: cum donũ eius homo dispiciat: ab illo. n. uitam accepimus siquis ergo dispositum homis male tractauerit pessimus statim ac perfidiosus habet̃. Si. dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit maxime peccat: ægesippus quoq; libro tertio ingrati est inquit & citius discedere q̃ uelit. & diutius uiuere q̃ uoluerit ipse q uitam donauerit: non licet animam soluere a corpore nisi ei qui sligauit: deo seruitiũ debemus: dei ergo nos quasi serui expectemus imperia: hinc apud iudeos: q se occidebant in sepultos eos abiici decretũ erat apud alios aut dexteræ abscindeban t eiusmodi mortuorum: quæ in ipsos armatæ fuissent quoniam: ut corpus ab anima. ita manum a corpore alienam esse existimarent: apud Plat. in phœdõe ait Socra. nõ prius dicere hoĩem seipsum interficere q̃ deus necessitatem aliquã imposuerit: qualem nobis inquit imposuit in p̃sentia: sicut eos inquit Plato qui potestatis imperio trusi sunt in carcerem non oportet inde defugere: prius q̃ potestas ipsa quæ clausit abire permiserit: sic nobis iniussu dei demigrandum e uita non est. uetatq; hoĩem sibi inferre uel accersere mortem: docens expectandã esse naturam. Næ certe. multum: ualde aduerbium est affirmantis ut grãmatici tradunt græci dicunt ναι: νουν: ουκ: pro est: est: nõ: non. Vincula carceris: sicut custodia: quæ a carcere non diffugiet priusq̃ potestas ipsa: quæ in carcere trusit abire permiserit. Leges. n. uetant: apud iurisconsultos titulus est de effracto ribus hoc est de his qui carcerem effregerint: qbus pœna ex legibus constituta est. Philosophorum uita: Diuus Hierony. libro tertio contra Ruffinũ philosophiam inquit meditationem esse mortis dicunt quotidie nitentem de corporis carcere educere aĩæ libertatem: qd' Plato in suis libris: & maxime in phœdone p sequitur ubi differit Socrates nihil aliud cõmentari philosophos q̃ mori atq; esse se morituros: nam cũ mors nihil aliud sit: q̃ aĩæ solutio a corpore: hoc maxime ac soli faciunt q recte phantur: sunt. n. phi cõtemptores uoluptatũ: quales sunt epularũ poculorũ: & rei ueneræ: reliquũ quoq; corporis cultũ cũ magni pendit phus ex quo fit ut pœne mortuus sit seiugatus a rebus corporeis: phus. n. non est philosomatos. i. corporis amator non philocrimatos: non philotimos. i. pecuniarũ honorũq; cupidus: hinc Plato duas mortes nouisse tradit̃: alterã illã notissimã: qua aĩa soluit̃ a corpore: alterã cum aĩa adhuc ĩ corpore cõstituta corporeas illecebras pus philosophia docente cõtẽnit & cupiditatũ dulces insidias: reliquasq; oẽs exuit̃ passiões. Senc. in primo de cõsolatione ad martiã. Plato clamat sapiẽtis aĩum totũ in morte pminere: hoc uelle: hoc meditari: hac semper cupidine ferri in exteriora tẽdentẽ: Hiero. in epistola cõsolatoria Platonis inqt sentẽtia est. oẽm sapientiũ uitã meditationẽ esse mortis: laudãt hoc phi & in cœlũ ferũt. Cõsuescamus mori: duce. s. phia: q aĩum a corpe secernit abducitq; a corporeis illecebris. Ex his uinculis græci corpus σωμα dicũt quasi σημα. i. aĩæ sepulchrũ tanq̃ ibi sepulta sit. Nã ut cõstet aĩal necesse est in cope aĩa uinciat̃: iõ corpus demas hoc est uinculũ nũcupat̃ & soma quasi quodã σημα. i. aĩæ sepulchrũ. Vnde Cice. mõ corpus esse uinculũ: mõ sepulchrũ eẽ

Cato exẽplar uirtutum

Nefas seipsum occidere

Snia ægesippi

Dextrã abscidi homicide sui iussu dei moriẽdũ nõ est

Næ extractores

Phia meditatio mortis

Cõtẽptor uoluptatũ philosophus

Philosomatos

Philocrimatos

Soma corpus

Demas uinculũ

ergastu lũ corpus

Cõpedes

ait ergastulũ quoq; & carcer dr̃ corpus ab idoneis scriptoribus: tanq̃ clausæ sint aniæ ergastulo tenebroso & carcere ceco. In cõpedibus corporis: uinculis antiqui cõpedes non solum pedũ uincula: sed & manuum dixerunt ab impedimento. Varro manus compede conor reuellere: inde cõpeditus deriuat᷑. Nec uia mors est: cum aĩa uinculis corpoꝵ alligata & ergastulo membroꝵ hebetata lãguescit ac torpet nec officiũ suum satis fungi põt: non uiuere uidet᷑: sed mortua. Mori. n. animæ dicũtur cum in terram ex cœlo fluentes corporibus uestiunt᷑. præterea hæc uita cũ sit tot tantisq; calamitatibus referta mors potius uita dicẽda est: ut inq̃t Augu. in. xii. de ciui. dei. Malo: magis uolo. Siue retractabis: hoĩ siue uelit siue nolit moriendũ est: & soluendũ tributũ mortaliũ: ita. n. Seneca mortẽ appellat. Dudũ: modo: pauloante. Vel dii ipsi: aĩ a corpore seiugati reuerẽtes ad originale domicilium dei fiũt uel cũ diis diuersant᷑: qđ multo beatius est: q̃ in terris degere iter feculẽtias cloacales: dixit Tullianus Scipio: deũ te igit᷑ scito esse: siqdẽ est deus: q uiget: q sentit: q meminit: q puidet: q tã regit & moderat᷑ & mouet id corpus: cui ppositus ẽ quã nũc mũdo ille princeps deus. Ideo physici mundũ magnũ hoiem: & hoiem breuẽ mũdũ esse dixerũt: q a aĩa ad imitationẽ dei mũdũ regẽtis regat & ipsa corpus: hinc aĩum deum & prisci philosophoꝵ & Tullius dixit. Qui potest: qũo. cur interrogatiue. Mithylenis: ciuitas est ĩ ĩsula lesbo: de qua Ora. laudabũt alii clarã rhodõ aut mithylenẽ: uiros claros habuit antiquus pithacũ unũ ex septẽ sapiẽtibus & Alceũ poetã: theophães quoq; historiaꝵ scriptor mithylencus fuit Põpeio magno p q̃ familiaris: dicearchus inscripsit libros lesbyacos q a in ciuitate lesbi mithylene disputatio hẽbat᷑: dicearchi supra mẽtio facta est. Cornicibus: comices polychroni as esse. i. lõgeuas nemo est q nesciat. Plutar. i lib. de deficiẽtibus oraculis & Pli. nouem nostras comici etates attribuũt: ex auctoritate hesiodi ita scribentis εννεα τοι ζωει γενεας λακεριζα κορωνη ανδρων ηβωντων. i. garula cornix nouẽ hoium uiuit etates: hinc Oui. ora capuatq; nouẽ cornicis secula passe. ausoni. in grippo ternarii numeri: & totiẽs trino comix uiuacior æuo. Diu mãsuros aĩos: stoici tãdiu durare dicũt aĩam: q̃diu durat: & corpus: uñ ægyptii cõdita medicamẽtis cadauera diutissime secuãt: ut. s. aĩa lõgo tpe p duret. Labamus: uacillamus titubamus: nõ manẽtes pseuerãter ĩ pristina assensione.

Deus est aĩus

Hõ breuis mũdus

Mythilene

Comices polycrõie

Aĩam tã diu duraɼ q̃ corpus

In his. s. rebus: q ad asserẽdã aĩ imortalitatẽ ptinẽt. Amicos stoi. tãq̃ se stoicũ & stoice sectæ sectatorẽ i his questiõibus pfiteat᷑: a qbus tñ dissentit sup aĩæ imortalitate & merito: nã si cõcedit᷑ aĩos posse manere diu separatos a corpore: cõsequẽs uidet᷑: ut & sp permãere possint: nec unq̃ itereãt. Credamus panetio a cõtrario itelligit panetio nõ eẽ credẽdũ q aĩos facit eẽ mortales: fuit aũt panetius phũs iclytus: q tris libros de officiis lucu lẽtos cõdidit: quos. M. Tu. magno cũ studio maximoq; ope emulatus est. Phorum homeꝵ: cũ hõerus princeps sit & deus poetarũ sĩ panetius platonẽ homeꝵ philosophorũ appellat: quasi inter phos ita eminentem si

Panetius de officiis

tradabit᷑ cursus animoꝵ: nam qui in cõpedibus corporis semp fuerũt ẽt cũ soluti sunt tardius ingrediũtur: ut hi q ferro uincti multos annos fuerunt: quo cũ uenerimus tũ dẽiq; uiuemus. Nam hæc qdẽ uita mors est: quã lamẽtari possem si liberet. A satis tu qdẽ in cõsolatiõe es lamẽtatus. quã cũ lego nihil malo quã has res relinq̃re. His uero audiris multo magis. M. Vẽiet tp̃s. & qdẽ celeriter: & siue retardabis siue propabis: uolat. n. ætas. Tñ aũt abest ab eo ut malũ mors sit: q̧ tibi dudũ uidebatur: ut uetear ne homini nihil sit nõ malũ aliud certe: sed nihil bonũ aliud potius. siqdẽ uel dii ipsi. uel cum diis futuri sumus. A. Quid refert? Adsunt. n. qui hæc nõ probẽt. M. Ego aũt nunq̃ ita te in hoc sermone dimittã ulla uti rõne: ut mors tibi uideri malũ possit. A. q põt cũ ista cognouerim? M. q possit rogas. Cateruæ ueniũt cõtradicẽtiũ nõ solũ epicureoꝵ quos qdẽ non despicio: sed nescio quomõ doctissimus qsq; contẽnit. accerrimæ aũt deliciæ meæ. Dicearchus contra hãc ĩmortalitatẽ discruit. Is. n. tres liberos scripsit q lesbiaci uocant᷑ q̧ mytilẽis sermo hẽtur. ĩ qbus uult efficere aĩos cẽ mortales: stoici aũt usurã nobis largiunt᷑ tanq̃ cornicibus diu mãsuros. aiũt aĩos semp negãt. nũ igit᷑ audire cur ẽt si ita sit mors tñ nõ sit in malis ut uidet᷑. A. sed me nẽo de ĩmortalitate depellet. M. Laudo id qdẽ: & si nihil aĩs oportet cõfidere mouemur. n. sæpe aliquo acute concluso labamus: mutamusq; sñiam clarioribus ẽt in rebus. In his est. n. aliqua obscuritas. id igit᷑ si accideret simus armati. A. sane qdẽ: sed ne accidat prouidebo. M. nunqd igit᷑ est causæ q̃n amicos nostros stoicos dimittam⁹ eos dico q aiũt aĩos manere e corpore cũ excesserint sed nõ semp istos uero: q q̧ tota ĩ hac cã difficillimũ est suscipiãt posse aĩum manere corpore uacãtẽ. Illud ãt q̧ nõ mõ facile ad credẽdũ est sed eo concesso qđ uolũt cõsequẽs: id certe nõ dant ut cũ diu pmanserit: ne intereat. A. bene repræhẽdis: & se isto mõ res hẽt. M. Credamus igit᷑ panetio a platone suo dissẽtiẽdi quẽ. n. oĩbus locis diuinũ quẽ sapiẽtissimũ: quẽ sanctissimũ: quẽ homeꝵ philosophoꝵ appellat huius hãc unã sñiam de ĩmortalitate animoꝵ nõ p-

bat

cut Home.iter poetas excellit.Macro.quoq; ob.id Virgiliũ uocat Home⁊ Mãtuanũ. Nasci aũt aĩos: qcqd nascit̃ itercat necesse est:si nascit̃ aĩus cõsequẽs est ut iterea:qa nasci & mori sunt cõsectaria. Dolere aĩos ergo iterire:argumẽtum pho⁊ est nihil esse qđ dolere possit:nec mori possit:passio.n.eternitatẽ resoluit:ex quo cõcludũt aĩos interire cũ doleãt.cõtra quos ait Augu.in.xxi.de ci.dei:qđ animus dolorẽ pati põt & mori nõ põt:nec cõsequẽs esse ut mortem faciat:qđ dolorẽ facit:platõici afferẽtes ĩmortalitatẽ aĩo⁊ dicũt aĩos nõ ex sua natura dolere:sed ex corpo⁊ cõtagione pollutos:qđ & Vir:sensit in.vi.æneĩ.scribẽs:hinc.i.ex terrenis corpibus moribũdisq; mẽbris metuũt cupiuntq; dolẽt gaudẽtq.

Home. mãtuanus

Aĩum dolere posse nec mori

bat.ut.n.q nemo negat:qcquid natũ sit ĩnterire. nasci aũt aĩos q declarat eo⁊ similitudo:q procreãtur:q̃ ẽt in ingeniis nõ solũ in corporibus appareat alterã aũt affert rõnẽ:nihil esse cum doleat:quin id ægrũ esse quoq; possit.qđ aũt in morbũ cadat: id ẽt ĩteriturũ.dolere aũt aĩos ergo ẽt interire.hæc refelli põt.sunt.n.ignorantis cũ de æternitate aĩo⁊ dicat̃ de mẽte dici quæ omni turbido motu semp uacet:ñ de ptibus his ĩ qbus ægritudĩes iræ libidĩesq; uersentur:quas is cõtra quẽ hæc dicant̃ semotas a mẽte & disclusas putat iã similitudo magis appet ĩ bestiis q̃rũ aĩ sunt rõis exptes:hoium ãt similitudo ĩ corpo⁊ figura magis extat & ipsi aĩ magni refert:quali ĩ corpore locati sunt.multa.n.e corpore existũt q̃ acuãt mẽtẽ.multa q̃ obtũdãt.Aristoteles qdẽ ait oẽs igeniosos melãcholicos eẽ:ut ergo me tardiorẽ eẽ non molestc ferã cnumerat multos.idq; quasi cõstet.rõnẽ cur ita fiat affert q si tãta uis est ad habitũ mẽtis ĩ his q̃ gignunt̃ ĩ corpe.ea sunt aũt q̃cũq; sunt q̃ similitudinẽ faciãt:nihil necessitatis affert cur nascat̃ aĩ similitudo:omitto similitudines uellẽ ad esse posset panetius uixit cũ africano.quare rẽ ex eo cuius suorũ similis fuisset africani fratris nepos facie uel pris: iste oium pdito⁊ ita similis:ut eẽt facile teterrimus cuius ẽt similis.P.crassi sapiẽtis & eloquẽtis.& primi hoĩs nepos.multo⁊ alio⁊ uiro⁊ clato⁊:quos ni

De mẽte dici:sm Platonẽ:q mentẽ hoc est cõsiliũ & rõnẽ tanquã principalẽ aniæ partẽ ait capitis arcẽ tenere:eãq; uacare oĩbus pturbatiõibus ueluti reginã ac dominã.Ex cãdescentiã uero & cupiditatẽ infernas ab domina sedes obtinere pinde ac diuersoria neqtiæ:atq; luxuriæ:& ita duas ptes in mẽte pcul relegatas ac semotas facit ne ĩportuna uicinitas rõnẽ supeme cõstitutã pturbaret:in his aũt duabus postremis ptibus ueluti popinis qbusdam uersari autumat pturbatiões:qbus hoĩes sunt obnoxii. Quas is.s.plato. Hæc dicant̃:a pãetio. Similitudo in bestiis:similitudinũ q̃ ĩ hoĩbus sunt reputatio est in mente:cogitatio ẽt uel uiri uel fœmine coeuntis aĩo subito trãsfusolãs effingere similitudinẽ existimat̃.Ioq; plures in hoĩe quã in cæteris aĩalibus differẽnæ:qñ uelocitas cogitationũ aĩq; celeritas & igenii uarietas multiformes notas ĩprimit cũ ceteris aĩantibus ĩmobiles sint aĩ & similes oĩbus singulisq; in suo cuiq; genere:ex quo fit:ut ĩ bestiis q̃ in oĩbus similitudo magis appareat:clarissimi pho⁊ medicorũq; similitudines in corporibus filio⁊ sic fieri putãt:cũ semina iter se pmixta coalescũt:si uirile supauerit pri similẽ puenire siue marẽ seu fœminã:si muliebre pualuerit pgeniẽ respondere ad imaginẽ mr̃nã:si uero æqua fuerit ex pari semiũ pmistio.Sobolẽ illam aut utriq; parẽtũ aut nulli similẽ futurã.Empedocles autumat si par calor ĩ parẽtũ feminibus fuit pri similẽ marẽ pcreari:si frigidus fœminã matri similẽ parmenides uero refert tũ filios esse pri cõsimiles cũ ex dextris ptibus genitura pfluxerit:ex leuis mři.

Mens ĩ arce capitis

Excãdescentia

Cupiditas

Aristo.& Albertus magnus subtilius curiosiusq; talia sectati sunt:quos leges cũ uoles. Magni refert:plurimi interest. Quali in corpore:mẽbro⁊ cõpagibus uelut organis:ad exercitiũ sui mẽsunt̃ ut inqt origenes: ex quo fit ut corpore male habito maleq; cõstituto ueluti organo corrupto aĩus hebetescat & obtũdat̃:e cõtrario aĩus ille uegetior est & acutior cuius corpus bene cõpactũ est:nã ex bona uel mala corpo⁊:ut aũt me dici cõplexiõe:aĩus in nobis est acutior uel hebetior. Ingeniosos melãcholicos.Aristo.libro pblematũ duodeuigelimo:melãcolicos fuisse ait fere oẽs:q ingenio caluerũt:uel in studiis phiæ uel in republica administrãda:uel in poemate cudẽdo:uel in artibus exercẽdis melãcholicos fuisse empedoclẽ.Socratẽ:Platonẽ:& alios cõplures nouisse sese refert:ubi tq; luculẽta est dissertatio:qua melãcholia hoc est atrabilis uino cõparat̃:& sicut uinũ uarios reddit hoies:ita ĩ melãcholicis ĩgenii uarietas existit. Me tardiorẽ eẽ:festiuiter hoc dictũ est.tanq̃ Cicero.q melãcholicus nõ erat tardioris ĩgenii foret:q erat acutissimi. In his:ut in attrabile q̃ uarios mores uariũq; ĩgeniũ ĩsinuat hoĩbus.Quæ similitudinẽ.Cice.ad naturã corpo⁊ refert similitudinẽ aĩo⁊:quã panetius ad pcreationẽ referebat:ut aĩos mortales eẽ demõstraret. Vixit cũ africõ.Emiliãus africanus significat̃:q posterior fuit & carthaginẽ numãtiãq; deleuit:quẽ græci neoterõ uocãt.i.iuniorẽ:quẽ panetius comitatus est in legatiõe Alexãdriã pficiscẽtẽ:scripsit ad.Qu.Tubero.de dolore patiẽdo. Fratris ne.frater africani mĩoris fuit Fabi.alobrogicus:q p adoptionẽ ĩsertus est familiæ fabio⁊:q prius oium mille põdo argẽti habuit de quo ait M.T.in lelio.Quintũ uero maximũ fratrem ægregiũ uiro⁊ oĩo sibi nequaq̃ patrem:tãq̃ supiorem colebat. Facie uel pa.hic distiguendũ est:ut sit sensus nepotem fratris africani facie qdem fuisse patri silem:uita uero & moribus simillimũ flagitiosis. Pu.cla.pu.crassum sigñari existimo q tradit̃ qnq; habuisse re⁊ bona⁊ maxia & pcipua:fuit.n.ditissimus:nobilissimus:eloqntissimus:iuriscõsul

Aĩus excõplexione corpis acutior

ĩngẽiosi melãcholici

Melãcholia uino cõparat

Panetius comes emiliani

Quinq; pcipua in crasso

tissimus:& põtifex maximus. Nepotes & filii: in hanc sententiā scribit Mālius in.iiii.astronomicon: degenerāt nati patribus uincūtq; parentes. Vale.maximus caput facit de his: q a parentibus claris degenerauerūt inter quos cūprimis memorat superioris africani filiū turpitudinū maculis nouissimū. Itē refert Quinti Fabii maximi alobrogici: qui fuit africani posterioris frater filiū uitam ægisse luxuria perditā: itaq; ex Valerii maximi auctoritate possemus hoc in loco africani fratris nepotem intelligere hūc perditæ luxuriæ alobrogici filiū; ut nepos africani ex fratre dicat: sicut hodie quoq; a nobis usurpat: q̄uis proprie nepos aut relatiuū sit: cõsimilis uidet illa apud Quintilia.

Filius africani notatissimus

Nepos ex fratre

elocutio in quarto istitutionū. Cum mihi Domitianus Augu. sororis suæ nepotum delegauerit curam. Ne interirent qdem. Epicu. ait ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς .i. mors nihil ad nos. Dissolutum.n. non sentit quod aūt nõ sentit nihil ad nos & apud Luca. sic i qt Põpeius. Aut nihil ē sensus animis a morte relictū: aut mors ipsa nihil. Velle in cœlū migrare. Cupere.s.ueram esse animi immortalitatem: ut possis a morte remigrare: ad cœleste domiciliū: unde ortus est & origo animaȝ. Insimulat. Accusat perinde ac democritus dixerit post mortē superesse sēsum: quā uelun calumniam. Democritici.i. sectatores. Democriti repudiāt: tanq̄ falso i insimulatus fuerit ab Epicuro democritus: ex cuius fontibus hortos suos irrigauit. Ipse nusquā est. Quod nusquā est id sentire non potest: si animus interit una cū corpore animus nusquam est. Igitur sentire non potest: & quod consequens est nec in malo esse potest: ex quo colligit malū non esse in morte si animus est mortalis. Nihil est tertium. Necesse est aut animum eē si īmortalis: aut non esse si mortalis: si imortalis est mors bonū est si mortalis nõ malum. Inter hæc duo nihil medium potest inueniri: dialetici contraria partim mediata esse dicūt partim media caretia. Mediata sunt ut album & nigrū inter quos colores est medius quilibet alius color: ut ruber & pallidus: & ita horum contrarioȝ nõ necesse est alterū inesse semper corporibus. Neq;.n. omne corpus album aut nigrū est; sed aliquotiens in eoȝ medietate: est constitutum: ut sit rubrum uel pallidū. Immediate uero contraria sunt quorum nihil medium poterit inueniri. Vt grauitas & leuitas horum.n. nihil est medium. Necesse est.n. oē corpus uel leue esse uel graue: qa leuitas & grauitas mediū non habent. Cõsimiliter mortalitas: & imortalitas nihil habēt tertiū. Necesse est.n. animū esse uel mortalē uel īmortalem: ex quo colligit si īmortalis sit mortē esse bonū: si mortalis nõ esse malū: cū inter hæc nihil sit tertium. Fit plerunq; sine sensu. Scribit Plato.i timeo mortem quæ ex senio uenit esse lepissimā: & cum uoluptate potius: q̄ cum dolore contingere. Cato in libro de senectute inquit uitam adolescentibus uis aufert: senibus maturitas quæ mihi quidem tā iucunda est: ut quo proprius ad mortem accedam: quasi terrā uidear uidere: aliquādoq; in portum ex longa nauigatiõe esse uēturus. Quid lugeam uitā hominum. Pli. Seneca. Augustinus. copiose & eloquenter collegerūt erumnas miseriasq; mortalium. Ita ut natura nobis magis nouercari uideatur: q̄ agere matrem. in eo libro in consolatione de obitu filiæ Tullionæ: cuius rei meminit Augustinus his uerbis. Quis sufficit quanto uis eloquētiæ fulmine uitæ huius miserias explicare: quā lamentatus est Cicero i consolatione de morte filiæ. A cyrenaico hegesia. Vale. maximus scribens quanta sit uis eloquentiæ sic refert: quantū ualuisse eloquentia hegesian cyrenaicū phylosophum arbitramur: qui sic mala uitæ repræsentabat: ut eorum miseranda imagine: audientium pectoribus inserta multis uoluntariæ mortis oppetendæ cupiditatem ingeneraret. ideoq; a rege Ptolomeo. ulterius hac de re disserere ꝓhibitus est: cyrenaicus dictus a cyrene ciuitate africæ clarissima. Ex cyrene illustris fuit Aristippus Socraticus cõditor cyrēaicæ phylosophiæ: ab hegesia ꝑhi hegesiaci nominantur.

Mors nihil ad nos

Democritici

Ex fonte Democri. irrigatus hortus ep.

Mediata

immediate cõtraria

Hegesias mortis laudator

Cyrene

hil attīet noīare nepotes & filii: sed qd agimus obliti ne fumus hoc nūc nobis esse ꝓpositū: cū satis de eternitate dixerimus ne si interirēt qdē aī: q̄cquam mali esse in morte. A. ego uero meminerā. sed te de æternitate dicentē ab errare ꝓposito facile patiebar. M. uide o te alta spectare: & uelle in cœlū migrare. A. spero fore ut contingat id nobis sed fac ut isti uolūt aīos nõ remanere post mortē uideo nos si ita sit priuari spe beatioris uitæ. M. Mali uero quid affert ista snīa: Fac aīum iterire. ut corpus nū igit aliqs dolor aut oīo post mortē sensus ī corpore est. Nemo id qdē dicit: & si democritū insimulat epicurus: democritici negāt: ne in aīo q̄dem igit sensus remanet ipse.n. nusq est. Vbi igit malū est qm̄ nihil tertiū. An qm̄ ipse aī discessus a corpore non fit sine dolore: ut credā ita esse quā est id exiguū & falsum eē arbitror & fit plerūq; sine sensu. non nūquā ēt cū uoluptate. Totūq; leue. est qualecūq; ē. Fit.n. ad pūctū tpis. illud angit uel potius excruciat discessus ab oībus his quæ sunt bona in uita. Vide ne a malis dici uerius possit. q d ego nūc lugeā uitā hoīum uere & iure possum: sed qd necesse est: cū id agā ne post mortē miseros nos putemus fore: uitam ēt efficere deplorando miseriorē. Fecimus hoc in eo libro in quo nosmetipsos q̄tum potuimus cõsolati sumus. A. malis igitur mors abducit nõ a bonis. Verū si quærimus hoc qdem a cyrenaico hegesia sic copiose disputat: ut is a rege ptolemeo prohibitus esse dicatur illa in scolis dicere quo multi his auditis mortem sibiipsi consciscerent. Callimachi quidem epigramma in ambro-

In ambraciotā cleōbrotū. Lactā. in tertio: qd ambraciotes ille: q cū Platonis librū de eternitate aīa¬ɀ ple/gisset pcipitē se dedit nullā aliā ob cām nisi qd Platōi credidit: Execrabilis, prfusac fugiēda doctrina si abigit hoīes a uita: eiusdē meminit Aug. in primo de ci. dei: de hoc intelligi uoluit Oui. cū ait in ibin: ut q Socraticū de nece legit opus: ambraciotes dictus ab ambracia ciuitate epiri: ornatiore reliqs ciuitatibus: qa ibi ut ĩ qt Liui. fuit regia pyrrhi: oppugnata a romanis. Ambracienses in bello ætolico portas. M. Fuluio aperuerūt. απoκαρτερωτατος. Titulus est libri quo significat intollerantissimus. Nāq; qdā in eo inducebat: q mori inædia destinauerat utpote intollerātissimus egritudinis & maloɀ: ĩædia hoc est cibi abstinētia perit filius italicus: in ædia Marcellinus finiuit uitā: dum triduo abstinet cibo hoi nō ā̄ diē. yii. letali: ĩædia ē: plerosq; durasse ultra. xi. diē pditū est. λοιμω οικτιστον φανειν. i. mori fame miserrimū est ut canūt camenæ græcoɀ: & repetitū est a Columela. Expedire. utile esse Oui. expedit esse deos: & ut expedit esse putemus. Etiam ne nobis: quasi dicat nec mihi utile est uiuere: q priuatus sum domesticis solatiis, pp ter mortē filiæ & forēsibus pp actionē causarū intermissam extincta rep. Cæsaræ dominā re. in. ii. de officiis ait in hāc sniam. Cū resp. in qua oīs mea cura Cogitatio: opa poni solebat nulla eē oīo: ille. i. sīæ cōticuet ut forēses: & senatoriæ. In epistola ad seruiū sulpitiū fatef se domi i sermone filiæ & suauitate solitū oēs curas doloresq; deponere. Metellū: inter rara fœlicitatis humanæ excēpla numeratus est Qu. Metellus: qa prio origis die ad ultimū usq; mortis tps nunq cessante fortunæ fauētis ĩdulgētia ad summū uitæ beatæ cumulū puenisse tradit. Nāpter honores amplissimos cognomē quoq; macedonici a quatuor filiis illatus est rogo unop tor tribus cōsularibus duobus triūphalib. Vno censorio: q cū sex liberos relinqueret. xi. nepotes relinqt: nurus uero generosq;: & oēs q se p̄ris appellationē salutarē. xxyii. cū interim nullū funus nullus gemitus: nulla cā tristitiæ interueniret. Vix in cœlo talē statū reperire possemus. Deniq; spacio ultimæ senectutis defunctus leniq; mortis generæ.

Locus Ouidii. Ambracia. Inedia perit filius. Mori fame miserrimū. Fœlicitas metelli.

ciotam cleombrotum est: quem ait cum nihil ei accidisset aduersi e muro se in mare abiecisse lecto platonis libro eius aūt quem dixi egesiæ liber est απoκαρτερωτατος quod a uita qdam per inediā discedens reuocatur ab amicis qbus respondens uitæ humanæ enumerat incōmoda. possem id facere: & si minus q̄ ille: q oīno uidere expedire nemini putat. Omitto alios ēt ne nobis expedit: q & domesticis & forēsib⁹ solatiis ornamentisq; priuati. Certe si ante obissem⁹ mors nos a malis: non a bonis abstraxisset sit igitur aliquis q nihil mali habeat nullū a fortuna uulnus acceperit. Metellus ille honoratus quatuor filiis: at qnquagīta Priamus: e qbus decē & septē iusta uxore natim: in utroq; eandē habuit fortūa ptātem: sed usa in altero est. Metellū. n. multi filii: filiæ nepotes in rogū imposuerūt. Priamū aūt tāta progenie orbatū cū in arā cōfugisset: hostilis manus ĩteremit. hic si uiuis filiis incolumi regno occidisset astante ope barbarica tectis cælatis laqueatis. utrū tandē a bonis an a malis discessisset. Tum profecto uideret a bonis: at certe ei melius euenisse nec tā flebiliter illa canerent. hæc oīa uidi inflāmari: priamo uitā eripi. Iouis arā sanguine turbari: quasi uero ista uel qc q̄ tū potuerit ei melius accidere: q si ante occidisset tamen euentum oīno amisisset hoc aūt tpe sensum

Inter oscula cōplexusq; carissimoɀ pignoɀ expirauit. De hoc. M. Tullius in. y. de finibus. Pli. & Valerius meminerunt. At qnquaginta Priamus: si Priamus extinctus foret ante Helenæ raptū fœlicissimus oppetisset: lōga dies igit qd cōtulit: oia uidit euersa & flāmis asiā ferroq; cadētem. Tiberius fœcilē Priamū idētidē uocabat qd supstes oium suoɀ extitisset apud Sene. in troade dicit chorus. fœlix Priamus dicimus oēs: fœlix priamus fœlix qsqs bello moriēs oīa secū consumpra uidit ad qnquaginta priami filios uidet allusisse. Vir. illo uersu: qnquaginta illi thalami spes tanta nepotū. Iusta uxore: legitima hecubā significat; barbaroɀ aūt fuit mos passiuā cū cōcubinis exercere libidinē. Alii denas alii plures uxores habuisse ferunt. Arthaxersi regi psaɀ ex pellicibus centū qndecim filii fuerūt. Erotimus arabū rex filios sexcētos ex pellicibus suscepit quoɀ adiuniculis fultus ægyptū syriāq; uastauit: magnūq; nomē arabū fecit. Lusa in altero est. i. metello quē fortuna ut alūnū molliter fouit: & iugiter applexata est cū ludus fortunæ & iocus sint hoīes. Quidā legūt usa ut sit sensus fortunā usam esse ptāte sua in priamo quē fecit calamitosum: cū metello ĩdulserit. In arā cōfugisset. s. iouis hercei. De qua ait Vir. ingens ara fuit iuxtaq; ueterima laurus incūbens aræ: de hoc scripsit Oui. cui nil hercei profuit ara iouis: herceū aūt appellant: quē ēt penetralē uocabant: qui intra conspectū domus cuiusq; colebatur: græci. n. hercos septū claustrumq; noīatur. Hostilis manus: Scilicet pyrrhi mors priami uel unius. Virgilii testimonio satis nota. Hic si uiuis filiis: in hanc sententiam iuuenalis. incolumi troia priamus uenisset ad umbras assaraci magnis solēnibus hectore funus portāte. Astante ope barbarica. Manentibus diuitiis luculentis: ita Virgil. Barbarico postes auro spoliisq; superbi barbarorum. n. est copia & largitas græce dicitur. πλησμονητεν βαρβαρων. societas barbarorum. Laqueatis: Laquearibus aureis insignitis. Nec omnia. Carmen est uetusti poetæ: quod in theatro cani solebat flebiliter ab histriōibus Vidi: actior est sensus oculorum quam aurium. ita Virg. Quæq; ipse miserima uidi. Sensum malorū: quia. s. iam in malis callum obduxerat: animumq; obdurauerat ad patientiam malorum.

Fœlix priamus. Sexcēti filii erotimo. Herceus iuppiter. Hercos septū sanctitas barbarorum.

Egrotatio pōpei Pōpeio nr̄o. Pōpeius cum neapoli graui morbo iplicitus foret: neapolitani sacra uotaq; suadēte praxagora ꝓ ipsius salute fecerūt. Neapolitāos imitari puteolāi sunt oēs; q; fere italiæ ciuitates festos dies egerūt ꝓ recupata pōpei ualitudie: cui obuiā oēs ꝓdeūtes uictias & libamēta offerebāt corōati & caduchi hoc est lāpadas ferētes: flores ī eū iacēt. s & gradiēte comitātes. auctor Plu. hic illud satyrographi. Prouida pōpeio dederat cāpania febres optādas sed multæ urbes: & publica uota uicerūt.

græci adulatores Græculū. hoc est res assentatiōis adulatiōisq; plenissima. Græci .n. ī adulationē mirifice a natura compositi sunt: & ut inqt Curtius igenia hēnt tpalia. Iuue. Quid qd adulādi gens prudētissima. M. T. i episto. ad. Qu. Fratrē didascalia greci iqr sūt leues & diuturna fuitute ad nimiam assētationē erudīti. Cū foce. cæsare: cuius filia iulia nupserat pōpeio. Nō ex ita. fugi. Luca. dāda tn̄ uenia est tātoꝝ dāda pauorū pōpeio fugiēte timēt. M. Tullius i epistolis ad atticū acriter castigat pōpeiū qd urbē fugiēs reliqrit: quo nihil absurdius nihil despatius: atq; eū piclē; potiusq; themistoclē imitari debuisse. Infer. fer. ministros & eunuchos ptolemei significar a qbus est iterfectus cui sceleri delectus achillas: ut inqt Luca. & historici ꝓdiderūt. Sene. inqt pupillus & spado de capite pompeii tulere sniam.

Propagatiōe uitæ in hāc sniam Luca. sed lōgius euū destruit ingētes aios & uita pstes impio. Triste nomē carē. Carere ut mox docet significat egere eo qd hēre uelis. inest .n. uelle & desiderare i carēdo. Carere in bono dr̄ nō i malo. Et ꝓprie carere uī eē de his cōmodis q olī possedimus qbus idigemus: ergo mortuus dici nō pōt carere cōmodis uitæ: cū nō sit & i eo nullus sit sensus. Nisi cū sit tanq̄ in febri: singulis uerbis domicilium ꝓpriū est: migratiōes in alienū multæ: unde ꝑ trāslationē decēter dicimus lætas segetes: gēmare uites: luxuriē esse in herbis: &

Gēmare uites id genus alia ꝓpe innumerabilia: cōsimiliter

Carerē febri in usu quotidiano est: ut dicamus, hic hō caret febri significare uolētes hoiem nō febricitare: cū tn̄ acyrologia sit .i. improprius sermo: carere .n. ē eoꝝ reꝝ quas uolumus & expetimus nemo aūt febrē neq; uult neq; expetit. Ecōtrario dicius hēre febrē: cum illa nos

Habere febrem hēat: sic auarus dr̄ hēre diuitias; cū ab illis hēat. Notiōe uer. itelligētia est .n. notio q̄dā icorporaliū reꝝ ai cōceptio & itelligētia ut iā declaratū est. Regno ca. q priuatus est necunq̄ regnauit satis recte ī pt carerē regno cū id eloquutiōis genus ptineat ꝓprie; & significāter ad eos: q olim fuerūt reges: & postea regno expulsi fuerūt; qd accidit Tarq. supbo: q ex rōano iperio exactus est: unde q aliqn̄ regnauit & dei de regnū amisit significāter dicere pōt se regno carere cū in eū q sp priuatus uixit id uerbū carere nō possit:

maloꝝ amisit. pōpeio nr̄o familiari cū grauiter egrotaret Neapoli melius est factū: corōati neapolitani fuerūt. nimiꝝ ēt puteolani; uulgo ex oppidis publice gratulabant. ineptū sane negociū & græculū sed tn̄ fortunatū. utrū igit̄ si tū esset extinctus a bonis rebus. an a malis discessisset certe a miseris. nō. n. cū socero bellū gessisset: nō iperatus arma sumpsisset nō domū reliqsset: nō ex talia fugisset nō exercitu amisso nudus in seruoꝝ ferꝝ & manus icidisset: nō liberi defleti non fortunæ oēs a uictoribus possiderent q si mortē tū obisset in āplissimis fortūis occidisset. is propagatione uitæ quot q̄tas quam incredibiles hausit calamitates. hęc morte effugiunt̄ ēt si nō euenerint: tn̄ qa possunt euenire. sed hoīes ea sibi accidere posse nō cogitat. Metelli sperat sibi qsq; fortunā inde q̄si aut plures fortunati sint: q̄ infœlices aut certi qcq̄ sit in rebus hūanis: aut spare sit prudētius q̄ timere: sed hoc ipsū cōcedat̄ bōis rebus hoīes morte priuari. Ergo ēt carere mortuos uitæ cōmodis idq; cē miseꝝ certe ita dicāt necesse est. An pōt is: q nō ē re ulla carere. Triste. n. ē nomē ipm carēdi qa subicit̄ hæc uis. habuit qs. nō hēt desiderat: reqrit indiget. Opinor hæc ī cōmoda sunt carēis: caret oculis odiosa cecitas liberis orbitas. ualet hoc ī uiuis mortuoꝝ aūt nō uitæ mō cōmodis: sed ne uita qdē ipsæ. qsq caret de mortuis loquor q nulli sūt. nos q sum̄ nō aut si cornibus caremus aut pēnis si q id dixerit. certe nemo. Quid ita? qa cū id nō habes qd tibi nec usu nec natura aptū sit; nō careas ēt si sentias te non hr̄e hoc ꝑinēdū ē atq; ēt est arguēdū. Cōfirmato illo de quo si mortales aī sūt dubitare nō possum̄ qn tātus iteritus ī morte sit: ut ne minia qdē suspitio sēsus relinq̄t̄. Hoc igit̄ ꝓbe stabilito & fixo illud excutiēdū ē ut sciat̄ qd sit carere ne relinquatur aliqd uel suspitiōis uel erroris in uerbo carere. igit̄ hoc significat egere eo q hr̄e uelis in est. n. uelle in carendo: nisi cū sic tāq̄ i febri dr̄. alia q̄dam notiōe uerbi. Dr̄ ēt alio mō carere: cū aliqd n̄ hēas: & n̄ hēre te sētias; ēt si id facile patiare carere. n. ī malo nō dr̄: non. n. eēt dolēdū. Dr̄ illud bono carere: qd ē malū: sed ne uiuus qdē bono caret: si eo nō idiget. sed ī uiuo itelligi tn̄ pōt regno carere. dici āt hoc ī te satis subtiliter nō pōt posset in Tarqnio cū regno esset expulsus. At ī mortuo ne itelligi qdē pōt. Carere. n. sentiētis ē; nec sensus ī mortuo. nec carere qdē igit̄ ī mortuo est. Q uāq̄ qd opus sit ī hoc philosophari cū rē n̄

magnopere

magnopere egere philosophia uideamus. Quotiēs nō modo ductores nostri. sed uniuersi etiam exercitus ad non dubiam mortem cucurrere? Quæ qdē si timeretur. non lucius Brutus arcens eū reditu tyrannum quem ipse expulerat in ꝑlio concidisset. nō cum latinis decertans pater Decius: cum hætruscis filius etiam cum Pyrrho nepos se hostiū telis obiecissent. Non uno bello ꝓ patria cadentis scipiōes. Hispāia uidisset. Paulum & Geminum cannæ. Venusia marcellum latini. Albinum: lucani. Gracchū non qs horum miser hodie ne tum qdem post spiritū extremū. nec. n. pōt esse miser qsquā sensu peremp to. A. At ipsum odiosum ē sine sensu eē. M. Odiosū si id eēt carere. Cū uero ꝑspicuū fit nihil posse in eo eē q ipse nō fit quid potest eē in eo odiosum qui nec careat nec sentiat? Quāq̄ hoc qdem nimis sæpe sed eo qd' in hoc inest oīs aī contractio ex metu mortis. Qui. n. satis uiderit id qd' est luce clarius aīo: & corpore consumpto totoq; aīante deleto. & facto i teritu uniuerso illud aīal qd' fuerit factū eē nihil. Is plane ꝑspiciet iter hippocētaurum q nūq̄ fuerit: &

Quotiens non modo ductores: Sana ratio exemplis anteponenda est ut ait Augu. attamē ēt sine argumētis primum exempla possunt pollentq;. Romani ut auctor ē Quin. tñ ualent exemplis: quātum græci præceptis. Igit̄ ab exemplis argumentat̄. M. T. ut doceat mortem non esse timendā. Nā cū imperatores Romanorum clarissimi: & exercitus toti sæpe cucurrerint in mortē manifestariam satis liquet mortem non esse fugiendā: quā si illi ut malū timēdā esse iudicassent: nūquā sese ultrō eos morti ꝑiculisq; mortis obiectassēt in hāc sniam scripsit. M. Cato in originibus legiones rōanoꝝ i eū locū sæpe ꝓfectas alachri aīo & erecto: unī se nūq̄ redituras arbitrarent̄ cū igit̄ idocti mortē contēnant: eam docti extimescēt. Arcens tyrannū. Expellens patria extorem Targuinium superbū: historia notissima.

Mors bruti

In ꝑlio concidisset. Brutus cōsul infesto telo infestioribus uiribus infestissimo animo Concurrit aduersus aruntem Tarquini superbi filiū: amboq; mutuis ictibus transfixi moribundi ex æquis lapsi sunt Matrone brutū ut parētē annū luxerūt: qd' tā acer ultor uiolatæ pudicitiæ fuisset. pater Decius: tres fuerūt decii cognomēto mures plebei qdē. sed romane reipu. saluberrimi: q se deuotarūt imiserūtq; i armatas hostiū copias ꝓ salute legionū rōanaꝝ pr̄ in bello latio filius etrusco gallicoq; nepos aduersus pyrrū epitēsē historiā de decio patre Liui. in. viii. De filio in. x. copiose & eloquēter enarrat. De nepote apd' historicos nulla fit mētio: apd' unicū Ciceronē. qd' eq dē meminerī res summati potius notata q̄ explicata & hic & i secundo de finibus: cuius uerba uerbis hisce cōgruentia subieci q̄ hæc sunt nō eēt deciū patrem imitatus quarto consulatu filius: neq; porro ex eo natus cū pyrho bellū gerēs: consul cecidisset i ꝑlio: seq; e cōtinēti tertiā uictimam reip. ꝓbuisset.

Tres decii

Cadētes scipiōes: Annibale italiā uexāte duo scipiōes fratres i hispania post res clarissime gestas dolo circūuēti oppetierūt: publio scipiōi latus dextrū lancea traiicit̄ Gneus. in turri i q̄ cōfugerat igni circūdata cū oibus q̄ itus erāt iterfectus ē undetrigesimo die post fratris mortē quoꝝ alter pr̄ africani fuit alter patruus: de his aut i paradoxis: qd duo ꝓpugnacula belli pūnici. Gn & pu. scipiōes q carthaginēsiū aduētū corporibꝰ suis itercludēdū putauerūt. Autūat Serui. uirgiliū de his itelligi uoluisse illo uersu. Aut gemini duo fulmia belli scipiades ego uero ad duos africāos id referre soleo: tāq̄ imitatio sit lucretii sic scribētis: scipiades bello fulmē carthaginis horror.

Mortes scipionū

Paulū & geminū cāne. Quis ignorat cannas in apuleia clade rōana nobiles eē: ubi quadragitaquinq; milia rōanoꝝ cesa traduntur. inter quos cecidere paulus emylius cōsul: obrutus telis ab hostibus ignorātibus qs esset. Et. Gn. seruilius geminus: q anno ꝓximo fuerat consul. Collega flaminii: cuius obitū lachrymabili elogio decorat Silius in decimo punicorum sic scribēs: heu dolor: heu lachrymæ seruilius optima belli post paulum belli pars optia corruit ictu barbatico. Testimonium uirtutis dat paulo Annibal hostis: qui funerans defunctū supremo hoc honore affatus est. Decus ausoniæ: quo fas est ire superbas uirtute & factis animas. Tibi gloria leto iam parta insigni. Seruilius autem geminus cognominabatur. Annotandum est Christū mortuū eē duobus geminis consulibus octauo Cal. Apriles.

Mors Pauli & seruilii

morsgracchi quo die mortuus. chrystus

Lucana gracchum: Sempronius gracchus q ad beneuētū rem bñ gesserat aduersus penos ab hospite suo flauio lucano in insidias præcipitatus a magone interemptus ē i lucania: q dā tradūt in agro beneuentano prope calorem fluuium fuisse interfectum. Latini albinum Fuit Aul. Albinus conditor historiarum in quem facetissime lusit. M. Cato fuit alter albitus imperator: quem militum temeritas in castris obruit lapidibus quem hic signare uidetur nisi de alio intelligere malis: qui i bello aduersus latinos morti se obuium dedit. Venusia marcellum: Hic gladius romanorum dictus: qui Annibalem uinci posse docuit apud nolam: qui tertia opima spolia dedicauit inter uēusiam pauciamq; circunuentus insidiis penorum lancea transfixus occubuit: lege Liuium li. xxvii. ab origine urbis. Hoc quidē nimis sæpe. Pulchra ut ait Plato bis terq; dicenda sunt. Interitu uniuerso: Perēpto aīo & corpore. Hippocentaurum: Quidam hippocentauros uolunt filios esse centauroꝝ: qd' & Diodo. memorat fabula ex conata quod primi eqtare ausi sint: ueluti hippos idest equus & hō copulati essent: apud Xenophōtē ait chrysantas se ex oibus animantibus maxime diligere hippocentauros: si modo fuerunt qppe q tum; prudentia hois uterent̄ manuūq; artificio: tū haberēt eq uelocitatē & uires. Lucretius argumentat̄ centauros esse non posse cōpactos ex naturis dissimilibus: quo concesso cōsectariū est nec hippocētauros fuisse: utpote excē-

Mors marcelli

De hippocētauris

Centauros esse nō posse

tauris progenitos. Claudius cæsar scribit hippocẽtaurum in thesallia natum eodem die interisse: tãq̃ heme robion .i. uitæ dialis. pli. refert se uidisse hippocentaurũ in melle allatum claudio pricipi ex egypto. Ciuile bellum .s. pompeianum. Quæ illo uiuo: quia scilicet idem sensus est a morte q fuit ante natalem: & ut ait Pli. omnibus a suprema die eadem quæ ante primum. Nonne tibi uidetur. stultissimum omnium inqt Seneca qui fleuit q̧ ante mille annos non uixerat æque stultus est: q flet q̧ post mille annos non uiuet hæc paria sunt non eris: non fuisti, utrũq̧ tempus alienum est. Vrbẽ nostrã potiturã: accusatiuo casu extulit qd̃ nos ablatiuo dicimus: ueteres: enim potiri cum accusatiuo dicebant Terentius patria pontur commoda: Actius in clytemnesta: feræ potiuntur plagas. Eterna moliri. Vir magnus etiam si iudicat animam esse mortalẽ tamen ob id neq̧ cessator fit neq̧ cunctator quinimmo parat res dignas æternitate ipulsus ardore uirtutis: quæ sibimet pulcherrima merces quam gloria ita consequitur: sicut corpus umbra commitatur ne scilicet diuelli diiungiue ullo modo possit. Alteri

Gloria ut umbra nulli: Mortuos intelligit. Alteros non attigit: Scilicet uiuos quandiu enim uiuimus a morte attingi non possumus; ubi eni mors adest; uita abest; ubi uita sit: mors esse nõ potest dum nos sumus mors non est: dũ mors:

Mors longus somnus est nos nõ sumus. Sõmi simillima: Græci iterrogãt τι θανατος εστι. idest quid ẽ mors respondet. μακρος υπνος longus somnus: poetæ somnum mortis appellant ferreum.

Non modo ipse: Scilicet uelim. Endymion; De hoc in secundo propertii cõmentario scripsi. Dictus est amator lũæ: quia ut tradit Pli. multiuagos flexus lunæ primus deprehendit. Endymionis sepulchrum ostẽditur ut ait Strabo in spelunca apud latinũ montem cariæ. Cum luna laboret luna la-

Luna laborat borare dr̃ proprie ĩ defectu siue eclipsi. Pli. ait placuisse appellari status siderum labores. Iuuenalis; una laboranti poterit succurrere lunæ. Somnum imaginem mortis τι υπνος εστιν idest quid est somnus. respondet μικρος θανατος idest breuis mors ouidi. Stulte quid est somnus gelidæ nisi mortis imago. Nullum sensum; Hoc magis acute q̃ uere dictũ. In somno .n. sensus ẽ. Aĩa enim adeo semp ĩ motu ẽ; ut ne nobis quidẽ dormientibus congescat; & inqeta ipsa somniamus: spiramus q oia motus aiæ sũt cuius

Anus uñ essentia ẽ semp moueri. Aniles: Aniculaꝝ .n. ꝓpria sunt deliramenta & ĩeptæ: uñ anus dicta quasi carens mente qd̓ græce dr̃ ανους

Anatis morbus .i. sine sensu. Anatẽ morbũ dixerũt quo uetule laborant. Vsura uitæ: In hãc sñiam In cõsulatione ad liuiã uita data est utẽda. Data ẽ sine foenore nobis mutua nec certa ꝓsoluẽda die. Sene. ĩ cõsulatiõe ad martiam dicit hoiem eẽ p̃cari spiritus: mutuo oĩa accepimus usussfructus nr̃ ẽ; alıubi ait. Sapientẽ uiuere ut commodatum. Repetit cũ uult Pessimi est debitoris creditori facere conuitium; oportet nos in promptu habere. Et appelatos reddere qd̓ debemus. Nondum gustauerat. in hanc sententiam Virgili. quos dulcis uitæ exortes & ab ubere raptos. Abstulit atra dies & funere mersit acerbo.

regẽ agamẽnonẽ nihil ĩteresse: nec pluris nũc facerẽ M, Camillũ hoc ciuile bellum: quã illo uiuo ego fecerim Romã captã. Cur igit̃ & Camillus doleret si hæc post trecẽtos & qnquaginta fere annos euẽtura putaret? Et ego doleam si ad decẽ millia ãnoꝝ gẽtẽ aliquã urbem nr̃am potitura putem. Quia tanta charitas pr̃iæ: est ut eã nõ sensu nr̃o sed salute ipsi⁹ metiamur; Itaq̧ nõ deterret sapientẽ mors q̃ pp incertos casus quotidie iminet & pp breuitatem uitæ unq̃ longe põt abesse quominus ĩ oẽ tp̃s reipu. suisq̧ consulat; & posteritatem ipsam cuius sensum habiturus non sit ad se putet ptinere. Quare licet ẽt mortalẽ esse aĩum iudicãtẽ: æterna moliri non gloriæ cupiditate quã sensurus nũ sit: sed uirtutis quã necessario gloria ẽt si tu id nõ agas consequat̃ . natura uero sic se hẽt ut qũo initiũ nobis reꝝ oĩum ortus nr̃i afferat; sic exitum mors: quæ ut nihil ptiu it ad nos añ ortũ: sic ne nihil post mortem ptiebit. In quo qd põt esse mali: cũ mors nec ad uiuos ptineat nec ad mortuos. Alteri nulli sũt: alteros nõ attingit. Quã q leuiorẽ faciũt somni simillimã uolũt esse. quasi uero qsq̃ ita nonagita ãnos uelit uiuere ut cũ sexagita cõfecerit: reliquos dormiat. ne sues quidem id uelit nõ mõ ipse. Endymion uero si fabulas audire uolumus nescio qñ ĩ lamio obdormiuit q ẽ mõs cariæ nõdũ opinor est experrectus. nũ igit̃ eũ curare cẽses cũ luna laboret: a qua cõsopitus putat̃ ut eũ dormientẽ oscularet̃ qd curet ãt q ne sentit quidẽ. hẽs somnũ imaginẽ mortis eãq̧ quotidie induis & dubitas qn sensus ĩ morte nullus sit: cum ĩ eius simulacro uideas: eẽ nullũ sẽsum pellãt̃ ergo iste ineptiæ pene aniles. añ tp̃s mori miseꝝ esse: qd̓ tãdẽ tp̃s naturæ nc ad ea qdẽ dedit usurã uitæ tanq̃ pecuniæ: nulla prestituta die. qd ẽ igit̃ qd̓ q̃rare si repetit cũ uult ea. n. cõditõe acceperas. Idẽ si puer puus occidit æquo aĩo ferẽdũ putãt: si uero in cunis ne q̃rendũ qdẽ atqui ab hoc acerbius exegit natura q̧ dederat. nõdũ gustauerat inquiunt uitæ suauitatẽ hic aũt iam sperabat magna qbus frui cœperat. At id quidem ipsum in cæteris rebus melius putat̃ aliquã partem. q̃ nullam attingere: Cur in uita secus?

Multo sæpius lachrymasse priamum: ut inquit satyrographus hæc data pœna diu uiuentibus ut renouata semp clade domus multis in luctibus inq; perpetuo mœrore & nigra ueste senescant: Sed ennius ait licet lachrymare plebi regi honeste nō licet. Quã Troilũ: filius hic priami fuit in puerili ætate interfectus ab Achille: de quo Vir. parte alia fugiens amissis Troilus armis infœlix puer atq; impar congressus Achilli fertur equis: Curruq; heret resupinus inani. Exacta ætate: Longo euo perfuncti: senioq; confecti. Quã ut cætera auferat: Iuuenalis; sed q̃ continuis & quãtis longa senectus plena malis. Pli. hebescunt inquit Senecta sensus membra torquentur præmorit' uisus auditus incessus. Dentes etiam ac cibo rum instrumenta: & ab Ora. decenter dictũ est multa ferunt anni uenientes commoda secum: multa recedentes adimunt. Senecta senile corpus putri edificio comparat & senectus ipsa morbus est Senilis anima in primoribus labris habitat: sed hæc incommoda compescat unica prudentia: quæ in senibus maior est & cum ætate crescit: Aetate. n. consilium in dies crescit: & uirtus maturescit. Ideo dixit Plato quod tunc oculus mẽtis acute incipit cernere cum primum oculus corporis deflorescit. Et Plautus in trinũmo; sapientiæ ætas condimentum est sapiẽs ætati cibus est. Mar. T. in libro de senectute mens & ratio & consilium in senibus est qui si nulli fuissẽt: nullæ omnino ciuitates fuissent. Aristoteles in ethicis īquit iuuenes mathematicos fieri posse: prudentes fieri non posse: propterea quod prudentia rerũ plurimarum experimento augescit quarum iuuenis est expers meta uiuendi a physicis creditur cum dicas epta diiungitur: hoc est cũ anni septies deni consiunt: qua ætatæ homo uacuus soli exercitio sapiẽtiæ uacat. Aut qui omnino homini longum: In libro de senectute ait Cato ille uult diu uiuere: hic diu dixit: q̃q̃ o dii boni quid est in uita hominis diu. Catoni ipsi diuturnum nõ uidetur i quo est aliquid extremum: cum enim id illud aduenerit: tunc illud quod præterit effluxit: propheticus sermo inq̄t oīs caro fenum & oīs gloria hominis sicut flos feni: & uere inquit ambrosius in tertio exameri: uiret. n. gloria hominis in carne quasi fenum: & quæ putat' esse sublimis exigua quasi herba est præmatura ut flos caduca quasi fenum.

Mala senectutis
Prudẽtia maior in sene
Etas sapiẽtiæ condimentum
Meta uiuendi annis. lxx.
Oīs caro fenum

Quanq̃ non male ait Callimachus multo sepius lachrimasse Priamum quã Troilum. Eorum autem qui exacta ætate moriuntur fortuna laudat'. Cur? nam reor non illis si uita longior daret' posset eẽ iucundior. nihil est enim profecto hominis prudẽtia dulcius quã ut cæteta auferat: affert certe senect⁹. Quæ uero ætas longa est? aut quid omnino homini longũ: nonne modo pueros modo adolescentes in cursu a tergo insequens nec opinantis assecuta ẽ senectus. sed qa ultra nihil habemus. hoc longum dicimus. Omnia ista perīde ut cuiq; data sunt ꝓrata parte a uita longa: aut breuia dicũtur. Apud hypanium fluuium qui ab æurope parte in pontum ī fluit Aristoteles ait bestiolas quasdam nasci: quæ unum diem uiuant. Ex his igitur hora octaua quæ mortua est prouecta ætate mortua est: quæ uero occidente sole decrepita eo magis si etiam solstitiali die. Confer nostram lõgissimam ætatem cum æternitate. in eadem prope modum breuitate: qua illæ bestiolæ reperiemur. Contemnamus igitur omnes ineptias: quod. n. leuius huic leuitati nomen imponemus: totãq; uim bene uiuendi ī animi robore ac magnitudine: ut in omnium rerum humanaꝝ contemptione ac despicientia: & in omni uirtute ponamus. nam nunc quidem cogitationibus mollissimis effœminamur. ut si ante mors aduentet quã

A tergo insequens senectus: Seneca tam stultum esse ait: qui mortem timeat quam qui senectuté. Nam quemadmodum senectus adolescentiam sequitur: ita mors senectutem. Idem alibi inquit quotidie morimur: quotidie enim demitur aliqua pars uitæ & tũc quoq; crescimus uita decrescit: infantiã amisimus deinde pueritiam: deinde adolescentiã usq; ad extremũ quicquid transit temporis perit. Apud hypãni de hoc Propertius. Quantum hypanis ueneto dissidet eridano: ex magna scythiæ palude ꝓfluit: q̃ ut ait herodotus in quarto historiaꝝ uocat' mater hypanis: fit amarus ob fonticulũ q in eũ influit in tm̃ ut eius aquæ fiãt i gustabiles: hunc solinus ait principẽ eẽ amniũ scythicoꝝ. In põtũ: Scilicet euxinũ. Vnũ diẽ uiuãt Aristoteles lib. v. de animalibus hypanis inquit fluuius apud cimeriũ bosphorum sub solstitio defert uelu ti folliculos acinis maiores: quibus uolucres quadrupedes erũpũt: qd' genus aialis in postmeredianũ usq; diei tp̃s uiuit & uolat: mox descendente sole marcescit & languet: deide occidente morit' uita nõ ultra unũ diem peracta: unũ ephemeꝝ. i. diariũ appellatum est Pli. hoc idem memorans hemerobion uocat a uita. scilicet diali: albertus magnus non tam elegans q̃ eruditus peripareticus diẽ noiat. Decrepita: sic ut decrepita hominis etas est supra octogesimum annum ita istarum bestiolaꝝ circa occasum solis cũ uita illaꝝ lõgissima sit unius diei decrepiti senes dicti uel qa clamosi uel qa in dubio uitæ collocati. Solstitiali: q dies lõgissimus est totius anni: apud ueteres solstitium peragebatur octauo calẽdas Iulii: ī octaua p te cãcri. Magnus his anni cardo est: ab hac meta incipit flecti sol & digredi ad austrum aucturus noctes: ablaturusq; diei mẽsuram. Cum eternitate: sententia ecclesiastica est mille anni apud deum sicut dies unus: nulla enim etas tam longa esse: imo nec quidem cogitari potest: quæ non instar unius diecula sit compacata cũ eternitate.

Hypãis fl.
Bestiolæ diales
Ephemerum
Hemerobion
Solstitiũ

chaldeorum promissa consecuti sumus spoliati magnis qbusdā bōis illusi destitutiq̧ uideāur. Quod si expectando:& desiderando pendemus aīs cruciamur:āgimur. Proh dii īmortales q̄ obtabiliter iter illud ineundū esse debet:quo confecto nulla reliq̄ cura nulla sollicitudo futura sit q̄ me delectat Theramenes:quāq̧ elato aīo est:Et.n.si flemus cum legimus.tamen non miserabiliter uir clarus emorit̄:qui cum coiectus in carcerem triginta iussu tyrannorum uenenū ut sitiens obbibisset.reliquum sic e poculo eiecit ut id resonaret.quo sonitu reddito arridēs ꝓpino inqt hoc poculo Critiæ:qui ī eum fuerat teterrimus.græci.n.in cōuiuiis solent nominar̄ cui poculum tradituri sunt. Lusit uir egregius extremo spiritu.cum iā præcordiis conceptā mortem cōtineret. Vereq̧ ei qui uenenum præbuerat mortē eam auguratus quæ bræui cōsecuta est. quis hāc aī maximi equitatem in ipsa morte laudaret:si mortē malum iudicaret:uadit in eundē carcerem atq̧ ī eūdem paucis post ānis cyphum Socrates eodem scelere iudicū quo tyrānoꝝ theramenes quæ est igit̄ ei⁹ oratio qua facit cum Plato usum apud iudices iam morte mulctatum. Magna me inquit spes tenet iudices bene mihi euenire quod mittar ad mortem necesse est enim sit alterum de duobus: ut aut sensus omnino mors oēs auferat:aut in aliū quēdam locum:ex his locis morte migretur:quāobrem siue sensus extinguitur:morsq̧ ei somno similis est qui nonnūquā etiam sine uisis somnioꝝ placatissimā quietem affert. Dii bōi qd lucri est emori:aut quā

Chaldei

Chaldeorum promissa:Chaldei apud asyrios babiloniosq̧ in maxima fuerunt auctoritate utpote astrologiæ peritissimi consultissimiq̧:non ex artis sed ex gentis uocabulo noīati:q̄ diuturna obseruatione syderum scientiam putantur effecisse:ut predici posset quid cuiq̧ euēturum & ex quo quisq̧ fato natus esset

aduersus chaldeos

aduersus chaldeos seu genethliacos disseruit quondam fauorinus acriter & luculēter ostendēs disciplinā istā chaldeorum ꝓstigiis officiisq̧ quibusdam esse obumbratam ad hoies fallendos:super qua re luculentum

Miser fies frustra timendo

caput est apud gellium:qui huiuscemodi argumentis concludit nullo pacto consulendum esse chaldeos:aut auersa futura eē dicūt aut ꝓspera:si dicūt prospera & fallunt miser fies frustra expectādo si aduersa dīt & mentiūt miser fies frustra timendo.

Cōis locus mortis

Iter illd.s.mortis idōei scriptores uiā uniuersitatis appellāt:a plauto dr̄ cōis locus:sic.n.ait i casina:q nūc abierūt hīc i cōem locū. Quā me delectat theramenes:De hoc Vale.maxius capite de fortitudīe sic refert:ac ne theramēis qdē atheniēsis ī publica custodia mori coacti parua mētis cōstātia ī q̄ trigīta tyrrānoꝝ iussu porrectā ueneni potionem nō dubitāter hausit qdq̧ ex ea supfuerat iocabūdus illisū huīo clatū edere sonum coegit:renidensq̧ seruo publico q eā tradiderat. Critiæ inqt ꝓpino uide igit̄ ut hoc poculum cōtinuo ad eum perferas:erat autem is ex trigīta tyrānis crudelissimus; pfecto est supplicio se liberare tam facile suppliciū ꝓpeti;itaq̧ theramenes perinde ac in domestico lectulo moriens uita excessit:hactenus.Vale.hic theramenes a

Mors intrepida theramēis

litteris & doctrina uirilitatem traxit. Triginta iussu tyrannoꝝ:sparthani bello peloponnesiaco uictis atheniēsibus trigita recto res ex ipsis athicis ꝓposuerunt q facti sūt:ut historici ꝓdiderunt triginta tyranni:quoꝝ cedes rapinæ & ihumana crudelitas cum dispicerent huic uni ex numero suo theramen:ipsum quoq̧ ad terrorem omnium neci dederunt post cuius obitum fit ex urbe passim omnium fuga:repleturq̧ græcia atheniensium exulibus. Propino:porrigo post pregustationem:tanq̄ ita ominaretur augurareturq̧ critiæ futuram mortē. Præcordiis conceptam:circa præcordia potissimū grassari solet uis ueneni:Ora.Quid hoc ueneni sæuit in præcordiis: Socrates ubi hausto ueneno præcordia frigescere cœperūt extinctus ē. Ei:Scilicet critiæ. Quæ breui

Virtus thrasybuli

cōsecuta.thrasypulus extorris patria exulq̧ magnificentissimum factum egressus est liberare.s.assererèq̧ athenas:a seruitute.xxx.

Mors critiæ

tyrrannorum:itaq̧ adunatis exulibus atticā regionem ingressus occupatoq̧ castello conflixit aduersus tyrannos prospero prelio qui uicti in urbem refugerunt.mox iterato præliantur:quo secundo prælio cecidit cricias dux seuissimus tyrrannorum:tūc ui-

Amnestia

ctor thrasibulus libertate recuperata:legem illam obliuionis tulit quæ græco uocabulo dicit̄ amnestia de qua in libro annotationum & ī commentariis trāquilli satis multa. Carcerem.s.atheniensium apud quos

Scyphus herculaneus cōdidit alexādrum

erat locus nomine baratrum:in quem noxi præcipitabantur. In eundem sciphum poculū ueneni sciphus herculi dicatus est:de quo poeta & sacer impleuit dextram sciphus. Alexandrum magnū sustulit sciphus herculaneus:in sciphio autem uenenum cicutæ datum fuerat.Socrati & therameni ex publico atheniensiū instituto:de morte Socratis supra dictum est. Iudicum:damnatus est Socrates sententiis iudicum ducentis octo gincta & continuo in carcerem coniectus. Magna me spes:sunt hæc uerba in calce apologiæ idest

Plato uoluit socratē defendere

defensionis.Platonis:qua facit usum esse Socratem in iudicio:quæ exorabula dicantium neruos oratorios non habet:quam dixit Seneca nec patrono nec reo esse dignam.Voluit ipse Plato dicere pro Socrate ut pote discipulus pro docto ee:ascendensq̧ suggestum cum sic cepisset:minor natu cum sim uiri : athenienses his omnibus:qui tribunal ascenderunt interpellatus est a iudicibus reclamantibus descende.

Tali nocte: quæ. s. affert quietem placatissimã sine uisis somniorum. Migrationẽ: sicut hi qui ex domo cõ ducticia i alterã domũ migrare solent: ita migratio erit animorum si ĩmortales sunt ex hoc diuersorio i domici lia beatiora: mors. n. aut trãsitus ẽ: aut situs. Triptolemũ: de minoe: Rhadamanto: eaco: iudicibus iferorum referta sunt uolumina: sed de triptolemo: quod iudex sit apud manes non temerẽ alibi repertas q̃ apd' platonem in apologia: uñ aduerbium Ciasta transcripsit: fortassis hoc iudicandi munus assignatur triptoleo quia ut scriptores ꝓdiderunt est benemeritus de mortalibus: qui bouem & aratrum dicitur primus inuenisse: a quo frumenti sario in attica reperta in cuius muneris honorem noctes initiorũ sacratæ. Mythici fabulantur alato serpẽte ꝑ aera uectũ distribuisse frumenta: qa longa naui uectus ad urbẽ eleusinã. hoc factitaui: quæ uisa est imitari serpẽtem pinnatum

Triptolemus iudex apud manes

Serpes pinnatus nauis longa

Museus Moses

multi dies reperiri possunt qui tali nocte anteponantur? Cui similis futura est ꝑpetuitas omnis consequentis tẽporis: quis me beatior? sin uera sũt quæ dicuntur migratiorẽ esse mortem in eas oras quas qui e uita excesserunt: incolũt. Id multa iã beatius est te cum ab iis qui se iudicium numero haberi uolunt: cualeris ad eos uẽire qui uere iudices appellẽtur. Minoẽ: Radamantum. Aeacum Triptolemũ conuenireq́ eos qui iuste cum fide uixerĩt hæc peregrinatio mediocris nobis uideri pt: Vt uero colloqui cum. Orpheo. Musæo: Homero hesiodo liceat quanti tandẽ æstimatis: Equidem sæpe mori si fieri posset uellẽ, ut ea quæ dico mihi liceret inuẽir̃ quãta delectatione autem afficerer cũ Palamedẽ cum. Aiacem: cum alios iudicio iniquorũ circunuentos conuenirem: tentarẽ: ẽt summi regis: qui maximas copias duxit ad Troiam: & Vlyxis sisyphiq́ prudẽtiam. Nec ob eam rẽ cum hæc exquirerem sicut hic faciebam capite damnarer: ne uos quidẽ iudices ii qui me absoluistis mortẽ timueritis: nec enim unq̃ bono quicquam mali euẽire pot. nec uiuo nec mortuo nec unquam eius res a diis immortalibus negligẽtur. nec mihi ipsi hoc accidit fortuito, nec uero us a qbus accusatus sum: aut a quibus condẽnatus habeo quod succenseam nisi quod mihi nocer̃ se crediderunt. Et hoc quidẽ hoc modo. nihil autẽ melius æstimo: sed tẽpus ẽ inquit iam hinc abir̃ me ut moriar: uos ut uitam agatis. Vtrum autẽ sit melius dii ĩmortales sciunt: hominẽ quidẽ scire arbitror neminẽ. Næ ego haud paulo hũc animum malim quam eorum oĩum fortunas qui de hoc iudicauere: & si quidẽ præter deos negat scire qdẽ quem quã: id scit ipse utrũ melius sit: nã dixit an: sed suũ illud nihil ut affirmet tenet ad extremũ nos aũt teneamus ut nihil cẽseamus eẽ malũ qd' sit a natura datum oĩbus: intelligamusq́ si mors malum sit esse

Museo: museus eumolpi filius orphei discipulus fuit utrosq́. Augusti. uocat poetas theologos: quia de deo carmĩa fecerũt. Virgi. Museũ ante oẽs: medium nam plurima turba hunc habet dignum sciru nec ĩ dignũ relatu est illud artapañ: qui ait quem iudei moysem dicunt: hunc a græcis museum appellari. Cum palamedem. Nemo nõ nouit palamedem dolo & astu ulyssis isimulatũ ꝓditionis damnatũq́ iudicio græcorũ lapidibus interemptum fuisse: de quo Vir. & cæteri: hic ordinem exercitus signi dationem: tesseras: uigilias inuenit. Troião bello quem aliquot lrarum repertorem extitisse tradunt. Aiacem: Aiax telamonis & ipse uafricia facundiaq́ ulyssis circũuentus superatusq́ est i iudicio armorum achillis qd' adeo indignanter tulit & dolenter: ut ira in furorem: furor in mortem impulerit: quẽ poetæ ferunt in florem hiacynthum demutatum: ob hoc qdam Columellã autumãt appellasse eacios flores: quia græce. αιαι dicit aiax: ego sentio flores eacios de dici ab eaco patre telamonis ex quo natus ẽ aiax. Sũmi regis: Agamẽnonẽ designat regem regũ in exercitu græcorum & ποιμενα λαων id est pastorem populorum ut appellat hõerus. Sisyphi prudentiã: hic ab homero dicitur κερδιστος ανδρων. hoc est ditissimus hominum: ut interpretes transtulerũt ego interpretor prudentissimum: græce enim κερδιστος proprie significat acutissimum perindeq́ prudentissimum: & ita conueniet sñia homerica cũ platoniro sermone: quo illi dat prudẽtiã: fuit corinthi ubi sisyphus regnauit regium domicilium ex niueo lapide extructũ ab eius noĩe sisyphũ noĩatũ. Sicut hic faciebã: narrat Socrates ĩ apologia se post q̃ sapiẽtissimus ab apolliẽ sit iudicatus accessisse cõplusculos ex his q sapiẽtes uidebãt: & eorum exq̃siuisse prudẽtiã: ut illis inuentis sapientioribus redargueñ posset oraculum tanq̃ uanidicum ex q̃ re illos sibi reddebat inimicos. Habeo qd' succẽseam: hinc sumptũ ẽ illud satyrici poetæ: qui partem acceptæ seua inter uincla cicute accusatori noliet: dare succensere autem significat irasci iusta de cã: filius succensere nephas patriæ. Vtrũ melius mori uel uiuere. Ne ego: post recitatam socratis orationem ait ex ꝑsona sua Cicero multo se male animũ illũ Socratis cõtẽptorẽ mortis ĩperterritũ: q̃ opulẽtias eorum iudicũ a qbus morte mulctatus ẽ: Næ aũt ual de significat: ut nescio apud opuleiũ: ne ego insita q̃ cũ alite apollinis frustra certauerim. Suũ illd': Socratis ꝓpriũ peculiareq́ fuit ut nihil affirmaret: erat. n. magnus opinator: cuius celeberrimũ illud secũdũ ẽ: hoc unũ scio qd' nescio.

Inuẽta palamedis

Furor in mortẽ impulit aiacem

Pastor populorum

Cerditos quid

Sisyphiũ

Succẽsere

Næ hoc scio quod

Cum lacedæmonius quidam: Plutarchus in apophthegmatis laconicis hunc hectamenē appellat cuius nomē sibi non satis notú esse ait. M.T. Damnatus ab ephoris: apud lacedemonios tales ferme erant ephori quales apud Romanos tribuni plebis: qui a theopompo sic apositi regibus sunt: ut apud Romanos consulibus tribuni: satis constat ab ephoris reges alios eiectos fuisse alios interemptos: olim pro ministris regum fuerunt: paulatim deinde oēm potentiā in se transferentes ad id licentiæ peuenerunt ut seorsum a re magistratum proprium constituerint noīe ephoriam: ephoros græce preses & episcopus dicitur ephoria tutela de ephoris multa historici plurima plutarchus

Ephori q̄

Ephoria

Versurā facere

Sine uersura: uersuram facere dicit̄ qui es alienum ex ære alien o soluit tanquā uertat creditorem. Cicero in oōne pro celio: nulli sumptus nulla iactura: nulla uersura Sene. ab epicuro uersura facienda ē: qđ significat mutationem sniæ faciendam esse ab epicuro: & in hoc signatu frequenter inue nies apud scriptores idoneos: dicit̄ ēt quis uersuram facere ut ait donatus cū miore fenore acceptā peruniam maiore occupat: ꝓuerbiale ē illud apud Senecā domi qđ aiūc uersura fit: & uelut lusorium nomē stat trāsit: ideo aūt lacedemonius hectamenes hoc dixit quia mulctatus erat pœna mortis quā poterat suo capite dissoluer̄ qđ si mulcta pecuniaria fuisset opus erat mutatiōe aut uersura.

Domi uersura

Sparta: lacedemone: dicta ē spartha a spartho filio phorōei cōditore. In thermopylis. Angustias thesaliæ thermopylas uocāt græco uocabulo: pylas.n. portas nominitant: & thermon calidum: ibi enim sunt ut inquit strabo thermæ.i. calidæ aquæ herculi cōsecratæ: scribit Liuius li. xxxvi. iugū thermopylarum ita mediam græciam dirimere ut apenini dorso italia diuiditur: & quia calidæ aquæ in ipsis faucibus sunt ideo in qt thermopylæ locus appellatur nobilis lacedemōioꝝ aduersus persas morte magis memorabili: q̄ pugna leonidas.n. rex lacedemoniorum rum tercentis laconibus angustias thermophilarum occupauit sustētaturus ꝓcellam turbinemq; persarum: quorum rege xerxe innumerabilis uis extremum exitium toti greciæ minitabatur: pauci lacōes strage maxima ꝓsatum facta ad postremū nō uicti sed uincendo fatigati inter īgentes stratorum hostium cateruas ceciderunt: quod dolo ephialtis factum ē: q barbaros intra thermopylas accepit cum illis per montana semitam ostendisset: factum est: commune cunctorum lacedemoniorum sepulchrum: quod polyadrium appellant a multitudine uirorum: in cuius co lumella distichon hoc qđ refert Ci. inculptum legebatur a simonide poeta Conscriptum: luculenta spetio saq; cōtrouersia est apud Senecā de trecentis laconibus: deliberantibus: an fugientibus reliquis græcis: ipsi quoq; thermopylas linquere debeant: in qua dixit Cestius declamator. Si uincere xerxē nō licet: uidere liceat: uolo scire quē fugiā uictor quoq; stratorius decenter inqt. Trecēti sumus sed uiri: sed armati: sed lacones: sed ad thermopylas: nūquā uidi plures trecentis. Apud inferos cenabimus: apophthegma apud eruditos celebratissimū: græce Plutarchus sic inqt. τοισ στρατιωταισ παρηγγειλεν αριστο ποιησθαι ωσ εν αδου δειπνο ποιησομενουσ idest milites monuit prandere tanquā apud inferos cenaturos: cum xerxes scripsisset ad leonidā mitte ad me arma: rescripsit ueni & accipe dixit facetus declamator: & scurra ad prandium promisissem ad cœnam renūciassem: Seneca in epistolis moralibus. at ille leonidas qui fortiter illos allocutus est: sic inquit conmilitones prandete tanquā apud inferos cenaturi: non in ore creuit cibus. non hesit in faucibus non elapsus ē manibus: alacres ad prandium illi promiserant & ad cœnam. Dū lygurgi leges uigebant. Lacedemon lumē quondam greciæ usq; adeo florentissima extitit: q̄diu usa est lygurgi legibus: quas in annum quingētesimū obseruarunt: ubi numus spartam influxit: auaritia inexplebilis inuasit lacedemonios: qua pythius apollo dixerat olim spartam perituram: & ita paulatim senescentibus bonis moribus: ex imperio in seruitutē ceciderunt. E quibus unus plutarchus hoc dictum attribuit ipsi leōidæ: qui græce dixit υπο σκιαι μαχεσομεθα.i. sub umbra pugnauimus. Qualis tandem lacena: Virilitatis lacenarum feminarum dicta factaq; multa

Thermopylæ uñ

ccc. laconesi thermopylis polyandrion

Apud inferos cenabimus

Ad cœnā renunciassem

In umbra pugnabimus

sempiternum malū: nā uitæ miseræ mors finis esse uidetur mors si ē misera finis esse nullus potest sed quid ego Socratem: aut Therāmenem prestātis uiros uirtutis & sapientiæ gloria cōmemoro: cum lacedæmonius quidam cuius ne nomen quidē ꝓditum est: mortem tantopere contempserit: ut cū adduceretur damnatus ab ephoris & eēt uultu hilari atq; læto dixissetq; ei quidā inimicus. Contemnisne leges Ligurgi: responderit ego uero illi maximā gratiam habeo. qui me ea pœna mulctauerit: quā sine mutuatione & sine uersura possem dissoluere. O uirum sparta dignum: ut mihi quidem qui: tam magno animo fuerit innocens damnatus eē uideatur talis innumerabilis nostra ciuitas tulit: sed qd duces & principes nominē: Cum legiones scribat, caro sæpe alacris in eum locum ꝓfectas unde redituras se nō arbitrarentur: pari animo lacedemonii in thermopylis occiderūt. In quo Symonides: dic hospes spartæ: nos te hic uidisse iacētes: dū sanctis patriæ legibus obsequimur. Quid ille dux Leōidas: dicit: ꝓgite animo forti lacedæmonii. hodie apud īferos fortasse cœnabimus. Fuit hæc gens fortis: dū lygurgi leges uigebant. E qbus unus: cum persis: hostis ī elloquio dixisset glorians: solem præiaculorū multitudine & sagittaꝝ umbra nō uidebitis. In umbra igit̄ īquit pugnabimus. Viros cōmemoro.

multa documento sunt; quædam cum audisset filium in acie fortiter prælian̄tem interiisse; meus inqt eras. At cum de altero filio accepisset eum præ metu fugisse; fugaq; incolumé euasisse. ουγαρεφη ησ εμοσ: nō eras Nō eras, inquit meus. Alia cum filium clypeo ob armaret; τεκνονεφη ηταυταν ηεπιταυτα. Quod Ausonius duobus meus his uersiculis eleganter expressit. Mater lacena clypeo obarmans filium; cum hoc īquit aut in hoc redi. Alia Cū hoc filium claudum præmittens ad pugnam; τεκνον επεκαστα βηματυσ αρετυσ μεμνυσο. idest fili inquit p sin aut i hoc gulos gradus memento uirtutis; hæc autem de qua loquitur Cicero; sepeliens filium dixit Aniculæ quā gra-

Qualis tandē lacæna: quæ cum filium in præliū misisset: & interfectum audisset: iccirco inquit genueram ut esset qui pro patria morte non dubitaret occumbere. Estote forte & duri sparciate: magnam habet uim reipublicæ disciplina. Quid cyreneū Theodorum philosophum non ignobilem: non ne miramur cui cum Lysimachus rex crucē minaretur. Istis quæso inquit ista horribilia minitare purpuratis tuis. Theodori quidem nihil interrem humi ne; an sublime putrescat cuius hoc dicto admoneor: ut aliqd etiam de humatione & sepultura dicēdum existimē rem non difficilem his præsertim cognitis: quæ de nihil sentiēdo pauloāte dicta sunt. de qua Socrates quidem quid senserit apparet in eo libro in quo moritur de quo iam tam multa diximus cum enim de īmortalitate animoꝝ disputauisset: & iā moriendi: tempus urgeret: rogatus a Critotone quemadmodum sepeliri uellet. multam uero inquit operā amici frustra consumpsi. Critoni enim nostro non persuasi me hinc auolaturum; neque quicquam me relicturum uerumtamen Crito si me assequi potueris aut sicubi nactus eris. ut tibi uidebitur sepelito. sed mihi crede: nemo me uestrum cum hinc excessero: consequetur: præclare id quidem qui & amico permiserit & se ostenderit: de hoc toto genere nihil elaborarem. durior diogenes & id quidem sentiēs. sed ut Cynicus asperius proiici se iussit inhumatum. tū amici uolucribus ne & feris? minime uero inqt: sed bacillū prope me quo abigā: ponitote. q poteris illi non etiam senties. quid igitur mihi ferarum laniat*

tia peperi filium ut pro sparta moreretᷣ hoc mihi contingit. Quid cyreneum theodorum. de hoc Seneca in libro de tranquillitate uitæ sic refert minabatur theodoro philosopho tyrannus mortem æquidem & sepulturam; habes inquit cur tibi placeas hemina sanguinis in tua potestate est. Nam qd ad sepulturam o te ineptum si putas mea interesse supra terram aut infra putrescā: eiusdē meminit Valerius q pro illo; hemina sā- Exēplum theodori guinis in tua potestate est; reposuit aliud neq; minus elegās neq; minus memorabile: dixit. n. uero magnifica res tibi cōtingit: qa causa tharidis uim assecutus es. Cātharides aūt sunt uermiculi ficorum & piri & cynacāthe & rosæ uenenati; quarum uenenum in qua parte sit nō constat inter auctores: alii in pedibus esse dicunt. Conuenit tm̄ pēnas earū auxiliari & pro remedio esse. Cossinū equitem Romanum medicus interemit præpa- rato cantaridum potu. Cantharides obiectæ Cātaridis uī assecu- sunt Catoni uticensi ceu uenenum uēdidisse tus ser in auctione regis cypri: qm̄ eas sestertiis. lx. addixerat. Caius carbo accusāte Lu. crasso canthaes sumpsisse dicitᷣ id genus necis. Oui. inimico imprecatur cum ait cantharidum succos dante parente bibas. Hieronymus in hanc sententiam. Ne magnopere glorieris si facias quod Scorpiones facere possunt & cantharides. In quo moritur; phedō significatur cuius testimoniū identidem iam citauimus. A critone; hic atheniensis philosophus; unus oium maxime eximio: quodā amore socrati affectus; cuius ita curā Criton ægit; ui nunquā aliquid ex his; quæ sunt ad usum necessaria illi deesse patereᷣ. Neque quicq̄ mei relictū. Verus Socrates erat aius qui & homo īterior dicitᷣ; cum exterior ho- hō iterior mo sit uasculū & receptaculū. Moriēs ergo hō exteri- nihil sui relicturū esse se ait intelligi: uolēs or solatia animum euolaturum: & nihil sensus in ca- Cynici a dauere permansuꝝ; apud Platonem ait Cri- moribus toni ne me deplores uidens corpus meum; uel cremari uel sepeliri & sub terrā condi; & ita demonstrat ad caninis corpus tm̄ pertinere sepulturam; cum ad animū siue moriatur siue uigeat; nihil pœnitus pertineat: nisi cre- Hemero- dere uelimus erraticos esse manes insepultorum. De hoc toto genere. Ait diuus Augustinus; quod & in de- bios dio cretis canonicis. xiii. Qu. secunda repertum est; omnia ista: idest curatio funeris; cōditio sepulturæ; pompa genes cāis exequiarum magis sunt uiuorum solatia; q̄ subsidia mortuorum. Proiici se inhumatum; Cynica secta; q in sepul a canibus; quorum mores imitatur nomen traxit; explosa est ueluti aspera nimis & inuerecunda; cuius prin chra cipes fuerūt Hercules Antisthenes & Diogenes; qui ut inqt Hieronymus hemerobios uulgo appellatus est Anaxago- quasi diatii uictus cibū in diem poscens; obiit ferme nonagenarius; cum bouis crudū pedē comedisset: alii ras dicūt eum continuisse spiritum atq; ita expirasse. Alii cū polypū canibus diuidere uoluisset morsum in cruris neruo accœpisse atq; ex eo defunctum esse; aiunt qdam illum cum moreretᷣ mandasse ut cadauer suum insepultum prouceretur; ut omnes bestiæ particeps ipsius essent; in tumulo Diogenis erecta fuit colūna; in cuius apicæ causis ex lapide pario sculptus uisebatur ad cynicū philosophum significādū. Bacillum; baculum siue Scipionem. Illi. scilicet dixerunt. Qui. idest quomodo. Præclare anaxagoras; hic dicebat se Solis & Lunæ ac Cœli uidendi causa natū esse. Clazomenius fuit in physicis præcellēs; lampsaci periit: ubi

oberit nihil sentienti? præclare anaxagoras: q cũ lã psaci moreretur: quærẽtibus amicis uellet ne clazo mẽas: in patriam siquid accidisset: auferri: nihil ne cesse est inquit. undiq; enim ad inferos tantundem uiæ est. totaq; de ratione humationis unam tenendũ ẽ. Ad corpus illã pertinet siue occiderit animus siue uiget. in corpore autem perspicuum est uel extincto animo: uel elapso nullũ residere sensum. sed plena errorum sunt omnia. trahit Hectorẽ ad currum religatum Achilles: lacerari eum & sentire putat: credo ergo hic ulciscitur ut quidem sibi uidet. At illa sicut acerbissimam rem mœret. Vidi uidereq; me passi sunt ægerrime Hectorem curru quadriiugo raptarier. Quem Hectorem: aut quamdiu ille erit Hector. Mellius Actius: & aliquando sapiẽs Achilles. immo enim uero corpus Priamo reddidi: Hectorem abstuli: non igitur hectora traxisti: sed corpus quod fuerat hectoris. Ecce alius exoritur e terra: qui matrem dormire non sinat mater te appello: tu quæ curam somno suspenso leuas: neq; te mei miseret: surge & sepeli natũ. hæc cũ præssio & flebilibus modis: q totis theatris mœsticiã iferãt cõcinũtur: Difficile est non eo qui inhumati sunt miseros iudicare priusquam feræ uolucresq;: metuit ne laceratis membris minus bene utatur: ne combustis nõ extimescit. Heu reliquias semiassi regis denudatis ossib⁹ p terrã sanie delibutas fœde diu uexaries. nõ intelligo quid metuat: cũ tã bonos septenarios fundat ad tibiam. tenẽdum est igitur nihil curandũ eẽ post mortẽ: cum multi inimicos etiam mortuos puniant execratur luculentis sane uersib⁹ apud Ennium Thyestes. Primum ut naufragio pereat Atreus

interrogantibus eum primoribus lãpsacenis nunqd mandaret iussisse fertur ut pueri quot annis luderent: eo mense: quo decessisset: cui defuncto lãpsaceni sepulchrũ extruxerunt: hic niuem nigrã dixit esse. Clazomenas: ciuitas est ioniæ asiaticæ: quã cõdidit paralus. Ad currum religatũ. Vir. Ter circũ iliacos raptauerat hectora muros. scribit Home. in. xxii. iliados hectora alligatum fuisse: currui ab Achille perforatis pedum neruis a calcaneo ad altum: & loro bubulo trãsmisso: tractumq; capite in terram pendulo: & cæsarie fœdata: Idem tradit in. xxiiii. cadauer hectoris ter tractũ eẽ ab eodem achille circa sepulchrum patrocli: iũctis ad

Hector tractus currũ æquis: ex hac Homerica sñiam enodauimus hoc anno nodum prius inenodabilem apud Ouid. cum deuotorium in ibin carmen publicæ profiteremur. Vbi hi duo

Nodus ouidii dissolutus uersus leguntur: utq; uel euridamas ter circũbusta thrasylli est: larisseis raptus ab hoste rotis enarratores: multa qdem sagaciter uestigãt: sed friuola omnia: & meras nugas effuciũt: nos diximus significari: id supplicii genus quo defunctus Hector affectus est ab Achille ter tractus circa bustum patrocli ubi eurydamas pro hectoræ: & thrasyllos p patroclo optimis epithetis accipiuntur: græcæ. n. eurydamas dicitur late domans: quod epitheto quadrat hectori ueluti domitori

Eurydamas thrasyllus q uirtute cõcta dõitabat subiugabatq;: thrasyllos uero temerarium significat & audacẽ quod cõuenit patroclo. nam temeritas plerũq; infœlix est: ita apud Vir. turnus audax cognominatur: cuius exitus fuit infortunatus. iã sensus Ouidii elucescit: cum imprecetur ita ter trahi inimicũ: ut tractus est hector circa tumulũ patrocli. Vidi uidereq;. Verba sunt ex antiqua tragœdia quæ dicebantur uel ex persona hecubæ matris uel Andromaches uxoris: quas ambas flebiliter lamentantes facit Homerus. Immo. n. uero corpus: actius tragicus poeta scripsit in tragœdia quemadmodum achilles corpus hectoris reddebat patri Priamo: qd latissime canit Homerus libro iliados nouissimo: itaq; apud Actium tanq̃ inductus Achilles sapiens sapienter loqtur dicẽs se reddidisse corpus Priamo hectorem abstulisse. cũ cadauer nõ sit hõ: sed

Mortuus homo hõ non est ipse aĩus: unde Hector mortuus Hector nõ erat: uerus aũt Hector fuerat aĩa Hectoris: quã nece abstulerat Achilles. Ecce alius e terra: in antiqua tragœdia: quæ ad posteros ut multa alia nõ peruenit inducebatur polydorus obtruncatus a polymestore: exiẽs ab iferis & dormienti ilionæ apparens quã matrem appellat rogatq; ut natũ sepeliat: exoritur dubitatio: quo mõ matrẽ appellet iliona: qui filius fuit Hecubæ: nisi alius significetur. Mater te appello; uerba tragœdie q-

Mater te appello bus aĩa Polydori dormientẽ ilionã compellat rogãs: ut sæpeliat; perinde atq; sepultura ptineat ad defunctũ in quo nullus est sensus ex quo Cicero taxat ineptias poeticas. Ora. in sermonibus memini hoꝝ uerboꝝ hisce uersibus. Cũ ilionã edormit catienis mille ducentis mater te appello clamãtibus. M. T. ĩ hortẽsio. Quid iliona sõno illo mr̃ te appello; nõne illa credit filiũ locutũ uere expecta ẽt crederet. Modis; uersibus. Pri-

Monodiũ Synodũ Luculentitas usq̃ feræ uolucresq;. Cõtinuatur textus ex tragœdia sub psona polydori. Heu reli. se. rc. Verba ex poemate uetustissimo qbus cõquæstio est & lamẽtatio; qd regis cadaueri defuerit legitima crematio; iaceatq; semicreatus ex quo appellatur semiassus quasi semiustulatus: & qd eius reliqæ madẽtes sanie crudeliter diuexarẽtur. *Duos septenarios uersus & modos tragicos & septẽmetris cõcinnatos.* Ad tibiã chorus in tragœdia q cõtiuit *in comedia* canebat *inter actores* comœdiaꝝ ad tibiã; tibiis mõ paribus mõ ĩparibus; qd signat monodium *unicã. s. tibiã & synodiũ* utrãq; tibiã. *Luculẽtis*; speciosis & bonis a luce deductũ nomẽ; a luculẽto fit lu*culẽtias*; q̃ dict; oeusi sunt ueteres. Apud en. thyestes; talis ab ennio scripta est fabula de thyeste; q̃ lẽ a Sene.

luculenter

luculenter scriptã uulgo lectitãt. Talis interitus: perire naufragio grauissimũ ẽ & accerbissimũq; : quia aĩa ignea est & extingui uidet̃ in elemẽto cõtrario. Euisceratus. Visceribus lacinatis discerptus excarnificatusq; Vir. cõprensamq; tenet pedibusq; euisceratuncis. Tabo corrupto: sanguine Vir. & terrã tabo maculãt: sunt in hæc carmĩa enniana. Portũ corporis: optat thyestes ut ĩsepultus iaceat frater atreus semp q; ĩ inqetus sit: tã q̃ sepulchꝝ sit portus corporis: & q sepultus est; qescat. Magna culpa pelopis: ludit more suo festiuiter Cicero. tanq̃ culpa patris pelopis ineruditus indoctusq; thyestes filius ip̃ præcet̃ atreo fratri illa: q̃ p inania sunt & oppido q̃ friuola q.d.n. ianius ĩscipiẽtiusq; esse põt: q̃ p dolorẽ optare; ut frater careat sepulchro: cũ ad defunctũ nihil sepultura ptineat: ita ut nõ ĩmerito laudet̃ illud uirgilianũ: facilius iactura sepulchri. Licuitq; lucano plausibiliter dicere. Cœlo tegit̃: q non hẽt urnã. Diserte quoq; mecẽas ait. Nõ tumulũ curo; sepelit natura relictos. Ex ioue prognatus tãtalus; ex tãtalo ortus pelopes: ex pelope sãn thyestes & atreus: a pelope dicta est pelopõnesus q ex phrygia ducto secũ populo a suo noĩe ididit nomẽ pelopõneso: ab eo dẽ dicti sunt pelopide reges græciæ pelopis successores: de qbus est illud ĩ prisco carmine qđ usurpat. Cice. ne nomẽ audiã pelopidaꝝ. Cõdiũt ægyptii mortuos; herodotus Diodo; cæteri copiose pscribũt quẽadmodũ ægyptii cadauera educto cerebro oibusq; ĩtestinis expurgatis cõplẽt cõdiũt ue myrrha pura & casia; cæteris excepto thure odoribus: ubi hæc fecere saliũt nitro & sale. Nã ut ait Pli. defuncta & purescẽtia ita uẽdicat sal ut durẽt ea p secla. idẽ alibi tradit corpora defũctoꝝ pfusa cedro seruari in ægypto: mel quoq; auctore Colum. Exanimum corpus hoĩs p annos plurimos ĩnoxiũ cõseruat depnsum quẽdã olim aiũt salinariũ coeũ tẽ. cũ recẽti cadauere mulierbri: pterea ægyptii ligneã hoĩs effigiẽ faciũt itra quã ĩserũt mortuũ inclusumq; ita thesaurizãt. Eorũ quoq; mos est ut in cõuiuio circũferat̃ mortuus e ligno factus: quẽ singulis cõuiuarum demõstrãs ait qspiam: bibe & oblectare: talis post mortẽ futurus: hoc est qđ ĩtelligi uoluit silius in. xiii. punicoꝝ sic scribens. Egyptia tellus claudit odorato post funus stantia saxo corpa & a mensis exãguem aut sepat umbrã.

Cæra cir. Stra. lib. xv. scri. de moribus psaꝝ sepeliunt inqt corpora cæra oblinentes: magnos insepultos auibus edendos dimittunt hi cũ matribus ex patrio more cõgrediunt̃: ob hoc dixit Catul. Nã magnus ex matre: & gnato gignat̃ oportet. Si uera est psaꝝ impia religio. Hircania alit canes. Silius probatũ est hircanis adhibere canes honosicritus refert bactrianos: q iã senio morbo ue cõfecti sint uiuentes adhuc canibus apponi ad hoc ipsum de industria enutritis quos sepulcrales uocant. Per multa alia: hiberoꝝ antiquus mos fuit ut uulneribus corpora defunctoꝝ laniãda obiectarent põtici exhausto cerebro capita myrrha cõdiũt & ita diutissime seruãt. Scytæ cadauera truncis suffixa relinquũt. Garamãtes arenæ nudos infodiũt. Chrysippus: hic dictus est fulcire porticũ stoicoꝝ scripsit uolumina ultra septingenta. Dicere solebat appollodorus si qs tollat de chrysippi libris q̃ aliena sunt cartha illi uacua relinqret̃: perit risu cũ asinũ uidisset ficos edentẽ: sũt q dicãt haustũ uini dulcis strãgulatũ ĩteriisse. Hic locus. De sepultura & humatiõe. In no. uiuẽtibus. In no.

Durũ hoc sane talis enim interritus nõ est sine graui sensu. Illa inania. ipse sũmis saxis fixus asperis euisceratus latere pendens: saxa spargens tabo sanguie atro nõ ipsa saxa magis sensu omni uocabunt: quã ille latere pendens. Cui se hic cruciatum censet optare quã essent dura si sentiret. Nulla sine sensu sunt. Illud uero per quã inane. Neq; sepulchrũ quo recipiat habeat portum corporis: ubi remissa humana uita corpus requiescat a malis. Vides quãto hæc ierrore uersentur. Portum esse corporis & requiescere in sepulchro putat mortuum. Magna culpa pelopis q̃ non erudierit filiũ nec docuerit quatẽus esset qđq; curãdũ. sed qd singuloꝝ opiniones aĩad uertã: nationũ uarios errores pspicere cũ liceat. Cõdiũt egyptii mortuos & eos domi seruant: psæ ẽt cæra circũliros cõdiũt ut q̃ maxime pmaneãt diuturna corpora Magoꝝ mos ẽ nõ humare corpora suoꝝ: nisi a feris sint antea laniata. In hyrcãia plebs publicos alit canes optimates domesticos. Nobile aũt genus canũ: illud scimus esse sed pro sua qsq; facultate parat a qbus laniet̃ eãq; optimã illi esse cẽsent sepulturã. per multa alia colligit Chrysipus ut est in omni historia curiosus: sed ita tetra sũt quedã: ut ea fugiat & reformidet oratio. totus igit̃ hic locus est cõtẽnendus in nobis nõ negligẽdus ĩ nostris ita tñ ut mortuorum corpora nihil sentire sentiamus. Quãtũ aũt consuetudini famæq; dandum sit id curent uiui. sed ita ut ĩtelligant nihil ad mortuos pertinere. sed profecto mors tum æquissimo animo appetitur cum suis laudibus uita occidens consolari potest. Nemo parum diu uixit: qui uirtutis perfecte perfecto functus est munere. Multa mihi ipsi ad mortem tempestiua fuerunt quæ utinam potuissem obire: Nihil enim iam acquirebatur. Cumulata erant officio uitę: cum fortuna bella restabant. Quare si ipsa ratio minus perficiet ut mortem negligere possimus: at uita acta pficiat: ut satis superq; uixisse uideamur. quamquam

Tabo
Nihil ad defunctũ sepultura
Pelopidæ
Cõditura cadaueꝝ egyptia
Sal
Seruãt cadauera
Mel
Effigies mortui in cõuiuio
locus silii
Canes sepulcrales
Ritus sepeliẽdi uarii
crysippus periit risu

In def unctis. Id curent uiui:ptinet ad uiuos funerare suos p facultatibus & dignitate defuncti:qđ & iurisco fulti testat. Mihi ad morté tépestiua in pria philippica i hác sniam sic scribit mihi fere satis é qđ uixi uel ad etaté uel ad gloriá.idé alibi.Negát posse morté ímaturá cé cósulari:q̄to nunc inqt uerius negabo seni:mihi uero pres cóscripti iá ẽr optáda mors est pfuncto rebus eis q̄s adeptus sum q̄sq; gressi:minime omittédú est

Scitú declamatoris

scitú illud declamatoris cestii:qđ ob elegátiá concinnitatéq; sniæ habendú est in ore & in pectore:sic.n.inqt Si ad desideriú populi respicis.Cice.q̄n pieris pax uixisti.Si ad res gestas satis uixisti.Si ad iniurias fortunæ: & p̄sentem reipu.statú nimiú diu uixisti:si ad memoriá opex tuox:semp uicturus es.

gloria uirtutis Cósectánea Nomothetæ

Tanq̄ umbra seqt:sicut corpus umbra sp comitat:nec unq̄ diuellit ita uirtutis gloria comes est & iugis cósectanea:Plau.in cassina decretú est mihi quasi umbra quoquo ibis ture pseq. Lygurgú ca.gloria:quis in mortuis nullus sit sensus:tñ pcellentes uiri nó uident carere gloria suax uirtutú:quas in uita pstiterút ut lygurgus & solon nomothete .i.legiferi.Dici nó possint carere gloria legú quas sanctissimas condiderút:sicut scientes bellice uirtutis gloria militari minime carere dñr. Ante.n.salaminá. In prío de officiis: sic refert q̄uis.n.themistocles iure laudet & sit eius nomen q̄ solonis illustrius citeturq; salamis clarissimæ testis uictoriæ.Est aút salamin insula ciuitasq; iuxta eiusdem noís i confinio atheniensiú megarensiúq; sita: de

Salami

cuius pprietate usq; ad interitú armis iter se dimicauerút:altera fuit in cypro:q̄ nihil ad ré. Leuctra tol.Epáinúdas ap leuctra boetiæ ciuitaté cú deóbroto duce lacedemóiox confligens affecit eos plaga pestifera a deo;ut lacedemoniox opes corruerint ex eo.n.tépe pricipatum græcie amissum ultra reparare nequerunt.Dicere solebat epaminundas orbum se nó tñ sine liberis mori & ex se natam relinq̄re pugná leuctricá,Duos scipióes:publiú & Gn.q i hispania iterierút. Maximú. fabium Cunctatoré signat:q dictus est scutú roma.q ré romaná restituit nó pugnádo: cuius calliditate calliditas punica supata é. Aut su.bo.si imortalis est aius. Aut nu.m. si aius corpusq; oi sensu extincto cómoriunt. Diagoras oly.uictores i ludis olympiacis olympióicas uocát.Celebrata é pherécis:fe

Scutú romanox fabius

liotas:q filia.Soror mr̄ fuerit olympióicax .M.T.i orone p lucio flacco refert:qđ apud

Olympionices

græ.eé olympióicem.indicat ppe maius:& gloriosius q̄ romæ triumphasse.De hoc rho

Historia diagoræ gaudio perit Diagoras

dio diagora celebrata historia est:& ménit Gel.i.iii.noctium atticax.is diagoras tris filios adolescétes habuit unú pugilé alter pancratiasté tertiú luctatoré eosq; ois uidit uicere:coróariq;:eodé olípie die & cú ibi eú tres adolescétes áplexi corónis suis i caput pris positis sauiarét cúq; ppls gratulabúdus flores i eú iaceret:ibi i stadio ispectante pplo i osculis atq; i máibus filiox gaudio aiam efflauit Morere:fœlicitas est i fœlicitate mori;ut iqt Se.Opiamur eos.s.mortuos. Orbati.priuati:uiduati. Vt mo.cu.q̄n asserebat imortalitas aíox & mors bóum eé nó malum.Posterior:q̄ disseruit si aía mortalis est:moreé nó esse malum. Rhetox epi.ap græ.epilogi

.n.sensus habient tñ summis & ppriis bonis & laudis & gloriæ q̄uis non sentiant mortui nó carét.& si .n.nihil i se héat gloria cur expetat:tñ uirtuté tanq̄ umbra sequit:uerum multitudinis iudiciú de bóis si q̄n est magis laudandú est quá illi ob eam rem beati nó possum aút dicere quomodo hoc acciperetur. Lygurgú Soloné legú:& publicæ disciplinæ carere gloria. Themistoclé Epaminundá bellicæ uirtutis: ante.n.salaminá ipsam Neptunus obruet q̄ salamini trophæi memoriá priusq; boetia leuctra tollent: q̄ pugnæ leuctrice gloria.multo.n.tardius fama deseret curiú fabritiú calatinú duos scipióes: duos africanos.maximú.Marcellú:Paulú:Catoné: Leliú innumerabiles alios.quox similitudiné aliquá qui arripuerit:nó eá fama populari sed uera bonox laude metiés.fidéti aío si ita res fert gradiet ad morté:i qua aut summú bonú aut nullú malú esse cognouimus secundis uero suis rebus uolet ét mori:nó;n.tá cumulus bonox iucúdus esse pt̄ q̄ molesta decessio hác sníam significare uidet laconis illa uox:qui cú rhodius diagoras olympionices nobilis uno die duos suos filios uictores olympiæ uidisset. accessit ad sené & gratulatus:morere dyagora inqt:nó.n.i cœlú ascensurus es magna hæc:& nimiú fortasse græci putát uel tum potius putabát.isq; qui hoc Dyagorę dixit permagnú existimás patré cú duobus filiis tris olympionicas una ex domo pdire cúctari illú diutius in uita fortunæ obiectú inutilæ putabat ipse ego aút tibi qdé qđ satis esset paucis uerbis ut mihi uidebar respóderá.Cócesseras.n.nullo i malo mortuos esse sed ob eá cám cótendi ut plura diceré qđ in desiderio:& luctu hęc é cósolatio maxia.nostx.n.& nra cá susceptú doloré modice ferre démus ne & nosmet ipsos amare uideamur,illa suspicio itollerabili dolore cruciat si opinamur eos qbus orbati sumus eé cú aliquo sensu i his malis qbus uulgo opinát.Hác excutere opinioné mihimet radicitus uoluit eoq; fui fortasse lógior. A.Tu lógior: nó mihi qdé.prior.n. pars orationis tue faciebat ut mori cuperem.posterior ut modo non nolle modo non laborarem. Omni auté ratione illud certe perfectum est: ut morté non ducem in malis,M,num igitur etiam rheto

rum epilogum

noiant᷑ :q̃a nobis cõclusio nes: q̃ pars orõnis nouissima est: quã q dã cumulũ: peroronem alii uocãt doctores rhetorici; tripartitũ epilogũ siue peroronẽ faciũt cõstantẽ ex enũcratione: ãplificatõe. & cõmiseratiõe: p enũcrationẽ fit rerũ repetitio: quæ græcæ dr̃ ανακεφαλαιωσισ. i. ut interpræta᷑ Augu. recapitulatio. Decurrendũ .n. est p capita & q̃ breuissime repetendũ: p ãplificationẽ cõcitant᷑ ai auditoꝝ: p cõmiserationẽ flectunt᷑ ad misericordiã; peroratio plurimũ pollet in orõne. M. Tul. cũ oĩbus eloquẽtiæ partibus tũ in porãdi munere fuit eminentissimus; adeo ut illi perorationẽ oẽs oratores relinquerẽt ob excellentiã. Artẽ; rhetoricã oratoriãq;.

Epilogus
Peroro
Anacephaleosis

rum epilogũ desideramus an iã hãc artẽ plane relinqmus. A. tu uero istã ne reliqueris quã sp ornasti. & q̃dẽ iure: illa. n. si uere loq uolũus te ornauerat. sed q nã est iste epilogus: hẽo. n. audire qcq̃d est. M. deorũ imortaliũ iudicia solẽt in scholis ꝓferre de morte. nec uero ea fingere ipsi. sed herodoto auctore aliisq; pluribus. Primũ argiæ sacerdotis Cleobis & Bitõ filii p̃dicant᷑. nota fabula est. Cũ. n. illã ad solẽne & statutũ sacrificiũ curru uehi ius esset satis lõge ab oppido ad fanũ moraretur q; iumenta: tũc iuuenes ii quos mõ noĩaui ueste posita corpora perũxerunt. ac iugũ accesserũt: ita sacerdos aduecta in fanũ. cũ currus esset ductus a filiis p̃cata a dea dr̃: ut illis p̃mium daret ꝓ pietate: q maximũ hoi dari possita deo post epularos cũ matre adolescẽte somno se dedisse mane inuẽros esse mortuos: similẽ p̃catõe Trophonius & Agamedes usi dicunt᷑. q cũ apollini delphis tẽplũ exedificassent, uenerãtes deũ petierũt mercedẽ nõ paruã q̃dem opis & laboris sui nihil certi. sed q̃d optimũ hoi. Quib⁹ apollo se id daturũ ondit post eius diei diẽ tertiũ q ut illuxit mortui sunt repiti iudicauisse deũ dicũt & eũ q̃dẽ deũ cui reliq dii cõcessissent: ut preter cæteros diuinaret mortẽ esse optimũ hoi. fert᷑ ẽt de sileno fabella q̃dã q cũ a Mida captus eẽt hoc ei muneris ꝓ sua missione dedisse scribitur. Docui se regẽ nõ nasci hoi lõge optimũ eẽ ꝓximũ ãt q̃ primũ mori. Qua est usus sñia in Cresphõte Euripides nã nos docebat cœtus celebrãtes domũ lugere ubi eẽt aliqs in lucẽ editus hũane uaria uitæ reputãtes mala. At q labores morte finisset grauis hunc oẽs amicos laude & letitia exeq. simile q̃ddã est i cõsolatiõe Crãtoris. Ait. n. termaneũ quẽdã eleusinũ cũ grauiter filii mortẽ mœreret: uẽisse i sicomãtiũ q̃ rẽtẽ q̃ fuisset tãte calãitatis cã huic tabelli tris hmõi uersiculos datos. ignaris hoies in uita mẽtib⁹ errãt

torĩaq;. Gleobis & biton: lege herodotũ copiosissime explicãtem hanc historiã lib. primo historiaꝝ: & nos summatim libauimus in libello de fœlicitate. Ab oppido. Argos significat. Argiui. n. erãt & argi gestare est: q̃ ciuitas ut ait Liuius in medio græciæ sita est Multiplex fuisse argos alibi explicauimus. Ad fanũ. Ad templũ iunonis; q̃d distabat a ciuitate stadia qnq; & quadraginta. Oleo pũxerũt; oleũ p mẽbra & artus foris ifusũ uigorẽ facit & robur ut inqt Pli. in. xxiii. de hoc fusus uberiusq; in trãqlli cõmentariis. A dea iunone. Mane inuentos mortuos. optimus hic obtigit Cleobi & bitoni uitæ exitus: ut ait Hero. p quẽ deus iudicauit satius esse hoi mori q̃ uiuere. Trophonius & ag. hoꝝ mẽtio fit a Strabone lib. ix. a qbus templũ appollinis delphici i statuatũ fuisse demõstrat. Celebratũ est oraculũ trophonii a trophonio fatiloquo dictũ: olim. n. diuinatores erãt in p̃cio: ut iperio & cœlo digni iudicarent᷑: talis fuit Amphiaraus; talis mopsus talis & triphonius. Vt p̃ter cæteros diuinaret: deus diuinationis & fatidicus ẽ appollo: q ait apud Oui. p me q̃d erit q; fuit q; est, q; patet. De sileno fabella: narrãt fabulæ: & canit Oui. silenũ bacchi altorẽ ac nutriciũ a rusticis phrygibus captũ ductũq; esse ad midã regẽ: q eũ missum faciens alũno reddit: bacchus gaudens altore recepto ꝓ remuneratione cõcessit midæ ut qcq̃d rorpore cõtigisset id in auꝝ uerteret᷑ eruditi inter ministros bacchi enumerãt tityros satyros & silenos. Nõ nasci optimũ: Pli. in hãc sñiam: ita q; multi extitere: q nõ nasci optimũ cẽserẽt: aut q̃ ocissime aboleri. In crephõte euripides; inter tragicos poetas græcos ægregius ẽ euripides ui & sermone: & sñiaꝝ crebritate oratoribus cõparãdus. in cuius gloriã macedones apud quos sepultus erat p̃dicauerũt; hoc camẽ nulla ætate tua o euripides mõumenta peribũt hic scripsit iter reliqua tragediã titulo cresphõtem a noĩe adolescẽtis: cuius in. ii. rhetori. mentionẽ fieri obseruauĩus ubi usurpantur uerba; uel euripidis ex cresphõte uel lanni poete ab euripide mutuãtis q̃ sunt hæc iniuria abs te afficior indigna pater. Nã si iprobũ esse cresphõtem existimabas: cur me huius locabas nuptiis: Sin est probus: cur talem inuita inuitũ cogis relinquere. Nã nos do. uerba euripidis ex tragedia cresphõte qbus ondit᷑ natales hois lachrymis: obitus hilaritate esse ꝓseq̃ndos: fm institutũ thracũ: Apud quos ut Valer. solinusq; nõtificãt luctuosa sunt puerperia: læta funera. Narrat Hero. in terpsichore trausos thraciæ populos hoc peculiariter factitasse: q editũ in lucẽ puero circũsidẽtes eũ cũ ploratiõe ꝓsequunt᷑ recẽsentes q̃scũq; necesse ẽ illi; q̃d uitã igressus sit ppeti hũanas calamitates. E cõtrario hoiem fato functũ p lusũ atq; letitiã sepeliũt referẽtes; q̃d malis liberatus. In oi sit fœlicitate; q̃d nos quoq; singulari hoc uersu cõplexi sumus hi uitæ erumnas: deflent hi funera plaudũt. In cõ. crẽ. hũc. M. T. secutus est in cõsolatiõe filiæ. Solẽsis fuit habitus in exi,

Oraculũ trophõii
Silenũ bacchi altor
Cresphõtes euripidis
Luctuosa puerperia
Leta funera
Hi uitæ erũnas deflent
Crãtor

Psycomā/tiū mate/riæ inopi/nabiles Erichthei filiæ

ſtimatione Homeri & Euripidis admirator. Mereret. Lugeret. In ſicconātiū: nomē loci ubi diuīatio exer
cebat̃ puto legendū pſychomātiū. ut intelligat̃ locus uaticinii ubi fiebat manīū euocatio ψυχ.n.n. aīa & ακμαν
τεια: diuinatio. Euchinous nomē filii cuius mortem merebat pr̃. Laudationē mortis. Quinti.in.iii.nã &
ſomni & mortis ſcriptæ laudes quorūdã a medicis ciboꝝ phauoribus philoſophus ſcripſit laudationē quar
tanæ febris: multi quoq; nō ſophiſtæ ſolū: ſed & philoſophi ad orati ſunt tractare mr̃ias inopinabiles q̃s græ
ci αδοξοισ υποθεσισ appellãt. Repetū t ab erichtheo: in oῤone ꝓ feſtio ait mortē quã ēt uirgines athenis re
gis opinor erichthei filiæ ꝓ pr̃ia cōtēpſiſſe;
dicunt̃ ego uir cōſularis tãns rebus geſtis ti/
merē. Erichthonius uulgo dictus & ab Eu/
ſebio; q ab Homero Erichthus uocat̃. Co/
drū: hiſtoria codri ꝓuagatiſſima ē teſtimo/

Hiſtoria cōdri

nio trogi iuſtini Vale. de quo Orat. Codrus
ꝓ pr̃ia nō timidus mori. Aug. in. xviii. ſūma
tim ſic refert Codrus rex athenīeſiū: pelo/
ponēſibus riuſdē hoſtibus ciuitatis ſe iterfi/
ciendū ignotus obiecit & factū eſt: hoc mō
eū p̃dicãt patriã liberaſſe. Reſpōſum. n. acce
perãt pelopōnēſes tūc demū ſe ſupaturos: ſi
eoꝝ regē nō occidiſſent: fefellit ergo eos ha/
bitu paupis apparēdo. Et ĩ ſuã necē ꝓ iurgia
ꝓuocãdo. Vñ ait Virg. Et iurgia codri: hunc
athenīēſes: tanq̃ deū ſacrificioꝝ honore co
luerūt. Menecheus: luculentis uerſibus in.
x, thebaidos copioſe graphiceq; pſcribit ſta
tius Papini. quēadmodū ĩ bello thebano: ti
reſia fatidicus dixit ad thebas libertãdas de/
poſci a fatis nouiſſimū generis uiperei; tūc
menecheus creōtis filius iurã deuouit ꝓ pr̃iæ
ſalute ſibiq; ferro mortē cōſciuit ſeq; ſup me
dias acies nondū enſe remiſſo iecit & in ſce/

meneche/us amator patriæ

uos cadere eſt conatus achiuos. De hoc ait ſa
tyrographus q̃tū dilexit thebas ſi græcia ue
ra menecheus. Lactã. quoq; in. iii. inq̃t: nã il/
le q ꝓ ſalute ciuiū uolūtariæ ſe neci obtule
rūt; ſicut thebis menecheus athenis codrus:

Hiſtoria remotior de armo dio & ari/ſtogitone Canepho rapanate/nea Piſi/ſtratidæ Ne ſeruis noīa inde/rentur. Pulchrū de leena

romæ curcius. Iphigenia. iphianaſſam ap/
pellat lucretius; cuius ſanguīe ductores da/
naū uentos placuerūt; qd & Vir. memorat:
fabulæ tradūt ſuppoſitã fuiſſe a Diana cer/
uã in locū uirgīs ſubductæ. Ad ꝓpiora ui/
ciniora recētioraq;. Armodius & ariſtogitō:
græcia miro p̃conio celebrat armodiū & ariſtogitonē tyrãnicidas; de qbus hiſtoria remotior hoc ĩ loco refe
rēda eſt ſcitu relatuq; nō iniucūda. Armodius qdã athenis flore ætatis cōſpicuus; quē ariſtogitō amabat hē/
batq; in deliciis. de ſtupro appellatus ab hipparcho piſiſtrati filio rē detulit ad amatorem; q ꝓtinus ad īſidi/
as cōuerſus ad deſtruendã ꝓ uirili pte tyrãnidem hipparchus cū ſollicitãdo armodiū pellicere ñ poſſet cō
tumelia hmōi pſecutus eſt: ſororem hartuodii; q̃ ĩ pōpa ſacroꝝ canephora erat. i. ciſtifera; & in caniſtro arca
na miſtica ferens ſũmouit a miſterio religioſo uelut idignã ea dignitate: qđ ægere ferens armodius & ob ar
modiū ariſtogitō cōſpirauerūt in hipparchi necem opientes diem feſtū; quo panathenea; q̃ feſtiuitas ſolem
nis eſt celebrari ex ritu debebãt; ubi dies feſtus aduenit forte accidit: ut qdã ex cōiuratis cū hippia tyrãno hy
parchi fr̃e familiariter colloq̃ret̃. Ex quo ſuſpicati rem palã factã eſſe euestigio portã ĩtroeūtes hipparchū:
adoriūt̃ occidūtq; ueꝝ ĩcōſulte & ĩfœliciter; nã armodius ſtatī mox ariſtogitō ſūt ĩterfecti: hūc ĩmodū pp
amatoriã idignatōem. Cōtumeliãq; ĩ armodii ſororem ĩpetus ĩ hipparchū piſiſtrati filiū factus eſt; auctor
Thucidides i. vi. hoc eſt qđ ĩ elligi uoluit Ari. in. v. politicoꝝ ſcribens ob cōtumeliã ſorori armodii illatã: &
ob ipm armodiū de ſtupro cōpellatū factū eſſe ĩpetū in piſiſtratidas ab armodio pp ſororem: ab ariſtogi/
tōe pp armodiū. Pla. ĩ dialogo cui titulus eſt hipparchus. nō nihil a Thucidide Ariſtoteleq; diſſentit ſuper
hipparcho iterēpto ab armodio & ariſtogitōe; quoꝝ noīa: ne unq̃ ſeruis īdere liceret decreto publico athe/
nienſes ſãxerūt q̃ ut inq̃t. A. Gel. nefas ducerent noīa libertati pr̃iæ deuota ſeruili cōtagio polluī ſubdubi/
tat Pli. an athenienſes primi oīum armodio & ariſtogitō tyrãnicidis publicæ poſuerīt ſtatuas; hoc quoq; ad
dũs uelut auctariū qđ ſcortū noīe leena lyræ cãtu familiaris armodio & ariſtogitōi cōſilia eoꝝ de tyrãnici
dio uſq; ad mortem excruciata a tyrannis nō ꝓdidit: q̃obrem athenienſes eã honore habere uolentes; ne tñ
ſcortū celebraſſe uiderent̃ ſimulachꝝ: aīalis cuius nomen gerebat: hoc eſt leenã fecerūt; utq; ut ĩtelligeret̃:
cã honoris ĩ opere linguã addi ab artifice uetuerūt. Vel optare. Si aĩ ĩmortales migrãt in beatiora domicilia

Euchinous potiť ſatorū muñere leto: ſic ſuit utilius
finiri ipſiq; tibiq;. his & talibus auctorib⁹ uſi confir
mãt cãm rebus a diis ĩmortalibus iudicatã. Alcida/
mus qdã rhetor antiquus ĩ primis nobilis ſcripſit ēt
laudationē mortis q̃ cōſtat ex enūeratiōe maloꝝ hu
manoꝝ. cui rōnes hę: q exq̃ſitius a phĩs colligūť: de
fuerūt ubertas oꝛonis nō defuit. claræ uero mortes
ꝓ pr̃ia oppetitæ nō ſolū glorioſæ retoribus ſed etiã
beatæ uideri ſolēt: reperūt ab etichtheo cui⁹ ēt filiæ
cupide mortē expetiuerūt ꝓ uitã ciuiū. Codrū q ſe
in medios immiſit hoſtis famulari ueſte: ne poſſet a
gnoſci ſi eēt ornatu regio q̃ oraculū erat datū ſi res
interfect⁹ eēt uictricis athēas fore. Menecheus uero
nō p̃termittiť: q oraculo edito largit⁹ eſt ē pr̃iæ ſuū
ſanguinē Iphigēia aulide duci ſe ĩmolãdã iubet. ut
hoſtiū ſãguis eliciat̃ ſuo. u eiūt idē ad ꝓpria Harmo
di⁹ ĩ ore & Ariſtogitō: lacedæmoni⁹ Leōidas. theba
nus Epãinūdas uigēt ita ſūt multi q̃bus uidēus op/
tabiles fuiſſe mortes cū gloria; q̃ cū ita ſit magna tñ
eloquētia ē utēdū atq; ita uelut ſupiore e loco cōcio
nadū: ut hoīes mortē uel optare īcipiãt uel certe tie
re deſiſtãt nã ſi ſupmus ille dies nō extictionē ſed cō
mutationē affert loci: qd optabili⁹ ſin. ãt pimit ac de
let oīo: qd melius q̃ ĩ meli⁹ uitæ laborib⁹ obdormi/

scere. & ita cōniuētē somno cōsopiri sempiter
nos q̄ si fiat melior Ennii quā Solonis oratio
hic. n. nr̄. Nēo me lachrimis decoret inqt nec
funera fletu faxit at uero sapiēs ille. Mors mea
ne careat lachrymis linq̄mus amicis mœrorē
ut celebrēt funera cū gēitu. nos uero si qd tale
acciderit ut a deo denūtiatum uideat̄ ut exea
mus e uita læti & agētes gratias ꝑeamus emit
tiq; nos e custodia & leuari uinclis arbitrēur:
ut aut ī eternā: & plane ī nr̄am domū rēigrēus
aut oī sensu molestiaq; careāus: sin āt nihil de-
nūciabit̄: eo tn̄ simus aīo ut horribilē eū diē
aliis nobis faustū putemus. Nihilq; ī malis du
camus qd̄ sit uel a diis īmortalibus uel natura
parēte oium cōstitutū. Nō. n. temere nec for-
tuito sati & creati sumus: sed ꝓfecto fuit q̄dā
uis q̄ gn̄i cōsuleret hūano: nec id gigneret aut
alteret. Quod cū exanclauisset oēs labores tū
īcideret ī mortis malū sempiternū: portū poti
us paratū nobis & ꝑfugiū putemus: quo uti-
nā uelis passis puehi liceat si. n. reflātibus uē-
tis reiiciemur: tn̄ eodē paulo tardus referāur
necesse ē. Quod āt oib⁹ necesse ē id ne miser
eē uni pōt: habes epilogum ne qd pretermis-
sum aut relictū putes. A. Ego uero: & qdē fe-
cit ēt iste me epilogus firmiorē. M. Optime i-
quā sed nunc qdē ualitudini tribuamus aliqd
Cras aūt & quot dies erimus in tusculāo aga-
mus hæc & ea potissimū: q̄ leuatiōem habeāt
egritudinum formidinum: cupiditatum q oī
e philosophia est fructus uberimus.

Mar. Tullii Ciceronis Tusculanaꝝ q̄stionum
Liber secundus.

Vel timere: si aī pimunt̄ delent̄ oēs sensus una
cū corpore. Cōniuentē. oculos claudētē sup quo
uerbo plura in prio trāqlli cōmētario. Dixit. M. T.
in orone ꝓ celio. proh. dii īmortales cur interdū cō
niuetis in hoium sceleribus maximis. Hic nr̄i En-
ni. Sapiēs ille: Solō de hoc supra dixius. Vra deo
denūciatū: Sicut socrati factū ē ueluti denūciatio a
deo: sine cuius pmissū hīc migrādū nō ē. Remigre
mus Si īmortalis ē aīa: ut uñ orta ē illuc reuertatur. Hora
Eū diē. s. mortis quē Sene. uocat decretoriū ad quē mortis de
ait nō timide cōponor: quo rēotis strophis ac fucis cretoria
de me iudicaturus sum utꝝ loquar fortia an sentiā. Natura
Natura parēte oium Pli. ubiq; naturā parentē reꝝ parēs reꝝ
oium appellat. Sati ꝓgeniti. Exanclauisset: exhau
sisset tolerasset q;: sup quo uerbo plura in cōmētariis uela passa
apuleiāis q ꝓpe diē edēt. Velis passis: idē ocissimo
cursu & festinata celeritate trāslatio sumpta a naui- Capillus
gātibus: q uelis expāsis ac plenis portū subeūt uolitā passus
res: passa uela dicius expēsa: distenta explicata uēto
tumētia ac plena a uerbo pādo passū ueteres dixisse
nō pāsum & expassū nō expāsum. A. gelius seruiusq; Dispessis
testāt̄: capillo passo eē mulieres dūr q̄si porrecto & manibus
expāso & passis māibus dixius: qd̄ signat diductis at
q; distētis: plautus dixit dispessis māibus ꝑ eo qd̄ di
spassis distētisq;. Tertulliāus tn̄ oppāsum uelut di-
xit ꝑ oppasso & extēto. idē expāsos inqt ungulæ fo-
diāt cruces suspēdāt: ꝑ expoi ectis & distētis. Reflā
tibus uētis: ꝓstat ī eadē nauigatiōis trāslatōe ꝓspero Oppan
. n. flatu uentoꝝ q secundi dūr ad portus puenimus sum uelū
optatos: reflātibus uero lōge reiicimur a portu. Re- Reflare
flare. n. ē retro & incōtrariū flare: qd̄ noxiū ē cupiē-
tibus appellare ad portū: idē in officiis cōsil̄r magnā
inqt eē fortunæ uī in utrāq; ptē q̄ nescit̄: Nā & cū ꝓ Grauissi
spero flatu eius utimur ad exitus puenimus optatos mū cōmu
& cū reflauerit affligiūr. Quod oibus necesse ma- ne
ximū solatiū ē iqt Sene. cogitare id sibi accidisse qd̄
añ se passi sūt oēsq; passuri. Et iō uī reꝝ natura qd̄
grauissimū fecit cōe fecisse: ut crudelitatē fati cōso
laret̄ æqualitas. itē ī epistolis moralibus: qs inqt q̄rī
pōt ī ea cōditiōe se eē in qua nēo nō est. Claudamus
ergo hanc quæstionem illa snīa ex diuersis notabilī
Mors misera non est. Aditus ad mortem est miser.

Secunde questionis tusculanæ commentarius.

Neoptolemus. Cum phīa aīoꝝ medela sit Cratera
Sollicitudinū expultrix; cupiditatū de- philoso
bellatrix: merito phandū est: & intēperā phie
ter in phīæ liquores ingurgitandū cuius Ennianus
cratera q̄to crebior: quātoq; meratior est tāto ꝓprior Neoptole-
fit ad aī sanitatē qd̄ secutus. M. T. improbat neopto- mus
lemū ennianū: q ita ait: philosophandū est paucis
nā oio haud placet cuius uersus atq; snīæ Apule. &
gellius meminerunt. Nihil agens: in hanc snīam ē
ille erusiculus: dic mihi q d melius desidiosus agāt̄
Nō paucis ut ille. Au. Ge. Eniani neoptolemi con
silio utendū est; q gustandū de phīa censet nō in ēā
ingurgitandū. Neoptolemi utrū erat: Neoptole-
mus græco uocabulo nouus miles significatur: quo.
noie dictus est pyrrus achyllis filius: quem a colore neoptole-
come rubentis pyrrū noiari autumat seruius Enni mus no-
purrū q̄ pyrrū dicere malebat. Pauca sepe ꝓsunt uus miles
quātulicūq; ꝓgressus in disciplinis ingenuis non pa-

rum prosunt. Quod uitari nō pōt mors cunctis mortalibus quasi tātalo saxū semp impendet: cuius metus funditus humanā uitā pturbat: nec ullā esse uoluptatē liqdā purāq; reliqt ut ait lucretius.

Popularis illa facultas: summi oratoris est summum oratorē populo uideri: unī ait. M. T. in bruto se nō dictū q̄d antigēidas dixerit mihi cāe & musis: sed mihi cane & populo uultq; eloquentiā suā populo pbari & .n. necesse est: q ita dicat ut a multudine pbetur eundem doctis pbari. idē in oratore eloquentiā appellat popularē.

Mihi cane & populo

Nisi quod imitari: Zeusis picturæ in qua sibi placuerat subscripsit uersum in hāc sniam: inuisuꝝ sibi aliquē facilius q̄ imitatuꝝ. Ieiunitatē: taxat eos q cum granditatem Ciceronis & illā beatissimā ac inimitabilem ubertatē imitari non possent: genus inpos dicendi & ieiunum sequebant: dū se attenuate limate: presse atticoꝝ more dicere existimarent oratoꝝ. n. bonoꝝ duo genera sunt: unū attenuate psse q; alteꝝ subiate ampleq; dicentiū sed cauenda est presso illi oratori: ut præcipit Cic. in bruto inopia & ieiunitas.

Oratorū bonoꝝ genera

Genus atticoꝝ: antiqua uratorum diuisio fuit inter atticos & asiaticos: ex qbus attici pressi limati emuncti habebantur: nihil inane aut redundans ferentes. Contra asiani inflati tumidi ac iactatores. Mox tertiū genus adiecerunt Rhodium: quod uelut medium esse atq; ex utroq; mixtum uoluerunt.

Attici oratores Rhodii

Neq; .n. rhodii oratores attice presse: neq; asiane sunt abundantes optimum autem genus esse atticorum nemo inficiatur: de quo. Quintilia. Cice. & ceteri satis multa. Nunc. Mar. T. taxat illud itq; eos: qui dum uolunt uideri pressi: & limati instar atticorum fiunt ieiuni aridi & exangues: & quod consequens pro ridiculis repudiant subrepunt. n. pro uirtutibus uitia pximitate fallentia. Adiutore populo: nunqt uolui inquit Sene. populo placere. nā q̄ ego scio non probat populus quæ probat populus ego nescio. Paucis iudicibus snia oratiua est. Contentus paucis lectoribus: pluris enim est testimonium unius eruditi: quā sexcentorum ineruditorum. Dixit. M. T. sibi unicum cantonē esse pro centum milibus. Et antimachus poeta cum eum legentem omnēs præter platonem reliquissent legam inquit nihilominus plato enim mihi unus instar est oīum. Democritus quoque ait unus mihi pro populo est. Et populus pro uno: bene & ille quisquis fuit qui dixit satis sūt mihi pauci: satis est unus: satis est nullus quin etiā epicurus: cū uni ex consectaneis studioꝝ suorum scriberet: hæc ego inquit non multis sed tibi satis. enim magnum altera letri theatrum sumus. Diuus Hieronymus in epistola ad marcellam sic scriptum reliquit: eruditis contentus auribus non magnopere cures quid impitoꝝ de ingenio tuo rumusculi iactitent subscribit huic sententiæ illud quoq; epigrammatarii poetæ Me iuuat raris auribus placere. Vniuersam. s. philosophiā cuius multa sunt mēbra. Secundo: fauente & comprobante. Vel si ea partem philosophie moralem significat: quam peculariter tractauit: uel dogma academicorum cuius sectæ sectator & consectaneus fuit. M. Tulli.

Dictū antimachi
Vnus p populo
Dictū epicuri

Neoptolemus quidē apd Enniū philosophari sibi ait necesse eē sed paucis. Nam oīo haud placere. Ego āt brute necesse q̄dā mihi eē arbitror philosophari. Nā qd possū presertim nihil agēs agere melius: sed nō paucis ut ille difficile. n. est in philosophia pauca eē ei nota cui n̄ sint aut pleraq; aut oīa: nā nec pauca nisi e multis eligi pōt nec q pauca pcipit nō idē reliq̄ eodē studio psequētur: sed in uita tñ occupata: atq; ut neoptolēi tū erat militari pauca ipsa multū sæpe plūt: & ferūt fructus sed nō tātos: q̄ti ex uniuersa philosophia pcipi possint: tñ eos qbus aliqua ex pte iterdū aut cupiditate: aut ægritudīe: aut metu liberemur. Velut ex ea disputatiōe: q̄ mihi nup habita est in tusculano: magna uidebatur mortis effecta cōtēptio: q̄ nō minimū ualet ad aīum metu liberandū. nā q id qd uitari nō pōt metuit is uiuere aīo qeto nullo mō potest. sed qui nō modo q̄a necesse est mori: uerꝝ ēt q̄a nihil hēt mors qd sit horrēdū mortem nō timet magnū is sibi psidiū ad beatā uitā cōparat quāq̄ nō sumus ignari multus studiose contra esse dicturos: q uitare nullo mō possumus: nihil oīo scriberemus. & . n. si oratiōes quas nō multitudinis iudicio pbari uolebamus popularis ē. n. illa facultas: & effectus eloquētiæ ē audiētiū approbatio: sed si repiebāt nōnulli q nihil laudarēt nisi q se imitari posse cōsiderēt quiq; sperādi sibi eundē pene dicēdi finē pponerēt: & cū obruerent copia sniaꝝ atq; uerboꝝ ieiūitatē & famē se male q̄ ubertatē & copiā dicerēt unī erat exortū genus atticoꝝ: his ipsis qd id se q se pfitebant ignotū q iā cōticuere: pene ab ipso foro irrisi qd futuꝝ putāus cū adiutorē populo quo utebāur ātea: nūc minime nos uti posse uideāus? ē. n. philosophia paucis cōtenta iudicibꝰ multitudinē cōsulto ipsa fugiēs eiq; ipsi & suspecta & inuisa: ut uel siqs uniuersā uelit uitupare scdo id ppl̄o possit facerē. uel si ea q̄ nos maxīe seqmur conet̄ inuadere magna hr̄e possit auxilia reliquoꝝ philosophoꝝ disciplinis nos

Resp ondimus in hortensio: de hoc sic meminit lib. i. de finibus: q̃q̃ phiæ eq̃ dẽ uitupatoribus satis respõsum est eo lib. quo a nobis phia defensa & collaudata est cũ eẽt culpata & uitupata ab hortẽsio: diuus Aug. li. viii. cõfessionũ tradit se excitatũ eẽ undeuigesimo ætatis anno ad studia sapiẽtiæ ac phiæ lecto cicerõis hortensio. Idẽ lib. de beata uita. Ego inqt abusq; undegesimo anno ætatis meæ: postq̃ in scola rhetoricis librum illũ Ciceronis q hortẽsius uocat accepi: tanto amore phiæ succensus sum: ut statim ad eã me ferre meditarer. In academicis: Ci. uillam hũit quã uocabat academiã: ab exemplo platonicæ academiæ: ubi cõposuit uolumina eiusdẽ nois: in qua & monumẽtũ sibi instaurauerat. In his ãt academicis libris disputationẽ p dialogũ inducit cũ. M. Varrone quẽ oium facile acutissimũ. & sine ulla dubitatiõe doctissimũ: noiat: ubi miro pconio. M. Varronis doctrinã pdicat. Iã languẽti græciæ priscis tpibus græcia disciplinis multaꝝ artiũ fuit florẽtissima: q̃ ætate M. Tullii iã lãguescẽs decoquebat. Sicut reliquas trãstulerũt: Apollonius rethor grecus cũ aliqñ ciceronẽ audiuisset græce declamãtẽ: diu tacitus & ex admiratiõe cõticuit: mox erupit ĩ hæc uerba: te nẽpe Ci. & laudo & admiror: sed græcoꝝ fortũæ me miseret cũ uideã eruditionẽ & eloquentiã: q solo nobis bonoꝝ relicta erãt p te romã transferri. Venit ad summũ: ita Ora. Venimus ad sũmũ fortũæ pingimus atq; psallimus & luctamur achiuis doctius unctis. Quod natura fert: naturaliter q̃cũq; puenerũt ad sũmũ incremẽtũ: paulopost corruãt necesse ẽ. Nã utiqt decẽter uereq; Luca. In se magna ruũt: letis hũc numĩa rebus crescẽdi posuere modũ & ut ait Sene. laborãt magna fastigia: aliubi quoq; sqt q̃cqd ad summũ uenit ad exitũ ppe ẽ. Oia ũt Salustii uerbis utar orta occidũt aucta senescũt. Quasi addicti & cõsecrati: Tertullíãus cõsecraneos appellat: sidonius consectaneos: q cõsecrati sunt & quasi mancipati uni sectæ: iueniunt ãt tales cõplusculi: q se pcitus addixerũt sectæ doctoris: ut ne digitũ qdẽ trãsuersum ab eius doctrina discedãt: ut ẽt ea defendãt cõstãtiæ cã q̃ tñ nõ pbant: quo circa illi magis laudãdi sunt: q nulli sectæ sũt addicti. Sed ex oĩ secta eligũt q̃ maxie pbabilia eẽ uideant: talis fuit M. T. talis Ora. q ait: Nullus adductus

Hortẽsius cic.
Augu. cœpit philosophari lecto hortẽsio
Academici cic.
Dictũ apollonii
Venimus ad summum

Aũt uniuersæ philosophiæ uitupatorib⁹ rñdimus in hortẽsio, pacadẽia ãt q̃ dicẽda erãt satis accurate in academicis q̃tuor libris explicata arbitramur. tñ tm abest ut scribi cõtra nos nolum⁹ ut id ẽt maxĩe optemus i ipsa. n. græcia philosophia tãto in honore nũquã fuisset. nisi doctissimoꝝ cõtẽtiõibus discensionibusq; uiguisset. quamobrẽ hortor oẽs q facere id pñt: ut huius quoq; gñis laudẽ iã languenti græciæ eripiãt: & pferãt in hãc urbẽ sicut reliq̃s oẽs q qdẽ erãt expetẽde studio atq; industria sua maiores nři trãstulerũt. atq; oratoꝝ qdẽ laus ita ducta ab hũili uenit ad sũmũ ut iã qđ nã fert ĩ oib⁹ fere senescat re b⁹: breuiq; tpe ad nihilũ uẽtura uideat philosophia nascat latinis qdẽ lřis ex his tpib⁹ eãq; nos adiuuemus: nosq; ipsos refelli redarguiq; patiãur. qđ hi ferũt aĩo iniquo: q cæteris qbusdã destinatisq; sniis q̃ si addicti & cõsecrati sũt: eaq; necessitate constricti ut ẽt q̃ nõ pbare soleãt: ea cogãt cõstãtiæ cã defendere. Nos q seqmur pbabilia: nec ultra q̃ id qđ uerisimile occurerit pgredi possumus: & refellere sine pertinatia & refelli sine iracũdia pati sumus. qđ si hæc studia traducta erũt ad nřos: ne bibliothecis qdem græcis egebimus: i qb⁹ multitudo ĩfinita libroꝝ est pp eoꝝ multitudinẽ q scripserũt eadẽ. n. dñr a multis ex quo libros oĩa referserũt qđ accidet ẽt nřis si ad hæc studia plures cõfluxerint sed si possum⁹ eos

Sũma ad exitũ pderant
Consecraneum
Cõsectãeũ

iurare in uerba magři: quo me cũq; rapit tempestas deferor hospes. Quinti. in. iii. Neq; n. inquit me cui q̃ sectæ uelut quadã supstitione ĩbutus addixi. Et re. si p. laus pbi pindeq; eruditi uiri hæc est ut refellat sine pinacia; & patiat refelli sine iracũdia differẽnũ inter se rephẽsiões ut ait idẽ in prio de finibus nõ sũt uituperande. Maledicta cõtumeliæ. Tũ iracũdiæ cõtinẽtes cõcertatiõesq; ĩ disputãdo ptinaces idignæ phia mihi uideri solẽt. Refellere ãt ẽ refutare & redarguere falsitatẽ & ut ait Donatus arguẽdo falsũ ostendere: ptinatia a ptẽdẽda dicta in uitupationẽ cadit: cũ ĩ eo ptẽdius ĩ quo ptẽdi nõ dẽt ut docet. M. V. Acius ĩ myrmidonibus ptinacẽ inqt nihil moror: ptinaciã indocti possidẽt: ait nonius ptinatiã semp esse maloꝝ reꝝ: cuius sniæ reclamant testimõia scriptoꝝ classicoꝝ: ut Senecæ q li. ultimo de beneficiis. uincit iqt malos ptinax bõitas: ut Liuii q sic scribit. Vicit tñ oĩa pertinax uirtus. Hæc stu. phiæ. Bibliothecis: legata bibliotheca q̃rũt iurisconsulti utꝝ armarium solũ an libri quoq; cõtineãt. Nã & locũ significari bibliothecã restat ulpianus armariũ sicuti dicimus eboream bibliothecã emit: alias libros sicuti dicimus bibliothecã emisse. Itaq; legara bibliotheca libri & interdum armaria debent: q plerĩq; bibliothecas appellant; latinæ librariam uocat Aulus gellius: forte in libraria ego & Luci. paulus poeta uir memoria nostra doctissimus consederamus: bibliothecæ ex pceptio uictruuii ad orientẽ spectare dñt; usus enim librorum matutinum expostulat lumẽ. Idem in bibliothecis libri non putrescunt. Namq; quæcunq; ad meridiem & occidentem spectãt a tineis & humore uitiantur Et pallore uolumina corrumpuntur. Multitudo infinita: Legimus apud scriptores idoneos ptolomeos egypti reges habuisse bibliothecas: in qbus fuerunt ad milia ferme uoluminum septigenta milia. Differẽdi elegantia. in multis doctrina reꝝ est: quibus disputandi nitor & loquendi splẽdor deest. Neq; distinctæ: Insulsus & perinde ridiculus scriptor merito iudicari potest; qui profiteat se neq;

Refellere quid
Pertinatia
tinax uirtus
Bibliotheca
Libraria

distinctæ scribere:neq distributõe uti scire.
Albinus a catõe reprẽsus — Et tñ scribeř uelit cũ melius fuisset oĩo tace re q inscitiá pfiteri. Vñ i uitupationẽ catõia ná iuste meritoq; fcidit albinus q scribẽs res romanas oſone greca ĩ eius historiæ princi pio scriptũ reliqt ad hác sniam;neminẽ suc cẽsere sibi cõuenire si q̃d ĩ his libris paꝝ cõ posite aut minus eleganter scriptũ foret q̃d græca oĩo ab hoie romão alicissima eẽt q̃ cũ legisset Cato.
Næ nugatores — næ ut mqt albine nimiũ nu gatores;
Doctrina cũ elegantia — cũ maluisti culpã dep̃cari q̃ culpa carere.q̃s te oro ptulit ut id cõmitteres:qđ priusq̃ faceres peteres ut ignoreř. Lectio nẽ negligo:Laus cõsũati scriptoris illa am plissia ẽ ut ꝑsit doctriã.delectet elegãn a cũ alteꝝ sine altero trũcũ sit & mutilũ hĩc illđ Oratianũ oẽtulit pũctũq miscuit utile dul ci:lectorem delectãdo pariterq; monẽdo.
Aut nõ approbãt:q platõici nõ sũt:q̃uis nõ ꝓbẽt dogmata platõis tñ nõ ĩuiti legũt pla tõica uolumina;pp elegantiã singulari do ctrina cõiunctã. Epicuꝝ & metrodorũ hic epicuri discipulus fuit;q cum a p̃ceptoř sa piens appellareř repudiare noluit tm bñfi ciũ
Indecora sui iactatio — Nec ipsi:De se modeste loqř & pudẽ ter oĩs.n.sui indecora iactatio est. Dicen di exercitatio:cõtra dicendo refellendo cõ traria diserẽdo potissimũ ueritas elucescit & ingeniũ fit uegetius iuuidiusq; & lingua exercitatior uberiorq;.
Anthiocus cõtra philonẽ magistrũ — Nr̃a mẽoria philo M.T.se totũ tradidit philoni academiæ pri cipi ut ipse in bruto testař admirabili quo dã ad phiã studio cõcitatus cũ ille in bello mithridatico domo pfugisset romãq; ueis set.
Acroamatica Exoterica — Antiocus discipulus cõtra philonem do ctorẽ suũ librũ edidit differẽs cõtra acadẽi cos cui operá quoq;.M.T.se dedisse refert.
Rethoꝝ p̃cepta hoc ab Aristotele pipateti coꝝ pricipe factitatũ ẽ q tp̃s matutinum da bat exercẽdis acroamaticis:ita.n. uocanř cõ
Pomeridiana Ambulatio — mẽtatiões Aristotelice in q̃bus phia remo tior subtilior agitabař uespertinũ uero tp̃s dabat rhetoricis meditatiõibus q̃ exoterica .i.extraria noĩabat matutinã exercitationẽ appellat εωφινον περιπατον.i.dilucularíã ambulationẽ;alterã uespũnã. Δειλινον idem poperidianã;utroq;.n.tp̃e ambulans disse rebat.
Pomeridianæ scholæ — Dictioni:arti oratoriæ.Dicere.n.ora toꝝ ꝓpriũ est.Dictio oratoris Oratio:in.i. de oratore ait.L.C.sunt ad popularem sen sum accõmodata oĩa genera huius forensis nostræ dictionis. Post meridiẽ:hic post meridianæ siue pomeridianæ scholæ dicũ tur.Quin.in tertio refert qđ postmeridiãis scholis Aristoteles artẽ oratoriá cœpit.Cic. libentius dicit pomeridianũ q̃ post mere dianũ.
Philozous — Ambulãtibus more aristotelico il le.n.περιπατον.i.ambulans differebat:uñ pipatetici noĩati. Nimis cupidũ uitæ pre ceptum senecæ salubertimum est monen tis ne nimis amemus uitã:ne nimis operius græcæ φιλοζωοσ dicit nimis cupidus uitæ

excitẽus q̇ liberalř eruditi adhibita ẽt differẽdi ele gãtia rõne & uia philosophãř.Est.n.quodã gen⁹ eo rũ q se philosophos appellari uolũt.quoꝝ ãnr esse latini sane multi libri:quos nõ conteno quidẽ q̃p pe quos nunq̃ legerim.sed q a ꝓfitenř ipsi illi q eos scribũt:se neq; distĩcte neq; distribute neq; elegãter neq; ornate scribere lectionem sine ulla delectatiõe negligo.Quid.n.dicãt & qd sentiant hi q sũt ab ea disciplina;nemo mediocriter q̃dẽ doctus ignorat. Quãobrem q̃m quemadmodum dicant ipsi non la borant cur legẽdi sint:nisi ipsi inter se q idẽ sentiũt ego nõ intelligo.Nã ut platonẽ reliquosq; socrati cos & deinceps eos q ab his ꝓfecti sunt legũt oẽs ẽt qui illa aut nõ approbãt aut nõ studiosissime conse ctanř.Epicuꝝ aũt & Metrodoꝝ nõ fere p̄ter suos q̃squã in manu sumit.sic hos latinos hi soli legunt: qui illa recte dici putant:Nobis ãt uř quicquid lit teris mãdeř:id cõmendari oĩum eruditoꝝ lectione decere.nec si ipsi minus cõseq possumus iccirco mi nus id ita faciendũ eẽ sentimus.Itaq; mihi semp pi pateticoꝝ academiæq; cõsuetudo de oĩb⁹ rebus in contrarias ptes differendi non ob eã causam solum placuit qđ aliter nõ posset:qd ĩ unaquaq; re uerisi mile eẽt inueniri:sed ẽt q̃ eẽt ea maxima dicendi ex ercitatio:qua princeps usus.Aristoteles:deĩde eũ q secuti sunt nostra ãt memoria Phylo quẽ nos fre quẽter audiuimus ĩstituit alio tp̃e rhetorũ p̃cepta tradere:alio philosophorũ ad quã nos consuetudi nẽ a familiarib⁹ nr̃is adducti ĩ tusculano:qđ datũ ẽ tp̃is nobis ĩ eo cõsumpsimus.Itaq; cũ añ meridiẽ di ctõi operam dedissem⁹:sicut pridie feceramus post meridiem ĩ academiã descendius.In qua disputa tionẽ habitã nõ q̃si narrantes exponimus:sed eisdẽ fere uerbis ut actũ disputatũq; ẽ.Est igiř:ambulan tibus ad hunc modũ sermo ille nobis ĩstitutus:& a tali quodam ĩductus exordio.A.dici non põt:quã sim hesterna disputatõe tua delectatus uel potius: adiutus:& si.n.mihi conscius sum:nunq̃ me nimis cupidũ fuisse uitæ:tñ obiiciebatur ĩterdum aĩo me tus q̃dã:& dolor cogitandi:fore aliq̃n finem huius lucis:& amissionẽ oĩum uitæ cõmodoꝝ.hoc gene re molestiæ sic mihi crede sum liberat⁹:ut nihil mi nus curãdũ putẽ.M.minie mirum id q̃dem:nam ef ficit hoc philosophia medetur aĩs ĩanes sollicitudi nes detrahit:cupiditatibus liberat pellit timores: sed hæc eius uis nõ idẽ põt apud oẽs:tñ ualet mul

Fortes fortuna:terentianum est ex phormione:te aduigilare æquum;fortes:fortuna adiuuat:ubi expo- Fortũa
suit.Donatus παρωιμιον esse hoc est ꝓuerbiabile.Vir.pro fortes dixit audentes illo hemistichio. Auden fortes
tes fortuna iuuat tibullus quoq; ut amasius poeta dat ueneri;qđ fortunæ est;sic.n.decenter inquit auden- iuuat
dum est fortes adiuuat ipsa uenus.Liui.fortes fortunam adiuuare aiebant. Ratio:quid est quid Sene.rõ Ratio
nisi naturæ imitatio.Sequitur.n.ratio naturam:& bonum sine ratione nullum ẽ & uirtus non aliud q̃ recta
ratio est. Humana despicientem: In hanc sententiam est illud a papinio prolatum in pollii laudatione.

tũ:cũ ẽ idoneã cõplexa naturã:fortes.n.nõ modo
fortuna adiuuat.ut ẽ i uetere ꝓuerbio:sed multo
magis rõ q̃ qbusdã quasi p̃ceptis confirmat ui forti
tudinis.te natura excelsum quẽdã uidelicet & altũ
& humana despiciẽtẽ genuit,itaq; facile in aio forti
cõtta mortẽ habita insedit oratio,sed hæc eadẽ nũ
cẽses apud eos ipsos ualeř nisi ad modũ paucos a q
bus inuẽta disputata cõscripta sũt: Quotus.n.qsq;
philosopho℞ inuenit q sit ita moratus:ita aio ac ui
ta cõstitutus ut rõ postulat:q disciplinam suã non
ostationẽ scientiæ sed legẽ uitæ putet.Quisq; obtẽ
pet ipsi sibi & decretis suis pareat uidere licet alios
tanta leuitate & iactatione:his ut fuerit nõ didicis
se melius:alios pecuniæ cupidos:gloriæ nõnullos
multos libidinũ seruos ut cũ eo℞ uita mirabiliter
pugnet oratio,quod qdem mihi uideř esse turpissi

Spemq; metumq; domas uitio sublimior oĩ
Et mox paulo.Celsa tu mentis ab arce despi
cis errantes humanaq; gaudia rides. Quo
tus quisq; philosopho℞:Lactantius q meli
us esse ait ciuiliter:q̃ philosophice uiuere q
philosophiã tollit philosophos oppugnat; Lactãtius ĩ philoso phos
In eos libro tertio institutionum sic inuehi-
tur.Nam si quis mores philosophorum di-
ligenter inquirat:inueniet iracundos:cupi-
dos:libidinosos;arrogãtes,proteruos & sub
obtentu sapientiæ sua uitia celantes:domi
facientes ea:quæ in scholis arguissent.Post
hanc acerrimam philosophorum crimina-
tionem inibi statim hæc Cicerõis uerba sub
nectit:Nepos quoq; cornelius ad ciceronem
ita scribit tantum ab est ut ego magistrã esse
putem uitæ philosophiam beatæq; uitæ per
fetricem:ut nullis magis existimem opus eẽ In hippo
magistros uiuendi quã plurisq; qui in ea dis cratis peri
putanda uersantur:& ꝓfecto multi hoc tẽ- ratio
pore tales obambulant caperato supercilio Dolosa
ac fronte corrugata:& ut inquit ille obstipo uestimen
capite figentes lumine terram:qui foris sunt ta
Catões:intus sardanapali:quos cum uideas Pseudo

haud dubie censeas sanctos esse & castos;uerum sub habitu ouiũ lupi delitescunt;& ut olim macrobiorũ Philoso
ethiopum rex scite dixit:Dolosi homines dolosa uestimenta:hi sunt qui pleno uentre de ieiuniis disputãt phi
in probastulo tristes domi dissoluti:qui alienas papulas obseruant.Intercutibus ipsi uitiis madentes:q sim Pseudo
plices mortalium mentes circumueniunt:qui imposturam faciunt mulierculis supstitiosis:quæ id genus religiosi
hominibus subdolis scilicet.& uaferrimis crudelitatem suam addixerunt;illud uicissim insusurantes:en Quotus
animam & mentem cum qua dii nocte loquuntur;libuit ex indignatione paulum perorare in palliata deci quisq;
pula:& ex occasione stomachum meum digerere aduersus istos pseudo philosophos:uel quod uerus;est Lexuitæ
pseudo religiosos:quid enim aliud sunt quam ficti adumbratiq; religiosi:sub quo nomine maxima in ple Dogmata
risq; uitia conteguntur:qui ut in fabula esopia est αλλα μεν λεγουσι αλλα δε πραττουσι alia quidem dicũt Decreta
alia autem faciunt.Sed iam domum repedandum est & ad institutum redeundum. Quotusquisq; Ve- Placita
tus elegansq; locutio per interrogationem pro eo quod est quot sunt & ad paucitatem refertur:ut quotus Decreta
quisq; studet:id est quot student:id est quam pauci sunt qui studeant.M.T.in oratione pro plancio quotus medicinæ
quisque iuris peritus est: Quotus quisq; disertus est. Sed legem uitæ:Seneca philosophiam dixit esse ui Phs gloriæ
tæ regulam & legem honeste beneq; uiuendi. Decretis suis pareat:quæ græci dogmata uocant:nostri mõ mãcipiũ
decreta mõ scita mõ placita appellant:ut Sene.Apulei.Cic.prodiderunt scribit Laertius Diogenes sectam Talis uita
philosophorum nullam constare posse sine decretis siue dogmatibus.Ad de quod artes liberales habẽt de qualis ora
creta sua non tm̃ præcepta;sicut medicina:Itaq; est alia hippocratis secta alia Asclepiadis:alia themisonis.ꝓ tio
terea nulla ars contemplatiua sine decretis suis est.Pli.frequenter placita appellat;ut illud ex lib.ii.babilo- Qui bene
niorum placita motus terræ hiatusq; & cætera omnia ui syderum existimant fieri.Idem magorum placita doceot &
appellat. Gloriæ nonnullos:Hieronymus ad Pamachium;philosophus inquit gloriæ animal & popu- male
laris auræ atq; rumorum uenale mancipium. Pugnet oratio talis hominibus uere philosophantibus dẽt uiuunt
esse uita:qualis oratio;ut cum moribus uerba concordent;ne a labiis animus dissideat;quod in hippocratis
notamus;qui ut inquit ille.Curios simulant & bacchanalia uiuunt;& de uirtute loquuti clunem agitãt La-
ctantius.Qui docent tm̃ nec faciunt ipsi præceptis suis detrahunt pondus;& est incongruens non in pecto-
re sed in labiis habere bonitatem.Ioannes chrysostomus tales accusans bene inquit docendo & male uiuen
do deum instruis quõ te debeat condẽnare;phia.n.tam ad bñdicendũ q̃ ad beneuiuendũ reperta est;quã
isti contaminant dum benedicendo male uiuunt & uerbis decoris obuoluunt uitia sordentia;stat Sene.de-
fensor philosopho℞ ac phiæ acerrimus;qui libro ad galionem de uita beata.Aliter inquit loqueris aliter ui
tis hoc ꝑ malignissima capita Et optio cuiq; inimicissima.platõi obiectũ ẽ obiectũ epicuro:obiectũ Zenõi
Oẽs.n.isti dicebant non quemadmodum ipsi uixerunt;sed quemadmodum uiuendum esset;idem tñ lib.
epistola℞ undeuigesimo iudicat nullos peius mereri de omnibus mortalibus q̃ qui aliter uiuunt:q̃ uiuen
dum esse præcipiunt. Quispiam barbare grãmaticus qui latinitatis norma est;& regulam loquendi ꝓfi

tetur: maxime peccat si barbarismũ facit aut solecismũ: q̃ uitia sunt latinitatis. Sene. lib. epistolarum. xy. grammaticus inq̄t non erubescit si solecismũ sciens facit. Erubescet si nesciens. Hoc turpior: tãto. In rõne uitæ: Sene. in hac arte uiuendi turpior uolentiũ culpa est. Arté uitæ Phiam: q̄ est ars recte uitæ agendæ: q̄ est lex bñ uiuendi uel recta uiuendi rõ: uel regula uitæ. Nihil eũ pdesse: abiicienda est inq̄t Lactantius oĩs phia: sed rethorici doctores uiriosum argumẽtationis genus esse dñt rem ex uitio hois uituperare: ut si q̄s doctrinã ex alicuius docti uitiis rephẽdat: sic. n. medicia uideri posset uitupabilis. Cũ multi medicorum ęgrotos p̄ iscientiã occidãt. Et ut ait elegãter Iuli.

Ars uitæ phia.
Nõ ipro bãdas artes ob at rificẽ malum

firmicus in p̄io matheseos si iterrogãti ipetitus pfessor falsa rñdit; non mathesis: sed hois fallax at temeraria notet̃ i sciẽtia. Ipsa suapte natura; Quinti. in. ii. sic refert terræ: nullã fertilitatẽ hñti nihil optimus agricola pfuerit. E terra ubere aliq̄d ẽt nullo colẽte nasce t: at in solo fecundo; plus; cultor: q̃ ipsa p se bonitas soli efficiet. Segetẽ dici tradit. M. V. qd' aratũ; sed nec dũ satũ est prisci deam colebant noĩe segetiã; ut letas faceret segetes. Dolorẽ existimo: ppositio secundæ questionis tusculanæ a discipulo siue attico fit; dolorẽ eẽ maximum malorum quã statim subneruat magr ex dogmate stoicorum ostendens dedecus maius malũ esse q̃ sit dolor: stoici. n. nihil p̄ter dedecus in malis dicunt; sicut nihil in bonis p̄ter uirtutẽ. Dolorẽ dñt asperum q dem esse. molestũ: odiosum contra naturã difficilẽ toleratu sed q̄a nulla sit i dolore nec fraus nec iprobitas; nec malitia; nec culpa nec turpitudo nõ eẽ illd' malũ.

Seges
Segetia dea
An malũ dolor

Excipiẽdus dolor; Calicraticas classis laconicæ pfectus apud arginussas isulas mori maluit q̃ fugere existimans dedecus fugæq; turpitudinẽ esse deteriorẽ morte. Aristippus non dubitauit; Cum contrariorum contraria sint consequentia si uoluptas est summum bonũ cõsequens est ut dolor sit summũ malũ. Et ita Eudoxus argumẽtabat̃ dicẽs uoluptatẽ p se expetẽdã eẽ ut summũ bonũ; idq; ex cõ trario patere. Dolorẽ. n. p seipsum: eẽ fugiẽdũ qd' & Arist. in. x. ethicorum copiose cõmemorat. Aristippus ãt cyrenaicus phus socratis discipulus assertior fuit uoluptatis.

Cõtrariorũ cõtraria consequentia

In ea summũ bonũ ponens: & econtrario dolorẽ summũ malũ esse decernens a quo cyrenaicorum phorum secta deflexit: q uoluptatẽ lenẽ motũ. Dolorẽ asperum motum appellant: ob hoc dixit Ora. Nunc i aristippi furtim præcepta relabor. Diuus quoq; Hieronymus in iuectiua contra garulũ detractorẽ ait pcul Epicurus; lõge Aristippus subulci non aderunt; foeta scropha non grunniet idẽ scribẽs cõtra Iouinianũ: nũ q̃ nos iq̄t Aristippi multitudo terebit. Erat huic igẽiũ facile loco tempori; personis accõmodatum ideoq; Platonem dixisse tradunt soli Aristippo, & chlamydem & pannum fere datũ est quod luculenter expressit Ora. illo uersu: omnis Aristippum decuit status & color & res dicere solebat nullo impedimento eẽ & bene uiuendum lautiorem uictum; fuit alter Aristippus huiusce Aristippi nepos ex filia metrodidactos dictus q̃si a m̄re doctus. Epicurus: & hic philosophus fuit uolupta

Ab aristippo cyrẽaici
Vir oĩum horarum Aristippus

mum ut. n. si grãmaticum se professus quispiam barbare loquatur aũt si absurde canatis qui se uelit habere musicum: hoc turpior sit quod in eo ipso peccet cuius profitet̃ scientiam: sic philosophus in rõne uite peccans: hoc turpior ẽ q & in officio cuius magister esse uult: labitur: Artẽq; uitæ professus delinquit in uita. A. nonne uerendum igitur si ẽ ita ut dicis ne philosophiam falsa gloria exornes: Quod est enim maius argumentum nihil eã pdesse: quã quosdam pfectos philosophos turpiter uiuere. M. Nullum uero id quidem argumentum est: nam ut agri non oẽs frugiferi sunt qui colunt̃: falsumq; illud aci probe. Et si i segetem sũt deteriorẽ datæ fruges tñ ipse suapte natura enitent: sic animi non oẽs culti fructum ferent. Atq; ut i eodem simili uei ser: ut ager quãuis fertilis sine cultura fructuosus esse nõ potest: sic sine doctriã aĩus. Ita est utraq; res una sine altera debilis. Cultura autẽ aĩ philosophia est: quæ extrahit uitia radicitus. & præparat aĩos ad satus accipiendos. ea quæ mundat his: & ut ita dicã sent quæ adulta fructus uberimos ferant. Agamus igitur ut cœpimus. Dic si uis de quo disputari uelis A. dolorem existĩo maximum malorum oĩum. M. etiam ne maius quã dedecus? A. non audeo id dicere q dem: & me putet tam cito de sententia esse deiectũ. M. magis esset pudẽdum: si i sñia permaneres. Quid enim minus est dignũ: quã tibi q̃ equã peius uideri dedecore: flagitio turpitudie? q̃ ut effugias: q̄s est non modo non recusandus: sed ultro appetẽdus: subeundus excipiendus dolor. A. ita prorsus: existimo quare nõ sit sane summũ malũ dolor. Malum ẽ certe. M. uides ne igit̃ quãtũ breuiter admonitus de doloris terrore deieceris? A. uideo plane. sed plus desidero. M. Experiar equidem, sed magna res est. Animoq; mihi opus est non repugnãte. A. Habebis id quidem ut. n. heri feci: sic nunc rationẽ quo ea me cũq; ducet sequar. M. primum igitur de imbecillitate multorum: & de uariis disciplinis philosophorum loq̄r: quorum priceps & auctoritate & ãtiq̄tate socraticus: aristippus nõ dubitauit dolorẽ sũmũ malũ dicer̃. De hĩc eneruatã ad hãc muliebrẽq; sen

tiam

mus unde ducta secta epicureorum: qui summũ bonũ in uoluptate collocant: hinc festiuiter ait Mar. Tul. in epistola ad papiriũ petũ. In epicuri nos aduersarii nr̃i castra coniecimus hæc secta sectatores habet īfinitos utpote d̄licata & amabilis. cũ homines illuc libentissime cõcurrant ubi adiunt laudare uoluptatem: q̄ rentes libidinibus suis patrocinũ aliq̄d ac uelamentũ. Sidonius appollinaris de epicureis p̄sis sic ait: ast epicureos eliminat undiq̃ uirtus. Rhodius Hieronymus. Huius meminit. Seneca & alibi. Ma. Tullius: q libro de finibus secundo refert Hieronymo rhodio finem uideri summi bõi nihil dolere: græce dr̃ ανaλγησια latine: indolẽtia de quo a nobis scriptum ẽ ĩ libello de fœlicitate.

Epicuri secta copiosissima

tiam satis docilẽ se epicurus præbuit. Hũc post rhodius Hieronymus dolore uacare summũ bonũ duxit, tñ in dolore duxit mali. Cæterũ p̄ter Zenonẽ aristonẽ pyrronẽ idẽ fere. A. Quomodo tu? M. malũ illud q̄dẽ: sed alia peiora. Ergo id q̄d natura ipsa & quædã generosa uirtus statim respuit: ne dolorẽ sũmũ malũ dicere oppositoq̃ dedecore sentẽtia depellere ĩ eo magistra uitæ tot sæcula p̄maneret philosophia: quod hui officiũ quæ laus: q̄d decus erit tanti: q̄d adipisci cũ dolore corporis uelit: q dolorẽ summum malum sibi esse persuaserit. Contraque quam porro quis ignominiam quã turpitudinem non pertulerit ut effugiat dolorem si id summũ malum esse decreuerit. Quis autem non miser nõ modo tunc cum: premetur summis doloribus si ĩ his ẽ summum malum sed etiam cũ sciet id sibi posse euenire: & quis est cui non possit? ita fit ut omnino nemo possit esse beatus. Metrodorus quippe cũ p̄fecte putat beatum cui corpus bene constitutũ sit & exploratũ ita semp̄ fore. Quis aũt ẽ iste cui id exploratũ possit eẽ. Epicurus uero ea dicit ut mihi q̄dem risus captare uideat̃. Affirmat. n. quodã loco si uratur sapiẽs: si cruciet̃: expectas fortasse dũ dicat patiet̃ p̄feret: nõ succũbet: Magna me hercule laus & co ipso p quẽ iuraui hercule digna. sed epicuro homini aspo & duro & nõ hoc satis: In phalaridis tauro si erit dicet quã suaue ẽ hoc: quã hoc non curo. sua-

Præter zenonẽ: Hic conditor fuit stoicæ sectæ: qui in porticu docebat: q̄ græco uocabulo στωα nuncupat̃. Ex quo stoici dicti: q ab ipsius nomie zenoni quoq̃ appellant̃. Aristonẽ pirhonẽ hoꝝ explosa iã pridẽ doctria est: q oĩa exæquabant: a pirhone pirhonii phi dicti: quos græco cognomẽto scepticos appellãt: id ferme sig̃nat quasi quæstores & consideratores: semp̄ enim in quærẽdo considerãdoq̃ sunt: ac ne uidere q̄dem plane q̄cq̃ neq̃ audire se se putãt: oĩumq̃ rerũ ueritatem incomprehensibilem sibi uideri aiũt. Malũ illud q̄dem: Stoici dolorem malum nõ esse ita argumentãt̃: q̄d malũ ẽ nocet deteriorem facit. Dolor deteriorẽ non facit: ergo malũ non est dolor. Verũ Cicero dolorem malum q̄dẽ esse cõcedit ut peripateticus academicusq̃: sed summũ negat. Cum dedecus & flagitia dolore peiora sint. Est aũt sensus: idecorum esse si phia asseueraret dolorem esse sumũ malũ: quod generosa natura citra doctrinã respuit & recusat. Quod huic officio: perœnset incõmodaq̃ q̃ sequarent̃ si dolorem summũ malũ cõcederetur. Inde. n. fieret ut nemo cui hoc p̄suasum esset: uellet ullum officium capescere: ullũ etiam maximũ decus ornamentũq̃ adipisci cum dolore corporis. Et ecõtrario ut effugeret dolorem nullã ignominiã turpitudinẽq̃ recusaret. Cũ tamẽ quotidie uideamus uiros generosos malle hõeste occũbere q̃ turpiter fuger̃ adeo d̄decus cauẽdũ esse censent. Et quis est cui nõ possit: uersiculus est publii mimographi dignus scitu: dignusq̃ mẽoratu: cuiuis accidere põt q̄d cuiq̃ põt. Metrodorus: de hoc supra diximus: quẽ Epicurus sapientem appellauit. Corpus bene cõstitutũ: q̄d recentiores medici barbare magis q̃ latine dñt bene cõplexionatũ: hoc latini elegãter appellãt bñ cõstitutũ: a q̄bus cõstitutio corpis dicit̃ ipsa cõplexio hisdem ferme uerbis hanc sñiam metrodori taxat Cicero in secundo de finibus: sic scribẽs: ip̄e. n. metrodorus beatũ describit his fere uerbis. Cũ corpus bñ cõstitutũ sit & sit exploratũ ita futurũ. an id exploratũ cuiq̃ põt esse: q̃o sese habituꝝ sit corpus: nõ dico ad annum sed ad uesperã. Dolor igit̃ sũmũ malum metuetur sp̄ ẽt si nõ aderit. Iam. n. adesse poterit. Si urat̃ sapiẽs: Quasi existimauit Epicurus futuros tã plũbeos tã saxeos: tã stupẽtes ut crederẽt: sapientẽ si urat̃: si in tauro phalaridis cruciet̃ dicturũ id suaue esse incredibile. n. ut iq̄t Seneca uidet̃ aliquẽ in summis cruciatibus positũ dicere beatus sum. Magna me hercule laus: satis inq̄t magna laude dignus foret sapiens si in cruciatibus ac tormẽtis nõ succũberet: q̄d ad fortitudinẽ p̄tinet dicere aũt suaue est cruciati: ad dementiã p̄tinet. Per quẽ iuraui: Quia dixerat me hercule q̄d iusiurãdũ p herculẽ sig̃nat: q ærumnas aĩo inuicto exclamauit: magisq̃ uicit labores: q a laboribus uinceret̃. Cicero in oratore: magis me probat hercule q̃ me hercules. Aspero & duro ironicos legẽdũ: cũ a cõtrario sensu ĩtelligi uelit hoĩ uoplutario & delicato non conuenire sententiam tã atrocẽ. In phalaridis tauro: Inter cruciatus asp̄rimos tormentaq̃ tyrãica: famigeratus ẽ phalaridis taurus æneus: quo hoĩes iclusi igne subdito mugiebãt: cuius artificẽ p̄illũ nemo laudat: utpote sẽniorẽ ĩpo phalaride: q prius ex p̄ius est cruciatũ iustissima sñia: neq̃. n. ut inq̄t Ouidius Lex iustior ulla est: quã necis artifices arte p̄ire sua. De tauro phalaridis Pli. li. xxxiiii. Oui. ĩ tristibus phalaris ĩ ep̄lis & cæteri oẽs meminerũt. In phalaride iq̄t Seneca ĩ secũdo d̄ ira erat feritas cui nõ uerbera lacerationesq̃ in ultionẽ petebãt̃: sed in uoluptatẽ.

Indolẽtia
Stoici a porticu
Pirhonii philosophi Sceptici
Dedecus cauẽdum
Cõplexionatũ
Cõstitutum
Constitutio
Complexio
In metrodorum
Taurus phalaridis

f

ut etiam an par est si non est amarum. At id quidē illi ipsi dolorem malum eē negant non solēt dicere cuiquā suaue eē cruciari. asperū difficile odiosum contra naturam dicunt nec tamen malū. hic q̄ solū hoc malum dicit: & malorum omniū extremū sapiētem censent id suaue dicturum. Ego a te non postulo ut dolorem eisdem uerbis afficias qb⁹ epicurus uoluptatem homo ut scis uoluptarius. Illa dixerit sane idē in phalaridis tauro. qd si eēt in lectulo ego tantam uim. non tribuo sapienti: & cōtra dolorem si forte in perferendo offici satis ē: ut lætetur ēt nō postulo. Tristis. n. res ē sine dubio: aspa amara inimica naturæ ad patiendum tolerādumq; difficilis. Aspice philoctetam cui credendum ē gemēti. ipsū enim herculem uiderat in Oeta: magnitudie dolorum eiulantem. Nihil igitur hūc uirū sagittæ q̄s ab hercule accepat tū cōsolabātur: cū e uipino morsu uenæ uiscerū ueneno ibutæ tetros cruciatus cierēt. Itaq; exclamat auxilium expetens mori cupiēs. heu q̄s salsis fluctibus mādet me ex sublimi. uertice saxi Iamiam absumor. cōficit aīam uis uulneris. ulceris æstus. Difficile dictu uidet eū non ī malo eē & magno qdem q ita clamare cogat. sed uideamus Herculem ipm: qui tū dolore frāgebat cū imortalitatē ipsa morte q̄rebat. Quas hic uoces apd Sophoclē in trachinis edit Cui cū Deianira sanguine cētauri tinctam tunicā īduisset: inhæsissetq; ea uisceribus: ait ille. O multa dictu grauia ppessu aspera: q̄ corpore exāclato atq; aīo ptuli. nec mihi Iunōis terror implacabilis nec tm̄ inuexit tristis Eurystheus mali. quantū una uecois Onei ptu edita. hæc me irre-

Illi ipsi: Stoicos designat: qui quamuis negēt dolorem esse malum: quia nulla sit ī eo turpitudo: tm̄ asperum: odiosum: contra naturā difficilem toleratu esse dicunt. Hic: scilicet epicurus. Quibus epicurus uoluptatem: dum censet epirurus sapientem in tauro phalaridis dicturū id suaue esse. Idem tribuere uidet dolori: quod uoluptati: hoc enim uoluptatis pprium est ut suauis dicatur: ut ī uoluptate positi dicamus. quā suaue est. In lectulo: scilicet quā suaue est. Vt letet: Videtur letari dolore sapiens: si in tauro phalaridis tortus dicit id suaue esse. Aspi cæ philoctetā Philoctetes peantis filius Herculis comes sucendit pyrā: qua Hercules ī mōte Oeta hoīem exuit. In gratiā sagittarū: quas hydræ felle tictas ei Hercules reliquit. Postea troiano bello respōsū est sagittis Herculis opus esse ad Troiæ expugnationē: inuentus itaq; Philoctetes cū duceret ad bellum unius sagitte casu uulneratus est pedem: quo sepulchrum herculaneū indicauerat: cuius insanabilis uulneris. Cum putorem græci ferre non possent: apd lēnon isulam sublatis sagittis philoctetā reliquerūt. Vbi cruciatu impatibili affectus gemebat. Vlyxes apud Ouidiū suasisse se ī iudicio fatet philoctete ut se subtraheret belli uiteq; labori tētaretq; feros reqe leuire dolores: q postea cū horrore uulneris sui ad patriā redire noluisset uenit in italiam ubi petiliā ciuitatem cōdidit: de qua Virgilius. Parua philoctete subnixa petilia muro: turrinorū quoq; urbem in italia cōdidisse philoctetam historici pdiderunt. De hoc scriptæ sūt tragediæ q̄bus īducitur philoctetes ī saxo lēnio gemebundus & eiulans ex magnitudine dolorū quos ex ictu sagittæ ppetiebatur. In œta: nomen est montis thessalici: a quo Hercules œteus inscribitur Senecæ tragedia: ubi locū pyrā appellāt: qd ibi mortale corpus Herculis crematum sit: ubi heleborū optimum nascebatur: auctores Plinius & theophrastus. Viperino morsu: Verba sūt tragici poetæ ex tragedia philoctete: quorum uerborū: itidem meminit libro secūdo de finibus: significat aūt sagittas tinctas sanguine uiperino hoc ē hydræ lerneæ: quo uulnus mortiferum & irremediabile inflige-bat: Auctor Diodorus. Tetros cruciatu cient: asperos & impatibiles cruciatus cōmouēt. Heu qui salsis: Verba ex tragedia philoctetæ. Ex uertice saxi: saxum lēnion significat: qd eiulatu philocteteo. q̄stu: gemitu: fremitibus resonādo mutū flebiles uoces referebat. Iarus autem philoctetes decimum annum in spelunca saxi lēnii. Cōficit: necat pmit. Virgilius nūc uulnus acerbū cōficit. Inde cōsectores dicti occisores ferarū. Tū dolore frāgebāt: apud Ouidium & Senecam inducitur hercules eiulans furens: gemens: ex dolore ac cruciatu: quem faciebat tunica iterula ab uxore per lycā puerū missa. Nā trahit illa acutē sedūq; retatu aut heret mēbris frustra tētata reuelli, aut laceros artus & grādia detegit ossa. Sophocles tragici cothurni apud græcos princeps tragediā scripsit dolores herculis mortemq; erūnosam continentem: cui titulum fecit thrachina a ciuitate thesaliæ: q heraclea ab hercule cognominata est: quā sophocles in ea tragedia phithioticā noīauit tanq̄ ditiōi phithiotarū subiectā: hinc Ab Ouidio trachinius dictus Ceix cōiux alcyones græci trachina uocāt aspera; unde teracinā quasi trachinam ab aspretis dici autumat Strabo. Cētauri: nessi: notissima ē fabulosa historia. Tunicā īduisset: hic scitū est illud ualeris ī epsa ad rufinū: deiani ra: quē debuit uestire iterula uestiuit interitu. Ex anclato; exausto erūnis cruciatibusq; debilitato. Eurystheus: hic īparauit herculi. xii. certamina subeūda; qbus cōsumatis fieret īmortalis: q̄s erūnas herrulis uocāt: ait Iuno apud Senecā q fera eurysthes tyranni iussa uiolēto q̄ant nocere iuueni: hic ad marathonē in bello aduersus herculis filios fert occubuisse: cuius caput corinthi se-

pultum

Margin notes:
Historia philoctetæ
Pyra in œta
Sophocles in trachinis
Aspreta
Trachinā aspera
Eurystheus

pultũ nom̃ ididit loco: nã euristhei caput appellaẽ. Oenei p.e. Dianyra uxor herculis significaẽ filia æneí calydonioꝝ regis. Pulmonũ ueteres pluraliter tm̃ pulmones dicebant: sicut & ceruices. Plautus in curgulione pulmones distrahũẽ: cruciaẽ iecur: libro tamẽ q̃rto rhetoricoꝝ p figurã ĩtellectus unũ a pluribus intelligi demõstrat cũ sic dr̃: atrox calamitas pectore mœrore pulsabat: hanelans ex imis pulmõibus p̃ cura spũs ducebaẽ hic.n. unus pulmo & unũ pectus ĩtelligiẽ: a pulmone ouis pulmonaria dicta est a columela laborãs morbo pulmonis: quẽ græco uocabulo pneumonicũ & pip neumaticũ appellant: q acutus morbus ẽ ut docet celsus.

tiuit ueste furiali inscíũ: quæ lateri ĩherẽs morsu lacerat uiscera. urgensq; grauiter pulmonum haurit spiritus. Iam decolo rem sãguinẽ oẽm exorbuit: sic corpus clade horribili absumptũ extabuit. ipse illigatus peste interimor textilli. Hos nõ hostilis dextra: non terra edita moles gigantũ: nõ biformato ĩpetu cẽtaurus ictus corpori ĩfixit meo. Non graia uis: nõ barbara ulla ĩmanitas: nõ sæua terrigens relegata ultimis: q̃s pagrãs undiq; oẽm hic feritatẽ expulit sed fœmĩea ui: fœmĩea interimor manu. Ornate uere hoc nomẽ usurpas pr̃i. Ne me occidẽtẽ matris superet charitas. Huc arripe ad me maibus abstractã pr̃is. iã cernã me ne an illã potiorẽ putes. Perge aude nate illa cryma: patris pestibus miserere. gẽtes nostras flebũt miserias: heu uirginalem me ore ploratũ edere: quẽ uidit nẽo ulli ĩgemiscẽte malo: sic fœmĩata uirtus afflictu occidit. Accede nate. asiste miserãdũ aspice euisceratũ corpus lacerati pr̃is. Videte cũcti dii: tuq; cælestiũ sator iace obsecro in me ui coruscã fulmĩs: nũc nunc doloꝝ anxiferi torquẽt uertices nũc serpit. ardor. O ãte uictrices manus o pectora: o terga: o lacertoꝝ tori: nr̃o ne p̃ssu quõdã nemæ⁹ leo frẽdẽs efflauit grauiẽ extremũ alitũ hæc dxtra lernã terrã mactata excetra placauit:

Extabuit: tabo & corrupto sanguine cõputruit. Peste textili ueneno letifero: qd̃ tunica textili cõtineẽ: textilis dr̃ uestis: q̃ nectiẽ: textilis q̃ texiẽ. Lucre. Nexilis ante fuit uestis q̃ textile tegmẽ. Terra edita: terrigenæ dicti sũt gigantes: q̃a editi terra fũt quos hercules ĩ italia debellauit ad campũ phlegreũ: ubi mõs uesbius ẽ flãmiuomus: idẽ bello gigãteo produs fortissime depugnauit multisq; gigantũ interfectis maximam gloriam adeptus: tuc iuppiter herculẽ dionysiũq; olympios appellauit: quo cognomie dignatus ẽ eos potissimũ deos: q sibi ĩ gigãtomachia suppetias auxialia res tulissent: gigãtes autẽ tradũt ex terra genitos pp corpoꝝ ĩgẽtẽ moleꝫ quos ob id diuus Augustinus uocabulo non illiberali staturosos appellat. Hos ictus: hæc uulnera & cruciatus. Cẽtaurus. Centauros ab hercule uictos interfectosq; memorat Diodorus & poetæ cõcinũt: hic illud herculis p̃conũ apd̃ maronẽ. Tu nubigenas ĩuictæ bimẽbres: hyleũq; pholũq; manu. Tu cresciã mactus ꝓdigia. Dicti aũt sũt centauri ut grãmatici interprætãẽ απο τουκεντειν: q̃a furẽtẽ tauroꝝ gregẽ teliscõfecerũt: existiati sũt biformes & bimẽbres q̃a ut historici tradunt primi eq̃tare cœperũt: noiãẽ uñ bigenæ: q̃si filii nubis: ppea q̃ in castello habitauerunt noĩe nephele: græco ãt uocabulo νεφελη dr̃ nubes. Centaurus ãt ενικως .i. singulariter dixit p centauri: qd̃ eloquutiõis genus ornat orõnem ut ait Quintilianus estq; oratoribus ac poetis frequẽs. T. Liuius sæpe sic dicit. Romanus p̃lio uictor cũ romãos uicisse significat. Virgilius medioq; ex hoste recepi. Quas peragrãs: Hercules ab apuleio dictus ẽ lustrator orbis: purgator feraꝝ: domitor gentiũ: q terras pagrauit: q ob uirtutes ĩ cælũ ascitus ẽ. De quo Dion satis multa in libro de regno. Fœminea manu: turpe ẽ uiro forti: & pudibundũ mori mãu fœminea: apud Senecã ita lamentaẽ diruso nobis pudor: o turpe fatũ: fœmĩa herculeæ necis auctor fereẽ. O nate: Ilus dicebaẽ filius herculis & deianiræ: quẽ hercules rogat ut pluris faciat charitatẽ pr̃nã q̃ mr̃nã. Effœmiatã: emolita. eneruata. Afflictu: uulnere & attactu rabifici ueneni: flictũ dixerũt: ueteres qd̃ nos afflictũ. Sili. Galea horrida flictu aduersæ ardescit. Graleæ. Celestiũ sa. iupiter: q ẽ hoĩum sator atq; deoꝝ. Anxiferi uertices: turbies uertigiesq; ferẽtes ãxietatẽ & angorẽ. Vortices.n. dñr cõtorti uenti ac rotati: a qbus fit: q typhon uocaẽ .i. uibratus. Vortice ut inqt Apuleius ĩ cosmographia torqueẽ humus arida: & ab imo erigiẽ ad sumũ Vẽtus auctore Se. li. y. qõnũ naturaliũ aliquo ꝓmõtorio repcussus atq; ĩ se uolutatus facit uorticẽ: q circũactus & eundẽ ambiẽs locũ: ac se ip sa uertigine cõcitãs uertigo uocaẽ. Docet Quĩti. i. xiii. uerticẽ dici cõtortã in se aq̃: uel q cq̃d aliud sĩr uertiẽ. Itẽ pp fluxũ capilloꝝ p sũma capitis dr̃ uertex itaq; uertices dolorũ elegãti trãslatiõe dicti ꝓ uertigĩe rõeq; q̃ in doloribus circũagit lãcinatq; p̃cordia. Anxiferos q̃si angorẽ anxietatẽq; ferẽtes optio ẽpitheo appellat. Lacertoꝝ tori. Seneca in hercule œteo: mẽbra & herculeos toros urit lues nescio q̃: toros appellamus pulpã carnis musculosã ĩ q̃ inest robur & ualẽtia: uñ torosus deriuaẽ: scribit columella: parãdos eẽ boues nouellos ceruice lõga & torosa. Tori quoq; ĩ herbis cẽ dñr p decorã trãslationẽ A plinio inula torosior dicta: q toros idẽtidẽ noiat in plãtis. Præssu p̃ssura. Excetra: hydrã latini excetrã uocãt qd̃ uno ceso capite tria excrescebãt. Plautus ĩ p̃la cã excetra cũ anteo cõluctari mauelim q̃ cũ amore: græco uocabulo dr̃ echidna: qd̃ apd̃ latinos usitatũ est. Ouidi. ps quota lerneæ serpẽs eris unus echidnæ. Scribit diodorus herculẽ debellasse hydrã nõ solũ ferro sed ẽt flãmis: adhibito iolao: q ĩcisam ceruicem ardente face e uestigio ĩurere: cõstat secũdũ historicos hydrã ĩ lerna ar

pulmones
Pulmonarius
Pneumõicus
Nexilis
Vestis
Textilis
Vesbius flammiuomus
Dii olimpii
Staurosi
Cẽtauri unde
Nubigenæ
Lustrator orbis
Ilus filius herculis
Flictus
Vortices
Typhõ
Vertices dolorum anxiferi
Tori
Torosus
Excetra
echidna
Hydra
Lerna malorum

Ermã thius
Triceps cerberus
Vnde cerberus dictus
Horti hesperi dum
Mala aurea oues
Melote eschilus
Mors eschili
Prome theus eschili
Cursores tediferi
Plasticea pme theo
Furtū lēnium
Lēnia
Clepere
Cleptū
Arpagare
Denta nibus
Titan
Titania
Compe des saturni

giuo⁊ palude extitisse aq̄as euomētē: q̄ uastabāt uicinas ciuitates: i quo uno meatu clauso multi erūpebāt: qd hercules uidēs loca ipa excussit: & sic aq̄ meatus clausit: nā rphya. ἀπὸ τοῦ ὕδατος. i. ab aq̄ nomē accoepit: refert Strabo diuulgatū eē ꝓuerbiū: qđ ē lerna malorū ob facta in eo loco purgamina: in quo hydrā stabu lasse fabulāt. Plato qd annotatu dignū ē: asserit reuthydemo hydrā fuisse callidissimā sophistria: cui ꝑter sapiētiā ꝓ uno sermonis capite amputato multa repullulabāt. Afflixit manū: centauros q̄ bicorpes bifor mesq; fuerūt sua se dextra mactasse significat. Alii de geriōe itelligūt quē tricorporē fuisse ferunt de quo poeta. Et forma tricorporis umbræ. Eri mathiā beluā: erimāthus mons archadiæ ē: ubi fuit ap ferocissimus uastator agrorū quē ea solertia uicit hercules: ut uiuū sup humeros ad euristeū: deferret: quo cōspe cto euristheus. In ærro se uase abscondit: a poetis erimāthia pestis nūcupat. Vastifi cā cūcta uastantē: & uasta ac desolata faciē tē. Tricipitē canē: cerbe⁊ signāt: quē her cules ob iferis traxit ad supos cuius rei hæc rō ē: q a oēs cupiditates & cūcta uitia terrēa cōtēpsit ac dormuit. Nā cerberus ē terra q̄ ē cōsūptrix corpo⁊: uñ & cerberus dictus q̄si κρεοβόρος. i. carnē uorās: historici tra dūt orcū regē molosso⁊ habuisse canē in gētis magnitudis noīe cerbe⁊: q Pyrithoū interemit. Draconē: uulgata fabula ē hē spides puellas hortos habuisse nemore au rifero præciosos ubi erat draco custos pui gil mala aurea uigilāter obseruās: quē iter fecit hercules pomaque aurea retulit euri stheo. Pli. & Soli. Draconē iterp̄tat fuisse estuarium maris meatu flexuoso istar draconis: qđ hortos hesp diū amplectabat: ubi ꝑter oleastros aliđ nihil ex narrato illo aurifero nemore extare ꝓdiderūt. M. V. per mala aurea hespidū oues significari dicit: q̄s hercules ex africa in græciam exportauerit: ea. n. sua uoce. græ ci appellāt mala apđ quos μῆλον. i. malū significat ouē & pomū: hinc melotæ dictæ ueſtes ex pellibus ouiū cōfectæ q̄ dictiōe utūt ecclesiastici. Diodorus i. y. bibliothecæ asserūt inqt qdā pecudū gr⁊ges exq̄sita pul chritudīe hespides habuisse: q ob decorē a poetis aureæ dictæ sint: quēadmodū & uenerē ob ægregiā for mā aureā appellāt: nōnulli eas pecudes colore auro simili fuisse uolūt eoq; hoc appellatas noīe: alii ob cha ritatē aurea fuisse ꝓdiderūt. Draconē uero extitisse: pastores q istar draconū puigiles latrocinia ꝓpulsa bant ac greges custodiebāt. Possumusne nos hactenus relata sunt carmīa sophoclis latinitate donauit. M. Tull. Veniat eschilus: tragedias prius in lucē eschilus ꝓdidit sublimis & grauis & grādiloquus sæpeusq; ad uitiū: quē aq̄la iteremit cui īgeniū: testudines raptas frāgere ex sublimi iaciēdo: fuit hic si Orō credi mus reptor palle uestis & ꝑsone Philostra. tradit. ab eschilo ornatos eē histriōes uestibus he⁊ & heroinage ex quo parēs tragediæ dictus ē: & in Dioysius. i. liberalibus iuocat. Prometheus dolorē. tragedia eschili ē noīe ꝓmetheus: cuius meminit plutarchus ī pōpeio sic scribēs apud eschilū liberatus ab hercule prome theus inqt. Inuisi p̄ris hoc mihi dulce ē dignus: de ꝓmetheo inuulgata fabula ē: a quo mythici fabulant lo uē deceptū subduxisse ignē mortalibus: ne carnis usus utilis hoibus cū coq nō posset. Prometheū aūt so litū īsidiari ignē mortalibus astu restituisse: deuenit. n. ad iouis ignē ethereū. eoq; iferulā cōlecto abiit læ tus ut uolare nō currere uideret. Ex quo i ludis istitutū fuit: ut iqt higinus: ut cursores lāpadē iactarēt: ob quā cām īdignatus iuppiter ꝓmetheū ī caucaso sythie monte ferrea catena religauit ad saxū: cui adhita ē aq̄la: q̄ assidue renascētia iocinora exesset: quā hercules dr̄ iterfecisse ictu sagittæ existimat ꝓmetheus ꝑp ritā ingenii excellētiā hoīes finxisse: q a ut inqt Lactātius. Simulach⁊ hoīum prius de molli luto forma uit: ab eoq; nata plastice ē. Scribit Plato ī ꝓthagora: ꝓmetheū subripuisse Vulcāi mineruæq; artificiosā cū igne sapiētiā: eā hoium generi largitū. Atq; ita sapiētiā hoīes eē cōsecutos. Ob furtū lēniū: ob ignem furto subductū: quē poetice furtū lēniū appellat: qm̄ ī lēno īsula colit Vulca. deus ignis. Vñ & lēnius ardor dr̄ a poetis: a lēno teterrima q̄q; facinora apđ græcos lēnia appellāt. Ex facinore qd memorat Herodotus. Et ex scelere fœmina⁊ q uiros suos iteremecūt. Sapientiā quoq; uulcani subripuit cū igne. Ignis lucet mortali bus: scribit Pli. pyrodē ex. s. primū ignē iuenisse: quē asseruare iferula docuit ꝓmetheus. Clepsisse: furto subduxisse subtraxisse. Clepere. n. ē furari tractū ἀπὸ κλέπτω: uerbo græco: uñ cleptū furto subtractū. Sene ca opponit ac se tegmine ingēti clepit. Liuius si q̄s clepsit ne ꝑꝑlo scelus ē: ne ue cui cleptū erit. Plaut. Rape clepe. harpaga: ubi arpagat signāt rape: alibi au⁊ arpagatū dixit ꝓ raptū. Titanū soboles: Verba eschili: q̄ latina fecit. M. Cicero: q̄ dñr a ꝓmetheo afflixo ad caucasū: quē alligatū ad trigīta milia āno⁊ eschilus ꝓ didit. Iōāt titanas appellat: q a ipe soboles fuit titanū. Tradūt titanas fuisse sex fratres & q̄nq; sorores a titea matre dictos ut auctor ē Diodorus: ex quibus unus fuit Iapetus p̄r ꝓmethei: hipperion quoq; ex numero titaneū ē: q solis ac lūæ stellarūq; motus obseruasse primus fert. Iōq; solis parens & astro⁊ traditus: hic Sol titan. Luna titania a poetis dñr. Virgilius dixit Titaniaq; astra. Refert sacra historia saturnū a titāibus fuis se comprensum

hæc bicorporē afflixit manū: Erimāthiā hæc uastifi cā abiecit beluā hæc & tartarea tenebrica abstractū plaga tricipitē eduxit hydi a gñatū canē. hec iterēit tortu mltiplicabili draconē: auriferā obtutu obser uātē arborē. Multa alia uictrix nr̄a lustrauit mān⁹. nec quisq̄ e nr̄is spolia cœpit laudib⁹. Possumusne nos cōtēnere dolorē: cū ipm Herculē tam intolerā ter dolere uideamus: Veniat Aeschilus non poeta tātum: sed pythagoreus: sic. n. accepimus. q̄uo fert apud eū ꝓmetheus dolorē: quē excepit ob furtum lemniū: uñ ignis lucet mortalibus: clā diuisus. eū ꝓmetheus doctus clepsisse dolo pœnasq; Ioui fato expēdisse supremo. has igit pœnas pēdens affixus ad caucasū hæc dicit. titanum soboles sotia nr̄i san

se cōprensū uictūq; cōpedibus: ex quo cōgeditus colit̄: & cōpedes saturno dicatæ. Papinius in siluis. Saturnus cōpede exoluta. Marti.. Saturne tibi cōpedes ānulos priores. Seruius enarrās illud ex sexto æneidos: hic gēus antiquū terræ titania pubes: sic refert: ferūt fabulæ titanas abitata cōtra deos terra in eius ultionē creatos uñ & titāes dicti sūt: απο τησ τισεωσ .i. ab ultione. Generata cælo: quidā tradūt ex cælo & terra p̄ genitos eē titanas: alii ex uno cureiū & matre titea. Sacra historia narrat Saturnū & titanem f̄res d̄ regno disceptasse. Mulcibris adsciuit māus: Lamētat̄ Iouē usū esse & opa uulcani fabrili: ad artus cuneis figendos

Mulciber unde Mulciberis nō mulciberi

guin is generata cælo: Aspicite religatū aspis uictū saxis: nauē ut horrisono fræta noctē pauentes timidi adnectūt nautæ: saturnius me sic īfixit Iuppiter. Iouisq; numē mulcibris adsciuit manus. hos ille cuneos fabrica fideli īserēs perrupit artus: q̄ miser sollertia trāsuerberatus castrū hoc furiarū īcolo. Iā tertio me quoq; funestodie tristi aduolatu adūeis lacerās unguib⁹: Io. satelles pāstu dilāiat ferro. tū iecore opio sarta & faciata affatī clāgorē fundit uastū: & sublime adulās pīata cauda nostrū: adulat sāguinē cū uero adesū īflat̄ rēouatū ē iecur tū tursus tetros auida se ad past⁹ refert sic hūc custodē mœsti cruciat⁹ aloq̄ me pēni uiuū fœdat miseria. nāq; ut uidetis uinclis constrictus Iouis arcere neq̄o dirā uolucrē a pectore: sic me ip̄e uiduus pestes excipio auxias: amore mortis terminū inquirēs mali. sed longe a leto numine aspellor Iouis. atque hæc uetusta sæclos glomerata horridis luctifica clades n̄ro infixa ē corpori. ex quo liq̄tæ solis ardore excidūt guttæ: q̄ saxa assidue īstillāt caucasi. Vix igit̄ posse uidemur ita affectū nō miseꝝ dicere. A. & si hūc miseꝝ: certe dolorē malū. M. tu q̄dē adhuc meā cām agis: sed hoc mox uidero. A. īterea uñ isti uersus: nō. n. agnosco. M. dicā hercule. & .n. recte req̄ris. uides ne abūdare me ocio. A. q̄d tū? M. fuisti: sæpe credo: cū athenis eēs ī scholis philosofoꝝ. A. uero ac libēter. M. aīaduertebas igit̄ & si tū nēo erat admodū copiosus tñ eoꝝ tū uersus ab his admisceri oīoni ac multos q̄dē a Dionysio stoico. A. p̄be dicis. M. sed īs quasi dictata nullo delectu: nulla elegantia philo & p̄priū numeꝝ & electa poemata: & locos adiungebat. Itaq; postq̄ adamaui hāc quasi senilē d̄clamationē studiose eq̄dē utor n̄ris poetis. sed sicubi illi d̄fecerūt: Verti enim multa de græcis: ne quo ornamento in hoc genere disputatiōis careret latina oratio sed uides ne poetæ q̄d mali afferāt: lamētātes īducūt fortissimos uiros. Molliūt aīos n̄ros. ita sūt deīde dulces ut non legātur mō sed ēt ediscant̄: sic ad malam

Vulcanū āt dici mulciberem: nullus ignorat uel a mulcēdo ut Dōatus & Macrobius sentiūt q̄d oīa mulceat .i. molliat Vlcat domet ignis potētia: uł a mltilādo: q̄d ob clauditatem sit multilatus ac debilis: alii a mlctādo deducūt. Semidocti grāmatistæ doctorem minutū triuialēq; s̄quuti mulciberū & mulciberi enūtiāt: p̄inde ac nomē sei cūdi ordis: cū mulciberē: & mulciberis & p̄ cōtractionē mulcibris dicere debeamus cum sit tertii ordis: q̄d & Priscianus ōndit Ouidius. Mulciberis capti marsq; uēusque dolis. Tertio quoq; die: quolibet quocūq; die tertio .i. alternis diebus p̄ptius. Vix decimo admitor nūc ego quoq; die. Iouis satelles: aq̄la signatur satelles armigeralesq; Iouis dicta: uel q̄a ut ait Pli. nūq̄ fulmine exaīata ē: uel q̄d Ioui aduersus titanas proficiscēti in auspiciū aduolauit: quā uictor bono hoīe acceptā tutelæ suæ assignauit.

Armigera Iouis aq̄la
Affatim

Farta: plēa: fartura. Affatī: admodū abūdanter large media correpta p̄nūciat̄: ita ueteres loquuti sūt. Ita probus grāmaticus hūc uersū plauti legere solitus erat. Aliorum ē affatim q̄ faciāt. Clangorē: sonorē ē uox tubaꝝ: anseꝝ: & rerū quoq; aliarū cōstrepētiū. Adulat sanguinē: p̄ adulat̄ hoc est lambit ebibit: & intrisecus penetrando populat̄: sicut adulādo faciūt adulatores. q̄ feriūt iteriora uētris: ut inq̄t Herōymus ueteres adulāt dixerūt: quod nūc dicimus adulātur Lucretius lōge alio pacto gannitu uocis adulāt. Adesū: comesum cūsumptū: ambesū: a uerbo ædo & ædor fiūt cōposita adedo: exædo ambedo: comedo a Virgilio mēsæ ambesæ dn̄r q̄si circūrosæ. & comesæ: Seruius parū scitæ exposuit ambesas pro rotūdis. Tetros ad pastus: ad pastionē iocīeris mei: q̄ tetra ē res .i. fœda polluta & crudelis: uerbū uetus ē tetrare: q̄d significat fœdare & uoluet̄. Alo nutrio. pasco: uñ altor & altrix. Apector̄: Marti. assiduā nimio pectore pauit auem. Me uiduus .i. priuatus uiduatusq; memetipso: ut pote cōstrictus uinculis: pp̄ q̄ erat ueluti mancus & trūcus. Aletoꝛa morte: quæ finis ē & reqes erūnaꝝ: q̄ dolet iuppiter nō sinat eū morte finire. Cruciatus diuturnos ita tiberius dānatis mori uolētibus uim adhibebat uiuēdi: nā mortē adeo leue suppliciū putabat: ut cū audisset unū noīe carmiliū anticipasse eā exclamauerit. Carmilius me euasit: & oli p̄canti cuidā custodiæ maturi

Adulat
Adesum
ambesū
Tetrare
Mors leue suppliciū
Dictata

tatē mortis respōdit nōdū tecū in grām redii. Seclis glomerata: dixit eschilus prometheū ad triginta milia ānorū fuisse alligatū in caucaso ad saxū. Ita affectū ita languētē lancinatūq; diro cruciatu: uerba sunt Cicerōis. Sed is .s. Dionysius qui fuit magnes: de quo ī bruto: assiduissime mecū fuit Dionysius magnes.

Quasi dictata: dictata dici ueluti theata atq; pscripta uoluerũt: q̃ magr̃ ludi pueris pbere cõsueuit; q̃ nõ solũ de lr̃is dñr: sed de aliis quoq; rebus. ut dictata gladiatoꝝ laistaꝝ: dictata gulæ structoꝝ: Iuue. dõec pagat dictata magri oĩa. Philo: hũc pricipẽ academiæ audiuit. M. Tul. studiose de quo supradictũ ẽ. Quasi senilẽ declamationẽ: phicas hasce disputatiões & scholas itelligi uult: q̃ sũt q̃si seniles declamatiões. Lamẽtãtes inducũt: ut sophocles herculẽ eschilus pmetheũ. Aedificat: Alexãder magnus: ut inqt Diõedi. dicit totã homeri iliada & magnã ptẽ odysseæ: pcipit Quinti. edicẽdos eẽ electos ex scriptoribus locos: qui

E discere tacite debemus

ita acrius mẽoria exerceat fiatq; adminicu latior: ædiscere ãt tacite dẽmus. Ita. n. facilius expeditiusq; pcipit: poetica studia adolescẽtiã agunt; senectutẽ oblectãt. delectãt domi: nõ ipediũt foris. Vitã umbratilẽ; q̃ i umbra & otio domestico degit ita hõ umbraticus a plauto dictus trapezita; q in umbra sub tecto uitã agit occiosã: artes quoq; & negocia umbratica ab eruditis nominantur: in qbus pdesiã & ignauiã in umbra elãguescimus. Studiosi uitã umbratilẽ colũt: quos libri docẽt i umbra & otio; ut ĩgt. M. Tulli. i orõne p cor. balbo. itẽ p murẽa. Cedat inqt stilus gladio umbra soli. A platone educũt ex ciuitate. Plato in libris. περι τησ πολιτειασ. i. de repub. format istituit q̃ luculẽtia dscriptiõe qlis eẽ ciuitas dbeat ex q̃ cẽset submouẽdos poetas tãq̃ dedecoratores deoꝝ. Sic. n. inqt in scdo. improbe mentitus ẽ hesiodus q̃do fingit queãdmodũ saturnus cælũ patrẽ puniuit; q̃ue a filio ioue ppessus ẽ ipse saturnus q̃ gdẽ si uera eẽnt nõ tñ putarẽ eẽ pferẽda; sed tacenda potius. De homero paulopost sic ait. Vincula iunoni a filio idia pcctionẽq; uulcãi a prẽ: cũ ille uerberate mri subueĩre uellẽt aut deoꝝ pugnas quotcũq; Homerus scripsit minime ĩ ciuitate recipe dbemus siue pallegoriam dicta sint siue sine allegoria; idẽ i. x. poetas inqt ex ciuitate expulimus. Eusebius in pparatiõe euãgelica poetas ex ciuitate platõis repudiatos eẽ tradidit & i primis homerũ pp pugnas contentionesq; deoꝝ: ob hoc Caligula iperator cũ cogitasset de homeri carminibus abolendis; dicere solebat: cur sibi nõ licere: qđ platõi placuisset; q eũ e ciuitate quã cõstituebat eiecerit. Augu. quoq; ĩ scdo ciui. dei. Cũ Plato inqt rõe formaret q̃lis eẽ ciuitas debeat: tãq̃ aduersarios ciuitatis poetas cẽsuit urbe pellẽdos. Cæteꝝ plato alibi extollit poetas sic scribẽs i tertio đ legibus: poetarũ gẽus diuinũ ẽ: diis agit & sacros cõcinit hymnos: idẽ in. vii. Electos de poetis uersus iuuẽibus ediscẽdos eẽ præcipit: ut ex uariorũ poetarũ pitia facũdi reddantur. Hãc eruditionẽ liberalem: extat orõ nra in libro orationũ continens laudationem poetices & poetarũ ubi non pauca ex secretariis doctrinarũ deprõpsimus: q̃ inde dẽ poteris gustare si fecerit ad stomachũ. Disciplĩas liberales uocamus: ut iqt Seneca: q̃a hoĩe libero dignæ sũt: unũ uero studiũ sapiæ uere liberale ẽ: qđ liberũ facit: sublimẽ: fortẽ: magnanimũ. Alio noĩe igenuas uocãt artes idonei scrip. picturæ ars olĩ auctore Plinio recepta ẽ ĩ primũ gradũ liberaliũ: quã ĩ tota græcia pueri igenui; ãte oĩa docebãt. Sũmũ malũ dolorẽ; ut Aristippus; & epicurus. Verbo đ sen. de. dixit supra: pudet me tã cito đ sen. eẽ deiectũ. In đdecore nihil mali. cõtrario stoici đdecus sũmũ maloꝝ eẽ dñt. Quis do. Illđ epicuꝝ q dicebat đdecus nõ eẽ malũ nisi subseqretur do. Cõcludũt ra. sto. pungũt. sto. q̃si aculeis iterrogatiũculis angustis: qbus ẽt q assentiunt aio; & idẽ abeũt q uenerãt; & pprie stoicoꝝ ẽ miutius & scrupulosius rõciari: dñt. n. qđ malũ ẽ nocet: qđ nocet đteriorẽ facit. Dolor. đteriorẽ nõ facit: ergo dolor nõ ẽ malũ. Idẽ cur do. malũ nõ sit: dñt aspeꝝ eẽ dolorẽ molestũ odiosũ: cõtra naturã difficilẽ toleratu: sed q̃a nulla sit i dolore nec fraus nec iprobitas; nec malitia; nec culpa; nec turpitudo; nõ esse illđ malũ: hæc q audierit inqt alibi Ci. ut ridere nõ curet disceder: tñ nihilo firmior ad dolorẽ ferẽdũ q̃ uenerat. Cõsectaria stoicorũ quoq; hæc sunt; qui; prudẽs est tẽperãs est; q tẽperãs ẽ cõstãs est. q cõstãs est imperturbatus est; q imperturbatus est sine tristitia est; q sine tristitia est beatus est: ergo prudẽs beatus est: sed talibus collectionibus stoicoꝝ pipatetici alacriter respondẽt: & natura sensus mors repugnãt. Quasi de uerbo. Ex rebus timiditas non ex uocabulis nascit: ut in. iiii. de finibus traditũ est. Itẽ stoici negant

Vmbraticus ho

Vmbratilis uita

Poetæ submoti a ciuitate platonis

Dictum caligule

Poetaꝝ genus diuinum

Disciplinæ liberales

Rõcinatio stoicorum

Diuitiæ præposită non bonum

domesticã disciplinã: uitãq; ũbratilẽ: & delicatã cũ accesserũt ẽt poetæ neruos oĩs uirtutis elidũt. Recte igit a platone ducũt ex ea ciuitate: quã finxit ille cũ mores optios & optimũ reipublice statum exqreret. At uero nos docti. s. a græcia: hæc & a pueritia legim⁹ & discim⁹ Hãc eruditiõem liberalẽ & doctrinã putam⁹: sed qđ poetis irascimur: uirtutis magistri philosophi ĩuetis sũt: q sũmũ malũ dolorẽ dicerent. At ut adolescẽs, cũ id tibi paulo añ dixisses uideri. rogat⁹ a me ẽt ne maius quã đdecus: uerbo de snĩa đstitisti. rogo hoc idẽ Epicurũ maius dicet eẽ malũ mediocrẽ dolorẽ: quã maximũ dedecus. In ipso. n. dedecore mali nihil esse: nisi seqnt dolores. Quis igit Epicurũ seqt dolor. cũ hoc ipm dicit sũmũ eẽ malũ dolorẽ: quo dedecus maius a philosopho nullũ expecto: Quare satis mihi dedisti cũ respõdisti: maius tibi uideri malũ dedecus quã: dolorẽ; Hoc ipm enim si tenebis: itelliges q̃ sit obsistendũ dolori. Nec tã querendũ ẽ dolor. malũ ne sit; q̃ firmãdus aĩus ad dolorẽ ferẽdum. cõcludũt ratiunculis stoici: cur nõ sit malũ q̃si de uerbo nõ de re laborẽt. Qui me đcipis Zẽo. Nã cũ id qđ mihi horribile uř: tu oĩo malũ eẽ negas: capior & scire cupio: q̃uo id qđ ego miserimũ existimem ne malũ qdẽ sit. Nihil ẽ iqt malũ: nisi qđ turpe aut uitiosũ ẽ. A. Ad

stoici negant bonũ eẽ diuitias: præpositum esse dicũt: quod uerbũ maius eẽ uidet: q̃ bonũ. Præpositũ.n. appellatũ est ex eo qd: pponat aliis. Itaq; Mar. piso dicebat plus tribui diuitiis a stoicis: q eas in ppositis ponerent q̃ ab Aristo. q bonũ esse diuitias fateret. Sed tñ est reiiciendũ stoici morbũ egestatẽ; nõ dolorẽ appellant mala sed reiectanea. Arist. reliqq; platõis alũni oia q̃ contra naturã sunt appellant mala. Itaq; Zeno: & stoici cũ aristo. & illis re cõsentiunt uerbis discrepãt. Nã qd aliud sunt reiectanea q̃ mala ex eo dicta qd reiiciant repellantq; tanq̃ noxia. Et cõsequenter mala: latini mõ reiectanea: mõ reiecta: mõ relationes appellãt: q stoici græce dicũt απ οπρονγουμενα.

Scitum pisonis
Reiectãea
Reiecta
nea unde
Reiecta

ineptias redis: illud.n. qd me angebat non eximis. scio dolorẽ nõ esse neqtiã desine id me docere: hoc doce. doleã necne doleã nihil interesse. M. nũq̃ qc q̃ inqt ad beate qdẽ uiuendũ: qd est in una uirtute positũ: sed tñ est reiiciẽdũ. Cur: asperũ est cõtra naturã difficile ppessu triste durũ. Hæc copia uerborũ est: qd oẽs uno uerbo malũ appellamus: id tot modis posse dicere diffinis. Tu mihi nõ tollis dolorẽ: cũ dicis asperũ cõtra naturam uix qd ferri tolerariq; possit: nec mentiris, sed re succũbere nõ oporrebat uerbis gloriantẽ: dũ nihil bonũ nisi qd hõestũ. nihil malũ nihil qd turpe: optare hoc qdẽ est non docere: illud & melius & uerius oĩa q̃ natura aspnat i malis esse: q̃ ascifcat in bonis: hoc posito & uerborũ cõcertatione sublata tantũ: tñ excellet illud: qd re esse amplectant isti qd honestũ: qd rectũ: qd decorum appellamus: qd idem iterdũ uirtutis noĩe amplectimur: ut oĩa præterea q̃ bona corpis & fortunæ putaẽ perexigua: & pminuta uideant: nec maliu qd ẽ illũ: nec si unũ in locũ collata oĩa sint: cũ turpitudinis malo cõparãda. Quare si ut in initio concessi turpitudo peius est quã dolor: nihil est plãe dolor: nã dũ tibi turpe nec uiro dignũ uidebit gemere: eiulare: lamẽtari: frãgi: debilitari dolore: tũ hõestas tũ dignitas tũ decᵒaderit: tuq; ĩ ea intuebe ris te cõtinebis: cedet pfecto uirtuti dolor: & aĩ in ductiõe lãguescet. Aut.n. nl̃la uirtus est: aut cõtẽnẽdus ẽ dolor ois: prudẽtiã ne uis eẽ: sine qua ne ĩtel-

Tu mihi apo.i. sermõis a uersio ad stoicũ Zenonẽ. Re su. olim qdã nobilis in stoica disciplina phs egra egritudĩne oppressus decumbebat doloribusq; afflictabat: sicutq; id tpis uidere cõgredientes cõpugnantesq; phm & dolorẽ: tũc e sectatoribus tauri philosophi iuuenis in disciplinis philosophiæ non ignarus: si tanta inqt doloris acerbas ẽ: ut cõtra uolũtatem cogat hoĩem ad gemendũ: cur dolor apud stoicos indifferens esse dr non malũ cur deinde aut stoicus hõ cogi aliqd põt aut dolor cogere: cũ & dolorem stoici nihil cogere & sapientẽ nihil cogi posse dicant. Dũ ni. bo. ni. qd ho. stoici dicunt bonũ oẽ laudabile: laudabile ãt oẽ honestũ igit oẽ bonũ honestũ. Ille quoq; sorites qd argumenti genus aceruatio siue aceruus latine dr stoicorũ est: qd bonũ sit id esse optabile qd obtabile id honestũ: igit oẽ bonũ honestũ. Dogma stoicorũ: est nihil aliud eẽ uere & simplr bonũ nisi honestũ: nec aliud qc q̃ malũ nisi turpe reliq oĩa q̃ ĩ medio forẽt an neq; honesta essent neq; turpia neq; bona esse neq; mala decretũ est q̃ græce Adiaphora dicunt latine in dr̃ia; in qbus uoluptas & dolor reponunt. Quæ aspnat in malis aristo. & Plato. bona appellãt oĩa: q̃ sm naturã sint; q aũt cõtra mala. Verborũ cõcertatione; uerbi cõtrouersia: ut ait alibi. M. Tul. & ab Augu. lib. ix. de ciui. dei repetiũ est; iam diu torquet hoĩes græculos cõtentionis cupidiores q̃ ueritatis. Isti stoici. Decorũ ap. græce ppon dr: qd latinæ decorũ. Cuius uis est ea: ut ab honesto non qat separi; nã & qd decet honestũ est; & qd hõestum est decet. Decorũ ait M. Tullius de officiis scribens id esse qd cõsentaneum sit hois excellentiæ; q; ad prudentiã; ad fortitudinẽ ad iusticiã; ad

Exemplũ stoici egro tauris
Dolor indifferens
Sorites aceruus
Bonũ honestum
Malum turpe
Adiaphora

tempantiã ptinet: & in oi honestate uersat. Est & decorũ: qd & poetæ sequunt cũ id qd quaq; psona dignũ est: & fit & dr. Ambrosius libros officiorũ a decoro auspicat: qd in canonicis scripturis primo loco cõstituit ex quo est illud. Te decet hymnus deus in syon. Nec cũ turpitudinis malo comparãda; qd turpe est. in sũmum malũ & solum dicunt esse stoici; in tm ut dolor collatus cũ turpitudine in medio loco sit: q apud illos adiaphoron. i. indifferens est. Te continebis: sapiens ne qd faciat in decorũ; nõ succumbet dolori; nõ eiulabit: nõ lamentabit; hinc scribit Au. Gel. qd stoicus phs grauiter egrotans ppetiebat duce rõe: & cohibebat coercebatq; intra sese uiolentias effrenati doloris: nullos eiulatus nullas cõplorationes; ne nullas qdem uoces indecoras edebat. Aut.n. ulla uirtus; est aũt uirtus: igit contemnendus dolor: argumentũ est quod dialectici disiunctum. Dicunt omnia autem. q̃ disiungunt: pugnantia inter sese esse oporter. Prudentia: uirtus habet partes quatuor: prudentiam iusticiam; fortitudinem temperantiam. Prudentia est, rerũ bonarũ & malorum & utrarũq; scientia: iusticia est habitus animi cõmuni utilitati conseruata suam cuiq; tribuens dignitatem: fortitudo est considerata periculorum susceptio: & laborum perpesso. Tempantia est rõnis in libidinẽ atq; in alios non rectos impetus aĩ firma & moderata dominatio. Socrates oẽs uirtutes putabat esse prudentias: ipossibile est inqt Aristo. prudentem esse quẽpiã nisi sit bonus; prudentis est bñ consulere: Anaxagorã & thalen & id genus philosophos sapientes esse dixunt sed non prudentes; qa ppria cõmoda ignorabant. Plato ait in legibus prudentiã oĩum uirtutũ ducem esse: dicit græce φρονεσισ inde est illud festiui ter a plauto platum in truculento: quæ hic habet pronesiũ omnem & pectore emouit e meo phronesium.

Decorum
Prepon
Stoicus uiolentias doloris cohibens
Partes uirtutis
Prudẽtia
iusticia
fortitudo
Temperãtia
Philosophi sapientes nõ prudentes

So phrosyne

Temperantiam: græce dr̄ sophrosyne q̄ phroneseos idest prudentiæ salus & conseruatio est: ut ait plat. in cratylo: temperantia maxime continet eius cesitq; decore. Iustitia græci diceosynem uocant: qđ̄ significat iusti intelligētiā: sine qua quid sunt regna nisi magna latrocinia: hæc una uirtus est ut alibi ait Mar. Tullius: oīum domina ac regina uirtutum ουτεσ περοσ ουτεεοσ ουτω θαυμαςτοσ: neq; hesperus neq; lucifer ita mirabilis. Enunciate cōmista arcana q̄ fidei nostræ cōmissa sunt minime enuncianda in uulganda q; sunt. Id.n. esset contra iusticiam: hinc illud oratianum memoria dignū: archanū nec tu scrutaberis ullius unq̄ cōmissum ue teges: & uino tortus & ira. Fortitudini: amdriā græci appellant. Comitibusq; eius. M. Tullius in .ii. rhetoricorum fortitudinis partes ait esse magnificentiam: fidentiā: patientiam: pseuerantiā: circa timorem & audaciam fortitudo μεσοτησ εστη. mediocritas est ut inquit Aristoteles in .ii. ethicoꝝ. Ita affectum: lamentabili uoce lamentantem & dolori succumbentem. Ne uiꝝ qdem hoc noie nō sexus sed uirilitas plane & robur significat. Ecquid nonne nuqd interrogatiue legendū. Si qd de corinthiis amiseris: sensus est si unius uasculi ex corinthiis uasis iactura facta sit reliqua suppellex nō amitti: sed in uirtutibus secus est: una.n. amissa oēs amitti dicunt: q enim unam uirtutem habet ut philosophi tradunt: oēs habet. Sunt enim inter se iugatæ copulatæq; ut diiungi non possint: sicut & disciplinæ. M. Tullius in oratiōe p archia & enim omnes artes: q ad humanitatem ptinent habent quodā cōe uinculum: & quasi cognatione quadā inter se cōtinent. Victruuius tradit omnes disciplinas inter se coniūctionem reꝝ & cōicatiōem hēre: ex quo encyclios siue encyclopedia dr̄ a græcis doctrinarum oībus coustans ex membris pluribus uti corpus bene cōpactum: quō aūt intelligi possit: q unā uirtutem habuerit oēs habere: & oēs deesse cui una defuerit: docet diuus Augu. in epistola ad Hierony. scribens qđ̄ prudētia nec ignaua nec iniusta nec intēpans pōt esse. Nā si aliqd hoꝝ fuerit prudētia nō erit porro si prudētia tūc erit si & fortis & iusta & tēpans sit: pfecto ubi fuerit secū hēbit cæteras. Sic & fortitudo īprudēs eē non pōt: uel intempans uel iniusta. Sic temperantia necesse est ut prudens fortis & iusta. Sic iusticia nō est nisi sit prudens fortis tempans: ita ubi ē una uera aliqua eaꝝ: & aliæ similiter adsunt: ubi aūt aliæ desunt uera una illa nō est: ēt si aliquo mō similis eē uideat: hoc est qđ̄ sensit Aristo. in .yi. ethicoꝝ: cū ait: simul cū prudentia oēs uirtutes existimant: hæc aūt inter phos cōstant: sed opinio popularis seiungit: & ita uulgus loquit: & alios fortes: alios prudentes: alios iustos: alios tempatos dicat: ex snia uulgi est iusticiā sine prudētia multū posse: sine iusticia nihil ualere prudentiā. De uasis corinthiis & ære corinthio: qđ̄ mixtura auri & argenti pciosissimū fuit. Copiosissime scripsimus in secundo tranqlli cōmentario. Augustus dictus est corinthiarius: qđ̄ corinthioꝝ pcupidus foret. M. Tullius in oratione pro roscio amerino. Domus chrysogoni referta uasis corithiis & deliacis: ubi annotandū est deliaca dici uasa ex ære pciosa ab insula delo: ubi fuit prima nobilitas æris. Pli. in .xxxiiii. Antiquissima inq̄t æris gloria deliaci fuit mercatus in delo cōcelebrante toto orbe. Ex ære deliaco fiebant pedes triclinoꝝ fulcraq;. Romæ fuit simulachrum Ioue ex deliaco ære in capitolio. Philoctetā illū: quem.s. induxit supra ex dolore uulneris gementem & eiulantem. Ille: philoctéta. In lectulo humido: philoctéta iacuit in spelunca decimū annum gemebundus & q̄ribundus. Eum dolorem. Opprimi: uinci cohiberi. Sinul. es. metaphoricos si nullis phiæ adminiculi: subnixus: nullo robore sceptus. Vulcanis armis: pmaneret in translatione: sicut.n. arma uulcania achilem tegebāt tutabant q; ab impetu teloꝝ hostiliū reddebātq; īpenetrabilē: ita fortitudo & documenta phoꝝ uice armoꝝ muniūt nos & sepiūt: aduersus ipetū: & turbinem doloris ipetentis. Arma a Vulca. ut thetydi gratificaret fabrefacta fuisse achilli iuncta pciosa celara cōtra tela troianoꝝ canis Home. Smyrneus in iliade: Home. uero mātuanus & ipse luculenter scripsit in eneide uulcanū ut morē gereret ueneri fecisse arma eneæ & pulchritudie & firmitudie uisera cōtra tela latioꝝ.

Diceosyne

Arcana nō in uulganda

Magnificētia ps fortitudinis

Qui unā uirtutē habet oēs habere

Encyclios Encyclopedia

Cum prudentia oēs uirtutes

Alius fortis

Alius prudens

Corithiarius

Deliaca

Arma uulcania

ligi ulla uirtus pōt: qd ergo ea patiet ne quicq̄ facere nihil pspicientē & laborātē: an tempantia sinet te imoderate facere qcq̄: an coli iustitia poterit ab hoie pp uim doloris enūciate cōmissa: pdente conscios: multa officia relinquēte: Quid fortitudini comitibusq; eius magnitudini aī grauitati pacientiæ reꝝ humanaꝝ despicientiæ quō rńdebis. Afflictus ne & iacēs & lamētabili uoce deploiās audiso uiꝝ fortē te uero ita affectum ne uiꝝ qdem dixerit quisq̄: amittenda igit fortitudo est: aut sepeliendus dolor. Ecqd. scis igit si qd de corīthiis tuis amisens: posse habet te reliquā suppellectilem saluam. Virtutem aūt si unam amiseris: & sit amitti nō pōt uirtus: sed si unam confessus fueris te non habere nullam esse te habituꝝ: num igitur fortem uiꝝ nū magno animo: num patientem: nū grauem: nū humana contemnentē potes dicere: aut philoctetam illum. A. te. n. malo discere: sed ille certe non fortis q iacet in lectule humido: q eiulatū: questu gemitu fremitibus resonādo multū flebiles uoces refert non ego dolorē: dolorē esse nego: cur. n. fortitudo desideraret: sed eū opprimi dico patiētia: si mō est aliqua patiētia: si nulla ē qd exornam9 phiam: Aut qd eius noie glřosi sum9: Pūgat dolor uel fodiat: sane si nudus es. da iugulū: sin tect9 uulcāiis armis. i. fortitudie resiste: hæc. n. te: nisi ita facies: custos di

gnitatis relinquet & deseret. Cretum q̃dem leges: quas siue Iuppiter: siue minos sanxit de Iouis q̃dẽ sniã: ut poetæ fuerũt: itẽq; Lycurgi. laboribus erudiunt iuuentutẽ uenando: curẽdo: esuriendo: sitiẽdo: algẽdo: æstuãdo spartæ uero pueri ad arã sic uerberib⁹ accipiũt: ut m̃ltus e uiscerib⁹ sanguis exeat: nonnunq̃ etiam ut cum ibi essem audiebam ad necem quoq; non mõ nemo exclamauit unq̃: sed ne ĩgemuit q̃dẽ: quid ergo? hoc pueri possunt: uiri nõ poterunt: & mos ualet: ratio non ualebit? interest aliquid inter laborem & dolorem: sunt finitima oĩno: sed tamen differunt aliquid. Labor est functio quædam uel animi uel corporis grauioris operis & muneris. Dolor autem mortuus asper in corpore a sensibus alienus. Hæc duo græci illi: quoq; copiosior est lingua q̃ nostra uno nomine appellant: itaq; industrios homines illi studiosos: uel potius amantes doloris appellant: nos commodius laboriosos: aliud est enim laborare: aliud dolere. O uerborum inops interdum quibus abundare te semper putas græcia. Aliud inquam est dolere: aliud laborare. Cum uarices secabãtur. C. Mario dolebat cũ æstu magno agmen ducebat; laborabat. Est inter hæc tamen quædam similitudo: consuetudo enim labo

Cretum leges: plato in primo de legibus cretensium leges cumprimis probari tradit tanq̃ effectrices beatitudinis: cũ recte sint conditæ: uel a ioue ut apud eundẽ asserit Clinias cretensis: uel a minoẽ: quẽ ferũt p nouẽniũ habuisse collocutionẽ cũ Ioue p̃re ex cuius mõitis leges cretensibus cõstituerit saluberrimas. Strabo auctor est minoẽ solertissimum legũ latorẽ extitisse: q ciuilibus institutis ad mansuetiores uiuendi ritus pduxit cretenses: positaq; in mediũ decreta singula ab Ioue ea ferre cõmentabaẽ: hinc primũ minoa se ctatus alter minos ut aiunt nouẽ per annos in antro iouis ĩmoratus quasdã leges condidit: q consulta & sanctiones Iouis esse dissereret. Sunt q minoẽ insulæ cretæ dicant hospitẽ: sunt qui ĩdigenam. Illud inter oẽs constat cretã optimis ĩstitutam legibus fuisse eiusq; sectatores fuisse græcos imprimisq; lacædemonios: unde creditũ est mores cretenses magna ex pte laconicos esse. Ephorus & reliqui pdiderunt cretenses ab ineunte pueritia armis ac laboribus exerceri solitos calorẽ: & frigus & aspera uiaꝝ facile cõtemnentes. In pugnis plagas toleranter ferre ab arcu sagitas excutere saltationẽ armatã: q imago erat rei bellicæ frequenter saltare: q pyrricã uocãt: de qua ap̃ tranqllũ satis multa: lycurgus olim pegrinator in cretã pfectus est: ubi a Thalete musico & iuriscõsulto edoctus fuit: quonãmo do primo q̃dẽ rhadamantus deinde minos leges mortalibus dederit: ĩ egyptũ petens: gentis illius iura didicisse ferẽ: qui cũ rursus lacedæmoniã in patriã rediret ad ordinãda: leges incitatus appollinẽ delphicum cõsuluit. Indeq; instituta deferens condidit leges magna ex pte cõsimiles legibus cretensiũ: q ῥητραι. i. retræ appellanẽ tãquã oraculo sancitæ. Pueri ad arã: apud spartanos pueri uirgis cesi totũ diẽ in ara Diãæ cognomento orthiæ ad mortẽ usq; hilares ac leti pferunt plagas: q ex ipsis diutius uerberata tollerauit tã illustris clarusq; habeẽ: q̃ q maxie hi græco uocabulo dicunẽ uomonices. i. in ara contendentes. Dimicatio ipsa græce uocaẽ διαμαστιγωσις. i. diffagellatio: q̃ singulis annis fit: auctor Plutarchus ĩ apothegmatis laconicis. Seneca Hiero. Cæteri meminerunt laconicæ tolerantiæ: ob hoc ab Oratio dr̃ optimo epitheto patiens lacedemon: Emilius pbus: lacedemonioꝝ inquit moribus summa uirtus in pacientia ponebatur: scribit Seneca qd' lacedemonii liberorum suoꝝ indolem experiuntur publice uerberibus admotis illosq; adhortãẽ ut ictus flagellorum fortiter pferant & laceros ac semianimes rogant perseueranter uulnera pbere uulneribus. Mos ualet: institutum consuetudo lacedemonioꝝ communis consensus mos est: qui inueteratus consuetudinem facit. Vt Varro Seruiusq; declarant. Græci uno nomine appellant apud græcos πονος dr̃ labor & dolor: cum ĩter laborem & dolorem discriminatio sit: in hoc itaq; uberior pleniorq; est latina q̃ græca lĩgua. Amantes doloris: φιλοπονους: dicunt græci qd' significat amantes studiososq; laboris. φιλοπονια dicit amor laboris.

O uerboꝝ inops græcia. M. Tullius qui pomeriũ latinæ linguæ ptulit: qui Romanũ eloquium augere locupletare illustrare pro uirili parte contendit: in primo de finibus sentit ac pfitetur latinam linguam nõ modo non inopem ut uulgo putabaẽ sed locupletiorem ẽt esse q̃ græcã: tamen constat inter scriptores græcam lĩguam diuitiorem affluentioremq; esse q̃ latinam: adeo ut merito dixerit Lucretius patrii sermonis egestas: & Seneca in epistolis moralibus. Quanta nobis uerborum paupertas imo egestas sit nũq̃ magis quã hodierno die intellexit: & Hieronymus in præfatione Eusebii chronicorum: significatum est inquit aliqd unius uerbi proprietate: non habeo meum quo id efferã: & dum q̃ro implere sniam longo ambitu uix breuis uiæ spatia consummo. Quinti. quoq; testaẽ: copia nõsa græcis uinci. Cũ uarices secabanẽ: Docet exemplo marii q̃ dr̃ia sit inter dolore & laborare. Varicosum: fuisse mariũ historici testãẽ: & auctor est plutarchus: cũ utroq; in crure uarices patereẽ, eũ solutũ curs, medico alteꝝ secandũ præbuisse: neq; ullo suspirio emisso sectionẽ cõstanter ptulisse: sed cũ medicus iã transitum faceret ad uarices alterius cruris secãdas recusauit inquiens. ουκ ειναι το θεραπευματ ης αλγηδονος αξιον. i. curationem non eẽ dignam eo dolore. Plinius in. xi. sic refert: uarices in cruribus uiro tantũ mulieri raro. Caium mariũ qui septies consul fuit stãtẽ sibi extrahi passum, unum hoiem. Oppius auctor ẽ: sunt autẽ uarices uenæ in suris inflexe ac obtortæ: græ

Leges cretum cõditæ a mioe

Duo minoes

Pyrrhica

Lycurgus

Rhetre

Vomonices

Diamastigosis

Tolerãtia lacedemoniorum

Ponos philoponi

Philoponia

Latina lingua locuplenior græca

Patrii sermonis egestas

Varices secuit marius Varices quid sint

Mar. Tul. uaricosus
Locus iuuenalis
Horoscopus uaricosi
Nomothetæ
Palestra lacenaꝝ

ci. ξιχοσ uocant. M. Tul. uaricosus fuit Qui uelandrum uaricum gratia togā ad calceos usq; demisisse tradi tur: auctor est auicēna uarices accidere cursoribus & onera baiulantibus: & diu stātibus: hinc est illud saty rici poetæ. Varicosus fiet aruspex: ex grandi. s. consistitione; & quasi quadam stabulatione ac longo statu. Varices in quorūdam uentribus innasci testis est Cor. Cel. qui uarices aduri pcipit si recta est uena: si uero curua est & uelut in orbes quosdam implicatur utilius excidi: a quo uarices masculino genere dicunt alii fœminino usurpant. Iulius firmicus i. viii. Matheseos tradit uaricosos fieri: qui habuerint horoscopum in sexta parte sagittarii. Itaq; illi. Minos rhadamantus: lycurgus: solon: aliiq; nomothetæ: idest conditores legū significant. Spartiatæ in fœminas transtulerunt: ex instituto ligurgi uirgines spartanæ corpa cursibus ac luctatiōibus ac discoꝝ iaculoꝝq; iactibus exercebant: ut ριζωσισ. i. radicatio gignēdo cum filioꝝ robustior fieret & pulchre germinaret. De palestra lacenaꝝ fœminaꝝ: q̄ nudæ i gimnasio luctabant̄ affatim scripsimus: lup illa ꝑpertiana elegia cuius initiū est: multa tuæ sparthe miramur dona palestræ p̄cipit plato in. v. de re pu. Mulieres exercendas esse gimnastica: cū oīum opeꝝ natura cōpos sit fœmina. Eurotas: fluuius est: qui ꝑpe lacedemonē fluit: id quo natando exercebant̄ & sudorē diluebāt: sicut romani post exercitationem campestrem desiliebant in tyberim cā abluendi pulueris ac sudoris. Fertilitas barba. græce dr̄ πλησμονη των βαρβαρων fertilitas & opulentia barbaroꝝ. Quasi callum obducit: occalescer̄ uerbum uetus ē: qd̄ significat callum abducere plautus. Costæ occalluere plagis. Mar.

rum ꝑpessionem doloꝝ efficiet faciliorē: itaq; illi q graecie formam reꝝ publicaꝝ dederunt corpora iuuenum firmari labore uoluerunt. Quod spartiatæ etiā in fœminas transtulerunt: q̄ cæteris in urbib⁹ mollissimo cultu parietū umbris occulunt̄: illa autem uoluerunt nihil hoꝝ simile esse apud Lacenas uirgines: quibus magis palestra: eurotas: sol: puluis: labor: militia in studio est q̄ fertilitas barbara: ergo his laboriosis exercitationibus & dolor intercurrit: non nūq̄ ipelluntr̄: feruntr̄: abiiciuntr̄ cadūt. Et ipse labor: quasi callū quodā obducit dolori. Militiam uero nostram dico non sparciataꝝ: quoꝝ ꝑcedit admodū ad tibiā: nec adhibetur ulla sine anapestis pedib⁹ hortatio: nr̄i exercitus primū: unū nomen habeant uides: deinde qui labor quātus agminis ferre plus dimitiati mensis cibaria: ferre si quid

Occalescere
Fauces occalosæ
At tibias acies laconica
Procinctæ classes
Dispalati
Anapestus
Antidactylus

Tullius in epistolis. Consuetudo diutina callum iam obduxit stomacho meo. De callo aprugno: de callo in cibis affatim apud Suetonium: fauces gulonum oppido q̄ decenter a Seneca dicunt̄ occalosæ: tanq̄ callū obduxerint ex cibis ardentibus aduersus sensum feruoris cibalis: qui uix sufficienat gulam helluonum magis ardentem: q̄ ardeat feruens obsonium. Procedit ad modum ad tibiam. Tucidides lacedemōios tibiarum modulis in p̄lis usos esse refert: ut moderatores modulatoresq; fierent: qd̄ tibicinis numeris temperatur igit̄ cum ꝑcinctæ classes erant & instructa acies ceptūq; in hostem ꝑgredi: tibicines inter exercitū positi canere inceptabant. Ea ibi ꝑtentione tranqlla & uenerabili; quadā quasi militaris musicæ disciplina uis & impetus militū: ne sparsi dispalatiq; ꝑruerent; cohibebat̄. Aristo. autem in problematis morē illum ingrediendi ad tibiaꝝ modulos prœlii institutum esse a lacedemoniis scripsit. ινα τουσ δειλουσ ασχημονουντασ γινωσκωσιν. i. ut timidos minus honeste agentes cognoscant. In hanc s̄niam ait Valerius maximus spartanæ ciuitatis exercitus non ante ad dimicandū descendere solebat: q̄ tibiæ cōcētu & anapesti pedis modulo cohortationis calorē aīo traxissent. Vegeto & crebro ictus sono strenue inuadere hostē admoniti. Est autem anapestus ut grāmatici docent p cōstans ex duabus syllabis breuibus & longa: ut nebulæ: quē græci antidactilū noīant quasi dactylo contrariū dictus. παρα το αντιπαιειν quia repercutit dactylū sono reciproco. Vnde nomen hēat: exercitus ut interp̄tat̄. M. Varro dictus ex eo qd̄ exercitando fit melior Vegetius in

Exercitus unde
Exercitationem plus ꝑdesse q̄ medicos
Tactici
Agmen
Militaris gradus
plenus gradus
Fascem portant
Cibaria Ferre

secundo numerus militū exercitatur. Vnde ex reipsa atq; ope exercitus nomē accepit; ut ei nunq̄ liceret obliuisci qd̄ uocabat̄ Docet idem uegetius romanos milites tā ueteranos q̄ tyrones: exerceri solitos ad oēgēus armoꝝ: oēs. n. artes iugibus exercitiis ꝑficiunt: cuncta exercitatione cōualescunt: ut merito dictum sit quotidiana exercitia ad sanitatē plus ꝑdesse q̄ medicos: Armoꝝ doctores & magistros græci tacticos appellāt: dictio mendosa apud Vegetiū: nam ꝑ tacticos atticos legit̄ perperā. Quantus labor agminis: agmen dicitur exercitus incedens: qua in re custodiendū est ex militari disciplina: ut oēs milites incedendi ordinē sequent: quadrato agmine ibat romanus exercitus: qd̄ ꝑ loci rōne mutandū: militaris gradus dr̄: quo. xx. milia passuū horis quinq; conficiunt̄: plerūq; aūt gradus citatior est: quo totidē horis. xxv. milia peragenda sunt. Ei ita militari gradu. iiii. milia. in plēo gradu: quinq; milia per singulas horas supputant̄. Ferre cibaria: pondus baiulare usq; ad. lx. libras & iter facere gradu militari tyrones cogebātur: ut in expeditiōibus facilius annonā & arma portarent qd̄ antiquos milites factitasse dicunt idonei scriptores: & testis est Virgilius: q ait in georgicis: Non secus ac patriis acer Romanus in armis iniusto sub fasce uiā cū carpit & hosti. Ante expectandū positis stat in agmie castris. Vbi exposuit Seui. Iniusto sub fasce sub magno honore: magnū aūt onus dici pp arma: alimenta Vallū: Liuius in. iii. refert qntum cincinatum dictatorē iussisse ut milites adessent in cā pro martio ante solis occasum armati cum cibariis quisq; in. v. die coctis. Valisq; duodenis: seniores uero ut coquerent cibaria militi uicino: dū is arma pararet: uallūq; peteret. Dimidiati mensis. xv. dierum quæ differentia sit inter dimidiatū & dimidiū docet. Aul. Gel. in tertio & nos alibi explicauimus.

Scutum galeam: murus dicebatur apud priscos pedestris exercitus pter scuta cataphractis galeisq́; fulge bant. Est aūt cataphracta lorica siue thorax. Vnde cataphracti equites dicti & cataphractarii. De quo apud Propertium in eo uersu. Stat cataphractus equo cataphractæ naues apud thucididē ꝓ tectis nauibus: arma autem ꝓ membris habebant a militibus romanis: quia sicut nulli onerosa sunt sua ipsius membra ita illis onerosum non erat arma gestare: hinc illud silii: pro membris arma fuerunt. Clamor: mos græcoꝝ fuit si lenter inirent pugnā ac cōspiratu tacito nitibundi. Ex quo est illud homeri. Ast ibant taciti spirantes robur achiui. Contra romāi cum clamore aduer sus hostes congrediebant: quem clamorē barritū uocant: qui non prius debet attolli q̄ utræq́; acies se iunxerint Au. Gel. quid il le uult ardentibus clamor militum roma noꝝ: quem in congressibus prœliorū fieri solitum scriptores annalium annotauerūt cum ad manus uentum est: tum iam e ꝓpin quo hostis & impetu ꝓpulsandus & clamo re terrendus est: Cæsar in cōmentariis bel li ciuilis pōpeiani. Non frustra ingt antiqui tus institutū est ut signa undiq́; cōtinerent clamoréq́; uniuersi tollerēt. Quibus rebus & hostes terreri & suos incitari existimaue rūt. Adhuc: aducito uerbū est. A quo ob liget: qui fasciis & ligamentis uulnera deli get ac linteolis impositis deuinciat. Curtius ne obligato qdem uulnere aut segnius dsta nata exequit. Itē dū corripit: dum obligā tur oculi. Sene. impssit mortifeꝝ corpi uul nus: quo obligato a medicis minus habuit sanguinis impssit mortifeꝝ corpi uulnus.

Vallum Cataphra cta

Barritus Clamor militum

Obligare uulnus

ad usum uelint: ferre malū: nā scutū gladiū galeā: in honore nostri milites non plus numerāt quam humeros lacertos māus. Arma. n. membra militis esse dicunt. Quæ qdē ita gerunt apte: ut si usus fo ret abiectis oneribus: expeditis armis ut mēbris pu gnare possint: qd exercitatio legionū quid ille cur sus cōcursus: clamor q̄ti laboris est: ex hoc ille aīos in p̄liis paratos ad uulnera: adhuc pari aīo in exer citatū militem: mulier uidebit. Cur: tm̄ interest in ter nouū & ueterē exercitiū: quātū experti sumus. Aetas tyronū pleruq́; melior: sed ferre laborē con temnere uulnus consuetudo docet: qnetiam uide mus ex acie efferri sæpe faucios: & qdem rudē illū & inexercitatū q̄uis leui ictu ploratus turpissimos edere. At uero ille exercitatus & uetus ob eāq́; rem fortior medicum modo requirēs a quo obligetur. O patrocles inqt ad uos aduenien s auxiliū & uīas manus peto: priusq̄ oppeto malam pestem manda tam hostili manu neque sanguis ullo potis est pa cto profluens consistere: si qua sapientia magis ue

Quātum expti sumus: forsan ob bellū ci uile pōpeianum dixit hoc: in quo cæsar ha buit robora ueteranoꝝ qui ꝓfligarunt pō peiāos nouos milites. Et iexercitatos. O pa tri colles: mira cōmenta: & meræ nugæ di ci solent in huiusce loci implicatiōe magis q̄ explicantione: quidā exponunt o patrico les o municipes ciuesq́; eandē patriam colentes. Alii indoctius legunt ac indoctius interptant: q dicunt o pa trii colles: tanq̄ exclamatio sit ad montes patrios. Ego re solerter pensita lego o patrocles: Et ut ita legā sua det homerus apud quē non somniculose sed uigilanter obseruauimus tradi in. xi. iliados: quemadmodū eurypylus unus ex ꝓceribus græcoꝝ ab alexandro sagitta uulnerat. κατα μηρον δεξιον. i. in femore dextro: ita ut harundo ipsa in uulnere frangeret: qui exclamans ex uulnere ait. ω φιλοι αργειων ηγητορες ηδε μεδοντες: idest o socii principes primoresq́; græcoꝝ state: & aiaci auxilium ferte: mox factus est obuius patroclo claudicans ex uulnere femoris: quem patroclus miseratus age inquit heros eurypyle hoc unum mihi rñde utrum adhuc nostri hectori pares sint an impares atq́; ab illo profligantur: cui respondens eurypylus inqt ουκετι διογενες πατροκλεις αλκαρ αχαιων εσσεται idest o generose patrocles uel ut latini dicūt patrocle nō amplius erit ullum auxilium græcoꝝ tu me ut serues obsecro: in tētorium ducas sagittam ex femore euel las sanguinem nigrum aqua calida ablue uulneri. φαρμακα εσθλα idest medicamenta salutaria appōe: quæ te achilles edocuit: quæ ipse a chirone centauro iustissimo didicit: nā medici podalyrius & machaon escu lapii opitulari non possunt: quorum alter machaon uulneratus est: alter in campo sustinet ferociam troia norum: tunc patroclus medium hominem complexus ac baiulans tabernaculo intulit: ac super bouina co ria extendens adhibuit fomenta necessaria: postremo radicem q̄dam amari saporis manibus conterēs uul neri apposuit: q̄ dolores oēs sedaret: uulnus mitigaret: sanguinē supprimeret. Ex hac homerica narratiōe totus hic locus opinor transcriptus fuit a uetere quopiam poeta latino: cuius hæc uerba sunt introducentis eurypylum uulneratum implorantem suppetias opemq́; a patroclo. Et ita nodus: qui alioqui erat inenoda bilis facile dissoluitur; ut exponamus uerba hæc ueteris poetæ dici ab eurypylo ad patroclum: Ita legēdū erit o patrocles: ut sit uocatiuus casus ex formula græcanica: quem antiqui solutatorium appellant. Op peto pestem uetus locutio est: oppetere mortem: & oppetere mortem: & oppetere pestem. qd' significat mo ri. Plenus etiam sermo est oppetit: quod est moritur. Hostili manu: Alexandri: cuius sagitta percussus est eurypylus in femone. Potis: potens est potest. Virgilius. Nec potius ionios fluctus æquare sequendo. Persi us. Nec potis es nigrum uitio præfigere theta: declinatur ut docet Priscianus: hic & hæc potis & hoc pote. persius. Qui pote: uis dicam: idest quomodo possibile est. Consistere: dixit homerus: pro fluuium sangui nis uulnerato fœminæ ulyxem inhibuisse cantamine: cuius rei apud nr̄os. Plinius & Apuleius meminerūt. Namq́; esculapii: textura uerboꝝ sic ordināda est: saucii opplent hoc est implent porticus liberoꝝ escu

Locus pulcherrimus

Euripili

Vocatiuus salutatorius

lapii.i.podalirii & machaonis. Est āt sensus tanta est multitudo sautioꝝ ut podalirius & machaō circūual/lati sint ab hisq medelas uulneribus medicamētaq; deposcunt: ex quo fit inqt eurypylus ut illi a me adiri nō possint: hoc āt imutauit latinus poeta: cuius hæc sunt uerba: paulū deuius ab homero: apđ quem dixit eurypylus iō machaonē & podalíriū sibi nō posse opitulari & manus medicas adhibere: qm alter eēt uul/neratus: alter in pugna occupatus. Esculapius aūt celebrať utpote uetustissimus auctor medicinæ: ob eāq̃

Podaliri us Machaon

in deoꝝ numeꝝ receptus cuius deinde duo filii podalirius & machaō bello troiāo ducē agamenonē sequu ti; non mediocrē opē cōmilitonibus suis at tulerunt; ut auctor est Cor. Cel. quos home rus uulneribus rātūmō ferro & medicamē tis solitos esse ꝓposuit. Eurypylus: iā loqui tur Cic. Qui ali. ex. pa. Verba sunt eiusdē ueteris poetæ: q hæc oīa ab homero mutua tur; siue is accius: siue pacuuius: siue qcūq; alius uetustissimoꝝ latinoꝝ quoꝝ: poema/ta ad posteros non peruenere. Est aūt solati um homīs uulnerati; qui ad bellū ꝓficiscēs summere debet; ur dr peras duas: alterā dā doꝝ: alteram accipiēdoꝝ uulneꝝ abducet patricoles lege patrocles: q ut iā declaraui/mus ex carmīe homerico; eurypylū uulne ratum cōplexus intulit in tentoriū colloca uit sup coriū; obligauit; uulnus breuiterq;

Snia habē da in ore Esopus histro

oīa fomēta ac medelas adhibuit. Si qdē hō esset terentiana snia est hō sum hūani nihil nā me alienū puto: quā ait Seneca oporteř hoīes hēre in pectore & in ore. Est āt sensus si aliqd hūani hreť patroclus eurypylū ex uulnere claudicantē collocaret i cubili. Fo/ueretq; medicamentis qđ facit ap homerū; sed ap latinū poetā iducebať patroclus nō tā curans eurypylū: q̃ qrens ex eo qd agerēt græci & q̃uō pugnā sustinerent. Sed nihil uidimus: lego sed nihil minus ut snia qua/dret. Quid actū sit uerba patrocli ad eury pyli ex ueteri poemate: ap homeꝝ ita sciscitať: sed age heros eurypyle: hoc unū rñde:

stra deuitari mors pōt: nāq; Aesculapii liberoꝝ sau cii opplent porticus: nō pōt accedi. certe Eurypy/lus hic qdē ē homiem exercitatū: ubi tñ luctus cō tinuatus. Vide q̃ nō flebiliter rñdeat: rōem ēt afle/rat. cur æquo aīo sibi ferēdū sit. q alteri exitiū parat eū scire oportet sibi paratā pestē: ut p ticipet parem abducet pīocles credo ut collocet in cubili: ut uul nus obliget: si qdē hō esset: sed nihil uidim⁹. Quæ rit. n. qd actū sit eloq̃re: res argiuū ꝓlio ut se sultiet nō pōt hæc fari tñ dictis q̃tum factis suppetit labo/ris: qesce igiť & uulnus alliga: ēt si eurypilus pos/set: non posset Aesopus: ubi fortuna Hectoris no strā acrē aciē inclinata & cætera explicat in dolore. sic ē. n. intempans militaris in forti uiro gloria. Er/go hæc ueterāus miles facere poterit: doctus uir sa piēs facere nō poterit: ille uero melius ac nō paulo qdē: sed de cōsuetudīe adhuc exercitatiōis loquor nōdū de rōne & sapīa aniculæ sæpe inedia biduum aut triduū ferūt. sub duc. n. cibū unū diē athletæ Io uē olimpiū: eū ipm cui se exercebit iplorabit: ferre nō posse clamabit: Cōsuetudinis magna uis ē: pno

qūo græci tolerent excelsum hectorē; utꝝ resistant: an succūbāt. Etiā si eurypylus uerba sunt hæc. M. T. quoꝝ hic est sensus: si eurypylus potuit uulneratus talia fortites ferre: q̃to magis posse debet Esop. histrio dū agit eā fabulā; sustinerq; ꝑsonā eurypyli cōmenticiā; ex instituto scenio & ex fabulæ argumēto: de esopo tragedo Quinti. Cice. Pli. oēs meminerunt; de quo dixit ora. q grauis esopus; q̃ doctus roicius egit. Insignis est ut Pli. uerbis utar clodii esopi tragici histrionis patina sescentis sestertus taxata; in qua posuit aues; cātu aliquo aut hūano sermōe uocales: nūmis sex singulas coēptas; nulla alia dictus suauitate: nisi ut in his imi/tationē hois māderet: ne qstus qdē suos reueritus illos opimos & uoce meritos: hæc Pli. q ait esopū filiū ha buisse noīe clodiū; q margaritas cōuiuiis ad sorbēdū dedit: ut expireť i glīa palati: qd capent uniōes. He ctoris: uerba eurypyli: ap priscū poetā dolentet differentis: quēadmodū hector: fundit: fugat: sternit aciē

Patina esopi

græcoꝝ iā in fugā inclinatā: uerbū. n. tale aliqđ subintelligendū est. In forti uiro. s. eurypylo. Veteranus. Sene. scri. de cōsolatione ad matrem: ueterani inqt sine gemitu uelut aliena corpa excoriari patiunť. Ani/

Margari tæ ad sor bendum Senes in ediā ferūt Decrepiti minus fe/runt

culæ inediā ferūt: hipo. in aphorismis ait. γεροντεσ ευφορωτατα νηστειην φερουσι. i. senes facillime ieiuni um siue inediā ferūt: qđ fit ꝑp exiguū calorē: q iest senibus. Cōmentatores hipoc. aiunt decrepitos & capu lares senes nō facile famē tolerare: eosq; fulciendos esse sæpe cibo sed modico: sicut lucerna tā extinctioni ꝓxima deposcit pauxillū alimenti: cuius paucitas lumen recreat; exuberantia extiguit. Sub duc athletæ: athletaꝝ uita & ars sagina est ut inqt Gale. & repetitū est: i canōicis decretis. Di. nouissima de consecratione athletæ nisi largo cibo roborenť: fatiscūt: quē ob id athleticū uocat Cor. Cel. atq; hoībus bñ moratis tales cibos esse supuacuos. De pane athletaꝝ loquiť Gale. in lib. de cacochimia; Plini. ait athletas antiqtus pasci solitos ficis siccis: qm is cibus corpus & uires adiuuar; pythagoras exercitator primum ad carnes eos transtu lit: de athletis plura in cōmentariis suetonii. Iouem olympium sensus est athleta subducto cibo famis im paciens implorabit opem fidēq; iouis olympii; cui potissimum exerceť i ludis olympiacis decertans: athle

Cibus Athletaꝝ Frigus urit

tæ ut auctor est thucidides in olympiatico certamine campestrati pugnabant hoc est uerenda tecti subliga culis. Consuetudinis magna uis; græce dicitur κηρησισ ετεραφυσισ; idest consuetudo altera natura cuius uis tāta est ut interdū naturā uincat: hinc illud qnti curtii. Vicit consuetudo natura potentior; hipoc. Gale. Arist. cæteri: maximā esse uim cōsuetudinis cōcorditer ondunt: in aphorismis scriptum est: dandū esse ali quid cōsuetudini: idem in lib. de regimine acutoꝝ monet cumprimis noscendū esse egroti consuetudinē.

Vri.f.frigore & niuibus. Vir.penetrabile frigus adurit Luca.urebāt mōtana niues. Pli.dixit similes in quibusdam locis esse æstus imodici & frigoꝝ effectus. Valeri.Flaccus solibus & canis urebat luna pruinis. Silius hostē miles habes fractū ambustūq; niuosis cautibus. Pugiles cæstubus. Vir.luculēter describit pugnā daretis & entelli cæstubus factā q ex loris bubulis cōfecti plūbo insuto ferroq; rigebat: canit flaccus in.iiii.argonauticō quēadmodū amicus certamie cæstuū cōfligēs cū polluce datus est neci: Hom.quoq; in.xxiii. iliados in ludis patrocli funeribus celebrat cæstus epei & eurialı pugillū: quē totū locū imitatus est. Virg.in.v.æneı.

ctant uenatores in niue: in mōtibus. uri se patiūt. Inde pugiles cestibus cōtusi ne ingemiscūt qdē: sed qd hos: qbus olympioꝝ: uictoria cōsulatus ille antiquus uidet. Gladiatores aut pditi hoīes aut barbari quas plagas pferūt. Quomodo illi q bene instituti sunt accipere plagam malūt q̄ turpiter uitare. Quā sæpe apparet nihil eos male quā uel dn̄o satisfacere uel populo. Mittūt etiā uulneribus confecti ad dn̄os: qui querāt qd uelint: si satisfactum iis sit se uelle decūbere. Quis mediocris gladiator igemuit: quis uultū mutuauit unq̄. Quis nō mō stetit: uerū ēt decubuit turpiter? Quis cū decubuisset ferrū recipere iussus collū cōtraxit. Tm̄ exercitatio meditatio consuetudo ualet: ergo hoc poterit samius spurcus hō: uita illa dignus locoq; uir natus ad gloriam ullā partē aī tā mollē habebit: quā nō meditatione: & rōe corroboret. crudele gladiatoꝝ spectaculū & ihumanū nōnullis uideri solet. & haud scio an ita sit, ut nūc fit. Cū uero sontes depugnabāt ferro aurib⁹ fortasse multæ oculis quidē nulla poterat eē fortior cōtra dolorē & mortē disciplīa de exercitatiōe & cōsuetudie & cōmētatione dixi. Apagesis: nūc de rōne uideamus: nisi quid uis adhæc. A. Ego ne ut te iterpellē: ne hoc quidē uellē: ita me ad credendū tua ducit ōrō. M. sit ne igit̄ malum dolere nec ne: stoici uiderint. qui cōt ortulis quibusdā ac minutis cōclusiūculis nec ad sensus pmanatibus effici uolūt non eē ma'ū dolorē. ego illud quicqd sit tm̄ eē q̄tū uideatur nō puto: falsaq; ei⁹ uisiōe & specie moueri hoīes dico uehemētius. dolorēq; eius oēm eē tollerabilē: uñ igit̄ ordiar? an eadē breuiter attingā: q̄ mō dixi: quo facilius ōrō pgredi possit lōgius. iter oēs igit̄. hoc cōstat: nec doctos hoīes solū: sed ēt indoctos uiroꝝ eē fortiū & magnaīoꝝ & patiētiū: & hūana uincētiū: tollerāter dolorē pati. nec uero quisq̄ fuit. qui eū qui ita pateret̄ nō laudādū putaret. Quod ergo:

Cōsolatus uidet̄: dictū est in prio cōmētari: qd olympionices.i.uictor i olympiacis ludis habebat̄ apud Græ.in eo ferme honore: quo apud Roma.triūphalis iperator: uicere olympia est pinde ac cōsolatū adipisci. Accipere plagā.M.T.in ōrōne p milone testis est solere nos odisse gladiatores i pugnis gladiatoriis timidos & uitā obsecrātes. Contra fortes & aīosos & se acriter ipsi morti offerētes cupere seruare: fuit olim qdā gladiator in ludo cæsaris: q cū uulnera eius a medicis execabant̄ ridere solitus fuit. Vel domino: munerariū significat.i.editorē muneris gladiatorii: q familias gladiatoꝝ a lanistis cōparabat. Decūbere.i.succūbere: mori aliās egrotare & iacere gelius: affert̄ plim egra ualitudine oppssum decūbere. Decubuit: iacuit: sensus est gladiatores ēt curare ut honeste in morte cadāt: qd cæsar: & olympias alexādri mr̄ fecisse tradūt̄. Quis collū cōtraxit: flauius ī cōiuratiōe neroniana depręsus admonitus a tribuno cui nex flauit mandata erat pțēdere ceruicē: utinā ait cu tā fortiter ferias ut ego ceruicē firmiter petendā. Meditatio: scribit Vege.nihil eē tā difficile: qd nō assidua meditatio facillimum reddat meditatiōes romanoꝝ dici optie pñt: ut Iosephus ait cōflictus sine sanguie. Cōtraq; plia uera meditatiōes cū sanguie: sunt āt meditatiōes exercitatiōes. Samius nomē ē gladiatoris: ut paci deiāus apud Ora. & Luci. & M.Tu. fortassis ab īsula samo nomiatus: ut serui capadoces: getę: dauı: a locis dicebant̄. Spurcus: sordidus: famosusq. Illa uita.s. gladiatoria. Crudele de spectaculo gladiatorio fusius annotauimus apud Suet.in primo cōmentario. Iustinia.īperator libro codicis.xi.fieri uetat spectacula gladiatoria tā q̄ ccuēta & ihumana crudelitate satis plena in qbus ut inqt Cypria.hō occidit̄ ī hoīs uoluptatē. Sōtes: tales.n.ad gladiaturā parāt̄ noxii.s.& ob maleficia dānati ad necē. Auribus multæ: sensus est disciplinæ multæ auribus esse possūt ex libris phoꝝ ex audicu doeumētoꝝ salubriū: iuxta illud Oratianū si mō culturæ paciētē cōmodet aurē: sed oculoꝝ sensu: q est accerrimus: nulla efficatior disciplina cōtingere pōt ad dolorē contemnendū: q̄ spectare gladiatores in arena fortiter & alacriter digladiātes: sine gemitu: & quadā quasi hilaritate gestiētes. Cōmentatione: agitatione tractatione: alias excogitatione. alibi. M. T. que pōt esse in uino cōmentatio. Cōminisci dictū ut ait. M.V.a con & mente cū cōfingunt̄ i mēte q̄ nō solū funt: hinc cōmentū & cōmentario. Apagesis: uerbū cōmicū qd significat abduc si uis & remoue. Apule.apagesis iactuentos deos. Interpellare: iterpellare est loquentem: uel aliqd agentem iterrūpe: uñ iterpellatores dicti. M.T.i lr̄is inqt sine iterpellatore uersor. Stoici ui.nō uult Cice.negare dolorem esse malū qd factū ė stoici: sed ōndere eū esse tolerabilem & fortiter ferendū. Cōtortulis: uicæ spinaꝝ cōnexis. Magnanimoꝝ: aius

Cestus

gladiator ridens ī se ctiōe uulneꝝ. decūbere

Vtinā tā fortiter ferias

meditationes cōflictus sine sanguine

Hō occidi cur in uoluptatem

cōmētatio
Cōmentū
Apagesis

Megalopsicos
Magnanimus affectiones
Affectus
Andria
Vir a uiro

magnus & fortis nulli: neq; hoi neq; pturbationi ai nec dolori nec fortunæ succũbit græce dr̃ μεγαλοψυχος magnanimitas: μεγαλοψυχια: magnanimus ut inqt Ari. nec ꝓsperis gaudebit nimiũ nec aduersis nimiũ tur babit. Extimescere: tior est de uẽturo malo. Nõ fe. ꝑ. dolor est & ægritudo de pñti malo. Recte affc. M. T. fere sp affctiões appellat: quos alii affectus uocãt: affectiões si recte sunt uirtutes uocant: si a recta rõne auer sæ sunt uitia fiũt: & pturbatiões appellant q̃ græci. παθη: uocãt de qbus fusius uberiusq; dicet in q̃rta tuscu lana: affectio ut definit Cice. in rhet. est q̃dã ex tpe aut ex negocioꝝ euẽtu aut administratiõe aut hoium stu dio cõmutatio reꝝ. Sed ab ea una: fortitu dinẽ signat. q̃ ꝓprie uirtus dr̃. quã græci an driã uocãt. Ex ui. uir. Lactã. in li. de opifi. cio: uir inqt noiatus est: qd in eo maior uis ẽ q̃ in fœmina. Et hinc uirtus nomẽ accœpit: uñ cũ uiꝝ dicimus non tã sexũ signamus: q̃ robustũ & fortẽ: uiri. n. ꝓpria uirilitas est & robur. Neglige inqt dolorẽ: illud dogma epicuri pinde ac incõstantis phi: q cũ dolo rẽ sũmũ malũ esse dicat suadet tñ dolorẽ es se negligẽdũ: tãq̃ in eo nihil mali sit: & ita pugnãtia iter se loquẽs merito refellit: uo lẽs at epicurus docere dolorẽ eẽ negligẽdũ.

Dolor longus leuis
Summum
Pleuren

ita dicitabat dolor in lõginqtate leuis ĩgra uitate breuis. Vt eius magnitudinẽ celeritas diuturnitatẽ aleuiatio cõsolet notũ est epi curi uerbũ: dolor si lõgus leuis: si sũmus bre uis: qd in pñtia a Cic. refellit: ꝓpea q dolor aliqñ lõgus est & grauis sũmus e nec breuis. Sũmũ: maximũ itelligit: quo nihil sit ma ius sicuti iuppiter sũmus dr̃: ꝑ maximus su pmusq;: & a Vir. dictũ est sũme deũ: ꝑ ma xime deoꝝ. Latera: morbus lateꝝ: pleure ticus græco uocabulo dr̃: q acutus est: late ris dolore cõsũptus est Luci. crassus orator.

De podagra rubens
podagra
Molestum
ocium quod
Exemplum
clodii po
dagrici
Agrippa
mersit
in acetum
crura cum
ratio sexti
pompeii po
dagra bal
buciens

Abest a sum. do. magnus põt esse dolor sed nõ sũmus hoc est maxius: ille. n. sũmus me rito noiat: quo nihil grauius neq; dici: neq; excogitari pt: uñ cũ dolet ps corpis talis do lor magis magnus: q̃ sũmus est noiandus. Tñ ho. s. epicuꝝ: quẽ Lucre. cũctis morta libus anteponit: q genus humanũ igenio su pauit: & oẽs exoriẽs. stellas extinxit ut ethe rius sol. Nõ cõ. nõ statim. Doloribus pod. podagræ morbus: ratior solebat esse: ut iqt Pli. patrũ auorũq; memoria: q peginus est nã si italiæ fuisset antiqtus latinũ nomẽ iue nisset: fœminæ & eunuchi ut auctor ẽ Hip. nõ fiũt podagrici est podagra cubẽs hoc est calida: est frigida: est multiplex: de qua ap medicos plera ĩterrogatus publius mimo graphus: qd nã esset molestũ ociũ: podagri ci pedes: dixit Ser. Clodius magnitudie do loris in podagra coastus: ueneno crura pun xit: & postea caruit sensu oi æq; q̃ dolore in ea pte corpis. M. Agri. cõflictatus graui mor bo pedũ: cũ dolorem eũ ppeti neqret crura demersit in acetũ calidũ. in acerrio impetu morbi. atq; ita euasit. Sextus Põpe. correptus dolore podagre mersit in triticũ sese sup ge nua: leuiatusq; siccatis pedibus mirabili mõ postea hoc remedio usus ẽ. Si saturnus dñs genituræ fuerit ut do cet iulius firmicus facit pneumaticos: hoc est pulmone laborãtes & podagricos: est q̃dã podagra quã histori ci balbuciẽtẽ appellãt: q̃ laborauit Lucius Silla dictator. Forticulũ i tor. & strã. iter ĩtestinoꝝ mala & ægritu dĩes abscõsas sunt tormia Dysenterio græce uocat. In tormibus: ĩtestina exulcerant: ex his cruor manat: fre quẽs deiiciẽdi cupiditas dolor in ano est. auctor Cor. celsus in. iiii. q laborat hoc morbo dr̃ uocabulo græco dysentericus: latino torminosus. iã nomẽ dysenteriæ puulgatũ est iter medicos: cũ torminũ nomẽ ignorẽt quod sane

& postulat a fortibus: & laudat cũ fit: id aut extime scere uenies aut nõ ferrẽ ꝑsens. nõne turpe est. Atq uide: ne cũ oẽs rectæ aĩ affectiones uirtutes appelle tur: nũ sit hoc ꝓpriũ oium nomẽ: sed ab ea una quæ cæteris excellat oẽs noiatæ sunt. appellata est. n. ex uiro uirtus. Viri ãt ꝓpria maxime est fortitudo. cu ius munera duo maxima sunt. mortis dolorisq; con temptio. Vtendũ est igit his: si uirtutis cõpotes uel potius si uiri uolumus esse: qm̃ a uiris uirtus nomẽ est mutuata. Quæres fortasse quomõ: & recte. talẽ. n. medicinã philosophia ꝓfitet uenit. Epicurus hõ minime malus uel potius uir optimus tñ monet q̃ tũ intelligit. neglige inqt dolorẽ: qs hoc dicit: idem q dolorẽ summũ malũ: uix satis cõstanter. audiam9 si summus dolor est inqt breuẽ esse necesse ẽ. A. ite rãdũ eadẽ mihi. ista nõ. n. satis ĩtelligo qd summũ di cas esse: qd breue. M. sũmũ quo nihil sit supius: bre ue quo nihil breuius: cõtẽno magnitudinẽ doloris a qua me breuitas tpis uindicabit ante pene quã ue nerit. sed est rãtus dolor: quantus philoctetæ bene plane & magnus qdem uidet. sed tñ nõ summus. ni hil. n. dolet nisi pes. possunt oculi: põt caput latera pulmones: possunt oia lõge igit abest a summo do lore. Ergo inqt dolor diuturnus hẽt letiæ plusq̃ mo lestiæ: nũc ego nõ possũ tñ hoiem nihil sapere dice re. Sed nos ab eo derideri puto. ego summum dolo rẽ: summũ aũt dico ẽt si decẽ atomis est maior alius: nõ cõtinuo dico esse breuẽ multosq; possum bonos uiros nomiare: q cõplures annos doloribus podagræ crucient maximis. Sed hõ cautus nũq̃ terminat nec magnitudis nec diuturnitatis modũ: ut sciat qd sũ mũ dicat in dolore: qd breue in tpe. omittamus igit hunc nihil ꝓrsus dicentẽ. cogamusq; confiteri non esse ab eo doloris remedia quærenda: qui dolorẽ ma loꝝ omnium maximum dixerit: quamuis idem for ticulũ se in torminibus: & in strãguria sua præbeat.

qđ sanep q̃ maię est græcá dictioné esse latinis cognitissimá: latiná uero pœnitus ignotam. Nonius tormines masculino genere enũciat dieiq; ex eo ait qđ dolore torquãt: citans hoc Ciceronis testimoniũ. Si solis radius saturnũ p quadratũ accesserit igenitura hõ interribit dysenterio: ut refert firmicus in finus i. yii. matheseos auctor est Hip. mortiferę esse signũ in dysenteria si carnes egerant: ait Galenus dysenteriá fieri: qñ nimia exu berás calore ætatis íficit: & fit salsa: strãguriá uero appellãt urinæ difficultaté: ut docet Cor. cel. in. ii. auctor ẽ Hippo. in aphorismis in senectute strãgurias dyspneas: dysurias: cacesias esse frequẽtes: est aũt dyspnoea spi rãdi difficultas: [illegible] i. pœne qđ strãn guria: q̃ ut ait Galenus fit ex uesicæ passioni bus uriná supprimés. Cacesia malus corpo ris hítus significat. M. Cato uinũ cõcinat ui medica pollens ad dyspepsiá & strãguriá. i. ad malá cõcoctioné: & urinæ difficultatem. ubi uoles inqt cibũ cõcoqre & lociũ facere: hic bibito q̃tũ uoles sine piculo. Epicurus: ut ad uerba Cice. explicáda reuertamur for titer satis toleraui i tormina & strãguriá q̃ Se neca torméta uesicæ & ulcerati uẽtris appel lat tum libro. ix. epistolaꝝ sic scribit laudat Epicucus & pbat male ualitudis doloꝝ gra uissimoꝝ ppessioné. in qua fuit illo summo ac fortunatissimo die suo. Ait. n. se uesicæ & ulcerati uẽtris tormenta tolerare ulterioris doloris accessioné nõ recipiẽtis: esse nihilo minus sibi illũ beatũ idem in. xxuii. beatissi mum inqt hũc & ultimũ diẽ ago Epicurus: cũ illũ hinc urinæ difficultas torqret: hic in sanabilis exulcerati dolor uẽtris sumpsit ãt hæc Sene. in epistola epicuri: quá iá moriés: ad idomeneũ siue hermachrũ scripsit: quá Cice. ita interptaf: cũ ageremus uitæ beatũ: & eũdẽ supmũ diem scribebamus hæc: tãti aũt morbi aderát uesicæ & uisceꝝ: ut nihil ad eoꝝ magnitudiné posset accedere. Cõ pensabaf tñ cũ his oibus ai leticia: quá capie bá memoria rõnũ inuẽtorũq; nroꝝ: obiisse epicuꝝ calculo urinæ exitũ ipediente her machus laertiusq; testáf. Ab his. s. stoicis. Eoꝝ uirtus: stoicoꝝ. Cũ pu. la. hos appel lát græci: [illegible]: q̃si maxa cõtendentes de tollerãtia plagaꝝ: cuius rei facta est supi us mẽtio copiosa. Exclamabis ut mu. inter rogatiue legendũ. q. d. idecoꝝ esset uiro ui rilitaté pfitenti exclamare uice muliebri in dolore. Eiulatio. n. mulieꝝ ppria est: que a molicie noianf: ut. M. Va. Lactãtiusq; notifi cãt. Sedate: æq̃nimiter: & aío qeto. Vná ré. s. hõestũ ipm atq; uirtuté: q̃ noíe honestatis laudis dignitatis: decoris cõtinenf. Tute i. duplex est uis aíoꝝ atq; naturæ: una ps in ap petitu posita est: q̃ græce dr [illegible]: q̃ hoiem: huc & illuc rapit. Altera i rõne: q̃ uitæ regla est itaq; rõ pesse debet: appetitus uero obtẽ pare: uñ q dicit impera tibi ipsi hoc ítelligi uult: ut rõi ipeno sit appetitus in seruitute: quo ope nihil pstãtius: qué magis inqt Sene. admiraberis: q̃ q ipat sibi: q̃ q se habet i po testate facilius est gentes barbaras regere q̃ aíum suũ cõtinere & sibi tradere. idem in. iii. qstionũ ait nullam maiorem esse uictoriá q̃ uitia domuisse: tũc aíanti sanitas adest. & uires & pulchritudo: ut scite tradit plato nicus Apu. cũ rõ totá regit: parentq; appetitus siue cupiditas & irascentia: nihil appetũt; nihil mouent: qđ in tile esse dixerit rõ q uelut dña oíum ac regia capitis arcem tenet coercens effrenes cupiditates. Molle qdam hæc est ps appetitus & uoluptatis: q̃ auctore Sene. mollis est enecuis mero atq; unguento madens. Senile: i fractũ debilitatũ: sicut senio senex uietus & lãguidus. Cõnixa suismet adminiculis innixa: nihil externæ

aliũde igiť est q̃renda medicina: & maxíe q̃dẽ si qd maxime cõsentaneũ sit quærimus ab iis. qbus q̃ ho nestũ sit sũmũ bonũ q̃ turpe sũmũ uideť malũ. His tu præsentibus gemere & te iactare nõ audebis pfe cto. loqueť. n. eoꝝ uoce uirtus ipsa tecũ. tu ne cum pueros lacedemone adolescẽtes olympiæ: barbaros in arena uidens excipiẽtes grauissimas plagas & fe rẽtes silẽtio: si te forte dolor aliqs ptulerit exclama bis ut mulier: nõ cõstãter & sedate feres: fieri nõ pt natura nõ patiť. Audio pueri ferũt gloria ducti. fe rũt pũdore alii. multi mœtu. & tñ ueremur: ut hoc: qđa tã multis: & qđ tot locis pferať natura nõ paria tur. Illa uero nõ modo patiť: ueꝝ ẽt postulat. Nihil. n. præstãtius habet: nihil qđ magis expetat: q̃ hõe stare q̃ laudeť: quã dignitaté: quã decus: hisce ego pluribus noíbus uná ré declarari uolo. sed ita utar: ut quã maxíe significé plutibus. Volo aũt dicere il lud hoi lõge optimũ esse qđ ipm sit oprãdũ p se a uir tute pfectũ: uel ipsa uirtute sitũ sua spõte laudabile qđ qdẽ citius dixerim solũ: quã summum bonũ. At q̃ ut hoe de honesto: sic de turpi contraria. Nihil tã tetrũ. nihil tã asp̃nandũ: nihil hoíe idignius. Quod si tibi psuasum est: principio. n. dixisti plus in dede core mali tibi uideri: quã in dolore: reliquũ est ut tu te tibi iperes. Quã q̃ hoc nescio quõ: dicať q̃si duo si mus ut alter iperet: alter peat nõ inscite tñ dr. est. n. aíus in partes distributus duas: quaꝝ altera rõnis ẽ particeps: altera exps. Cum igiť præcipiť: ut nobis mẽtipsis iperemus. hoc præcipiť: ut rõ coerceat te meritaté. In animis oíum est fere natura molle qdã demissum. humile. eneruatũ quodãmodo & langui dũ. senile sed nihil aliud est in hoíe deformius. sed p̃sto est domina oíum & regina rõ. quæ cõnixa p se & pgressa longius fit pfecta uirtus. hęc ut iperet illi p ti aí quæ obedire debet. Id uidẽdũ est uiro. quo nã mõ iqes. uelut sermo domius: ueluti iperator militi

tormines
Hippocr.
Galenus
Hippo. de
strãguria
Dyspnoea
dysuria
Cacesia
Dispepsiá
malacon
coctio
Epistola epicuri
Mors epi curi
Bomõices
eiulatio
Muliera molicie
Appentus
Orme

Exhortatio ipatoris calcar Hortamēta tyrtei — opis indigna. Velut ser uo dominus: nō unū est iperādi genus. Aliter iperat princeps ciuibus: aliter ipera
tor militib9. Aliter dn̄s seruo: aliter pr̄ liberis: aliter magister discipulis. Itaq; sicut uaria sunt impia: ita aio℞
uarietas uario genere iperādi coercēda est: ut alius impio seruili: alius iperatorio: alius pr̄no cohibendus sit
ut ita castigatus in officio cōtineat̄. Fractos pudore: igenia inqt Hiero. liberaliter educata facilius uerecun-
dia q̄ metus supat: & quos tormēta nō uincūt: interdū uincit pudor. Vt bonos milites: nihil sic cōtinet in
officio disciplinaq; castrensi milites q̄ imparoris admonitio exohortatioq;: hoc est acerrimū calcar: hic fo-
mes hoc icitabulū ad aīos militū cōmouē-
dos: hinc ait silius Corda ui℞ fouet ortādo
reuocatq; uigorē: alibi de scipione inqt uo-
ce tenet dū uoce uiget apud L. lōge sunt cō-
tiōes ipatoriæ: qbus alacritas militaris exci-
tat̄: olim tyrteus ꝓ cōtione militari carmia
exercitui lacedæmonio℞ recitauit cōtinētia
uirtutis hornamenta qbus tn̄ ardorē militi
bus iniecit: ut nō de salute: sed de sepultura
tn̄ cogitarēt. Sic aīatus lacōicus exercitus tā
ardēter alacriterq; cōflixit cū hostibus mes-
Pacuuius poetā — senus: ut uictoriā reportauerit. Nō ni. in ni.
pacuuius brūdusius tragædia℞ scriptor illu
stris ennii poetæ ex filia nepos: romæ pictu-
rā exercuit: ac fabulas uendicauit: deinde ta
rentū trāsgressus ꝓpe nōnagenarius diē obi
Niptra Scitu digna — it: sicut ait Fabi. Quint. grauitate sniā℞ pō
dere uerbo℞: auctoritate psonarum clarissi
mus fuit citra tn̄ nitorē. Inter cæteras fabu-
las scripsit tragædiā titulo niptra q̄si laua-
cra cuius argumētū erat ulyxes: q materia ē
homericæ odissea: in q̄ iducebatur euticlia
nutrix ulyxis abluēs pedes alūno: q sub ha-
bitu mēdici domū reuenerat ignorabilis su
is uidet̄ aūt hæc fabula sumpto ex homero
q libro odyssēæ unde uigesimo scribit: quē
admodū euryclea nutrix iussu pœnelopes
lauit pedes ulyxi tanq̄ hospiti: quē recogno
uit ex tactu cicatricis quā hēbat i femore olī
pcussus ab apro dente fulmineo: dū uenat̄
in mōte parnaso una cū filiis autolyci. q. can
tami e sanguis ꝓfluuiū sistēres: domūq; pr̄is
autolici deferentes diligenter curauere: da-
tisq; splendidis mūeribus in ithacā deduxe
re ex niptris pacuuianis sunt opinor illi uer
sus iucūdissimi: qbus loqt̄ eurycha lauans
ulyxi ignoto pedes. cedo tn̄ pedem lymphis
Succusare Succusator — flauis flauū puluerē mānibus isdē: qbus uly
xi sæpe pmulsi abluā: latitudinēq; minuā manuū multitudine: pacuuiū in niptris citāt identidem scripto-
res idonei: igit̄ in niptris inductus ulyxes uulneratus in fœmine ab apro nō nimis: sed modicæ lamentat̄ quē
ad illos q eū sauciū ferūt: dicit uerba hæc apud Pacuui. pedetentī ite & sedato nisi: qbus plane uerbis signi
ficat se dolorem tempanter ferre: dū iubet ut sedatæ caute molliter deferat̄: ne succussu. i. succusatura: & ni
mia concussione gradientium dolor augescat: succussare. n. est frequenter excutere: un̄ succusator æquus di
ctus q sessorem uexat: i hāc ferme sniām est illud actianū. Agite ac uulnus ne succusset gressus caute ingre-
dimini: hoc aūt credo referendū esse ad uulnus illud apri dente inflictū pœne letaliter: & tunc sauciū ulyx-
xem ac gemebūdū filii autolici domū deportarūt: inhibito sanguis ꝓfluuio carminibus: cuius homericæ
sniæ: Pli. & Apu. meminerūt. Leuiter ge. more leuiculæ muliercule. Tu quo. uly. Verba sophoclis tragici
poetæ græci: q prior q̄ pacuuius scripsit niptra: quo archetypo usus est in niptris ipse Pacu. eodem pœne ar-
gumento & stilo illud dissonū qđ pacuuius modicæ lamentārem fecit ulyxem sauciū quem sophocles fece-
rat p quā flebiliter eiulātem. un̄ his uerbis ap̄ Sopho. castigat̄ ulyxes ab his q eū sauciū ferūt. Poeta pru. so-
phocles de quo supra dixius. Retinere. uerba ulyxis saucii ex niptris sophocleis. Incipit la. Verbū cicerōis
Niptra un̄ — colligentis ex uerbis q̄ ulyxes dixit ap̄ Sopho. illū succūbere dolori labiq; nec retinere cōstātiā. Opite: uer-
ba ulyxis: q cū uidisset se labi in dedecus & dignum esse castigatōe ex illo prio eiulatu repente mutat cōsili-
um & orōnem. iāq; cōuersus ad tollerātiā doloris ait tegite uulnus & abscedite: cū prius dixisset ulcus nuda-
te. Quassu. cōcussiōe & q̄ssatiōe. In ex. ni. in extrema pte tragædiæ sophocle: q inscribit̄ niptra pluralita-
tis noīe a uerbo græco νιπτω: qđ significat lauo. Cōq̄ri fo. nō la. licet uiro forti accusare fortunā & de eius

uelut parēs filio: si turpissime se illa pars aī geret: q̄
dixi esse mollē: si se lamētis muliebriter lachrymisq;
debet uinciat̄ & constringat̄ amico℞ ꝓpinquorūq;
custodiis. sæpe. n. uidemus fractos pudore: q rōne
nulla uincerent̄. Ergo hos quidē ut famulo uinclis
prope ac custodia arceamus. Qui āt erūt firmiores.
nec tn̄ robustissimi: hos admonitu simili oportebit
ut bonos milites reuocatos dignitatem tueri. nō ni
mis in niptris ille sapiētissimus græcie saucius lamē
tatur uel modice potius: pedetetim inqt ite & seda-
to nisu: ne succussu arripiat maior dolor. Pacuuius
hæc melius quā sophocles apud illum. n. per quam
flebiliter Vlyxes lamētatur in uulnere. tamen huic
leuiter gementi illi ipsi qui ferunt saucium personæ
grauitatem intuentes nō dubitarūt dicere. Tu quo
q; Vlyxes: quāquā grauiter cernimus ictū nimis es
pene animo molli: qui cōsuetus in armis æuum age
re. intelligit poeta prudens ferendi doloris cōsuetu
dinem esse non contēnendam magistram: atq; ille
non imoderate magno in dolore. Retinete: tenete.
opprimite ulcus nudate heu miserum me excrucior:
incipit labi: deinde illico desinit. o perite: abscedite.
iamiam dimittite. nam in attractatu: & quassu seuū
amplificatis dolorem. uides ne ut obmutuerit non
sedatus corporis: sed castigatus animi dolor. Itaq; i
extremis niptris alios quoq; obiurgat: isq; moriens
cōqueri fortunā aduersam nō lamētari docet. Id ui-

in equitate

iniqtate cōqri:sed lamentari nō licet:cū cōqstio sit uirilis lamētatio mulieris. Huius aī.f.ulyxis. Qualem ui.ne.famigerati sunt septē illi graecie sapiētes.q re uera sapiētes nō fuerūt:sed similitudinem qdā gerebant speciēq; sapiētū.M. Cato quoq; & Caius Leli.habiti sunt sapientes & noiati.nec tñ fuerūt sic sapiētes;ut sapiētē intelligi uolūt phi:sicut pfectus orator nullus unq̄ fuit. Vnde dicebat M.Anto.disertos se uidisse multos eloquentē oino neminē:isidebat uidelicet in eius mente spēs eloqntiæ quā cernebat aīo:re ipsa non uidebat. Cōsimiliter idea qdā sapientiæ isidet mentibus phoꝝ:ut aīo cernāt sapientē:quē re ipsa nō uident. Parti ife

Qui sapiētes dicti nō fuerūt orator pfectus nullus

ri est officiū.fletus muliebri igenio additus. huius aī pars illa mollior rōni sic paruit.ut seuero imperatori miles.prudēs. In quo uiro erit pfecta sapientia quē adhuc nos qdē uidemus neminem: sed philosophorū sententiis qualis futurus sit: si mō aliqñ fuerit exponit̃ is igit̃ siue ea ōro:quæ erit in eo pfecta: atq; absoluta:sic illi parti iperabit iferiori : ut iustus parēs pbis filiis:nutu q̄ uolet cōficiet:nullo labore nulla molestia.eriget ipse se suscitabit̃:instituet:armabit ut tāq̄ hosti sic obsistat dolori. Quæ sunt ista arma cōtētio:cōfirmatio:sermoq; intimus:cū ipse secū:caue turpe qcq̄ quā lāguidū nō uirile. obuersent̃ species honestæ aīo.zeno pponat̃ Eleates.q perpessus est oīa potius quā cōscios delēdæ tyrānidis indicaret. De anaxarco democririo cogitet̃ q cum in manus Cypri nicocreontis regis icidisset:nullū genus supplicii deprecatus est.neq; recusauit. Calanus indus idoctus ac barbarus in radicibus caucasi natus sua uolūtate uiuus cōbustus est.nos si pes cōdoluit

rio.animi pars inferior est appetitus : & illa mollior:q̄ facile uincit̃.Supior uero est rō: q̄ uult regina in arce cōsistit iuicta & iseparabilis. Vt iustus pa.fi.Aristo.in.ii.œconomicū scribit.duplicē esse spēm timoris.Alterā cu reuerētia & pudore:qua ad patres utunt̃ filii pbi:alterā cū odio:qua ad dños serui. Idē in.iii.politicoꝝ refert gubernationē patrisfamilias esse regiā q̄ dam domi ptātem. Regiā uero ptātem esse ciuitatis & gentiū q̄si domesticā qndā gubernationē. Caue turpe qcq̄:uerba sunt q̄ secū dicit sapiēs:cauendū sibi esse ne dicat:ne faciat qcq̄ turpe aut effœminatū:qd' merito esse possit reprehensibile.Sapiens.n.ubiq; locoꝝ tempoꝝ reꝝ:seruabit decoꝝ.ideoq; in dolore nō lamentabitur flebiliter:esset.n.in decoꝝ. Zeno elea. celebratissima est.Zenonis huiusce in pferēdis doloribus ccuciatibusq; pacientia : q cū adolescentes nobilissimos cupiditate liberādæ patriæ iflāmasset cōtra tyrānū phalarim: uel ut alii rtadūt nearchū:facto iudicio cōpnsus traditusq; tortoribus est torquēdus: q cū intolerādis ccuciatibus lacerarec̃:ut consoos cōiurationis noiaret nemine illoꝝ noiauit:sed amicos itimosq; tyrāni pticipēs cōiurationis esse dixit.Deindecū qppiā se in aurē tyrāni clam loq uelle significasset:eam mor

Exēplum zenonis patientie

dicus correptā nō ante dimisitq̄ rapta aure populatū caput reliqsset. Vale.maxius hæc duo paciētie exēpla duobus Zenonibus assignat.Laertius & alii ab uno Zenone eleate utrūq; factū esse cōmemorant. Demetrius ait nō aurem sed nasum morsu amputasse; Antisthenes addit cū amicos tyrāni noiasset ueluti cōscios interrogatū ab illo esset ne qspiā alius dixisse:tu solus est ciuitatis pnities ac pestis:hic cōsultus a Dionysio q d nā philosophia præstaret cū respōdisset contemptū mortis. Impassibilis flagellis tyrāni obiectus sniam suā: ut iqt Tertulli. in apologetico:ad mortem usq; seruauit; dicitur Eleates a patria Elea: quæ ciuitas est lucaniæ quā qdam helam a fonte noiarunt:alii a paludæ dictā opinant̃ ;quæ græcæ τοιλοσ dicit̃. Eleatæ ferūt parmenides & Zeno pythagoricæ secte sectatores p quos Eleā institutis legibusq; bene formatā fuisse autumat. Strabo in.vi.geographiæ.Alius fuit ille Zeno cōditor sectæ stoicoꝝ. De anaxarcho democrito:anaxarchus abderites inimicū habuit nicocreontē cypri tyrānū a quo cōprensus cōiectus est in pilū pnsanæ siue mortariū saxeū:qd græci ολμον uocāt ibiq; ferreis malleis cōtusus adeo tollerāter patienterq; ptulit asperimos illos cruciatus:ut uerbū illud memorabile cōduplicauerit;tunde tunde anaxarchi follē:anaxarchū.n.non tūdis ad ultimū amputationē linguæ minitāte tyrāno protinus dentibus abscissam & cōmanducatā linguam i os eius ira paculū cōspuisse fert̃ auctores Valer. Laert. Tertul. cæteri. Democritus dicit̃ a Cicero.qm Democriti auditor fuit & sectator. Depcatus est; ppulsauit: depulit abegit.recusauit hoc.n.significat hoc in loco depcari sicut ap Oui. scribentē. Sæpe pcor mortē;mortē quoq; depcor idē ap Gel. temeritatē depræraretur apud Enniū seruicutē depcor:pleni adeo sunt libri ueteꝝ scriptoꝝ similis in hoc uerbo significatiōis. quod & a nobis in scdo tranqlli cōmentario satis copiose explicatū est. Calanus indus.gymnosophystæ phylosophi sunt indoꝝ nudi: q ab exortu ad occasum contuent̃ solem imobilibus oculis insistētes toto die pedibus alternis: ex numero istoꝝ unus fuit calanus pprio noīe sphines dictus;ueꝝ cū pro salute καλε; diceret oibus obuiis calamus a græcis uoiari cœpit:colloqum habuit cum onesicrito;q ab Alexandro magno missus est ut cum sophistis indoꝝ colloqueretur:quem cū chlamydatū & pileatū crepidacumq; uidisset risit hic postea semet uiuum ultroneus cremauit: de cuius morte:hæc produnt̃:secums Alexandrum magnū extra indiæ fines preter cōem aliocum philosophorū consuetudinem;q regi asistunt;cum apud pasargadas egrota recœpisset seipsum extulit anno ætatis sue.lxxiii.facta.n.pyra & aurea lectica super imposita in ea cubās cōbustus est stramentis opertus;sunt q dicant eum in lignea domo frondibus plena & pyra super tecto constructa inclusum se ut trabem in ignem iniecisse & cum domo deflagrasse.ita seipsum uiuus exussit extulitq; calanus fm patriam legem;cuius meminit Quintus curtius;cū ait apud sapientes indoꝝ occupare fati diē pul

Eleates Elea anaxarchi tolerātia tū de anaxarchi follē deprecari qd Gymnosophiste calāus unde ultroneus se cremat calanus

Iucanus
O pclaꝝ discessū e uita acule us ī apibꝫ Impatorē nō uti acu leo

chrū & uiuos se cremari iubent; nec ullus corporibus quæ senectus soluit hotios redit. in q tiari putant ignē: nisi q spirantes recipit. De his intellexit Luca. scribens; qque suas struxere pyras; uiuiq; calentes conscendere rogos: Megasthenes tñ putat nullum fuisse decretum gymnosophistis: ut sese efferant: imo qd fecerit pue rilem iudicari; illud adde quod Cice. in primo de diuinatione & Valer. tradiderunt. Calanū cum iret in ro gum ardentem dixisse: opclaꝝ discessum e uita: cumq; Alexander magnus eū rogaret: si qd uellet. si qd uiā daret dixisse prope diem te uidebo: quod ita cōtingit. Nam babilone paucis post diebus Alexander est mor tuus Apu aculeū. natura apibus aculeum

Clemētia dosprici piū clemē tissimus cæsar re mediū cō tra acole os uarices marii

dedit uentri confertū; quem in uulnere relī quunt. Columella: & Virg. spiculum uocāt; quo carēt reges; uel si habet nō utunt. illud .n. constat inter auctores īperatorem apicu laꝝ aculeo non uti. Quod ut inqt sanctissi me Seneca exēplar est magis regibus: ut sine aculeo sint: spirulū retundāt: crudelitatem cōprimant exarmati sint maiestate sola cir cūuallati; qd est .n. per deos imortales in pri cipe admirabilius amabiliusq; clementia? q dos imperatoria est: quæ bonos principes fa cit dū uiuūt amabiles; cū uita excesserūt de siderabiles cuius diuersorū esse debet ī pe ctoribus summatiū: sicut fuit olim ī pecto re cæsaris dictatoris: cuius īter īnumeras la des proprium & peculiare fuit clementiæ ī signe: quausq; ad penitentiam oēs superauit hinc illa nō minus uera q̄ speciosa apud. M. Ciceronē laudatio: q oihil obliuisci soles ni si iniurias est in exēplis æquos ab apibus oc cisos: tā noxia est illa uis aculeoꝝ. Plin. uene natas apiū cuspides esse tradit in. xxi. aduer sus quas salutare est hoī pcusso perūgi maluæ succo. aut hederæ folioꝝ; uel eas bibere.

Rusticanus: arpinatem fuisse marium ob scuris natalibus nouū hoiem aratorem: qs ignorat? q in agro arpinate in ulla ciuerna te: ut auctor est Plutar. uitā diu uixit rusticā plane & agrestē ꝓcul ab urbanis mundiciis.

Vetuit se alliga. De mario q solutus & stās: pbuit medico secādū crus uaricosum supra diximus; q μηστεναξασ μηδεπωσ οφρυσ συνα γαγων .i. neq; suspirās: neq; supcilia cōtrahēs pertulit lectione fixisq; oculis spectauit cru

Demoste. fugit ex p llo dictū demostēis Solertia meliū Cōtentio Antithetō

ciabilem curationē. Postea alii. s. secti sunt laborātes uaricibus. Crus alteꝝ nō pbuit: cū medicus alteꝝ crus secare uellet minime assensum pbuit. Inqens curationē tāto dolore dignā esse nō arbitror. Vt uir utilitate ac aī magnitudine septus. Vt hō; tanq̄. q ex humana teneritudine morsu doloris moueret. Vt ignarus mi les; sæpe hoc cōtingit; ut in p̄lio citius occūbat timidus miles & fugax: q̄ in pteritus & pugnax. Ille .n. fugiēdo fatū ruit in fatū: hic firmiter pugnādo uictor euadit: cōsimiliter q succūbit dolori afflictus iacet; q firmiter resistit uictor fit doloris. Ora. in hanc snīam sic scribi a. Mors & fugacē persequtur uirum, nec parcit itobellis iuuentæ poplitibus timido ue tergo. Annotandū est demosthenem prælio illo magno: quo apud cheroneā: Philippus Alexandri magni pater Athenienses uicit salutem fuga quæsiuisse; cumq; id ei quod fugerat pro brose obiiceret uersu illo notissimo elusisse: ανηρ ο φευγων και παλιν μαχησεται .i. uir fugiens iterū pugna bit. Abiecto scuto. Lex platonis militem qui in prelio arma abiecit; & sese dedit in pedestria punit; eo q arma turpiter proiecisse dānatus est: nec īperator: nec præfectus aliquis pro milite unq̄ utatur nec in aciē recipi at; uiuatq; in famis uitā inglorīā & dedecorosam. Lacedæmonii olim archilochū poetā ex sparta eiecerunt: q a scripserat in poemate. κρειττον εστιν απο βαλειν τασ οπλασ η αποθανειν. i. melius est abiicere arma: q̄ mori: iurisconsultus titulo de re militari grauē inqt crimen est arma alienasse; & ea culpa desertioi exequat. One ra cōtentis corporibus; spiritum cohibere singularis psidii est: scādentibus laborātibus. ac iacētibus contraq; ictus qd inuentū esse aīalis cui nomen est meles docuit Plin. cuius uerba ex. viii. na. historiæ hæc sunt; illa alia solertia in metu melibus; sufflata cutæ distentæ ictus hoium & morsus canū arcent. Cōtenta dicius corpa: q oi nixu intendunt aduersus labores. ut in arcu neruus. apud rhetoricos doctores; cōtentio est oratio acris: ad confirmandū & cōfutandū accōmodata; unde a Pli. dicta est in epistolis Ora. pugnax & cōtentiosa; quam maxie pbat a peosdē cōtētio dr exornatio ex cōtrariis uerbis cōcinata; q uocabulo græco notissimo uocat an tithetō. i. cōtra positū ut illd ciceroīanū in orone p cluētio; uicit pudorē libido tiorē audatia. Rōne amētia.

si deus sed fac totū dolore corpus: ferre nō possum opinio est .n. quædā effœminata ac leuis: nec in do lore magisq̄ eadē in uoluptate: qua cū liq̄scim9 flui musq; molicia: apis aculeum sine clamore ferre non possumus. At uero. C. Marius rusticāus uir sed pla ne uir cū secaret: ut supra dixi: principio uetuit se al ligari nec quisquā ante Marium solutus dr esse se ctus. cur ergo postea alii? ualuit auctoritas uides ne igitur esse opinionis non naturæ malum: & tamē fu isse acrem morsum doloris idē Marius oñdit. Crus .n. alteꝝ non prebuit: ita & tulit dolorem ut ait: & ut homo maiorem ferr̄ sine causa necessaria noluit. Totū igitur in eo est ut tibi imperes ostendi aūt qd esset ipeiandi genus. atq; hæc cogitatio: quid patiē tia qd fortitudine qd magnitudine aī dignū sit; non solum animū cōprimit: sed ipsum etiā dolorē nescio quo pacto mitiorē facit. Vt .n. fit in p̄lio ut ignarus miles ac timidus simul: ac uiderit hostem abiecto scuto fugiat quātū possit: ob eāq; causam pereat nō nūquam etiam integro corpe: cū ei q steterit. nihil tale euenerit: sic q doloris speciē ferre nō possūt abi ciūt se: atq; ita afflicti & examinati iacent. Qui aūt restiterint: discedunt sæpissime superiores sunt .n. q̄ dam animi similitudines cū corpore: ut onera con tētis corporibus facilius ferūtur remissis opprimūt

Pressum

Præssum depellit: præssuram siue præssionē: dicitur.n. recte latineq; his præssus quasi præsura: & p̄ssio sicut iudicatus allegatus peccatus pro iudicatione allegatione peccatione. Dixit Sene. illud qđ p̄mit: qđ im pendit quod urget si succumbere te cœperis: sequet̃ & grauius incumbet. Si contra steteris & obniti uolue ris repellet̃. Athletæ quantum plagarum toto corpore excipiunt ferunt tñ oēm tormentū gloriæ cupidita te. Remissione: relaxatione: & quasi relaxatione quadam: sicut arcus remitti dr̃: qñ neruus retenditur ac relentescit. Animi contentio: intentio: concitatio erecto: firmido. Refutetur phylothetis clamor: Re

Pressus
Peccatus
Refutare
Rofutatio

Simillime aius intentione sua p̄ssum depellit oēm ponde℞ remissione autē sic urgetur. ut se nequeat extollere. Et si uerum quærimus in oibus officiis p sequendis aī est adhibenda contentio. Ea est sola officii tanquā custodia. sed hoc quidem in dolore: maxime est prouidendum: ne qd abiecte ne quid ti mide: ne qd ignaue: ne qd seruiliter. muliebriterue faciamus. i primisq; refutetur: ac reiiciat̃ Philocte tis ille clamor. In gemiscere nōnūquā uiro cōcessū est. idq; raro: eiulatus ne mulieri quidē. Et hic ni mi℞ est fletus quē duodeci tabulæ i funerib⁹ adhi beri uetuerūt. Nec uero unq̄ igemiscit qdē uir for tis: ac sapiēs: nisi forte ut se intēdat ad firmitatē ut in stadio cursores exclamāt q̄ maxie pñt faciunt idē cū exercent̃ athlætæ: pugiles uero ēt cum feriūt ad uersariū i iactādis cestibus igemiscūt: nō q; doleāt aīo ue succūbāt sed qa i ꝓfundenda uoce oē corpus intēdit̃: uenitq; plaga uehemētior: Quid q uolūt exclamare maius: nū satis hñt latera fauces linguā itēdere: ē qb⁹ elici uocē & fūdi uidemus: toto cor pore atq; oib⁹ ungulis ut dr̃ cōtētiōi uocis asserui unt Genu me hercule. M. Antoniū uidi cum cōtē te ipse pro se lege uaria diceret: terram tangere. Vt

futare est redarguere & refellere: inter ptes rationis una est refutatio: q alio noie confu tatio dr̃ q est cōtrario℞ argumento℞ disso lutio de qua rhetorici scriptores satis mul ta: dictum est supra de gemitu philocteteo & lamentatione & clamore muliebri quem ait. M. T. esse improbandū reiiciendū cōfu tādū: tanq̄ idecoꝝ uiro. Ingemiscere nōnū q̄ uiro. Eneas uirgilianus igemit & duplices tendens ad sidera palmas: talia uoce refert: apud ouidiū igemit: iuppiter attamē Luca. laudi dat pōpeio: q; post cladē pharsalicam doluerit citra gemitū. Sic.n. inqt. Non gemi tus nō fletus erat. Saluaq; uerēdus maiestate dolor. Nec sciti sint oculi amico amisso iqt Sene. nec fluāt: lachrymādū ē nō plorandū idē alibi dixit nullū uiris legitimū eē tps constitutū ad lugendū: qa nullū est hōestū. Hic nimiū est fletus: lex. xii. tabula℞: quas decēuiri cōdiderūt tollit lamētationē cuius uerba hæc sūt: mulieres gēas ne radūto: ne ue lessū fueris ergo habeto. Sextus helius & Lattilius ueteres iterptes ñ satis itellexerunt qd lessū significet: suspicati.n. sūt uestimēti aliqd genus fūebris eē. Lelius uero lessū lu gubrē eiulationē eē iterpt̃ qđ & Ci. i legi bus ue℞ eē iudicat: qa & lex solonis: uñ rōa næ leges tráslatæ id ipsum uetat: ne. s. mulie res i fūere eiulatū flebilē adibeāt: illđ āt mu lieres genas ne radunto. signat ne mulieres i luctu lacerēt faciē ne carpāt unguibus gēas huiusce legis decēuiralis: sic.n. noiant̃ leges xii. tabela℞: meminit Pli. in. xi. cuius uerba

Lessum; quid
Genas ne radunto
Lex decē uiralis

subscripsi: q sunt hæc: infra oculos malæ hoi tm̄: quas prisci genas uorát. xii. tabula℞ iterdicto radi eas a fœ minis uætátes. Seruius grámaticus i. xii. æneidos cōmētario uerbū legis imutat: nā cū i lege dicat̃ genas ne ra dūto ipse legit faciē ne carpito: fortassis ut itellectus fieret illustrior: sic.n. scribit: sciēdū ē cautū lege. xii. ta bula℞ ne mulieres carperēt faciē: his uerbis mulier faciē ne carpito. Solebāt.n. i rogis lāiātes gēas effūdere cruorē. In stadio exclamāt: clamor ille & uociferatio sublan or uŕ nescio qūo robur augere corpus intender aīum alacriorē efficere athleta℞: curso℞: bellato℞ supra diximus romāos solitos cū clamore inire cōflictū: & pugnā auspicari. Stadiū āt locus ē cursus. In græcia fuerunt stadia pedes ducētos lōga: clarissimū est curri culum stadii olympii qđ hercules suis pedibus metatus esse fert̃: stadiodromos uocāt cursores i stadio. Ait firmicus maternus si mars respexerit leporē cœlestē in horoscopo faciet stadiodromicos: stadiū eē octauā p tē miliarii ex lectione plinii & columelæ & cætero℞ satis notū. qđ. cxxv. nr̃os cōtinet passus: hoc ē pedes sex centos. xxv. Intendere: contendere oī nixu conatuq;. Oibus ungulis ut dr̃: ꝓuerbiale est qđ significat oibus uiribus manuū pedumq;: & conatu totius corporis: ut etiam ungues qui sunt in extremitate collocati. Intē dat̃: quos Pli. existimat esse summas neruo℞ clausulas: consimile est illud Maronianum. Constitit in digni tos ex templo erractus uterq;. Genu. M. Antonium uidi. M. Antonius orator ille qui multos se uidisse di sertos eloquentes neminē dictabat: olim incesti postulatus apud Lu. cassium prætorem: cuius tribunal p p nimiam seueritatem scopulus reorum dicebat̃: fiducia inocētiæ subnixus cām pro se ipse dixit cōcitate; & inflamanter: statimq; absolutus: est sunt auctores seruum. M. Antonii in hac cā tormīs mira pacientia tolerasse cruciatus: nulloq; iudicio salutem dñi lesisse: a quo accusatores lateruam prolatam contendebant: cum ad stuprum iret Anto. Lege uaria: fuit Quintus uarius tri. plebis: qui legem tulit ut quæreret̃ de his quo rū ope cōsilio ue socii contra populum romanum arma sumpsissent: quæ rex uaria dicta ē: cuius capite pœ na sanciebatur in damn atos incesti: legis uetiæ meminit Ci. in oratione pro scauro & pedianus asconius. ait idem M. T. in bruto. Qu. Varium lege sua uaria damnatum fuisse. Terram tangere: femur ferire i orato ribus usitatum est: & indignantes decet & excitat auditorem: quod athenis primus fecisse credit̃ cleon: ut

Clamor i certamie
Stadiū
Stadio dromici
Vngues
clausule neruo℞
Antonius icesti reus
Scopulus reorum
Fides ser uí
Lex uaria

enī balistæ lapidū & reliqua tormenta teloꝝ eo grauiores emissiões hñt: quo sūt ɔtēta atq; deducta uehemēti⁹ sic uox, sic cursus sic plaga hoc grauior quo ē missa cōtēti⁹, cuius cōtētiōis cū tāta uis sit: si gēit⁹ in dolore ad cōfirmādū aīum ualebit, utēur si nō erit, ille gemitus lamētabilis si ibecillus si abiectus si flebilis ei q se dederit uix eū uirꝝ dixeri q qd ē gemitus si leuatiōis aliqd afferret: tū uideremus qd eēt fortis & aīosi uiri. Cū uero nihil īminuat doloris: cur frustra turpes cē uolumus? Quid ē.n. fletu muliebri uiro turpius: atq; hoc p̄ceptū qd de dolore dat patet latius. Oib⁹.n. reb⁹ nō solū dolori sīl cōtētōe aī resistēdū ē ira exardescit: libido excitat in eandē arcē cōfugiēdū ē eadē sunt arma sumēda, sed qm̄ de dolore loqmur illa omittamus. Ad ferendū igit dolorē placide & sedate plurimū ꝓficit toto pectore ut dr cogitare, quā id honestū sit, sumus.n., nā ut ante dixi dicēdū ē.n. sæpius: studiosissimi appetissimiq; honestatis, cuius si q̄si lumē aliqd aspexerimus nihil ē qd ut eo potiamur: nō paratismus & ferre & ꝑpeti, ex hoc cursu atq; īpetu aīoꝝ ad uerā laudē atq; hōestatē: illa picula adeunt in p̄liis. non sentiunt: uiri fortes in acie uulnera: uel si sentiūt se mori malūt: q̄ tm̄ modū de dignitatis gradu dimoueri fulgētes gladios hostiū uidebāt Decii: cū in aciē eorum irruebāt. his leuabat oēm uulneꝝ metū nobilitas mortis & gloria: nū tum ingemuisse Epaminundā putas: cū una cū sanguine uitam effluere sentiret:

Ferire se mur docet Quint.i.xi. cōplodere uero manus & pectus cedere scenicum est pedis supplosio oportūa ē ut ait Ci.
in cōtētionibus icipiēdis aut finiēdis: fuit in.M.anto. ut idem Ci. scribit in bruto singularis actio. Gestus cū
Supplo sio pedis sentētiis cōgruens: supplosio pedis. Vox ꝑmanens: uel sub rauca natura. Vt balista lapidū; balistæ machi
næ sunt bellicæ; q funibus neruicis tendunt q q̄to ꝓlixiora hūerint brachia tāto lōgius spicula mittunt aut
Balista saxa. Capillo muliebri; uel neruo funes ī balista cōficiūt magnitudini lapidis cōgruentes; mittit āt balista la
pides pōdo centū uiginti: auctores uegetius & Victruuius; belistā inuenerūt phenices ut docet Pli. sunt manu
Manubali stæ balistæ minores manu tractabiles; alio noīe
scorpiões dicti qd subtilibus & paruis spicu
Scorpiões lis scorpionū īstar inferunt mortē: a balista
balistariū deducit balistariū. Plau. ī Penulo. Infortu
Ex bali stare nu intēta balista est ꝓbe: q ego haud multo
post mittā e balistario ubi balista accipiunt ꝓ
Notabile telo balistariū ꝓ machia; hinc quoq; fit uer
bū illud plautinū ex balistare; qd signat ex
balista emitte & eiaculari; sic.n. ait in pseu
dolo bali ōem ex balista bo lepide; date ope
rā mō. Sic plaga; qdā agrauāt ictus aī quo
natū; saliua in mais in gesta; qd si quem pe
niteat ictus illati statim post ictū expuat me
diā in manū q̄ pcussit leuat illico pcussus a
pœna; hoc sepe de lūbata q̄drupede appro
batū est ut inqt Pli.in.xxviii. statim a tali re
medio correcto aialis ingressu. Hoc rātū
quo q̄tū. Cū nihil iminuat dolo. Cōtra ait
Leuamē tum in q̄ relis Sene. magnum in q̄relis est leuamentum cui
sniæ subscribit illud ouidianū. Fletq; meos
casus est qdā flere uoluptas. Lēit lachrymis
egerit q; dolor; idē dixit strāgulāt inclusus
dolor; atq; cor estuat intus. Ira exardescit:
supra dixit in oib; officiis ꝓsequēdis aī adi
bendā esse cōtentiōem: q sicut pollet in do
lore: ita ualebit in ira & libidine suffrenāda
q ptes sunt aī irratiōabilis. Relegatæ ꝑ cul a
regina rōne: obtinentes infernas: sedes ut po
Arx pias quasdā & latrinaꝝ latebras; diuersoriæ:
neqtiæ atq; luxuriæ. In eādē arcem; in urbi
bus munitissimas esse artes nemo est qui ne
sciat: qd & ausonius testat illo uersu. Vrbi
bus in tuis munitior urbibus est arx; arx se
des tirāni dr ut inqt asconius uel editus ī ci
uitate & munitior ad salutē ciuiū locus. Ita
q; cū arx sit munitissimus & ad salutē cōpe
ratus locus; ꝑ speciosam translationē signi
fi cat confugiendū esse ad cōtentionē ueluti i
Virescit uulnere uirtus arcē tanq̄ idem suffugiū sit munitissimum
aduersus impetus irascētiæ & libidinis grassantiū: qd est tutissimū cōtra dolorē assilientē; Dicendū est.n.
sæpius pulchra ut inqt plato bis terq; repetenda sūt; & ut ait Sene. nūq̄ nimis dicet qd nū q̄ satis. Nō sentiūt
Mures decii uulnera; dū calescūt ī p̄lio: dū ēictus recēs; nō sentiūt dolorē ex uulnere; immo ut ait Furius poeta uirescit
uulnere uirtus; & Luca. saucia maiores aīos ui pectora gestāt iterdū nec se uulneratos eē sciūt; tātus ē ardor
Sparo ꝑcussus epaminūdas aīoꝝ tātus īpetus aduersariū ꝓsternēdi. Decii de tribus de. q cognomiati sūt mures q se morti deuouerūt
ꝓ salute rōanoꝝ dixius in.i. cōmētario. Luca. appellat decios lustrales belli aīas. Ingēuisse epa. epaminūdas
cuius uirtute res lacedemōioꝝ accisæ; opes thebanoꝝ auctæ sūt post p̄clara facinora edita; extrēo tpe apd
Osculatus clipeum matineā rū acie īstructa & ducis optimi & militis fortissimi officio fungit sparo qd agreste telū est pcussus
ictu mortifero; relatusq; ī castra semianimis reqsiuit a circūstātibus saluus ne eēt clypeus cū saluū eē flētes
Socrates bellator sui rñdissent allatū ueluti sociū laboꝝ gloriæq; osculatus ē. Iteꝝ q̄siuit eēnt ne fusi hostes? Cūq; id quoq; ut
cupiebat audiuisset. Euelli tū dēiq; spiculū iussit. Ita multo sanguine ꝓfuso ī leticia & ī uictoria ē mortuus
cuius morte thebāoꝝ uires hebetatæ sūt ut nō tā illū amisisse; q cū illo īterisse oēs uiderēt; nā aū epamīnū
dā thebani alieno ipio paruerūt; post īteritū eiusdē ī seruitutē pstinā reuoluti sunt; ut manifestū sit gloriā
thebanā cū ille natā rū illo extīctā fuisse; uereq; dictū hoīem sit unū pluris eē q̄ ciuitatē auctores trogus ꝓ
bus Emylius. M.T. cæteri. In acie nō sepe ꝓ deū: ꝑlis arma nō induit; ad bella non uadit. Dōi in uitā um
braticā ocioq; Ifario uitam degit tranquillam & ꝑinde beatam; contentus & suo & paruo legimus tñ socra
tem & Xenophontem; rebus bellicis sese immiscuisse. Nā ex bello deliaco cū male pugnatū eēt fugiens So

crates uenit i triuiũ sed eadẽ qua cæteri uia fugere noluit: qbus qrẽtibus cur nõ eadẽ pgeret. Deterreri se a Dẽonio suo dixit tũc qdẽ ii q alia uia fugerãt i eqtatũ hostiũ icideriit. Socrates ipse euasit icolumus: serua uitq; Xenophõtẽ ex equo plapsum: quẽ sublatũ hũeris exportauit i tutũ. Heracletes: ab heraclea ciuitate bosphorana: cuius fuit mũiceps hic ãt diony. iter nobiliores discipulos Zenõis celebraẽ: quẽ piguit dolorẽ dicere adiaphoron. i. indifferentẽ: put dẽ a Zenone & stoicis cũ laboraret ex renibus: & cũ lippitudine acerrima cruciaret. A dolore deductus supatus abstractusq; a pposito. Ex renibus laboraret: hipocrates Ga

Presagiũ socratis

Nephretici qui

imperantẽ. n. pñiã lace dæmoniis relinquebat: quã accepat seruitutẽ. hæc sũt solatia. hæc fomẽta sũmorũ doloꝝ. Dices qd i pace? qd i lectulo ad philosophos me reuocas: q iacie nõ sæpe pdeũt e qbus hõ sane leuis heracleotes Diony. cũ a Zenone fortis eẽ didicisset: a dolore deductus ẽ nã cũ ex rẽibus laboraret: ipso i eiulatu clamitabat falsa eẽ illa: q̃ ãtea de dolorẽ sensisset ipse. Quẽ dũ Cleãtes condiscipulus eius rogaret q̃ nã rõ eũ de sñia deduxisset: respõdit qa cũ tm operæ philosophiæ dedissem: dolorẽ tñ ferre nõ possem: satis eẽt argumenti malũ eẽ dolorẽ. plurios aũt annos in philosophia consumpsi: nec ferre possum: malũ est igiẽ dolor. Tum Cleanthẽ cũ pede terram pcussisset uersum ex epigonis ferũt dixisse. Audis ne hæc Amphiarae sub terrã abdite. zenonẽ significabat a quo illũ degenerare dolebat. At non nẽ posidonius quem & sepe ipse uidi & id dicã q solebat narrare põpeius se cum rhodũ uenisset decedẽs ex syria audire uoluisse possidõiũ sed cũ audiret eũ grauiter esse ægrum qd uehemen

lenus & nobilissimi medicorũ nephreticos græco uocabulo appellãt: laborãtes morbo renũ νεφροσ. n. græce Ren. & νεφριτισ morbus renũ: dẽ q iter acutos morbos enumeratur. Ora. qd latus aut renes morbo tenẽtur acuto Cor. celsus i qrto: at renes ubi affecti sunt diu male hñt: peius ẽ si frequens libidinosus uomitus accedit hippocrates scri. nephreticos dolores difficulter sanescẽ i senibo idẽ tradit bulãtẽ urinã signũ eẽ nephretici morbi & ο ξ ιαν νοσ ον. i. acutũ morbũ foẽ

Morbus renum acutus

aĩalia ut ait Pli. i renibus pigua sũt quaterni renes ceruis sũt i brileto dexter oibus est latior & tuinus pignis sicciotq; renes hñt oia q̃drupedũ; q aĩal generãt. Cũ Diony. morbo renũ laboraret cruciaretur q; cruciatu ipatibili succũbẽs dolori clamabat falsa eẽ q a zenõe didicisset. Dolorẽ. s. nõ eẽ malũ. Cleãthes: mẽoriæ pditũ ẽ cleãthẽ studiosissime phatũ eẽ sub Zenone: & i decretis stoicorũ pseueranter pstitisse q inepia cogente mercenarius factus noctu hauriebat aqs ad hortos irrigãdos; iterdiu philosophabaẽ. unde phreãtles dictus. i. puteos exhauriẽs tradũt illũ q a Zenone audierat ossibus bonũ & restis fictilibus pscribeẽ solitũ cũ pecũia cum suppẽret ad chartas emẽdas hic psius frugẽ cleãtheã dixit itelligi uolẽs pcepta phiæ stoice frugifera ac salutaria. Malũ est igiẽ dolor: cõclusio syllogismi quo usus est Diony. ad demõstrãdũ dolorẽ non esse adiaphoron: ut didicerat a zenone doctore sed malũ. Versum ex epigonis: ex lectiõe papinii statii bellũ thebanũ satis notum: & noĩa ducũ: q in eo bello occubuerũt: quoꝝ filii ut mortẽ parẽtũ ulciscerenẽ: cõi cõsilio contra thebanos iteꝝ arma mouerũt q accepant responsum ab apolline eã se ciuitatẽ expugnaturos si: alcmeonẽ amphiarai filium impatorẽ rei bellicæ fecissent: igiẽ alcmeõ exercitu ex græcis collecto cõtra thebas duxit copias militares: acerrimeq; cõmissa pugna potius est uictoria: thebanoꝝ res accesæ sũt: q ipares uiribus oĩ spe distitui excõsilio tyresiæ urbẽ linqñtes salutẽ fuga q̃siuere: thebæ captæ ac dirutæ sunt huiusce secũdi thebãi belli auctores dicti epigoni quasi fœtus illoꝝ q primũ cõfecerant. bellũ græce. n. ε π ιγων η fœtus appellaẽ & q post gignẽ: ide euripides tragicus poeta tragediã hoc argumẽto cõpositã epigonos inscripsit: q agi exposcebat uoce magna scenicoꝝ & sonora: ob hoc dixit. M. T. in. i. de officiis: qd histriones uoce freti agũt epigonos medeamq;: labuñẽ q existimant epigonos apud strabonem esse populos a qbus fabule nomẽ iditum sit cũ epigoni dicti sint gñali uocabulo oẽs illi: q ex diuersis populi cõflati: scdm bellum thebanũ duce alcmeõe cõfecerũt quasi post geniti & filiis illoꝝ: q in primo bello ad thebas mortem oppetierãt: illud ad de epigonos quoq; nũcupatos esse successores macedonũ ueteranoꝝ: q sub alexãdro magno ex asiaticis fœminis sobolẽ susceperũt q soboles ut historici memorãt nom hũit epigoni: q i castris nati: i armis educati a puula ætate piculis exercitati: laboribus durati; prsus inuicti: & isupabiles extiterũt: qbus uallũ p patria. Cõflectus p uictoria erat i epigõis ut ad tragediã reuertar: erat hic uersus: audis ne hæc amphiarae: quem opinor ex psona alcmeonis filii dici ad amphiaraũ patrem iã defunctũ & sub terre abditũ: q in primo thebano bello absorptus est hiatu terræ una cũ curru: ut canit Statius in thebaide. Stra. refert corruente de curru amphiarao currũ ipsum inanem ad locũ boetiæ delatũ esse q a cui ei nomen acceperit; nãq; harma noiatur qd græco uocabulo currum significat. Cleãthes aũt usuẽpauit hunc uersum intelligi ipse uolens noie amphiarai Zenonem: quem pcuntaẽ an audiat quod loquatur Diony. discipulus uictus a dolore prorsus generans a dogmatæ doctoris. At non noster possidonius: Scilicet deductus est a dolore & uictus: hoc. n. extrinsecus subintelligendum: testis est Strabo in. xiiii. possidonium fuisse epamensem ex syria: sed rhodium existimatum: quia rhodi uixit: quia rhodi philosopharus est & sophisticam exercuit: sicut apollonius molo clarissimus dicendi magister dictus est rhodius: cum esset alabadensis; utrũq; audiuit. M. T. cum rhodũ se cõtulisset; ut auctor est plutarchus: qd ad rem pertinet põpeius magnus cõfecto bello mithridatico; uictor in

Quaterni renes ceruis

Cleãthes

Pereãtles

De epigonis

Thebæ dirutæ ab epigõis

Epigõi alteri

Amphiaraus absorpus

Harma

Possidonius rhodius

Libera litas pompei in pfessores

patriā reuertēs cum rhodū uenisset audite, uoluit professores oēs artium liberaliū & singulis pfessoribus talentum singulum dono dedit: cū primis autem audiuit possidonium philosophum: qui scripsit ad hermagorā oratorē totum hoc negocium: quemadmodum auditus fuerat & donatus a Pompeio: & quæcūq; in ea collatione quæsita fuissent: hoc idem athenis circa phos egit Pompeius. Eius artus laborarēt: possidoniū articulari morbo laborasse significat quo perisse ennium poetam docuimus: articularios morbos se dat herba meli ssophylon ut inquit Pli. in. xxi. Tantus uir. s. Pompeius: quo nullus maior in Rōana republi

Articularius morbus — ca extitisset: si an cladem pharsalicam occubuisset: quod & Sene. confirmat in libro de consolatione ad martiā hisce uerbis. Si. Gn. pompeiū decus istius firmamentūq; iperii Neapolis fortuna abstulisset idubitatus populi romani priceps excesserat.

Cubare — Cubāre: i lectulo iacentem egrotātem. Cubare. n. egrotare est. Ora. trans tiberim longe cubat is pe. Cæsaris ortos. Nihil agis dolor uerbū plenū uirilitatis & roboris ac plane dignum stoico philosopho: qui dolorem negat esse malū quis sit molestus toleratuq; difficilis.

Gymnici ludi — Qui gymnici nominant ludos gymnicos appellant: quibus nudati exercent corpora: ut i athleticis & palestricis certaminibus. Nero princeps edidit certamen gymnicum: in septis Galienum quoq; imperatorē: ludos gymnicos dedisse testis ē iulius capitolinus γυμνοσ græce nudus significatur: unde gymnici ludi dicti: græca res est nihil uelare: & corpora nudare: Dixit Pli. græcos uitiorum oīum genitores usum olei ad luxuriā uertisse i gynasiis publicando. Venādi laus: uenatoriæ uoluptates cōtinēt i se ut inqr Iulius capitolinus: calorē: pluuias: sudorē: frigora niues: & id genus mala cōpluscula: q tn̄ oīa

ter eius artus laborarēt: uoluisse tn̄ nobilissimum philosophū uisere. quē ut uidisset: & salutauisset. honorificisq; uerbis psecutus esset: molesteq; se dixisset ferre: q eum non posset audire: at ille tu uero inquit potes: nec commitam ut dolor corporis efficiat: ut frustra tantus uir ad me uenerit. Itaq; narrabat eū grauiter & copiose de hoc ipso nihil eē bonū nisi q honestū esset cubātem disputasse: cūq; quasi faces ei doloris admouerentur sæpe dixisse: nihil agis dolor quamuis sis molestus nunquā te eē cōfitebor malum. Omninoq; omnes clari & nobilitati labores contemnendo fiunt etiam tolerabiles. Videmus ne apud quos corp ludorp qui gymnici nominantur: magnus honos sit: nullum ab his q in id certamen descendāt deuitari dolorem? Apd quos autem uenandi & equitandi laus uiget: q hanc gloriam petessunt nullū fugiunt dolorem: quid de nostris ambitiōibus qd de cupiditate honorp loquar

stu diosi uenationis nō solū floccipēdūr: sed appetēter accedunt: & ut ait Ora. Manet sub Ioue frigido uenator tenere cōiugis imemor: optimi pricipes ut docet dion: uenationē exercent ut rem optimā saluberri-

Laus uenationes — māq; unde corpus robustius & aia fortior efficit: i qua bellica oīa exercēt: nā & i ea eqtare & currere & atroces feras excipe: & estū frigusq; pferre: sepe famē pati necesse ē psap reges uenant itra iepra ubi ueluti i car

Desidia pniciosa — cere cōtinēt iclusas feras: talis uenatio iprobat. Cyrus auctore Xenophōte suos nō prius ad prādiū siue cenā ire sinebat q sudassent: itaq; i uenationē educebat: qua sudor maxie euocat. Dānabat aūt otiū & desidiā p inde ac rē pestiferā & corporibus ualde detrimētosam. Refert idē Xenophō psas i uenatu nō prādere: q id

Horoscopus uenatoris — obsoniū hn̄t quodcūq; uenādo cepint: sin minus nasturcio uescunt. Plato ille deus phorum lib. yii. de legibus uitupat uenationē aquaticop aialiū. Aucupiū dicit rē magis esse seruilē q libero dignā: qūis iucundū sit uenationē uero ferap maxie pbat: quæ eqs canibus corporis uiribus agitur. nam quibuscūq; curæ est fortitudo i quadrupedes oēs cursū uulneribus relis manu ppria uenādo uicere dn̄t: uenationē dixit Ora. glo

Venatio iter dicta sacratis — riosam fuisse Romanis & salutarem illo uersu: Romanis solēne uiris opus utile famæ uitæq; & membris: q habuent horoscopū in. xyi. parte arietis: is erit uenator. Auceps uel nutritor ferap: Itē nati sydere caniculæ

Persæ semp in equis — erūt uenatores: Auctor firmicus maternus i. yiii. mathefeos. In canonicis decretis improbatur uenatio perfide ac nequissima: sic enim scriptum est di. lxxxyi. qui uenatoribus donant non hominibus donant sed arti nequissimæ: inibiq; interdicitur sacerdotibus uenatio. Equitandi: Cyrus apud Xenophontē suadet suis

Veredarii — ut semper sint in equis: ex quo tempore obseruatum est apud Persas ne quis ex claris uiris aspiciatur unq pedes incedere. Refert herodotus pueros persarum a quinatu usq; ad uicesimū annum institui tribus dum-

Petessere — taxat rebus equitare. Sagacitare & uera loqui: qui habuerint in horoscopo sidus eq celestis: erūt aurigæ.

Famulatus ambitiosorum miserri maābitio — Agitatores ueredarii: ut inqt iulius firmicus: ubi ueredarii significantur hi cursores equestres: quos uulgus sermōe uernaculo calballarios appellat: quop mētio fit a Hieronymo: & in instrumēto ueteri in lib. cui titulus est hester sic scriptum legibus: epistolæ misse sunt per ueredarios: & egressi sūt ueredarii celeres nūtios perferentes. Petessunt: perūt uerbum uetus est: ut impetrasset recōciliasset cōmostrassere: q̄lia apd plautum plurima. Qui ait in trinūmo. Vtram potius harum mihi artem expetessem. Quid de nrīs ambitionibus. Ambitio: mortales impellit ad multos labores subeūdos: & cōtumelias demissādas: & iniurias tolerāter pferēdas: ut ita ad id alqn̄ qd cupiunt peruenire possint: scribit scite & decēter columella i. i. de re rustica. Ambitiosos miserrimo famulatu p dedecus fasciū decus & iperiū pfuso in patrimonio mercari. Ambitio ut ait salustius multos mortales falsos fieri coegit: aliud clausum i pectore aliud i lingua prōptū habere. Amicitias inimicitiasq; nō ex re sed ex cōmodo estimare: magisq; uultū q igeniū bonū hēre. Miserrima eē oino ambitio: honorūq; cōtentio: ut pclare scriptum est apud Mar. Tullium in libris officialibus.

Quæ flamma est: methaphoricos nullum periculum recusari significat abambitiosis dum uoti compotes fiant: per flammam.n.nemo currere potest sine uitæ discrimine. Antiquum uerbum est petere cibū ex flamma quod usurpat Teren. in eunucho cum ait: ex flamma te petere cibum posse arbitror: uetus quoq; adagium est. De fumo tendere ad flammam quod significat ire in periculum. Amianus Marcellinus: ire tēdebat de fumo ut prouerbium loquitur uetus ad flammam: alii interpretantur de fumo ad flammā ex tenebris ad fulgorem: ex infimis sordibus emergere ad splendidam fortunam: quinent prouerbiale est illud enniatum flammā a sapiente facilius ore in ardenti opprimi q̄ bona dicta. Dixit M.T. in bruto galbam eripuisse sese de flamma iudicii: cum significare uellet eum liberatum esse a piculo iudicialis damnationis cuius ueluti flamma ac incendio semiustulatus esse uidebatur accusante catone.

Petere cibū ex flāma

De fumo ad flāmā

Flāma iudicii

quæ flamma est per quam non cucurrerint: hi qui hæc olim punctis singulis colligebāt. Itaq; semper Africanus socraticum Xenophōtē in manibus hēbat: cuius ī primis laudabat illud qđ diceret eosdē labores non esse æquæ graues imperatori & militi: quod ipse honos laborem leuiorem faceret imperatorum: sed tamen hoc euenit ut in uulgus īsipiētiū opinio ualeat honestatis, cum ipsam uidere nō possit: Itaq; fama & multitudinis iudicio mouētur: ut id honestū putēt qđ a plerisq; laudet͛. Te autem si in oculis sis multitudinis tamen eius iudicio stare: nolim: nec q; illa putet idem te putar͛ pulcherrimū. Tuo tibi iudicio est utendum. Tibi si recta probāti placebis: tunc non mō tute uiceris quod pauloante præcipiebam: sed omnes & omnia. Hoc igit͛ tibi propone amplitudinem animi: & quasi quandam

Pūctis singulis: suffragiis singulorum suffragatorum Ora. oē tulit pontum qui miscuit utile dulci: hoc ē ut exponit porphirio suffragia oīa iudicū: propterea quod antiqui suffragia non scribebant sed puncto notabant hīc tale epigramma in plocium plancum: q passus ē repulsam in prætura diuulgatum ē suffragiorum puncta non tulit septem Cicōtarum populus ultus est mortem: ausonius in panegyrico ad gratianū. Munere inquit tuo non passus septa non campum nō suffragia non puncta: nō luculos. M.T. lib tertio de legibus docet suffragia i tabellis occultari. itaq; magis probat suffragia: quoce fiūt q̄ quæ in tabellis danť: inde leges tabellariæ dictæ ad suffragia pertinent quales fuerunt gabinia. Cassia: & carbonis a gabinio cassio & carbonæ latæ: lex a Cicerone de suffragiis hæc condita est: optimatibus nota plebi libera sunto. Socraticum xenophontē: pediā cyri significat quā: luculēter scribit xenophon atticus socratis discipulus: qui ad cyri uirtutes exequendas uotū potius q̄ historiā cōmodauit: cū diceret non qualis esset cyrus: sed q̄lis eē diceret: quod opus adeo probat M.T. ut id legendo poene contriuerit: sic enim ipse scribit in epistola ad papirium petū παιδεία κύρου, quam contriueram legendo totam i hoc imperio explicaui: idem de eodem sic refert in epistola ad quintum fratrem didascalica: cyrus ille a Xenophonte non ad historiæ fidem scriptus: sed ad effigiem iusti imperii: cuius summa grauitas ab illo philosopho cum singulari comitate cōiūgitur: quos quidem libros non sine causa noster ille aphricanus de manibus ponere non solebat: nullum est: enim prætermissum in his officium diligentis & moderati imperii: tradunt idonei scriptores inter Xenophontem & Platonem propter uirtutum parilitatum fuisse motus quosdam tacitos & occultos simulatis ac maliuolentiæ: idq; non ex sinceræ uoluntatis argumentum: quod Xenophon libris platōis de re publica opposuit contra scripsitq; diuersum regiæ administrationis genus: quod παιδεία κύρου: idest pediæ siue institutionis cyri in scriptum est: hoc facto scripto usq; adeo permotum esse Platonem ferunt: ut libro tertio de legibus mentione cyri habita retractandi eleuādiq; eius operis gratia uirum quidem cyrum nauum & strenuū fuisse dixerit: rectam uero disciplinam nullo pacto attigisse: nec ad rei familiaris administrationem animū unq̄ applicuisse. M.T. in oratore sic laudat Xenophontem ut eius uoce musas quasi loquutas ferat: & ut auctor est laertius diogenes ob dulcedinem eloquii appellabať musa attica. Quin. in x. tradit fuisse iucunditatem in Xenophonte inaffectatam: sed quam nulla cōsequi affectio possit: meritoq; dici posse in labris eius sedisse quantam persuadendi deam quam græci πειθώ uocant: nostri modo suadam modo suadelam.

Pūcta p suffragiis

Suffragia uoce & tabellis leges tabellariæ

Pedia cyri nō ad fidē historiæ

pedia in manibus africani

Simultas inter plat: & xenophōtē

musa attica

Pithō suadā

Eosdem labores: In primo pediæ dicit ad cyrum cambysses debere imperatorem in ætate tolerare plus solis in hyeme plus frigoris. In laborando plus laboris; qm̄ hæc omnia conducunt ad amorem subditorum corpora.n. imperatoris ac priuati hominis similia hisdem laboribus non similiter affici: honos.n. labores imperatori leuiores efficit: presertim quod intelligit in hominum esse oculis quicquid ipse faciat. Eius iudicio stare nolim: Saluberrimum præceptum: quo monet M.Ci. non debere nos pendere ex iudicio uulgi & plebeculæ imperitæ: nam ut idem uerissime inquit in oratione pro plancio: non est consiliū i uulgo: nō ratio: non discrimē: nō diligentia: nō sapientia ducit͛ ad iudicādū: sed īpetu: nōnunq̄: sed ēt temeritate hoc est qđ intelligi uoluit psius cū ait. nō si qd turpida roma eleuet accedas examē ue īprobū ī illa castiges trutina nec te q̄siueris extra Sene. quoq; sancte & sciēter ut oīa: nūq̄ iqt uolui populo placere: nā q̄ ego scio nō pbat populus: q̄ pbat populus; ego nescio. Tuo iudicio: In epistola ad curionem ait idem; tecum loquære te adhibe in consilium: te audi: tibi obtempera: nemo est qui tibi sapientius possit persuadere te ipso nunq̄ habere si te audies: i hanc sententiam est illud persianum: tecum habita & noris q̄ sit tibi curta suppellex. dixit alitubi. M.T. suum quisq; noscat ingenium acremq; se & uitiorum & bonorum suorum iudicem præbeat.

Honos leuat labores imperatoris

Cōsilium nō est in uulgo

persius Tecum habita

exaggerationē quē altissimam animi: qui maxime eminet: in cōtēnendis & despiciendis doloribus: unā eē oīum rē pulcherrimā: eoq; pulchriorē si uacet populo neq; plausum captans se tantum ipsa delectet. Quinetiā mihi quidē laudabilioia uidentur oīa quæ sine uendicatione: & sine populo teste fiunt. non quo fugiendum sit omnia. n. benefacta in luce se collocari uolunt. sed tamen nullum theatrū uirtuti conscientia maius est. Atq; in primis meditemur illud: ut hæc paciētia doloris quam sæpe aī intentione dixi esse firmādam in oī genere se æquabilem præbeat: sæpe. n. multi qui aut propter uictoriæ cupiditatem: aut propter gloriæ amorem: aut ēt ut ius suū & libertatē tenerēt uulnera exceperūt fortiter & tulerūt. Idē omissa ɔtētione dolorē morbi ferre nō pnt: neq;. n. illū quē facilē tulerant rōne aut sapiētia tulerāt: sed studio potius & gloria itaq; barbari qdā & imanes ferro decertare acerrime possunt: ægrotare uiriliter non queunt græci autē homines non satis animosi: sed prudentes ut ē captus

Exaggeratio — Exaggerati onem: altitudinem & excellentiam: translatio sumpta a terra: quæ exaggerrata & in aggerem erecta sustollitur in fastigium: oratores exaggeratiōem facere dicuntur: quando pluribus uerbis unam eandemq; rem uehementer dicunt quæ res maxime uenustat orationem apud Caninem luculenta illa exaggeratio est succididas humanas facis decem funera facis decem capita libera interficis decē hoībus uitam eripis indicta causa in iudicatis in demnatis: quod ait Cato succidias humanas facis: ut id intelligas scito succi-

Succidia — diam dici tergus suillū sale duratū a suibus cedentis siue edendis: ut interpretatur. M. Var. nam id pecus primum occidere ceperūt: & ut id seruaré salire Cato apud Ciceronem. Iam hortum inqt agricolæ alteram succidiam appellant

Succidia hortus — maiores nostri dicere solebant ignauum: & sumptuosum esse qui succidiam ī carnario suspenderit potius e laniario q̄ e domestico fundo. Si uacet populo uacare populo est operá populo dare & inseruire. Aliter uocat populo significat liberum esse a populo populariq; iudicio: in quem sensum uī hoc dici a. M. T. amplitudinem. s. animi pulchriorem futuram: si non sit subiecta populo iudicio: sed uaciam ab eo & liberam se ipsa cōtentam non captantem plausus & auras populares. Sine uēdicatione: sine ostentatōe.

Magnū alter alteri theatrum — Nullum theatrum: æpicurus cum uni ex consortibus studiorū suoꝝ scriberet hæc inquit ego non multis: sed tibi; satis. n. magnū alter alteri theatrum sumus: & profecto uir-

Visoriū Speculatorium — tus laudatore non eget: præconē non quærit auram popularem non captat. Non indiga alienæ opis; non pendens ex uulgi iudicio

Cōsciētiæ uis — sed sibimet merces pulcherrima. Cassiodo-

Cōsciētia carnifex — rus theatrum interprætatur uisonum quasi uidendi & spectādi locum: quale a Cypriano dictum est speculatorium. Cōsciētia uulgo celebratū est uice prouerbii. Consciētia mille testes: Cuius magna uis ē in utranq; partem illa uirtutum nostratum & innocentiæ trucinatrix est ac præmiatrix illa uitiorum insectatrix & carnifex: qua iudice nemo nocēs absoluitur: q̄ ut inqt satyrographus; surdo uerbere cœpit occultum quatiente aīo tortore flagellum qui probus est teste conscientia uitam degit securam & beatam: sontes uero & scelerati mens habet nescio quos carnifices internos: modo ipsa sibi conscientia carnifex est; græce dicitur. οικεια συνειδησισ δειλει πλαττει; την ψυχην. domestica conscientia iaruloanimam ferit. Se æquabilem: quidam solemniter ferunt morbum uulneribus succumbentes. Alii uulnera fortiter excipiunt dolorem morbi ferre nequæuntes; hæc inæqualitas a Ci-

Gloria — cerone damnatur qui ait & hic & alubi æquabilitatem in omni uita esse seruandam. Propter gloriæ amo-

Alacris — rem: in libro de fœlicitate perscripsimus quemadmodum gloria ē fax mētis & sola animos mortalium pe-

pluia cimbrorum — rurit inflammatq; ad magna capessenda; ad pericula intrepide subeunda: in tantum ut uiri magni excellentia animi præstantes summū bonoꝝ in gloria collocauerint: ad gloriam perinde ac metam actiōes suas om-

Cātabri — nis direxerint. Deniq; ꝑ gloria mori non recusarint. Barbari & imanes; Alachris est & fortis pluia cimbro-

spurcissimos celtiberorum — rum & celtiberorum ut inquit Vale. maximus; qui in acie gaudio exultabant tanq̄ gloriose & fœliciter uita excessuri: lamentabantur in morbo; quasi turpiter & miserabiliter perituri: cantabros quoq; hispaniæ populos memoriæ proditum est: solitos canere pranaleticiæ suffixos cruci ab hostibus. Celtiberi: auctore

Vrina ꝓ dētifricio — strabone quadrifariam diuisi sunt; fortissimi omnium ad ortum ac meridiem siti: spurcissimus ille fuit ritus celtiberorum; quo corpora lauabant ex locio siue urina quibus urina erat pro dentificio; ea enim dentes

Celtiberi unde — & gingiuas pumicabant; auctores strabo. Diodorus Apuleius. Catullus a celtis calliarum; & iberis hispaniarum consociatis dicti celtiberi: hinc silius. uenere & celtæ sociati nomen iberis & Lucanus gallorum celtæ

Cimbri — miscentes nomen iberis. Cimbri uero populi sunt germaniæ; proximi oceano gloria ingentes; qui oli italiā

clauda — inundarunt; tandem a mario subacti & ad internectionem deducti sunt de quibus fusius prolyxiusq; scri-

ciæ i septētriōalibus — psi in secundo Propertii commentario super eo uersiculo cimbrorumq; minas & benefacta mari: cibri lingua gallica latrones dnt; cur autem septentrionales populi sint ad arma promptissimi ruantq; in ferrum si-

Captus hoium — ne timore causa est sanguinis abundantia; ut docet uictruuius in. vi. & meminerunt philosophi: e contrario meridianæ nationes propter sanguinis exiguitatem timidiores sūt ferro resistere; sed ardores ac febres sub-stinent sine timore; cum corpora septentrionalium a febri sint timidiora & imbecilla. Græci prudentes ut est captus hominū. i. tam prudentes q̄ capax prudentiæ est hominum natura. Apule. dixit supra captum cogitationis; pro eo quod est supra q̄ quispiam cogitatione capere & compleri possit. Terētius; in adelphis

ut est

ut est captus seruulo℞ non malus; ubi exposuit donatus; quantũ capit animus seruilis: uel captus seruorũ ut se habet conditio seruo℞ & sors apud Suetoniũ ultra captũ hoĩum græci dicti sunt prudentissimi & ĩge nia diuina sortiti ex aeris lociq; tempie. Aristo. in. vii. politico℞: q̃ inquit gentes in frigidis regiõibus habitãt: animosæ q̃dem sunt: sed pa℞ ingeniosæ: q̃ asiam incolunt: ingenio abũdant: aĩositatæ destituunt̃: at genus græco℞ ut mediã regionẽ loco℞ sortitũ est: sic ẽt prudentiæ & fortitudinis p̃ticeps est: nã & aĩosi ingeniosi græci sunt. Constat inter scriptores græcos esse quidẽ prudẽtes: sed aĩosos esse oẽs concedunt: dixit Ouid.

Prudẽtes græci ex temperie

Græci ua/lent lr̃is non forti tudine

Itali for tes & pru/dentes

Tantullũ

Tantulũ

hoĩum satis hostẽ aspicere nõ p̃nt. & iidẽ mor/bos tolerãter atq; humane ferũt. At cimbri & celtiberi ĩ præliis exultãt: lamẽtant̃ in morbo. nihil enĩ põt cẽ æquabile q̃ nõ a certa rõne ꝓ/ficiscat̃: sed cũ uideas eos q̃ aut studio aut opi/nione ducãtur in eo ꝑsequẽdo atq; adipiscẽdo dolore nõ frãgi debeas existimare: aut nõ esse malũ dolorẽ: aut ẽt si q̃cq̃d asperum alienũq; a natura sit, id appellari placeat malũ tãtulũ ta/men ẽẽ: ut a uirtute ita obruat̃ ut nusq̃ appare at. Quæ meditar̃ q̃so dies & noctes. Latius. n. manabit hæc rõ: & aliquãdo maiorẽ. locũ q̃ de uno dolore occupabit. nã si oĩa fugiẽdæ turpi/dinis adipiscẽdæq; honestatis cã faciamus: nõ mõ stimulos doloris: sed ẽt fulmina fortũæ cõ/tẽnam⁹ licebit: ꝑserti cu paratũ sit illud hester na disputatiõe ꝓfugium. ut. n. si cui nauigãti q̃ ẽ p̃dones ĩsequãtur: de⁹ q̃s dixerit. Eiice te de naui: p̃sto est qui excipiat uel delphinus ut arionem methyncum: uel equi pelopis illi uel neptuni q̃ per undas currus ĩuspẽsos rapuisse dicũtur: excipient te & quo uelis perferẽt: om

græcia facundum sed male forte genus; liuius ait athenienses lr̃is uerbisq; q̃bus solis ualẽt bellũ ad uersus Philippũ gessisse. Cõsensus erudito℞ dat prudentiã & fortitudinẽ iunctim italicis gẽtibus Acutiores. n. hoĩum mentes efficit aer calidus: re/frigeratus aũt tardiores: tempatissimæ uero ad utrãq; ptem & corpo℞ uiribus & aio℞ uigoribus ꝓ fortitudine sunt: in italia gentes; queadmodũ iouis stella inter martẽ feruentissimũ & saturnũ frigidissimũ media currens temperat̃ & salutaris fit eadem rõne italia inter septentrionalẽ & meri dianã plagã salubri mixtura temperat̃ hinc cor/pora robusta ingenia secũda totiusq; naturæ ca/pacia. Tantillũ: pusillũ minimũ; tertio gradu diminutionis; a tanto tantulũ tantillũ. Plinĩ am p̃lato ẽ miraculo tantuli aĩalis cibo absumi na/talẽ tanta℞ arbo℞. Vt a uirtute obruat̃. Sicut in sole lucerna sint nec ne sint nihil inter sit: ita do/lor uirtute supat̃: ut iaceat demersus & nusq̃ ap/pareat. Fulmĩa fortunæ: trãslatio a ioue fulmi/nante. Cuius fulmini nihil resistere põt: q̃d terri ficum est: & ineffugibile: q̃d sæpe nocentes p̃terit exaiatq; indignos inq; merentes ut ait Lucretius. Profugiũ: mortem intelligit: q̃ ærumna℞ & do lo℞ finis est. Si cui nauiganti: Sensus est. Si naui/ganti a p̃donibus depenso diceret̃ aliq̃s deorũ: ut se de naui deiceret̃: paratũ. n. esse suffugiũ: il le ꝓfecto: deponeret oẽm timorẽ: ita circũ inuẽ/to doloribus impatibilibus paratũ dicit esse ꝓfu giũ mortis: ad quã sit confugiendũ; ut sic oĩs do/lor finiat̃. Vel delphinus: q̃d mare nõ nouit q̃ ne/scit Ariona tellus: ut ĩqt Oui. nihil sane celebracius fabula arionis cith aredi Vecti a delphino: de quo he/rodotus. Gel. Pli. Soli. Cæteri unus Stra. dissentiens autumat Arionẽ a p̃donibus fuisse in mari obrutũ: quẽ reliqui exceptũ a delphino tradũt q̃ captus musico cõcentu adnatans dorso inter fluctus ædito illũ uecta/uit incolumẽ adusq; tena℞. In terrã laconicã. Methymneus dr̃ a patria methymna: q̃ ciuitas est ĩ ĩsula lesbo uini gñosi ferax. Virgi. Quã methymneo carpit de palmite lesbos. & Oui gargara quot segetes: quot habet methymna racemos. Vel æqui pelopis: sat notũ queadmodũ pelops tantali filius currali certamine cõten dit cũ œnomao hippodamiæ patre: q̃ cũ ex oraculo didicisset se tunc morituꝝ: cũ filia nupsisset: multis il lam petẽtibus ꝓposuit certamen quo uictus interficeret̃: uictor filiã duceret uxorẽ: æquo℞ ĩstituit cursum ad arã neptuni q̃ est in isthmo corinthiaco: cũ plures æquo℞ quos pnicissimos habebat uelocitate supesset supatosq; pemisset: pelops tũ dolo cũ aurigã œnomai myrthilũ corrupisset tũ æquo℞ pnicitate uicit œno maũ abduxitq; ex pacto uxorẽ hippodamiã: a pelopis noĩe dicta pelopõnesus: & pelopidæ deducti unũ no/men pelopida℞ famigeratũ est apud scriptores. Vel neptuni: græci ἵππιον ποσειδῶνα. latini æq̃strẽ ne/ptunũ uocãt uel q̃d pegasus æquus ex eo ꝓgenitus sit uel q̃d tridentis ictu pcussa terra æquũ ꝓduxerit no mine syronẽ cũ pallade cõtendens; sup noĩe athenis imponẽdo; scribit ꝓbus grãmaticus neptunũ principẽ existimari originis æquo℞ & iccirco ẽt poete tradũt ab eo donatũ æquũ adrasto noĩe arionẽ: unũ a stacio di ctus adrasteus arion & iunoni xanthũ & cyllarõ quos illa pederit castori & polluci: sed harum fabula℞ & commenti causa est natura: namq; numen neptuni: deus est maris uelox est qui & mobile instar æquorum: alii interp̃tat̃ neptunũ uniuersi liquoris hoc est seminis aialium deũ existimari æquo℞ eo magis; q̃d plani cies eis conueniens sit q̃ aquis accidit; nunc. M. Tul. æquos neptuni intelligi uult uel illos quos iã diximus: arionẽ: syronẽ. xanthũ: & scyllaron: uel illos marinos iugales; q̃ cur℞ neptuni p undas uolitantis suspẽsum trahunt: de q̃bus ait poeta ægregius: flectit æquos curruq; uolans dat lora secũdo: itẽ ĩ. v. æneidos copiosius iungit æquos curru genitor spumantiaq; addit frena feris manibusq; oẽs effundit habenas ceruleo p sũma leuis uolat equora curru: De equis neptuni statius in achille: iubet ire iugales: illi spumiferos glomerant a pectore fluctus; pone natant delentq; pedũ uestigia cauda. Pli. Soli. Diodo. cæteri describunt hippotamos hoc est equos a q̃naicos: qui in quadã medendi parte magr̃i extiterunt; uenã. n. in crure uulnerantes & ita ꝓ

Arion can tauissi mus

Metynna fœlix ui/no

Equi pelo pis

Pelopidæ

Neptunus equester

Arior ad/rasteus

Hippopo tami

h

flutilo sanguinis exonerantes corpus mõstrauerunt phlebotomiã & sanguinis missionẽ. Quo sit fugiendũ ad mortis.s.pfugiũ: q̃ oium doloꝝ finis est & erũnaꝝ meta. In sñia: qđ'.s. dolor sit maximũ maloꝝ. Duarũ reꝝ: mortis & doloris. Cras ad clepsydrã: clepsydra horologiũ aquarii genus est: horas aqua d̃metiens: nã uasculũ est uitreũ gracilr fistulatũ: p qđ' guttatim defluit aqua inclusa stillicidioq; exhaurit: unde nomen deductũ ab aq̃ furto. κλεπτω.n. significat furor & abscõdo. κλεπτουδορ.i.aq̃. consimilia sunt hoc tpe clepsydris uascula illa apud nos usitatissima: q̃ in medio instar duoꝝ turbinũ coartant: ex qbus pulusculũ p foramen minutũ sensim delabit ex pte supiore in inferiorẽ: atq; ita legitimũ tps horæ metit uulgo noitant horologiũ pulusculi. apud ueteres: oratoribus acturis cãs forenses pscribebat tps dicẽdi datis clepsydris. qbus exhaustis: amplius dicere uetabant: qđ institutũ iprobat Pli. in epistolis: q ait paucioribus clepsydris cãs pcipitari: q̃ antiquitus pluribus diebus explicabant: illa inqt increbruit passim inualuit cõsuetudo binas uel singulas clepsydras interdũ & dimidias & dandi & petendi: idẽ alubi. Dixerã horis pene qnq;: nam tribus clepsydris: qs spaciosissime accepam sunt additæ quatuor in hũc sensum accipiendũ est illđ' epigrãma mordacis poetæ: septẽ clepsydras magna tibi uoce petenti. Arbiter inuitus ceciliane dedit. In commentariis apuleianis annotauimus clepsydrã hanc ab Apul. designari q̃ accusatori reo q; cãm dicturis dabat cũ in tertio de asino aureo sic scribit: accusator qdã senior exurgit & ad dicendi spaciũ uasculo quodã iuicẽ coli gracili ter fistulato ac p hoc guttatim defluo ĩfusa aqua populũ sic adorat: hoc est qđ idem in apologia sub obscure intelligi uoluit dicens ad accusatorem: mea aqua licet ad hoc utare.i. potes uti tempe mihi ad. dicendũ dato pscriptoq; p clepsydras aquarias: obiter corrigendus est apuleii locus ex hoc sensu ductus plane dignus correctione. Sic.n. scriptum est in apologenco: qm̃ mihi p accusationis lõgitudine largit atq; supest: uerba futilia haud dubie & lapsantia maleq; coagmentata citra sensus uenustatẽ: nos adhibita curiositate illa genuina ita emendauimus. Quoniã mihi p accusationis lõgitudine largiter aquæ supest: uide q̃lo an hæc emendatio nostra: digna sit asterisco: cuius sensus est: sibi latis superq; aquæ ex clepsydra superesse ad dicẽdũ: sic emaculata doctissimi scriptoris uerba redolẽt morẽ priscũ: & saporẽ apuleianum gustatu pbent: clepsydris ut ait Martianus lunæ magnitudo cognoscit clepsydrã ut iqt Seneca non extremũ stillicidiũ exhaurit: sed qcquid ante defluxit. In hãc sñiam ait scriba apud philostratũ ad apolloniũ tyãeũ: quota aqua tuã oronem metieris & mox paulo. Clamabat accusator metire aquã o rex: si.n. oronis plixitatẽ illi concesseris nos oẽs decipiet: sensus est Ciceronis sed die crastino dissertatuꝝ ad clepsydrã hoc ẽ tempore prescripto & statuto horarum spatio: quas clepsydra metitur. Non posse deberi: uideo inquit te nolle disputationes nostras astringi arctariq; ad clepsydræ mensuram: sed prolixiores longioresq; fieri pro ut res ipsa postulabit. Illud: uidetur significare se ante meridiem solitum commentari meditariq;: quæ ptinent ad oratoriam facultatem post meridiẽ uero exercere scholas philosophicas: ut illud referas ad meditationem oratoriam: hoc ad dissertationem philosophicam.

phlebotomia ab hippopotamo

Clepsydra qd

Tẽpus dicendi ad clepsydrã

Clepsydra apud epigrãmatistã

Correctus puleii locus

Philostratus

Metire aquã

Philosophia medicinai

nem omittas timorẽ: sic urgentibus asperis & odiosis doloribus si tanti non sint ut ferendi sint quo sit confugiendũ uides. Hæc fere hoc tpe putaui esse dicenda: sed tu fortasse in sñia pmanes. A. minie uero meq; biduo duaꝝ reꝝ quas maxime timebã spero liberatũ metu. M. Cras ergo ed clepsydrã: sic.n. dicimus: sed tibi hoc uideo nõ posse deberi: A. ita prsus. Et illud qdẽ ante meridiẽ. Hoc eodem tpe. M. sic faciem⁹: tuisq; optimis obseq̃mur studiis.

Marci Tullii Ciceronis Tusculanaꝝ q̃onũ. Liber Tertius.

QVidnam eẽ Brute causæ putẽ: cur cũ constemus ex aĩo & corpore: corporis curãdi tuẽdiq; causa quæsita sit ars eius atq; utilitas deoꝝ immortalium inuẽtioni cõsecrata: animi autem medicina nec tam

Phillippi Beroaldi commentarius in tertiam tusculanam.

QVidnã: Nõ pauciores aĩ; q̃ corporis morbos esse: sed occultiores tradiderunt scriptores idonei ex quo fit ut nõ minus necessaria sit aĩoꝝ medicina q̃ corpoꝝ: & sicut ad sanãdas corporeas egrotationes q̃ ppe infinitæ sunt excogitata fuerũt malagmata. Emplastra collirıa cerata cataplasmata; prastili catapotia ppe inumerabilia. Ita ad sanãdos aĩ morbos intrinsecus grassantes inuenta

sunt

sunt pcepta medelæq; philosophoꝝ. Merito q; plato & galienus philosophiã & medicinã sorores esse dixerunt alterã aĩ: alterã corporis conseruatricẽ: cũ philosophia medicina sit aĩ medicina philosophia corpis. Igit cũ hõ ex aĩa & corpe cõpactus a natura sit: q uult cõgruenter naturæ uiuere: is debet nõ minus animũ curare q̃ corpus: nec minus uitia aĩ q̃ corporis extirpare: cũ aĩ liniamẽta sunt pulchriora q̃ corporis: utro usq; hõ ex oĩ parte integer custodiat᷑ uex ut inquit Seneca multi corpa curant: ingenia paucissimi. Corpora in sagina aĩ in macie sunt: culinæ frequentes circa philosophoꝝ scholas solitudo: tñ aĩus corpe sit pciosior

desiderata sit antequã inuẽta: nec tam culta postea quã cognita est nec tã multis grata & pbata: & pluribus ẽt suspecta & inuisa? An qđ corpis grauitatẽ & dolorẽ aĩo iudicamus aĩ morbũ corpe non sentimus? Ita fit ut aĩus de se ipse tũ iudicet cũ idipm q iudicat᷑ ægrotet. Quod si tales nos nã genuisset ut eã ipsam ituerj. & pspicere: eadẽq; optima duce cursum uitæ cõficere possemus: haud erat sane qđ qsq̃ rõne ac doctrinã reqreret: cũ natura sufficeret: nũc uero puulos nobis dedit igniculos: quos celeriter malis moribus opĩonibusq; dpauatis sic extinguimus: ut nusq̃ nature lumẽ appeat: sunt. n. ingeniis nrĩs semina innata uirtutũ: q̃ si adolescere liceret ipsa nos ad beatã uitã natura pduceret: nunc aũt simulatq; editi in lucẽ & suscepti sumus in oĩ ɔtinuo prauitate & i sũma opĩonẽ puersitate uersamur: ut

Merito itaq; in phemio huiusce qõnis conqueritur. M Tullius qđ corporis medicinã magis mortales curent q̃ aĩoꝝ: pluris facientes id quod uilius est posthabito eo: quod ẽ preciosius: & ita hoies me hercule præposteri nucleum omittentes: solliciti sunt circa putamina. De corporis curatione curiosi sanitatẽ animi susq; deq; faciunt: oia olim corpori tanq̃ seruo pstabant᷑: nunc tãq̃ domino parant᷑: fateor insitam esse nobis nostri caritatẽ: fateor nos huius gerere᷑ tutelã: sed nego corpi seruiẽdum esse: qm multis seruiet q corpori seruiet sic gerere non debemus inquit Seneca non tanq̃ pp corpus uiuere debeamus: sed tanq̃ nos possimus sine corpore. Idẽ alibi pcepit circũscribendũ esse corpus & locũ aiam l xandum: hoc aũt cõmodissime fit medicamentis phĩæ: q morbis aĩ medet᷑: sanat cupiditates: liberat a pturbationibus. Deoꝝ inuentioni consecrata. Deis inuentores suos assignauit medicĩa & cœlo dicauit: siqdẽ esculapius medicinæ illustrator uetustissimus: ob hãc sciam in deoꝝ numerum receptus est; auctores Pli. & Cel. Pluribus suspecta & inuisa phĩlosophiã; dicit; quæ animoꝝ medicina est; quæ multitudini suspecta est: & populos habet uituperatores. Aĩo iudicamus. Si diligentius cõsideremus ut inqt Augu. dolor q dicitur corporis magis ad aĩa pertinet: aĩæ. n. dolore est nõ corporis: sicut autem dicimus sñia & corpora uiuentia: cũ anima sit corporis sensus & uita. Ita & corpora dicimus dolẽtia cum dolor corporis nisi ab aĩa esse non possit. Dolet itaq; aĩa cum corpore. Dolet & sola q̃uis in corpore sit. Cum aliqua causa etiam inuisibiliter tristis est ipsa in corpe incolumi. Dixerunt tñ platonici ex terrenis corporibus moribundisq; membris esse animæ & metuere & cupere: gaudere & dolere. Vnde Virgilius: hinc inquit; idest ex moribundis terrenis corporis membris metuunt cupiuntq; dolent gaudẽtq: sed theologi asserunt aĩos ab oĩ etiam corporis labe purgatos cupiditatibus agitari & dolere. Iudicatur. s. corpus. Vt eam: ipsam ituerj: dicebat Socrates oportuisse hoĩum pectora fenestrata & apta esse: ut non occultos haberent sensus: sed patentes ad considerandũ. Consimiliter si uirtus oculis cerneret᷑ mirabiles amores: ut inquit plato excitaret sapientiæ: sed nimiꝝ animi nostri tenebris obsiti & caligine præssi hebetantur: ut naturã ipsam pspicere non possint. Verissimeq; dixit poeta egregius uelut nebulã nobis ob oculos effusam: qua acies obtũderetur; ideoq; alibi dixit. M Tullius imbecilla mente uim naturæ per caliginẽ cerni. Item a prima inqt etate mirabiliter occulta natura est; nec perspici nec cognosci põt: progredientibus aũt etatibus sensim tarde ue potius quasi nos metipsos cognoscimus. Paruulos igniculos. est natura sic generata uis hoĩs: ut ad oẽm uirtutẽ pcipiendã facta uideat᷑ hinc in pueris quasi scintillulas uidemus: e quibus accẽdi: ut utar uerbis. M. Tullii ex lib. v. de finibus: philosophi ratio debet: u teã quasi deũ ducem subsequens ad naturæ perueniat extremũ. Seneca li. xxiiii. epistolaꝝ semina inquit nobis scientiæ natura dedit; scientiam nõ dedit. Ingeniis. Duo prima genera uirtutũ sunt. Vnum uirtutum genus est; quæ ingenerant᷑ suapte natura; ex quo genere est docilitas memoria: quæ fere omnia appellantur uno ingenii nomine easq; uirtutes qui habẽt ingeniosi uocantur. Simul atq; post q̃. In sũma opinionum peruersitate; sicut corpus ut docet Aristoteles in. vii. politicorum antecedit in generatione animam; sic pars irrationalis antecedit eam partem; q̃ habet rõem pa ret id in pueris; qbus statim ita & uoluptas & cõcupiscentia inolescit. At ratio & mens pcedẽte etate in illis natæ. sunt. tradit. Au. gel. quod ante consilii & rationis exortum recens natus homo imbutus est sensibus doloris uoluptatisq;; ex quo fit ut in errore uersetur; & opinionibus uariis distrahatur; quæ ex ignoratione pueniunt. Ideoq; dicebant stoici sapientem nihil opinari. Errorẽ. suxisse uita mortaliũ erroribus inuoluta & tenebricosa est; ut merito probemus illud lucretii. o miseras hominum mentes o pectora ceca; qualibus in tenebris uitæ; quantisq; periclis degitur hoc eui quodcunq; est philosophoꝝ uetustissimi obliuionis fluuium aliud non esse asserunt; q̃ errorem animæ obliuiscentis maiestatẽ uitæ prioris; quã hauriunt animæ descendendo de cœlo; & ideo in terris cum uerum non liqueat opinatur omnes; quia opinionis ortus ẽ memoriæ defectus; delabentes aũt animæ in corpora per spheras planetarum trahunt secũ torporem saturni iracundiam martis; libidinem. Veneris Mercurii lucri cupiditatem; quæ res faciunt perturbatiõem animis

Medicina philosophia corporis
Corpora i sagina
Animi in macie
Praeposteri homies
Oĩa corpi tanquã domino
Circũscribe corpus
Esculapius Philosophia inuisa turbæ
Animæ dolere est
Corpora dolentia
Hinc metuunt cupiuntq;
Nebula ob oculos
Semina & igniculi uirtutis
Virtutes a natura ingenitæ
Vita tenebricosa
Obliuiõis fluuius
Quid aĩæ trahant a planetis

Logisticō
practicon
a ioue
Thymicō
Phantasti-
con
Epithyme
ticon
Herme
neuticon
Phyticon
a luna
subrumi
fugimus
errores
Fellare
Fellitāda
ubera
Vanitudo
uanidici
Opinio ex
inscientia
Opiniosis
simi
Nō sequē
dum eē po
pulum
Populus p
uno
Turba
turbulēta
Infectores
offectores

eosq; erroribus obcecatos hebetant: ne possint uti uigore suo & uiribus propriis. Macrobius ait animas a Saturno mutuari ratiocinationē & itelligentiam: qd' logisticon & theoreticon uocant. In iouis sphera uim agēdi quod practicon dicit. in martis animositatis ardorem: quod thymicon nuncupat: in solis sentendi opinandiq; naturam: quod αισ φητικον & φανταστικου appellant. Desiderii uero motū quod επιθυμητικου uocatur: pronunciandi & interpretandi quæ sentiat quod ερμηνευτικου dr in orbe mercurii. φυτικου. i. naturam plantandi & augendi corpora ingressu globi lunaris exercere: & ita anima ad hæc terrena corpora deducitur: ubi ad tpsobruit: & ideo mori creditur: itaq; merito dixit Mar. Tullius nos cū late nutritio adhuc īfantes & subrumos suggete errores: qbus obnoxia est uita mortalium. Verbum uetus est fellare: qd significat lac exugere & suctu ebibere ex quo illd' lac humanū fellasse. Solinus in collectaneis ait: nequaq̄ mater pullo pbent ubera fellitanda. i. exugenda: ex qua similitudie trāsiit uerbum fello & fellito in obscenitatē factūq; est deculpatum: unde fellatores & fellatrices in obscenis sunt. Vt uanitati mēdacio: ait Mar. Tul. lib. i. de officiis nihil eē turpius uanitate a ueteribus dicta uāitudo & uāidici hoies mēdaces & falsi loq. Opinioni: cū oīa nobis incerta sint ueritasq; demersa delitescat: merito opinio denominatur uincitq; naturam quæ ex inscientia que multa uetiat inuita: inolcuit idq; pbat sententia Carneadis & Arcesilæ: qui dicere solebant pcipi nihil posse sapientēq; opinatur: unde opinatores & opiniosi imo opiniosissimi philosophi dicti. Quasi maximus magister populus: maior pars mortaliū uiuimus ad opinionem uulgi. toti pēdemus ex alienis iudiciis. Eunt es non quo eundū sed quo itur. Illa maxime concupiscimus: q̄ populus pindeac summa bona mirat. Vnde merito magr maximus dr populus; cuius pscripta sequmur: qui docet diuitias honores gloriā esse expetendā: tāq̄ in his sūma fœlicitas consistat. Seneca in li. ad gallionē de uita beata ad rumorē inquit cōponimur: nec ad rōnem sed ad silitudinē uiuimus. Argumentū pessimi turba est. Queramus: quid optime factum sit nō quid usitatissimū igit sapiens seipm spectare debet; nec errare cū populo; i quo non est rō non iudiciū; non prudentia; iōq; ait Seneca se nūq̄ uoluisse populo placere: nā quæ pbat ingt populus ego nescio Democritus dixit sibi populum esse p uno. Nobis imponunt deliriæ populares: dū stupemus ad ea dū miramur q̄ uulgus adamat: quæ uera nō sunt bona sed adūbrata. Seneca li. quarto qōnū monet lucilium ut se a turba q̄tum pōt separet: est. n. turba plerunq; turbulenta. Inficimur. tingimur maculamur; polluimur opinionibus tanq̄ maculis inelo ibilibus. Seneca. uitia eluī diff cile est; nō. n. inqnati sumus sed infecti; inde infectores dicti tinctores quos prisci offectores uocant; loca tingēdi & infecturæ græco uocabulo baphia nominant hoc est tinctoria.

Baphia' di
bapha pur
pura
Dibaphū
cogitat
Fortuna
inuidet
diuitias
Duplex
gloria
Gloria
Quid
Mar. Tul-
rius de glo
ria
Echo
Imago
Hepta

Lāpridius in alexandro ait pbum fuisse baphiis ppositum purpura dibapha: quæ esset bis rincta dicebat eratq; preciosior; quali utebant magistratus in prextra. ob hoc dixit M. Tullius epistola quadā; nā Curtius noster dibaphū cogitat: sed cū infector morat; cū significare uellet curtiū hoiem minimi precii aspirare ad magistratum. Inuidisse naturā. Sic pprie & decenter loqmur inuideo tibi doctrinas. Fortuna mihi inuidet diuitias. Virgilius inuidet imperiū. Pli. Neq; ego ut multi inuideo aliis bonum quo ipse careo apuleius. Mihi fortuna diuitias inuidit. Gloria solida: duplex gloria altera adūbrata: & expoliari rumore pgenita ppagataq; q̄ nec iudicio pueniт nec firma pdurat; quā uelutiuitiū sapiens minime expetit; altera est solida & uera ac durabilis; q̄ ex consensu bonoꝝ pducit: sicut. n. cōsuetudo sermonis cōsensus est eruditoꝝ ut autumat. Quinti. si cōsentiens laus bonoꝝ gloria appellat: quā Augu. dixit esse iudiciū hoium bene de hoibus opinantiū hæc nō est bonis uiris repudiāda. Cū tn̄ sapiens non gloria sed conscia recte factoꝝ uirtutē metiat. De gloria scripsimus copiose i li. de fœlicitate; ostendētes nō paꝝ multos summā fœlicitatē in gloria collocasse. M. Tul. libros scripsit de gloria; qui sicuti pleraq; alia tempoꝝ calamitate desiderāt inter claritatē & gloriā hoc interest; q gloria multoꝝ iudiciis cōstat; claritas bonoꝝ: auctor Seneca lib. epistolaꝝ moraliū duodeuigesimo. Tanq̄ imago: echo imagis noīe significat; q̄ resonat uocibus mortaliū inter mōtiū flexus & cōcauos ualliū sinus; ubi scindit resultans aer: q̄ cā et uoces multis in locis reciprocas facit; sicuti in urbe Cyzico turres septē acceptas uoces numerosiore repcussu multiplicant nomenq; huic miraculo echo est a græcis datum ηχω. n. græce sonus: & ηχεω resono. olympiæ porticus

pene cū lacte nutricis errorē suxisse uideamur. cum uero parētib⁹ redditi deīde magistri traditi sumus: tū ita uariis ībuimur erroribus⁹, ut uanitati ueritas & opinioni cōfirmata natura ipa cedat. Accedūt ēt poetæ. qui cū magnā speciem doctrinæ sapientiæq; præ se tulerint: audiūtur; legūtur: discunt: & ihe rescūt penitus in mentibus. Cū uero accedit eodem quasi maximus quidem magister populus atq; omnis undiq; ad uitia consentientur multitudo: tū plane inficimur opinionum prauitate: a natura quæ ipsa desciscimus: ut nobis optimam naturā iuidisse uideātur qui nihil melius homini: nihil magis expetēdū nihil præstātius honoribus imperiis populari gloria iudicauerūt ad quam fertur optimus quisq;: ueramq; illā honestatē expetēs: quam una natura maxime inquirit in summa innauitate uei satur: conseētaturq; nullam eminētem effigiē uirtutis: sed adūbratam imaginē gloriæ: est enim gloria solida quædā res & expræssa non adūbrata. Ea est consentiens laus bonorum incorupta uox bene iudicātiū de excellente uirtute: ea uirtuti resonat tāquā imago glo

riæ. Quæ quia recte factorꝫ plerũq; comes est non ea a bonis uiris repudianda. Illa aũt quæ se eius imitatricẽ esse uult: temeraria atq; incõsiderata & pleruq; peccatorꝫ uitiorũq; laudatrix fama popularis simulatione honestatis: formã eius pulchritudinẽq; corrũpit: qua cæcitate hoies cum q̃dam præclara etiam cuperent: eaq; nescirent nec ubi: nec qualia essent: funditus alii euerterunt suas ciuitates: alii ipsi occiderunt. Atq; hi q̃dem optima petentes: nõ tam uolũtate: quã cursus errore fallũt. Quid q pecuniæ cupiditate: qui uoluptatũ libidine feruntur: quorũq; ita ꝑturbant aĩ: ut non multũ absint ab insania: quod insipientibus contingit: oĩbus his nullane est adhibenda curatio. Vtrũ q; minus noceãt animi ægrotationes quã corporis? An qđ corpora curari possint: aĩorꝫ nulla medicina sit? At & morbi perniciosiores pluresq; sunt animi quã corporis hi enim ipsi odiosi sunt: quod ad aĩum pertinent: eumq; solicitãt: animusq; æger ut ait Ennius semp errat: neq; pati neq; perpeti potest: cupere nunquã desinit quibus duobus morbis: ut omittam alios: ægritudine & cupiditate: qui tandem possunt in corpore esse grauiores? qui uero probari potest: ut sit mederi animus non possit cum ipse mediciam corporis animus inuenerit? Cumque ad corporum sanationem multum ipsa corpora & natura ualeat: nec omnes qui se curari passi sunt continuo etiam conualescant. Animi autem qui se sanari uoluerũt

piæ porticus fuit: quã heptaphonon appellant: q̃m septies eadẽ uox reddit. In hãc sn̄iam ait Lucretius sex et ac septẽ loca uidi reddere uoces unã cũ iaceres. Ita colles collibus ipsi uerba repulsantes iterabãt uerba referti: hæc echo a latinis dr̃ imago. Valerius flaccus in. iii. argonauticon. Rursus hylã ꝑ longa reclamat auia. Responsant siluæ: & uaga certat imago. Ora quẽ deũ cuius recinit iocosa nomen imago: ubi exposuit porphirio qđ imago dr̃ quasi imitago. sensus est sicut uoci respondet echo. i. imago: ita uirtuti resonat gloria imitar imagis: quã echo uocant: quã Auso. dixit aeris & linguæ filiã. Echo pãos & amor deliciæ eẽ fert: q̃ significat harmonia cœli: q̃ soli amica est. Comes: ut umbra uersat circa corpus: sic glĩa uirtutẽ comitat: & est ueluti affectatrix recte factorꝫ. Simulationẽ hõestatis: uitia cũ uirtutibus finitima sint plerunq; fallunt ipsa ꝓximitate & ꝑ uirtutibus obrepunt: unde fit ut ꝑ temerario fortẽ. ꝑ auaro parcũ uocemus sic mentit ꝓdigus liberalẽ: fallit .n. uiciũ spẽ uirtutis & umbra ut inqt satyrographus. Qua cecitate: nescientes hoĩes q̃ esset uera glĩa obcecati fulgore famæ popularis & cenodoxiæ. i. inanis gloriæ se & suas ciuitates funditus euerterunt: in hãc sententiã ait Iuuenalis: patriam tñ obruit olim gloria paucorꝫ & laudis tituliq; cupido. Et mox paulo exitus ergo q̃s est gloria uincit idẽ nempe & in exiliũ preceps abiit. Optĩa petẽtes glĩæ cupido & laudis auiditas. i. excellentibus aĩs urgere solet: & plerũq; cã est ut laudabilia & gloriosa ac maxima facinora a ꝑclaris uiris cõficiant. Adhibẽda curatio: tanq̃. s. egrotãtibus: curatio .n. ꝓprie medicorꝫ est cura reliquorꝫ: auctor donatus. Interdũ curatio ad alia transfert: sicut ait. M. Tul. in orone de aruspicũ rñsis. Multa me mouent. Quod edes telluris est curationis meæ. Liui. de eo cui ẽdicatio edis data erat sic scribit. Curatio altior fastigio suo data esset. Morbi aĩ ꝑniciosiores. morbi aĩ sunt inueterata uitia & dura ut auaritia ut ambitio nimia: morbus est: ut inquit Sene. uitiũ in prauo ꝑtinax tanq̃ ualde expetẽda sit: q̃ leuiter expetẽda sunt: affectus uero sũt motus aĩ iprobabiles subiti & cõcitati q frequẽtes neglectiq; faciũt morbũ. Idẽ lib. ii. de ira concinit Cice. his uerbis: hac conditione nati sumus. Aĩalia obnoxia: non paucioribus aĩ q̃ corpis morbis. Genera aũt morborꝫ corporaliũ supra trecẽta sũt: ut inqt Pli. l. xxvi. & quotidie noui morbi grassant qualis geursa irrepsit tiberii principis principatu inter digitos pedum nascẽs: qualis lichen siue mentagra a mẽto incipiens occupãsq; totos uultus Cyrenaici phĩ corpis dolores q̃ aĩ deteriores arbitrant: sicut uoluptates corporis maiores: contra epicurus sentit aĩ dolores grauiores esse q̃ corpis: cã in e. n. pñti tãtummõ dolore affici aĩum uero & ꝑterito & pñti & futuro. Aĩus æger. ægritudine affectus: q morbus aĩ est ex opĩone magni mali pñtis ut infra latius dicet: ecclesiastici doctores tristitiã appellant ꝓprie ut egrotatio in corpe sic egritudo in aio nomẽ hẽt non seiunctum a dolore. Et cupiditate. qui cupit aut metuit iuuat illum sic domus aut res ut lippum pictæ tabulæ fomenta podagrã nihil desideres inqt Seneca si uis ꝓuocare iouẽ nihil desiderantẽ: hæc una est ex tribus furiis: q̃ mẽtes mortalium & ꝑcordia lancinant ac diuellunt: nec tranqlle uiuere ꝑmittunt. Qui uero: quõ. Aĩus inuenerit argumẽtũ potentissimũ: si aĩus inuenit medicinã corpis tãto magis debuit inuenisse medicinã: qua sibi ipsi mederet: cũ tunica pallio ꝑ prior sit ut dr̃ cũ nihil pẽsius cariusq; aio esse debeat q̃ ipsamet. Ipsa corpora & natura corpus quod bene constitutum est & robustum facilius sanescit q̃ corpus male habitum. Vnũ illud comprimis seruandũ esse ꝑcipit Hyppo. in ꝓnosticis & in tertio Cor. Cel. ut egri uires subinde assidens medicus inspiciat atq; ꝑpendat. Iõq; utilior medicus ẽ amicus q̃ extraneus: q egroti mores naturãq; cognouerit: dixit Hippocrates dãdũ eẽ aliqd regioni etati & cõsuetudini. Cõtinuo: statim. Nec cõualẽscãt: imo ecõtrario multi quotidie curant a medicis & peũt multi sine medici cõsilio degentes ꝓspera ualitudine utunt. Discũt .n. medici ut inqt sapientissime Pli. pericu

phonos
Imago imitago
echo pa tios delitium
Vitia finitima uirtutibus
Cenodoxia
Curatio
Morb Anim Vitia
Morbi supra. ccc.
Gemursa
Mentagra
Tristitia
Egritudo
Cupiditas una furia rum
Tunica pallio ꝑ prior
Vtilior medicus familiaris

lis nostris. Et experimenta p mortes agunt: medicoq; tm̃ hoiem occidisse sũma impunitas est: nulla lex punit inscitiá capitalé notissima est illa infœlicis monuméti inscriptio turba medicoꝝ pepisse: paláq; é medicũ impatoré uitæ nostræ necisq; fieri: milia gentiũ sunt: q̃ sine medicis degunt: sicut po. romanus ultra sexcentesimũ annũ: qđ si aliqñ egrotus conualescit: dicá q Auso. euadit fati ope non medici. Petendũ é foris auxiliũ corpis egroti petit foris: ppea qđ extrarius medicus adhibet: & medicamenta ipa usq; ab indis petunt: hinc illud plinianũ: nos nec indicaꝝ arabicarũq; mercíũ aut externi orbis attingimus medicinas: non placent remedii istam longe nascétia: medicina uero aí intus petenda est nõ foris: hæc aũt est phia: cuius pcepta in aío sunt ueluti medicamenta ipsius aí salutaria. Itaq; nobis metipsi mederi possumus nõ indigni opis externæ: attamen dixit Gale. q uult curare aíum: prius curet corpus: qm̃ sine fulturis corpis aíus uix sustineat. In hortensio: iulius capitolinus aũt librũ cui titulus est hortensius scriptũ esse a cicerone ad exemplũ ptreptici significat aũt ptrepticus ut uerbũ intelligas iulii capitolini non ptritũ. Instructiuum & exortatoriũ: symachus in epistolis: indulge stilo: aliqd didascalicũ seu protrepticũ scribe. Et ausonius libellũ in qt instar ptreptici luserá: hic est ille hortensius iulianus ex cuius lectione inflámatus est diuus Augusti. adhuc adolescentulus ad philosophiá ardenti studio capescendá. Annotandũ librũ illũ Cicero. q circũfert inscriptus hortensius: nõ esse hunc hortensiũ: de quo in pñtia loqmur. De maximis rebus .i. ad philosophiá ptinentibus ut fuerunt libri academici ut uolumina đ finibus bonorũ: ut opus de natura deoꝝ: & alia hoc genus. In academia M. Tul. habuit uillá noíe academiá ab exéplo platonicæ academiæ: ubi cõposuit uolumina eodé noíe: ubi monumentũ sibi instaurauerat: hic significat gymnasiũ in tusculano: qđ uocabat academiá sicut alteꝝ gimnasiũ appellabat i eodé tusculano lyceũ a noíe scholæ aristotelicæ: de quo in .i. de diuinatione sic refert: nup cũ essem cũ qnto fratre in tusculano disputatũ est: ná cũ ambulandi cá in lyceũ uenissemus: id .n. supiori gymnasio nomé est. lyceũ aũt media pducta enũciádũ éé docet idé. M. T. hoc uersu. Inq; academia umbrifera nitidoq; lyceo: ubi academia penultimá pducit: sicut in carmíe hoc laureæ tulii: atq; academi e celebratá noíe uillá: ueꝝ claudianus & sidonius penultimá corripiunt sicut uulgo quoq; usurpat: uersus claudiá: hic est in latiũ spretis academia migrat athenis. Sidonius apollinaris ait. Obruet & q̃q̃ totis academia secti. Descendimus. ostendit gymnasiũ academiæ fuisse in pte inferiore tusculáni: sicut lyceũ erat í supiore. In sapiété egritudo. stoici talé dñt eé sapientis aíum q̃lis est mũdus supra luná serenũ. s. impturbatũ defecatũ: qué nulla pturbatio obnubilet nulla tristicia obturbet. Laudátq; in sapiéte apathiá hoc est ípassibilitaté: táq̃ sapiés nihil cupiat nihil doleat: nihil irascat: nihil gaudeat: cõclusiũcula stoicoꝝ est. Qui sapiés est impturbatus est: q ípturbatus est sine tristicia é: q̃ sine tristicia é btũs est. Ex quo colligũt sapiété beatũ eé: duæ át sũt sniæ phoꝝ de his aí motibus: quos græci pathe nři pturbationes: qdá affectiões uel: affectus: ecclesiastici uero passiões uocant: has ergo pturbatiões platonici & & aristotelici dñt ét in sapiété cadere: sed moderatas rõiq; subiectas: stoicis aũt cadere ullas oino huiusce in sapiété passiões nõ placet: aduersus quos reclamat ipsa natura: & sectatores eiusdé sectæ refragant: ná epitetus in stoica disciplina celebratus: qué Au. Gel. maximũ stoicorũ appellat: scripsit ex detretis stoicoꝝ accidere aío sapiétis pturbatiões: q & aristippi phi exemplo cõprobat qui in naugio a tépestate deprensus tiuit & expaluit: unde íterrogatus a quodá quare phõphus timeret: cũ ipse cõtra nihil timeret: sestiuiter rńdit nõ eádé sibi & illi cá esse qm̃ is nõ esset magnope sollicitus p aia nequissimi nebulonis: ipm aũt p aristippi aía timere. Egritudo a cicerone dr: quá tristiciá alii sicut Seneca & Augustinus appellant: doloré Virgi. ubi ait gaudentq; dolentq;: hæc aũt tristitia repit in bono apud ecclesiasticos doctores, & docet Aug. in. xiiii. de ci. dei pposítio discipuli est śm academicos: q dñt in sapiété cadere tristiciá & reliq̃s pturbatiões. Rñsio cice. é ex decreto stoicoꝝ q apathé .i. ípassibilé dñt esse sapiété: & apathiá pbát. Id uerbũ esse de uerbo. De uerbo græco pathe expssius uerbũ latinũ est passiones q̃ morbi: sed cũ passio sit dictio paꝝ pba. Maluit Cice. morbos: siue pturbatiões interptari q̃ passiões: nomé passionum ad ecclesiasticos & apud neotericos: usitatissimum. Gestire: gestire est leticiá habitu corpis & gestu significare

preceptisq; sapientiũ paruerint sine ulla dubitatione sanent: est pfecto aí medicina phía cuius auxiliũ no ut in corporis morbis petédũ é foris oíbusq; opibus uiribusq; ut nosmet ipi nobis mederi possumus: elaborandũ é. Quaq̃ de uniuersa phía q̃tope & expetéda & colenda eẽt satis ut arbitror dictũ est in hortésio: de maxís aũt rebus nihil fere intermissimus postea nec disputare nec scribere: his át libris exposita sũt ea q̃ a nobis cũ familiarib[9] nřis í tusculano erát disputata: sed qm̃ duobus supioribus de morte de dolore dictũ est: Tertius dies disputationis hoc tertiũ uolumé efficiet. Vt .n. í academiá nostrá descédimus íclinato iá in post meridianũ tps die poposci eoꝝ aliquẽ: q aderant cám disserédi: tũ res acta sic est. A. *uř mihi cadere in sapienté egritudo*. M. Nũ reliq̃ quoq; pturbationes aí: formidines: libidines iracũdiæ: Hæc .n. fere sũt eiusmói: q̃ græci pathe appellát: ego poterá morbos: & id uerbũ esset e uerbo: sed í cõsuetudiné nostrá nõ caderet: ná misereri: íuidere gestire: letari: hæc oía morbos græci appellát motus aí rõni nõ obtẽpantes: nos aũt hos eosdé motus concitati aí recte ut opinor ptur-

medico hoiem occidisse impunitas
Gentes sine medicis degétes
Medicina animi ítus
Curás animum curet corpus
protrepticus quid
Hortésius tullianus
Academia Ciceronis
Academia in tusculano Lyceũ
academia penultima longa
Aíus sapiétis ut mundus
Apathia
Cõclusiuncula stoicorũ [illegible]
Perturbationes affectiones
Passiones
Epictetus
Exemplũ aristippi
Dictũ aristippi tristicia in bono apathes
Passiones
Gestare

ficare:sicut grãmatici tradũt.dixit Terẽ.ipm gestio dati mihi i cõspectũ exposuit dõatus plus eẽ gestio que uolo Morbos nõ satis usitate.Dictũ ẽ supra morbos in aĩa dici uitia iueterata & dura:ut est auaricia:ut am bitio nimia proprie aũt morbus corpalis ẽ:q ita difinitur morbus habitus est cuiuscũq; corpis cõtra naturã q usum eius faciat deteriorẽ:alias in toto corpe alias ĩ pte accidere solet:sup quo iuriscõsulti copiosius scri bũt ad edilitiũ edictũ:ĩ libris quoq; iuris ꝑitorũ scriptũ:ẽ morbũ & uitiũ distare qđ uitiũ ꝑpetuũ:morbus cũ accessu discessuq; sit. Hecciæ: hæcne.s.ꝑturbatiões:næ:certæ ualde afirmatiua pticula est. Videť insa

bationes dixerimus. morbos autem nõ satis usitate nisi quid aliud tibi uidetur. A. mihi uero isto modo M. hæc ne igitur cadere in sapi ẽtem putas? A. prorsu s existimo. M. ne ista gloriosa sapiẽtia nõ magno existimãda est: si quidem nõ multum differat ab insania. A. Quid tibi omnes ne animi cõmotio uideť insania. M. Nõ mihi quidem soli: sed id quod admirari sæpe soleo: maioribus quoq; nostris boc ita uisum intelligo multis seculis ante socratẽ: a quo hæc omnis: quæ est de uita de moribus philosophia manauit. A. quonam tandem modo. M. quia nomẽ insaniæ significat mentis ægrotationẽ & morbũ idest insanitatem & ægritudinem animi: quam appellarunt insaniam. Omnes autem perturbatiões animi morbos philosophi appellant: negãtq; stultum quẽquam his morbis uacare. qui autem in morbo sunt sani non sunt: & omnium insipiẽtium animi in morbo sunt. Omnes insipientes igitur insaniunt sanitatem enim animorum positam in tranquilitate quadam constantiaq; censebant: his rebus mentem uacuam appellarunt insaniam: propterea q in ꝑturbato animo sicut in corpore sanitas esse non possit. Nec min9 illud accute: quod animi affectionem lumine mentis carentem nominauerunt amẽtiam: eãdemq; dementiam: ex quo intelligendum est nos qui hæc rebus nomina posuerũt: sensisse hoc idem quod a socrate acceptum stoici diligenter retinuerunt omnes insipientes esse nõ sanos. qui enim animus est in aliquo morbo: morbos autem hos ꝑturbatos motus: ut modo dixi philosophi appellant: non magis est sanus: quam id corpus quod in morbo est. Ita fit ut sapientia sanitas sit animi: insipientia autem quasi insanitas quædam quæ nõ ẽ insania eademq; dementia. multoq; melius hæc notata sũt uerbis latinis: quam græcis: & aliis quoq; multis locis reperitur: sed id alias. nunc quod instat. Totum igitur id querimus: quid & quale sit: uerbi uis ipsa declarat: eos enim sanos ĩtelligi necesse est: quorũ mens motu quasi morbo perturbata nullo sit: qui cõtra affecti sunt: hos insanos appellari necesse est. Itaq; nihil melius: Quam quod est in consuetu-

nia: paradoxon stoicorũ est οτιπαντεσοι μωροιμαινονται. idest oẽs stultos ĩsanire. ex q̃ doctrĩa est illud oranũ: obñ re ne fruste re ĩsanis & ut stultiq; ꝑpe oẽs: ẽ post paulo: quem mala stultitia & quẽcũq; inscitia ueti recũ agit insanũ chrisippi porticus aut grex autumat: hæc populos hæc magnos formula reges excepto sapiẽte tenet. Nomẽ ĩsaniæ: ĩ pticula ẽ ut dialectici dñt priuatoria: uñ ĩ sanus dictus: q nõ ẽ sanus hoc ẽ prudẽs & ĩsania ubi nõ est sanitas mẽtis: q in trãqllitate q̃dã põiť: sicut n. hũanitati ĩhũanitas dignitati indignitas oppõiť: sic insania & ĩsanitas sanitati cõtraria ẽ: cũ insania nihil aliud sit: q̃ priuato sanitatis & sapiẽtiæ: sicut stulticia nihil aliud ẽ ut inqt boetius in cõmentariis topicoꝝ: nisi sapiæ & rõnis abscentia. Stultũ morbis uacare: si stultitia ẽ priuatio sapiæ & rõnis Colligiť stultũ eẽ ĩsipiẽtẽ & qđ cõseqť malũ: & qđ huic cõnexũ ẽ uitiosũ: nã ut inqt seneca li.iiii. de bñficiis q stultus est malus est: qui malus ẽ: nullo uitio caret: ergo stultus oĩa uitia habet: sed nõ in oĩa natura pronus est alius in auariciã: alius ĩ luxuriã: alius in petulãtiã inclinať. Dicimus oẽs stultos insanire nec tñ oẽs curamus heleboro: nũc cicero p ratiocinatiõnẽ colligit insipiẽtes ĩsanire. Amentiã: ab. a. pticula priuatiua & mente amẽtia dicta: q̃si sine mẽte hoc ẽ cõsilio aĩoq;: quo sapimus: Nã ut ait Lucre. cõsiliũ qđ nos aĩum mẽtẽq; uocamus: eadẽ diciť dementia: quia de habet uim minuẽdi: ut decresco desipio dehõesto ĩterdũ pticula auctiua ẽ & ualde signãt ut deamo demiror. Deiero. Demẽtire uerbũ uetus est: qđ significat delirare & insanire. Lucretius. Demẽtit enim deliraq; fatur: qdã dicere malunt demẽtare ut apuleius ĩ magia. Cõfessa ẽ se se mea magia in amorẽ inductã demẽtare: in actibus apostolorũ demẽtaŕ nõ tã signãt demẽtem esse: q̃ facere demẽtes: sic enim scriptũ est. Attendebãt eũ: ꝑpter qđ multo tpe magicis suis demẽtasset eos. Animus ĩ morbo: sicut corpus in morbo sanum dici non potest: sic animus in perturbatiõe: qui morbus animoꝝ est positus: non est sanus. Consimiles enim sũt sanitates & morbi animorũ atq; corporum. Quã græci μωροσ græce dř stultus. αφρων ĩsipiẽs. μανια insania: furia. μανικοσ insanus furiosus. μαινολισ ĩsanus. μαινομαι ĩsanio: tamẽ hæc nõ tã cõcineret congruẽterq; dicuntur. sicut a latinis insipientia insanitas dementia: quæ significant quãdam priuationem animi sanitatis: cũ illa græca furorem magis designent

Morbus qđ uitiũ ꝑ petuum
Ne ualde
Paradoxõ
Stultos insanire
Inpriuatoria ptĩcula
Insania sanitati cõtraria
Stultus oĩa uitia habet
Amẽtia
Cõsiliũ mens
De auctiua priuatiua
Demẽtire
Demẽtare
Motos
Menia
Potentissimus q

Libido generale uocabulū

Exisse de potestate: ille potentissimus ē auctore seneca: q se habet in ptāte: & sibimet īperat: q rōni tāq re
ginæ obsequtur. libidinosi uero insani p turbati iracūdi: cōpotes sui nō sunt: Ideoq; exisse ex potestate dnr:
qa nō sūt i potesta te mentis suæ: nec aīo regūt: nec cōsilio cohibent: nec rōnis freno suffrenātur: uū ira ab
eo qd est ire dicit: eo q a se eat: q irascitur & furit. Iracundia ulciscendi libido .i. cupiditas est enim libido
ut iqt diuus Augustinus genera le uocabulū ois cupiditatis: unde libido dominādi libido: gloriādi: quæ ia
ctātia nūcupat: interdū honestū uocabulū est: ut apud Salustium: in decoris & militaribus equis libidinē
habebant: Aristoteles aūt iram eē cupidita

Ira quid

tē doloris reponendi: qdā dixerunt eē bre
uē īsaniā: cui sententiæ subscribit illd ora
tianū: ira breuis furor est. Senecæ finitio ē

Iracundia Iratus q Iracundus qui

irā esse cupiditatē penæ exigēde: qd q drat
cum Cicerone: & aliisq definiūt irā esse ul
ciscendi cupiditatem: differt ira ab iracun
dia: nā ira ut docet dōatus ex cā ē: iracūdia
ex moribus & uitio multū irascētis: sic ira
tus & iracūdus differūt: pōr. n. iratus nō eē
iracūdus pt iracūdus aliqn iratus n̄ eē usur
patiue iracūdia ponit p ira: ut hic & ali
ubi sepe feras: ira carere dnt & oia pter ho
minē: qd dixit ouidius: nō aper irasci me
minit: poetice magis q uere dictum accipe
irasci enim dixit p incitari ipingi: habent
enim muta aīalia impulsus quosdā similes
affectibus hūanis: affectus non habent: nec
magis sciunt irasci q ignoscere: ira pturbat
aurē: effrenat aīum: ipellit i furorē īpigir
pceps: rōe oi ualētior: ē meritoq; iracūdus
dictus exisse de ptāte, nec esse sui potens.
Græci maniā. Medici maniacos uocāt fu

dine sermōis latini cum exisse de potestate dicimus
eos: qui effrenati ferunt aut libidine: aut iracūdia
quamquam ipsa iracundia libidinis est pars: sic. n.
diffinit: iracūdia ulciscendi libido. Qui igit exisse
ex potestate dicuntur: iccirco dicuntur. qa non sint
in potestate mētis: cui regnū totius animi a natura
tributum est: græci autem insaniam unde appellāt
non facile dixerim. eam tamen ipsam distinguimus
nos melius quam illi: hanc enim insaniam quæ iun
cta stulciæ patet latius: a furore disiungimus. græ
ci uolunt illi quidem sed parum ualent uerbo: quē
nos furorē melācholiam ipsi uocāt: quasi uero atra
bili solum mens ac nō sepe uel iracundia grauiore:
uel timore uel dolore moueat. Quo genere Atha
mantem: Alcmeonem: Aiacem: Orestē fuisse dici
mus: ita sit affectus eū dominum esse rerum suaꝝ

Maniaci

roris morbo laborātes: quoniā mania dicit īsania & furia: latini melius: q insaniā a furore disiūgūt: quo
niā haud dubie aliud ē furere aliud īsanire. Volūt. s. disiūgere īsaniā a furore. Melācholiam: latine me

Melancholia Atra bilis symilis uino

lācholia: ut uerbū exprimat ex uerbo dicit nigra cholera. hoc ē atra bilis: q separī furorē agit: hoiem: sed
parū significāt uident græci noīe melācholiæ furorē exprimere: cū nō solū atra bilis: sed iracūdia timor
aliæq; pturbatiōes mentem uexēt & furore pturbēt: melancholia hoc est atra bilis silis ē uino eiusdēq; na
turæ: nā sicut uinū uarios reddit hoīes: & alios facit qribundos: alios hilares: alios furentes ac īsanos: alios
somniculosos: imo ut unū hoīem īterbibēdū moribus uariis īmutat: sic atra bilis facit stolios excādescētes
loqcesattonitos sup q re copiosissimæ scitissimeq; scribit. Aristo. in pblematis encyclis. Quo gnē atha

Nota uniuim Enchlyclia problemata Genera insanie

marē: cor. celsus libro. iii. de medicina plura eē scribit genera īsaniæ: cū ex phreneticis alii hilares: alii tri
stes sint: alii facilius cōtineāt: & īter uerba desipiāt: qdā uidē ait imaginibus nō mēte fallūtur. qlem īsa
nientē aiacem uel horestem poetarū fabulæ ferūt: uulgata quoq; fabula est de athamante: cui iuno furorē
talem immisit: ut filios suos uellet occidere: q cum learchum unū ex filiis extinxisset uxor ino maritum su
um furore conspiciēs sese cum melicerte altero filio præcipitem dedit in mare. quæ in marinā deā conuer

Furor athamātis

sa uocat mater matuta a nostris: leucothea a græcis: filius portunnus & palemon: qd i primo cōmtario fusi
us explicatū ē: alcmeonē amphiarai filiū satis clare furore agitatū eē ob matricidiū: matrē enim eryphilen

Alcmeon matricida

necauerat ex mādato patris: & apollinis iussu: quia illa nō solū monile acceperat in necē amphiarai: sed &
peplū quoq: ob filii interitū: ex quo scelere correptus est furore: ut orestes matricida: supra diximus duce
alcmeone epigonos thebas dirruisse: sunt auctores & memorat strabo argos amphilochicum conditū fuis

Argos amphilechicū

se ab alcmeone: & a noīe fratris amphilochi: amphilochicū dictū. De oreste matricida i uulgata sūt oia: q
post parricidium furens ex reponso didicit quod ita demū poneret furorem si reparata sorore iphigenia

Vbi purgatus orestes

ablueretur fluuio: q septem fluminibus confunderetur. Iraq; diu uexatus cū ad fines rheginorum peruenis
set ibi inuento flumīe prædicto elutus purgatusq; est: ubi hærum diu fuisse ensem: & ab eo edificatū apol
linis templum ferunt: memoriæ quoq; proditum est orestia dem orā ab oreste occuparā nominatāq; fuisse

Argos oresticum

cum cesa matre exul profugeret: cūq; oppidum cōdidisset agros oresticū de suo nomine uocasse refert: lā

Hadrianopolis

pridius orestē purificasse se apd tria flumia circa hebrū: & orestē urbē cōdidisse: quā sepe cruētari hoīum
sāguie necesse eēt: quā postea hadrianus hadrianopolim noīauit. aiax āruictus i iudicio armorū achillis ab
ulixe ex dolore factus insanus ē. & ut ait Seneca: Aiace ira in furorē. furor in mortē egit: q cū resciuisset sep

Aiax insanus

insaniam armenta & oues occidere incubuit gladio sibiq; mortem consciuit: de quo sic oratiāus agamēnon.
Mille ouium insanus leto dedit inclytum Vlyxem: & Menelauū se una mecū occidere clamans. extat tra

Aiax magistophoros

gedia sophoclis græca hoc titulo. αιασ μαστιγοφοροσ .i. aiax flagellifer: qua inducit aiax īsanus flagello ce
dens boues quos credit esse agamēnonē & ulyxē. De insania orestis & aiacis ē illud satyrographi poetæ. Nō
unus mentes agitat furor. ille sororibus in manibus uultu eumenidū terretur & ignis: hic boue pcusso mu
gire agamemnona credit aut ithacum. Ita affectus: talis uesania & furore correptus.

Vetant duodecim tabulæ: lege duodecim tabulaꝝ interdicit͛ furioſo & ꝓdigo bonoꝝ ſuoꝝ adminiſtratio. Daẽq; utriq; curator: & ut ait ulpianus titulo de curatoribus furioſo dandis: tã diu erũt furioſus & ꝓdigus in curatiõe: q̃ diu uel furioſus ſanitatẽ uel ille ſanos mores repetit: Curator furioſi ſi rẽ furioſi q̃ſi ſuã tradit dõiniũ traſſeꝛ nõ poterit: ora. de iſano loquẽs ait: iterdicto huic oẽ adimatius pretor & ad ſanos habeat tutella ꝓpinquos: ubi expoſuit porphirio: q̃d iſani ſolent accipeꝛ a ꝑtore curatores bonoꝝ ſuoꝝ: ita ut illis uti nõ liceat niſi ad arbitriũ alienũ: apd Vatronẽ & Columelã ꝓuerbiale ẽ mente captũ ad agnatos & gẽtiles ddducẽdũ eẽ. Nã curator ex agnatis & gẽtilibus dari ſolet demẽti: & curioſo. Ideoq; ait marcellus iuriſcõſultus: ab agnato uel alio curatore furioſi rẽ furioſi dedicari nõ poſſe cõſtat: agnato n. furioſi nõ uſq; q̃q; cõpetiꝛ reꝝ eius alienenatio: ſed q̃tenus negociũ exigit admiſtratio. Si iſanus: trutinaꝛ ꝑpenditq; uerba legis decẽuiralis ꝓpria & ſignificãtia: q̃ curatorẽ: dat furioſo: nõ autẽ ſtulto tanq̃ iſanire minus ſit: q̃ futere: poſſitq; inſanus tueri mediocritet uſitatũ uitæ cultũ: cum id furioſus facere nõ poſſit: cuius mẽs penitus obcecata & ab oĩ rõe deuia eẽ credit͛. Medioctitatẽ offõrũ: ſignate locutus: mediocritas. n. officioꝝ eẽ põt ĩ iſipiente: ꝑfectio nõ põt: q̃ ptinet ad ſanũ & ſapientẽ. Duplex. n. ẽ officium: alterũ ꝑfectũ: q̃d græci catorthoma uocãt: q̃d & oĩs numeros uirtutis cõtinet alteꝝ ẽ officiũ q̃d mediũ dr̃ ptinẽs ad inſtitutionẽ uitæ: cõis. Cato apud Ciceronẽ ait in. iii. d finibus: q̃d rõne actum ſit id officiũ appellamus: id ãt nec ĩ bõis ponit nec ĩ malis: ſed in mediis rebus: in eodẽ loco oñdit idẽ Cato tã iſipiẽtẽ q̃ ſapiẽtẽ ſumptuꝝ q̃ ſecũdũ naturã ſint reiecturũq; cõtiaria: ita eſt quodã cõmune officiũ ſapiẽtis & iſipiẽtis: ex quo efficiẽ uerſari in his q̃ media dicamus. Itẽ M. Tul. in. iiii. ait media officia cadere ĩ nõnullos iſipientes poſſe. Qu. atherius q̃d ſcitu dignũ ẽ: cũ olim defenderet reũ libertinũ cui obiiciebatur q̃d patroni concubinus fuiſſet hac defenſione uſus eſſe ferẽ ipudicitia ĩ ingenuo crimẽ ẽ: in ſeruo neceſſitas: in liberto officiũ: ex eo impudici & obſceni aliquãdiu officioſi uocitati ſũt. Non ſilice nati: nũc ut platonicus peripateticuſq; loquiẽ mox ut ſtoicus. Platonici enim & peripatetici nõ tollunt affectus ſed temperant: ſtoici radicitus euellunt apathiam ſuã comprobantes: & ita hoĩes diſciplina ſtoica conſtituit ſaxeos plane & ſtupentes penituſq; ab hominis natura deſciſcentes. Augu. damnat hunc ſtuporem ſtoicorum. in. xiiii. & in. xyiiii. de ciuitate dei. Crantor de academia: fuit hic auditor xenocratis platonis diſcipuli condiſcipulus polemonis: q̃ notus opĩonibus ut ait euſebius in. xiiii. ꝑorationis euangelicæ Academiam platonicam repleuerunt: ſcripſit crantor libẽum de conſolatione: quẽ ut ſupra diximus. Ma. Tullius emulatus eſt: periit aquæ intercutis morbo. Neſcio quam indolentiã ſtoici laudant atpathiam: ideſt ut ſepe dictum eſt impaſſibilitatem. Hieronymus plius rhodius ſummum bonum ſtatuit eſſe uacuitatem doloris quam græce dicit αναλγησιαν Cicero appellat indolentiam: eſtq; id uocabulum Ciceronis: ſicut ẽt eſſentia: ſi credimus ſidonio apollinari: ſic ſcribenti in epiſtola quadam: lectutus es hic etiam nouum uerbũ ideſt eſſentiam: ſed ſcias hoc ipm dixiſſe Ciceronem: qui eſſentiam & idolentiam nominauit: addẽs: licet enim nouis rebus noua nomina imponere. M. Tullius in ſecundo de finibus: num propre idem uoluptas eſt: quod ut ita dicam indolentia. Cõtra hãc indolẽtiam & apathiã ſtoicorũ herodes atticus uir doctiſſimus diſſerit elegãter & copioſe apud Au. Gellium: libro noctiũ atticarum duo deuigeſimo: ĩ ea diſſertatiõe oñdit: q̃ nullus uſq̃ hõ qui ſecũdũ naturã ſentiret & ſaperet: affectõibus iſtis aĩ: q̃s παθη. i. paſſiões appellãt egritudis; cupiditãtis tioris iræ uoluptatis: carete & uacare totis: poſſet: & oĩno nõ dolere: immo etiam ſi poſſet obniti: ut totis careret: nõ ex re id eẽt melius: q̃m langueret aĩus & torperet affectionũ quarũdã adminiculis ut neceſſario plurimũ ĩpetio priuatus: dicebat. n. iſtos motus: aĩ iplicatos eẽ & inexos uigoribus q̃buſdam mẽtiũ & alacritatibus: ac ꝓpterea ſi oĩo eos conuellamus piculũ eẽ ne eis adherẽs bonas quoq; & utiles aĩ indoles amittamus: moderãdos eẽ igiẽ & ſcite cõſiderateq; purgãdos cẽſebat: ut ea: q̃ cũ pnicie agnata ſũt dtrahunẽ: ĩ hãc ſentẽtiã ſcribũt peripatetici & academici ueteres: ĩ hãc eccleſiaſtici ſcriptores: Auguſtin. Hieronymus. Lactãtius. a q̃bus cõcorditer dãnaẽ hæc ſtoicoꝝ apathia cuius ſectatores: dum ſe interpidos eẽ & immobiles uolũt, dũ nihil cupiũt: nihil dolent: nihil iraſcũẽ: nihil gaudẽt: in torpore ignauæ & quaſi ſilicece uitæ cõſeneſcũt. Merito itaq; crãtor academicus taxat indolẽtiam quæ eſſe nullo modo poteſt: niſi plane hominem ſaxeũ eſſe uelimus & omni pẽitus ſenſu carẽtem.

uetãt undecĩ tabule. Itaq; nõ ẽ ſcriptũ: ſi iſanus: ſed ſi furioſus eẽ icipit. Stultitiã. n. cẽſuerũt icõſtantiã i. ſanitate uacantẽ: poſſe tñ tueri mediocritatẽ officioꝝ & uite cõem cultũ atq; uſitatũ. Furorẽ aũt eſſe rati ſunt mẽtis ad oĩa cecitatem. Quod cum maius eſſe uideatur q̃ inſania tamen eiuſmodi eſt ut furor in ſapientẽ cadere poſſit: nõ poſſit inſania: Sed hæc alia queſtio ẽ. Nos ad ꝓpoſitũ reuertamur: Cadere opinor in ſapiẽtẽ ægritudine tibi dixiſti uideri. A. ego uero ita exiſtimo. M. Humanum id quidem q̃d ita exiſtimas. Non enim ſilice nati ſumus: ſed eſt naturale in animis tenerum quiddam atq; molle q̃d ægritudine quaſi tẽpeſtate quaciatur. Nec abſurde Crantor ille qui in noſtra Academia in pimis fuit nobilis. minime iquit aſſentior his q̃ iſtã neſcio quã indolẽtiam magno pere laudãt quæ nec poteſt ulla eſſe nec debet: nec egroto ẽt niſi is qui fuerat ſenſus aſſit: ſiue ſcetur quid ſiue euellatur a corpore: Nã iſtud nihil dolere non ſine magna mercede cõtigit

Curator daẽ furioſo & prodigo
Curatores inſanis
Mentecaptus ad gẽtiles deducendus
Mens furioſi auia a rõe
Duplex officiũ
Catotthoma
Mediũ officiũ
Officioſi ĩpudici
Apathia ſtoicorum
Stupor ĩ ſtoicis
Crãtor
Mors crãtoris
Analgiſia
Indolentia
Eſſẽtia
Contra apathiã
Nõ conuellendos motus aĩ ſed tẽperandos
Indolẽtia eſſe nõ põt

imanitatis i aio: stuporis in corpe. Sed uideam⁹ ne hæc oro sit hoium assentantiũ nostre imbecillitati & indulgẽtiũ mollitudini. Nos ãt nõ solum audeam⁹ ramos ambutare miseriarũ sed oẽs radicũ fibras euellere: tñ aliqd relinquetur fortasse: ita sũt stirpes stulticie alte: sed relinquit̃ id solũ qd erit necessariũ. Illud qdẽ sic habeto nisi sanatus sit aius: quod sine philosophia fieri non põt: nullũ fore finem miseriarum. Quamobrẽ qm̃ incepimus tradamus nos ei curandos: sanabimur si uolemus: & pgrediar qdẽ id longius. Nõ enim de egritudine solũ: quãq̃ qdẽ primum sed de omni ai ut ego posui perturbatione & morbo ut græci uolũt explicabo. Et primo si placet: Stoycoꝝ more agamus: q breuiter pstringere solẽt argumenta. Deĩde nr̃o instituto uagabimur. Qui fortis ẽ idẽ ẽ fidens qm̃ confidens mala cõsuetudine loquẽdi ĩ uitio ponit̃ ductum uerbũ a confidendo: qd laudis est: qui aũt ẽ fidens: iis profecto nõ extimet scit: discrepat.n.a timẽdo cõfidere: atq ĩ quẽ capit ægritudo: ĩ eundẽ timor: qbꝰ.n. rerũ præsentia sum⁹ ĩ ægritudĩe: easdem impendẽtes: & uenietes timemus. Ita fit ut formidini egritudo repugnet. Verisimile ẽ igit̃ in quẽ cadit ægritudo: ĩ eũdẽ cadere timorẽ: & in fractionẽ quãdã animi & demissionẽ: quæ ĩ quẽ cadũt. in eũdẽ cadit ut seruiat, ut uictũ se qñcunq3 esse fateatur. Quæ qui recipit: recipiat idẽ necesse ẽ timiditatem & ignauiam: non cadunt aũt hæc in uirũ fortẽ: igitur ne ægritudo quidem. Ac nemo sapiẽs: nisi fortis: nõ cadit ergo in sapientem ęgritudo. Præterea necesse ẽ q fortis sit eũ

Immanitatis in aio: Augu. meminit hoꝝ uerborũ huiusq3 sẽtẽtiæ: cũ scribẽs aduersus apathiã stoicorum
Narce — quã ipse ipassibilẽ iterptat̃: sic iquit in. xiiii. de ciuitate dei. Nã oio nõ dolore dũ sumus ĩ hoc loco miseriæ.
Narcissus — sicut qdã etiã apud seculi huius litteratos sentit & dixit non sine magna mercede cõtingit imanitatis i aio
unde — stuporis i corpore: id ẽ M. Cice. i q̃rto de finibus dat stoicis imanitatẽ uerborũ. Sp stuporis: græci νάρκη
Narcotica — uocãt stuporẽ: unde narcissus flos dictus qa caput grauat: non ãt a fabuloso illo puero: Medici. Narcotica
Seneca — appellãt medicamẽta. qbus stupor cõciliat̃ ac torpor aduersus sensum doloris: & cruciatũ sectiõis. Sed ui
stoicus — deamus: hactenus orator: nũc Cic. tãq̃ stoi
cus censet amputãdos eẽ non solũ ramos: sed mĩmas ẽt fibras: radiculasq3 pturbatione euellẽdas: qd & Seneca stoicæ sectæ sectator stoicoꝝ ppugnator acerrimus: uehemẽter cõtedit: alacriterq3 defendit pluribus i locis: q q̃dã ad lucillũ epl'a sic scribit. Vtrũ satius sit modicos hr̃e affectus an nllos sæpe q̃situ ẽ: nostri illos expellũt: pe
Sorites / aceruus / Aceruales / actualis / Exemplũ / actui / Locus / persii — ripatetici tẽperãt: ego nõ uideo quo mõ salubris eẽ aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Qui fortis ẽ argumentat̃ ex formula stoicorũ strictim & breuiter nõ cadere i sapientẽ egritudinẽ: stoicorũ.n. breuia & acuta argumẽta sunt: ex quo gñe sũt sorite chrysippei hoc est aceruii siue aceruales: ita.n. dñr argumẽta: qbus chrysippus stoicoꝝ maxius utebat̃: sed in longũ adeo p seq̃las pducebat: ut uix unq̃ sisteret gradũ: uixq3 unq̃ terminũ iponeret & finẽ. Sorites ẽ ille: qd bonũ sit id eẽ optabile: qd optabile expetẽdũ: qd expetẽdum laudabile: qd laudabile honestũ: & alii sunt gradus: ad hos soritas chrysippi.i. aceruos referendus ẽ itellectus nouissimi carminis psiani: iuẽtus chrysippei tui finitor aceruii. qd a nobis i appẽdicula suetonii cõmẽtarioꝝ suse copioseq3 explicatũ ẽ. Ex hoc gñe argumẽtorũ ẽ illud quoq3: q prudẽs ẽ tẽperas est: q tẽperãs ẽ cõstãs ẽ: q cõstans ẽ ipturbatus ẽ: q ipturbatus ẽ sine tristitia ẽ: q sine tristitia ẽ beatus ẽ: Ergo prudẽs beatus est: Sorites.i. aceruus: quo i pñtia utit̃. M. Tul. sic producit̃: q fortis ẽ fidẽs ẽ: q fidẽs ẽ non timet. q sine timore ẽ egritudĩe nõ pturbatur qm̃ timori repunat egritudo: Repugnat.n. timorẽ eẽ & egritudinẽ nõ eẽ sicut repugnãtia sũt apd dialecticos diẽ eẽ & lucẽ nõ esse
Repugnãtia — sup quo Boe. subtiliter differit i q̃rto cõmẽtario topicoꝝ. Cõfidẽs i uitio: ait Terẽtius i phormiõe: ẽ parasitus qdã phormio hõ cõfidens: q dii oẽs illũ pdant ubi expo
Confidens in uitio — suit: dõatus fidus iterpres: cõfidẽtẽ p iprobꝰ audaci ac temerario poni. Cõsimiliter apud Virgiliũ. Confidẽtissimus nomẽ ẽ uitii. Nã qs te iuuenũ cõfidẽtissime nr̃as iussit adire domos. Itẽ pacuius: iprobus confidẽs nequã malus uideat̃. Cõfidẽtia temeritatẽ signat & audaciã: cõfidere honestũ uei bũ ẽ: & cũ laude dr̃.
M. Tul. in. iii. de legibus: uir excelleẽs & fortis cõfidere sibi debet & suæ uitæ & actæ & cõsequẽti: Fidẽs uero
Confidentia — & fidẽtia i laude ponũt̃. Dixit. M. Tul. in. secũdo rhetoricoꝝ fidẽtiã partẽ esse fortitudinis: p quã magnis
& honestis in rebus multũ ipse aimus i se fiduciæ cũ certa spe collocauit. Rerũ præsentia. Egritudo ẽ tri
Fidens — sticia mali psentis timor ipẽdẽtis: & futuri: de qbus mox plura. Vt seruiat: Ora. i epistolis: q metuẽs uiuit
Fidentia — li. mihi nõ erit unq̃. Tot hoies dominis seruiũt quot pturbatiõibus distrahunt̃: Impat libido. Imperat ti
Ignauit — mor egritudo. Et ceteræ ai labes ipiosissimæ dominæ sũt. Ignauiã: corporẽ & segnitiẽ: uerbũ uetus ẽ igna
Ignauiter — uit p ignauũ fecit. Et ignauiter p ignaue: apd antiquos nauus dicebat̃ celer ac strẽuus a nauium celeritate
Nauus — Ora. Nauus mane foru: uesptinus pete tectũ: ppositio i ut docet. M. Tul. i oratore. Præponi cœpta est notis
Ignaros — nauis & naris: uñ dicti ignoti. ignaui: ignari: qd dulcius uisũ ẽ q̃ ut ueritas postulabat. Nũq̃ ẽ igit̃ pturba
Impertur — tus: huic collectioni stoicorũ hoc modo peripatetici respõdent: ut imperturbatum sic interpretẽtur: tãq̃
batus — ipertubatus dicatur sapientis animus: qui raro perturbatur & modice: non qui nũq̃: Itẽ sine tristitia cũ di

ci aiunt: qui non est obnoxius tristiciæ: nec frequens nimuisce in hoc uitio; tanquam illud sit hūanā uitā negare: alicuius animum immunem esse a tristicia & perturbatione. Sapientē non uitici merore ceterum tāgi: & cætera in hunc modum suæ sectæ respon dentia: quæ non tollit affectus sed temperat. Scitum est illd̄ peripateticorum: oppido q̄ ellegans. Sic sapiens impturbatus dicit: quomō apyrina dicunt mala punica: nō qbus nulla duritia est granoꝝ: sed qbus qminor. Qui sit temperans: longo hyperbato: ita ordinādus ē textus q sit temperans & ut ĩfra repetit: q sit frugi: eū necesse est esse constātem: reliqua dicunt p quādā q si ĩterpositionē: ē āt sensus ductus ex argumētatione stoicoꝝ. & aceruo chrysippi per collectiones consectarias tēperantē uacuū eē egritudine: ē āt tēperātia una ex quatuor uirtutibus q̄s cardinales uocāt: q̄ ita diffinitur: Rationis ĩ libidinē dominatio uel cōtinēs moderatio cupiditatū: cuius ptes sūt continētia: clemētia modestia. Aristoteles ĩ tertio ethicorū ait tēperātiā existere circa uoluptates corpis: bestias circa uoluptates corpis: bestias neq; tēperātes dicimur neq; intēperātes nisi p similitudinē. Temperātia ut inqt seneca uoluptatibus ĩpat: alias odit atq; abigit alias dispēsat & ad sanū modū redigit: græco sermone appellatur σωφροσυνη. & temperās σωφρων. qm̄ ut interptaē plat. i cratylo salus & cōseruatio ē phroneseos. i. prudentiæ. Frugalitas: sicut neqtia mr̄ uitioꝝ oīum ē ita frugalitas mater cūctaꝝ uirtutū: & sicut illa a nihilo. sterilitate: sic hæc a fruge. i. a fructu pp q̄dā aīorū fecūditatē ē noīata: ut docet Augustinus ĩ libro de uita beata: & M. Tullius in orōne p deiotaro: ego iqt frugalitatē. i. modestiā & tēperātiā uirtutē maximā esse iudico: nō pōt ut eleganter & uere scribit seneca studiū salutare fieri sine frugalitatis cura: frugalitas autem pauptas uolūtaria ē. Frugi hoies: dixit Terē. ĩ eunucho frugi es. i. ut exponit donatus utilis & necessarius a frugibus: q qd̄ his fruamur dictæ sūt: Inde fructus & frumenta. Frui autē ē uesci a frumie quæ est sūma pars gulæ: p quā cibū ligua demittit in uentrem: ē autem id noiē frugi oīs generis & aptoton: d̄clinaē āt hic & hæc & hoc frugi: & cū oibus casibus iūgit: ut docet Priscianus libro. yi. & xi. hic martialis ientacula frugi dixit: & tā frugi iuno uelle hēre iouem: Aiaduerti apud Quintilianū taxari eos a qbus dr̄ frugalis & nō frugi: tanq̄ frugalis sit dictio paꝝ pbat: cū tamē qd̄m rū uideri potest: frugalior & frugalissimū ĩ usu sint: qd̄ satis liquet. testimōio Iuuenalis cū ait: uentrē nihil noui frugalius & ciceronis: qui scribit in uertem: hic solus itroducitur cæteri sæpe frugalissimi honines excluduntur. Item homo ordinis sui frugalissimus: qui tum accensus caio neroni fuit libuit: hoc obiter anotare propter inueteratam consuetudinem eorum in quorum ore semper est frugalis nunq̄ frugi: q a latinitate desciscūt: si Quintiliano credimus: cui haud dubie credi oportet. Illud adde: quod āntiqui seruū laudare uolentes frugi dicebant. tanq̄ sobrium utilem & necessarium: hinc est illud oratianum: dauus ne: ita dauus amicum mancipium domino & frugi: quod sit satis: plautus in amphittione: ita seruum par uidetur frugi sese instituere. Idem in aulularia: hoc est serui facinus frugi facere quod ego persequor. Consimiliter bonæ frugi seruus nominatur utilis bonus necessarius que lorutio frequens est apud iurisconsultos. χρησιμους apud græcos χρησιμος dicitur utilis & preciosus: sed hæc dictio græca angustiorem habet significationem q̄ latina frugalitas: & frugi: cuius dictionis significatus latissimus ad utilitatem & modestiam: & temperātiam: & innocentiam extenditur. ευλαβειαν. græco sermone eulabia dicitur innocentia reūerentia: & cautio: eulabes religiosus: uerecūdus. cautus. Ego existimo legendū esse αλαβειαν græce enim pprie & significāter αλαβια dr̄ innocētia: sicut λαβηνκιλαβος dr̄ nocētia siue norumētū. Reliqs uirtus: fortitudinē: iustitiā: prudētiā. Plenq; putāt: frugalitas a mītis accipit p sola psimonia & sobrietate: huic ait Oratius: partius hic uiuit frugi dicaē: oppōit frugalitas luxuriæ uñ ait Quintilianus i tertio: frugalitas apd̄ sybaritas forsitā odio foret: ueteribus rōanis sūmū luxuriæ crimen. Se. Luxurioso frugalitas pœna ē

dem eē magni aī: qui magni aī sit. inuictū qui inuictus sit: eū hūanas res despiceret: atq; ĩfra se positas arbitrari. despicere autē nemo pōt eas res: pp quas egritudine affici pōt: nisi fortis. & ex quo efficitur: fortē uirū egritudine nūquam affici: oēs aūt sapiētes fortes. Nā cadit igit ĩ sapiētē egritudo. Et quēadmodū oculus conturbatus nō ē pbe affectus ad suū munus fūgēdū: & reliquæ ptes totūue corpus cū a statu ē motū: officio suo & mūeri d̄est: sic cōturbatus aīus nō e apt⁹ ad exequēdū munus suū. Munus aūt aī ē: rōne bñ uti: Et sapiētis aīus ita semp affectus ē: ut rōne optime utaē: Nūquā ē igit pertur batus. At ægritudo pturbatio ē aī: semp igit ea sapiens uocabit. Verisimile ēt illud est q sit tēperās: quē græci sophrona appellāt: eāq; uirtutē σωφροσυνη uocāt: quā soleo eqdem tum tēpernatiā tum modetationē appellare: nunq̄ ēt molestiā: sed haud scio an recte ea uirtus frugalitas appellari possit. Quod anstugius apud græcos ualet: qui frugi homines χρησιμους appellant: idest tantūmodo utiles. At illud est latius oīs enim abstinentia: oīs innocētia: q̄ apud græcos usitatum nomē nullum habet: sed habere potest eulabiam. Nam ē innocētia affectio talis aī: quæ noceat nemini: reliqs ēt uirtutes frugalitas cōtinet: quæ nisi tāta eēt: & siiis angustiis qb⁹

Apyrina

Temperantia. Partes temperantiæ

Sophrosyne

Sophrō Phronesis

Neqtia mater uitiorum

Frugalitas mater uirtutū

Frugies

Frugi

Frumē

Frugi dicendū nō frugalis

Frugalissimus

Frugi seruus

Eulabia

Luxurioso frugalitas pœna

Piso frugi

Lucii pisõis. Lu. piso cognominatus est frugi a morum probitate: ex eoq; familia pisonum frugi appellata: cuius meminit pedianus asconius. Et ob hoc dixit. Mar. Tullius in oratiõe cõtra pisonem. Ore ipso patriam aspernaris: oratione genus: moribus nomen fuit hic. Lu. piso frugi scriptor annalium: cui Gellius & Cicero & alii idem dem meminerũt: q dictus est frugi lata est lex calphurnia de ambitu seuerissime scripta.
Nec psidiu reliqt: oñdit huiusce nominis frugi significantiá propagari ad fortitudinem ad iusticiam: ad prudẽtiá: ná reliquere præsidium ẽ timidi non fortis: nõ reddere depositum est iniusti non iusti: male rẽ gerere est stulti non prudentis: frugi autem appellatur in quem tales noxæ nõ cadunt. Ex quo colligit frugalitatẽ complecti ut iá dictũ ẽ fortitudinem iusticiá: & prudẽtiá: psidiũ át dictũ ẽ qa extra castra psidebant i loco aliquo: quo tutior legio eẽt: auctor. M. Varro q reliqt psidiũ peccatũ desertionis: subit: desertor aũt capite puniri solet: quãuis nõ oẽs desertores similiter puniendi sint ut docẽt iuriscõsulti titulo d re militari. Clá depositũ nõ reddidit. Depositũ est ut iqt Vulpiaus qd alicui custodiendũ datũ ẽ fideiq; eius cõmissũ: nõ reddere depositũ maxia iniusticia ẽ: & uiolatæ fidei crimen psidiosũ ac de testabile: cũ nemo dponat nisi apd amicũ: & apud eũ quẽ fidissimũ eẽ credidit: & adeo res deposita reddẽda est ut ẽt si deterior reddat qsi nõ reddatur: agi depositi possit: cum. n. deterior reddit põt dici dolo malo redditã nõ esse: hic est illa satyrica lamentatio: spumãtibus ardens uisceribus. Sacrũ tibi quod nõ reddat amicus depositum. Male rẽ gessit: sicut bene rẽ gerere prudẽtis est ita male rẽ gerere

Præsidiũ
Desertor capite punitur
Depositũ

plerique putãt: teneret: nũq eẽt. L. Pisonis cognomẽ tatope laudatũ. sed qa nec qui pp metum præsidiũ relinquit: quod ignauiæ: nec qui propter auaritiã clam depositum nõ reddidit: quod ẽ in iustitie: nec qui propter temeritatẽ male rẽ gessit: q est stultitię frugi appellari solet eas tres uirtutes fortitudinẽ: iustitiam: prudentiam frugalitas ẽ cõplexa. & si hoc quidem commune est uirtutum: omnes enim interse nexe & iugatæ sunt: reliqua igitur & quarta uirtus ut sit ipa frugalitas necesse est: eius enim uidetur eẽ proprium motus animi appetentis regere & sedare semperq; aduersantem libidini moderatam in omni re seruare cõstantiam: cui contrarium uitium næquitia dicit. Frugalitas ut opinor a fruge qua nihil meli9 e terra oritur. Nequitia ab eo & si hoc erit fortasse durius: sed tẽtemus & lusisse putemur si nil sit

insani: quod & iuriscõsultorũ testimonio satis clare & oratiana sentẽtia cõprobat: si male rem gerere insanie st. Cõtra bñ sani. Imperator dicit res gerere i dest sustinere non facere translatum ad his qui honera gerunt i dest sustinent actio dat negocii male gesti: laudat. Mar. Tullius in oratione p quintio equitem tomanũ quod eẽt sui negotii bene gerens: Idẽ in oratiõe pro roscio comedo: at enim tu tuum negocium gessisti bene. Gere & tu tuum bene. Et iugatæ sunt: coniunctæ: iugatum coniunctum significat a iugo dictum: & ita legit nonius hunc locum quidam legere: malunt iugæ pro iugatæ. Antiqui iniuges boues dici uoluerunt iugũ nunq ferentes: & uirtus iniugis dicta qd iugum nesciat: nec unquá sit iugo prementi subiecta: quomodo autem uirtutes inter se copulatæ sint & connexe. Et q uná habuerit: oẽs hre dicatur: supra latissime explicaui. Appetentis: aius mortalium est cupiditatis inexplicabilis & in exhaustæ auiditatis: ad quá coercedam frugalitas hoc est temperantia pro freno est: illa enim suffrenat ac regit appetitiones imodicas & efferuescentes. Frugalitas a fruge: ex nominis interpretatione res lucidior fit: q græce etymologia: latine ueriloquium nuncuparur. ετυμον enim græce uerum significat: λογοσ rationem: sed quia ueriloquium ut inquit Boetius minus in usu latini sermonis habet. M. Tullius extymologiam uocat notationem quia natũ facit rem de qua prædicatur. Aristoteles symbolon nominat; quidam uim intuiti originatione uocant: ex q dñr augumenta: habet enim ut auctor est Quintilianus aliquando usum necessarium quotiens interpretatione res de qua quæritur eget: ut rum. Mar. Celius sese hominem frugi uult probare: nõ quia abstinens sit: sed qa utilis multis i dest fructuosus: unde & ducta frugalitas; Diximus supra frugi & frugalitatẽ a fruge deduci: fruges autem a frumine: quæ pars gurgulionis est: per quam cibaria in uentrem demittunt: appellatione autem frugum principaliter continentur frumenta & legumina: quod ex plinii lectione planũ ẽ: q in. xviii. sic refert: nunc natura indicabitur frugum. sunt autem duo prima earum genera frumẽta & legumina: sed frugis significatio latius serpere cœpit: q pro redditu accipit; ut docet Vlpianus: non solũ quod frumẽtis & leguminibus: uerum etiam quod ex uino uel ex siluis ceduis. Cretifodinis lapicinidis capitur. Iulianus iurisc õsultus scribit falsum esse fruges omnes eẽ quibus homo uescatur: nõ enim carnes: aut aues aut poma fruges dici: quod aut poma non dici fruges nescio an satis perite. Nam plinius: cor. tacitus: Collumela arbores pomiferas appellant frugiferas: tanquam fruges arboruru poma sint. Annotádum. qd frugis rectus casus est frux: ut docet. Ma. Varro in libris de analogia: apud festum pompeiũ legitur pantices frux uentris: i dest pinguitudo: quidam perperam legentes corrumpunt & pro frux fluxus dñt deprauata dictione & sensu. Voluit. n. festus docere quod pantices significantur pinguitudo. uentris & extuberátia: qod frux notat: cum flexus contrarium signet; hodie quoq; uulgus pantices appellat i homine uẽtrioso. Plautus in pseudolo: eo uos uestros pantices adeo madefacitis: cum ego sim hic siccus. Nequitia ab eo qd ne quicquam est: supra dictum est ex auctoritate diui Augustini nequitiam matrem esse oium uitiorũ Africanus scripsit omnia mala proba flagitia: quæ homines faciunt in duabus rebus esse malitia scilicet atq; neqtia: ubi nequitiam intelligi uult luxum uitæ proditum & effusionem immodicam pecuniarũ. sicut

Iugatũ
Iniugis boues
Aius mortalium cupidus
Ethymologia
Veriloquium.
Notatio
Symbolõ
Originatio
Appellatio frugũ
An poma fruges sint
Frugifere arbores
Frux
Pantices frux
Oĩa mala i malitia & neqtia

nequam

nequam hominem,pdigũ nihili:neq; rei neq; frugis bonæ ueteres dixerũt.M. Varro ex ne & q̃cq̃ media syl Nequã
laba extrita neq; cõponi demonstrat in libris de latina lĩgua.sic nequitia a neqcq̃ noĩata ẽ siue a nihilo ex eo
qd neqcq̃ sit;uel q nihil sit.nihil ẽ n.ut inqt Aug.omne quod fluit:quod soluit:qd liquescit:quod semp Perditi
pit.Ideo tales homines ẽt perditos dicimus.Alias neqtia põit̃ ,p lasciuia & petulãtia libidinũ ueapd̃ Ouidi hoies
um.Nequitia est q̃ te non sinit esse senem.Et apud epigrãmatarũ poetã. Nequitias tellus scit darenulla ma
gis. Heracleotes:dionysius:stoicus hic fuit:de quo dictum est in secũdo cõmentario:q ex renibus labora
uit.

ab eo:qd̃ nequicq̃ est in tali hoĩe.ex quo nihil idem dicit̃. Qui sit frugi igit̃ uel si magis moderatus: & têperãs:eũ necesse ẽ esse cõstantem:qui autem con stans quietum.q̃ quietus ꝑturbatione omni uacu um.ergo etiam ægritudine & sunt illa sapientis. ab erit igitur a sapiente ægritudo. Itaque non ĩscite he racleotes. Dionysius ad ea disputat:quæ apud Ho merum achilles queritur:hoc opinor modo.
Corq; meum penitus turgescit tristibus iris.
Cum decore atq; omni me orbatum laude recordor.
Num manus affecta recte est: cum in tumore est: aut num quippiam membrum tumidum ac turgi dum non uitiose se habet: sic igitur iflatus & tumẽs animus in uitio est: sapiẽtis autem animus semper uacat uitio: nunquam turgescit: nũquam tumet. at iratus animus eius modi est. Nunquam igitur sapi ens irascitur. Nam si irascitur etiam concupiscit: ꝑ prium est enim irati cupere a quo læsus uideatur ei q̃ maximum dolorem inurere: qui autem id concu pierit:eũ necesse est: si id consecutus sit: magnope letari. Ex quo fit ut alieno malo gaudeat: qd̃ quoni am non cadit in sapientem: ne ut irascatur quidem cadit. si autem caderet ĩ sapiẽtem ægritudo: caderet etiam itacundia: qua quoniam uacat ægritudĩe eti am uacabit. Etenim si sapiens in ægritudinem cade re posset. posset etiam in misericordiam: posset ĩ in uidentiã:nõ dixi inuidiam: quæ tum est: cum inui detur. A b inuidendo autem inuidẽtia recte dici po test: ut effugiamus ambiguum nomen inuidiæ: qd̃ uerbum ductum ẽ animis ituẽdo fortunã alterius

Corq; meũq; penitus. homerus nona iliados rhapsodia scribit ulyxem pheni cem & aiacẽ legatos ab agamẽnone missos eẽ ad ulyxẽ placãdũ. Exorãdũq;:q post re spõsa data ulixi & phenici: sic ad aiacẽ uer ba fecit: que o generose aiax thelamonie dĩ xisti ea mihi oĩa in bonã partem accipiũt̃: sed cor meũ tumet irarũ e stu: cũ recordor quãta me cõtumelia agamẽnon afficit. Ver sus græcus ap̃ homerũ hic ẽ αλλα μοι οιδανεται κραδιη χολω οπποτε κεινου μνησομαι .i.sed mihi tumet cor ira: qñ recordor p̃te ritorũ. Num manus affecta disputatio dio nisii progreditur hoc sensu sicut manus cũ i tumore est uitiosa ẽ: sicut aliud membrũ cũ turget uitiose se habet. ita aĩus tumens in uitio est q̃liter achilles ait cor suum tur gescere estu iracundiæ. aĩus autẽ sapientis nũq̃ turget & consequẽter nunq̃ irascitur: Animus tumens in uitio
cum ex ita tumor ille proueniat: & cũ racũ dia nõ cadat ĩ sapientẽ nec cadet q dem egri tudo cum tales affectiones ex eodẽ uertice eliquatæ sint tanq̃ ista cõsectaria sint: quæ gradatĩ a Cicerone memoratur. In tumo re est. Cum turget aliquo uitio. Si irascit̃ concupiscit ex diffinitiõe iræ: quã diffiniũt cupiditatẽ esse ulciscendi siue doloris re ponẽdi. Inurere: quemadmodũ notæ in iustæ cauterio ĩdelebiles sũt. ita inuri dr̃ do lor: q sit futurus diuturnus & peremnis. sic inusta ignominia dicta. Posset ĩ misericor diã. si misericordia uirtus est non ne meri to laudari debet sapiens misericors: nõ ne in sapientem cadere deberet misericordia Inusta ignominia
quod est laudis: sed Cicero hoc ĩ loco tan q̃ stoicus inter uitia aĩ misericordiã nume rat. Et ita Seneca q se addixit sectæ stoico rũ austeriori. uitiũ iqt aĩ est misericordia. nec miserebit̃ inqt sapiens sed succuret. Et quemadmodũ religio deos colit supstitio uiolat. Ita clementiã mãsuetudinemq; oẽs boni p̃stabunt. misericordiam ãt uitabunt. Misericordia Vitium

Est enim uitiũ pusilli aĩ ad speciem alienorũ malorum succidentis. Augustinus quoq; ĩ nono de ciuitate dei stoicorũ iquit est misericordiã solere culpare. Ceterum longe melius & humanius ac piorum sensibus Misericordia
ac cõmodatius sentiũt illi: q misericordiam ut uirtutem laudant. Et bonum hoiem uocãt misericordem.
Qui etiã Cicero alibi tãquam peripateticus: non dubitauit misericordem appellare uirtutem: quã stoi Virtus
cos iter uitia numerare nõ pudet. nã ĩ Cæsaris laudem scribens ĩ orõne ,p ligario iqt nulla d̃ tuis uirtutibus Misericordia quid
plurimis nec gratior nec admirabilior misericordia est. Quid est aũt misericordia inquit Augustinus: nisi
alienæ miseriæ quedam ĩ nostro corde cõpassio: quasi utiq; possumus subuenire compellimur. In iuiden Inuidentiã
tiam. Maluit Cicero inuidentiã: q̃ inuidiam dicerre: tanquam inuidentia inuidi sit inuidia eius cui inuide Inuidia
tur sed in freq̃nti usu est inuidia magis quam inuidentia: apud doctos indoctosq; indiscriminati. Animis
intuendo: tanquã inuidere sit nimis uidere & intueri alienam fœlicitatem .hæc enim particula. in. nõ sem Iti
per priuatoria est. sed aliqñ habet uim augendi. Vt est in menalippo. legere malim ĩ menalippa. est enim
fabulæ nomen ductum a menalippa. de qua in uinculis coniecta ac metapontum d̃portata. & eius nato no
mine booto multa fabulãt̃. quod & Stra. memorat ĩ sexto geographiæ; de hac dixit poeta asius: bootũ spe
ciosa menalippa in dii regia peperit. M. Varro ĩ secũdo d̃ re rustica ait bouem seruasse filios neptũni e me

Menallippa
Menalippa amazon
Menalippus

nalippa ne in stabulo infantes grex bouum obtereret. De hac menalippa: cuius noie cõpositæ sunt fabulæ i tellexit Iuuenalis cum ait. Syrma uel antigones seu personã menalippes fuit altera menalippa amazonũ regina quam uicit hercules: eiq; ablato baltheo salutem dedit: Cuius Diodorus & trogus meminerũt. menalippus át ille tidei interfector notus est: cui caput ante obitũ corrosit tideus ex rabie: qui apud statiũ ita uociferat̃ Caput o mihi si quis apportet menalippe tuũ: sed nõ hic plane dignus uidet̃: cuius nomie fabula scriberet̃: fuit alter menalippus tidei frater: quem tideus in uenatu fertur peremisse. ob idq; fratricidium exulasse. Igitur i menalippa fabula græca erat hic uersus: quẽ i latinum uertit actius poeta tragicus: quisnã florem liberũ iuidit meũ. quo uersu ut coniectatorie suspicari possumus. menalippa inducebatur erũnas suas eiulãs & de filiorũ sorte coqrens: q pene obtriti sũt in stabulo a bouum grege: sẽsus sic ordinat̃. ex psona menalippes per interrogationẽ conquestionẽq; quis inuidit flori filiorũ meorum. meũ enim liberum p meorũ liberorũ antiqua locutiõe dictũ accipe: situr inuidit florem: auctore uetustate coniunxit tum cusatiuo potius q̃ tum datiuo: quod rectius esse sentit Cicero: nã sicut uidere cum accusatiuo iungitur: ita i uidere quod ual de uidece significat scite cũ eodẽ casu copulatur: cum compositum uerbũ simplicis regulam sequatur. subscribit huic rei Quintilianus: qui notat ueteres dixisse inuidere hanc rem & adulari hũc quintiliani uerba ex libro nono subieci quæ sunt hæc. huic rei inuidere: non ut ueteres omnes & cicero pcipue: hanc rem & incũbere illi non in illum: & plenũ uino non uini: & huic non hunc adulari: iam dicit & multa alia. Male latine uertit̃. non uituperat actium in translatione; sed indicat in uersu græco fuisse uerba quedam non translaticia: quæ in latinum uersa non retinent elegantiam grææ facundiæ. Consuetudine prohibemur; Consuetudo obtinuit ut inuidere huic rei cũ datiuo non hanc rem cum accusatiuo dicamus. Est át cõsuetudo regina rerum & maxime uerborum ut inquit Gellius: Ideoq; dixit Quitilianus cõsuetudinem certissimam esse loquendi magistrã: utendũq; sermone ut nũmo. cui publica forma ẽ. Poeta: actius. Ius sum; ius poetarũ est ut in uerbis liberior essint & figuris audaciores & translationibus licentiores q̃ ipsi oratores. M. Tullius in primo de oratore. ẽ inqt finitimus oratori poeta numeris astrictior paulo uerborũ autem licentia liberior. Inde uerba quedam poetica dicta: quæ peculiariter decẽt poetas: qbus raro utetur orator. Idem. M. Tullius in tertio de oratore. habet ẽt i oratiõe poeticum aliquod uerbũ dignitatem. M. Varro testatur se poeticis multis uerbis magis delectari q̃ uti. Antiquis magis uti q̃ delectari. Dolet aduersis. hoc ad misericordiã refertur. Dolet secũdis: Hoc inuidentiæ est nã ut Oratius decenter scripsit & uere. inuidus alterius macrescit rebus opimis. Et a Statio dictum est. Egraq; letis iuidia. Plutarchus libellum condidit: de inuidia: & odio; quo subtiliter disserit. quid ab odio iuidia differat: ubi hæc summa consit odium ẽẽ aduersus malos; inuidiã aduersus felices. Nascitur. n. odium ex opinione quam habemus quod is quẽ odimus: malus sit. Inuidia uero gliscit ex secũdis rebus alicuius fortunati. odimus iuste: inuidemus iniuste: odisse malos: palam profitemur iuidere foelicibus & bonis pudet cõfiteri. Præterea odiũ i brutis aiantibus existit. Inuidia in solis est hoibus. Extat basilii uiri doctissimi sanctissimiq; liber de iuidia quo docet inuidos serpẽtibus esse pnitiosiores: si qdẽ serpentes per plagas emittunt uirus pestiferum. Inuidi ipso ẽt aspectu noxii esse credunt̃. Sed sicut rubigo ferrum. Ita inuidia aium inuidi ex est & consumit & ut dicit Alexander magnus apud quintũ curtium. Inuidi sunt ipsorum mer tormẽta: Scite lacedemõius agis dixit inuidos duplici dolore torqueri. Nã dolent inquit & ex suis malis & ex alienis bonis. Ouidi. quoq; de inuidia loquens eleganter dixit. Intabescitq; uidendo successus hominũ carpitq; & carpitur una. In teritũ calisthenis: Calisthenes olinthius phus familiaris fuit Alexãdro magno. ex cõdiscipulatu apud Aristotelem: accitusq; ab ipso rege ad prodenda memoriæ gesta eius asiatica. huic nocuit immodica libertas grauitasq; inuisa regi. tum haud quaquã male assentantium accõmodatus ingenio esset: nam cũ alexander magnus ex persico superbiæ regiæ more adorari uellet acerrimus iter recusantes calisthenes fuit; palam dictitans alexandrum adorandũ non esse: quæ res & illi & multis pricipibus macedonũ exitiũ fuit. si quidẽ Alexãder calisthenem pcopter adorationis persicæ interpellatum morem cõiuratiõis: cuius auctor fuerat hermolaus conscium fuisse criminatus est. Eumq; truncatis crudeliter membris abscissisq; auribus ac naso labrisq; deformatũ tum cane i cauea clausum circumferri iussit diuq; ortũ excruciatũq; tandẽ necauit. qdam autumant a lisymacho. qui præcepta uirtutis solitus erat a calisthene haurire: uenenum ei datum i remedium calamitatum idque adeo alexandrũ egre tulisse; ut lisymachum obiici ferocissimo leõi iuberet. alii cruci suffixum expirasse phibent: alii i compendibus seruatum ob nimiã aruinã cõcreto pudore ac sordibus supremum diẽ obiisse. quod constat nullius cedes maiorem apud græcos alexandro excitauit iuidiam q̃ quod præditum optimis moribus artibusque calisthenẽ torserit occideritque. indicta qdem cã auctores Plutarchus. Iustinus. Curtius: cæteri de hoc ait Seneca libro. yi. questionum naturaliũ. fuit calisthenis nobile ingenium & furibũdi regis impatiens. hoc est alexandri crimẽ eternum; quod nulla uirtus: nulla bellorum

ut est in Menalippa: Florem quisnam liberum inuidit meum? male latie uidetur: sed præclare Actius: ut enim uidere: sic iuidere florem rectius quam flori dicitur. nos cõsuetudine prohibemur. poeta ius suũ tenuit: & dixit audatius. Cadit igit̃ i eundẽ & i uidere & misereri. Nã q dolet rebus alicuius aduersis idẽ alicuius etiã secũdis dolet: ut Teophrastus i teritũ deplorans Calisthenis sodalis sui reb9 Alexãdri prosperis angitur. Itaq; dicit Calisthenẽ icidisse

Inuidit florem
Inuidere rem adulari hunc
Consuetudo regina uerborũ
Vtẽdũ sermone ut nummo
Liberior poeta q̃ orator
Verba poetica
Odium Inuidia
Odium i brutis
Inuidia i hoibus
Duplex tormẽtũ inuidi
Nex calisthenis
Dira Alexãdri crimen eternum
mors calisthenis

in hominē summa potentia : summaq; fortuna: sed ignarū quēadmodū reb⁹ secūdis uti coueniret. atq quēadmodum misericordia egritudo est ex alterius rebus aduersis : sic inuidētia ægritudo ē ex alterius rebus secundis. in quem igitur cadit misereri: in eū dem etiam inuidere. Non cadit autem inuidere ī sapiētem: ergo ne miseri quidem qđ si hoc ægre ferre sapiens soleret : misereri etiam soleret: abest ergo a sapiente ægritudo. hæc sic dicuntur a stoicis : cōcluduntur q; contortius. sed latius aliquādo dicēda sūt & diffusius: sententiis tamen utendum. est eorū potissimum: qui maxime forti: & ut ita dicā uirili utū tur ratione: atq; sentētia. Nam peripatetici familiares nostri quibus nihil est uberius: nihil eruditius. nihil grauius : mediocritatem uel ꝑturbationū uel morborum animi mihi non sane probāt. Omne. n. malum etiam mediocre magnum est. Nos autē id agimus: ut id in sapiente nullum sit omnino. Nam ut corpus etiam si mediocriter ægrum ē sanum non est: sic si in animo est ista mediocritas caret sanitate. itaque preclare nostri, ut alia multa molestiam: sollicitudinem: angorem pp similitudinem corporum ægrorum egritudinem nominauerūt. hoc propemodū uerbo græci omnem aī perturbationē appellant. Vocant. n. παθος. idest morbum: quicunq; est motus ī animo turbidus: nos melius: ægris enī corporib⁹ simillima est animi ægritudo. At nō similis ægrotationis est libido: nō moderata letitia: que est uoluptas aī elata & gestiens: ipē enim metus nō est morbi ad modum similis: quamquam ægritudi-

bellorum fœlicitas redimet. Nā quotiens dicetur occidit persarum multa milia : opponetur & calisthenē quotiens dictū fuerit occidit dariū dicetur: sed calisthenē occidit. De atroci calisthenis nece intelligi uoluit Ouidius in ibin sic scribens. Inclususq; necē cauea patiaris: ut ille. Nō profecturæ cōditor historiæ in quo explicādo labunt cōmētatores: creditū est aristotelē ob calisthenis necē. cui generis propīqtate coniunctus erat: excogitasse illud uenenum stygis aquæ: quo perit Alexander magnus. Theophrastus ille peripateticorū eloquentissimus doctissimusq;: q ex diuinitate loq̄ndi nomē inuenit librum cōposuit cui titulus est calisthenes siue de luctu. In quo calisthenis sodalis interitū miserāter deplorat : cuius laertius quoq; diogenes mētionē facit. In hoīem: alexandrū intelligit. Rebus secūdis uti. plerīq; oēs ignorant: quēadmodum uti conueniat rebus secūdis. namq; fortūæ indulgentia. intumescunt īsolenter eiusdē ictibus affliguntur intēperāter. Ille aūt dicitur bene uti rebus secundis: quē secunda fortuna nō effert elatius: sicut nec aduersa pessundat. Qui sperat infestis: metuit secundis alterā sortem. Laus romanorū est: q; neq; eos secundæ res extulerunt nec aduersæ minuerūt. In laudē pompeii est illd Lucani elogium. Nec te uidere superbū ꝓspera bellorū: nec fractū aduersæ uidebūt. Contortius : implicatius strictius : nodatius. Sunt enim contortæ stoicorū cōclusiunculæ: nodosæ: senticosæ. Virili ratiōe: stoicos dicit : quorū uirilis nimis ē sñia. Et ut dicā quod sentio ab hoīs igenio penitus aliena. Familiares nr̄i: Cicero libro quinto de finibus maxime probat disciplinam ueterū peripateticorū: quos ait academicos esse. ex quorū scriptis & institutis: ut ipsius uerbis utar : cum oīs doctrina liberalis oīs historia oīs sermo elegās sūmi pōt: tum uarietas tanta est artiū: ut nemo sine eo īstrumento ad aliā rem illustriorē satis ornatus possit accedere : ab his oratores ab his īpatores. ac rerū publicarū principes extiterūt. mathematici poetæ. musici medici deniq; ex hac tāq ex oīum artiū officīa ꝑfecti sūt. Mediocritates ꝑturbationum. Iā sepe dictum est peripateticos affectus mediocriter tēperare: quos stoici radicitus euellūt. Lactātius Augustinus. Hieronymus peripateticos rectius sensisse autumāt : ꝓpterea qđ naturalia sūt. hæc nō uolūtaria: & nobiscū simul nata scite eleganterq; ait Lactantius. stoici ergo furiosi: q ea nō temperāt sed abscindūt a rebus. q̄ a natura īsitis castrare hominē quodāmō uolūt: qđ tale ē. quale si uelint aut metū detrahere ceruis aut uenenū anguibus : aut irā feris: aut placiditatē pecudibus. & mox paulo hoīes prudētes nō intelligunt. cum uitia ex hoīe tollunt ēt uirtutē se tollere. sed nūc Cice. stat a stoicis aduersus ꝑipateticos: alibi ait stoicos desciscere a natura. Caret sanitate: Seneca. q & ipē dogmatis stoici assertor est: in hanc sentētiā sic scribit. ego nō uideo quo mō salubris esse aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Angorem: angor est egritudo premens. Vocāt pathos. i. morbū. M. Tullius in tertio de finibus in hāc sentētiā: perturbationes animorum uitā insipientiū miserāq; reddūt: q̄s græci pathe nominant. poteram ego uerbū interpretās morbos appellare : sed nō conueniet ad oia: q̄s enim misericordiā aut ipsam iracundiam morbum solet dicere: at illi dicunt pathos. sit igit̄ ꝑturbatio q̄ nomine ipso uitiosa declarari uidetur. A. Gellius affectus uel affectiones dici ait a latinis phis : que græci pathe appellant. Quintilianus in. vi. capite de affectibus duæ sunt inquit affectuum species alterā enī græci pathos uocāt. quam nos uertentes recte ac proprie affectum dicimus. Idem docet affectuum quosdā concitatos esse: quosdam mites & compositos. Lactantius modo uitia modo affectus nuncupat. Augustinus motus animi quos græci pathe dicunt perturbationes affectiones uel affectus: sed expressius passiones uocari tradit quæ moderatæ in sapientem cadunt secundum peripateticos: ab eo quod græce dicitur pathos.

Locus ouidii

Calisthenes theophrasti

Cōtortæ conclusiones

Ob austeritatem īmodicā

affectus naturales

Qui uitia tollit uirtutem tollit

Angor

pathe

Morbi

Affectiōnes affectus

Passiōes

Patheti ca oratio

oratio pathetica noiata est: quã ex rhetorica arte præcipitur dirigi oportere aut ad indignationẽ aut ad misericordiam. taurus quoq; philosophus grauiter & copiose disseruit non priuationem παθῶν idest passionum esse utilem: quam græci στέρησιν dicunt sed mediocritatem: quam metriotita illi appellant. nũc. M. tullius melius significantiusq; ait a latinis egritudinẽ ai & pturbationes: q̃ a grecis pathos. i. morbũ: cum q̃dam pturbationes sint nequaq̃ similes egrotatiõis ut libido & leticia. Causa morbi inuenta: medici logici

Logici medici

q rõnalẽ medicinã pfitent: necessariam esse pponunt abditaꝝ & morborũ cõtinentiũ causaꝝ noticiam de inde euidẽtium. abditas cãs uocãt in qbus

Abditæ causæ

reqritur ex quibus principiis nostra corpora sint: qd secundã quid aduersam ualitudinẽ faciat: neq; enim credunt posse eũ scire quõ morbos curaꝛ cõueniat: q unde sint ignorent. Euidentes uero cãs appellant: i qbus querunt initium morbi calor attulerit an frigus. fames an facietas: & q̃ similia sũt. occursurũ. n. uitio dicunt eũ qui originem non ignorauerit. Quæ sũt genera quatuor duæ perturbationũ bigæ sunt: a malis una & cupitis altera. phi. n. dicunt quatuor esse perturbationes siue passiones: duas a bonis. duas a malis opinatis rebus. Nã dolere & timere duæ opiniones mali sunt una pñtis altera futuri. dolor presentis timor futuri. Item gaudere & cupere sunt opiniones bonæ: una præsentis: altera futuri: gaudiũ pñsentis: cupiditas futuri. hæc quatuor passiones nascuꝛ ex coniunctione corporũ & hebetudine animorũ: qd & Virgilius luculẽter expressit in. vi. cum ait. hinc metuũt cupiũtq; dolent gaudentq;. Nec auras suspiciunt calusæ tenebris & carcere ceco. De his i pñtia cicero latissime ac copiosissime disserit. ostendẽs opinionem esse fontẽ originalem istatum perturbationum: tãquã tristes simus. timeamus. gaudeamus. cupiamus. ex eo quod opinemur ita eẽ faciendũ Citetur: cõmoueatur excitetur. Voluptas gestiens: quasi gesticulatione quadam & gestu se gaudere significans. Gestire eni est cupere & letari. Libido: supra dictum ẽ libidinem uocabulum eẽ generale. Et ad oẽm cupiditatẽ referri. Malorum. s. opinione. Impendentis: quod futuri est. Egritudo exp̃ssius enucleantiusq; diciꝛ ab ecclesiasticis doctoribus tristicia. Cætera alias: i q̃rta tusculana disputabitur de reliquis pturbationibus. Nullo modo existimo: ut stoicus negat in sapientem cadeꝛ egritudinẽ siue tristiciam. peripatetici uero qui affectus nõ tollũt sed tẽperãt. dicũt dolebimus sed parũ. Cõcupiscimus sed parce: irascemur sed placabimur apđ ecclesiasticos tristicia i bono usurpaꝛ. Nã laudat apostolus corinthios quod cõtristati fuerũt secũdũ deũ. Nũc Cicero ex stoica doctrĩa pcipit fibras etiam euellendas esse egritudĩnis siue tristiciæ: eamq; quantum fieri potest: fugiẽdam esse lõgissime. Tetra res est: tetrum diciꝛ uitabile fedum: crudele amarum. Tantalo prognatus: thyestes significatur filius pelopis: nepos tãtali: pronepos iouis: de quo tragici poetæ tragedia scriptitacunt: qualis est apud Senecam. titulo argumentoq; thyestes. Verba hæc sũt tragici poetæ ueteris: siue is actius siue pacuuius sit siue qspiã alius: q inducebat thyestem fractũ moerentẽ egritudine sese cõficiẽtẽ: postq̃ resciuit sibi appositos fuisse a fratre atreo filios epulãdos. q apuđ Senecã exclamãs rogat iouẽ ut ipm telo trisulco petat. ut per pectus ipsius trãsmittat flãmeã

Duæ perturbatio num bigæ
Dolere
Timere
Gaudere
Cupere
Opinio fons perturbationum

Tristitia
Tristitia i bono

Tetrum

Moeror thyestæ

ni est finitim⁹: sed pprie ut egrotatio in corpore sic ægritudo in animo nomen habet non seiuncta ma dolore. Doloris igitur huius origo nobis explicãda est: idest causa efficiẽs ægritudinem in animo tanq̃ ægrotationem i corpore. Nam ut medici causa morbi inuenta: curationem esse inuẽtam putãt: sic nos causa ægritudinis reperta: medẽdi facultatem reperiemus. Est igitur causa omnis in opinione: nec uero ægritudinis solum: sed etiam reliquarum omniũ perturbationũ: quæ sunt genere quattuor: partib⁹ plures. nã cũ omnis pturbatio sit animi motus: uel rationis expers: uel rationem aspernãs: uel rationi non obediẽs: isq; motus: aut boni: aut mali opinione citeꝛ. bifariã quattuor perturbationes æqualiter distributæ sunt. nã due sunt ex opinione boni: quarum altera uoluptas gestiens. idest præter modum elata lætitia opinione præsentis magni alicui⁹ bõi. Altera cupiditas quæ recte uel libido dici põt quæ est immoderata appetitio opinati magni boni rationi non obtẽperãs: quæ uel cupiditas recte: uel cupido dici potest. Ergo hæc duo genera uoluptas gestiens: & libido bonorum opinione turbãtur: ut duo reliqua metus & ægritudo malorum. nam & metus opinio magni mali impendẽtis. & ægritudo est opinio magni mali pręsentis. & quidem recẽs opinio talis mali: ut in eo rectum uideatur esse angi: id autẽ est ut is qui doleat: oportere opinetur se doleꝛ. His autem pturbationibus: quas i uita hominum stultitia, quasi quasdam immittit furias: atq; incitat omnibus uiribus atq; opibus repugandũ est. si uolumus hoc quod datum est uite: trãquille placideq; traducere: sed cetera alias: nũc ægritudinem si possumus depellamus. Id enim sit propositum: quando quidẽ eam tu uideri tibi in sapientem cadere dixisti. quod ego nullo modo existimo. Tetra enim res est misera detestabilis: omni contentiõe uelis ut ita dicam remisq; fugienda. qualis enim tibi ille uidetur. Tanta

facem apud Diomedẽ grãmaticũ pro exemplo figuræ quæ climax dicitur siue gradatio. referuntur uerba hisce cõsimilia cũ ait apud nostrũ ẽt tragicum sic. Ioue ꝓgnatus ẽ ut peribẽt tãtalus ex tantalo ortus pelops ex pelope satus atreus: qui nostrũ porro ꝓpagat genus. A socero œnomao: historia pelopis notissima: qui curruli certamĩe superauit œnomaũ. Eiusq; filiã noĩe hippodamiã abduxit uxorẽ: q̃ ex re dolore affectus œnomaus sibi mortẽ consciuit. Iouis iste pronepos: thyestẽ dicit. ex ioue enĩ tacus tãtalus filiũ genuit pelopẽ thyeste patrẽ. Vmbra ne obsit. adeo pollutũ se damnat thyestes: ut existimet umbræ suæ tactu posse

Io ꝓgnatus Pelope natus: qui quondã socero a Oenomao rege Hippodamiã raptis nactus ẽ nuptiis. Iouis iste quidẽ pronepos: tam ne ergo abiectus tã q; fractus? Nolite ĩquit hospites adire ad me: illico istic: ne cõtagio mea bõis: umbra ue obsit: tãta uis sceleris ĩ corpe hæret. Tu te thyesta dãnabis: orbabisq; luce: propter uim sceleris alieni. Quid illũ filiũ solis. nõne pris ipsius luce indignũ putas? refulgere oculi: corpus macie extabuit lachrymæ pedere humorem exanguis genas situ nidoris. barba pedo

hoĩes lædi & commaculari. Tutæ thyesta uerba. M. tullii p apostrophẽ: quem accusat qd ĩ tãta egritudĩe sit ob fraternum scelus. est aũt thyesta uocatiuus siue salutatorius. casus: ex formula noĩum primi ordis: ut atrida & anchisa & alia id genus usurpant. Seneca. bonum ẽ thyesta qd mala ignoras tua. Quod filiũ solis: œtã significat quẽ una cum perse ꝓgenitum ex sole ferunt: q cum filiã medeã. resciuisset una cũ iasone clam abscessisse asportato aureo uellere cũ his: qui in ꝓmptu erãt militibus insecutus abeuntes conflixit ĩ littore: ubi a meleagro occisus ẽ. Fabulæ tradunt medeã fugientẽ secũ abduxisse fratrẽ absyrtum q̃ ut mora ret aliqua fraude: patrẽ ĩsequẽtẽ: fratrem interemit atq; ita diuellit diuulsaq; mẽbra p agros dissipat i multis inueniẽda locis. a q̃ dissectiõe tomos ciuitas illa noĩata ẽ. œta cognitis filii mẽbris quæ diuulsa in itinere reperit mœrore & tristitia confectus extabuit. Et ita inducebat a tragico poeta. nũc. M. tullius accusat œtem in solabisr dolẽtẽ: & egritudine tabescentẽ ob casũ filii & filiæ scelus. Patris: solis. Refulgere: pro refugerũt: uerba sũt tragici poetæ: qbus exprimit œta: macescens tabescẽs senescens ex egritudine: oculi refugere dñr: cum ex merore & lachrymis ĩtra caput cõdi uident: oculos concauos dixit: Hyppocrates ĩ prognosticis eẽ signũ mortiferum. Macie extabuit: in tabem & corruptionẽ resolutũ est: tabes eos male habet quos inuasit cuius species plures sunt. una ẽ qua corpus nõ alitur: sũma macies orit: & nisi occuritur tollit atrophiã hanc græci uocãt. Inde atrophi dicti laborantes atrophia. Plinius in. xxvi. eadem datur his quos atrophos uocant iterpositis diebus: atrophi quoq; uocant: q ab imbecillitate uires resolligũt. Altera species est: quã græci cacesian appellãt. ubi malus corpus hitus ẽ: ĩõq; oĩa alimenta corrũpunt. Dixit hyppocrates in aphorismis cacesia seniores infestari. tertia ẽ longeq; periculosissima species. quã græci phthysim nominauerũt. unde phthysici dicti sermõe græco sed latinis usitatissimo: a tabe tabificabile: & tabificũ deducũt tabitudo dicit a Plinio. tabũ uero significat sanguinẽ corruptũ qd & aliqñ tabes: dicit tamen Seruius super eo uersu & tabo terrã maculant. tabo nomẽ esse casus septimi tantum: ut spõte. quod si uelis declinare. hæc tabes huius tabis dices. Peredere: consumpserunt. Exanguis genas: genæ ꝓprie sunt operimẽta oculorum & palpebræ: pisces & insecta ut ĩquit Pli. nõ habẽt genas nec integunt oculos. Ennianus ẽ ille uersus: pãdite sultis genas & corde relinquite somnum. ubi sultis ponit ꝓ si uultis. In alio significatu genas uocãt malas: quæ infra oculos sunt: quas a feminis radi leges decẽuirales uetuerunt: pacuuius genas putat esse quibus barba primum oritur hoc uersu. nũc primũ opacat flore lanugo genas. In qua significatione hic accipi posset uel progenis oculorum: uideturq; ita ordinandus esse textus: lachrymæ. peredere: hoc est exhauserũt cõsumpsecuntq; genas oculorum humoris largitate. Et ita leges humore ut sit septimus casus uel ita distinctim legito. lacrymæ peredere humorem: ut sit unum colon. mox sequatur. Exãgues genæ situ nidoris. Alterum colon: quod placet: ut genæ legas recto casu plurariuo. Situ: situs ut ait securus est lanugo ex humore procreata: qui fit in locis carentibus sole. Dõatus exponẽs illud Maronianũ ex septimo æneidos. Sed te uicta situ: uerisq; effeta senectus: sic scribit. Situs ẽ corruptio ex humore & diuturnitate contracta: qua deteriores fiunt species uno loco & ꝓlixo tẽpore cõstitutæ. Victa situ. quasi q̃ senio eẽt & nihil agendo corrupta. solet ãt i locis situ sentis odor quidã teter & aspnabilis olfactantium nares offendere. q & ipe litus dr. Pli. in. xxi. pessimũ eẽ crocũ ait: q d sitũ redolet: i quẽ sensum duci posset ista snia: ut situs nidoris significet hypbolicos non solũ squalor & decoloratio: sed & odor iamabilis: q̃lis ex re ambusta sentit. Nidorẽ. n. poni ꝓ odore epularũ & culinæ satis claret: ut apud Iuuenalẽ captũ te nidore suæ putat illæ culinæ: & apud Martialẽ. pasceris & nigræ solo nidore culinæ. uerũ etiã ponit ꝓ putore ustrinæ & rei ustulatæ. ut apud Virgiliũ in. xii. illi ingens barba reluxit nidoremq; ambusta dedit. In quo significatu hic accipi uidetur. Pedore: squalore: illuuie sordibus, hoc enim significat pedor. Lucãus. lõgusq; i carcere pedor. Infra dicet pedores muliebres: uocabulũ hoc a græco sermõe ductũ uẽ. quo παιδὸς. i. pueri dñr: q i illa puerili etatula sordidi fere sũt: nec a sordibus sciunt abstinere: uñ pedidos quoq; sordidos & absoletos appellãt. Barba itõsa: specimẽ ẽ meroris barba ꝓlyxior. uñ ait Silius de cãpanis aduersæ fortunæ succũbentibus. Nũc ꝓpexis i pectora barbis uerrere humũ: cultus reorũ fuit apud priscos. Indui amiculũ obsoletũ: neq; barbã radet Annotauerũt scriptores. pu. scipionẽ cũ eẽt reus neq; barbã desisse radi: neq; nõ cãdida ueste uti: neq; fuisse cultu solito reoꝶ. barba plim ꝓpe peculiariter dicet. Vñ illũ barbatũ hoc crede magistrũ dicere sed multi sũt q barba & pallio tenus philosophãt: q hircino bar

Climax
Gradatio
Mors
Oenomaĩ
Thyesta
Atrida
Oeta filius solis
Absyrtus diuulsus a medea
Tomos unde
Oculi fugerũt
Oculus cõcauus signum mortis
Tabes
Atrophia
atrophi qui
Cacesia
Phthisis
Tabitudo
Tabifica bile
Tabum
Genæ
Sultis ꝓ si uultis
Situs
Situs odor asperna bilis
Nidor
Pedor
Cultus reorum
Barba plorum

Hircinū barbiciū
Fucosi sancti
Tonsores ex sicilia ī italiam

bicio phos mentiuntur. Vñ merito dixit ille barbam & pallium uideo. philosophum nū uideo. Cōsimiliter multi sunt: sunt inquā multi spurci & ,pbrosi: qui sub habitu sanctissimo religionis nomē usurpāt sanctitudinis & sancti appellant: quos nō minus fugiendos eē censeo q̄ diras pestilētias intrīsecus grassātes & ictu ceco uitalia lancinātes: apud Lucianū in scaphidio iubet mercurius philosopho barbā abradi & supercilia nō nouacula sed securi: primis auctoribus Varrone & Plinio ticinius menas adduxit tonsores ex Sicilia in italiā Antea intōsi fuere. Infuscat: obumbrat īmira prolixitate. Illuuie: sordibus īmmūditia. Virgilius. Dira illuies immissaque barba. Hæc mala: nūc loquif. M. Tullius. Tumor aī: tumens aīus in uitio est: sicut turgidū mēbrum uitiose se habet. Mœres: mœrore cōficeris. Filiæ medeā dicit. Dionysius pueros docebat: Dionysius νεοτερος .i. iunior suffectus ī tyrānidē. πρεσβυτερων .i. senioris Dionisii auspicatus est Tyrānidē a cedibus cognatoꝝ & fratrū. mox in segnitiē sublatis emulis lapsus saginā ex nimia luxuria oculorūq; ualitudinē cōtraxit. adeo ut splēdorē lucis ferre nō posset. ,ppter quæ dum cōtemni se putat seuitia grassatur. Ciuitatē syracusanam cedibus replet. ex quo factus inuisior a syracusanis expellif. Iterū receptus cum crudelior ī dies esset. Iterum extorris corinthum in exilium proficiscitur. ubi ī sordidissimū uitæ genus descendit in popinis lupanaribusq; totos dies residēs pānosus & squalidus incedere. In macello ,pstare: cū lenonibus iurgari. omnia denique facere ut contēnēdus magis q̄ metuēdus uideref. Nouissime se ludi magistrū professus pueros in triuio docebat: ut quoniam uiris īperare non poterat saltem pueris īperaret. Erat .n. eruditus: ut pote platōis auditor. olim īterrogatus iā exul extorrisq;: qd sibi plato ac phia ,pfuisset sciēter. respōdit τοτηλικαυτης τυχης μεταβολην εραδιως υπομενειν idest ut facile æquoque animo ferrem talem fortunæ mutabilitatē. Idem ἐμεγε πολλους τρεφειν σοφιστας ου θαυμαζων ἐκεινους. ἀλλα δι εκεινων θαυμαζεσθαι βουλομενος .i. dicebat se alere multos sophistas: nō qd illos admiraretur: sed q, per illos admiratiōe esse uellet. M. tullius q dā ad papiriū petū epistola i hanc sniam sic inquit Dionysius tyrānus cū syracusis expulsus esset corinti dicitur ludum apetuisse. Tarquinius cumas: historia tarqnii supbi nihil notius: de quo Liui. Dionysius. Plut. Ouidi. cæteri nō paꝝ multa q post bella grauissima: qbus romanos ueiētibus: porsena rege latinis finitimis cōcitatis atriuerat. postea q̄ desertus ab eis quorū fidebat auxilio regnū recipere non ualuit. in oppido tusculano romæ uicino. ut tradit diuus Augustinus ī tertio annos quatuordecim priuati uitā qetus habuit: & cū uxore cōsenuit. Liui. cū. M. tullio cōcordans ait tarqniurn supbū cumis esse mortuum: quo se post fractas opes latinoꝝ ad Aristodemū tyrānū cōtulerat. Senio: tristitia mœrore diuidia. seniū .n. nō solum significat senectutē: sed ēt ponif pro mœrore & tedio & diuidia: ut turpilius in demiurgo. quia enim odio ac senio mihi fūt nuptiæ: a Cicerone dictū ē seniū matricidarū. Carnificina: carnificia dr̄ locus ī quo sontes iussu potestatū a carnifice occidūf. carnificina sigñat crudelitatē tormētorū & cruciabilitatē. Plautinus amator ait in cistellaria. Credo ego amorē primū apud homines carnificinā commentū. Carnificina quoq; accipitur pro officio ministerio carnificis. Plautus in captiuis uel carnificinam facere hunc possum perpeti. Caro pluraliter dixit carnificinas pro cruciabilitatibus inhumanisq; suppliciis. Caro ,pprie dicif mortuorū dicta ab eo qđ careat aīa. ut interptaf Dōatus in ecyra. uñ carnifices dicti: q carnes ex hoīe faciant. unde & carnificina de qua scripsimus in tertio tranqlli cōmentario. nunc a M. Tullio dicif ægritudo eē carnificina: quia instar carnificis cruciat torquet lancinat præcordia. lacerat animum: Excarnificatumq; cōficit: posset carnificina accipi ueluti ,p femina excarnificante: sicut a Plauto dicif femina opificina. Exest: cōsumit populatur a uerbo exedo dictum: sicut a comedo comest. Afranius bōa comese hic quotidie. Plautus. pirū uulpes comest. Conficit: necat: trucidat: exanimat. cōficere enim īterficere est Virgilius. Nūc uulnus acerbum conficit. Oratius nunc ego resto confice. Inde confectores dicti apud Suetonium īterfectores ferarū.

Neoteros dionysius
Extorris dionisius
Pueros ducebat ī triuio
Scitum Diōysii
Tarquinius superbus
Tarquinius cōsenuit thusculi
Seniū tristitia
Carnificina
Carnificinas
Caro onde
Opificina
Exest comest
Cōficere
Confectores

re horrida atq; intonsa īfuscat pectus illuuie scabra. Hec mala o stultissime Oeta ipse tibi addidisti: nō erant in his: que tibi casus inuexerat: & quidem īueterato malo: cum tumor animi resedisset. Est autē egritudo ut docebo īopinione mali recētis: sed mœres uidelicet regni đsiderio nō filiæ. Illam eni oderas & iure fortasse: regno enim non equo aio carebas. Est autem impudens luctus mœrore se conficientis: quod īperare nō liceat liberis. Dionysius q̄dē tyrānus syracusis expulsus corīthi pueros docebat usq; eo imperio carere non poterat. Tarqnio uero qd īpudencius: qui cū bellū gereret cum his qui ei⁹ non tulerant superbiam: his cū restitui ī regnū nec ueientiū nec latiorum armis potuisset cumas se contulisse dicitur: inq; ea urbe. senio & ægritudine fuisse cōfectus: Hoc tu igif censes sapiēti posse accidere: ut ægritudīe oprimaf: idest miseria? Nā cum omnis perturbatio miseria est: tum carnificina ē ægritudo. Habet ardorem libido: leuitatē letitia gestiens: humilitatē metus: sed ægritudo q̄dam maiora: tabē cruciatū afflictionē fœditatē: lacerat exest aīum: planeq; cōficit. hāc nisi exuim⁹ sic: ut abiiciamus: miseria carere nō possumus. At hoc quidē perspicuū ē tū ęgritudinē existere: cū qui ita uisum sit ut magnū quoddā malum adesse & urgere uidea

Opinionem

tur. Epicuro autem placet opinionem mali egritudinem esse natura: ut quicunq; intueat̃ in aliquod maius malū si id sibi accidisse o piet̃: sic cōtinuo in ægritudine. Cyrenaici nō oī malo ægritudinē fieri cēsent sed inspato nec opinato malo est: id q dē non mediocre ad ægritudinē augendā. Videt̃. n. oīa repentina grauiora: ex hoc & illa iure laudant̃. Ego cū genui: tum moritur̃ sciui: & ei rei sustuli. Præterea ad troiam cum misi ob defendēdā græciam: sciebam me in mortiferū bellum non in epulas mittere hæc igit̃ præmeditatio futuror̃ malor̃ lenit eorū aduentū: quæ uenientia longe ante uideris: Itaq; apud Euripidem a Theseo dicta laudant̃. Licet. n. ut sæpe fecimus in latinū illa conuertere: nam qui hæc audita a docto meminissem uiro: futuras mecum cōmētabar miserias: aut mortē acerbā: aut exilii mœstam fugā: aut semper aliquā molem meditabar mali: ut si qua inuecta diritas casu foret: ne me imparatum cura laceraret repens: quod aūt theseus a docto se audiuisse dicit: id de se ipso loquitur Euripides fuerat enim auditor Anaxagoræ: quē se

Opinionem esse natura: epicurus opinionem siue opinationem & uerā esse & falsam dicit: & quod opinabile est: a priore aliquo certo pēdere ad quod illud referimus quod opinamur: puta unde nouimus an sit istud quod longe est equus sit ambos: hanc opinionem dicit esse a natura uiq; naturali effici: contra fortitudinem non contingere per naturā sed ratione. Plato in theeteto opinionem falsam plerūq; esse dicit: & alium falsa opinari: alium uera: quasi nec ex natura ita se habeāt. Cyrenaici: sectæ cyrenaicæ princeps & conditor fuit aristippus ille: quem decuit status omnis & color & res: cyrenaici philosophi duas pturbationes ponūt. Dolorem & uoluptatem: aiuntq; uoluptates corpor̃ esse maiores q̃ animor̃: sicut dolores corporis dicūt q̃ animi grauiores dicti cyrenaici a cyrene patria aristippi: ciuitate africæ inclyta. Oia repentina grauiora Seneca in lib. de consolatione ad martiam. Necesse est itaq; magis corruamus qui q̃si ex inopinato ferimur: q̃ multo ante prouisa sunt: languidius incurrunt. Idem in libro qđ in sapientē non cadit iniuria ait: oīa leuiora accidūt expectantibus. Ego cum genui lacena fœmina dixit quiddā consimile in obitu filii. Et rei sustulit: ad hoc pereaui ut morerent̃: mors. n. uitæ seq̃la est: & ut nemo morit̃ qui nō uixerit: ita nemo uiuit qui non sit moriturus. In oēs cōstitutū ē ut ait decēter Seneca capitale suppliciū: mors tributū est mortaliū: sñia autē ista & dictū est telamonis apud ueterē poetā opinor ennium: qđ & M. Tullius infra ostendit: & insinuat diuus Hierōymus: qui ī epithaphio nepotiani sic scribit. Vbi anaxagore & telamonis semper laudata sñia: sciebam tue genuisse mortalē Hieronymus dat telamoni & anaxagoræ eandem sñiam: quia utrobiq; idem est sensus: & nihil in sensu differt. siue dicas: cum genui moritur̃ sciui siue sciebā me genuisse mortalē: īducebat̃ aūt in fabula ennii poetæ telamon: q aiacem & teutrū filios misit ad bellū troiāum: in quo perit aiax ex furore ad ultroneam mortem impulsus. Teucer exulauit: itaq; telamon cum resciuisset filior̃ alterius obitu: alterius exilium: forti animo subnixus: nec aduersæ fortunæ succumbens dixit hæc uerba fortitudine imbuta & plana uirilia: grāmatici citant testimoniū ennianū ex telamone. Id. n. nomen fabulæ ē.

Nam qui hæc audita: uerba sunt quibus loquit̃ Theseus apud euripidē tragicū poetā: q̃ ex græco sermōe in latinū uertit. M. Tullius: inducebat̃ āt in tragedia ab euripide theseus: cuius gesta & natales & obitū Plutarchus Diodorusq; pscribunt: de quo scripta fabula est noīe theseis: hic illud. Rauci theseide codri: & plutarchus citat theseidos auctorē. Theseus emulus uirtutis herculeæ est præclara edita facinora exrorris patria factus. In insulam syrum nauigauit: ubi perit interemptus a nicomede: uel ut alii tradūt ex loco edito post cœnam deambulando delapsus: primus instruit athenis panathenea: hoc est cōem celebritatem in honorem mineruæ: q̃ græce athena noīatur: est enim id mineruæ festū principale: unde panathenaicus liber & panathenaicū unguentū: super quo in cōmentariis Suetonii oia copiosius explicata a nobis sunt. Idem in isthmo funebres ludos instituit. Cōmentabar: cogitabam retractabam meditabar. Diritas: infortunium & calamitas. Imparatum quia omnia repentina grauiora sunt: e contrario omnia meditata leuiora. Minus enim iacula feriūt: quæ præuidentur: minus mala nocens: quæ inopinata non ueniunt. Repens: repentia & subitaria: sic apud Liuium: repens cura inuasit. Quod autem theseus. Verba Ciceronis enarrantis sentētiam euripidis: quod enim dixit theseus apud euripidē: se a docto uiro audiuisse: id de semetipso scripsisse euripidem docet: qui hæc audiuerat ab anaxagora nobilissimo philosopho: cuius auditor quoq; fuit pericles: qui natum se esse dixit cœli & solis & lunæ contemplandæ causa quem impietatis accusatum defendit pericles discipulus: qui cum filior̃ mortem audiuisset sciebam inquit me genuisse mortales: quos sua manu sepelisse demetrius phalareus testat̃. Celebrata est anaxagore omiomeria: De qua Lucretius nunc & anaxagore scrutemur omiomeriā. Aristote. quoq; in. iii. de cœlo & mūdo. Refert anaxagorā dixisse omiomeria esse elementa: hoc est ex similiaribus partibus constantia: ossa uidelicet e pauxillis atq; minutis ossibus: sic de pauxillis atq; minutis uisceribus uiscus gigni sanguinemq; creari sanguinis inter se cultis coeuntibus guttis. Sciebam me genuisse mortalem. Valerius maximus in hāc sñiam: ne anaxagoras quidē supprimendus est audita nāq; morte filii: nihil mihi inquit expectatum aut nouū nuncias. Ego enim illum ex me natum sciebam esse mortalem: non omittenda hoc in loco morologia Galieni imperatoris; qui ubi de ua

Opinio uera & falsa
Cyrenaici
Voluptates corporis maiores q̃ ai
Mors sequela uitæ
Mors tributū mortalium
Sententia Telamōis
Telamon ennii
Nexthe fei
Panathenea panathenaicus
Anaxagoras cōtemplandi cā natus
Omiomeria
Ex sanguine Sanguis
Sciebam tue genuisse mortalē
Morologia galieni imperatoris

leriano patre competit qđ captus esset per uecordiam dixisse ferť sciebam me genuisse mortalem: ex quo
coniectare possumus qua solertia fuerit præditus: cũ id de patre dixerit: qđ de filio dicendũ fuit qđ de fi
lio amisso: anaxagoras philosophoꝝ optimus tẽpestiuiter dixerat. Improuisa mala cõsimiliter bona in
Nihil ad opinata iucundiora sunt: quã que diu mente tractaueris. Nihil admirari: Dixit Oratius: nihil admirari
mirari ꝓpe res est una numici: solaq; q possit facere & seruare beatũ. Nunc ait. M. Tullius hanc esse sapientiã nil ad
Nõputarã mirari cũ acciderit: quia oĩa accidere pñt: non. n. conuenit uiro dicere non putarã: oĩa puta. cogita cuius acci
dere posse qđ cuiq̃ põt. Nã insipiens si qcq̃
uidit melius peiusue sua spe defixis oculis
aĩoq; & corpore torqť. Quicq̃ inqt sanctissi
me seneca tu putas non futuꝝ: qđ scis posse
fieri. Quod mitus uides euenisse. Aufert ui
pñtibus malis: q futura ꝓspexit. Nihil non
guenite. i. oĩa posse euenire. Quãobrẽ om
nes: uerba sunt terentii ex phormione: q lo
quiť dmipho senex cũ seruo geta: irritatus
& ꝓrsus indignabũdus: qđ pter spẽ iniussu
suo filius antipho uxorẽ duxisse dicebať.
Meditari oportet sebũ: bene additũ secũ.
isani. n. uť hoc palã ageř: Ora. sperat i sestis
metuit secundis alterã sortẽ bene ꝑparatũ
Cõmune pectus. Cõa esse hæc. Cõe est qđ accidere
Quicqd oibus põt. Oẽ id deputare i lucro. Geta ser
pter spẽ in uus dicit apud terentiũ se anteire heꝛe sapi
lucro de entia: pterea q meditata sunt inqt mihi oĩa
puta mea incõmoda: herus si redierit molendũ
Vixi esse in pristino: uapulandũ: hñdæ cõpedes
Equabili- opus ruri faciundũ hoꝝ nihil qcq̃ accidet
tas in uita aĩo nouũ: qcqd pter spẽ eueniet oẽ id đpu
Idẽ socra- tabo eẽ in lucro. Sene. i. ii. epistolaꝝ illa iqt
tis semper beatissimus est & securus sui possessor: qui
uultus crastinũ sine sollicitudine expectat: quisqs
Nec hila- dixit uixi quotidie ad lucrum surgit. Ille
rior nec uultus semp idẽ: pclara est inqt M. Tullius
tristior in. i. de officiis æquabilitas in oĩ uita: & idẽ
semp uultus eadẽq; frõs: ut đ socrate accepi
mus Sene. Ii. epistolaꝝ duodeuigesimo ani
mum socratis nulla uexatiõe: nõ carere: nõ
ueneno moueri potuisse refert: usq; eo ut
ne uultũ qdẽ mouerit: illa mirabilis laus:
& singularis usq; ad extremũ: nec hilariorẽ
quisq̃ nec tristiorẽ Socra. uidit: æqualis fu-
it in tanta inæqtate fortunæ. Pli. in. vii. ferũt
socratem claꝝ sapia eodẽ semp uisum uul
Xantippe tu nec aut hilari magis aut turbato. Solinus: inter alia socratis magna pclaꝝ illud est qđ i eodẽ uultus teno-
morosa & re ẽt aduersis interpellãtibus pstitit. Xantippe: hæc est illa famigerata socratis uxor moribus fera: lingua
iurgiosa petulãs: morosa iurgiosa: iraꝝ molestiarũq; muliebriũ ꝑ diẽ perq; noctẽ scãtes: quas intempties in maritũ:
Duæ so demiratus alcibiades interrogauit socratẽ: cur mulierẽ tãa cerbã domo non exigeret? qm̃ inqt socra. cũ illã
cratis uxo domi talẽ ppetior insuesco & exerceor ut cæteroꝝ quoq; foris petulantiã: & iniuriã facilius ferã: iteꝝ dicẽ-
res ti alcibiadi intolerandã esse Xantippes maledicentiã: tu inqt nõ ne toleras anseres clamore ꝑ streptes? illo
Deformis annuente: qm̃ mihi oua & pullos pariũt: & mihi ait Xantippe filios gignit: auctor est diuus Hieroy. scribẽs
Socrates cõtra iouinianũ. Socra. fuisse duas uno tpe uxores: qđ & laertius tradit Xãtippẽ & mironẽ: q cũ crebro iter
Aqua pfu se iurgarẽt: & ille eas derideř esse solitus: q ꝓp se fedissimũ hoiem simis naribus: recalua frõte: uilosis hu
sus ab uxo meris repãdis cruribus disceptarent: nouissime uerterũt in eũ ipetũ: & male multaꝝ fugientẽq; diu ꝑsecu-
re tæ sunt: quõdã cũ infinita cõuitia & supiori loco ingetenti Xãtippe restitisset aqua ꝑfusus immũda nihil am
Nota plius rñdit q̃ capite deterso: sciebã inqt futuꝝ ut post ista tonitrua hymber subseqreť. Eant nũc amici cõsi-
Dos uxo liaruq; & suadeant mihi uxorẽ esse ducendã: qm̃ sanctitas socratis atq; doctrina obnoxia fuit petulantiæ &
ria lites morositati uxoris iurgiosæ iracũdæ intolerabilis: q ꝑhm philosophari non sinebat: q cũ uiro cõtinenter li-
Celebs tigabat. Nã ut inqt uerissime satyrographus. Semp habet lites alternaq; iurgia lectus in quo nupta iacet: ait
litigatum Oui. Dos est uxoria lites. Dixit sextius: qui nõ litigat celebs est: tanq̃ mariti oẽs cũ uxoribus semper litigare
Philippũ cõpellať: olim philippum regẽ macedonũ introeuntẽ ex more cubiculũ uxor exclusit irata: qui exclusus
regẽ exclu tacuit & iniuriam suam uersu tragico consulatus est. I nunc & sperare meliorem coniugem inuenturum q̃
it uxor rex Philippus habuerit: quid tibi homuntioni fieri ab uxore non poterit? cum talia in maximum regem

runt nunciata morte filii dixisse: sciebã me genuis-
se mortalẽ. Quæ uox declarat his esse hæc acerba a
qbus non fuerint cogitata. Ergo id qdem nõ est du
bium: quin oĩa q̃ mala putẽtur: sint improuisa gra-
uiora. Itaq; quãq̃ nõ hæc una res efficit maximam
ægritudinem: tñ quoniam multum põt prouisio aĩ
& præparatio ad minuendũ dolorem sint semp om
nia homini humana meditata: & nimirum hæc est
illa prestans & diuina sapientia. & ꝑceptas penitus
& pertractatas humanas res habere: nihil admirari
cum acciderit: nihil antequam euenerit non eueni
re posse arbitrari. Quamobrem omnes cum secun-
dæ res sunt tum maxime meditari secum oportet:
quo pacto aduersam erumnã ferant: pericula dam-
na: exilia peregre rediens semp secum cogitet: aut
filii peccatum aut uxoris mortem: aut morbum fi-
liæ: communia esse hæc ne quid horum accidat un
quam animo nouum quicquid præter spem eueni
at: omne id deputare esse in lucro. Ergo hoc Terẽ-
tius a philosophia sumptũ cũ tam commode dixe-
rit: nos e quorum fontibus id haustum est: nõ & di
cemus hoc melius & constantius sentiemus. Hic ẽ
enim ille uultus semper idẽm: quem dicitur Xan-
thippe predicare solita in uiro suo fuisse Socrate.
eodem uultu semper se uidisse exeuntem illum do-
mo & reuertẽtem nec uero eadem frons erat. q̃. M.

factitata cognouerist: Mitio terentianus fortunatū se putat: qđ uxorē nunq̃ habuit cōtra demea. Duxi inq̃t uxor: quā non ibi miseriā uidi: sequamur itaq; sectā mitionis in celibatu uiuentes: ut otiosam q̃etā litteratam uitā ita degamus: quā mariti degere non pñt: libuit digredi in hæc nō ĩgrata opinor diuerticula ꝓpter quotidianas ad uxorem ducendā suasiones impulsionesq;: olim fata decreuerunt quid gaudeā quid fleam sequar quo ducent fata uel trahent: nā fato stat iuppiter ipse: sed iam domū reuertamur. Semel in oi uita risisse. Plinius & Solinus auctores sunt Crassum auū Crassi in parthis interēpti nunq̃ risisse ob id agelastū cognominatū αγελαστον. n. græce sermōe mestus & sine risu dicit. Lucilius & Hieronymus alii ꝓdiderunt Crassum semel tantum in tota a uita risisse: qđ factum ē cū uidisset asinū carduos comedentē: dixissetq; ob id similē habent labra lactucam: factu hoc dictumq; lepidissimū festiuissimūq; risu subsequutus est pedianus asconius hoc sensu exponit crassum semel risisse in uita ut intelligas raro ac pene nunq̃ risisse: ex eodē sensu est q̄ semel ĩ uita risisse Crassum scribit Lucilius. M. Tullius in. v. de finibus sic refert an hæc in eo. M. Crasso: quē semel ait in uita risisse Lucilius nō contingit ut ea re minus agelastus ut ait idē uocaretur. Sēp idē uultus. s. in socrate. A qua is fingit: uultus mō hylaris mō turbatus est: ꝑ ut mente leti sumu, aut tristes: unđ a uerbo uolo nomen accepit ut ait Cap: uultus fingi & mutari pōt: facies non pōt: a uultu uultuosum fit qđ triste significat: uultuose loq apud triste significat: uultuose loq apud donatū significat facie mesta & fronte subducta: uultuola frons apud Apul. ꝓ mesta. Lucre. dixit uulta neutro genere: uulticulus diminutiuo uocabulo dr̄ uultus nullo in aīante est ꝑter hoīem: cuius uim græci norūt: nomen oīno nō habent: ut docet. M. Tul. in. i. de legibus. Neq; uetustate minui mala. Aduersus hanc epicuri sniam est illa serui sulpitii in uulgata snia nullus est dolor: quē longinquitas tp̄is nō minuat ac conterat. Seneca quoq; in libro de consolatione ad martiam. Dolorē inquit dies consumit licet continuacissimum & quoti die resurgentē: longinquitas. n. & dies medicina est tarda qdem sed tamen magna inueterati doloris. Cicero tamen in epistolis ad atticum de exilio suo quærēs ait. Dies nō mō non leuat luctū hunc sed etiam auget: nā cæteri dolores mitigant̄ uetustate: hic non pōt: non & sensu ꝑsentis miseriæ & recordatione. Præteritæ uitæ continuæ augeri. Stultam præmeditationē futuri mali: subscribit huic epicuri sententiæ seneca: q in epistolis moralibus ait illud tibi ꝑcipuo ne sis miser ante tempus: cum illa quæ uelut imminentia expauisti: forte nunq̃ uentura sint quædam nos magis torquent q̃ debent: quædam ante torquent q̃ debent: quædam cum omnino non debeant: profecto qui præmeditat̄ fumi um malum. Iam inde: ex animo sit miser: anteq̃ fato fiat miser: præsens autem tempus futuri metu perdere est sine dubio stultum: hoc est quod intelligi uoluit maximus poetarum cum ait. Cur. ante tubam tremor occupat artus quid dementius q̃ angi futuris. Et in malo esse ante malum: accerseī e sibi miserias: quas optimū est differre si discutere non possis. Sunt ergo isti loci communes dicere pro malorum meditatione & contra præmeditationem futuri mali: rhetoricari quod mala prouisa leuiora sunt: & q̄ non sunt. A uocatione: a cogitāda molestia tristitiæ nubulum tunc ex animo discutit̄: tunc mens nostra serenitate ꝑfundit: qn̄ abstrahit̄ a cogitatu molestiarum rerumq; aduersarum: & reuocat̄ ad cōtemplatū ꝑteritarum uoluptatum. Id eoq; dicebat ouidius: iuuat o meminisse beate temporis: & epicurus ait: uoluptatum perceptarum recordatio beatā uitā facit: qui moriens dū torquæret̄: uesicæ intestinorūq; cruciatibus dixit: cōpensabat̄ tñ cū his oibus aī leticia quā capiebā memoria præteritarum uoluptatum: nā cum in tria tpa uita mortalium diuidatur: quod est: quod fuit: quod futurum est: ex his quod agimus breue est: quod acturi sumus dubium: quod egimus certū: hoc. n. præteritum tempus est: illud in quo fortuna ius perdidit: quod sapienti uaccat respicere: cui iucunda est præteritę uitæ recordatio. Et ut inq̃t epigrāmatarius poeta: Nulla recordanti lux est ingrata grauisq;: nulla fuit cuius non meminisse uelit hoc est uiuere bis uita posse priore frui hæc est: ut ait sctissime Sene. ps tp̄is nostri sacra dedicata oēs humanos casus supgressa. Extra regnū fortunæ subducta quā nō inopia nō metus non morborum incursus exagitat: igit̄ merito epicurus ꝑcipiebat aīum esse reuocandū ac contēplandas uoluptates: quarum ꝑteritarum recordatio maximum est leuamentum egritudinū: Nā si ut inq̃t euripides suauis est

Crassi illius ueteris: quem semel ait in omni uita risisse Lucilius: sed tranquilla & serena: sicenī accipimus. Iure autem erat semper idem uultus: cū mentis a qua is fingitur nulla fieret mutatio. Quar accipio equidem a cyrenaicis hæc arma contra casus & euentus: quibus eorum aduenientes ĩpetus diuturna præmeditatione frangantur: simulq; iudico malum illud opinionis esse nō naturæ. si enim in re esset cur ficrent prouisa leuiora: sed est iisdem de rebꝰ quod dici possit subtilius: si prius Epicuri sententiam uiderimus: qui censet necesse eē omnes ĩ ægritudine esse qui se in malis esse arbitrētur siue ille ante prouisa & expectata sint: siue sueterauerint. nam neq; uetustate minui mala: nec fieri præmeditata leuiora. stultamq; etiam eē meditationem futuri mali: aut fortasse ne futuri quidem. satis esse odiosum malū omne cū uenisset. Qui autē semper cogitauisset accidere posse aliquid aduersi ei fieri illud sempiternū malū. si uero ne futurū quidē sit: frustra suscipi miseriā uoluntariam. Ita semp angi aut accipiendo aut cogitādo malo: Leuatiō em āt ęgritudinis in duabus rebus pōit. a uocatiōe a cogitāda molestia

Terentia na snia
Vita mittionis
Fato stat iuppiter ipse
Crassus agelastus
Cur risent crassus
Similē habent labra Lactucam
Semel risisse
Vultus
Vultuosū
Vultuose
Vulta
Vulticulus
Dolorem consumit dies
Ne sis miser ante tēpus
Præmeditatio mali noxia
Tristitiæ nubilum
Iuuat o meminisse beati tēporis
Tria tpa
Quod egimus certū
Tempus ꝑteritum extra regnum fortunæ
Suauis

&reuocatione ad contēplandas uoluptates. Parere enim cēset aīum rōni posse & quo illa ducat seq. Vetat igitur rōituēri molestias. Abstrahit ab acerbis cogitationibus hebetē aciem ad miserias contēplandas a qbus eū cecinit receptui: impellit rursū: & incitat ad conspiciendas totaq; mente cōtractandas uarias uoluptates: qbus ille & p̄teritarum memoria: & spe cōsequentiū sapientis uitā refertā putat. Hæc nostro more nos diximus Epicurei dicūt suo. Sed q̄ dicant uideamus qūo negligamus. Prīcipio male rephendūt p̄meditationē reꝝ futuraꝝ. Nihil est. n. qd tā obtundat eleuetq; ægritudinem quā ppetua in oī uita cogitatio: nihil eē qd' accidere nō possit: q̄ meditatio cōditionis humanæ: q̄ uitæ lex cōmētatioq; peundi: q̄ nō hoc affert: ut semper mœreamus sed ut nunq̄: neq;. n. q reꝝ naturam qui uitæ uarietatē: qui imbecillitatem generis humani cogitat: mœret cū hæc cogitat: sed tū uel maxime sapientiæ fungit' munere. Vtrunq; enim consequit' ut & considerandis rebus humanis proprio philosophiæ fruatur officio: & aduersis casibus triplici consolatione sanetur: primum q; posse accidere diu cogitauerit: q̄ cogitatio una maxime oēs molestias extenuat & diluit. Deinde qd' hūana ferēda intelligit: postrēo qd: iubet nullū malū eē nisi culpā. Culpā āt nullā eē: cū id: qd ab hoīe nō potuerit

præteritoꝝ maloꝝ memoria; quanto suauior esse debet recordatio præteritaꝝ perceptarūq; uoluptatum: quæ nobis neq; subduci neq; eripi possunt ictu fortunæ fulminantis: dixit tū. M. Tul. in bruto. Quod p̄teritoꝝ recordatio est acerba; & acerbior expectatio reliquoꝝ: sapientes bona p̄terita grata recordatione renouata delectant: cū situm sit in nobis: ut & aduersa quasi perpetua obliuione obruamus; & secunda iucūde ac suauiter meminerimus; sapiens inquit epicurus præterita grate meminit; & p̄sentibus ita potit': ut aiaduertat q̄ta sint ea: q̄que iucūda: neq; pendet ex futuris; sed expectat illa fruit' præsentibus. Parere: obtemperare: obsequi. Cū cecinit receptui; puerbialiter: cū reuocauit mentē a cōtemplatu miseriaꝝ. Canere receptui uerbū est militare: quod significat post cōflictū milites a pugna esse reuocādos recipiēdosq; in tutū intra castra; qd' fit cātu tubaꝝ & clangore: sicut canit bellicū: cū initur ipse cōflictus & milites in pugnā pdeunt. Quintil. in. xii. de oratore loquens; sic inqt quare anteq̄; i has ætatis ueniat insidias receptui canet: & i portum integra naue perueniet. Vegenus; tubicines ad bellū uocāt milites rursum receptui canentes reuocant. Spe sequentiū; futurarū uoluptatū. Epicurei suo: mos Epicureoꝝ est: ut citra eloquentiā & dialecticos neruos explicent dogmata doctoris: qui dialecticā repudiant tanq̄ deuios agentem. Dicere solebat Epicurus: oēm disciplinā fuge. Obtundat; hebetet: infringat debilitet & obtusam reddat egritudinē: alias obtundere est aliquid ut docet Dōatus sæpe odiose repetere; translatū a fabri malleo. Teren. ne me de hac re obtūdas sepius obtusum dicimus ingeniū; hebes Crassum & sine acumine sic egritudo obtundi dr: qñ retusa: debilitataq; non fodicat; neq; uires pungendi habet; sicut ferrū obtusum dr qd' mucionatū nō est; neq; acute pforat. Meditatio cōditiōis: Repete illud: nihil est qd' tā obtūdat egritudinē q meditatio cōditionis hūanæ. Nihil ita obtūdit egritudinē q̄ uitæ lex: q est ipsa rō. i. iugis cogitatio peundi; uel. ut alii codices hñt parendi. s. necessitati interu nentiū infortunioꝝ. Nā ut iqt ille. Duꝝ sed leuius fit paciētia: qcqd corrigere ē nefas: ait cleātes; ducor parēs celsiq; dñator poli quocūq; placuit; nulla parendi mora est; adsum i piger; dixit. M. Tul. in epistola ad Au. Cecinā; qd' leuat dolorē cōis q̄si legis & hūanæ cōditionis recordatio.

Mœret. tristis est & mestus. Primum explicat speciatim: q sit triplex cōsolatio cōtra casus aduersos. Diluit: resoluit: & eneruat; quēadmodū uinum aqua dilutū subneruat'. Diluere dicunt' oratores qñ refutant ac refellunt obiectiōes aduersarii. Diluis helleboꝝ dixit Persius p eo qd' est medicamentis tempas. Diluere enim tempare est. ut docet agretius grāmaticus. Dilutū uinū dicit' aqua tempatū cōmixtumq;. Marci. Diluti bibis unciā falerni p̄cipit celsus æstate dilucius esse bibendū. i. aq̄tius uinū: corrigēdus est obiter passiuus error; neotericoteroꝝ. i. recētioꝝ; q limphatū uinū usurpāt p dilutū; qd' q̄ recte ipsi uiderint; ego sentio & mecū q̄squis bñ sentit lymphatū dici furibundum uesanū; baccabundū lymphatos cōmota mēte homīes dixerunt nostri quales dicunt' laruati & ceriti. Et lymphare significat uesanū facere & furiare ut apud Valerium flaccum: lymphauerat urbem: apud statiū. It lymphante deo quis nescit a Virgilio dici lymphatā reginā; p mente cōmota & furiata. A lympha fit uerbū lymphor inqt Prisci. nā qcunq; effigiē nymphæ: a q̄ lympha dicit' uiderit furere non cessat; quos græci: νυμφολήπτους. latini lymphatos uocāt: & in hoc sensu per significatū: qd' eqdē sciam apud ueteres usurpat'; nuperi nouitiiq; scriptores qa lympha est aqua: crediderunt cōgruēter dici lymphatum uinū p aquatum: sed potior apud me est auctoritas ueteꝝ: ad q̄ pinde atq; ad anchorā cōfugimus. Nullū malum nisi culpā: ex doctrina stoicoꝝ: q aiunt nullū eē malū nisi turpitudinē: nisi culpā: nisi īprobitatē; uacare aūt culpa in calamitatibus magnū ē solatiū: ut scri. M. T. i epla ad. C. mariū. Idē in epistolis ad torquatū in hāc sniam sic refert. Scimus igit' ea mēte; q̄ rō & ueritas p̄scribit ut nihil ī uita nobis p̄stādū p̄ter culpā putemus; eaq; cū careamus; oia hūana placate & moderate feramus

præterito rū maloꝝ memoria
Sapiēs nō pendet a futuris
Canere receptui
Canit bellicum
Dialecticā repudiant epicurei
Obtunde re
Obtusum ferrum
Dictum cleantis
Diluere
Dilutū uinum
Error cōis
Lymphatum uinū non dici
Limphati homines
Laruati
Ceriti
Lymphare
Nimpholepti

Præstari:præstare uerbū est iurisconsultoꝝ:qđ significat cauere & satisfacere:qui idētidē scribunt pstandū esse dolū;pstandā noxā:& alia consimilia. Au. Gel. ait;pileatos seruos uenū solitos ire quoꝝ noie uēditor nihil pstaret. Id ab hoīe pstari posse dr:qđ in hoīs ptāte est:ut fiat uel nō fiat:sed mala multa q̄ eueniūt q ab hoīe pstari non pñt:ea non hñda esse dicunt in malis neq; culpæ affinia:alias pstare ē excellere ac supare Fodicantibus:lancinantibus:laniantibus:fodiētibus. Quæ essent hoīe dignissima uirtutes intelligit.q̄ uel sola bona uel maxima bonoꝝ sentiūt esse nobilissimi phi.

Nihil pstādum pter culpam pstare

præstari ut nō eueniret:eu enerit. Nā reuocatio illa quā affert:cū a cōtuendis nos malis auocat. nulla est. non est.n. in nostra potestate fodicantib⁹ his rebus quas malas esse opinemur: dissimulatio uel obliuio. Lacerant. uexant. stimulos admouent. ingens adhibent:respirare non sinunt. & tu obliuisci iubes qđ contra naturā est. Quod a natura datum est:auxilium extorques inueterati doloris. est enī tarda illa q̄dem medicina: sed tñ magna quā affert longinquitas & dies. Iubes me bona cogitare obliuisci maloꝝ. Diceres aliquid & magno q̄dē philosopho dignum:si ea bōa sentires esse quæ eēnt homine dignissima. Pythagoras mihi sic diceret: aut Socrates, aut plato. Quid iaces. aut qd mœres. aut cur succumbis: cedisq; fortūæ:quæ puellere te forsitan potuerit. & pungere: non potuit certe uires frangere. Magna uis est in uirtutibus: eas excita. si forte dormiunt. Iam tibi aderit princeps fortitudo quæ te animo tanto esse coget:ut omnia quæ possent hoī euenire, contemnas & pro nihilo putes. Aderit temperantia. quæ est eadē moderatio. a me q̄dem paulo ante appellata frugalitas. quæ te turpiter neqter facer̄ nihil patiat̄. Quid est aut nequius aut turpis effœmīato uiro:nec iusticia q̄dem sinet ista facere. cui minimū esse ur̄ in hac cā loci. q̄ tamē ita dicet dupliciter esse te iniustū:& cū alienum appetas q̄ mortalis natus cōditionē postules immortalē:& grauiter feras te qđ utendum acceperis reddidisse. Prudentiæ uero quid respondebis dicenti uirtutem se esse contentā quomodo ad bene uiuēdum: sic & ad beate: q̄ si extrinsecus religata pendeat: & non oriatur ex se: & tursus ad se reuertatur:

Peruellere. uellicare. & uellicationibus quibusdā pstringere:& punctiūculis cruciare:uerminationibus torqre. Magna uis est in uirtutibus;ea uis uirtutū est ut fortune fulminanti nō succūbāt:ut supra fortunā sint nō infra collocatæ:muro inexpugnabili septæ:quē fortunæ tela nō trāseūt:uirtuti opposita nihil detrahūt:sibi eadē est:& more solis obscuri ui suā occultā exercet:hoc itaq; ut sqt optime Sene. aduersus uirtutē pñt calamitates & dāna:& iniuriæ:qđ aduersus solē pōt nebula: sensus est cicerōis fortunā uellicare q̄dē posse:sed frāgere penitus nō posse uirtutū sepimenta:quas ait excitādas esse: sicut uigiles somno cōniuētes excitari solent ad impetū hostis supprimēdū retūdendūq;. Princeps fortitudo: cuius uirtutis principale officiū est in laboꝝ ppessione & doloris mortisq; cōtentione. Aderit tēpantia:cuius dñatio est in despiciēdis uoluptatibus & in decoro seruando. Iā minimū loci:sensus est ī cā miseriaꝝ molestiarūq; plurimū loci sibi uēdicat iustia;cuius ptes sūt: aliena non cape. Ius suū unicuiq; tribuere: q aūt natus est cōditiōe mortalitatis iniustus fit:dū postulat esse īmortalis. Appetit.n. id qđ alienū est ab hūana natura. itē iniustus ē dū more mali debitoris grauiter fert reddere creditori qđ accepat mutuū:ē.n. pessimi debitoris creditori mutuū repetendi facere conuitiū idē iniusti hoīs est nolle reddere uitā naturæ reposcenti: q̄ accepat pcario sapiens.n. est pcarii spūs:& ut sqt Sene. seipsum inter pcaria numerat:qcqd nobis ē ex aduenticio fulget liberi honores:opes latifundia:aliēi cōmodatiq; sūt: alia ex his primo die:alia scđo reperūt̄:oportet nos:si iusti esse uolumus:in pmptu hēre & appellato reddere ea:q̄ mutuo accepimus: quorū usus fructus tñ nr̄ est. Quidā codices hñt: cui minimū eē ur̄ ī hac cā loci. Quæ lectio purior est & speciosior: ut sit sensus;in hac egritudinū cā uix eē locū iusticiæ. Prudētia:cuius munus est cōmoda & aduersa distinguere:bona & mala internoscere. Virtutem sese esse cōtentā: cecinit silius in. xiiii.

Peruellere

Virtutis

Aduersus solem

Pessimi debitoris creditori facere conuitium

Aduentitia oīa

ipsa q̄dem uirtus: sibimet pulcherrima merces in nouissima tusculana disputabit̄ an uirtus sola sufficiat ad beate uiuendū. Ad beate; q̄dam autumant uirtutē seipsa esse cōtentā:solāq; sufficere ad bene uiuendū sed ad beate uiuēdū nō esse satis idoneā:tanq aliud sit bñ uiuere:aliud beate uiuere:ut bñ uiuere sit honeste laudabiliter recte:qđ ēt in tormentis esse pōt:beate aūt uiuere sit in fœlicitate:& uoluptatibus affluentibus degere:ad qđ uirtus sola nō sufficit:sed apud stoicos bene uiuere & beate uiuere non se iungunt: sed copulant̄:ideoq; qui bene uiuit ex illoꝝ snia is beate uiuit:& ita uirtus se ipsa cōtenta est ad bene beateq; uiuendū. Quæ si extrinsecus religata stoici dicunt phiam ouo similem esse:assimulātes logicen putamini: ethicen albumini:physicen luteo siue uitello interiori:consimiliter uirtus orbi rotundo orbiculatæq; figuræ comparat̄:quæ nullaꝝ egens cōpaginum se includit & continet:nec finem aut initium ullis sui partibus sentit:in hanc sniam dixit Oratius in.ii. sermonum:fortis & in se ipso totus teres atq; rotundus. Externi ne q̄d ualeat p læue morari:in quē manca ruit semp fortuna cōsimiliter Virgi. Vix bonū sapientēq; graphice

Bene uiuere

Beate uiuere

Philosophia similis ouo

uirtus instar orbis

Teres atq; rotundus — describens ait: Securus mundi instar habens teres atq; rotundus: externæ ne quid labis per læuia fidat. Itaq;
uirtus non debet uelut appendix esse & consequia extrinsecus religata: sed a se ipsa ꝓgrediens in se ipsam
Doctrinæ encycliæ — reuerti instar orbis. Doctrinæ quoq; apud ueteres dictæ sunt encycliæ quasi orbiculares: quoniá cõnexione
quadam ut corpus unum compositæ sunt & coagmentatæ. Ad hæc bona uirtutes intelligit: quæ sunt bõa
homine dignissima: nõ autem uoluptates epicuri. Quas? suspendendú est & cum interrogatione pronun
Pugnat secú epicurus — ciandum. Solent isti negare: Doctrina epicuri modo uoluptaria dicitur: modo seuera & sancta: quæ inter
se pugnántia sunt cuius rei cã est: quia Epicu-
rus secum ipse pugnat ac dissidet. Seneca li.
Vmbratici epicurei — iiii. de beneficiis delicatam uocat & umbra-
ticam turbam epicureoꝝ in conuiuio phi-
Epicurus mõ uoluptarius mõ seuerus — losophátium apud quos uirtus uoluptatú
ministra est: illis paret illis deseruit illas su
pra se habet: alubi quoq; inquit epicurum
corpori plurimum indulsisse: tanq̃ philo-
sophum uoluptarium. E contrario in li. ad
Gallionem de uita beata dicit epicurú san-
cta & recta precipere: & si proprius accesse-
ris tristicia: cuius uoluptatem ait esse siccá
ac sobriam: pleriq; oẽs dicunt sectam Epi-
curi flagitiorum magistrá esse: & uolupta-
Verba epicuri — tum ducẽ: cum uoluptate summum bonú
metiatᷣ. Defensores sectatoresq; Epicuri ita
defendunt doctoré ut dicant nos non intel
ligere de qua uoluptate epicurus loquatur:
tanq̃ nõ in uoluptate gustus & tactus cor po
ris summú bonum collocet: sed in uolupta
te aĩ & in idolẽtia: hanc aũt sñiam corrobo
rant auctoritate uerbisq; ipsius Epicuri ita
scribentis: cum dicimus uoluptatẽ finẽ esse
non luxuriosorú uolupiates easq; q̃ i gustu
sunt positæ: ut quidam ignorantes aut a no
stra sententia dissentientes aut male accipiẽ
tes arbitrantᷣ: sed non dolere corpe aĩoq; trá
quillum esse & pturbatiõe uacare dicimus.
hæc quidem Epicurus uno in loco: sed ali-
bi uoluptatẽ illam: quæ ex tactu gustatu. &
sensibus percipiᷣ plane ac perspicue esse di
cit beatæ uitæ effectricem. Vnde non imeri
to: cú uaria tradat: uarie male audit & bene
audit: nunc Cicero uerba ipsa Epicuri iter-
pretatur: ne possint epicurei ire inficias &
negare hoc eẽ dogma doctoris sui. Zeno:
fuit hic epicureus. Mar. Tullii synchronos
hoc est æquus & ut dici solet cõtẽporane-us.
Alius fuit Zeno eleates: alius zeno cithic sectæ stoice conditor: de hoc Zenõe epicureo meminit in. i.
de finibus: sed eum cum attico frequenter audiuisse testaturᷣ epicuri sententias explicanté. Futuꝝ breuem
ex disciplina Epicuri hoc est. Dolor si summus breuis: si longus leuis. Si productior: si longior sit dolor Co
Zenones — lumella flagellum uocat pro ductissimú: quod longissimum est in uitibus: procerissimúq;. Preceptis bo
Productior — nis pgustatis: & ante captis. Quid ergo? hinc Cicero incipir rephendere dogma epicuri: formulamq; de ui
Leuare — ta beata. Thyestem leuare: recreare: releuare: leuiorem facere egritudinem in thyeste. Virgilius inuisum
Leuor — numen terras cœlumq; leuabat: alias leuare prima longa significat expolire & leuor pro pollitura & nitore
Telamon — ponitᷣ. Aut telamoné pulsum: hercules in expugnatione troiæ interfecto laomedonte telamoné corona-
uit ob egregia uirtutis merita: cum primus in troianos muros ascendisset atq; urbẽ introisset: eiq; tradidit
Peleus fratricida — hesioné filiá laomedontis ex qua natus est teucer: fuit aút telamon eaci filius pelei frater: q ex egina isula pa
tris regno pulsus in exiliú: petiit salaminá: ubi ducta uxore noie Glauca cychrei salaminioꝝ regis filia ipa-
uit illi isulæ peleus ob fratricidiú extorris i thessaliá fugiẽs purgatus ẽ ab acasto rege: & in pricipatú regni
Telamon ennii — ascitus. Hiccie ẽ telamõ: uerba sunt opior ex ennii tragedia: ná Noni. marcel. citat enniú i Telamõe. Cu
ius ob os: i laudẽ telamõis hoc dictú est a tragico poeta: qđ táta fuerit telamonis uirtus & gloria: ut græci ad
Oculi omnium in alcibiadem — illú os spectádú oẽs ora cõuerterent. De alcibiade quoq; ꝓditú ẽ: qđ i illú uniuersa ciuitas atheniẽsiú ocu
los in illú suspẽsa ora cõuerterat: alcibiadẽ q̃si de cœlo missum cõtuẽtes admirabanᷣ: ignẽt cicero nr̃o glo-
riosior ipendio gloriatᷣ: idẽ sibi accedisse qđ telamõi: ut eẽt cũctis ex admiratiõe spectabilis: usurpatq; húc
uersum de semetipso: sic. n. scri. in epistola ad papiriú petú. In eo igitᷣ iquis cõuiuio Cicero ille: quẽ specta-
bant: cuius

& omnia sua complexa nihil q̃rat aliunde: nõ intel
ligo cur aut uerbis tam uehementer ornanda: aut
re tanto opere expectanda uideatᷣ. Ad hæc bõa me
si reuocas epicure pareo: sequor: utor: te ipso duce
obliuiscor etiam maloꝝ ut iubes eoq; facilius ꝙ ea
ne in malis qdem ponenda censeo: sed traducis co-
gitationes meas ad uoluptates: quas corporis cre-
do: Aut q̃ ꝓpter corpus uel recordatiõe uel spe co
gitentᷣ. Nun qd est aliud? recte ne interp̃tor sñiam
tuá solent. n. negare nos itelligere qd dicat Epicu-
rus. Hoc dicit & hoc ille græculus me audiẽte athe
nis senex zeno istoꝝ acutissimus cõtendere & ma-
gna uoce dicere solebat eú esse beatú: qui p̃ntibus
uoluptatibus frueretᷣ. Confideretq; se fruituꝝ aut
in oĩ aut in magna parte uitæ. dolore nõ interueni
ente: aut si interueniret: si summus foret futurum
breuẽ: si ꝓductior plus habiturú iucundi q̃ mali.
Hæc cognitantem fore beatú prescrtim si & ante p̃
ceptis bonis cõtentus esset. nec mortẽ nec deos ex
timesceret. Habes formam Epicuri uitæ beatæ uer
bis Zenõis exp̃ssam: nihil ut possit negari. Quid
ergo? huius ne uitæ ꝓposito & cogitatio aut Thye
stem leuare poterit aut poetá de quo paulo ante di
xi aut Telamonẽ pulsum patria exulantẽ atq; egen
tem in quo hæc admiratio fiebat. Hiccine ẽ. Tela-
mon ille? mõ quẽ gloria ad cœlú extulit: quẽ specta
bát: cuius ob os graii ora obuertebát sua: qd si cui

bant: cuius ob os grati ora obuertebant sua: ob os aūt significat ad os: antiquos. n. usos esse ob præpositione pro ad testis est ennius qui ait acherontem obibo pro adibo. item omnes occisi occēsiq; in nocte serena idest accensi. Dicebatur quoq; obmoueo pro admoueo. obiacent pro adiacent; obiurare pro adiurare: & cōplura hoc genus. Animus re cōcidit. i. alacritas & uigor animi cecidit corruitq; cum iactura regni. Naturaliter enī accidit: ut qui rem amittat; animo quoq; cōcidat ac debilitetur: cum ex opibus confidentia prognatur: & ex re animus fiat impensior: & hic est uerior sensus ac purior lectio q̃ si legas animus rem condidit pro constituit. Quamq̃ id non uocatur uoluptas. In natura rerum tria sunt: unum cum in uoluptate sumus. alteꝝ cum in dolore: tertium cū nec in dolore nec ī uoluptate: uerbi gratia; ut in uoluptate sint qui epulentur. In dolore qui torqueant. Interiecti & intermedii sint: nec letantes nec dolentes: ex quo liquet errasse epicurum a quo dicitur omnem q̃ sine dolore sit esse in summa uoluptate. In eo igitur qui non est. Eum qui non sit in dolore nec in statu dolendi: non statim dicius frui summa uoluptate; ppea qđ talis nō dolendi status non uocatur uoluptas. & sine dolore est: non cōtinuo dicendus est esse in sūmo bono: cum sicut iā docuimus; aliud sit i dolore; aliud in uoluptate esse. Plato in philebo. Testis est tertium esse statum neq; mœrentis neq; gaudentis. Continuo: statim.

ut ait idem simul aīus re concidit a grauibus illis antiquis philosophis petenda medicina est non ab his uoluptariis: quam. n. isti bonorum copiam dicunt? Fac sane summum bonum esse non dolere: quāquā id non uocatur uoluptas: sed nō necesse est nūc omnia: id ne est quo traducti luctum leuemus. Sit sane summū malū dolere. In eo igitur qui nō est: si malo careat. cōtinuo: ne fruitur summo bono. Qui d tergiuersamur Epicure? nec fatemur eā nos dicere uoluptatem: quam tu idem cum os perfricuisti soles dicere. sunt hæc tua uerba nec ne? In eo quidē libro q continet oēm disciplinam tuam: fungar. n. iam interpretis munere: ne quis me putet fingere: dicis hæc. Nec equidē habeo quod intelligā bonum illud: detrahens eas uoluptates. quæ sapore pcipiūt: detrahens eas ēt quæ auditu & cātibus: detrahens eas ēt quæ ex formis pcipiūtur: oculis suaues motiōes: siue quæ aliæ uoluptates in toto hoīe gignunt quolibet sensu. nec uero ita dici pōt mētis leticiam solā eē in bonis. letātē. n. mētē ita noui spe eoꝝ oīum: quæ supra dixi fore: ut natura potius dolore careat. Atq hæc quidē his uerbis qui uis ut intelligāt quā uoluptarē norit Epicurus. deinde paulo infra. sæpe quæsiui inqt ex iis q appellantur sapiētes: qd haberēt q in bonis relinquerēt: si illa detraxissent. nisi si uellēt

Quid tergiuersamur: apostrophe est ad ipsum epicurū. ne tergiuerset dissimuletq; se loqui de uoluptate corporali antiq tergiuersatorem dicebant bouinatorem: ut Lucilius: hic strigosus bouinatorq; ore improbus duro. Cum os perfricuisti. i. cū pudore sequestrasti & uerecundiā deposuisti. Quærit διατι αισχυνομενοι ερυθριωσιν. cur erubescūt quos piduit causa ruboris est. qm̄ pudesactis sanguis de corde in omnes corporis partes diffundit: ita ut superficiem occupet hoc docet Aristo in problematis. sed cur id fiat non dicit. adhuc. n. queri potest: quā ob causam pudor sanguinē diffundat. Est autē pudor. i. αισυυη. ut philosophi diffiniūt φοβος δικαιου ψεγου. i. timor iustæ reprehensionis. igitur cum in pudibundo sanguis diffundat ex corde in faciem tanq̃ uclamentū qui in uerecūdi sunt & erubesrere uideri uolunt: hi solent os & frōtem pfricare ad ruborem illū digerēdū: & sanguinem ad interiora repellendū: hinc facta est locutio prouerbialis de inuerecundo. ut dicatur perfricuit os perfricuit faciem perfricuit frontē. pro eo quod est pudorem omnem penitus abiecit expulit: Plini. perfricui faciem nec tamen profeci. epigrāmatista. & si perfricuit frontem posuitq; pudorem. Munere: officio. Quæ sapore percipiūtur: uoluptates gustatus significātur: qui sensus auctore Aristotele certissimus est in homine. Plinius existimas omnibus sensum gustus esse. cur. n. alios alia sapores appetunt. multi sunt abdomini nati. qui se ob hoc solum uiuere dicunt. ut edant & bibant pcipiātq. ex saporibus multiiugis uoluptates Siquidem saporum genera tredecim reperiuntur dulcis: suauis: pinguis: amarus: austerus: acer: acutus: acerbus: acidus: salsus: tres alii sapores uarietate mixturæ. Annotandum tria esse naturæ rerum elementa; ignem aerem: aquam: sine sapore: sine odore: sine sureo. Exformis: uisum intelligit oculorum: ut inqt plato. est in nobis sensus acerrimus; quo tamen ab aquila superamur: cuius acies acutior est. Detrahe homini oculos omnem cupiditatem detraxeris. uitiis. n. nostris in animum per oculos uia est ut inqt Quintilianus in pariete palmato. Idem in ceco in limine. oculi tota nostra luxuria. hi nos in omnia quotidie uitia præcipitant: mirantur adamant. concupiscunt. Quolibet e sensu: uoluptatem hanc esse sentiunt omnes: quam sensus accipiens mouetur & iucunditate quadam perfunditur. Maximas. n. uoluptates esse circa corpus existimant ut inqt Pla. in lib. de sūmo bono. Naturalis po. i. e. natura his potiens ut sit sensus; naturā hoīs potientē fruētemq; his botis sensualibus non dolere. Quam uoluptatem: uidelicet gustus & tactus reliquorumq; corporalium sensuum. M. Tullius in secundo de finibus testificatur inquit epicurus ne intelligere quidem posse ubi sit ullum bonum præter illud quod cibo & potione & aurium delectatione: & obscœna uoluptate capiatur. Si illa detraxissent: uoluptates. scilicet corporales sensualesq;.

Ob os
Obibo p adibo
Occēsi p accensi
Obiurate
Tria in rerū natura
Aliud nō dolere aliud ī uoluptate eē
tergiuersator
Bouíator
Cā ruboris
Pudor qđ
pfricuit os pfricuit frontē
Gustus in est oībus aīantibus
Genera saporꝝ tredecim
elemēta tria sine sapore & odorē
Per oculos uia uitiorum

Vocesinanes fundere: taxat Epicurus austeros illos seuerosq; philosophos: qui uocibus lactantes honestū esse summū bonū: & uoluptatē criminātes tanq̄ summū malū: aliter deinde uiuunt ac loquant: tales uerba funditant inania & cassa: plenaq; gloriatiōis & cenodoxiæ: a qbus res ipsa dissidet dissentitq;. Virtutes ebullire: qui per uoces bullantes & uerba sesquipedalia & sniās tumentes grandi boatu exporrecto bella bello loquuntur de uirtute: hi decenter dicuntur uirtutes ebullire: sicut aqua in aheno calefacta ebulliens nō se ipsa capit: sed intumescit: quod hac tēpestate fieri per sepe uideas a pusculis ecclesiasticis cōcionatoribus: q in tēplis pro suggestu in maxima populi corōa uirtutes prædicant: uirtutū præcones sunt: uirtutes sonoro boatu insonāt adeo ut i ore eorū & labris nihil aliud q̄ uirtus audiatur quos si intrinsecus introspicere liceret haud dubie uideres uitiis enormibꝰ refertissimos ita fit ut homo iracūdissimus ꝑcipiat nō eē irascendum: ut uitiosissimus prædicet uirtutes: esse suscipiendas: quas ipse ore exornat mēte deculcat. lingua ostētat. animo incestat. foris tristis intus dissolutus. Ad hācine igit̄ uitā: e cōuersio fit ad epicurū: in cuius uita uoluptaria nullā esse medelam demōstrat: nullū fomentū ad leuādas animi egritudines qualibus telamon pulsus ex patria afficiebat̄. Accipenserem: ludit epicurū. tā q̄ ex eius doctrina potior sit piscis ad sanandā tristitiā q̄ libellus philosophicus. Est aūt accipenser pisciū nobilissimus habitus apd' antiquos. unus oīum squamis ad os uersis cōtra aquā nando meat. De quo Pli. Macro. Sāmonicus serenus: Martialis. Orat. cæteri: de quo & nos scripsimus in appendice trāquilli cōmentariorū explicātes corrigētesq; illd Lucianum. accipenserē cū decumano. αυλον hortabere: sensus est ad mitigandum dolorem non tam adhibendum esse sonū tibialem & cantum ut placet epicuro q̄ Platonicas consolationes αυλον. genitiuus est pluralis & significat tibiarū. græco. n. sermone αυλι dicit̄ tibia. idem uoces aulon. i. tibiarū dictæ. monaulon appellant dictione græca unicam tm̄ tibiam qua quidam tibitinio nobiles utunt̄: monaulon inuenit Mercurius. Geminas tibias marsias: cancre cū tibia dardanus instituit. de monaulo Mart. sæpe duas piter mōaulō habet Pli. in. xyi. tibialē calamū appellat, auleticō hoc est tibiis conficiendis idoneū. Fasciculum: olfactoriola intelligit. de qbus in Esaia in die illa aufert dominus discriminalia piscelidas & murenulas & olfactoriola. & inaures. sunt aūt discriminalia: ut in transcursu uerba sacri antistitis explicemus: acus & instrumenta fœminea ad discrimen capitis concinandum: qbus q; discernit̄ capillas qđ discerniculum alio noīe appellant piscelides dicuntur ornamenta pedum circa crura ut docet Porphirio enarrans illud Oratianum. Sæpe perisceidē raptam sibi flentis περι græce circū σκελοσ crus: quidam periscelidas accipiunt pro fœminalibus. Inscitissime exposuit cōmentator instrumenti ueteris piscelidas pro ornamentis brachiorū siue manuum. sicut murenulas pro limbo & fimbria ꝑperā interpretat̄: sunt. n. murenulæ ornamenta colli flexuosa instar murenarū & catellæ ex auro: qbus matronæ condecorantur: sicut planissime docet diuus Hieronymus in epistola ad marcellam his uerbis. Aurum collisu: quod murenulam uulgus uocat qđ. s. metallo in uirgulas lentescente quædā ordinis flexuosi catena contexitur. absq; parētibus uēdidit. Inaures. ut hoc quoq; uelut auctarium aduciamus. sunt auriū ornamēta. sed ut iā domū repedemus. scribit Tullius in uerrinis. C. uerrem sollitū sibi apponere ad nares reticulū tenuissimo lino minutis maculis plenū rosæ. De libro: quē cōposuit epicurus de summo bono. Pol mihi: uersus Ennii poetæ. quo idē telamon in exiliū pulsus: lamētat̄ nihil sibi exulāti ꝓdesse generis nobilitatē claritudinē nataliū: utpote q nepos Iouis filius Eaci ex egina sit. doletq; fortunā illā pristinam deesse: cuius idulgētia fortunato sibi regnū suppetebat cūctaq; bona affatim affluebāt. Ex regno aūt i exiliū trudi graue ē. Calix mulsi in pinguēdus: exulāti hoī & ex regno in calamitatē corruenti non potio suauis pro fomēto medicinaq; est porrigēda: sed philosophicæ cōsolatiōes subiiciēdæ ad egritudinē leniēdā. mulsum est potiō ꝓciosa ex uino melleq; cōfecta. cuius mētio est apud scriptores oēs scribit Pli. in. xxii. mulsum ex uetere uino utilissimū fieri: qđ facillime cū melle cōcorporat̄. corpora auget. multi senectā longā mulsi nutricatu tolerauere: celebri pollionis Romuli exēplo: quē cētesimū annū excedentē cū diuus Aug. hospes interrogaret. qua nā rōne maxime uigorē illū animi corporisq; custodisset. ille respōdit. intus mulso foris oleo. Melitetes quoq; ex uio & melle cōficit̄ distās a mulso. fit. n. ex musto & cōgio mellis & cyatho salis sufferuefactis: græci multū

uoces inanis fūdere. nihil ab his potui cognoscere: q si uirtutes ebulire uolēt & sapiētias nihil aliud dicēt: nisi eē uiā qua efficiātur hæ uoluptates: q̄s supra dixi. q̄ sequūtur i eadē sniā sunt. Totusq; liber: q ē de sūmo bono refertus & sentētiis & uerbis talibꝰ ē. Ad haccine igit̄ uitā Telamonē illū reuocabis ut leues ægritudinē. & si quē tuorū afflictū mœrore uideris: huic accipēserē potiꝰ quā aliquē socraticū libellum dabis: aulon hortabere: ut audiat uoces potius quæ Platonis. Expones q̄ spectat florida & uaria: Fasciculum ad naris admouebis. Incendes odores: & sertis redimiri iubebis & rosa. si uero ēt alqd admoueris tā plane luctū omnem absterseris. hæc Epicuro confitēda sunt: aut ea quæ modo expræssa ad uerbum dixi tollenda de libro. uel totꝰ liber potius abiiciēdus: Est enim cōfertus uoluptatibus: quærendum igitur quemadmodū ægritudine priuemus eum: q ita dicat. Pol mihi fortuna magis nūc desit quā genus. Nāq; regnum suppetebat mihi: ut scias quanto e loco: quantis opibus quibꝰ de rebus lapsa fortuna occidat. quid huic calix mul

uocant

Virtutes ebullire
Virtutū buccinatores itus uitiosi
Cōtra hipocritas
Accipenser pisces
Aulon tibia
Mōaulon
Auleticus calamus tibialis
Olfactoriola
discriminalia
Discernicululū
periscelides
Murēulæ
Inaures
Mulsum
Exēplum pollionis Romuli
Melitetes

οινομελι & μελικρατον. Vlpia. iuriscōsultus titulo de uino & tritico legato uini appellatione autumat mulsum nō cōtineri: oinomeli cōtineri. interpraetaturq; oinomeli uinū esse dulcissimū. qđ si proba est Vlp. snia mulsum nō erit idē qđ oinomeli: ꝓmulsidaria dicunt̃ uasa: qbus mulsum cōtinet̃: scribit Pōpo. iuriscōsultus legatis uasis scutellas & promulsidaria cōtineri. M. T. epistola quadā ad papiriū petū sic refert. habuisses nō hospitē: sed cōtubernalē: at quem uiꝝ; nō eū; quem tu es solitus promulside cōficere: ubi promulsis accipit̃ ꝓ pulmentario siue potione ex mulso cōdita: unde promulsidaria uasa deduci autumo: notādū usurpari mulsum ꝓ adiectiuo: ut apud Plin. lac mulsum. acetū mulsum: aqua mulsa: quæ melle cōcinnata significant̃ apud Plaut. ex amātis & blādientis affectu dicit̃ mea mulsa graeco sermone: γλυκεῖα noīatur: unde deriuatus calix pro poculo. Impingendus. dixit q̃ si illidendus & nolenti īgerendus. īpingi. n. significat uim quappiā: ut apud Hieron. īmpegi nouissime in Danielē & apud Virg. ex aīata sequēs īpigeret agmina muris. Abeo/dem poeta. s. ennio. Ex oppibus summis: uerba ennii poetæ ex tragœdia; qua inducit̃ andromacha uxor Hectoris post necē mariti. post obitū priami. post excidiū troiæ captiua: a graecis abducta: ita lamētari erūnas suas apud Sene. in troade inducit̃ quaeribūda. Gramatici allegāt Enni. in andromacha apud Home. ultima iliados rapsodia hectorē defūctū andromacha & hecuba penetrabili querimonia lamētantes cōplorāt. ergo andromacha ex regiis opibus deuoluta & i seruitutē trāsducta hisce uerbis apud poetā Enni. deflet suas erūnas. Opis egens: indiga auxilii: ops antiq dicebāt quē nūc opulētū: ut testimonio est cōtrariū inops. ops terra dicta apud antiquos: q hic oē opus. & iō dr̃ ops mater. q terra mater opis deæ dies festus opalia dicta: que erāt post saturnalia. itē opecōsiua dies dicta ab dea opecōsiua: cuius in regia sacrariū: prisci iouē coluerunt cognomēto opitulū; qđ opem idigentibus ferret. Annotāt grāmatici opem singulariter auxiliū opes pluraliter diuinas significare; sed & opem ueteres dixerūt ꝓ opulentia. Quid pe. p̄sidii; ex aīata ac uecors p̄sta agere infortunioꝝ andromacha; nescit: unde p̄sidium petat; a quo exilii suppetias iploret. Enni. fecit fabulā titulo & argumento andromachā emulatus euripidē. cuius hic est uersus. Andromachæ nomen q indidit recte ei īdidit: quo uersu īsinuat andromachā significare uiraginem & uiris depugnātem: quasi andromacherem fuit. n. uirili aīo septa. & quaedā ueluti uiragō: q & Homeri testimonio satis liquet. Hectori tuo. s. marito. Freta: cōfisa. Vrbe orba sum: prosonomasia est: siue annoīatio: quæ fit similitudine aliqua uocū & uicinitate quadā uerboꝝ: ut qs locus aut lucus: ut ex oratore arator: ut diligere oportet quem uelis diligere: de q̃ Quinti. Cice. & cæteri. Quo accedā: cōsimile est illud grachanū: quo me miser cōferā quo uertā. Fana templa: uel a fauno: uel q fando cōsecrant̃. Tosti cremati. Abiete: crispa ītelligit lacunaria siue laquearia ex abiegnis trabibus texta fuisse deformata flāmis & exusta: materies. n. ut inqt Pli. in. xvi. abieti pulcherrima ē in trabibus. p̄cipua aūt dos est crispātibus; & in torto quodā discursu uenaꝝ p̄ciosis: pōdus sustinere in edificiis ualida est. abies ēt in trāsuersum posita: renititurq; pōderi. nec temere rūpit̃; prius q̃ carie q̃ uiribus deficit abies arboꝝ altissima rectissimaq; ē: cuius ps īferior enodis ē: & sapius uocat̃: supior nodosa duriorq; ē; fusterna uocāt: qn̄ p̄cipit cato pliū ex sapio faciendū intelligi uult ex abiete enodi q pars in terra est: ab abiete abietarius deriuat̃. O pater: priamū dicit: q uerbū cōuenit psonæ andromachæ. O patria: hinc uir̃ Vir. illud trāstulisse. o pria o diuū domus iliū. & Silius. o patria o fidei domus inclyta. Ope barbarica opulentia siue opulentitate luxuriosa; nā & opulētitas dr̃ ꝓ opulētia. alludit aūt ad græcoꝝ ꝓuerbiū: qđ est. πλοῦ μουντων βαρβάρων. i. fertilitas & opulētia barbaroꝝ. Tectis celatis: sculptis & celatura uariegatis. Dicit aūt dolēter se uidisse domū regiā adstātē: auro celatura laqatibus supbā & spectabilē. Home. tradit & repetit Plini. menelai regiā: auro argento electro ebore fulgere. Cātoribus eu. Euphoriō poeta fuit chalcidēsis: quē transtulit Gallus: q ob id sic loqt̃ apud. Vir. in bucolico ludrico ibo & chalcidico: que sunt mihi cōdita uersu. Carmina pastoris siculi meditabor auena. Quin. in. x. qd euphorionē frustra trāsibimus. quē nisi ꝓbasset. Vir. nūq̃ certe cōditoꝝ chalcidico uersu carminū fecisset in buco. mentionē: hēbat āt hic euphoriō quosdā ita deditos sibi amatores: ut eū p̄ferēt ennio & reliqs poetis eiusq; poemata studiose cātarēt: posthabitis aliorū poematibus. Cātores hoc in loco significari puto scenicos fabulaꝝ actores: ut apd̄ Ora. Si plausoris eges aulea manētis & usq. Sessuri: donec cātor uos plaudite dicat. Chorus ī fabula cōstat ex uocibus pluriū cantoꝝ. Exaggeratis re. opi. pluribus uerbis ap̄ Enni. sigillatim. recēsebant̃ gazæ & opes regis priami: & ita facta exaggeratione opulētiaꝝ regiaꝝ flebiliter lamentabat̃ andromacha cūcta repēte ac p̄ter expectationē fuis/

si impingendus est: ut plorare desinat. aut aliquid eiusmodi: ecce tibi ex altera parte ab eodem poeta. ex oppibus summis opis egens hectori tuo huic subuenire debemus. quærit. n. auxiliū. qd petā præsidii aut exequar quomodoue nūc auxiliū exilii. aut fuga freta sim. Arce & urbe orba sum. quo accedam. quo applicem. cui nec aræ patriæ domi stant fractæ & disiecte iacēt. Fana flāma deflagrata. Tosti alii stāt parietes deformati. atq; abiete crispa. scis quæ sequantur & illud in primis. O pater o patria o priami domus septum altisono cardine templū uidi ego te adstantem ope barbarica. tectis celatis laqueatis auro ebore instructam regi sedem. O poetam egregium: quāquā ab his cātorib⁹ euphorionis contemnitur. sentit oīa repentina & inopinata esse grauiora exaggeratis igitur regis opibus quę uidebātur sempiternę fore. qd adiungitur. hæc omnia uidi inflammari.

Melicratō
Oinomeli
ꝓmulsidaria ꝓmls
sis lac mulsum
acetū mulsum calix
Impigere
Andromacha ennii
Ops mr̃
Opalia
opecōsiua
Opitulus iupiter
Andromacha unde
ꝓsonomasia annominatio
Locus
Lucus
Fana abies in edificiis ualida sapinus
Fusterna
abietarius
Opulētias
Fertilitas barbaroꝝ
Regia menelai electro & ebore fulgēs
Euphoriō
Cātores scenici

Vitā euitari letata corpora Cedcus utebaẽ in delitiis

se direpta inflāmata & ad extremā īternectionē redacta; ex quo fiebat dolor atrocior; cū inopinata mala; ac repentina sint grauiora durioraq; toleratu. Priāo ui. etu. in pria cuscula. hoc id ē carmē recitatū ē uno tñ i mutato uerbo. illic. n. uitā eripi ꝓ euitari legiẽ. ut itelligas idē eē uitā euitari ꝙ uita eripi; & ē ueto uerbū plāe q; poeticū euitare ꝓ uitā eripe; & uitā spoliare; sicut letare dr̄ hoc est leto mulctare. letata corpa: apud Oui. pro iterēpta: & morte mulctata. Eripiāus huic andrōachæ q̄ tā flebiliter tāq; dolēter ifortunia patriæ suæ deplorauit. apud tragicū poetā. Psaltriā; cātricem; musicus. n. cātus & modulatio lenit ꝑturbationes: & leuat egritudines. Edricū incendamus; corrigo cedrū. In delitiis. n. utebaẽ cedrus inter odores. Iuxta illud maronianū. urit odoratā nocturna in lumia cedrū. similiter apud Home. calipso urit cedrū scissilē odoris cā sic. n. ait in. y. odisseæ τλοσ εδ οδμη κεδρον-τεικεα τοιο φειετταναισ εν οδδοδι δαιομε-νον. i. procul odor cedri & citri ardentiū p īsulā redolebat. Pli. in. xiii. meminit sniæ homericæ thiā exponens ꝓ citro castigāsq; eorū errorem: q cedri citriq; uocabulo odoramenta accipiūt. oxycedros uocaẽ quæ acutū & spinosum habet foliū altera cedrus odorepstat: maiorē cedrū uocāt cedrealē materiæ cedri eternitas est: ideoque simulachra deoꝝ ex ea antiq factitauerūt. cedrinus fuit Romæ in delubro apollo sosianus. Tu. n. ad epicuꝝ hæc dicunẽ. Libidinosas snias; sētentiæ phi libidinose dicuntur: qbus uoluptate gustus & cōplexus summū bonū metiūtur; qđ interdū facit epicurus, interdu uirtutē extollit; & sine uirtute btē uiui nō posse ꝓfiteẽ. Nō uerbo solū uoluptatem epicurei ꝓpugnatoresq; epicuri dicūt nō intelligeẽ nos de qua uoluptate loquaẽ epicurus in qua summū bonū ponit nūc Cice. ne tergiuersari possint refert uerba epicuri plani loqua atq; pspicua: q planissime demōstrāt hoiem loq de uoluptate corporea & sensuali. sicut autē pauloante demōstratū est. Cupio refelli: redargui: refutari: cōuinci: nā refellere ut supradocuimus ē redarguere falsitatem: refellit q negat. Nō crescere uo. sicut stoici dicūt uirtuti nō esse locū icrementi. ita dicebat epicurus uoluptatē crescere n̄ posse; ubi detractus esset dolor. Cōtra plato ait uoluptatē maiorem expetibilioremq; fieri addita alia uoluptate. Et ex hoc colligit uoluptatē summū bonū esse non posse; cū id summū sit bonū cui nihil addi possit hoc idem tradit Aristot. in. x. ethicoꝝ. Tria magna peccata. cōsimiliter in libris de finibus bonoꝝ disputās cū torquato epicureo; multa rephendit ex dogmate doctrinaque epicuri. quem architectū beatæ uitæ noiāt.

Oxycedros cedrales cedrinus apollo

Refellere

Voluptas maior addita uoluptate architectus beatæ uitæ

Priamo uitam euitari. Iouis aram sanguine tui pari. Præclarum carmē, est enim & rebus & uerbis, & modis lugubre eripiamus huic ægritudinē; quomodo collocemus inculcitra plumea? psaltriā adducamus cedrū incendamus: demus scutellā dulciculæ potionis; aliquid prouideamus & cibi. Hæc tandem bōa sunt qbus ægritudines grauissime detrahantur? tu. n. paulo ante ne intelligere te quidē alia bona dicebas. reuocari igiẽ oportere eū mœroꝛ ēad cogitationē bonoꝝ: cōueniret mihi cū Epicuro si qd esset bonū cōueniret. dicet aliqs. qd ergo tu epicuꝝ existiabas ista uoluisse. aut libidiosas eius fuisse snias: ego uero minime; uideo. n. ab eo dici multa seuere. multa pꝛæclare. Itaq; ut sæpe dixi: de acumine eius agiẽ non de moribus q̄uis spernat uoluptates eas: quas mō laudauit. Ego tñ memiero: quod uideatur ei summum bonum. Nō. n. uerbo solū posuit uoluptatem sed explicauit qd diceret: saporē inquit: & corporū complexum & ludos atq; cantus: & formas eas quibus oculi iocūde moueanẽ: num fingo num mentior: cupio refelli. Quid enim laboro: nisi ut ueritas i omni questione expliceẽ. At idem ait non crescere uoluptatem dolore detracto: sūmamq; uoluptatem nihil dolere. paucis uerbis tria magna peccata. Vnū quod secum ipse pugnat. Modo enim ne suspicari quidem se quicquam bonum nisi sensus quasi titilarentur uoluptate. Nunc autem summā uoluptatem dolore carere. Potest ne magis secum ipse pugnare. Alterū est uitiū qđ cū in natura tria sint unū gaudere: alterum dolere tertium nec gaudere nec dolere. hic putat primum & tertium idem esse: nec distinguit a non dolendo uoluptatem. Tertium peccatum com

Pugnat secū epicurus gaudere nō dolere immediata Mediata

Nisi sensus: quasi titilarenẽ pugnat secū epicurus sibiq; cōtraria dicit quo nihil. turpius. mō ait summū bonū esse in uoluptate. q̄ pcipitur ex gustu. tactu. auditu. uisu. olfatu. q sensus qnq; sunt notissimi & uoluptates eoꝝ cognitissimæ. mō dicit summū bonū esse idolentiā: pugnāt haud dubie hæc iter se cū aliud sit frui uoluptatibus sensualibus; aliud nō dolere. titillari aūt dr̄ sensus: qñ moueneẽ. Gestiūt; pcurrūt uoluptatis dulcedie. trāslatū uerbū a titilacu alaꝝ ubi dulcedo scabendi scribit Pli. in. xi. in eadem pcipua hilaritatis sedes: qđ titilatu maxie itelligiẽ alaꝝ. Ex hac trāslatiōe dixit Ora. in sermo. ꝓterea ne nos titilet glia iure iurando obstrīgā. M. T. in prio de fini. in hanc sniam. Nam si ea sola uoluptas esset; q quasi titillaret sensus; ut ita dicā; & ad eos cū suauitate afflueret. Primū & ter. pu. tanq̄ nihil iter sit iter gaudere & non dolere; quel sensus cōis ondit esse dissimilia. Cū ꝓprie is gaudere dicaẽ: q in uoluptatibus; ut edendi & coeūdi. nō dolere uero is dicaẽ q anxietate nō afficiẽ circa uoluptatis sanitatem. sunt. n. quædā imediata. ut leuitas grauitas quædam mediata; ut calidum frigidū inter quæ est tepidū. Sic aliquis beatus est. aliquis miser. aliquis nec beatus nec

tusnec

tus nec miser sic aliqs gaudet: aliqs dolet: aliqs nec gaudet nec dolet: & ita est qddam medium inter uolu/ptatem & dolorem: qđ nõ placet epicuro. A uirtute superauit: qñ Epicurus ponit summũ bonũ in uolupta te sapoꝶ & tactus haud dubie seiũgit summũ bonũ a uirtute: sine qua nulli ueri phi summũ bonũ metiun/tur. Nihil aũt tam cõtrariũ uirtuti est q̃ uoluptas. ex quo uersus ille sili scitu dignus. hinc uirtus illinc uirtu ti inimica uoluptas. Laudat sæpe uirtutẽ repræhenditur epicurus: qđ secũ pugnat: nec seruat constantiã: q̃ i omni uita custodienda est. Clamat. n. interdũ nõ posse iucũde uiui nisi sapienter: uirtutem a uoluptate di/

mune cũ quibusdam: quod cum uirtus maxime ex/petat̃ eiusq; adipiscendæ causa philosophia quæsi/ta sit. ille a uirtute summum bõum separauit. A. lau dat & sæpe uirtutem. Et equidem. Ca. Gracchus cũ largitiones maximas fecisset & effudisset ærariũ uer bis tamẽ defendebat erarium. Quid uerba audiam facte uideam? Piso ille frugi semper contra legẽ fru/mentariam dixerat. Is lege lata consularis ad frumẽ tum accipiendum uenerat. Animaduertit Gracch⁹ in contione Pisonem stantem. Quærit audiente ro mano populo: qui sibi constet. cum ea lege frumen tum petat quã dissueferat. Noli inqt mea bona gra che tibi uiritim diuidere liceat: sed si facias partẽ pe tam. parum ne declarauit uir grauis & sapiens lege sempronia patrimonium publicum dissipari? Lege orationes Gracchi patronũ Errarii esse dices. negat Epicurus iocunde posse uiui nisi cum uirtute uiua tur. Negat ullam in sapientem uim esse fortunæ te/nuem uictum ante fert copioso. Negat esse tempus quo sapiens non beatus sit. Omnia philosopho di/gna. sed cũ uoluptate pugnantia. Nõ istam dicit uo luptatem dicat quãlibet. nempe eam dicit in q̃ uirtu tis nulla pars insit. Age si uoluptatem non intelliga mus: ne dolorẽ qdẽ. nego igit̃ eius esse q dolore sũ/mũ malũ metiat̃. Mentionem facere uirtutis. & cõ/querunt̃ qdam epicurei uiri optimi: nam nullũ ge/nus est minus malitiosum me studiose dicere cõtra

uelli nõ posse. Raro fortuita interuenire sa/pienti: dicunt̃ hæc qdem p̃clare: sed in con/stanter nutat natatq; nec ꝓpositi ptinax est: cũ ad uoluptates subinde uelabat̃ ita more uolatici gubernatoris clauũ in horas mutat uertunis: ut inqt ille: iniqs natus. Cũ grac. largi. maxias fecisset: tyberius & Caius grac chi fratres: genere eloquẽtia facile pricipes: seges agrarias: frumentariasq;: tulerunt de agris uiritim diuidẽdis ac frumẽto: quæ cũ essent maxime populares populũ sibi conci liarũt: Tiberius auctore Scipione nasica i ca pitolio a primatibus occisus ẽ: ictus fragmẽ tis subselioꝶ insepultus & in tyberi ꝓiectus mox Caius Grac. eloquẽtior q frater pnitio sas aliquot leges tulit: inter quas frumentari am: ut semisse & triente frumentũ plebi da ret. Alterã legẽ agrariã: quã Tyberius fra ter ꝓmulgauerat: itẽ recentẽ attali pgame/noꝶ regis hereditatẽ diuidi iussit. Po. Rom. Itaq; cũ seditioso tribunatu dissipasset pu/blicũ patrimoniũ: tandẽ a lucio opinio cõ/sule oppræssus est in auentino: quẽ armata multitudine occupauerat. & illud sacrosan/ctũ caput trib. plebis pcusson septumuleio auro repnsum est q id excisum ad luciũ opi miũ detulit. Annotauerũt scriptores septu/muleiũ plũbo in os Caii Grac. addito: ut põ derosius eẽt: parricidio suo rẽpu. circũscri/psisse. Piso ille fru. de hoc pisone: q ob uir tutẽ modestiãq; cognominatus est frugi: mẽ tio supius facta est. Legẽ fru. quã tullerat Gracchus de frumẽto plebi dãdo. de tesse/ris frumẽtariis apud Sue. in. ii. cõmẽtario su sius enodatiusq; pscriptũ est. Quid sibi cõ. gracchus palã repndit pisonẽ: tanq̃ paꝶ sibi cõstãtem: qđ uenerit i cõtionẽ petiturus fru mentũ: qđ uiritim diuidebat̃ ſm legem sp/sius gracchi: q̃ piso iprobauerat: dissueferatq;. Lege sempronia: legẽ gracchanã intelligit: qm gracchi sem pronii dicebant̃: apud historicos leges semproniæ claræ sunt: quas hic sempronius Gracchus tulerat: ne de capite ciuiũ Roma. iniussu populi iudicaret̃: hinc illa Cice. exclamatio i uerrinis: o lex portia legesq; sem/proniæ. De hac sempronia lege frumentaria meminit. M. T. in. ii. officioꝶ his uerbis. Caii gracchi frumenta/ria magna largitio fuit exhauriebat igit̃ ærariũ. Patrimoniũ publicũ: ærariũ intelligit & publica uectiga/lia. Negat epi. sicut Gracchus in orõ. uidet̃ patronus ærarii cũ reipsa esset dissipator: sic epicurus: interdũ uirtutẽ laudat: ut. M. Curiũ putes loq; cũ tñ uoluptate. q̃ uirtuti cõtraria est summũ bonũ metiat̃. Vim for tunæ: Sene. ad serenũ: epicurus quẽ uos patronũ inertiæ uſæ assimilis ait raro sapiẽti interuenit fortũa. Te nuẽ ui. an. Diocles auctor est Epi. uilissimis cibis uitã ægisse: ipse quoq; in epistolis aqua mi & cibario pane se cõtentũ esse testat̃: uerba Epicu. sunt ex epistola: mitte mihi casei paululũ: ut cũ epulari præciosius uoluero possim: scribit Sene. Epicuꝶ q magister uoluptatis dr̃ certos habuisse dies: qbus maligne famẽ extingueret ur ita uideret an aliqd deesset ex plena & cõsumata uoluptate: & q̃tũ dresset est. n. summa uoluptas posse ca pere ex ordeaceo pane uoluptatẽ. Ad id se reduxisse: qđ eripere nulla fortunæ iniqtas possit. Quo sa. be. nõ sit: ait Epic. sapientẽ si in phalaridis tauro puraf exclamaturꝶ. dulce est & ad me nihil ꝑtinet: & siue crucie tur excarnificeturq; futuꝶ nihilominus fœlicẽ acqrendi p̃imonii curã nõ habituꝶ: fortune reluctaturꝶ: adi rẽ p. nõ accessuꝶ. Nõ istã di. hypophora. Dicat q̃libet: Antipophora. Nõ intel. ita dicũt epicurei nos non telligere de qua uoluptate dicit epicurus. Qui dolore sum. ma Epicurus in uoluptate ponit qđ summum bonũ esse uult. in dolore qđ summũ malũ: qđ q sentit uirtuti locũ nullũ relinqt: in qua summu bonũ col/

Beatus mi ser inter medius
Sũmũ bo nũ nõ sine uirtute
Clauũ in horas mu tat epicu rus duo gracchi fratres
Lex fru mẽtaria gracchi
Mors grac chi plũbũ in os grac/chi ĩfusũ
Lex sem pronia
Vilissi mis cibis contentus
Maligne famẽ exti guere sciẽ
Ne epicu ri antipo phora

epicur9. ita credo de honore aut de dignitate contēdunus. Mihi summum in animo bonum uidet᷑: illi autem in corpore: mihi in uirtute: illi in uoluptate: & illi quidem pugnant & quidem uictnorum fidem implorant. multi aūt sunt qui statim cōuolēt. Ego sumis qui dicam me non laborare: actum habituū quod egerint. Quid enim de bello punico agit᷑: de quo ipso cum aliud. M. Catoni: aliud. L. Lētulo uideret᷑. nulla inter eos concertatio unquam fuit. Hi nimis iracunde agunt: præsertim cum ab his non sane animose defendat᷑ sententia: pro qua non in senatu: non in concione. non apud exercitum: neq; apud censores dicere audeant. sed cum istis alias: & eo quidem animo: nullum ut certamen instituam: uerum dicentibus facile cedam. tñ admonebo: si maxime uerum sit ad corpus oīa referre sapiētem: siue ut honestius dicā nihil facere: nisi qd expediat: siue oīa referre ad utilitatē suam: qm̄ hęc plausibilia nō sunt ut in sinu gaudeāt: gloriose loqui desināt. Cyrenaicorum. restat snīa: qui tum ægritudinē cēsent existere si nec opinato quid euenerit. Est id quidē magnū ut supra dixi etiam Chrysippo ita uideri scio: quod prouisum ante non sit: id fieri uehemētius: & sed nō sunt in hoc omnia: quamq̄ hostium repens aduētus magis aliquādo cōturbat quam expectatus. Et maris subita tempestas: quā ante prouisa terret nauigātes uehemētius: & huiusmodi sunt plęraq;. sed cū diligēter nec opinatorum naturam cōsideres: nihil aliud reperies nisi quidem omnia subita uideri maiora. equidem ob duas causas. Primum quod quanta sint quæ accidūt considerandi spacium nō datur. deinde cum uidetur præcaueri potuisse si prouisum esset: quasi culpa contractum malum ægritudinem.

locani stoici: q̄ dolorē dicūt esse adiaphoron. i. indifferentem. Ita credo de honore: quasi dicat se nō cōtendere de honore cū epicureis pro quo adipiscēdo studiose & ardenter insurgimus cōtra cōpetitores & aduersarios. Illi. s. epicuro: apud quem summū bonū cōsit ex duobus: ut corpus sine dolore sit a sius sine perturbatione. Qui statim cōuolent. illud libenter hoies cōuolant atq; cōcurrunt ubi audiunt laudari uoluptatē: quærentes libidinibus suis patrociniū & uelamentū aliqd. Me non laborare: ostendit se nolle cōtendere cū epicureis: quemadmodū si de imperio: & de bello punico disceptaret᷑: pro talibus. n. rebus animose alacriterq; sententia dicenda defendendaq; est: Dixit.

Sūmū bonum ex duobus

M. T. aliubi maledicta cōtumeliæ cōtentiones cōsertationesq; i dicēdo pertinaces indignæ philosophia mihi uideri solēt. Actū habituæ: qn̄ cōtendere nolumus. dicere solemus habituros nos ratū & actum qcqd egerint aduersarii. In hanc sniam ait portius cato apud Liui. uos profaxitis deos oēs fortunare uelim. puerbiū est apud antiquos. actū agam. actū agis: pro eo qd est nihil agā. nihil agis. qd. n. in iure semel iudicatum fuerit: rescindi & iterū agi nō pōt. hinc illud Terentianum in phormione. actū aiunt: ne agas. Aliud lentulo uidet᷑. Cato in omni senatu clamabat delenda esse carthaginē. belluq; carthaginensibus inducendū. Scipio nasica reclamabat contradicebatq; Catoni cū nollet dirui carthaginem. timens ne deleta carthagine: securitas & ueternū romanos inuaderet torporeq; somnulenti marcescerēt: sniæ scipionis subscribebat Lucius lentulus & cū cato acclamaret e re publica mihi uidetur carthaginē deleri: illi reclamabāt: & e re publica nobis uidetur carthaginē non deleri: tñ q̄uis in sententia dicenda senarores dissentirent: nulla tñ inter eos concertatio emulatioq; residebat: ut. n. ait. M. T. in oratione de prouinciisq; consularibus. ita dissensi ab illo: ut in disiūctione sniæ cōiuncti tñ amicitia maneremus. Hii: epicurei. Cum istis alias: cū epicureis alias se disputaturum dicit. Verūsit: iustū: æquū & par. Ora. metiri se quemq; suo modulo ac pede uerū est. M. T. in oratione pro murena: negat uerum esse allici beniuolentiā cibo. Expediat: utile sit. Plausibilia: fauorabilia: iucunda: popularia: que plausu populi excipiant᷑: sic Oratio plausibilis dicta: quæ placet & plausū populi meret᷑: sensus est epicureos: qui omnia referūt ad utilitatem suā & uoluptatem debere solos ista secum mussitare: nec iactationē ostētare: qm̄ talia nō probant᷑: nec plausu fauoreq; populari excipiunt᷑ in sinu gaudeant: secū & cū suis letētur: ne genuinū gaudiū suum gēt prouerbialis est locutio q̄ & poetæ usurpāt. Tibul. q sapit in tacito gaudeat ille sinu Prop. i tacito cohibe gaudia clausa sinu. Si nec opinato eue. cyrenaici phi ut supra dictū est: egritudinē effici cē seni ex īspato necopinato malo: itaq̄ oīa repētina grauiora sint. Repēs: repētinus subitariusq;. Silius clamor sepe repēs. Magis cōturbal. uir fortis ex iprouiso oppressus ab aduersario cōturbatur: exercitus hostilis pter spē superueniens solet esse terribilis: & cuncta cōturbat: adeo ut hoc casu oppræssis nec uirtus possit: nec multitudo pdesse. Vegetius subsessas appellat insidias: qbus in itinere exercitus īparatus: ac nihil tale suspicās opprimi solet. subsidere. n. significat delitescere: unū subsessores dicti. q delitescētes insidiant᷑. Et īsidiis circūuentos itermiūt: cōtra subessos uocamus hostiū dolo circūuentos a Vale. subsessor alieni matrimonii dictus q pudicitiæ alienæ cōiugis insidiat᷑. Subita tēpestas: huic sniæ cōsimilis ē illa oratiana snīa: iprouisa simul spēs terret utrūq;. Dies spis lōginqtas. sic Tibul. lōga dies hoi docuit parere leones. Inde diecula dicit᷑ tempusculū & aliquātula mora.

Cōtētiões ptinaces indignæ

Actū agā Actū aiūt ne agas

Sniæ cōiunctio amicitiæ

Verū iustū plausibilia

In sinu gaudeat

Subsessæ

Subsessores

Subsessis

diecula

In plerisq;

In plerisq; tollat': iuxta illā sniam: q̄ ait nullū esse tm̄ dolorē: quem nō longinquitas t̄pis minuat ac mol/liat: & a Sene. decenter ac uere dictū ē dolorē dies consumit licet cōtumacissimū & quotidie insurgētē. carthagīnēses seruierūt: auctor est Liui. captiuos carthaginēsiū plusculos a romāis redditos fuisse suis ciuibus & oli carthagīnēses egerūt de pmutandis captiuis usi attilio regulo deprecatore: q cōtrariū suasit miseꝝ ēāt discere seruire: ubi didicetis dominari sed hæc ē fortūæ cōdictio: q summa imis miscēs facit ut reges ex regno i seruitutē delabāt': sic hecuba: sic cresus: sic sigābis ol' i seruitutē seruierūt. Rege capto p se: paulus emylius p̄sem macedonū regē captiuū duxit in triūphū & cū p se: duos filios filiāq; unicam subseqbant' familiares & amici plures regis ipm regem ituētes & flebiliter lachrymātes adeo ut pleriq; ex romāis lachrimare ob misericordiā cōpellerent' triūphus fuit spetiosissimus opulētissimusq;: ut docet pluthar/chus ab hoc t̄pe. Po. Ro. tributū pendere desiit: ut. M. T. Pliniusq; notificāt tūc cognitū: est qd polleat fortūa uersatilis: q filiū p sei legitimū artē ferariam discere compulit ob querēdum uictum: cuius rei testis est amianus marcellius. Quosdā coritios. s. seruitutē seruientes. Hæc oia uidi: uerba sūt ex andromacha tragedia: qbus supius illa erumnas suas flebiliter sic deplorabat: hæc oia ui/di iflāmari: & q̄ subsequū'. Argiuos aut sicinios diceres corithii ex libertate i seruitutē lapsi seruiebant argiuis sicyoniisq; occultu & habitu atq; orone ut argiui sicyoniiq; uiderent' & ita i alienā non solū ptātem: sed ēt uestem linguāq; transierāt: hæc sunt opera fortune ludentis: hæc sunt ludibria thānusiæ hæc sunt documēta mortalium ut memores sint rerum humanaꝝ: quæ fluxæ instabiles caducæ sunt & t̄pis momento mutabi/les. Sicyonii ē peloponesi populos eē qs ignorat? a quibus oliua sicyonia bacca dr̄ a poeta. Vn̄ sicyonii calcei paꝝ uiriles. Regnū sicyo/nū uetustissimum fuisse testis est Eusebius Sicyonum fuisse officinaꝝ omnium metal/lorum patriam auctor est Pli. Corinti ruinæ: Seruius sulpitius in epistola ad Cicero/nem consolatoria dicit se uidisse cadauera oppidorum prostrata & dirruta ante oculos iacentia uidelicet: eginæ; megaræ; pireii: & corinthi: tradunt; historici; corinthum quod olim: græciæ lumē fuit & ciuitas opulentissima extinctam fuisse ac dirutam ob legatos; cum mumius consul Romanus exercitū corinthioꝝ sub ipsis isthmi faucibus concidisset; tunc. n. ab incolis deserta ciuitas direpta primum: deinde tuba præcinen/ta deleta est; tunc corinthii in mancipatum seruitutēq; demersi sunt ait. M. T. se magis ad misericordiam eē per motū aspectis corinthi ruinis q̄ cōmoti sint ipsi corinthii. cuius rei cā est quod ai illorum iam occalluerant obdurauerātq; ad tollerantiam calamitatū: & sic ostendit longa die non solum leniri sed tolli quoque egritudinem. Clitomachi: clithomachus p̄hs carthaginensis athenas uenit annos natus quadraginta: audiuitq; carneadē cuius & successor fuit: tris sectas sectatus academicorum; p̄ipateticoꝝ: stoicoru m: uolumina condidit supra quadraginta. Ciues suos. s. carthaginēses: Inualuit cōsuetudo ut conciues passim dicāus municipes nostros recte an pperā uiderit illi i quoꝝ ore & labris dictio & hæc est frequens me rualē nō habebūt. Ego latinitatis elegātia seqns dicere malī hic meus cuius ē; q̄ cōciuis & ita locuti sūt ueteres oēs q pure pbeq; locunt'. Itaq; M. T. loquēdi norma: ubiq; uoluminū ciues suos dicit; nusq̄ cōciues. Neoterici. recētiores cōciues dictitāt; tāq̄ id sit elegantissimū latinissimūq;: auctoritas mihi dux ē & magistra reꝝ oium aliq mō latine & elegāter dr̄ municeps meus: p ciuis meus siue cōterraneus. Pli. iuriscōsulti: scpla eruditorum. Mūcipes usurpāt i hoc significatu. libet iterdū i hæc ēt minuta diuerterē: ad uitiligines linguaꝝ repurgandas. Carneadis: magistri doctorisq; clitomachi: de cuius acumine doctrina memoria dictū ē in. i. cōmēta/rio. Cū ita positū eēt: hæc erat pposito ac uelut argumētū libri: mihi uī' sapientē futuꝝ i egritudie p̄ria capta: tāq̄ patriæ amissio sit oium iacturaꝝ maxia p qua sapiēs mori nō recusabit: q oēs oium caritates complexa est carneades aūt cōtra differebat ostēdens sapientē nō fore in egritudie exp̄riæ captiuitate; & euer/sione tāq̄ sapiens sit totius mūdi ciuis; & oē hoi natale solū tāq̄ sapientis aīus instar summi cœli liqdus defecatus imperturbatus sit: qui nullo nubillo obducatur cui sniæ subscribit philosophi stilbōis exemplum qui capta patria amissis liberis amissa uxore: cum ex incēdio solus & tamen beatus exiret interroganti de/

Dolorem dies cōsumit
Ex regno in seruitutē cadere
Darei nr̄ Perses in triūpho
Filius persei faber
Ludibria rānusiæ
Sicyōe patria metallorum
Clitomachus
Cōciues non dicī elegāter
Ciuis meus
Mūceps meus
Vitiligines linguarum
Sapiens mūdi ciuis
Exēplū stilbonis

acriorem facit. Q d' ita eē dies declarat. q̄ p̄cedens: ita mitigat: ut iisdem malis manentibus nō mō lēiatur ægritudo: sed in plerisq; tollat'. Carthaginenses multi Romæ seruierūt. Macedones rege capto perse. Vidi ēt in peloponeso cū essem adolescens quosdam corinthios. Hi poterant oēs eadē illa de andromacha deplorare. Hec oia uidi. sed ēt decantauerāt fortasse: eo. n. erant uultu oratione oi: reliquo motu & statu: ut eos argiuos aut sycionios diceres magisq; me mouerant corinthi subito apsectu parietū ruinæ: quam ipsos corinthios: quoꝝ aīs diuturna; cogitatio callum uetustatis obduxerat. Legimus librū Clytomachi: quē ille euersa Carthagine misit: cōsolādi cā ad captiuos ciues suos. In eo ē disputatō scripta Carneadis: q̄ se ait i cōmētariū retulisse. Cū positū eēt uideri fore i ægritudie sapiētē p̄ria capta q̄ carneades ɔtradixerit scripta sūt. Tāta igr̄ calamitatis p̄sentis adhibet' a philosopho medicia quanta iueterata ne desiderat' qdē. Nec si aliquot ānis post idē ille liber captiuis missus eēt: uulnerib⁹ solū mederet' sed cicatricib⁹. sensim. n. & pedetēti pgrediēs extenuat' dolor. nō quo ipsa res imutari soleat: aut possit sed id qd' rō dbuerat usus docet miora eē ea q̄

Poliorcetes *Oīa mea mecū sūt*

metrio: cui cognomen ab exitio urbium poliorcetes fuit: nunquid perdidisset: omnia inquit bona mea mecū sunt; quo dicto dubitare demetrium coegit an uicisset: nihil inqt perditi; oīa mea mecū sunt: uidelicet uirtutes: quis nulla uis hostilis eripere q̄t. q̄bus sapiēs septus; nulli q̄ potest subire dispēdium: bientem prætereo: cuius exemplum uulgatum est nimis. Sed cicatricibus; quæ obductæ; & uetustate callosæ uix tolli & sanariq; possunt. Nihil oportere; hæc est illa consolatio: quæ nobis in promptu esse solet uolentibus releuare dolorem lugentium: dicimus enim consolandi causa: nihil uideri debere inopinatum; & quod neces

Nō putaram *Simus simile athletis*

se est talia accidere mortalibus: aduersus q̄ muniti præparatiq; esse debemus turpe ē.n. quod & egritudinem auget: dicere; nō putaram: omnia putanda sunt; nihil nō opinandum euenire posse; habendus ē in ore: & in memoria uersiculus ille. cui uis potest accidere; quodcuiq̄ potest. Pāetius philosophus conducenter scripsit quod uita hoium picula ex improuiso assidua & ꝓpe quotidiana fert ad q̄ cauēda oportet eē aīo semp intento: ut sunt athletæ. sicut.n. i certamine athletico caput manibus oppositis quasi uallo p̄munīūt ita aius sapiētis aduersus petulātias iniuriasq; ictusq; fortunæ dēt esse erectus: ar duus septus ne q̄ in re repētina icursio īperatis iprotectisq; nobis oboriat. Neq; tñ̄ ualet aliq d ualet.

Natura minimū desiderat

Quia recentia sunt tāq̄ maliū uideat maius. q̄a recens ē & recēter igruit q̄ quia sit repentinū & inopinatū. Quam pauca natura desideret: si ad opinionem uiues; nūq̄ eris diues; si ad naturā nūq̄ eris pauper opinio imēsum: natura minimū desiderat si uis uacare aīo aut paup sis oportet: aut paupi similis nō pōt studiū salutare fieri ut iqt Sene. sine frugalitatis cura. Epicurus:

Parabile *Ad manū ē qd' sat ē* *Exēpla salutaria*

ait hoēsta res ē leta pauptas: nō q paupe haber sed q pluscupit paup est: parabile ē qd' natura desiderat: & appositū paruo cōstat ad manū ē qd' sat ē. Ad exēpla traducimus. Duplex rō disputādi ē; aut p̄ceptis aut exemplis

paupertas in socrate sapiens *Bracteata fœlicitas* *De diogene* *Cotyla* *In dolio degens* *Hemerobios* *Baculus & pera* *Cecilius comicus* *Homo hoi deus*

quantum græci pollent præceptis: tātum romani q̄d' ē maius; exemplis orator ut docet Quin. in. xii. in primis abundare debet copia exemplorum; q̄ testimoniorum obtinent locum unde etiam senibus auctoritas maior est; quod plura nosce & uidisse creduntur; plato in lib. de regno arduum esse ait sine exemplis magna sufficienter ostendere. Hic: in disputatione de paupertate. Socrates commemoratur; paupertas; ut apuleii uerbis; utar fuit in Aristide iusta in phrocione benigna: in epaminūda strenua in Socrate sapiēs: i homero diserta; eadem pauptas ēt. P.R. ipenū a primordio fundauit. Nō dēt igit paupertas uideri res onerosa. imo potius appetenda: cum uideamus tot uiros præclaros in paupertate uixisse; beatiores letioresq; q̄ q̄bus domi cōgestæ sunt opes regiæ: quocū bracteata & personata fœlicitas est; & profecto paupertati taliū uirorum nullas credo diuitias posse præferri: quæ solidis & ueris bonis exuberat: cum diuitiarum frons hilaris multis intus amaratudinibus referta sit. Socratis pater fuit sophroniscus lapidarius: mater phenareta obstetrix: q in paupertate beatissimus amicis olim audientibus emissem inquit pallium si nummos haberem neminem poposcit omnes admonuit: a quo acciperet ambiguus fuit. Hic diogenes: notissimus est cynicus diogenes cui nihil habēti nihil defuit qui potentior Alexandro naturæ uictor humanæ cum haberet cotylam ad potandum hoc est poculum ligneum uidit puerum manu concaua bibentem; statimq; id elisit ad terram: dicens nesciebam; quod natura haberet poculum; puer me uilitate superauit prætorium diogenis fuit doliū: in quo degebat: quod ut cūq; sol se inclinauerat simul uertebatur. Vnde iocabatur domum se habere uolubilē: de quo satirographus: sed dolia nudi nō ardent cynici: si fregeris altera fiet cras domus: hemerobios. i. diarii uictus uulgo appellatus est. Duplici palliolo usus; peram habuit pro cellario: baculum pro adminiculo: quo se iam senex & infirmus sustentabat; præter hanc suppellectilem nihil quicquā requirens: hæc sunt cynicæ insignia familiæ. Diogeni: hoc erat pera & baculus: quod regibus diadema: qd' pontificibus galerum: qui cū Alexandro magno de uarietate regni certabundus baculo uice sceptri gloriabatur. De diogene Hierony. laertius; apuleius dion. cæteri. extant epistolæ ipsius Diogenis; quibus. Regulas suas restatur; qui præ una pera & baculo spreuit opes opulentas; & prorsus ad uiuendum uelut ad natandum is melior: qui onere liberior. Cecilianū a cecilio conditore comediarum; de quo sedigitus poeta. Cecilio palmam statuo de comico: & Oratius Vincere cecilius grauitate: Terentius arte. Cecilianum & illud est; homo homini deus est si suum officiū sciat.

sint uisa maiora. q̄d ergo opus ē dicet aliqs ratione aut omnino consolatione ulla: qua solemus uti cū leuare dolorē mœrentiū uolumus hæc.n. ferre tum habemus in promptu. nihil oportere iopinatū uideri. Aut q tolerabilius feret icōmodū q̄ cognouerit. necesse est hoi tale aliquid accidere. Hæc. n. oratio de ipsa summa mali nihil detrahit. tm̄modo affert nihil euenisse; qd' nō opinandum fuisset. neq; tamen genus id orationis i consolādo nō ualet sed id haud sciā an plurimum ualeat. Ergo ista nec opinata non habent tantā uim: ut egritudo ex his omnis oriat. Ferunt enim fortasse grauius. non id efficiunt ut ea quæ accidant maiora uideantur: quia recentia sūt maiora uidentur non: quia repentina: Duplex est igit' ratio ueri reperiendi: non in his solum quæ mala: sed in his etiam quæ bona uident': nam aut de ipsius rei natura qualis & quanta sit q̄rimus; ut de paupertate nonnūquam: cuius onus disputando leuam' docentes q̄ parua: & quam pauca sint. q̄ natura desideret: aut a disputandi subtilitate orōn ē ad exēpla traducimus. Hic Socrates cōmemorat'. hic diogenes: hic cecilianū illd sæpe ē ēt

Sub paliolo sapientia; uirtus ut inquit Sene. nulli ꝑclusa ē oībus patet; oēs admittit; libertīos seruos exu/les nō eligit domū nec cēsū. nudo hoīe cōtēta ē; nō ē igiť a pānis & sordibus uirtus estimāda i q̄ sniam ē illď Apuleianū; ne me putetis egenū uel abiectū ne ue d ē pānulis istis uirtutes meas estimetis. Pli. in epistolis tra dit quosdā interdū se ductos cultuq; pagano quasi rusticos nō minus eē eruditos; q̄ eos; q studia ꝓferūt: & ostentant. Caio fabritio: norma pauptatis & exēplū apď romāos Caius fabritius ē q patellā & salinū ex argē to tm̄ deoꝝ colendoꝝ cā domi hūit: ita tm̄ ut patella corneo pediculo sustinereť; cuius filiæ ob paupertatē

sub paliolo sordido sapiētia. cū. n. pauptatis una ea demq; sit uis: quidnā dici potest: quāobrem. C. Fabritio tolerabilis ea fuerit: alii negent se ferre posse. Huic igitur alteri generi similis est ea ratio consolādi: quæ docet humana esse: q̄ acciderit. nō enim solum id continet illa disputatio: ut cognitionē afferat generis hūani: sed significat tolerabilia esse q̄ & tulerint: & ferant cæteri. De paupertate agiť multi patientes pauperes cōmemoranť. De cōtēnēdo honore. multi inhonorati proferūť: & quidem ꝓpter id ipsum beatiores: eorūq; q priuatum ocium negociis publicis ante tulerūt: nominatim laudatur uita. nec sileť illud potentissimi regis. Anapestū qui laudat senē & fortunatum esse dicit q, inglorius sit atq; ignobilis ad supremū diem peruenturus similiter cōmemorandis exēplis orbitates quoq; liberoꝝ predicanť: eorumq; q grauius ferunt luctus alioꝝ exemplis leniunť. sic perpessio cæteroꝝ facit: ut ea q̄ acciderint multo minora quā quanta sint existiata uideanť. Ita fit sensim cogitantibus: ut quātum sit ementita opinio appareat. Atq; hoc idem & Telamō ille declarat: ego cum genui moriturum ꝓsciui & cætera. & Theseus. futures mecū cōmentabar miserias & Anaxagoras. sciebam me genuisse mortalē hi. n. omnes diu cogitantes de rebus humanis itelligebāt eas nequaquā pro opinione uulgi ēt extimescendas. Et mihi qdē uidetur idē ferre accidere iis

de publico dotibus dōatæ ad maritos ierūt portātes gloriā domesticā pecuniā publicā huncpyrrhus epirēsis; nullo auro nullis pollicitationibus expugnare potuit; ut secū esse uellet ac ꝓximū a rege principatum obtineret; qui dixit pyrrho; non hoc ille conducibile esse. Nam si epirotæ īq t ambos nos norint a me regi q̄ abs te malint; hinc ait poeta; paruoq; potentem fabricium. Et claudiāus; pauper fabricius pyrrhi cum sperneret auꝝ Iulius higinus in li. de uiris illustribus; scripsit legatos sannitum obtulisse dono Caio fabricio grandem pecuniam; tum; fabritiū planas manus per omnia fere coporis membra deduxisse; & legatis ita respōdisse dum illis omnibus membris quæ attigisset imperare posset nunquam quicquā futurum; & ita pecuniam repudiauit. Generis humani; humanum genus flexum esse caducum; imbecillum; quassum; sexcentis malorum; milibus obnoxium; ad omnem fortunæ cōtumeliam proiectum; præcarii spiritus au/tumnat scriptores idonei. Apu. in demonio Socratis definit homines esse terræ incolas moribundis membris; leuibus; & anxiis mentibus brutis obnoxiis corporibus; dissimilibus moribus; similibus erroribus. peruicati audacia; pertinaci spe; casso labore; fortuna caduca; tarda sapientia; cita morte; quærela uita. Multi inhonorati; cato; quo die repulsa passus est; pila lusit quem ait Pli. repulsis tanq̄ honoribus ineptis gaudere solitū; apď Valerium caput est de repulsis; quo enumerat exempla clarorum uirorum; qui repulsis sugillati fuerunt: inhonoratiq; discederunt. M. T. in orone pro plātio aliquot commemorat repulsa notatos; & a populo præteritos in petitione magistratus. Priuatim otium ante tulerunt. M. T. in orone pro cluentio: uiros clarissimos percenseť qui petitionem honoꝝ relinquentes uitam tranquillatu & quietam remotā a ꝓcellis inuidiarum sequi maluerunt. Epicurus ait sapientem non accessucum ad rempublicam; cleantes; chrysippus; Zeno: nemo illoꝝ rem publicā administrauit phi pene oēs; in ocio lrario uixerunt. multi ut uerbis. M. Tulli utar; & sunt & fuerunt q tranquillitatē expetētes a negociis publicis se remouerūt; ad otiūq; ꝓfugerūt fuit tpibus tyberii principis qdā noie uacia nulla alia re quā ocio notus; & ob hoc unum qď in ocio consenuerat fœlix habebať; de quo exclamabant oēs; o uacia solus sis uiuere. Cauēdū tm̄ ē ne dū solitatē eligimus & uitā ociosam cōcupiscimus; nec nobis nec aliis uiuamus; sicuti; qdā q se inertiæ; & uentri; somno; & libidini dedi derū; tq lucifugi; nec orientē uiderūt solē; nec occidētē; q dū nemini uiuūt; nec sibi ipsis uixerūt. Anapestū: carmē ueteris poetæ. Anapesticū significat cōstās anapesti pedibus; fit āt anapestus pes; ex duabus breuibus & longa. Potētissimi regis forsan agamēnō signať; siue priamus inductus in tragedia; sic apud senecā ī tragedia oedipus: dānat uitā regiā. eiq; qetani anteponit; cū ait; qui sq̄ ne regno gaudet o fallax bonū; quantum maloꝝ; quā frōte blanda tegis. Ignobilis; ignotus nō cognobilis. Democritus ueni inquit athenas & nemo me nouit. ut inquit. Sene. qui uixit notus oibus ignotus moritur. sibi. Orbitates liberoꝝ sicut pauli emylii. Xenophontis: anaxagoræ: & alioꝝ; q filiorum obitum forti subnixoq; aīo tulerunt. Ego cum genui: supra dictū est: telamonē. audito filioꝝ interitu dixisse laudabiliter. Ego cum genui: cū morituros sciuit. Futuras cōmentabar: apď euripidē ut ań dictū est sic loquiť theseus futuras mecū commentabar miserias aut mortē acerbā aut exilii mestā fugam.

Virtus de pānis estimāda non est
Norma paupertatis fabricius
Claudianus
Scitum fabricii
Hōres fluxa quassa
Difinitio hoīum a puleiana
Repulsa
Vita ociosa ꝓlata honoribus
Exēplum uaciæ
O uatia solus sis uiuere
Luci fugi
Anapestus
Ignobilis

Qui ante meditantur: ut iam sepius dictum est: quicquid expectandum est: diu: leuius accedit: & ꝓpulsa oia leuiora fiunt. Dies: tpis longinquitas. Illos: qui ante meditantur. Hos: quibus medetur dies. Pares casus exempli cã: orbitas filiorum: exilium amisso patriæ: & alia hoc genus. Grauius etiam tulisse nõ absimile est scitum illud solonis: qui cum lachrymabundus lugeret defunctũ filium diceretur qꝫ sibi a quodam: at nihil proficis: respondisse fertur at propter hoc ipsum illachrymo: quia nihil proficio. Nemo expers mali cum natura magis nouerca sit mortalibus: q̃ mater: fit ut nullus ex omni parte beatus existat itaqꝫ cum mortalium nẽo fœlix merito dici possit indulgẽter fortuna deci dit̃ cũ illo q iure dici nõ infœlix potest. Nemo mortalis ẽ: carmen ẽ euripidis: uerissime sanctissimeqꝫ cõscriptum: quo nihil uerius eẽ potest cum nullus mortalium ullo unq̃ tempore fuerit nec futurus sit sine morsu doloris & morbi cruciatu: Ergo ꝓ miraculo & id solitarium reperitur exemplum uidelicet. Xenophilũ musicũ cẽtũ & quinqꝫ annis uixisse sine ullo corporis incõmodo potuit id quidẽ fieri ut corpore nõ egrotaret: sed ut omni pẽtus aĩ egritudine: imperpetuũ careret: ĩpossibile est nec fieri potuisse indubitãter affirmo ut .n. inquit scite uereqꝫ neuius poeta: pati necesse est mortalẽ multa mala. Neqcq̃: frustra cũ nulla sit medela: cum nullis plantibus defuncta reuocentur: Ci. quadã epistola: quid angã: cruciẽ ne me: qd deide assequar: Vita metẽda: trãslatio a frugibus q̃ maturæ metunt̃. Ora. in epistol. Emetit orcus grãdia cũ paruis nõ exorabilis auro fruges autem metunt̃: triplici genere messiõis unũ ubi falce secundũ terrã subsecãt frumẽtũ: altero ubi lignũ hñt bacillũ in curuũ. In quo sit extremo ferrula ferrea: hac spicas desecãt: & stramenta stancia in segete relinquũt: ut postea subsecẽt: tertio mõ metit̃: ut stramentũ medium subsecent: a quo medio messem dictã putat. M. Var. in primo de re rustica. Iubet necessitas: necessitatis: q̃ græci ανάγκην uocant amarissime sunt leges truculentissima impia insupabilis uis: meritoqꝫ ait plato f ꝓtagora: necessitati nec deos q dẽ repugnare. Liui. cõsimiliter pareat i q t necessitati: q̃ nec dii quidem superãt. Necessitas ut scite dixit cato: feriis caret. plato plotinusqꝫ platonicus parcas aiunt filias eẽ necessitatis: quæ ineffugibilis est ut inquit Apu. Deumqꝫ semper & ubiqꝫ ultrix comitatur: eadem necessitudo dicitur quam Marcus Tullius. sic scribit in secundo rhetoricorum: puto esse. hanc necessitudiem. Cui nulla ui resisti potest quæ neqꝫ mutari neqꝫ leniri potest: ut corpus mortale aliquo tpe interire necesse est atqꝫ ita necesse: ut uis postulat necessitudinis cui nulla ui resisti põt. Negabat. s. carneades reprẽdẽs chrysippũ fulciẽtẽ porticũ stoicoꝝ. Ad maleuolos cõsolandos: maleuoli solatii ut inqt Sene. genus ẽ turba miseroꝝ. Longe secus: longe aliter quã carneadi. Admonet eẽ hoiem. qd est hõ: inquit Sene. quodliber passum uas & fragile iactu. Quidẽ hõ: imbecillissimũ corpus & fragile. Pli. in. ii. nihil hoie miserius esse ait. Nihil superbius: ab eodem mortalitas fragilis & laboriosa nomiat̃: idem alubi dixit: is domum profecto uitam æqua lance pensitabit q semper fragilitatis humanæ memor fuerit: miserrima est profecto hominis conditio: cum tantalo serpentis dente ictus intereat: cum anacreon acino uuæ passæ: cum fabius senator in lectis austu: uno pilo strangulatus sit dixit olim legatus scytharum Alexandro magno: ex indulgentia fortunæ conditionem humanã: obliuiscenti: si deus es tribuere mortalibus beneficia debes: sin autem homo es: id quod es semper eẽ te cogita. Qui mœret: in luctu & mœrore est. Enumeratio exemploꝝ potentiora sunt sepissime exẽpla q̃ rationes philosophorum & magis mouent: Ideoqꝫ. M. Ci. in oratione de prouintiis consularibus: sibi om-

Ideo lachrimo q̃a nil ꝓficio

Xenophilũ exps morboꝝ

Pati necesse est multa mala

Triplex messio

Messis a medio

Ανάγκη necessitas

Necessitas feriis caret

Parcæ necessitatis filiæ

Necessitudo

Hõ quid

Anacreon acino uuæ strangulatus

Dictum scythæ

Exẽploꝝ uis

qui ante meditant̃ qd' iis: q̃bus medet̃ dies nisi qd' ratio quædam sanat illos: hos ipsa natura: ĩtellecto eo qd' remediũ illud continet: malũ quod opinatũ sit esse maximũ: nequaq̃ esse tantum sui natura: ut uitam beatã possit euertere: hoc igitur efficitur: ut ex illo necopinato plaga maior sit: nõ ut illi putant ut cũ duobus pares casus euenerit: is mõ ægritudĩe afficiatur: cui ille necopiatus casus euenerit. Itaqꝫ ducũtur nõnulli ĩ mœrore: cum de hac cõi omniũ: cõditionẽ audiuissent: ea lege nos esse natos: ut nemo imperpetuum esse posset expers mali grauius ẽt tulisse. Quocirca Carneades: ut uideo nostrũ scribere Antiochum: reprehendere Chrysippum solebat laudãtem euripideum carmẽ illud. Nemo mortalis est quem non attingat dolor: morbusqꝫ Multi sunt humandi liberi: rursum creandi. Morsqꝫ est finita omnibus: quæ generi humano angorem neqꝫ quam afferunt reddenda est terræ terra. Tum uita omnibus metenda: ut fruges sic iubet necessitas negabat genus hoc orationis quicquã omnino ad leuandam ægritudinem pertinere. Id enim ipsum dolendum esse dicebat: quod in tam crudelem necessitatẽ incidissemus. nam illam quidem orationem ex commemoratione alienorum malorum ad maliuolos consolandos esse accõmodatam. Mihi uero longe uidetur secus nam & necessitas ferendæ cõditionis humanæ quasi cum deo pugnare cohibet admonetqꝫ esse hominẽ. quæ cogitatio magnopere luctũ leuat: & enumeratio exemplorum: non ut animum maliuorum oblectet. affertur. sed ut ille qui mœret

nium conſiliorum atq; factorum: cenſet exempla: ex ſummorū hominum factis petenda eē: quærimus.n. non cur factum ſit qppiā: ſed a quo factū & clari hoīs: exemplum nobis ꝓ rōne eſt. Nec coherere: pſtat i translatione putridi ruentiſq; edificii: quod male coagmentatum nō coheret: ſed hiat ac fatiſcit: in quo oīs fultura diducitur: niſi ſtabilimentis fulciatur. λυπῆν. λυπούμενοι. græco ſermone dr̄ triſtior: λυπηρός triſtis. λύπη triſtitia & dolor: chryſippus ille in familia ſtoica famigeratus etymon ſubtiliter ueſtigauit huiuſce uocabuli exiſtimauitq; dici λύπην p lr̄æ immutationē quaſi λύσιν: quæ ſolutio ſignificatur tanq̄ egritudo ſiue triſticia hoc eſt λύπην ſit ſolutio: & diſtractio totius hoīs: hoc idem ſētit Plato in cratylo: cū ait lyppe.i. dolor & triſticia a dialyſeos.i. diſſolutiōe corporis trahi uī. Nā in huiuſmodi paſſione corpus diſſoluit græce quoq; ania uocaſ triſtitia. Algedō, cruciatus: odie dolor: achthedon meror & langor. Perferſ patienter toleratur: qd̄ teſtimonio ē opiniōis eē nō naturæ. Ferre illud egre: ſi pſona nobis cara ac nexu ſanguinis coniūcta morit: opinamur officioſum eſſe & conueniens: ut doleamus illachrimemus demonſtremus nos id egro aīo ferre: & ex hac opiniōe: tāq; id faceſ rectū ſit & id oportcat: mœremus & i luctu ſumus. Pædores muliebre: ſordes: illuuies: ſqualores: ut ſupra docuimus: potes ſeiuncti legeſ pedores: ut colon ſubſequat: muliebres lacerationes genaꝝ: qd̄ mulieribus i luctu reſtificādo ſolet eē familiariſſimū. Vn̄ lata lex.xii. tabulaꝝ ē q̄ uetaret genas a fœminis carpi & lacerari: cuius habita ē mentio i ſupioribus. Pectoris pcuſſiōes: Vir. expſſit utrūq; illo uerſu. Vnguibus ora ſoror fedans & pectora pugnis pcuſſiones pectoris dicūtur planctus & plangere ē pcutere ē Luca. Exigit ad ſeuos famulaꝝ brachia plāctus. Et mox paulo plancti liuentes atra lacertos. Itē ſilius. Liuentia plāctu brachia: apd̄ Oui. plāgebāt corpore terrā: apud catullū: plāgor ē ꝓ plāctu & pcuſſione ſic ſcribēte, pcedūt leuiterq; ſonāt plāgore cachini. Fœminū. coxaꝝ: femē ē ꝓprie iterior ps femoris: qd̄ euidēter oſt̄dit Pli. cū ait in .xxyiii. fœmina atteri ꝓaduriq; eqtatu notū eſt: femora.n. iteriora eqtando atteruntſ: nō exteriora: hinc oppido q̄ elegans uocabulū finxit nouator uerboꝝ Apu. nr̄: q interfemineū dixit locos muliebres: ueluti poſitos īter femina & coxas interiores: grāmatici qdā tradunt nō īueniri femen caſu recto: ſed ab eruditis uſurpaſ: nō tā p̄cīdas gramaticales ꝓceptiones q̄ elegantiā nitoreq; ſectantibus. Agamēnon homericus: apud homeꝝ in.x. iliados inducitur Agamēnō: q ex mœrore ſomnū capere nō poterat cæteris gratā qetē carpentibus qui ſuſpirans gemēs oculos ad cœlū tollens utraq; manu capillū radicitus diſcerpebat. Idem actiāus: ab actio poeta itroductus i tragedia cui titulus eſt agamēnon. Idētidē: frequēter. Illud bionis. bion phs boryſthenites fuit: q ad eū qui fūdos ſuos in gluuiæ uocauerat: terra inqt amphiaraum abſorbuit ſed terrā tu: hic mō oēs eſſe ſacrilegos: argumentis colligebat. mō neminē: qſqs: id qd̄ deoꝝ ē ſuſtulit ſacrilegus eſt oīa aūt deoꝝ ſūt: qd̄ qſq; et go tollit: deoꝝ quoꝝ oīa ſunt: ergo qſqs tollit aliqd ſacrilegus eſt: deinde cū effringi tēpla iubet: dicit nullū ſacrilegū eē: qa qd̄ ſublatū eſt ex eo loco: q deoꝝ erat in eū transferſ locū: q deoꝝ eſt. Perinde: ita: alias pariter: alias multum: alias perinde ac perinde atq;: pro tanq̄. Regē agamēnonē: q rex regum dictus: eſt quē homerus ποιμένα λαῶν.i. paſtorem populorum appellat. Quaſi caluitio: facete: id.n. magis mœrorem auget & dolorē q̄ leuet cum capilli euelli non poſſint ſine cruciatu. Auguſtinus aliqn̄ ex īprouiſo interueniēs oppreſſit ornatrices filiæ iuliæ q̄ illi præmaturos acnos uellebāt. Interrogauitq; filiam: utrū poſt aliqd̄ annos cana eē mallet: an calua: & cū reſponderet ſe canā eē malle: ſic illi mēdaciū obiecit: quid ergo iſtæ caluā tā cito faciūt? Rōani colebant uenerem cognomento caluam: nā cū urbe a gallis capta obſeſſi in capitolio ex mulieꝝ capillis tormenta feciſſent edem ueneri caluæ conſecrarūt: caluitiū uni tm̄ aīaliū hoī ē: ut inquit Pli. in commentariis ſuetonii plura de cauſis caluitii: & de cotu is caluis: q græco uocabulo noīantur phalacrocoraces. Myconii populi iſulani caluitio inſignes gignūtur: ibiq; omnes calui ſunt. Vnde prouerbium græcum φαλακροὶ μυκόνιοι, hoc eſt calui Myconii. Et dixit Lucilius Myconi omnis calua iuuentus

ferendum ſibi id cēſeat: quod uideat multos moderate & tranquille tuliſſe. Omnibus enim modis fulciendi ſūt qui ruūt: nec coherere poſſunt ꝓpter magnitudinem ægritudinis. Ex quo ipſam egritudinē lypin Chryſippus: quaſi lyſin.i. ſolutionem totius hoīs appellatā putat quæ tota poterat euelli explicata ut principio dixi: cā egritudinis: Eſt enī nulla alia niſi opinio: & iudiciū magni preſentis atq; urgentis mali. Itaq; & dolor corporis: cuius ē morſus acerrimus pſertur ſpe propoſita boni. Et acta ætas: honeſte ac ſplendide tantum fert conſolationem ut eos qui ita uixerint aut non tangat ægritudo: aut leniter pungat aī dolor: ſed ad hanc opinionē magni mali cum illa eriā opinio acceſſerit: oportere rectū: eſſe & ad officium pertinere: ferre illud ægre: quod acciderit: tum deniq; efficitur illa grauis ægritudinis perturbatio: Ex hac opiniōe ſūt illa uaria & deteſtabilia genera lugēdi: pedores muliebres lacerationes genaꝝ. pectoris feminum capitis pcuſſiones hinc ille. Agamēnon hōericus. & idē Acianus ſcindens: dolore idētidem intonſam comam. In quo facetum illud bionis perinde ſtultiſſimū regē i luctu capillum ſibi euelleſ quaſi caluitio mœror leuareſ ſed hæc faciūt opinantes ita fieri oportere. Itaq; &

Lypæ
Lyſis
Ania
Algēdon
Odine
Achthedon
Pedores
Plāctus pcuſſiones
Plāgere
Plāgor
Femen
Interfemineū
Agamēnō ſcindens comā
Bionis dictū i gu
Jonem
Oēs facrilegos eſſe
Nullū eē ſacrilegū
Perinde
Paſtor populorum
Calui uel
lebant iu
liæ
Venus calua

Decem Oratores athenis
Demosthenes
Eschines
Verba eschinis
Priuatī malus: nū q̄ publice bonus
Iacula oratorum
Fulminat orator
Caligulæ solatiuū ī luctu alea
Pulchra de bellorophonte
Solitudo bellorophon.
Correctus locus & explicatus
Cāpus aleus erraticus
Locus ouidii
Niobe lapidea facta
Nūerus niobes filiorum
Mater obmutuit uiso stupro filiorum
Sypileia
Lachrymis dies unus dādus

Aeschines in demosthenē: Decem oratores simul athenis una ciuitas tulit: quorū longe priceps demosthenes ac pene lex orandi fuit plenior eschines & magis fusus plus carnis hñs minus lacertorum hic in oratiōe illa luculenta quam scribit contra Cresiphontem atq; demosthenē: acerrime acusat Demosthenem qd' die septimo post mortem filiæ ante lugendi tps impletum ante iusta perecta coronatus & ueste candida indutus hostias immolauerit cum illam amisisset: quæ prima & sola patrem ipsum nuncupabat. Ibiq; rhetoricatus eschines pandit uela eloquentiæ: & fulmina oratoria iaculat' cuius uerba supscripsi: q̄ sunt hæc q filios odit & malus est pr̄ nunq̄ bonus populi gubernator esse pōt: nec is q carissima & familiarissima corpa nō diligit & fouet unq̄ nos alienis pluris existimabit nec q priuati est malus nunq̄ publice bonus eē pōt nec q domi est iprobus in macedonia atq; in legatiōe ,pbus foret nō.n. mores sed locū mutauit: hactenus eschiēs: cuius uerba apte declarāt hoīem rhetorice copiose sententiose se īuectū eē ī Dēosthenē ī obitu filiæ nil mœrētē. Verba cōtorquet iacula tela oratorū sūt uerba ac sñiæ qbus aduersarios fodiūt & iugulū ut dici solet petūt Martiāus capella īstar inqt Iouis rhetorica pr̄ fulmina iacularī: hinc trāslatio illa apud satyrographū speciosa: q̄ ueniāt diuersa a pte sagittæ in prio de oratore qd inqt tā necessarium: q̄ tenere semp arma qbus uel tectus ipse esse possis: uel ,puocare īprobos uel te ulcisci lacessitus. Scribit Quin. M.T. in cā cornelii: armis fulgientibus esse prelīatum. pericles dictus est orādo fulgare tonare cūcta permiscere.

Aeschines ī Demosthenē īuehitur: quod his septimo die post filie mortem hostias īmolasset. At quā rhetorice: q̄ copiose: quas sñias colligit: quæ uerba cōtorquet: ut licere qd uis rhetori intelligas. Quæ nemo probaret nisi īscitum illud in animis haberemus. Omnis bonos īteritu suorum quā grauissime mœrere oportere. Ex hoc euenit ut in animi doloribus: alii solitudines captent ut ait Homerus de bellorophonte. Qui miser in campis mœrens errabat aleis. Ipse suum cor edens hoīum uestigia uitās. Et Niobe fingit' lapidea propter æternū credo ī luctu

Solitudines captēt: ipse Cice. mœrore exilii confectus sic scribit ad atticum: odii celebritatē fugi hoīes lucem aspicere uix possum: testaturq; solitudinem sibi fore non amaram. Caligulæ romani principis sororem mortuam lugentis solatium animi fuit alea. Qui miser in campis. Bellorophontes: cui dii dederunt καλλος και ηνορεην ερατεινην. i. pulchritudinem & fortitudinem: amabilem: insimulatus falso est ab antia uxore præti siue sthenobea apud ipsum prætum: quod eam nolentem constuprare ui uoluisset. Ex quo prætus i dignatus eū perdere destinauit: misitq; cum codicillis ad eum ien regem lyciorum: quibus eius mors cōtinebatur: hinc illud plautinum ex bacchidibus: bellorophontem iam me tuus fecit filius. Egomet tabellas detuli ut uincerer: itaq; bellorophontes cum tabellas regi obtulisset: primo iussus: aduersus chymerā: mox aduersus solymos: tertio loco contra amazones depugnare: semper cum uictoria rediit; uñ rex cognosces bellorophontem haud dubie diuinum esse: illi uxorem dedit filiam cum dimidio regni: ex qua tres liberos sustulit. ισανδρον τε και ιππολοχον και λαοδαμειαν. post autem diis factus inuisus filiis orbatus: errabat solus in campis solitudinem captans consortia hominum fugiens. Quod Hmerus græcis uersibus duobus sic expræssit. ητοι ο κατ πεδιον τοαληιον οιοσ αλατο. ον θυμον κατεδων. πατον ανθρωπων αλεεινων. quos Cice. in latinum uertit: qui in omnibus codicibus sic leguntur; q miser in campis mærēs errabat alienis. Ipse suū cor edens hoium uestigia uitans: nec ullus fere ē: quin ita legat: qui existimet sensum esse planū & apertum sed cum primus uersus ultimo pede claudicet; quod satis liquet. Curiositas; quæ cuncta uestigat me cōmonuit recurēdū esse ad archetypon græcum unde ista fluxerunt. Itaq; pensitatis diligenter homericis carminibus censeo pro campis alienis: ut legas campis aleis: græce. n. sic scribitur. κατ πεδιον τωαληιον οιοσ αλητω. i. campum aleum solus errabat. αληισ. autem. i. aleos: græco sermone dr̄ erraticus: ut intelligamus campum illum aleion. i. erraticum ab erroribus errātis bellorophontis. Cognominatum fuisse: & ita ītegro sensu græco perfectisq; numeris latinus uersus leget' de græco factus. Qui miser ī cāpis mœrens errabat aleis: huic sñiæ accōmodari non absone posset illud nasonis ex deuotario carmine in ibin: quiq; ab equo pceps alienis decidit aruis. Nam cum hoc uersu significetur bellorophontes: possemus non īscite legere: quiq; ab equo preceps in alienis decidit aruis; ut tā apud Ouidium: q̄ apud Ciceronem dictio subdicticia quæ est alienis obrepserit ,p aleis; fuit operæpretium emaculare codicem ciceronis: & maculas inueteratas eluere ut ita suus ille nitor sua sinceritas illucescat. Niobe fingit' lapide: q signorat niobē ex dolore dici a poetis demutatum esse in statuā lapideā cum ex fecundissima matre ad orbitatē redacta extinctos uidisset filios filiasq; oīs quos apollo & sagitis cōfixerāt: ī prio ,ppertii cōmētario ānotauimus diuersitatē fabule sup nupo niobe filiorū. Nā hōerus pueros puellasq; eius bis senos dicit fuisse: sapho bis nouenos: bacchilides & pīdarus bis denos. Euripides bis septenos: quē secutus est Oui. noster interprætantur nioben fingi lapideam: propterea qd' ex nimio dolore attonitā obmutuit: ac ueluti lapidescens malis diriguit. sicut olim mater cum filii filiæ stupro īteruenisset: iopinati monstri pcusa cōspectu. Et ī p̄sens tps ad idignandum & ī posterum ad loquendū obmutuit: a statio ī siluis sypileia mater dicta niobe: qm̄ fata saxea turbie uenti ī sypilum patriam rapta est: ubi fixa cacumine mortis liqtur & lachrymis ē nunc marmora manant. Dixit tamen Homerus ī uigesimo quarto. illiados. Nioben post funera natorum & lachrimas eodem die de cibo cogitasse. quo exēplo maximus poetarum demonstrauit ius flendi in unum dum taxat diem esse constitutum.

Hecubam

Hecubam in canem græci Latiniq; scriptores hecubam prædicant ex dolore impatibili post cladem exi- Hecuba in
tiumq; patriæ ac suorũ. post exoculatũ polymnestra conuersam esse in canem: unũ eius sepulchrum dictũ canem
est cynossema: de quo plinius. Cynossema ita uocatur hecubæ tumulus: quod significauit Ouidius cũ ait i
xiii. Latrauit conata loqui: locus extat & ex re nomen habet. Nam cynossema græco sermone dicitur canis Cynos-
sepulchrũ: de quo Solinus. sigeum asię. In quo tumulus est cynossema dictus hecubæ sepulchrũ. De hecu sema
ba in canem transfigurata ait Iuuenalis. Sed torua canino latrauit rictu. quæ post hũc uixerat uxor. Apud Ennii

silentium. Hecubam autem putant propter animi acerbitatem quandam & rabiem fingi ĩ canem esse conuersam. sunt autem alii quos in luctu cũ ipsa solitudine loqui sæpe delectat: ut illa apd Enniũ nutrix. Cupido cœpit miseram nunc me ꝓloqui cælo atq; terræ Medeæ miseras: hæc omnia uere: recta dbita putantes faciunt in dolore. Maximeq; delectãtur hoc quasi officii iudicio fieri. Quod si qui forte cum in luctu esse uellent: aliquid fecerunt humanius: aut si Hilarius locuti sunt reuocant se rursus ad mœstitiam: peccatiq; se insimulant quod dolore intermiserit. Pueros uero matres: & magistri castigare etiam solent: nec uerbis solum: sed etiam uerberibus: siquid ĩ domestico luctu hilarius ab iis factũ ẽ. aut dictũ: plorarẽ cogũt. Quid ipa remissio luctus: cũ e st cõsecuta intellectaq; ẽ nihil proficí mœrẽdo: Nõne res dclarat fuisse totũ illd uolũtariũ: Quid ille terẽtiãus ipse se puniẽs ἑαυτὸν τιμωρούμενος. decreui tantisper me minus iniuriæ Chremes meo gnato facere: dũ fiã miser. Hic decreuit ut miser sit. Nũ quis igit̃ quicquam decernit inuitus? Malo quidẽ me quouis dignum deputem. Malo se dignum deputat nisi miser sit. Vides ergo opinionis esse nõ naturæ malum. Q uid quod res ipsa lugere prohibet. ut apud Homerum quotidianæ neces interitusq; multorum sedationem mœrẽdi afferunt: apud quẽ dicitur ita. Namq; nimis multos atq; omni luce carentes Cernimus: ut nemo possit merore uacare. Quo magis ẽ æquum tumulis mãdare peremptos Firmo animo. & luctũ lacrimis finirẽ diurnis. Ergo in potestate est abiicere dolorem cum uelis tempori seruientem. An est ullum tempus: quoniam quidem res in nostra potestate: est cui nõ ponendæ cu

Enniũ nutrix signat fabulã titulo medeã medea
quã scripsit Ennius: cuius testimonio sepe
grãmatici utũt̃: ꝺ qua Mar. tullius i pirmo
de finibus. quis etiam tam inimicus pene no
mini romano est: qui Ennii medeã spernat
inducebat̃ nutrix medeæ apd Enniũ miserias alumnæ proloquens in solitudĩe: cuius
hæc sũt uerba. cupido cepit miseriã. eadẽ
nutrix inducta ẽa seneca in medea. cõsimiliter Propertiũ poetã delectat in solitudĩe
eloq suos dolores amatorios. sic. n. iqt. hæc
certe deserta loca & taciturna querẽti: & uacuũ zephiri possidet aura nemus: hic licet
occultos ꝓferre impune dolores: si mõ so-
la queant saxa tenere fidem. Peccati se in- Insimulãt
simulãt: se ipsos accusãt tãq peccauerint: si Insimula
ĩ luctu aliqd fecerint dixerintq; hilarius le- tio
tiusq; insimulare est accusare: quod cũ gẽnitiuo copulatur: plautus. Insimulabit eã ꝓ- Hilare
bri. Insimulatio ut docet dõatus est & falsi scere
& ueri criminis incusatio. Hilarius: letius: Hilari
amenius: iocundius: hilarari: & hilarascere tudo
ẽ iocũ dari. hilaritudo dicta ab antiqs ꝓ hi- Hilaria
laritate. Antiq diem equinoctii uerni colẽ- dies
tes hilaria appellarũt: ut docet Macrobius
quo exordiũ letitiæ celebrat̃ quo primũ
tempore sol diem longiorem nocte protẽdit. erat autem ad octauum calẽ. aprilis de
hilaribusq; meminit Flauius uopiscus. In
aureliano: qbus oĩa festa & fieri debere &
dici tradit. Nihil profici mœrẽdo: nostris E autõti
mederi si malis possent lachryme: lachrymas emeremus auro: ut iqt menãder. Mœ- morrume
ror & dolor nihil proficiũt lugentibus. cũ nos
fata sint inexorabilia. & quod factum ẽ am
plius fieri infectũ nõ possit. ἑαυτὸν τιμωρούμενος. notissima est terentiana fabula. hoc
titulo quo significatur se ipsum puniens siue excrucians. Nam inducitur senex menedemus semetipsum crucians dum in fũdo
fodit. arat aut aliqd facit sine laxamẽto ob Tantisp
filium adolescentulum amandatum qui in
asiam ad regem militatũ abiit patem æruositatis impatiẽs: de quo Ora. in sermonibus: Ita ut pater ille: terẽtii fabula quẽ nato miserũ uixisse fugato ĩducit: nõ se prius
cruciauerit atq; hic. Chreme: uocatiuus casus est siue salutatorius: loqt̃. n. menedemus cũ chreme teuicino. Decreui: cõstitui qd' est uoluntariũ. Tantisper: tã diu: postulat ãr post se hæc ꝑticula. dũ uel donec: ul' quoad: ut Cice. in carcerẽ ductus ut ibi eẽt tãtisper dũ culeus cõpararet̃. Au. gelius. eo cõsilio ut uiueret qdẽ tantisper: quod fieret permutatio apud Liuium tantisper absolute positum ẽ. ꝑ interea: siue tãtum modo sic. n. scribit in prĩo; tũ id imperiũ et ad puberem etatem incolume mansit tantisper tutela muliebri.
Malo quidem: uerba menedemi: qui putat se dignũ quocũq; malo: cum iniustitia sua se eiecisse filiũ miserum ex patria fateat̃. Namq; nimis multos: Versus homeri: qbus declaratur ex quotidiãis necibus fieri sedationem mœroris & pausam: & callum quasi obduci aduersus luctum. Vlyxes in. xx. iliados talia eloquitur. Ergo in potestate est: ex carmine Homerico ostendit. Marcus Tullius in potestate hominum esse abiicere dolorem cum uelint cum ille præceperit. Luctum lachrymis diurnis esse finiendum.

ræ ægritudinis causa seruiamus. Constabat eos q̃ concidentem uulneribus Cneum. Pompeiū uidissent: cū in illo ipso acerbissimo miserrimoq; spectaculo sibi timerent: q̃d se classe hostium circūfusos uiderēt: nihil tum aliud egisse: nisi ut remiges hortarentur: & ut salutem adipiscerētur fuga: posteaq̃ tyrum uenissēt: tum afflictari lamētariq; cœpisse. Timor igitur ab iis ægritudinē potuit repellere: ratio ac sapientia uera non poterit? Quid est autē q̃ plus ualeat ad ponendū dolorem: quam cum est intellectum nihil profici & frustra esse susceptum? si igiť deponi potest etiam non suscipi potest. Volūtate igitur & iudicio suscipi ægritudinē confitendū est. Idq; indicaē eorū patiētia: q cum multa sint sæpe perpessi facilius ferūt q̃equid accidit. obduruisseq; sese contra fortunā arbitrātur. Vt ille apd̃ euripidem: si mihi nūc tristi primū illuxisset dies: nec tā erūnoso nauigassem sola eēt: dolēdi cā ut iniecto equulei freno repente tactu exagitanē nouo. sed iā subiectus miseriī obtorpui. Defatigatio igitur miseriarum ægritudines cum faciat leuiores: itelligi necesse est non rem ipsam causam atq; fontē esse mœroris. Philosophi sūmi necdum tamen sapiētiā consecuti nondum intelligūt in sūmo se malo esse. sunt

Constabat eos: Pompeius cōscendens nauiculam paruulam a ptolemeo missam: ad uxorem filiumq; cōuersus sophoclem illud pronunciauit: quisquis ad tyrānum ꝓficiscitē. fit illius seruus: licet liber sit. ibiq; ab achilla & septimio interficitur. Annū agēs etatis: undesexagesimū: qui in morte nihil se ipso indignū: aut dixit aut fecit: sed tātū suspirans se ictibus præbuit: cornelia & cæteri ut aspexere cedem anchoris celerrie eductis effugerūt: uñ pelago altius petito. cū uentus uehemētior flaret: ab egyptiis ꝓseq̃, satagētibꝰ sese subduxerūt. plutarchus. Lucanus. cæteri tradūt ululatum maximū ad littus usq; exaudītum fuisse ab his uiso. Cn. pōpeii casu. Cic. uero ait eos nihil aliud egisse nisi ut remiges hortarenť ad remigandū. Demū ubi i tuto fuerūt lamentari cepisse. canit Lucanus. corneliā uisa coniugis nece delamentatā eē flebiliter & lachrymosæ mox caput ferali amictu obduxisse: & in cauernis nauigii tenebrosis delituisse. Dein cū peruenisset ad littus afrianū ubi erat cato luctum esse factum exēplo carentē: nulliq; euo cognitū. Ibiq; manibus pompeii parētatū. Classe hostiū: egiptiorum.

Timor ab his. sensus ē. si i pōpeiāis. timor & pauor expectorare potuit dolorē: & repellere tristitiā: tanto magis hoc sapiā efficere poterit. Nihil ꝓfici. sepe dictum ē lachrymas & luctus inefficaces esse & nihil prodesse ad iacturam sarciendā. Facilius ferūt: multi occalescūt: obdurescuntq; ex diuturnis malis ad ferenda æquo aīo q̃cūq; aduersa contigerit. Si mihi nūc: carmē euripidis poetæ: latinitate donatum a M. Tullio quo theseus opinor inductus: q̃riť de fortūæ cōtinēter urgentis iniq̃tate ptinacissima: q̃res obduxit callum cōtra sensum doloris. cōsuetudo .n. malorū & defatigatio egritudinū ui doloris & egritudinū facit leuiorē. Illuxit: apparuit: fulsit: Agrenus grāmaticus. Eluxit q̃ luctū deposuit: Illuxit cum lumē apparuit. Salo erūnoso mari referto erūnarum piculorūq;: Cato portustriū rerū pēitētia ducebať: primū si mulieri arcana credidisset. Secūdū si aliquo itinere nauali trāsmisisset: quo pedibus ire potuisset. Tertiū si q̃ dies p incuriā desidiamq; effluxisset. Terētianus sosia fortunatū uocat: q̃ nūq̃ ingressus est mare. Plautinus senex uitam maritimā reformidat: alter apud eū dē plautū in trinūmo salsipotēti & multo potēti neptūno grās agit q̃d euaserit illū spurcificū imanē intolerandū & uesanū deluctatus erūnis maris: idē i rudente neptūnum esse dicit balneatorē frigidū: qui ex insulsis salsos facit: qui salsam ꝓbet potionē & frigidā. Interrogatus Anacaharsis utrū plures eēnt uiuentes an mortui: quo inquit i loco collocas nauigātes: quo dicto scite significauit nauigānū uitā nō esse uitalem. Ego quoq; memor maritimarū erūnarū olim feci qd' plato: q cū i equū ascēdisset subito descendit. ueritus ne equi ferocitate raperet: sic & ipse conscendi equum ligneū ex portu anconitano orā soluēs: cū iā per equor cerulū uectarer repente remigē rogaui: ut me aīal terrenū restitueret terræ: & ita e uestigio descendi ueritus salsas salsipōtetis portiōes. Iniecto equulei freno: sicut nouellus equuleus. hoc ē pullus equinus adhuc p etatem insolēs frenoꝝ ac tyro exagitaē cōcutituq; solo tactu freni. sic hō dolore exagitaē ex dolēdi insolētia: ubi uero assueuit erūnis obtorpet: facitq; q̃d equus iā edomitus: q frenū mordet & seruitio hoīs assuescit: & domiturā facile fert: & ad obsequiū habilis reperiē: equus bimus: ut docet Columella ad usum domesticū recte domaē. Certaminibus āt expleto triennio. Annotandū obiter q̃d annotatu dignū est: si masculum eq̃num fetū ꝓgenerari uelis. sinistrū testiculum admissarii lineo funiculo obligat: si feīam uero dextrū. sicut ꝓcepit d̄mocritus phisicus: q idē i oībus pene pecudibus faciēdū cēset. M.V. suadet frenos i eq̃lis suspēdēdū ut oculi equuleoꝝ cōsuescāt uidere coꝝ faciē: & e motu crepitus audire: cū iā ad māus accedere cōsueuerit. Interdū īpōere his pueꝝ. Equuleus dr̄ pullus equus & nouellus diminutiuū ab equo ut docet priscīāus in .iii. M. Tullius in uerrinis. his equitabit equuleis: dicitur & equuleus. M.V. hosce item. ut equulos. & edurunt & alunt. Idem ait equulū post annū & sex menses domari posse: ab eq̃ fit equula. Plautus adhinnite equulam possum ego hāc: equile dr̄ stabulū equoꝝ: sicut bubile boum. caprile caprarū. Edilia dixit Ora. pro stabulo edorum. In summo se malo eē: hoc facete dictū ex opinione stoicorū: qui dicunt insipientes eos & miseros: qui sapiētiā ad perfectū non sint cōsecuti

Quisquis ad tyrānū it fit seruus
Nex pōpeii
Cornelia delamētata
Expectorare tristitiā
Occallescunt ad mala
Illuxit
Penitentia catonis
Mare erūnosum
Salsipotēs
Balneator frigidus
Scitum anacharsis
Oli conscendi nauim & descendi
Frenū mordet
Si masculum pecus habere uis
Equuleus
Equulus
Equula
Equile
Bubile
Edilia

cuti.insipientia autem est summū malum.Dicebat.n.socrates unicum esse bonum scientiam: malum uni
cum imperitiam.Ergo phi:qui nō sunt plene sapientiā consecuti: sunt insipientia & consequenter in summo
malo:& tamen non lugent:cum alii lugeant:ex minoribus malis: dogma stoicorum est:eos qui natura do
ctrinaq; longe ad uirtutē processissent:nisi eam plene consecuti essent.sūme esse miseros:neq; inter eorum
uitam & improbissimorum quicq̄ omnino interesse:ut plato tan..us ille uir si sapiens non fuerit nihilo me
lius q̄ quiuis ꝓprobissimus nec beatus uixerit.Merito itaq; M.Tullius in oratiōe ꝓ munera facetissime lu

dogma
stoicoꝝ
ridiculū

enim insipientes: neq; insipientia ullū maius malū
est:neq; tamen lugent. Quid ita? quia huic generi
malorū nō affigitur illa opinio: rectū esse & æquū
& ad officiū ptinere: ægre ferre q, sapiēs nō sit. Q đ
idē affigimus huic ægritudini: i qua luctus inest: q̄
oium maxia ē. Itaq; Aristo. ueteres philosophos ac
cusans: q existimauissent philosophiā suis ingeniis
esse perfectā: ait eos aut stultissimos aut gloriosissi
mos fuisse. sed se uidere q, paucis annis magna ac
cessio facta est: breui tempoř philosophiā plane ab
solutā fore. theophrastus āt moriēs accusasse natu
rā dicit. q, ceruis & cornicibus uitā diuturnā: quo
rum id nihil interesset: hominibus: quorum maxie
interfuisset: tā exiguam uitam dedisset: quorum si
ætas potuisset esse longinquior. futurum fuisset: ut
omnibus perfectis artibus omni doctrina hominū
uita erudiretur. Querebatur igitur se tum cum illa
uidere cœpisset extingui. Quid ex cæteris philoso
phis? nonne optimus & grauissimus quisq; confite
tur multa se ignorare: & multa sibi etiam atq; etiam
esse discenda. Neq; tamen cum se in media stulticia
qua nihil est peius hærere intelligāt: ægritudie pre
muntur. Nullam.n. admiscetur opinio officiosi do

sit doctrinam ac dcreta stoicorū. Huic ge
neri malorum: nō plene sapiētiā percepis
se. Aut stultissimos: Lactātius libro tertio
meminit hoꝝ uerborum huiusq; sniæ. ubi
uerū ē inqt stultissimos fuisse q putauissēt
ingeniis suis perfectam eē sapientiā; sed ne
ipse quidē Arist. satis prudēter: qui aut ue
teribus ceptā: aut a nouis auctā aur mox a
posterioribus pfectū iri putauit. nūq̄.n. po
test.n. inuestigari: qđ nō p suā uiā queritur.
Paucis ānis accessio: seneca. mundū inquit
sunt mille anni ex quo initia sapiētiæ nata
sunt: multis ergo seculis hūanū genus sine
rōne uixit. Theophrastus accusasse natu
rā. Mihi iusta sane uideť q̄rela hæc & ac
cusatio theophrasti & quæ cunctos littera
tos deceat. qđ.n. si dicere fas est: sibi uoluit
illa parens rerum opifexq; naturæ: cū đdit
ceruis. coruis. cornicibus. elephantis: uitam
diuturnam: hominibus tam exiguam: cū
tribuit. brutis animantibus annosa secula:
nobis uix uitæ gustatum indulsit; quorū
maxie iteresť diutissime uiuere: ut doctri
næ oēs ut artes ad pfectum perduci possēt
annorū lōginquitate: quod si primigenii il
li hoīes uixerūt ut ferť ānorum milia: cur
in pñtia non uiuimus tā lōgiturni. cur fa
cta est ætas nostra deterior. qđ deliquit qđ
peccauit ipa posteritas. ut nō eodem diutur
næ uitæ beneficio perfruať. Credamus ue
rum esse illud manlii: idē semper erit: q̄n
semper fuit idē: scribit Iosephus libros pri
mo antiqtatū uetustissimos illo hoīes pri

Initia sa
piētie non
uetusta
Querela
theophra
sti
Accusāda
natura
Primige
nii
Poly
chronii

migenios. ideo tā diu uixisse: primo q, eis pabula oportuniora melioraq; ad maius tempus præparata extite
runt: deinde propter uirtutes & gloriosas utilitates quas iugiter p scrutabanť: idest astrologiam & geome
triam. Deus eis amplius uiuendi solatia cōdonauit: quæ nunq̄ ante addiscere potuissent. Nisi sexcētis ui
uerent annis per tot enim annorum curricula magnus annus impletur. Ceruos autem uiuaces esse tradunt
scriptores. Hesiodus cornici nouē nostras attribuit etates: quadruplum eius ceruis. id triplicatum coruis.
Verba Hesiodi hæc sūt. ελαφοσ δε τετρακορωνοσ τρεισ δε ελαφουσ ο κοραξ γηρασκεται. uita ceruis ut plinii
uerbis utar in confesso longa est: post centū annos aliquibus captis cum torquibus aureis: quos Alexander
magnus addiderat: adoptis iam cute magna obesitate: febriū morbos nō sentit hoc aīal quin medeť huic
timori: quasdā nos principes feminas scimus omnibus diebus matutinis carnem eam degustare solitas: &
lōgo euo caruisse febribus. hactenus plinius: hinc satyrico poeta. Ceruina senectus: dicta pro diurina & ui
uaci subulones ceruos appellant: quibus simplicia sūt cornua: de uita cornicū diuturna dictum est in prīo
cōmentario. Querebať: lamentabať Theophrastus. Officiosi doloris officiosum doloreu significanter
eum dicit: qui prius est; ex iusta causa sumitur: & cuius probabilis ratio reddi potest. officium eum ab effi
ciēdo dictū: quod efficere unumquemque conueniat pro conditione personæ. Nam officium appellamus
quod ratione actum sit; ut docet Marcus. Tullius in tertio de finibus. Non putant lugēdum uiris. Seneca
uiris nullum legitimum lugendi tempus constitutum esse tradit: quia nullum ē honestum: cum ānum se
minis ad lugendum maiores instituerint; non ut tamdiu lugerent sed ne longius. Laudant luculēti scripto
res institutum illud massiliensiū quo sine lamentatione sine planctū cadauera efferuntur: luctus funeris
die domestico sacrificio: cōuiuioq; necessariorū adito finitur: Lycurgus in rebus funebribus. ανειλε ταπεν
θηκαιτουσ οδυρμουσ. idest sustulit luctus & lamentationes. Quintus maximus: Cato in libro de senectu
te multa ait se præclara in quinto maximo cognouisse; sed nihil est inquit admirabilius q̄ quomodo ille
mortem. M. filii tulit clari uiri & consularis. est in manibus uiri laudatio: quam cum legimus quē philoso
phum non contemnimus. Possidonius refert hunc fabium cūctatorem a romānis clypeū uocitatū: ꝓpterea

Causa
lōgioris
uitæ
Viuax
Coruus
caro ceruī
na expul
trix febriū
ceruina se
nectus
Subulones
qui
Officio
sus dolor
Officiū
Annus
ad lugēdū
feminis
Luctus
Dialis
massili
ensium

Fabius mortē filii tulit firmiter
Clypeus romanus
Pater laudauit filiū defunctū
Quatuor filii emylio
Mors filiorum septē diebus
Verba pauli Emylii
Cato fortiter tulit obitum filii
Cato filiū & uxorem interemit
Phassæ palūbi
Nesso trophi quid
Cicero patiens doloris
Oppressus dolore
De obitu matris meæ
Probitas matris
Mores materni
Castorea nomē matris ī uiduitate permansit
Dies mortis maternæ

quod eo tanquam clypeo romani tegebantur ab impetu hostili. de eo dixit Hānibal: & romāi suum habēt Hannibalem. Refert Plutarchus: cum fabii filius diem obiisset: eum pro dignitate optimi patris calamitatē orbitatis cōmodissime tulisse: ipsumq; in foro filium defunctum oratione funebri ex more laudauisse.

Qualis lucius paulus: scribūt Valerius maximus: seneca: plutarchus. Emylio paulo quatuor fuisse filios mares: ex qbus duos iure adoptionis in corneliam fabiāq; gētem transtulit: duos quos sibi seruauerat extulit: quorū alter quinto ante triumphum paternum die. alter tertia post triumphum die expirarunt: itaque q ad donandos usq; liberos habūdauerat is ad orbitatē repente adactus est. quē casū robore aī incredibili sustinuit. In tantum ut populum ipse ob id ingemiscentem cōdolentemq;: magis consolaretur: q̄ ipse foret cōsolandus: qui in ore ne; quam apud populum habuit sic locutus fertur: cū i maximo prouectu fœlicitatis nostræ quirites timerē neqd mali fortuna moliret. Iouem optimū maximum: Iunonemq; reginā: & mineruam præcatus sum: ut si qd aduersi po. romano imineret. totum in meā domū cōuerteretur: q̄propter bene haber: annuendo enim uotis meis id egerunt: ut uos potius meum casum doleatis: q̄ uestrū igemiscerem. Qualis. Mar. Cato. Mar. Tullius i epistola ad seruium sulpitium: de his qui fortiter obitum filiorum tulerunt: sic refert. Quītus maxīus: q filium consularem clarum uirum magnis rebus gestis amisit. & Lucius paulus: qui duos septem diebus. & noster gallus. & Mar. Cato qui summo ingenio summa uirtute filium perdidit his temporibus fuerunt. ut eos ipsorum dignitas consolaretur. Mar. Cato apud ciceronem de catone hoc filio defuncto: sic inquit. proficiscar ad catonē meū; quo nemo melior uir natus est: nemo pietate præstantior: cuius a me corpus crematū: qd cōtra decuit ab illo meū & mox: quē ego meum casum fortiter ferre uisus sum: nō quod æquo animo ferrem; sed me ipse consolabar: existimans nō longinquum inter nos discessum & digressum fore: auctor ē plutarchus. M. Catonem. uxorē & filiū pdidisse inducta noua uictus & medicinæ formula. oleribus .n. & nessarū. phassarumq; ac leporis carne domesticos egrotos alebat: ut autem uerba græci scriptoris intelligas: quæ uisa sūt interpraetibus nō translaticia. phassæ dīr palumbi. nessi anates significantur: unde nessotrophiū apud. M. Varronem. & columelam dictum: quo anates clau: segregatim pascuntur. Natura affert dolorem. M. Tullius: qui iam copiose tam eloquenter tam magnificis uerbis affirmat dolorem esse in opinione nō in natura. cū solum uertisset exilii cā: cum amisisset filiam carissimā. succubuit dolori & egritudini. iacuit miseranter. tunc illi mœror omnem expectorauit sapientiam tunc animus dissensit a labiis: tūc scribens ad seruium sulpitiū. opprimor inqt & uix resisto dolori: idem alubi dixit. Cedo fortunæ & manū intollo. Et ita uirum philosophiastrum uel potius philosophū magnificis uerbis aduersus egritudines perorantē. oppressit tabificus mœror: docuitq; dolorem non opinabilem eē sed naturalē: hoc idē ego quoq; nuper expertus sum ex obitu matris optimæ carissimæq;: q̄ sicut uiuens mihi intra domesticos parietes sociantī erat maximū solatium: ita mortua maximo me dolore cōfudit: heu me miserum: hæc scribēs dolore diuel lor subit mentē recordatio affabilitatis dexteritatisq; maternæ. idētidē recursat mordax cura uideor uidere idolon. spectrumq; pientissimæ parentis qua nulla. uerum enim loqueris libere loquar sanctior nulla probior nulla religione præstantior fuit: erat prudens & circūspecta supra captum feminarū. Qui dixit nullū eē amorem indulgentiorem. q̄ maternum; ueridicus fuit. Deus bōc quāta me quanta fratres caritate amplexabatur: hilaris erat ubi nos hilaros uidebat: tristis ubi; subtristes. letitia eius ac tristitia ex filiorū uultibus pēdebat: nobis uicē patris matrisq; exhibēs. Namq; post mortem patris. Castorea: hoc .n. noīe mater nūcupabatur; decreuit sibi in uiduitate esse permanendum & cum in matrimonium a nobilibus uiris iterum peteretur; essetq; in ipso etatis suæ flore marito uiduata: mulier sancte pudica. filios pluris fecit: q̄ coniugales uoluptates. Itaq; me cum duobus fratribus: quorū alter maior natu est alter minor memorabili pietate sedulo aluit. p annos ferme. xxxy. bimulus enim patrem amiseram. O miserū & funestū illū diē atroq; calculo norandū: quo optimā. carissimam. dulcissimā parentem aspexi morientem. O diem: qui diuo petronio tutelari bononiensium deos es dicatus: te acerbū: te atrum: te omiosum semp habiturus sum: tu mihi id eripuisti: quod in uita erat iucundissimum. tu aliis festum genialem genialiter colētibus. me luctu & lachrymis repleuisti: tu me uulnere insolabili cōfecisti. At consolatores dicent senio cōfecta erat: iam sextum & sexagesimū etatis annum īpleuerat: iam satis diu uixerat. sunt ista quidem uera nec inficior; sed mihi parum diu uixerat. mihi īmaturo obitu rapi uisa est: acerba enim semper est bonorū mors etiam capularium: mœreo & quidem dolenter; q̄ optimæ parenti nullam solidam gratiam repēdere potui pro cumulatissimis beneficiis: quibus me semper indulgenter est prosecuta: dum iā maternis fungitur uicibus ac paternis. Denique efficit interitus optimæ matris, nunq̄ enim a me sine honoris noīe est nominanda: ut cognoscerem ac experirer affectum doloris esse potentissimum in natura nō in opinione collocatum. qui subinde me nolente ac reluctante uiolenter erumpit: cui resisti non potest: qui interdū imperiosissimus

loris. Quid qui non putant lugendū uiris? qualis fuit. Q u. Maximus efferens filiū consularem: qualis Lucius paulus duob⁹ paucis dieb⁹ amissis filiis q̄lis. Marcus Cato p̄tore designato mortuo filio. q̄les reliq quos in cōsolatiōe collegimus: qd hos alid placuit: nisi q̄ luctum & mœrorem esse non putabāt uiri. ergo id q̄ alii rectum opinātes ægritudini se solent dedere: id ii turpe putantes ægritudinē repulerūt. ex quo intelligitur non in natura sed ī opinione esse ægritudinem contradicuntur hæc. qs tā

riosissimus refringit repagula uirtutis: uixq; per oculos ac suspiria effusus interquiescit. Valeant phi cum uerbis suis magnificis prædicent non esse dolendum. Iactent gritudinem in opinione non in natura cõsiste re. Non credo non assentior: nec credidit nec assensus est is qui nunc apathiam maxime probat; & dolorẽ opinabilẽ esse audenter ac decenter affirmat. Nam ex morte filiæ oppressus a dolore est. Exciderũtq; di cta & præcepta. posthabitis aliorũ præceptis consolatoriis. Confugit ad domesticas medelas seq; ipm con solatus est composito libro de cõsolatione. meditor ipse quoq; condere libellum de consolatiõe: ut qđ ille

demens ut sua uoluntate mœreat: natura affert dolorem: cui quidem Grantor inquiunt noster cedendum putat. premit enim atq; instat: nec resisti põt. Itaq; cum Oileus illa apud sophoclem Telamonẽ aute de aiacis morte consolatus esset: is eum audisset de suo filio fractus est. De cuius commutata mẽte sic dicitur. Nec uero tãta preditus sapientia quis quã est: aliorum erumnam dictis alleuãs nõ idẽ cũ fortuna mutata impetum cõuerrat. clade subita ut frãgatur sua: ut illa ad alios dicta & p̃cepta excidãt. hæc cum disputant. hoc studẽt efficere nature obsisti nullo modo posse. Ii tamẽ fatẽtur grauiores ægritudes suscipi q̃ natura cogat. Quæ igitur est amẽtia ut nos quoq; idem ab aliis requiramus: sed plures sunt causæ suscipiẽdi doloris. Primũ illa opinio mali quo uiso atq; persuaso ægritudo insequitur necessario. Deinde etiã gratũ se mortuis facere. si grauiter eos lugeant. arbitrãtur. Accedit superstitio muliebris quedam. Existimant enim diis immortalib[9] se facilius satisfacturos: si eorũ plaga perculsi afflictos se & stratos esse fateantur. sed hæc iter se quã repugnant plerią; non uident. Laudant enim eos: qui æquo animo moriantur: q alterius mortem æquo animo ferant: eos putant uituperandos: quasi fieri ullo mõ possit: qđ ĩ amatorio sermone dici solet: ut quisq̃ plus alterꝝ diligat quã se. Præclarꝝ illud est & si queris rectum quoq; & uerum: ut eos qui nobis carissimi esse dbeãt: æque ac nosmetipsos amemus. At uero plus fieri nullo pacto potest. Ne optandũ qdem est in amicitia: ut me ille plusq̃ se amet. ego illum plusq̃ me. perturbatio uite si ita sit atq; officiorum omnium consequatur. sed de hoc alias: nunc illud satis est: non attribuere ad amissionem amicoꝝ miseriam nostram: ne illos plusquam ipsi uelint: si sentiebãt: plus certe quam nosmetipsos diligamus. Nam quod aiunt pleroq; cõsolationibus nihil leuati: adiungũtq; cõsolatores ipsos cõfiteri se miseros

fecit ex iteritu tulliolæ filiæ. id ego iustius faciam ex morte amantissimæ parentis: cuius iacturam grauissitũ fero: sed iã ad istitutũ redeamus. Cũ doloris tractatus refricuerit nõdũ obductas cicatrices. Oileus ille apud sophoclem: Sat notum duos aiaces nominitari. alterum oilei alterũ telamõis filium: quorum interitus quotidie ĩ ludis triuialibus celebraẽ: cum aiax oilei fulmie mineruæ naufragio extinctus expirauerit. Aiax uero telamonis sibi ex furore mortẽ cõsciuerit gladioque incubuerit sophocles induxit oileum cõsolationibus fouẽtẽ telamonẽ de morte aiacis. ipse paulo post cum audisset aiacẽ suũ cruciabiliter peremptũ eẽ fractus ẽ dolore: nã ut ait terẽtiana sentẽtia. oẽs cũ ualemus recta cõsilia egrotis damus: tu si hic sis aliter sentias. Nec uero: uerba sophoclis moralia & terẽtianæ sentẽtiæ: quam recitauimus cõgruẽtia. Gratũ se mortuis facere: Seneca elegãter mortuus inqt aut beatus aut nullus ẽ: beatũ deflere inuidia est. nullum đmẽtia. Supstitiõ muliebris: sicut religio deos colit. ita superstitio uiolat: quã docti nihil aliđ eẽ autumãt q̃ nimorẽ supfluum & delirum. ab aniculis dictũ: quæ multis supstites p etatẽ delirant & stultæ fiũt. M. tullius in secũdo đ natura deorũ. supstitiões ãniles appellat: atq; supstitiosum eẽ uini nomẽ ex eo dictũ. q qui totos dies præcabanẽ & imolabant: ut sibi sui liberi supstites essent. supstitiosi fũt appellan: quod nomẽ patuit postea latius. Lactantius ait supstitiosos dici: q superstitem memoriã defunctorũ colũt: qui nouos sibi deos colendos assumebant eos superstitiosos uocab int. unẽ est illud uirgilianũ. uana superstitio ueterũq; ignara deorũ supstitio ut inqt Sene. error ĩsanus ẽ. Amandos timet: quos colit uiolat: hoc faciũt peculiariter mulierculæ q̃ qbusdã rebus inanibus addicte dũ uolunt uideri nimis religiosæ. supstitiosæ fiũt. & ita dlirãt. In amatorio sermõe. aĩa ut ĩqt Plau. ẽ amica amãti. & ut ait qdã: amatoris aĩus uiuit ĩ alieno corpe. Catullus & oẽs amasii testantur: amicas sibi uita eẽ cariores a qhus uita & aĩa puella noiaẽ. Dixit oratius: p quo bis patiar mori si parcent aiæ fata superstiti: Amator ut inquit Aristo. in. yiii. ethicorum aspectu gaudet amati. Eque ac nos. puerbiũ græcum est. εστιν ο φιλος αλλος αυτος. i. amicus est alter ipse. & aliud σοματα μεν δυο ψυχη δε μια: corpora quidem duo aĩa ãt una: q expressit Ouid. illo uersiculo. Qui duo corporibus: mentibus unus erant carissimos ergo amicissimosq; tantũ amare possumus q̃tum nosmet ipsos: supra nec fieri põt: nec peti debet: cũ natura nihil nobis carius pẽsiusq; nobismet ipsis esse uoluerit. Perturbatio uitæ: caritas qdẽ ĩ nobis ordinata eẽ debet. ut apostolica snia p̃cipiẽ; sed ĩ pluri

Ctuo sus
Acerba semper bonorum mors
Affectus doloris potẽtissimus
Meditor libellum de consolatione duo aiace
Terẽtiana snia
Supstitio qd
Superstitioli
Aniculæ supstitiosæ
aĩa amica amãti
Amicus alter ipse
Corpora duo aĩa una
Caritas ordinata
Inordinatus amor

mis inordinata conspicitur. Dicitur aūt amor siue caritas eē inordinata. cū aut hōid diligit: qd̄ nō debet: aut quos debet diligit: sed plus iusto diligit aut minus iusto. Dilectionis. n. librari debet modus: auctor diuus Hieronymus in omelia cantici tertia. Cū ad eos impetū cōuerterit: sensus est cōsolatores: qa alios in dolore consolari uolunt cōfitent̄ se miseros esse: cū ī eos retorquet ipetus doloris: & casus ipe cōuertitur ex quo fieri uidet̄: ut q se patronos: ī alieno negocio ꝓfitēt. illis ipsis ī suo opus sit patrono; & q cōsolator ī alieno moerore uideri uult. ipse ī suo luctu cōsulādus sit: qd̄ uitiū ait. M. tullius eē culpæ nō naturæ. Quāuis copiose: q̄tū uis. Aliter atq; aliter q̄. Qui auari auaros: cōe id ferme uitium ē: ut auarus dicat ī auaritiā: gloriosus gl̄iæ cupidū rephēdat: ī gratus culpet ingratos, unde ait seneca ē illud graue uitiū ī gratos eē & ītolerabile & q̄ dissociet hoīes: sed usq; eo uulgare: ut ill̄d nec q querit̄ q dē effugerit. atq; ībi ex īteruallo: fortasse inq̄t de quo q̄reris si te diligenter excusseris ī sinu īuenies. idē ī ep̄lis moralibꝫ ait. irascēdū ñ eē magister iracūdissimus disputat. Lactātius quoq; uideo īq̄t magnā prē eoꝝ: q ī scola de pudor̄ & cōtinētiā ꝑcipiāt argutissimæ eosdē ī oīum cupiditatibus libidinū uiuer̄. alioꝝ uitia cernere: huic s̄niæ cōgruit esopi fabula: q tradit hoīes duas manticas hr̄e unā āte: altera retro. ī priorē aliena uitia mitti. ī posteriorē nr̄a; q abscondimus & uidere nolumus. hoc Catullus signat cū ait: nemo uidet manticæ qd̄ ī tergo ē & ꝑsius, ut nēo ī sese tentat descendere nemo. sed ꝑcedenti spectat̄ mānca tergo. ob hoc dixit ora. Respicere ignoto discet pēdentia tergo. idē alibi ī hāc s̄niam sic elegāter scribit cū tua pui deas oculis mala lippus inūctis: cur ī amicoꝝ uitiis tā cernis acutum quā aut aqla aut serpēs epidaurius. sene. taxās id gēus hoīes ꝑposteros: papulas inq̄t obseruatis alienas: obsiti plurimis ulceribus. Cōsulis ē illa euāgelica sentētia: q̄ eos accusat. q ī alieno oculo festucam uidētes ī suo trabē nō aspiciūt. Si eadē res ē: exēplo res īstruenda est ut magis colliq̄scat: amisit pr̄ filium angit̄ meret cruciat̄. dū iactura ē recens: mox egritudo illa uetustate uel tollit̄. uel lenit̄: & t̄n eadē est orbitas ultīo die: q̄ fuit prīo. ita filio caret post d̄cem ānos: sicut carebat a funere:

Auarus
Auaricia
Qui aliena reprendunt uitio si duæ hominimá ticæ

Catullus
Persius
Oratius

In alieno oculo festucā

cum ad eos impetū suum fortuna cōuerterit: Vtrū dissoluitur. sūt. n. ista nō nature uitia sed culpe: stultitiam autem accusare quāuis copiose licet: nā & q nō leuantur: ipi alios ad miseriā īuitāt. Et q suos casus aliter ferūt: atq; ut aliis auctores ipsi ferūt: ñ sūt uitiosiores: quā fere pleriq;: q auari auaros gl̄ie cupidos gloriosi rephēdūt. Est. n. ꝓpriū stultitie alioꝝ uitia cernere: obliuisci suoꝝ. sed nimiꝝ hoc maximū ē experimētū: cū cōstet ægritudinē ex uetustate tolli. hāc uī nō eē ī die positā: sed ī cogitatiōe diuturna. nā si eadē res ē: & idē hō ē: q pōt q̄c q̄ d dolore mutari: sineq; de eo pp q̄ dolet q̄c q̄ ē mutatū. neq; de eo q dolet. Cogitatio igit̄ diuturna nihil eē in re mali: dolori medet̄ nō ipa diuturnitas. Hic mihi afferūt mediocritates: que si naturales sūt: qd̄ opus ē cōsolatiōe: nā. n. ipsa terminabit modū: sin opinabiles: opinio tota tollat̄ satis dictū eē arbitror egritudinē eē opinionē mali ꝑsentis: ī q̄ opiniōe illd̄ insit: ut ægritudinē suscipe oporteat. Addit̄ ad hanc diffinitionē a zenone recte: ut illa opinio presentis mali sit recēs. Hoc aūt uerbū sic interꝑtat̄: ut nō tm̄ illud recēs eē uelit: qd̄ pauloante acciderit. sed quā diu in illo opinato malo uis q̄dam insit & uigeat & habeat quādā uiriditatē: tādiu appellat̄ recens: ut Arthemisia illa Mausoli cariæ reges uxor: q̄ nobile illud Halicarnasi fecit sepulchrum: quamdiu uixit:

nihil de eo pp qd̄ dolet mutatū ē. ex quo colligit Cice. egritudinem si eēt naturalis debere eādē cōtinenter ꝑmaner̄: nec ullo tpe īminui: sed cū dies cōterāt oēs moerores ex hoc rōcinat̄. oēm ui egritudis ex opiniōe nasci nō ex natura. Nihil eā mali: sensus ē. cogitationē diuturnā qd̄ nihil sit ī re mali: eē ꝓ medela doloris ac fomēto. nō āt ipam diuturnitatē. Mediocritates: tāq̄ mediocriter dolēdū sit: & modice moerēdū: pipatetici. n. affectus nō tollūt ut sepe dictū ē: sed tēperāt. Egritudinē suscipe: tāq̄ ex officio sit dolere: & tristitia angi: ut si pr̄ amisit filium ī egritudīe sit: & ī egritudie esse debeat ex officio; pinde ac pietas & affectus paternus: hoc exigāt ac deposcāt ī tm̄: ut q ī tali casu nō doluerit existimetur culpabilis ipius inofficiosus.

Opinio recēs: iterꝑtat̄ zeno opinionē mali recētē ītelligi nō solū illā: q̄ tūc ē recenter exorta; sed & illā: q̄ uiriditatē q̄dā retineat q̄uis uetusta ac diuturna sit: exēpli cā. Recēs opinio luctus fuit ī octauia augusti soror̄: post obitū marcelli filii: q̄ talis p oēm uitā fuit: q̄lis ī funere: huic erat quotidie opīo illa recēs doloris cū ita moereret lōgo īteruallo: post filii mortē: sicut luxerat die funeris. idē q̄ arthemisia dici pōt q maritū mausolū amasse fertur supra oīs amorū fabulas ultraq; affectiōis hūanæ fidē. mausolus āt fuit rex cariæ uelut quidā græcarū historiarū scriptores d̄nt satrapes: idest perfectus. maritus & frater artemisiæ: q illo defuncto imperium habuit: illiq; sepulchrū extruxit illud memoratissimū dignatumq, numerari inter septem oīum terrarū spectacula: a quo oia sepulchra pretiosa ex noīe eius mausolea nūcupat̄. ut docet diuus Hieronymus libro primo cōtra Iouinianū: & nos. in comentariis Proptii & suetonii affatī retulimus: artemisia tibæ consūpta est ut ait. Strabo ꝓpter luctum: quem ex uiro sumpserat; quæ prius luctu atq; desiderio mariti defūcti flagrans: ossa cinerem q̄ eius cōtusa in pulueris faciem aquæ īdidit ebibitque. Et ita mausoli mariti uiuum ac spirans sepulchrum fieri concupiuit auctores. Gellius. Valerius. Plinius. cæteri.

Opinio recens
Recens luctus ī octauia
Amor artemisiæ in maritū
Mausolus
Mausoleū inter septē spectacula

Halicarnasi:

Halicarnasi:ciuitas est cariæ regia principũ:q̃ prius Zephyra dicebaᷣ: ubi est mausoleũ & salmacis fõs ex halicarnasio fuit herodotus historicus: itẽ heraclitus poeta:& diony. scriptor ãtiqtatũ. Quotidie recẽs ut singulis diebus maritũ amittere uideretᷣ taliſq; esset poĩ tp̃s uitæ: q̃lis fuerat in funere defuncti. Aut ad aliã traducere sicut amor leniᷣ trãslatus trãsfusuſq; ab amica in alterã amicã: sic egritudo supprimiᷣ au se daᷣ: si ad aliã egritudinẽ traducta sit: sic medici aiunt ueterẽ morbũ nouo morbo emoueri ac sanari posse i q̃ sniam ẽ illud ofanũ: emouit ueterẽ mire nouus ut solet i cor: traiecto lateris miseri capitiſue dolore ut letargicus hic cũ fit pugil: & medicũ urget.

Halicarnasus

Morbum morbo tolli

uixit i luctu: eo deq; ẽt cõfecta cõtabuit: huic erat illa opĩo quotidie recẽs: q̃ tũ deniq; non appellabatᷣ recẽs cũ uetustate exaruit: hæc igitᷣ officia sunt cõsolãtiũ tollere egritudinẽ funditus aut sedare aut d̃trahere q̃plurimũ: aut supprimere: nec pati manarᷣ lõgius: aut ad aliã traducere: sed q unũ offm̃ consolantis putẽt malũ illud oĩno nõ cẽ. ut Cleãti placet sunt q nõ magnũ malũ: ut pipatetici: sunt q ab ducũt a malis ad bõa: ut epicurus: sũt q satis putãt oñdere nihil inopinati accidisse: nihil mali. Chrysippus ãt caput cẽ cẽset i cõsolãdo detrahere illã opionẽ merẽti: si se offõ sũgi putet iusto atq; debito: sũt ẽt q hæc oĩa gñ̃a cõsolãdi colligũt: alius. n. alio mõ mouetᷣ: ut fere nos oĩa i cõsolationẽ unã cõiecimꝰ: erat. n. i tumore aĩus: & oĩs i eo tẽtabatᷣ curatio sed sumẽdũ tp̃s ẽ nõ mĩus in aĩoꝝ morbis q̃ i corpoꝝ ut Prometheus ille Aeschyli: cui cũ dictũ eẽt. Atqui Prometheu te hoc tenere existĩo mederi rõe posse iracũdiæ rñdet: si qdẽ q tẽpestiuã medicinã admouẽs nõ ad grauescẽs uulnus illidat mãus. Erit igitᷣ in cõsolãtibus pria medicĩa docere aut nullũ malũ esse: aut admodũ paruũ. Altera est & de cõi cõditione uite & ꝓprie siq̃d sit de ipsius q mœreat disputãdũ. Tertia sũmã cẽ stulticiã frustra cõfici mœrore: cũ itelligas nihil posse ꝓfici. Nã cleãtes q̃dẽ sapientem cõsolatᷣ: q cõsolanõe nõ eget. Nihil. n. cẽ malũ qd turpe nõ sit si lugẽri psuaseris: ñ tu illi luctũ sed stulticiã detraxeris. Alienũ aũt tp̃us docendi: & tñ non satis mihi uidetᷣ uidisse hoc Cleãtes. suscipi aliquãdo ægritudinem posse ex eo ipso: q non esse sũmũ malũ cleantes ipse fateatur. Quid. n. dicimus: cum Socrates Alcibiadi persuasisset ut accepimus

Malũ illud oĩno: ut dicat cõsolator ad eũ quẽ cõsolaᷣ illud non esse malũ: qd̃ ille tãtope mœret & lamentaᷣ. A malis ad bona inter epicuri cyrias doxas: ita. n. appellanᷣ sniæ principales & maxĩæ ratæ: hæc una est aĩum a cõtẽplatu maloꝝ a uocãdũ abducẽdũq; esse ad bonoꝝ pteritoꝝ recordationẽ: uoluptatũ. n. pceptoꝝ recordatio ut iqt epicurus beatã uitã facit. Officio fungi putet: q mœret ob idip̃m uehemẽter mœret: qd̃ existimat mœrorẽ illũ: & luctũ eẽ officiosum: piũ debitũ: tãq̃ ita fieri oporteat: iccirco debet cõsolator detrahere lugẽti hãc opĩonẽ officiosi doloris. Erat i tumore aĩus sicut mẽbrũ qd̃ in tumore est & turgidũ uitiose se hẽt: sic tumẽs aĩus in uitio ẽ & morbo Prometheus Aeschyli. De hoc añ dictũ est: queadmodũ. s. æschylus tragicus poeta ap̃ græcos tragediã fecit noĩe ꝓmetheũ: i q̃ inducebaᷣ ꝓmetheus affixus caucaso intolerañ dolẽs & erũnas flebiliᷣ deplorãs. At qui: sed. Qui tẽpestiuã medicinã: ait ꝓmetheus rõne mederi posse iracundiæ si tẽpestiuiter adhibeaᷣ: cũ nihil sit salutarius tẽpestiua medicina. Vecum interdũ i ta noxia est medicina itẽpestiuiter admota sicut uulnus lediᷣ illisu mãus & tactu: ut aũt crudũ adhuc uulnus medẽtiũ manus reformidat deĩde patiᷣ atq; ultro reqrit: sic recẽs aĩ dolor cõsolatiões reiicit ac refugit mox desiderat & uehemẽter admotis gescit. Altera. s. medicina. De ipius. s. uitæ cõdictõe. leuaᷣ. n. mœror dũ cõsolator oñdit qualis sit cõdictio hũana fluxa. s. q̃sſa & in lubrico pẽdẽs uel dũ de priuata cõditiõe uitæ illius q mœret dixerit. Tertia. s. medicina. Nihil posse ꝓfici: solũ qd̃ añ dictũ ẽ iõ dixit se lugere & dolere: qd̃ nihil pficeret. Sapientẽ cõsolaᷣ: cleãtis pñi cõsolatio supuacãea est ut pote ad solũ sapientem ptinens: putat. n. officiũ cõsolãtis esse: ut dicat lugenti illud nõ eẽ malũ: pp qd̃ lugeat: cũ nihil sit malũ qd̃ turpe nõ sit: & ob hoc colligit nõ eẽ lugẽdũ ex obitu alicuiꝰ uel carissimi: q a id malũ nõ ẽ: cũ nõ sit turpe: sed i hoc peccatᷣ cleãtes: qd̃ sapiẽti adhibeat cõsolatiõem: cui nulla cõsolatõe opus ẽ: alioq sapiẽs nõ eẽt: ex cõsolatõe cleãtis nõ luctus d̃trahiᷣ lugẽti sed stulticia: si illi ß psuasũ fuerit uidelicet nihil cẽ malũ qd̃ turpe nõ sit: qd̃ totũ stoicæ disciplĩe ẽ ueꝝ lugẽs ac mœroᷣ cõfectus: cõsolãdus ẽ cõsolatõi bõ mitigatoriis: nõ ãt docẽdus: an malũ sit qd̃ turpe nõ est: illd̃. n. tp̃s docẽdi nõ est: sed cõsolãdi: dũ recẽs: est mœror. Eũ nihil hoĩs esse: Plato. dialogi extãt q̃bus titulus est alcibiades siue de uoto. In his socrates castigat alcibiadem tãq̃ nihil hoĩem ac iperitũ nimiſq; gl̃iosum: qd̃ esset in cõtiõe atheniensiũ dicturus q̃ nesciret: ac diserturus de iusto & iniusto: cum ipse iustoꝝ atq; iniustoꝝ inscius foret: ex quo platõico dialogo ductum est totũ illud persianũ: hoc puta nõ iustum est illud male rectius illud. Deniq; tota illa satira ex Plato. archetypho formata: tradũt historici alcibiadem: a luxu: a uoluptatibus a malis moribus traductũ fuisse a socrate ad bõa disciplinã: qui discendi studio & sapientiæ amore pellectus exemplo cũctis amatoribus adulatoribusq; repulsis: ad socraticã disciplinã aĩum uertit: nusq̃ recedẽs a latere pñi sapiẽtissimi. Demissa

Cyriæ doxæ epicuri

Tumens aĩus uitio

Nihil salubrius tẽpestiua medicina

Cõsolatio Cleantis

Alcibiades castigatus a Socrate

Satyra persii ex platone ducta

Alcibiades procliuis ad luxum

est itaq; supbia galli:& alæ ad terrã depssæ:erat alcibiadi ingeniũ ut tucydides ,pbusq; notificant:ad incon-tinentiá luxuriá uoluptatesq; ,pcliuiter ,ppensum:qđ Socratica disciplina ad frugalitaté reuocabaẽ. Nã socrates adolescenté ut auctor est plutarchus monere & liberius accusare non desistebat:ostendens nullá í eo prudentiá nullá modestiá:nullũ deniq; uestigiũ esse uirtutis. Itaq; cũ q oẽm suæ uitæ cursum immolitiæ corpis ac libidibus collocaret:nõ esse hoiem:sẽd tuonstrũ potius & imane qđdá aíal appellandũ. his socraticis castigatiõibus alcibiades sese afflictabat:lachrimansq; socraté:quẽ cũprimis admirabaẽ suppliciter rogabat:ut sibi uirtuté traderet : quá amabat uel imaginẽ potius:ut iqt Plat.gerebat amo n s:olim in pugna deliaca socraté in magno periculo cõstitutũ solus alcibiades ,ptexit.

Alcibiades ,ptexit Socratem
Baulus
Baiulare

Baiulũ: ,p uilissimo despectissimoq; ponitur græci. βαστάζοντας. uocãt: quos latini baiulos appellant:sunt aũt: q onera humeris portãt: & uecturas oneꝝ corpe suo factitant:baiulare est onera ferre apud Quinti. in. vi. Ego te baiulare non possum: q habuerint horoscopũ in. ii. pte tauri ut inqt Iulius firmicus baiulabũt stercora latriasq; purgabunt. Quid dicemus cleáte: apostropha ad cleanté:q putat consolationé esse efficacissimá mõstraẽ lugẽti nihil mali esse in te quá luget.

Lycon philosophus
Glicon

Quid lyconis: lycon phs pipateticus eloquens fuit:& í dicẽdo suauis adeo: ut ,p lycon glycon noiareẽ : q̃ dictio dulcedinẽ significat. Gultu & uestiũ moliciæ nitidissimus: lucta & pilari lusiõe exercebaẽ: piit podtagæ morbo ãnos natus. lxxiiii. fu, it alius lycon pythagoricus. Alius uersificator:alius epigrãmatari9: hic đ quo loqmur phus peripateticæ secte affecta or: egritudiné moueri aiebat ex incõmodis fortunæ tãtũ & corpis:aí mala excludebat:ex quo arguiẽ a Cicer. ostendente alcibiadis exẽplo: egritudiné ex aí quoq; malis uitiisq; cõstaẽ.

Non tibi hoc soli
Dulce merenti populus dolendum Africanus fortiter tulit obitũ fratris
Exemplũ emiliani
Malunt exempla q̃ uerba

Nõ tibi hoc soli: hæc est cõsolatio illa usitatissima: ut cõsolátes dicamus lugenti : nõ illi solũ id cõtigisse: sed aliis ínũerabilibus nec primũ nec ultimũ talia ppessuꝝ: tãq̃ solatiũ sit lugẽtis turba lugẽtiũ: in quá sniam est illud ex senecæ tragedia. Dulce mœrẽti populus dolẽdũ. Vt tulerit qsq;: in cõsolãdis lugentibus debet cõsolator allegare exépla eoꝝ: q cõsimiles erũnas aío subnixo tulerunt: sicut seneca dũ cõsolaẽ polypiũ isolabiliter rapto de fratré dolenté: refert exemplũ africani: q mortuũ fratrẽ tã magno aío desiderauit: q̃ defenderat: memorat emilianũ q adolescẽtulus ac ,ppe modũ puer spectauit fere iuncta duoꝝ fratrũ funera: & m̃ tãto aío tulit illã subitã familiæ suæ uastitatem: q̃to debuit ferre uir in hoc natus: ne urbi rõanæ aut scipio deeẽt aut Carthago supesset: pcenset ẽt duoꝝ locul loꝝ direptã morte cõcordiã: hæc ãt efficacissima sunt fomenta ad mœroré leniẽdũ tollẽdũue: cũ hoĩes malint exẽpla q̃ uerba qa loq facile est: pstare difficile. Ad tps egritudinis. In ipso mœroris momẽto: & hora uix curatio chrisippi põt adhiberi: cũ aĩus in tumore recenti collocatus tales medelas aspernaẽ. Dicebat aũt chrysippus in cõsolando detrahẽdá esse mœrenti opĩoné illá officiosi debitiq; doloris. Non semp utimur eodẽ statu. M. T. Quinti. fortunatianus: marcianus: cæteri doctores rhetorici tradunt. In causis potẽtissimũ eẽ statũ siue cõstitutioné. Est aũt status prima ut qdam dixerunt causaꝝ conflictio: uel ut sentit Quinti. qđ ex pma cõflictione nascitẽ exẽpli cã. Intẽtio est: fecisti homicidiũ: depulsio est: nõ feci: qõ an fecerit: hinc cõstituto fit cõiecturalis: fuerunt q duos tantum status facerẽt: fuerũt q quatuor: non defuerũt q sex: obtinuit snia eoꝝ: q̃ tres status generales esse dixerunt cõiecturalẽ iuridicialẽ: finitiuum: in rhetoricis ad herenniũ: ,p finitiuo legalẽ inuenies: cui finitio subiungiẽ: tanq̃ generi spẽs: ut igiẽ in cã non semp utiẽ Orator eadẽ constitutione siue statu: sed ,put cã deposcit: mõ cõiecturalis: mõ iuridicialis: mõ finitiuus adhibeẽ: sic ad egritudiné leniẽdã nõ sp eadẽ cõsolatiõe

De statu siue cõstitutione
Cõiecturalis Legalis
Iuridicialis

ut oportet: sed cã & psona mœrẽtis cũprimis spectãda est: qm̃ nõ eadẽ oĩbus sũt accomodata. Alius exẽplis moueẽ. Alius rõibus. in alio efficax erit epicuri. í alio chrysippi cõsolatio: unicuiq;. n. sui mores: sũt suũ ingeniũ: sua natura: qbus cõsolator cõsolationes ita accõmodauit: ut orator cãæ status siue cõstõnes accõmodat.

eũ nihilominus eẽ. nec quicq̃ inter Alcibiadẽ summo loco natũ: & quẽuis baiulũ interesse: cũ se alcibiades afflictaret: lachrymãsq; socrati supplex esset ut sibi uirtutẽ traderet : turpitudineq; depelleret. Quid dicem9 Cleãteẽ nũ in illa re q̃ ægritudine Alcibiadẽ afficiebat: mali nihil fuisse: qđ illa Lyconis qualia sunt: q̃ ægritudinẽ extenuãs: paruis ait eam rebus moueri fortunæ & corpis incõmodis: non aĩ malis: qđ ergo illud qđ Alcibiades dolebat nõ ex aĩ malis uitiisq; cõstabat. ad Epicuri cõsolationẽ satis est ante dictũ. Ne illa qdẽ cõsolatio firmissima est: q̃q̃ & usitata est & sæpe ,pdest. Non tibi hoc soli: ,pdest hæc qdẽ ut dixi: sed nec semp nec oĩbus: sũt. n. q respuãt: sed refert qũo adhibeaẽ : ut. n. tulerit qsq; eoꝝ q sapienter tulerũt : nõ quo qsq; iti cõmodo affectus sit pdicãdũ est. Chrysippi auctoritas ad ueritaté firmissima ẽ: ad tps ægritudinis difficilis magnum opus ẽ ,pbare merẽti illũ suo iudicio: & qđ se ita putet oportere facere: mœrere. nimiꝝ igiẽ ut in causis non semp utimur eodem statu: sic. n. appellamus controuersiaꝝ genera: sed ad tps cõtrouersiæ naturã ad psonã accõmodamus: sic in egritudie leniẽda nã quá qsq; curationẽ recipe possit: uidẽdũ est: sed nescio quo pacto ab eo: q erat a te ,ppositũ: aberrauit oro. T u. n. de sapiẽte q̃ sieras: cui aut malũ uideri nulli põt : qđ uacet turpitudie: aut ita paruum malũ : ut id obruaẽ sapientia: uixq; appareat.

Nihil opinione affingat: sapiens opinione non ducit: ut lugeat ut in egritudine sit: nõ se luctu cõficit: q opinet ita fieri oportere. Iã.n. ante dictũ est opinionẽ existimari fontẽ & originem ac cãm nõ solũ tristitiæ: sed reliquarũ quoq; p̃turbationũ: q̃bus sapiens non assentit: nec cedit: cum nihil malũ ui: nisi q̃d turpe sit. Est oium maximũ: tristitia siue ægritudo inter cæteras p̃turbationes potẽtissima est: q̃ lancinat p̃cordia ex est aium: torquet hoiem: & plane carnificina est. Certaq̃ de paup̃tate: hæc tanq̃ spẽs generi subiiciunt ut de pauptate dicere: de uita inhonorata de exilio: & cæteris calamitatibus: q oĩa afferunt ægritudinẽ. Vi

qui nihil opinione affingat: assumatq; ad egritudinẽ: nec id putet esse rectũ: se q̃ maxime excruciari: luctuq; confici. quo prauius nihil eẽ possit edocuit tñ rõ ut mihi q̃dẽ ur: cũ hoc ipsum p̃prie non q̃reret hoc tpe: ne q̃dẽ ullũ esset malũ: nisi q idem dici turpe posset: tñ ut uideremus q̃cq̃d esset in ægritudine mali. id nõ naturale eẽ: sed uolũtario iudicio: & opionis errore cõtractũ. Tractatũ est aũt a nobis id genus egritudinis q unũ ẽ oium maximũ: ut eo sublato reliquorũ remedia: ne magnope q̃renda arbitraremur: sunt.n. certa q̃ de paup̃tate: certaq; de uita ĩhonorata & in gloria dici soleant. sepati aũt certe scholæ sunt. de exilio: de interitu patriæ: de seruitute: de debilitate: de cecitate: & de oĩ casu in quo nomẽ poni solet calamitatis. hæc græci in singulas scholas & ĩ singulos libros disp̃tiunt. Opus.n. q̃runt. q̃q̃ plane disputationis sunt delectatiõis. & tñ ut medici toto corpe curando minimæ ẽt p̃ti si condoluit medent: sic phĩa cũ uniuersam ægritudinẽ sustulerunt: tñ si q̃s error aliũde extitit: si pauptas momordit: si ignominia pupugit si q̃d tenebrarũ offudit exiliũ: aut eorũ q̃mõ dixi siq̃d extitit. & si singularũ rerũ sunt p̃prie cõsolationes: de q̃bus audies tu q̃dẽ cũ uoles: sed ad eũdẽ fontẽ reuertendũ est: ægritudinẽ omnem p̃cul abesse a sapiẽte: q inanis sit: q̃d frustra suscipiat: q non natura exoriat. sed iudicio: sed opinione. sed quadã inuitatiõe ad dolendũ: cũ id decreuerimus ita fieri oportere: hoc detracto q̃d totũ est uolũtariũ: ægritudo erit sublata mœrens: morsus tñ & cõtractiũculæ q̃dã aĩ relinq̃nt: hãc dicãt sane naturalẽ dũ egritudis nomẽ absit graue tetrũ. funestrũ q̃d

ta inglo ria. tutior interdũ & beatior est uita i gloria: q̃ gloriosa: hinc illud uotũ tragici poetæ Me metellus lare secreto tutoq; tegat: apud Virgiliũ — *Vita in gloria*
Mauult ille mutas agitare inglorius artes: q̃dã uitam inhonoratã existimant esse suppliciũ: uñ fit ut ambiant: rogent supplicent: iniurias & cõtumelias non paucas p̃ferant: ut ad honores cupitos exambitosq; aliq̃n perueniant: hinc a Ciprião dictũ — *Exambiti honores*
est uere ac decenter: fascibus ille oblectatus & honoribus esse priuatus & inglorius non põt: hic stipatus clientum cuneis frequentiore comitatu: officiosi agminis honestatus penam putat esse cum solus est. In singulos libros: ut singulatim separatimq; disputent: de exilio: de cecitate: de paup̃tate: & reliquis: quarum rerum singularum sunt p̃priæ consolationes. Opu q̃ri ũt: ordo est: opus q̃runt delectationis: q̃q̃ & sunt disputationis: sensus est: q̃runt talia scribẽdo delectare q̃uis & talia disputatiõibus plãe cõueniant: q tollit egritudinẽ imitat medicu corpi medentẽ q nec minimã q̃dẽ partẽ omittit: q̃n curet. Si quid tenebrarũ offũdit — *Exiliũ q̃d*
exilium. Exilium ut definit Seneca in libro de cõsolatione ad albinã: est loci commutatio: hanc autem loci cõmutationem sequunt incõmoda: ob q̃ uidet exilium esse res misera: calamitosa: quo claritudo fœlicitatis obscuret: ueluti tenebris offusis: sed cum naturalis quædam ãis mortalium irritatio insit cõmutandi sedes: transferendi: domicilia: atq; peregrinandi: non uideo quid tantũ mali in se contineat exiliũ: q̃d quasi peregrinatio q̃dam est & cõmutatio loci: quem quotidie infinita multitudo comutat. M. Tullius in orõne p. au. cecina exiliũ inquit suppliciũ non est: sed p̃fugiũ portusq; supplicii: nã q uolunt pœnã aliq subterfugere: aut calamitatem eo solũ uertunt hoc ẽ sedem ac locum mutant. Itaq; nulla in lege nostra reperit nec apud cæteras ciuitates. maleficiũ ullũ exilio esse mulctatũ: sed cũ oẽs uincla neces ignominiasq; uitant: q̃ sunt legibus constitutæ: conugiunt: quasi ad arma in exiliu: item in orõne pro domo sua exulẽ ait nomen esse calamitatis nõ turpitudinis: ubi aũt turpitudo nõ est. malũ esse non põt: ex stoicorũ decretis. — *Exilium p̃fugium nõ supplicium* — *Solum uertunt* — *Exul nomen calamitatis*
Quod frustra suscipiat. egritudo frustra suscipit cũ mœrendo lugẽdoq; nihil p̃fici possit. Ideoq; ait Seneca: illud te nõ minimũ ad iuuerit: si cogitaueris nihil p̃fumrum dolorẽ tuum: nec illi quẽ desideras: nec tibi: nã si quicq tristitia p̃fecturi sumus: nõ recuso quicq̃d — *Nihil p̃furum* — *Dolorem* — *Contractio animi*

lachrymarũ fortunæ sup̃fluit: tuæ fundere. Contratiũculæ: quasi p̃ũctiunculæ: q̃ naturales sunt cõtractio eium aĩ est ex mœrore: sicut cõtractio frontis ex tristicia. Quod cũ sapĩa esse: si ĩ sapientẽ egritudo. non cadit: non põt esse cõtuberniũ egritudinis. & sapiæ: ubi.n. ille est hæc nõ adest: ubi hæc adest: illa abest. Atq; sed. Quã multæ: grãmaticæ regulæ: q̃ interdũ fetutiæ. sunt & racidæ. diceret p multæ q̃ pluriæ: uel p quã multæ: sed q seruit elegãtiæ utrũq; p̃ loco decẽter usurpat: sic cæsar: mũ dissimus elegãtissimusq; scriptorũ dixit: q̃ magnũ numerũ iumẽtorũq; atq; hoium ĩtercipiũt: sic. Qu. cur. ĩter ciassicos scriptores spectatissimus ait: p q̃ maxio põt exercitu cõpato. Trũco euerso: p̃stat ĩ trãslatiõe arboris: noĩe trũci sigñans egritudinẽ: noĩe stirpiũ & radicularũ agnatas p̃turbatiões: q̃ ex egritudis fõte ĩ riuos d̃ducũt: & ex hoc trũco ueluti — *Regulæ grammatices racidæ* — *Quã magnus* — *Per q̃ maximus*

stirpes fibræq; sobolescũt; ex quo fit ut euerso trunco elidant stirpes: ut sublata egritudine reliqua tollant. Cuiusmodi est: hoc ideo dixit: tanq̃ id ocium minus gratũ sit; q̃ negocia forẽsia: & senatoriæ occupatio nes: qbus florente re pub. dominabat; tunc uero frigebat in otio; cum oĩa ad unius cæsaris nutum forent de uoluta. Et emulari & obtrectare; uident hæc idem significare; sed tñ aliquid differunt: q oia ægritudini

Fibræ Fibrum

ait esse subiecta; de qbus proxima tusculana copiosius differetur. Fibræ stirpium; quasi adiculæ minutæ & uelut capillamenta in extremo ægritudinis trunco adherescentes; fibrum enim antiqui extremum dixe runt; ut docet M. Var. unde fibræ dictæ extremitates in iecore & fimbriæ i uestimentis; & fibræ in arboribus & herbis; pli. in. xix. tubera uocant hæc undiq; terra circundata nullisq; fibris innixa aut

Omne preclaꝝ arduum

saltẽ capillamentis. Elidendæ; suffocandæ; strangulandæ; effringendæ: ita ur reuiuiscere ac repullulare non possint. Non idem arduũ: Vetus uerbum est: omnia preclara ardua esse & rata: alioq nihil p̃clarum haberetur; nisi difficultas subesset qua fit preciosum. Domicilium uirtutis; ut iquit

Philosophia Medicina

Silius. in arguo colle & edito situm est. Curationem; translatio a medico cuius ꝓpria curatio est: tanquã philosophia proprie sit medicina animorum; sicut medicina corporum philosophia existimatur; germanæ enim sunt & copulatæ philosophia ac medicina.

¶ Philippi Beroaldi commentarius in quartã Tusculanarum.

Laus romanorum

VBiq; Mar. Tullius ueluti philopatros; hoc est uerus amator patriæ: non solũ tutatur ac defendit partes romãorum: sed frequenti preconio iactat & extollit: tanq̃ ingenia romanorum cæteris nationibus antecellant; & profecto nulla unquã respubli. nec maior nec sanctior; nec bonis exemplis ditior fuit nec clarissimis ingeniis copiosior ut non immerito dixerit plinius. Gentium in toto orbe præstantissimam unam omnium uirtute haud dubie romanam extitisse: hinc Valerio maximo facta dictaq; simul memorabilia percensenti. Vberior copia in omni genere exemplorum ex romanis suppetit: q̃ ex reliquis omnibus nationibus; itaq; nũc Mar. Tullius excellentiam romanorum in studiis doctrinatum cumprimis exequitur: potissimũq; philosophiæ quæ tusculanarum q̃stionum unica est materia & peculiare argumentum. Cum partum. Studiis litterarum quæ romani serius acceperunt: apud quos philosophia diu latuit: nec ullum habuit lumen litterarum latinarum.

A primo ortus; ab origine urbis romæ. Institutis regis: titulus est apud iurisconsultos de constitutionibus principum; ubi ait Vlpianus: quod principi placuit legis habet uigorem; pomponius quoq; iurisconsultus auctor est: latas esse; leges a regibus quæ omnes conscriptæ erant; in libris papirii. unde ius ciuile papirianum appellatur; nõ quod papirius de suo quicquã adiecerit; sed quod leges

Leges regiæ ius ciuile papyrianum Lex quia Auspicia magna existimatiõe

regias sine ordine latas in unũ composuerit. Legibus; appellatiõe legum; leges duodecim tabularũ. senatusconsulta. plebiscita. legitimæ actiones: interpraetationes prudentum; & alia id genus continentur; est autem lex; ut ait Vlpianus commune præceptum uiroꝝ prudentum & cõsultum; chrysippus dixit legem esse diuinarum humanarumq; rerum noticiam; legis uirtus est; ut tradit medestinus imperare; uetare; permittere; punire.

cum sapientia esse: atq; ut ita dicam habitare nullo modo possit. Atqui stirpes sunt egritudinis: quam multe: quam amare: quæ ipso trũco euerso omnes elidẽde sunt: & si necesse erit singulis disputationibus: supest. n. nobis hoc cuiusmodi est ocium: sed rõ una omnium est ægritudinũ: plura noĩa: nã & iuidere egritudinis ẽ: & emulari: & obtrectare: & misereri: angi lugere mœrere: erumna affici: lamentari: solicitari: dolere: i molestia esse: afflictari: desperare. Hæc oĩa diffiniunt stoici: eaq; uerba q̃ dixi singulatiũ reꝝ sunt non ut uident easdẽ res significant: sed aliquid differunt: qđ alio loco fortasse tractabimus: hæc sunt ille fibre stirpium. quas initio dixi psequendæ: & omnes elidende: ne ulla unq̃ possit existere. Magnũ opus & difficile: quis negat? Quid aũt preclaꝝ: nõ idẽ arduũ: sed tñ id sed effectura philosophia profitet: nos mõ curatiõem eius recipiamus. Veꝝ qdẽ hæc hactenus. Cætera quotienscũq; uoletis: & hoc loco: & aliis parata uobis erũt.

Mar. Tullii. C. tusculanaꝝ q̃onũ liber q̃rtus.

CVm multis in locis nostrorũ Hoĩum igenia: uirtutesq; brute soleo mirari tũ maxĩe his studiis: q̃ sero admodũ expetita ĩ hãc ciuitatẽ e græcia transtulerũt. Nũ cũ a pmo urbis ortu regis ĩstitutis: ptim ẽt legibus

Auspicia. Mar. Tullius in orone de aruspicum rñsis: ait oẽs gentes: nationesq; supari a romanis pietate ac religione: auspicia aũt in tanto apud romanos honore antiqtus fuerũt nihil publice sine auspiciis: nec domi: nec militiæ gereret: auctores. M. Tul. & Liuius. Dicta sunt aũt auspicia: ut exponit Augus. & in decretis canonicis. xxvi. q. iiii. traditũ est: quasi auiũ spicia: sicut auguria quasi auiũ garia: ab auium garritu & uoce. Duo sunt gña auspicioꝝ: unũ ad oculos: alteꝝ ad aureũ ptinens: ad oculos. s. uolatus: ad aures uox auium. Thiresias thebanus auspicia auiũ primus inuenit. Virg. utrũq; auspicioꝝ genus illo uersu cõplexus est & uolucrũ linguas & ppetis oĩa pennæ. M. T. in. i. de diuinatiõe: deridet auspicia: q̃ nulla esse ait: qđ aũt oẽs reges: Populi nationes uterẽtur auspiciis id ita refellit: quasi nõ aliud tã uulgare sit q̃ nihil sapere. Comitia: conuentũ populi: & coitionẽ ad magĩratus creãdos: atq; ad leges ferendas comitia appellamus: erantq; discrimĩata comitia: ut alia calata: alia centuriata: alia curiata uocarent: & comitiales dies dicti: qbus fas erat populo conuenire ad suffragiũ ferendũ. Ioue tonante fulgurãte; comitia populi habere nec fas erat: Comitioꝝ. n. nõ hñdoꝝ cãs esse uoluerunt: ut docet Mar. Tul. Comitiales homines decenter appellat Plau. litigiosos qui litium cã semp sunt in comitio inqetantes tribunal ptoris: q si nihil ẽ litiũ lites ferũt.

Prouocationes: Valerius publicola legem tulit de puocatione aduersus magĩratus ad populũ q in uulgus fuit mire grata: auctor Liui. i. ii. sine puocatione erat dictatura. Annotat idẽ Liuius in. iii. puocationẽ non esse longius ab urbe mille passuũ: puocatio ãt idẽ est qđ appellatio: data aduersus iniuriã magistratuũ: puocare & appellare: sẽsu cõgruunt: elegantia differunt: ita. n. eleganter loqmur: puoco ad populũ: appello tribunos. Alteꝝ cũ ppositione. Alteꝝ citra ppositionẽ: usurpatiuẽ tñ dr: appello ad pricipẽ. Vlpianus qđ faciat iudex uidendũ ẽ; & potestat ad principem appellare. Patrũ consiliũ senatus consulta significat. Eqtũ peditũq; descriptio. res militaris armis cõstat: & uiribus: hæc i tres diuidit pres æqtes: pedites: classes: æqtũ alæ dñr ab eo qđ ad similitudinẽ alaꝝ ab utraq; pte ptegant acies: q̃ uexilatiões uocant: est aliud genus æqtũ q legionarii noĩant: ppca q cõnexi sunt legioni. romana uirtus pcipue in legionũ ordinatione ppollet. Legio aũt ex peditibus constat & eqtibus: ptere a romulus tres æqtũ centurias descripserat: Luceres: Ticienses: rãnenses: Serui. aũt Tul. pedestrẽ exercitũ p classes distribuit: ut Dioni. & Liuii testimonio satis liqt: scripsitq; centurias eqtum. xii. ex primoribus ciuitatis: sex itẽ alias centurias tribus ab romulo institutis centuriis sub isdem qbus in augurata erant noibus fecit. At equos emẽdos dena milia æris ex publico data: fuerũt ẽt eqtũ decuriæ sub noibus iudicũ descriptæ: nã nõgenti: selecti: tribuni ærarii: celeres: flexumines: trosuli nuncupati: de qbus in commentariis Sueto. non paꝝ multa. Re pu. liberata. Salu. in hanc sñiam: sed ciuitas incredibile memoratu est: adepta libertate q̃tũ breui tpe creuerit: tanta cupido gloriæ incesserat. Versus extat ennianus cõcinniter factus: moribus antiqs res stat romana uirisq;: quẽ Ennii uersum memorat. M. Tul. in principio quti lib. de re pu. quẽ inqt uel breuitate uel ueritate tãq̃ ex oraculo mihi quodã esse effatus ur: nã neq; uiri nisi ita morata ciuitas fuisset neq; mores: nisi hi uiri psuissent: aut fundare: aut tã diu tenere potuissent: tãtã & tã iuste lateq; imperantẽ rẽ pu. itaq; ante nostrã memoriã: & mos ipse pŕius pstãtes uiros adhibebat: & ueteꝝ morẽ ac maioꝝ instituta retinebant excellentes uiri hactenus. M. Tul. Accersita aliũde euocata acceptaq; a græcis.

Pene in cõspectu: metapontũ: crotoniã heracliã ciuitates in ultĩa italiæ ora sitas intelligit: qbus in locis pythagorã iuuenũ emulãtiũ studia cetus hũisse historici pdiderũt: ubi uicenumis cultus est. Præclarus auctor nobilitatis tuæ. M. hic brutus ad quẽ Ci. scri. auctorẽ pgenitorẽq; hẽt iuniũ illum brutũ tarqnioꝝ exactorẽ libertatis assertorẽ: primũ roma. cõsulẽ: cuius statua in capitolio uisebat media inter regũ imagines strictum ensem tenẽs: a cuius filio posteritas brutoꝝ familiæ ois ppagata est. In italia græcia: græci i extrema italiæ ora multas urbes cõdiderũt: uñ magna græcia dicta: de qua in. i. cõmẽtario copiosius annotatũ ẽ.

In his. s. urbibus: maxĩeq; metaponti. Crotõe heracliæ: a pythagora italia phia defluxit: pythagorã ex eo dictum fuerunt: qđ uera pythio nõ minus loqret. Pythagoreorũ: ut architæ tarentini Alcmeonis crotoniatæ hyppasi metapõtini: philolai crotoniatæ: hi. n. oẽs pythagorei fuerũt. Aures clausas fuisse. ĩterrogatiue legẽdũ qs tutet plausas fuisse aures romanoꝝ ad audiendas doctissimas pythagoræ & pythagoreoꝝ uoces.

auspicia: cerimoniæ: comitia: puocatiões patrũ cõsiliũ: eqtũ peditũq; descriptio: tota res militaris diuinitus esset cõstituta: tũ pgressio admirabilis ĩcredibilisq; cursus ad oẽm excellentiã factus est dñatu regio re. p. liberata. Nec uero hic locus ẽ: ut de moribus institutisq; maioꝝ & disciplina ac tẽperatiõe ciuitatis loquamur. Alijs hæc locis satis accurate a nobis dicta sunt: maximeq; in his sex libris quos de re pu. cõscripsimus: hoc aũt loc ɔsideranti mihi studia doctrinæ: multa sane occurrũt: cur ea quoq; accersita aliunde neq; solũ expetita: sed ẽt conseruata & culta uideant. Erat. n. illis pene in cõspectu pstãti sapiẽtia & nobilitate Pythagoras: q fuit in Italia tpibus isdẽ qbus. L. Brutus patriã liberauit: pclarus auctor nobilitatis tuæ. Pythagore aũt doctrĩa cum longe lateq; flueret pmanauisse mihi ur ĩ hãc ciuitatẽ. Idq; cũ cõiectura pbabile est: tũ qbusdam ẽt uestigiis indicat. Quis est. n. q̃ putet cũ floreret in Italia græcia potentissimis & maximis urbibus ea: quæ magna dicta est: in hisq; primum ipsius Pythagore: deinde postea pythagoreorum tãtum no

Auspicia unde

Nil tã uulgare q̃ nihil sapere

Fabius mortem filii tulit firmiter

Comitia

Comitiales

Comitiales hoĩes

Prouocatio

Appellatõ

Prouocatio ad populum

Appello Cæsarem

Eqtũ alæ

Vexillationes

Legiõarii

Centuriæ equi

Celeres

Flexumines

Trosuli

moribus antiqs res star Romana uirisq;

Statua bruti gladio

Pythagoras unde

Nūma pythagoreus creditus

Pythagoras tpibus Tarqnii

Numa hydromanticus

Pythagoreus

Pythagoristæ Aīos ad lyrā cōponere

Musica mollīri aīferociam

Capitale supplicium famosi carminis

Ne male dicū carmen scribatut

Qui malū carmen incātasset

Negatiue duæ pro una

Negat ne scisse

Fidicines ad sacrificia

Mūdus musicæ cōpositus

Pulūaria

Lectisternia

Epulones

Nūmā pythagoreū existimatum. Numma pompilius scđs romanoꝝ rex. Cōsultissimus fuit oīs diuini & humani iuris: ut in illa quisq̄ ætate esse poterat: erantq; multa illius instituta pythagoricis documentis simillima. Ex quo creditū est: auctorē eius doctrinæ fuisse samiū pythagorā sed falso: ut dionysius liuiusq; notificant: quattuor. n. ætatibus integris pythagoras numa posterior fuit ut ex cronicoꝝ libroꝝ obseruatione collegimus: pythagoras. n. ī italia uenit tarqnio regnū obtinentē: cui cognomentū supbus fuit. Eū q. Auctor est plutarchus: numā pōpiliū: sapia pythagorica pditū fuisse multaq; instituisse: placitis pythagoreoꝝ cōgruentia: tradit Augu. in. vii. de ciui. dei numā hydromāticū fuisse: q in aqua uideret imagines deoꝝ: uel potius ludificatiōes demonū: quo gñe diuinatiōis postea pythagorā plim usū fuisse. M. Var. cōmemorat. Vale. Antias Cassius hemina & scriptores alii: pdiderunt pythagoricos fuisse libros illos nume pōpiliu q in archa lapidea olim fuerūt: in comitio igne a uictimariis in cōspectu populi cremati sunt. Propterea qđ: pleraq; ad dissoluendas religiōes ptinentia cōtinebant: & ut ait Plin. nulla in his libris scripta erant nisi phiæ pythagoricæ. Vestigia pythagoreoꝝ. pythagorei illi pprie dñr: q sectā tenent pythagoræ & dogmata: pythagoristæ uero. q uitā. Cū carmibus soliti: uestigiū pythagoreoꝝ: qđ i italia romæq; floruerint: id maximū est: sicut. n. illi carmibus fidibusq; uti solebant: sic romani ad tibiā carmina canebant in cōuiuiis: qbus claroꝝ uiroꝝ laudes cōtinebant: pythagoricis. n. ut inquit Quinti. in. ix. motis fuit cū euigilassēt aīos ad lyrā excitare: quo essent ad agendū erectiores: & cū somnū peterent ad eā prius lenire mentes: ut si qd fuisset turbidioꝝ cogitationū cōponerent: Idē auctor est in. i. pythagorā concitatos ad uim pudicæ iā domui differēdā iuuenes mutato cātu cōposuisset de musica pythagore: scribit Macro. in. ii. in somniū scipiōis. Marcia. quoq; in lib. de musica sic inqt. Pythagorei docuere ferociā aī: tibiis aut fidibus mollientes cū corporibus adhereē nexū fœdus aiaꝝ. In originibus: in libris originū: ita. n. porcius cato libros inscripsit: đ qbus in. i. cōmentario dictū est. Vocū sonis. ex pscripto doctrinaq; pythagoræ atq; pythagoreoꝝ. Cōdi: cōponi: unde cōditores historiaꝝ & libroꝝ cōpositores dicti. Ne liceret fieri alterius iniuriā. xii. tabulæ decēuirales: qbus leges romanæ cōtinebant̃ capitali sñia sanxerunt: si quis carmen cōdidisset qđ infamiā faceret flagiciūue alteri qđ. M. Tulli. in libris de repu. testat̃ & diuus Austi. repent lib. ii. de ciui. dei. De hac lege. xii. tabulaꝝ. intellexit Ora. sic scribens in. ii. sermonū: si mala condiderit in quem qs carmina ius est iudiciūq;: ubi exposuit porphirio: lege cautū fuisse: ne quis in queq̄ male dicū carmen scriberet: q etiā in. xii. tabulis lex erat phibens iniurias incantamentoꝝ: cuius uerba hæc sunt qui malū carmen incātasset: & alibi: q fruges excātasset. Nec illud nō. i. illud etiā argumentū est. Duæ. n. negatiuæ pticulæ affirmant: apud antiquos negatiuas duas negatiuæ unius significantiā hr̃e obseruauimus ut illud Varronianū: q non mō ignorasse me clamat sed oīno ois heroas negat nescisse: idē Var. Negatiuas duas: p una accipiendas esse demonstrauit: cū sic ait: a rege mūera eoꝝ noluit nemo accipe. Deoꝝ puluīaribus fides pcinunt. i. pcentio fit a fidicinibus. Dixit ora. in carmībus: & thure & fidibus iuuat placare deos: ubi exposuit porphi. fidicies hodie quoq; romæ ad sacrificia adhiberi: sicut tibicies nēo ē: q nesciat: theologi canere cœlū cōprobantes sonos musicos sacrificiis adhibuerunt: q ut auctor est Macro. apud alios lyra & cythara: apud nōnullos tibiis aliisue musicis inŝtris fieri solebant: pythagoras pythagoreiq; uulgauerūt mūdū oṙone musica compositū esse: q postea sit lyra imitata: nunc. M. Tul. aut disciplinæ pythagoricæ hoc eē uestigiū: qđ fidicies pcinunt in sacris deoꝝ lectisterniisq;: Et epulis magistratuū publicis. Puluīaria. n. deorū lectuli sunt: q̄sterni in templis cōsueuerūt. Et ut ait festus aliqñ ponunt̃ p templis: hinc dicta lectisternia: quoꝝ crebra mentio apud auctores. M. Tullius in oṙone de aurispicū respōsis noiat pcentionē: epulas ludoꝝ epulones: q ministri erant pontificū: faciebantq; epulare sacrificium: Ad quintum tuberonem: Ad hunc scripsit panecius de dolore patiendo: fuit qntus helius tubero iuris ciuilis consultissimus: idē stoicas dialecticasq;

men eēt nostroꝝ hoīum ad eoꝝ doctissimas uoces autes clausas fuisse? Quin ēt arbitror propter Pythagoreoꝝ admiratione. Nūmam quoq; regem pythagoreū a posteriotibus existimatū. Nā cū Pythagoræ disciplinā & istituta cognoscerēt regisq; eius æqtatem & sapientiā a maioribus suis accepissent: ætates aūt & tpa ignorarent pp uetustatē: eum qui sapientia excelleret: pythagoræ auditorē fuisse crediderunt & de cōiectura qdem hactenus. Vestigia aūt pythagoreorū: q̄q̄ multa colligi pnt: paucis tñ utemur: qm non agit̃ hoc tempe. Nā cū carminib⁹ soliti illi esse dicant̃: & pcepta q̄dam occultius tradere: & mentes suas a cogitationū intentione cātu fidibusq; ad trāquilitatē traducere: grauissimus auctor in originibus dixit Cato morē apud maiores hunc epularꝝ fuisse: ut deinceps q accubarēt: canerent ad tibiā claroꝝ uiroꝝ laudes atq; uirtutes. Ex quo pspicuum est: & cantus tū fuisse rescriptos uocum sonis & carmina: q̄q̄ id qdem ēt. xii. tabulæ declarant: condi iā tunc solitū esse carmē: q ne liceret fieri ad alterius iniuriā leges sanxerunt. Nec uero illud nō eruditoꝝ tēporꝝ argumentū est: q & deoꝝ puluinarib⁹ & epulis magratuū fides pcinūt: q pprii eius fuit de qua loquor: disciplīæ: mihi qdē ēt Appii cœci carmen: qđ ualde panetius laudat eplā qdā: q̄est ad. Q. Tubero. pythagoreoꝝ ur̃. Multa

dialecticasq; disciplinas percalluit. Ab illis pythagoreis. Qui oratores: hæc est q̃ multi q̃ clari. interrogatiue legendũ: ipse in bruto percenset nominatim infinitos prope oratores latinos. sapientiæ philosophiam intelligit. Stoicũ diogenem: athenienses quondã tres philosophos inclytos ad senatum Romanũ legatos miserũt: imperatũ: uti mulctam remitteret: quã ciuitati eorũ fecerat: pp propi urbis uastationem: fuerat ea mulcta talentorũ fere quingentorum. Erant aũt isti philosophi. Carneades Academicus. Diogenes stoicus. Critolaus peripateticus: quos ferunt seorsum quẽq; ostẽtandi gratia: per celeberrima urbis Romæ loca magno hominum conuentu disertauisse.

sunt ẽt in nostris ĩstitutis ducta ab illis. quæ ꝑtereo ne ea q̃ peperisse ipsi putemur: aliunde didicisse uideamur: sed ut ad ꝓpositum redeat oro q̃ breui tempore quot & quãti poetæ: qui ãt oratores extiterũt. facile ut appareat nostros oĩa consequi potuisse: simul ut uelle cepissent: sed de cæteris studiis alio loco & dicẽus si usus fuerit. & sæpe diximus: sapiẽtiæ studiũ uetus id qdẽ in nostris: sed tñ ante Lelii ætatẽ & Scipionis non reperio: quos appellare possim noĩatim. qbus adolescẽtibus stoicũ diogenẽ. & academicũ carneadẽ uideo ad scenatũ ab atheniẽsibus missos esse legatos: q cũ reip. nullã unquã partẽ attigissẽt. essẽtq; eoꝝ alter cyreneus: alter babyloniꝰ nunq̃ ꝑfecto scholis essent exercitati: neq; ad illud munus electi nisi in qbusdã principibus tpibus illis fuissent studia doctrinæ: q cũ cætera lr̃is mãdarent. alii ius ciuile: alii orõnes suas. alii monumẽta maiorũ. hãc amplissimã oĩum artiũ bene uiuẽdi disciplinã uita magisq̃ lr̃is ꝑsecuti sunt. itaq; illius ueræ elegãtisq; philosophiæ. q̃ ducta a Socratæ in ꝑipateticis adhuc ꝑmãsit. & idẽ alio mõ dicẽtibus stoicis. cũ academici eoꝝ cõtrouersias disceptarent. nulla fere sunt aut pauca admodũ latĩa monumẽta siue pp magnitudinẽ reꝝ occupationẽq;. oĩum siue ẽt quodimperitis ea probari posse nõ arbitrabant̃ cum ĩterim illis silẽtibus. C. Amafanius extitit dicens cuius libris editis cõmota multitudo cõtulit se ad eandẽ potissimũ disciplinã: siue qđ erat cognitu ꝑ facilis: siue qđ inuitabat̃ illecebris blãdis uoluptatis: siue etiã: quia nihil probatũ erat melius illud quod erat tenebãt. Post amafaniũ ãt multi eiusdẽ ęmuli rõnis: multa cum scripsissẽt. Italiam totã occupauerũt. Quod q; maximũ argumẽtũ est nõ dici illa subtiliter: qđ ẽt facile ediscant̃: & ab indoctis ꝓbent̃ id illi firmamẽtũ esse discipliæ putant: sed defendat quidem quod quisq; sentit: sunt. n. iudicia libera: nos ĩstitutũ tenebimus: nullisq; unius disciplinæ legibus astricti: qbus ĩ philosophia necessario pareamus. Quid sit in quaq; re maxime ꝓbabile: sempq; reqremus. qđ cũ sæpe alias. tũ nuꝑ ĩ tusculãno studiose egĩus. Itaq; expositis tridui disputatiõibus, quartus dies hoc libro

Tum admirationi fuisse aiunt rutilius & polybius philosophorum triũ sui cuiusq; generis facundiam. Violẽta inquit & rapida carneades dicebat. scita & teretia Critolaus. Modesta diogenes: & sobria: q in senatum introducti usi sunt interprete cecilio senatore.

tres phi legati
carneades
Diogenes
Critolaus

Alter cyreneus. s. carneades: q libris Chrysippi perlectis: ita laudabat: ut diceret nisi Chrysippus esset. ego non essem. Babylonius: diogenes. Monumenta maiorũ: res gestas: & historias intelligit. Amplissimam artium: philosophiã dicit: quã Apule. Disciplinam regalem noiat: tam ad bene dicẽdum q̃ ad bene uiuendum repertam. Et item alio modo: inter ꝑipateticos: & stoicos est eadem disciplina. sed uidetur longe dissimilis. dũ alio modo loquunt̃ nam quæ ꝑipatetici bona dicunt. stoici malunt cõmoda appellare & proposita. quæ illi mala. Isti reiectanea. multaq; alia hoc genus. Idèoque dictum est stoicos torqueri uerborum controuersia. Disceptarent: componerent: moderarentur: hinc disceptator. dicitur rei sententiæq; moderator: ut docet. M. Tullius in ꝑtitionibus ad filium. Disciplinã: philosophiam. Emuli: studiosi & imitatores.

Nisi chrysippus eẽt ego nõ essem discipina regalis

Bona cõmoda mala reiecta/nea disceptator uirtutes rões

Rationis. philosophiæ. uirtus enim nihil aliud est. q̃ recta ratio: omnes uirtutes rationes sunt: sequitur ratio naturam: qđ est inquit Seneca ratio naturæ imitatio. Quod etiam facile discantur natura comparatum est: ut deteria facilius ediscantur: & memoriæ pertinacius inherescant hinc illud Quitiliani & hæc ipsa magis pertinaciter hærẽt: quæ deteriora sunt. in hanc sententiam: ait Orat. sic scribens in epistolis Discit. n. citius meminitq; libentius illud quod qs deridet: q̃ qđ probat & ueneratur: ubi exponit Porphirio maiore studio ridiculos uersus edisci & memoria retineri: q̃ admirabiles. Sũt iudicia libera prouerbialis snĩa est illa Terentia. quot capita tot sentẽtiæ: Antistius labeo Augusto respondit. suum quemq; iudiciũ habere: & a Persio dictum est. uelle suum cuiq; est: nec uoto uiuitur uno: ut dicam qđ sentio: totidem pene ingenio cum ac iuditiorum reperias. quot corporum formas: dicere solebat Tybertus in ciuitate libera linguã mentemq; liberas esse debere. Nos instituum tenebimus. Institutum. Marci Ciceronis prope solenne est. Vt nulli sectæ addictus: nulli disciplinæ mancipatus esse uelit: sequens id. Quod maxime probabile esse uideatur. iuxta illud Oratianum. Nullus addictus iurare in uerba magistri.

Deteriora facilius ediscunt̃

Suũ cuiq; iudicium.

Lingua Mẽs liberæ nulli sectæ addictus

m

Acadēia lyceū i tusculano lactātia gorgiæ statua aurea gorgie holosphyraton hippias multi scius

Duæ bigæ ꝑturbationum Leticia gestiēs gestirē Rēigrare

dialectica similis pugno eloqntia expāsæ manui m doctius loquere & aptius descriptio etymologia charactērismos præcipe describere inconsimus descriptio rhetorica

Vt enim in inferiorē amb. achademiā intelligit. ita. n. inferior ambulatio: siue gymnasiū in tusculano nominabaᵗ. Cum superiori gymnasio nomē esset lyceum: a nomine Aristotelicę scholæ. Dicat si quis uult Gorgiam leontinu laccrāt eruditi: & ludit Socrates Platonicus: qđ unus ex oibus ausus sit in cōuentu poscere: qua de re quisq; uellet audire: qui de omni re quæcūq; in disceptationē quæstioni q̄ uocaret se copiosissime dictuꝝ esse profitebatur: cui tantus honos est habitus a græcia soli: ut ex oibus statua nō inhaurata: sed aurea solida statuereᵗ quā uocant holosphyratō: hippias quoq; gloriatus est cūcta pene audiente græcia nihil esse ulla in arte rerū oīum quod ipse nescire: nūc Cice. ex instituto gorgiæ iubet q; quisq; uelit interrogare; profiteturq; se ad cūcta responsuꝝ. Non mihi uideᵗ. propositio quæstionis hæc est sapientē uacare non posse eoi animi perturbatione siue morbo tā q̄ impossibilis sit illa apathia stoicoꝝ. Tēporis nouit: tēpus signat: quo Cæsar regꝝ potiebaᵗ. quo tristitia omnis dissimulāda erat & hilaritas induenda: nam tempori seruiēdū esse percipiunt sapientes. Sublatus est metus: formidini ut ante dictū est egritudo repugnat: adeo ut in quē nō cadat egritudo in eundem timor cadere non possit. Leticia gestiens & libido: duæ sunt ut ante dictū est bigæ perturbationū. Altera bonoꝝ: altera maloꝝ: ex malis præsentibus est egritudo ex futuris metus sicut bonoꝝ præsētium læticia: ita futurorū libido siue cupiditas appellaᵗ. læticia aūt gestiens: diciᵗ præter modū elata. Gestire. n. lætari est & cupere. Nos uela facere. i. pandere uela orōnis: & in latissima ueluti æquore spatiosius uagari trāslatio sumpta a nauticis: q in alto uela faciunt: & omisso remigio latissime discurcūt. Paulū remigrare. i. orone angusta: & perexigua uti pmanet in eadē trāslatione: nā egredientes e portu sensim remigātes prouehūᵗ: subductis uelis. In partiēdis oc. hoc est qđ ait paululū remigare partiri. s. & diffinire aī ꝑturbationes: quæ res angusta est & cohibita.

Multa afferunt: hoc est: qđ intelligi uult uela facere: nā pipatetici pādūt orōnis uela & illorū latissima est disputatio. quasi currētū p equor patentissimū passis uelis. cū dialectici instar remigū paululū a littore portuq; ꝑgrediaᵗ. eoꝝ angusta sit quasi nauigatio. zeno princeps stoicoꝝ dicere solebat dialecticā similē esse cōpræssæ ipugnū manui Eloquētiā oratoriā explicatæ & apte manui.

Ex utraq; ex pipateticoꝝ orone copiosa: & dialecticoꝝ cōcisa & angusta. ꝓuerbium græcoꝝ est. cuius meminit Aristopha. αμαφοτεgου πασιν καισαφεστεgov. i. indoctius loquere & aptius quo significaᵗ orone pleiori uberioriq; rē esse explicādā et si doctius crassiusq; expliceᵗ. Descriptionē se. Possi. descriptionē cuiuscūq; uirtutis etymologiā uocat qdā caractērismō appellant signa cuiusq; uirtutis & uitii: ac notas reddētē inter ꝑceptionē & discriptionē hoc interest. nā q ꝑcipit dicit: illa facies si uoles tēperās esse q describit ait tēperās est q facit illa: q illis abstinet: qris q iter sit. alter ꝑcepta uirtutis dat alter exēplar. Descriptiōes hac siue iconismos ex usu esse cōsiteᵗ. Sen. i epi. mora. Boe. in. iiii. cōmē. tōpicoꝝ: multas ait esse diuersitates diffinitionū: quaꝝ oīum nomē sit cōe descriptio. Apđ scripto. rhetoricos descriptio noīaᵗ: q reꝝ cōtinet ꝑspicuā & dilucidā expositionē hoc mō statim sicut e cauea leo missus aut aliq̄ teterrima belua soluta ex catenis uolitabit. Et uagabiᵗ i foro acuēs dētes in cuius fortunas

cōcludiᵗ. Vt enim in iferiorem ambulationem descēdimus. quod idem feceramus superioribus dieb⁹ acta res est sic. Dicat si quis uult: de qua re disputare uelit. A. nō mihi uideᵗ omni animi perturbatione posse sapiēs uacare. M. Aegritudine quidem hesterna disputatione uidebaᵗ: nisi forte temporis cā nobis assentiebar. A. Minime uero. nam mihi ægregie probata est oratio tua. M. nō igiᵗ existimas cadere in sapiētē ægritudinē. A. prorsus nō arbitror. M. Atqui si ista perturbare animum sapiēns nō potest nulla poterit. Quid enim metusue conturbeᵗ? & earum rerum est absentium metus: quarum præsentium est ægritudo. sublata igitur ægritudīe: sublatus est metus. Restant duæ perturbationes læticia gestiens & libido: quæ si nō cadent in sapientem: semper mens erit tranquilla sapientis. A. sic prorsus intelligo. M. Vtrum igitur mauis statim nos uela facere an quasi e portu egrediētes paululū remigare. A. Quidam est istuc. nō enim intelligo. M. quia Chrysippus & stoici cum de animi perturbanoībus disputāt magnam partem in his partiendis: & de finiendis occupati sunt. illa eorum per exigua oratio est qua medeanᵗ animis: nec nos turbulētos esse patiantur peripatetici autem ad placādos animos multa afferunt spinas partiēdi & diffiniendi prætermittunt. Quærebam igitur utrum panderem uela orationis statim an eam ante paululum dialecticorum remis perpellerem. A. Isto modo uero erit. eni hoc totum. quod quæro ex utroq; perfectum. M. Est id quidem rectius sed post requires: si quid fuerit obscurius. A. Faciam equidem tu tamen ut soles dices ista ipsa obscura planius quam dicūtur a græcis. M. Enitar quidem: sed intentio opus est animo: ne omnia dilabantur si unum aliquid effugerit. quoniam quæ græci pathæ uocant. nobis perturbationes appellari magis placet. quam morbos. in his explicandis ueterē illa eqdē Pythagore primū deīde Platōis

tunas

tunas in omnes amicos atq; inimicos; notos atq; ignotos incursans alioꝝ famam depeculās alioꝝ caput oppugnans; alioꝝ domum; ac omnem familiā perfringens. rem publicā funditus labefactās. Animum in duas partes diuidunt. Aristoteles in. vi. ethicoꝝ ait tria esse in animo; sensum; intellectum; appetitū; aiæ rōnalis ptem alterā uocari scientificā; alterā ratiocinatiuā. M. Tullius lib. primo de officiis duplex est inqt uis animorum atq; naturæ; una pars in appetitu posita est; quæ orme dicit̃ græce; quæ hoīem huc & illuc rapit altera ĩ ratione; quæ docet & explanat quid faciendum fugiendūq; sit. ita fit; ut ratio præsit. appetitus uero obtempe

Famā depeculās

descriptionem sequar; qui animum ĩ duas partes diuidunt: alteram rationis participem faciunt: alterā expertem in participe rationis ponūt trāquillitatē: idest placidam quietemque cōstantiam: in illa altera motus turbidos tum iræ: tum cupiditatis: cōtrarios inimicosque rationi: sic igit̃ hic sons utamur tamen in his perturbationibus describendis stoicorū diffinitionibus: & partitionibus: qui mihi uident̃ in hac quæstione uersari acutissime. Est igitur Zenonis hæc diffinitio: ut perturbatio sit: qd pathos ille dicit: auersa a recta ratione contra naturam animi commotio. Quidam uero breuius perturbationem esse appetitum uehementiorem dicunt. sed uehementiorem eum uolunt esse qui longius discesserit a naturæ constantia: partes autem perturbationum uolūt ex duobus opiatis bonis nasci & ex duobus opinatis malis ita esse quatuor. Ex bonis libidinē & lætitiā: ut sit læticia præsentium bonorum libido futurorum. Ex malis metum & ægritudinem nasci censent: metum futuris: ægritudinem præsentibus. quæ enim uenientia metuunt̃ eadem efficiunt ægritudinem instātia. Læticia autem & libido ĩ bonorum opinione uersant̃: cum libido ad id quod uidet̃ bōum illecta & iflammata rapiat̃: læticia ut adepta iam aliqd concubitum efferat̃ & gestiat. Natura eni omnes ea quæ bona uident̃ sequuntur. fugiuntque contraria. Quamobrem si simul obiecta species cuiuspiam est: quod bonum uideatur ad id adipiscendum ĩpellit ipsa natura. id cum constāter prudēterque fit: eiusmodi appetitióem stoici βουλησιν appellāt nos appellamus uoluntatē: eā illi putāt in so-

ret illud. n. ubiq; pcipitur appetitus oēs contrahendos sedādosq; & rōni obedientes esse oportere. Plato in timeo. Corpus aiæ quasi uehiculū subditū esse ait; in aia autem perturbationes plurimas ponit; quarū prima ē uoluptas maloꝝ esca; dein dolor. fuga impedimentūq; bonoꝝ. post hæc audacia metus; q; cōsultores amentes; accedit; & iplacabilis iracūdia. spes. n. blanda cōciliatrica. Ponit tranqlitatem: Democ. euthymiam. summū bonū esse dixit. Ita. n. appellat animi tranqllitatē; eāq; ait beatæ uitæ eē effectricem. a Seneca quoq; dictum est. Amet̃ expers publicæ priuatæq; curæ tranqllitas. In illa altera: quæ. s. animi pars expers est ratiōis. Plato ut ante dictum est; tres animi partes dicit eē rationabilē. i. mentis optimā portionem capitis arcē tenere. irascētia uero atq; cupidinē postremā portionem infernas abdomina sedes obtinere; ut popinas quasdā; & latrinaꝝ latebras diuersoria neqtiæ atque luxuriæ. Vt perturbatio sit. Diffinitio est orō quæ id quod diffinit̃ explicat qd sit. diffinitio ē coactæ in se atq; cōplicatæ rei explicatio; ueluti cū dicimus. homo est animal rōne & mortale. explicat. n. diffinitio id qd breuiter atque angustæ designabat̃; auctores M. Tul. Boetius. Aristote. cæteri hinc fit, ut ex diffinitione cuiuslibet rei enodatiora fiant & explicatiora oīa q cōplicata obscurabant̃. Diffinitio. n. explicat; diffundit. patefacit. qd cōplicatum erat & clausum ideoq; M. Tullius in pſentia diffinit qd sit perturbatio. ut res magis colliquescat. Ex duobus opinatis bonis; iā dictū est; duas eē bigas pturbationū; alterā ex opiatis bonis; ut est cupiditas & læticia; alterā ex opinatis malis; ut est metus & tristitia: quæ oīa nunc fusius copiosius. Enodatius a. M. Tullio pertractant̃. Ex bonis libidinē appellatione libidinis; cupiditas significat̃ est. n. libido generale uocabulum ois cupiditatis. Instantia. i. præsentia; urgentiaq; ap grāmaticos dialecticosq;. tempus est qd̃ instans, uocant. i. præsens; cuius & Diomedes meminit. Cū libido. Libido est cupiditas nascens ex oppinatis futuris bonis. Illecta inuitata euocataq;; unde & illiciū apud Varro. ab illiciēdo dictū pro incitamento inuitamentoq; sicut illix animi uenus & illices oculi apud Apule. alias illectū dicit̃ nō lectum; ut apud Ouid. illectūq; remittat. Ad id adipiscendū. hinc libido nascitur quæ ad bonū futuꝝ adipiscendū incitata uehemēter efferẽ. Natura; ui & instinctu naturali. Fugiuntq; cōtraria; in primo de officiis in hanc sñiam sic scriptum est; principio generi animātium omni. est a natura tributū; ut corpus uitāq; tueat̃. Declinetq; ea; quæ ei nocitura uideant̃; quæq; sint ad uiuendum necessaria inqrat & pareret pastum & latibula. ut alia eiusdē generis. Pli. quoq; noster nimirum inqt hæc est natura terū. hæc potentia eius. seuissimas feraꝝ maximasq; quæ nunquam ui dissent; quod debeant timere statim intelligere cur sit timendū. Eam putant in solum sapientem græci appellant eupharas; quas Cicero constantias nominauit; quas stoici tres esse uoluerunt; pro tribus perturbationibus in animo sapientis. uidelicet pro cupiditate uolūtatem p læticia gaudiū. p metu cautionē p egritudīe uero; quā Aug. aliiq; tristiciā dicere malūt. negauerūt aliqd esse posse ĩ aio sapientis;

Duplex uis aiorū Orme appetitus rō

inania p turbatoes euthymia democriti Rōnabilis irascētia cupiditas Diffinitio qd diffinitio explicat patefacit libido instans tp̄s Illecta illiciū illix uenus Cōtraria naturalr decliari Euphatæ Cōstātiæ

Volũtas gaudiũ

sic.n.inquint. Voluntas appetit bonũ:qd facit sapiens. Gaudiũ de bono adepto est:quod ubiq; adipisci tur sapiẽs. Cautio deuitat malũ:quod debet sapiens deuitare. Tristitia porro:qa de malo est:qd iam acci dit nullum aũt malũ existi mãt posse accidere sapiẽti:nihil in eius animo:pro illa esse posse dixerunt:sic er go stoici loquunt̃:ut uelle:gaudere:cauere:negent nisi sapientem stultum aũt non nisi cupere:lætari:metue re:contristari:& illas tres esse constantias has aũt quatuor pturbationes:super qua re nunc Cice.copiose dis serit. Tum illud gaudiũ dicitur.ẽm Cice.gaudium proprie bonoꝝ est.quod ut aiũt stoici nisi sapienti nõ contingit sed gaudiũ & in malo quoq; poni Cõsuetudo loquutionis usurpat. Et testis ẽ Virg.cum ait & mala mẽtis gaudia:quo uer bo ut interpretat̃ Sene.uoluptates intelligi uoluit significans homines malo suo lætos:

Cautio gaudiũ bonoꝝ

uulgo sic loquimur :ut dicamus magnum gaudium: nos ex amici consulatu : aut ex nuptiis:aut ex partu uxoris percepisse:quæ

Mala mẽtis gaudia cupiditas Leticia in malo Leticia in bono examinatio tristicia in bono

adeo nõ sunt gaudia : ut sæpe initia futuræ tristitiæ sint.læticia gestiẽs. Amor ut Augu. uerbis utar sitiẽs habere qd amat cupiditas est.id habens eoq; fruẽs letitia.stoici dicunt letari non nisi stultũ & leticia in malo poni sed apud psalmographũ pphetã: letitia in bono est.Cũ ait letamini in dño & exultate iusti.Et dedisti leticiam in corde meo. Et im plebis me leticia cũ uultu tuo. Cautio ap pellatur:iam dictũ est ex sententia stoicorũ cautionẽ pro metu esse in animo sapientis: quippe cautio deuitat malũ. quod debet sa piens deuitare.metus uero stultorũ est.& in malo ponit̃ sed apud apostolũ in bono est ubi ait.Cũ timore & tremore uestram ipso rũ salutem operamini & noli altum sapere sed time. Examinatione : perturbatione: consternatione:exanimatus dicit̃ perturba tus interdũ pro mortuo ponit̃. Sapientis affectio.tristitia qa de malo præsenti ẽ.nul lũ aũt malũ existimant stoici posse accide re sapienti:idcirco pro tristitia siue egritu dine negauerũt aliqd posse esse in eius ani mo & ita sapientẽ aiunt tristem esse non pos se.ueꝝ apud ecclesiast cos.ipsa quoq; tristi tia reperit̃ in bono.nã laudat Apostolus co rinthios:qd cõtristati fuerũt ẽm deũ. Cõ tractio:tristitia:solitudo:mœror. Cõtrahi

Cõtractio cõtractiũcule opinio fons pturbatio nũ ex metu sanguis refugit Aluũ ex timore fun di soluũt tibi cornua uẽtrẽ

.n.dictũ est honeste quadã tristitia affici.un de cõtractio & cõtractiunculæ p sollicitudi nibus ac animi tristitia. Quatuor. Duæ ex opinatis bonis.Cupiditas & leticia. Duæ ex opinatis malis:metus & egritudo siue tristi cia. Cõstãtiæ:uolũtas quæ apponit̃ cupidi tati siue libidini gaudiũ qd leticiæ cautio q timori. Opinione:dictũ est in tertia tu sculana.Egritudinẽ non natura exoriri:sed iudicio sed opinione sed quadã inuitatione ad dolendũ:dum id decreuerimus ita fieri oportere:est itaq; opinio fons & origo nõ so lũ egritudinis;sed et reliquaꝝ oĩum pertur bationũ quæ a Cice.hoc in loco ex stoicoꝝ more pssius diffiniunt̃.Efferri . hinc leciã diffiniũt ai elationẽ ipendentis.iminentis & futuri.Metus:recessum ai.Ari.in pb.auctor est.Ex metu sanguinẽ & calorẽ in ima p fugere;unde fit ut aluus plerisq; ob timorẽ soluat̃. ex hac aristoteli ca sniã dictũ est illud a satyrographo. Soluũt tibi cornua uentrẽ cũ lituus audita:ex metu animus ad interio ra refugit

lo esse sapiẽte:quam sic diffiniũt . Volũtas est quæ qd cum ratione desiderat. Quæ autem aduersus ra tionem incitata est uehemẽtius:ea libido est uel cu piditas effrenata:quæ in omnibus stultis inuenit̃. Itemq; cum ita mouemur ut in bono simus aliquo: dupliciter id contingit . Nam cum ratione animus mouetur placide atq; cõstanter:tum illud gaudium dicit̃ .Cum autem & inaniter & effuse aius exultat: tum illa læticia gestiẽs: uel nimia dici potest: quam ita diffiniũt sine ratione animi elatiõem : quoniam quæ ut bõa natura appetimus: sic a malis natura de clinamus: quæ declinatio si cum ratione fiet:cautio appellat̃ eaq; intelligit̃ in solo esse sapiente:quæ au tem sine ratione & cum exanimatione humili atque fracta nominet̃ metus. Est igit̃ metus ratione aduer sa cautio præsentis autem mali sapiẽtis affectio nul la est stulti est autem ægritudo ea:qua afficiũt̃ in ma lis opinatis.animosq; demittũt:& contrahunt rõni nõ obtẽperãtes. Itaq; hęc prima definitio est.ut egri tudo sit animi aduersante ratione cõtractio. sic qua tuor perturbationes sunt. Tres constãtiæ : quoniã ægritudini nulla constantia opponitur: sed omnes perturbationes iudicio cẽsent fieri & opinione. Ita q; eas diffiniunt pressius ut intelligat̃ nõ modo quã uitiose sed etiam quam in nostra sint potestate . Est igitur egritudo opinio recẽs mali præsentis:in quo demitti cõtrahiq; animo rectum esse uideatur . Læ ticia opinio recens boni præsentis: in quo efferri re ctum esse uideat̃ . Metus opinio impendentis mali: quod intollerabile esse uideat̃. Libido opinio uẽtu ri boni quod sit ex usu iam præsens esse atq; adesse: sed quæ iudicia quasq; opiniones perturbationum esse dixi nõ in eis perturbationes solum positas esse dicũt . ueꝝ ẽt illa quæ efficiunt̃ perturbatiõibus. ut egritudo quasi morsum aliquẽ doloris efficiat. Me tus recessum quẽdam animi & fugã. Læticia profu sam hilaritatẽ. Libido effrenatam appetẽtiam. Opi nionẽ ãt quã in oẽs diffinitiões supiores iclusimus:

ra refugit: tanq̃ ad suffragiũ recõditũ. Appetentiá: cupiditarẽ, & appetitũ. Pli. lactucas ait facere cibi appe tentiá. idẽ uno stõachus iqt recreat': appetẽtia ciboʒ inuitatur. Imbecillá assensionẽ. Plato in theetheto. tra dit hoiem falsa opinari. Aliqñ uera: & opinionẽ plerũq; falsam esse. ĩpossibileq; esse ait opinionẽ q̃libet sci entiá esse; opinionis aũt mater ignorátia est: hinc philosophari est opinari: & philosophi dicti opiosi & opi natores. Subiciunt': ut generi species. Inuidentia: dicere inuidentiá maluit q̃ inuidia: tanq̃ inuidiæ nomen ambiguũ sit cadatq; in utrũq; & in eũ q inuidet: & in eum cui inuidet': uñ potẽtia & opes inuidiosæ dicũtur.

Appetẽtia opionis mater Ignoratio Opíosi Inuidia differt ab

uolũt esse imbecillam assensionem. sed in singulis perturbatióibus partes eiusdem generis plures subiiciuntur. Vt ægritudini inuidentia utẽdum est. n. dicendi causa uerbo minus usitato: quoniam inuidia nõ in eo qui inuidet solum dicitur sed etiam ĩ eo cui ĩuidet'. æmulatio obtrectatio misericordia. angor. luctus. mœror. erumna. dolor. lamẽtatio. solicitudo. molestia. afflictatio. desperatio. & si qua sunt de genere eodem. sub metũ aũt subiecta sunt pigritia. pudor. terror. timor. pauor. exaíatio. conturbatio. formido. Voluptati maliuolẽtia letãs malo alieno delectatio. iactatio & similia. libidini ira excãdescentia odiũ inimicitia. discordia. indigẽtia. desiderium: & cætera eiusmodi. Hæc aũt diffiniũt hoc modo. ĩuidẽtiam esse dicũt. egritudinẽ susceptá pp alterius res secũdas. q̃ nihil noceãt inuidẽti. Nã siqs doleat eius rebus secũdis a quo ipse ledat' nõ recte dr̃. inuidere: ut si Hectori Agamẽnõ. Qui ãt. cui alterius cõmoda nihil noceãt. tñ eũ doleat his fruitis inuidet, psecto. Aemulatio aũt dupliciter illa qdẽ dr̃ ut & in laude & in uitio nomẽ hoc sit. Nam & imitatio uirtutis emulatio dr̃: sed se ea nihil hoc loco utimur est. n. laudis & emulatio est egritudo. si eo qd' qs cõcupierit alius potiat' ipse careat. Obtrectatio ãt est ea: quã ĩtelligi zelotypiam uolo: egritudo ex eo quod alter quoq; patiatur. eo quod ille ipse concupi uerit. misericordia est ægritudo ex miseria alterius iniuria laborantis. Nemo enim parricidæ. aut pro

Emulatio obtrectatio: mox hæc oía singillatim p diffinitionem explicat & patefacit. Propter alterius res secundas. fm hác diffinitionẽ est illud oratianũ. inuidus alterius macrescit rebus opimis. ĩuidia siue inuidentia cadit in hoiem. nõ cadit in bruta animántia. ĩuidia distat ab odio: qđ inuidemus fortunato. odimus uitiosum: qđ ĩuidiá pfiteri erubescius. odisse palã decoʒ est. qđ ĩuidia hoíum tñ est. odiũ reliquaʒ quoq; aíantiũ ut Plutar. subtiliter differit in lib. de ĩuidia & odio: ĩuidia ut ait papinius. ægra est lætis. i. secũdis rebus alterius inuidia cũ ĩuidẽtes infœlices efficiat: itabescatq; uidẽdo successus hoíum: merito dixit poeta ĩuidia fœlix furias amnẽq; seueʒ cocyti metuit. Vt si he. aga. non recte diceremus agamẽnonẽ hectori ĩuidere fortitudinẽ. Cũ doleret ob illius uirtutẽ: qua sæpe, pfligatus est? Et ad lachrymas capillorũq; euulsionẽ: ex mœrore cõpulsus qđ testimõio hõerico claret: ná male uelle inimico a quo ledens: ĩuidere ñ est e cõtrario bibliopolæ elegáter & uere dici possunt inuidere Benedicto nr̃o Hectoris filio: q libros uendẽdo ĩprimẽdo: cõmutádo rem fecit: q uoluminũ meoʒ ĩpressor est diligentissime mei nominis studiosissimus: & eruditionis admirator quẽ minutuli; quidá librarioli ut uulgo dr̃ siue bibliopolæ ĩuidentia irritati ferre nõ pñt: qđ ex nihilo emerserit. qđ iter nostrates rei librarie negociatores primarius sit. qđ inter cæteros sit famigeratus: qđ scholastici oẽs empturiẽtes eius officiná petát: p inde a coigenũ librorũ refertissimá: sed ferát æquo aío reliq bibliopolæ si ex tátulo tátus: si ex seruo dñs: si ex egeno opulẽtus. & ampliter nũmatus fcũs est bñdictus nr̃ cũ sudádo algendo laborádo uigiládo p uarios casus & per tot discrimina reʒ puenerit ad fortunas maiuscu

Inuidia fœlix

Bibliopola benedictus & ĩpssor contra ĩuidos bibliopolas laus benedicti bibliopolæ Emulus Emulatio zelotypia obtractio Horoscopus zelotypi Misericordia

las ad quas nemo sõniculosus ociosusq; pueniet: ná ut inqt ille nil sine magno uita labore dedit mortalibꝫ quo circa cõmoneo bibliopolas: ut benedicti uestigia imitẽt'. si illius oppulẽtiá asseq cõcupiscũt; q ãt ĩuidet is duplici incõmodo afficit' ná tabescit aliena felicitate. & suamet ĩfortunitate torq̃t'. Emulatio: emulus dr̃ ĩuidus: & imitator. alteʒ uituperatiõis: alteʒ laudis: sic emulatio est imitatio uirtutis: & nomẽ ĩuidiæ. nam ut grámatici annotát. Emulatio hẽt qdẽ imitãdi studiũ sed cũ malitiæ opatione. zeno dicebat emulationẽ dolorẽ esse siue egritudinẽ ex eo qđ alius potiat' eo: q qsq; cupiuerit: quẽ nũc seq̃t' M. T. Zelotypiá: ĩdẽ zeno ait zelotypiá cẽ egritudinẽ ẽex eo uenitẽ qđ' adsit alteri; qđ' ipse quoq; hẽat Cic. obtrectationẽ ĩterptat' græcũ uerbũ ζηλοτυπεῖ q signat ĩuideo ζηλοτυπία emulatio. ζηλότυπος emulus. Iuue. zelotypæ retegát' scrinia mechæ; q i secũda pisciũ pte hũerit horoscopũ: erit zelotypus: ut docet Firmic. mĩnus in. yiii. Misericordia. ptinet q̃rere hoc loco qd sit misericordia. pleriq;. n. sicut pipatetici ut uirturẽ eá laudá. Et bonũ hoĩem uocãt misericordẽ: sed stoicoʒ secta durior. uitiũ ai esse dicit. negatq; sapiẽtẽ misereri: & idẽ sentit Sene. stoici dogmatis assertor & affectator. q ait misericordiá esse egritudinẽ mali. ob alienoʒ maloʒ spẽm: & quem admodũ inqt religio deus colit supstitio uiolat ita clemẽtiá mãsuetudinẽq; oẽs boni pstabũt. Misericordiá aũt uitabũt est. n. uitiũ pusilli aí. Ergo si stoicis credius nõ miserebit' sapiẽs: sed succurreret: at q̃to hõestius est & hũanius misericordiá ĩter uirtutes laudare sicut. M. T. i cæsaris laudẽ locutus ĩgt. Nulla de uirtutibus tuis nec admirabilior nec gratior misericordia est. Nimiʒ decet hoíes esse misericordes a qbus nihil huma

ditoris supplicio misericordia commouetur. Angor est ægritudo premens. luctus egritudo ex eius q carus fuerit interitu acerbo. Mœror egritudo flebilis. Aerumna egritudo laboriosa. Dolor egritudo cruciãs. lamẽtatio egritudo cũ eiulatu. sollicitudo egritudo cũ cogitatione. Molestia ægritudo permanẽs Afflictatio ægritudo cum uexatione corporis. Desperatio ægritudo sine ulla rerum expectatione meliorum quæ autem subiecta sunt sub metu ea sic diffiniunt. Pigritiam metum cõsequentis laboris. Terrorem metum cõcutientem: ex quo fit ut pudorem rubor sic terrorem pallor & tremor & dentium crepitus consequat᷑. Timorem metum mali appropinquantis. Pauorem metum mentem de loco mouentem: ex quo illud Enni. Tum pauor mihi sapientiã omnem extra animo expectorat. Exanimationẽ metum subsequentem: & quasi comitem pauoris. Conturbationem metum executiẽtem cogitata. Formidinẽ metum permanentẽ. Voluptatis autem partes hoc modo describunt. Vt maleuolẽtia sit uoluptas ex malo alterius sine emolumẽto suo. delectatio uoluptas suauitate auditus anium deliniens. Et qualis

nialiẽ cũ esse debet. De misericordia ante dictum est. Angor: hoc est diffinitione zenõis stoici angor ab angẽdo dictus: alio noie anxitudo: ut illud actianũ psuasit mœror anxitudo: error: dolor. ab ãgendo angina: qua fauces anguntur ac strangulant᷑: q morbus est acutissimus: græci synãchen uulgo recẽtiores medici sqnãtiã appellãt cuius. Hippocrates Galenus. Auic. cæteri meminerũt: & nos alibi fecimus annotamenta: anginã uinariã habere dicunt᷑. q uino suffocant᷑. Luctus præter hãc significationẽ: luctus dicit᷑ insigne indiciũ q: mœrentis sicut est uestitus niger & pullus: lugere is ,pprie dicit᷑: q ex obitu caræ personæ: necessariæq: induit nigra uestimenta. scribit Liuiu matronas luxisse brutũ ãnuo tpe ut parẽtẽ. Cõtra elugere significat luctũ deponere apud eũdem Liui. ait Luci. Valeri tribunus plebis: qd aliud in luctu: q̃ purpurã aut aurum deponũt fœminæ: qd aliud cũ eluxerũt sumũt. mendosi codices nõ eluxerũt habent: sed eluserũt: corrupto sensu & uerbo. M. T. ait patriã eluxi iam & grauius: & diutius: q̃ ulla mater unicũ filiũ: significans se lugẽdo defluisse patriæ corruentis interitũ an thracinus color niger ẽ. accõmodatus lugẽtibus. Vnde anthracinæ uestes lugentiũ dictæ anthraces. n. græcæ. latine carbones appellant᷑. Vir. luctũ ante uestibulũ infe rorũ & in primis orci faucibus collocauit. de quo cecinit Silius. Luctus edax maciesq; malis comes addita morbis antiq declinabãt luctus lucti in secũdo ordine ut actius Cesso hinc ire & rapere lucti uestẽ in lecto cõiugis. Mœror: silius ponit mœrorem inter mala inferorũ. lachrymis saginatũ. sic. n. ait & mœror pastus fletu & sine sanguine pallor uerbũ uetus est Mœrare pro mœrentẽ facere & mœstitudo pro mœsticia & mœstiter p mœste & mœstare p mœstificare. Erũna. M. T. in. ii. de finibus maiores inqt nñ labores nõ fugiẽdos. Erũnas noiauerũt: Festus Põpeius. Erunnas ait esse labores onerosos. Vnde herculis erũne dictæ. unde erũnosa uita & erũnabilis pro laboriosa. pterea erũnulas furcas uocãt qbus religatas sarcinulas uiatores ferunt quarũ usum: qa Caius marius retulit mali mariani postea noiati. Pigritiã: uetus uerbũ est pigrare: quod significat detinere ac retardare. ut actius melius pigrasse: q properasse nefas. Pudorẽ robur: ante dictũ est ex Aristotelis sententia quos pudet erubescere. q metuunt palescere qñ pudefactis sanguis de corde in ois corporis partes diffunditur. metu uero perculsis cõtrahitur ad cor. ita ut cæteris partibus defiat. Est aũt pudor timor iustæ repræhensionis. Et tremor. Idem Aristo. in problematis quærit cur tremunt q metuũt: an ppter refrigerationẽ. deficit. n. calor atq; contrahitur hic illud Virgilianũ. Gelidusq; per ima cucurrit ossa tremor. Metuentibus aluus fundit᷑: algor & sitis prouocat᷑: testiculi contrahunt᷑ dentes crepitant & arietantur. Seneca in libro tertio de ira. sonũ dentium inter se arietatorũ signum esse dicit furentis & irati. Crepitus: sonus: & cõcussio. crepare. n. sonare est. unde crepitus uentris: quos stoici liberos esse aiunt & apud Suero. in quarto cõmentario latius explicatum est: crepitus plagarum dixit. M. Tullius in uerrinis: & Plau. ait in menechinis: dic mihi nunquam tibi intestina crepant. cui ille respondet: ubi satur sum nulla crepitant: qñ esurio crepant: quod significat murmurant & sonant: id quod intestinis inanibus solet accidere. grãmatici plura super hoc uerbo. Pauorem: Valerius flaccus in tertio argonauticon. terrorem & pauorẽ. ait esse equos martis cũ ait terrorq; pauorq; martis equi. græcæ dicunt᷑ δειμος & φοβος. de qbus intelligi uoluit poeta: sic scribens in georgicis martis equi biiuges: est qdam pauor læticiæ: de quo Virg. Exultantiaq; haurit corda pauor pulsans: a silio dicitur lætus pauor. Ex animo expulerat. M. Tullius in tertio de oratore. mentionem facit huiusce. Ennianæ sententiæ: sed pro expulerat legit expectorat: quod uerius elegantiusq; est: & ita hoc in loco legendum. Ait. n. uerba nouati: quæ ab eo qui dicit ipsa gignunt᷑ aut fiunt uel coniungendis uerbis: ut tum pauor sapientiam omnem mihi exanimato expectorat: mox subiungit docens istud uerbum expectorat nouum esse. & ex coniunctione factum sicut illud: baccharum ubertate incuruescere: qua sententia commouemur: id quod in prima tusculana dictum est: rami baccarum ubertate incuruescere: usurpari a Cicerone tãquam alienum: & ex uetusto poeta transcriptum. Exanimationem: inter exanimatum: & exanimum hoc interest docente Donato exanimatus est conterritus & conturbatus. exanimus est occisus apud eruditos usurpatiue poni inuenies exanimatum pro exanimo. exanimem pro exanimato.

Angor
Anxitudo
Angiesy sinãche angia uinaria
Luctus
Elugere
Anthracinus color
Anthraces
Luctus lucti
Mœrare
Mœstitudo
Mœstiter
Mœstare
erũnæ
erũnabilis uita
Muli mariani
pigrare
pudor
dẽtes inter se arietati
Crepare
Crepitus
Terror
eq martis
Pauor lætus pauor
Expectorat
incuruescere
Exaĩatus
Exaius

Tactionum

Tactionum: tactus: quinq; sensuum uoluptates intelligit: plautus. quid tibi hanc tactio ē. Iactatio Au. Tactio
gu. in. xiii. ait iactantiā esse libidinem dominandi: iactare est ambitiosius gloriari: firmicus maternus refert Iactatio
in primo matheseos hispanos esse iactantiæ animositate præposteros. Vt ira sit supra dictum est: iram eē Hispāo⁊
pœna cupiditatem: siue ulciscendi libidinem: Aristo. ait iram esse cupiditatem doloris reponendi. Excā Iactantia
descentia: Apu. in libris de dogmate platonis: excandescentiam appellat eam animæ partem quæ irritabilis Ira
est habens domicilium ĩ corde quam alio nomine: irascentiam nominat: quæ iracundia a Cicerone dicta ē Excādescentia

est hæc autium: tales sunt oculorum & tactionum & odorationum: & saporum: quæ sunt omnes unius generis ad pfundendū aīum: tanq̄ illiquefactæ uoluptates. Iactatio ē uoluptas gestiēs & se efferēs ĩsolētiꝰ. Quæ āt libidini subiecta sūt: ea sic definiūt Vt ira sit libido pūiēdi eius q uideat̃ læsisse iniuria escādescentia āt sit ira nascens & mō desistens. quæ thymosis græce dr̄. Odiū ira inueterata. Inimicitia ira ulciscendi tēpus obseruas. Discordia ira acerbior intimo odio & corde concepta. Indigentia libido inexplebilis. Desideriū libido eius q nōdum adsit uiuendi. Distiguūt illud ēt: ut si libido earum rerū: que dr̄ de quodā aut quibusdam: quæ categoremata dialectici appellāt: ut habere diuitias: capere honores. Diligentiā libido re⁊ ipsa⁊ est: ut hono⁊: ut pecuniæ. Omniū āt pturbatio nō fontē eē dicunt intemperantiā: quæ est a tota mente etiam a recta ratione defectio: sic auersa a præscriptiōe rationis: ut nullo modo appetitiones animi nec regi nec contineri queant. Quemadmodum igit̃ tempe rantia sed appetitiones & efficit: ut hæc rectæ rōni pareāt: cōseruatq; cōsiderata iudicia mentis sic huic inimica intemperātia omnē animi statū inflammat cōturbat: icitat. Itaq; & ægritudīes & metus & reliquæ pturbatiōes oēs gignuntur ex ea. Quēadmodum cum sanguis corruptus est aut pituita redun-

in prima tusculana: de qua loqtur Plato in timeo θυμωσισ græce animum iram furorem significat: ut docet Plato in cratylo: a feruore & impetu animæ ducto uocabulo: Mocro. pria inquit animæ pars est ratio quā logisticon appellant: secunda animositas: q̄ thymicon uocant tertia cupiditas quæ epithymicon nuncupatur. Inimicitia Caius Cæsar in libris quos ad. M. Ciceronem de analogia conscripsit: pluratiuo semper numero dicendas putat inimicitias: sicut arma & mœnia: & comitia: sed pleriq; uete⁊ & cū primis quintus ennius. εν κωσ. i. singulariter dixit inimicitiam sic scribens eo igenio natus sum amicitiam atq; inimicitiam in fronte ptōptam gero uerbum uetus est inimicar̃ quid significat inimicos facere: quo usi fūt: Ora. & Papi. Indigentia indignus paupe ri proximus est: cum semper indigeat rerū expetitarum. Categoremata dialectici appellant: Aristo. & cæteri græci categoricas & categoremata appellant: quæ latini predicamenta & propositionum quædam a dialecticis categoricæ nominantur: quas predicatorias latine dicere possumus. Aristo. decem elementa constituit circaq; uersari uideatur omnis quæstio: ousiam. i. essentiam qualitatem. quantitatem: ad aliquid agere: pati: ubi; qñ: sitū habere: ex hoc nouissimo elemēto dictum ē habere diuitias capere honores. i. magistratus sicut uestigium esse armatum esse: anulatum esse. Syncategoremata dicūt dialectici signa ut omnis nullus quidam aliquis. κατηγορεω græce significat accuso & prædico. κατηγορια acculatio & p̄dicamētum. κατηγορωσ accusato. De quodam quidam significat aliqd certū: aliquis nihil certum determinat: hinc illud plauti: edesaliquid: nolo hercle aliquid certum quam aliquid matuo lo. Intemperantiam: Aristoteles ĩ tertio ethicorum: circa corporis uoluptatem existere ait temperantiā: & intemperantiam: qui uisu delectantur ueluti formositate: & qui auditu ut cātu: eos neq; temperātes recte dixeris neq; intemperantes: nidore uero epularum gestire intemperantis est. Græci homines appellāt itēperatos incontinentesq; eos: qui sese dediderunt duabus belluinis uoluptatibus: gustatus scilicet & tactus quæ solæ communes sunt hominibus cum bestiis & iccirco in pecudum ferorumq; animalium numero habetur quis: quis est his ferinis uoluptatibus peruinctus: quemadmodum temperantia omnibus in rebus expetenda est: ita intemperantia fugienda: bestias: neq; temperatas neq; intemperatas dicunt nisi per similitudinem intemperantem intemperantiæ suæ non penitet: incontinentem penitet incontinentiæ: Intemperantia hydropisi & phthisi similis est. Incontinentia uero epilesiæ: illa enim continua. hæc uero temporaria improbitas: est præceptum pythagoræ est fugandam esse a rebus omnibus intemperantiam. Aut pituita redundat: quod græce flegma dicitur: latini pituitam uocant: cuius domicilium est ut inquit Augusti. in. xi. in capite scribit Plato in timeo: pituitam originem esse langorum omnium: q ex distillatione fiūt ex eaq; gigni malas ualitudines plurimas: qñ plurima loca illabitur: quecūq; autem partis corporis tumescere dicuntur a bilis icendio & combustione uexant̃: quæ cum expirat extrisecus uarios exitu suo tumores producit intrisecus uero cohibita: urentes edacesq; morbos pcreat: tunc autem pessima qñ puro sanguini mixta ligaminum fila suo ex ordīe dimouet: & ĩterdum penetrat in medullas: adustisq; radicibus: ĩde aīæ uicula quasi nauis funes resoluit & amputat: p loco⁊ āt uarietate: bilis appellat̃ citrina nigra: q̄ græce melācholia prasina hoc ē uiridis. Rubēs uitellina: adusta: sup quare Galēus Auicēna. Albertus magnus: & schola medico⁊

Thymos
Logisticō.
Thymi cō
Epithymicon.
Inimicitia
inimicare
Categoremata
decē elementa
Categoria
Quidā
Aliquis
Intēperantia
Intēperantes
Phlegma
Pituita
Bilis
Citrina
Parlinabilis
Acida pituita

dat: aut bilis in corpore morbi: ægrotationesque nascuntur: sic prauarum opinionum conturbatio & ipsarum inter se repugnantia sanitate animũ spoliat. morbisq; perturbat: Ex perturbationibus aũt primum morbi conficiuntur. quæ uocant illi νοσηματα. ea quæ sunt eis morbis cõtraria: quæ habent ad res certas uitiosam offensionem: atq; fastidium. Deinde egrotationes: quæ appellãtur a stoicis αρρωστηματα: hisq; item opposite contrarie offensiones. Hoc loco nimium opere consumitur a stoicis maxime a Chrysippo: dum morbis corporum comparatur morborum animi similitudo. Qua oratione minime necessaria pretermissa ea quæ rem continent pertractemus. intelligatur igitur: perturbationem iactantibus se opinionibus inconstanter: & turbide ĩ motu esse semper. Cum autem hic feruor concitatioq; animi inueterauerit: & tanquam in uenis medullisq; insederit: tum existit & morbus &

non parũ multa cõscripserũt. Idẽ plato pituitã acidã nũcupari refert falso sapori cõmixtã. Albã uero pituitã appellat eliquationẽ carnis tenerioris una cum spiritu factam: quæ ex humiditate uento circũfusa tumescit: idẽ Plato platonicusq; Apu. auctores sunt cãm primã morboꝝ esse: si ipsæ elementoꝝ qualitates: ex quibus compactum est corpus uidelicet humida & sicca: calida & frigida non congruant. Præterea si sanguis corruptus sit: si flegma redundat: si cholera imodica exuberat morbi gignuntur. Dixit. Ora. in. i. epistolarũ præcipue sanus nisi cum pituita molestia est ubi. exponit porphyrio nisi catarros ipedit: tanq̃ pituita idem sit quod catarrus: quæ dictio græca est καταρρεω græce defluo. καταρροσ. fluor: & distillatio nomiatur: a pituita pituitosus deriuatur: quem græco uocabulo usitatissimo flegmaticum uocant. M. Tul. in libro de fato: i alius esse pituitosos & quasi redũdãtes. In alius exsiccatos atq; aridos. Aelius pituitã dici affirmat: qa petat uitã. Cuius ethymologiã ridet. Quin. i prio. Ipsarum repugnantia: repugnant metus: & cupiditas leticia & egritudo. Morbi conficiuntur morbi sunt inueterata uitia & dura: ut auaritia: ut ambitio nimia Morbus est ut inquit Seneca uitium in prauo pertinax: tanquã ualde expetenda sint: quæ leuiter expetenda sunt. Affectus sunt motus animi improbabiles subiti & concitati qui. frequentes: & neglecti fecere morbum qui plurimum pfecere extra morbos sunt est quoddam genus hoium extra multa & magna uitia: sed non extra oia: effugit auaritiam: sed irã adhuc sentit nõ sollicitaẽ libidine: sed ambitionẽ adhuc sentit non concupiscit: sed adhuc timet mortẽ contẽnit dolorẽ reformidat: ille satis cõseqẽ q iter pessimos nõ ẽ. νοσηματα græce νοσεω dr̃ egroto. νοσοσ morbus: νοσημα egritudo: & morbus νοσιμοσ egrotus. νοσηματικοσ ualitudinarius. Hieronymus. Nosocomion interpretatur languentium uillam: quod domicilium est languentium: ibiq; egrotantes aluntur: uulgo hospitale nominatur. Verba Hieronymi ex epithaphio fabiolæ hæc sunt: primo omnium nosocomion. i. languentium uillã instituit: i quo egrotantes colligeret de plateis: & cõsumpta lãgoribus atq; fedia miseroꝝ mẽbra refoueret. In decretis canonicis: ut hec quoq; trãseunẽ attingã. xxiii. q. yiii. Verba legunẽ corruptæ scripta: corruptius explicat: corruptissime enũciata: quæ ita legenda sunt & corrigenda. Xenodochia. brethotrophia hierocomia: ẽ. n Xẽodochium locus publicus quo peregrini & hospites hospitaliter recipiunẽ. ξενοσ græce hospes. δοχειον. receptaculũ. Xenia munera sunt hospitalia: de qbus Victru. i. yi & epigrammatarius poeta: & iurisconsulti: titulo de officio g consulis: q̃q exenia illic perperam legaẽ. Hieronymus. Xenodochium i portu romãi sitũ totus pariter mũdus audiuit brephotrophia sunt quæ uulgi dicius hospitalia paruuloꝝ: qbus ĩfantes expositicii aluñẽ: q̃le est apud nostrates illud ad diui; pculi: βρεφοσ gæco uocabulo: ĩfans nominatur: & τροφη educatio: hierocomion locus est quo leprosi aluntur: quale est apud nos sub titulo diui Lazari. & Bartolomei: hiera enim græce lepra latine & κωμη uilla. Morbis contraria: ut muliero sitati odium mulierum. Egrotationes cũ egrotatio proprie sit in corpore: sicut egritudo: animo tamen & egrotationes animi dicuntur: quæ ex quodam metu nascuntur: eaꝝ reꝝ: quas fugiunt & oderunt. αρρωστηματα αρρωστεω. græce significat egroto αρρωστιω egrotano. Idem το αρρωστημα & αρρωστοσ egrotus nominatur. Contrariæ offensiones ut inhospitalitas: quæ opinio est uehemens: ualde fugiendum esse hospitem: de offensionibus mox plura & apertius. Morborum animi similitudo sicut uirtutes in corpore esse dicuntur consimiles animi uirtutibus. Itẽ similitudo est iter morbos corporum & animorum: ut uitium dr̃ corporis sic animi: ut egrotatio in corpore sic in animo: sic e contrario in corpore est uelocitas pulchritudo: uires: sic eadem animo dicuntur; qñt in decretis canonicis. Di. xlyiii. uitia corporum ad animum transferuntur: sicut cecus: claudus: mancus lippus: gibosus: impetiginosus: quæ uitia q habuerit: panes deo & sacrificium offerre prohibetur: quæ Grægorius in pastorali tropologice transfert ad animum. ut cecus intelligatur: qui superne lucem contẽplationis ignorat. Claudus qui per ĩfirmitatem mentis: uitæ uiam perfecte tenere non ualet: & ad statum uirtutis nõ erigitur. Gibbosus uero quem terrenæ sollicitudinis pondus deprimit: ne unquam ad superna respiciat lippus qui carnalibus operibus obscuratur: impetiginosus. quisquis auaritia uastatur in mente: quæ ipetigo: si in paruis non compescitur nimirum sine mensura dilatatur illud ãnotandum quod cecum animal ille offerre dr̃ deo qui ordinat indoctum quo uitio nullum fœdius est maxime in religiosis & religiosam doctrinam administrantibus quæ ut iqt leo: si in laicis uidetur intolerabilis quanto magis ĩ his qui præsunt: nec

Alba pituita
Causa morboꝝ
Catarus
fluor
pituitosus
Morbi
affectus
nosenia
Nosos
Nosematicus
Nosocomion
Correcta
Verba ex decretis canonicis
Xenodochium
Xenia
Brephotrophia
Hierocomion
Arrostemata
Vitia corporis ad animum
Cecus
claudus
Gibbosus
lippu.
ipetig nosus
Contra idoctos sacerdotes

excusatione est digna:necuenia. Nunc sacerdotes nostri temporis: pro psalterio dauitico canût erotica hoc est amatoria. ꝓ lectione euangelii lusorias cartulas diligentissime reuoluût: pro apostolica doctrina callét arté tesserariá: quos si latine loq audias: non latialiter loq: sed pedere diiudicabis: q uix i na uerba iungere miseri poterunt: i quoꝝ labris scatét barbarismi: & solecismi. Doleo mecû ipse subide cû audio nônullos: latina uerba tá male ꝓnunciantes: ut credas eos barbarica & cû stridore anhelátia uerba ꝓferre. Côtinuo stari. Permanat: dele cêdit penetrat. Mulierositas: cupiditas mulicbris uoluptatis: mulierosos & mulierarios uocát cupidos appetétesq mulieꝝ. Iuli. capitolinus de clodio albino scribés ait: mu lierarius fuit iter prios amatores Auersae ue neris semp ignarus & taliû ꝑsecutor auersa át uenus signatur. coitus praeposterus & pue rilis: q isandus est & execrabilis. φιλογυνεια .i. amor mulieꝝ. μισογυνεια odium mu lieꝝ: quale fuit i euripide tragediaꝝ scripto re q mulieres fere oẽs. In maiorem modum exorsus fuisse dr siue qd' natura abhoruita mulierum cetu: siue qd' simul duas uxores: habuerat: quaꝝ matrimonii ptédebat cuius odii i mulieres. A. G. & aristophanes memi nerût. De timone: timon athenensis: qué antiq scriptores ob naturae aspritaté i huma nû ac ihospitalé appeliát: q dictus é misan thropos .i. osor hoium: fugit hoium côgres sus colloqaq; oium: ꝑter unius alcibiadis: in terrogatus ab Apemanto quid ita solû alci biadé diligeret: amplecteretur q; rñdit: nô se adolescentem amare: quod itelligeret illû maloꝝ cám atheniélibus futuꝝ. ferunt illû aliqñ athenis. In contétionem uenisse: facto q; silentio & expectatione magna dixisse. est mihi o uiri atheniéses: post domû pusillus hortus & in eo ficus: ex qua p multi iá ciues sese suspenderût. in eodé ego núc loco edifi ciû facturus sum: q obré constitui publice referre: ut si sint ex uobis q uellint se suspé dere: id agant anteq arbor succidaẽ: i sepul chro eius iscriptû fuit hoc epithaphiû: qd' ipse sibi fecit: hic sum post uitá miseramq; inopemq; sepultus: nomen non queres: dii te ctor te male pdát. M. Anto. domum alexan driae sibi construxit in recessu femorá quá timonium appellauit a solitudine timonis tanq in ea domo acturus solitudinem timo niam: Victurusq; instar timonis: sequestratus a commernio usuq; mortalium: fuit alter timon philosophus amarulenius & mordax sillographus .i. scriptor silloꝝ: dñr autem σιλλοι dicacitates & sales: huius aût testi moniû ex sillis identidé citát eruditi: De hoc ait Au. Gel. timon amarulétus librû maledicétissimû côscri psit qui sillos inscribiẽ. μισανθρωποσ .i. osor hominum. De re non expetenda: exempli cá suadet aua ritia pecuniá esse ualde expetendá. Cû tñ non sit expetenda & apud phos stoicos in bonis non ducatur. Item mulierositas opinaẽ mulieres ualde expetendas: Cû reuera expetendae non sint: ambitioni isitû é honores ualde expetendos: quae tñ res a multis non expetenda censeẽ. De re nô fugienda: offensio côtraria egrota tionibus est: q opinatur ea ualde esse fugienda: quae fugienda non sunt: ut ihospitalitas: opinio é iherés ual de fugiendû esse hospité: q re uera fugiendus nô est: ut Misogynia: cuius opinio isita est fugendas esse ma iorem immo dum. foeminas: cum tñ res sit non penitus fugienda: Multaq; alia hoc genus. Peruicatia: est peruicatia opinatio uehemens: quasi ual de perseuerandum sit in eo quod pertendit. distans a pertinatia q peruicatia est interdum bonarum rerum perseuerantia. Pertinacia semper malarum: qq apud Liuiû & Se necam pertinax uirtus: & pertinax bonitas dicuntur: quod laudis est: actius in myrmidonibus. Ego perui caciam me uti uolo: nam peruicacem dici me esse: & uincere perfacile patior: pertinacem nihil moror: hec fortes seqẽ: illam indocti possident. Liguricio: gulae uoratrina: & opinatio uehemés de uoluptate ciba ria luauiû escaꝝ estitatione quasi ual de expetéda sit inherens & penitus insita: ligurire est suauibus escis bo na consumere: απ στου λυγυρ ου deriuatû: graeci λυγυρον suaue appellant: auctor Donatus enarrás illud ex eunucho terétiana: itidé pria q obligurierat bôa: alii a ligo ɗduci malût ligurirẽ: dixit nôius degustaẽ é abli gurirẽ multa audé côsumeẽ. ora. Semel os pisces tepidûq; ligurierit. ius liguritores dñr gulosi uoratoresq; . du

aegrotatio: & offensiões haec: q sût eis morbis egrotationibusq; contrariae. haec que dico cogitatiõe q dé inter se differunt: re uero copulata sût: eaq; ortû tur ex libidine & leticia. Nam cum est côcupita pecunia: nec adhibita côtiuo ratio: quasi quedam socratica medicina: que sanaret eam cupiditatem permanat in uenas: & inheret i uiscenbus illud malum existitq; morbus & egrotatio: que auelli inueterata non possunt. eiq; morbo nomen est auaritia. similiterq; ceteri morbi ut glorie cupiditas: ut mulierositas: ut ita appellem eam quae graece φιλογυνεια dicitur: ceteriq; similiter morbi egrotationesq; morborum nascuntur. Quae autem his sunt contraria: ea nasci putantur a metu: ut odium mulierum. quale in μισογυνεια est: ut in hominum uniuersum genus. quod accepimus de Timone: qui μισανθρωποσ appellatur: ut inhospitabilitas est. Quae omnes egrotationes animi ex quodam metu nascuntur: earum rerum: quas fugiunt & oderunt. Diffiniunt autem animi: egrotationem opinionem uehemétem de re non expetenda: tanq ualde expetenda sit: inherenté & penitus insitá. Quod át nascitur ex offensione ita definiût opinioné uehemẽ: é de re non fugiéda iheren é & penitus isitá: táq fugienda. Hec aût opinatio é iudicare se scire qd nesciat. Aegrotatiõi át talia q dá subiecta sût. Auaritia: ãbitio: mulierositas:

Pro psalterio erotica
Mulierositas
Mulierosi
Mulierarii
Auersa át uenus
Euripides osor mulierum
De timõe pulcbra
Misantropos
epitaphiû timonis
Timoniû
Sillographus
Silli
Misogynia
Peruicacia
Pertinacia
Pertinax uirtus
Liguritio
Ligurire
Liguritores

pertinacia: liguritio: uiolētia: cupedia: & si qua sūt similia. Est autem auaritia opinio uehemēs de pecunia: quasi ualde expetenda sit inherēs & penitus insita. similisq; est eiusdē generis diffinitio reliquarum. Offensionum autē diffinitiones sunt eiusmodi. Vt inhospitalitas sit opinio uehemens ualde fugiendum esse hospitem. eaq; inherens & penitus insita. similiter diffinitur & mulierum odium ut Hippoliti & ut Timonis generis humani atq; ut ad ualitudinis similitudinem ueniam: eaq; collatiōe utamur aliquando: sed partius q solent stoici ut sūt alii ad alios morbos procliuiores. Itaq; dicimus grauedinosos quosdam. quosdam torminosos nō quia iā sint. sed quia sæpe sint. alii ad metum alii ad aliam perturbationem procliues. Ex quo in aliis anxietas: unde anxii. In aliis iracundia dicitur quæ ab ira dif

inguinū liguritor — liorum dulciorum: Macro. ait a lucilio lupū piscem appellari catillonem quasi liguritorem per translatiōnē in re obscena decenter dictū est ab ausonio cūnilingus liguritor cū inquit eunus syriscus inguinū liguritor.
Temulentia — Temulentia: ebrietas; & est opinatio uehemens de uiolentia: quasi ualde sit expetēda: a temeto: uinū prisci uinum dixere: unde & temulenta appellata auctores Pli. & Gelius. Mulieres romæ uitam abstemiā egisse: & temeto abstinuisse dicuntur: ideoq; ait Cato propinquos fœminis osculum dare solitos; ut sentirent: an temetum olerent.
Temetū — Cupedia — Cupediæ — Fo. cupedinis — Cupedia: nonius marcellus allegat hunc locum; exponēs cupediam pro cuditate sed parum scite exposuit nā cupedia nō omnis cupiditas significatur: sed ad ganeam tantū refertur & est lauticia ciborum siue cupiditas lautiorum eduliorum quasi ualde expetenda sit rupedias antiqui lautiores cibos: nominabant: & forum cupidinis macellū: quod lymachus forum cupediarum appellat: fortassis a cupiditate uel quod ibi fuerit domus cupedinis romani equitis; unde cupedinarii dicti qui esculenta & porulenta uendūt sup quare; uberius explicatiusq; pscripsimus apud suetoniū. & in. i. apulei cōmentario.
Cupedia rii — Hospitalitas — Inhospitalitas hō appellādus hō nō est; q hospitalitatē iprobat; eāq; asserit expetendā esse cū nihil ferme sit humāius nihil hoīe dignius q̄ hospitalitas q̄ species est liberalitatis recte a Theophrasto est laudata hospitalitas est n. ut. M. T. uir ualde decorū: patēr domos hoium illustrium illustribus hospitibus cimonis hospitalitatem in suos curiales celebrant qui ita instituit: & uillicis imperauit; ut oia illis præberentur: græci
Xenios iuppiter — Iouem appellant χένιον. i. hospitalem: quia hospitem non negligere & hoiem alienum inuitare: amicitiæ initium est; ut scribit Dion. Iuppiter Xenios. i. hospitalis significatur illo uersu maroniano. iuppiter hospitibus; nam te dare iura loquūtur: ab Ouidio iuppiter hospes p hospitalis dictus cum ait stabat iouis hospitis ara in decretis canonicis. Di. xlii. præcipitur sacerdotem esse oportere hospitalem & hospitalitatis exhortatorem. item Di. lxxxv. hospitalitas est īquit usq; adeo episcopis necessaria: ut ab ea alieni iure prohibeantur ordinari: atq; inibi taxatur quidā archidiaconus florētinus tenax & deparcus cuius domū nūq̄ amicus sit ingressus. Vt hippoliti: hippolitum fuisse osorem mulierum: mulierbrisq; concubitus: satis liquet: & testatur Sene. tragediographus; apud quem sic loquiť hippolitus: detestator oēs; horreo: fu-
Odisse — gio: execror: sit ratio: sit natura: sit durus furor: odisse placuit. Ad alios morbos pcliuiores queadmodū quidam sunt procliues: & inclinati ad morbos corporum: sic sunt quidam propensi ad morbos animorum Dicimus hemorroicum: podagricum non quod semper patiatur hemorroidas: & podagram; sed qď sæpe sitq; ad id morbi genus inclinatior. item dicimus iracundum meticulosum: ebriosum: non q semper in ira metu ebrietate sint: sed quod sepe: & talibus perturbationibus obnoxii: Et ita similitudo quædam apparet morborum animi & corporis: quod a stoicis: & maxime a Chrysipo tractatur: cuius rei supra quoque facta
grauedo — mentio est. Grauedinosos. Grauedo est humor ex capite distillans; hæc ut docet Cor. celsus in q̄rrona-
Corizæ — res claudit uocem obtundit: tussim siccā mouet: hinc illud apuleiānum ex floridis nares grauedīe oppletæ.
Grauedinosi — Catullus sennre cesso quod grauedinem & tussim. Græci coryzas uocant; hippocrates distillatiōes omnes & grauedinem nominant corizas inde grauedinosi dicti; qui ad grauedinis morbum pcliuiores sunt. Dece-
Error in cornucopiæ — ptus uir alioqui doctus; qui scripsit in cornucopiæ; grauedinosum dici: alio nomine torminosum: idq; pbat hoc Ciceronis testimonio; quod oppido q̄ absurdum est cū lectio Ciceronis si recta sit grauedinosos a torminosis disiungat sicuti significatu ipso disiunguntur. sir enim uerba hæc legenda sunt. itaq; dicius grauedinosos quosdam; quosdam torminosos: & ita. M. Tul. Alios grauedinosos dici significat alios tormino-
Torminosi — sos: a diuerso genere morborum; cum grauedo sit morbus capitis; tormina intestinorum. Non iunctim legendum est: ut illi legunt. sed discretim: atq; distincte: ut nos legimus: torminosos autem dici eos; qui patiūtur tormina & ad eum morbum Procliuiores sunt; quæ uulgo dysenteria nominať; nemo mediocriter doctus ignorat: & nos supra annotauimus. Alii ad metum. s. procliuiores; sunt & hi timidi dicuntur; qui distant a timentibus. cum timidus ex natura sit: timens ex causa. Vnde anxii: ab anxietate dicti sunt hoīes anxii: non qui semper sunt i anxietate: sed qui ad hanc perturbationem proniores sunt & anguntur aliquādo: antiq anxietudinē dixerunt; quæ nobis anxietas: sic. M. T. libro de re. pu. secundo. Anxitudo prona ad
Anxitudo — luctum: & merens semper ipsa se solicitās; pacuuius; tristitia atq; ai intolleranda anxitudine. Iracundia
Ira iracūdia — ab ira difert. Donatus iracūdiam ab ira. sic seiungit: ut ira sit de causa: iracūdia de moribus: & de uitio multū irascentis. Seneca lib. i. de ira quo distet ira ab iracūdia apparet; quo ebrius ab ebrioso: & timēs a timido: iratus pōt nō eē iracūdus; iracundus pōt aliqn̄ nō iratus esse; idem libro. xii. epistolaz mortaliū scribit pla

rinuum interesse: iter ebriosum & ebriū. Nā pōt q ebrius ē tūc primū eē: nec habere hoc uitiū & q ebriosus est sepe extra ebrietatē eē: sicut distat ebrius ab ebrioso: ita ebrietas ab ebriositate: alter affectiōis alter habitus. Amatorē in amatore. pcliuitas ē naturalis ad amādū. Amās uero amator & cā amator ut inqt Dōatus fingi pōt amās uere amat. procliuitas: lapsio: iclinatio: pcliuis. n. pnus iclinatusq̄ signāt. Res nō hēt ut qui pcliuis est in odiū hoium: q̄ res nomen singulare non habet. Liuidi: liuor non multū distat ab inuidia de quo silius: atq; angens utraq; manu sua gutura liuor. Inde liuidus p liuido ponit & ὑποκοριστικῶς liuidulus: iuuenalis: inuideas si liuidulus sis.

Ebrius
Ebriosus
Procliuitas
Liuor
Liuidulus

ferr. Est quæ aliud iracundū esse: aliud iratum: ut differt anxietas ab angore: neq; n. omnes: anxii q angunt aliquando. neq; anxii semper anguntur ut inter ebrietatem & ebriositatem interest: Aliud q; est esse amatorem: aliud amantem. Atq; hæc alio ad alios morbos procliuitas late patet. nam pertinent ad omnes perturbationes. in multis etiam uitiis apparet: sed nomen res non habet ergo inuidi: & maliuoli liuidi & timidi & misericordes: qa procliues ad eas perturbationes sunt: non quia semp ferant. hæc igit procliuitas ad suum quodq; genus similitudine corporis ægrotatio dr: cum ea intelligatur ad egrotandum procliuitas: sed hæc in bonis rebus q alii ad alia bona sunt aptiores facilitas nominet: in malis pcliuitas: ut significet lapsionē in neutris habeat supius nomē. quomodo aūt i corpore morbus ægrotatio & uitiū: sic i aio. Morbum appellant totius corporis corruptionē. Aegrotationē morbū cū ibecillitate. Vitiū cū ptes corporis inter se dissident. Ex quo prauitas mēbrorum distortio deformitas. Itaq; illa duo: morbus & ægrotatio ex totius ualitudinis corpotis cōquassatione & pturbatōe gignunt. Vitium autem integta ualitudine ipsum ex se cernit. sed tm̄modo in animo cogitatōe possumus morbum ab ægrotatione seiungere. Vitiositas autem est habitus: aut affectio in tota uita iconstans: & a seipsa dissentiēs. ita fit ut i altera corruptione opinionum morbus efficiat & ægrotatio i altera incōstantia & repugnātia. Non enim omne uitium partes habet dissentientes. ut eorum q non longe a sapientia absunt a affectio est illa quidē discrepans a seipsa dum est insipiens. sed non distorta

De liuore ait maro liuor tabificū malis uenenū: a poetis dr liuor edax q ut ait Oui. pascitur in uiuis post fata qescit: flagelli plaga liuorē facit ut scriptū ē i ecclesiastico. i. pallorem unde liuētia plactu brachia dixit silius: & liuentes scapulas Hierony. talis color in inuidentium ore conspicit. In bonis facilitas: in illis qui pclues sunt ad humanitatem liberalitatem ad ingenuas disciplinas dicetur facilitas: cum procliuitas dicatur in his: qui ad aliquod uitium proni inclinatiq; sunt: & ita distinguit. M. T. facilitatem dici in bonis: Procliuitatem in malis: lapsionem: tanq̄ in malum: nemo enim dicit recte labi in id quod bonum est. In neutris: quæ neq; bona neq; mala sunt quæ adiaphora uocant græci: indiferētia nostri. Superius nomen. s. facilitatis. Morbum appellant: sabinus: labeo cæteriq; iurisconsulti: titulo ad edictū edilicū sic morbum definiunt: Morbus est habitus cuiusq; corporis contra naturā: q usum eius faciat deteriorē sed morbum alias in toto corpore accidere dicunt: alias in parte corporis: totius corporis morbū esse: ueluti phthisis est & febris partis aūt ueluti cecitas: aut pedis debilitas in libris quoq; iurisperitorum scriptum est morbū & uitiū distare: quod uitium ppetuum. Morbus cum accessu discessuque fit. Nunc. M. T. paulum dissidens a finitione iurisconsultorum ait morbum esse totius corporis corruptionem: uelut febris est: uitiū q uero in parte corporis: ueluti claudicatio est & gibbositas interdum est uitium corporale usq; ad animum pueniens eumq; uitiās ut in phrenetico: fit comparatio per similitudinem morboris corporis ad morbos animi Sene. morbos animi ait esse uitia inueterata & dura ut est auaritia: affectus uero motus animi improbabiles & cōcitatos. M. Tul. hoc in loco subtilius distinctius uberius cū ēta partitur & explicat. Morbum cum imbecilitate. i. leuiorem morbum. Integra ualitudine. incolumi sanitate uitiū i parte cor

Facilitas i bonis
Procliuitas i malis
Adiaphora
Morbus quid
Vitium
Morbi aī affectus

poris conspicitur: ut est luscus: claudus: gibbosus: corpus. n. talium sanum est: & integra ualitudine: sed uitio deformatur. Vitiositas est habitus aut affectio: affectio est accidens qualitas: uel spōte uel studio mox destituta: nam si peruaineat fit habitus dicta affectio q inficiat qualitate: & erit affectio incipiens habitus in affectiones inclinamur studio quodam. i. uoluntate applicata in aliquas qualitates: quas diligentia cōpat faciq; perfectas: & habitus nominatur: ut res fiat apertior: iracundum esse habitus est: iratū affectionis oratorē esse habitus ē: & uictus si i exercitatiōe sit: ut ci. q assiduo studio. pseuerāti diligētia. ita rhetoricē pcepit: ut ea in eo ppetua eēt habitū cōsecutus ē: & qa eius actū sibi istituit ad usum uitæ fuit & in habitu & iuictu. Affectiōes ut inqt Aristo. in. ii. ethicorum: neq; uirtus sunt neq; uitia. ideoq; secundum affectiones non laudamur nec uituperamur. græce habitus dr. ἕξις. hinc illud plinianum ex epistolis: at tantā. ἕξιν studio & exercitatione peruenit. In altero in cōstātia. repugnātia ex hac constantia uitiositatis ē illud oratianū qd mea cū pugnat snia secum: qd petiit spernit repetit quod nuper omisit: estuat & uitæ disconuenit ordine toto.

affectio
habitus
iracūdū eē habitus
ἕξις

Similitudo corporis ad animum

Euthymia de mocriti

Quisnam igitur sanus

Partes dissentientes, Idem Ora. inquit pars hoium uitiis gaudet constanter & urget ꝓpositū. pars multa natat. Sintne eiusdē .s. uitiositatis. Manētes: iueterata uitia sūt & ptinaciter i herētia; ut auaritia: & iracūdia Mouētes: letitia: cupido: metus egritudo aīum mouēt & īpellūt: distrahūtq; uarias in partes. Corporis similitudo, sicut ī corpore ē morbus & uitiū; sic. n. aīo. Itē sicut corpe ē sanitas; pulchritudo: robur: uelocitas: sic ēt ī aīo earūdē reꝝ similitudo cōspicit. Nā sapiēs dr̄ eē ꝓditus aī sanitate pulcritudine; robore; uelocitate; & similibus. Sanitas sic ai: Vbi nullæ pturbatiōes grassant intra ai penetralia; ubi pura cōcors; iperturbata est mens hoīs ubi illa tranquillitas est quā Demo. euthymian uocat: tūc sanitas aī constat; tūc rectū ai seruat: tunc hō integer est aī; nec eget medicīa; apud Oratiū in sermonibus; sic scriptū est: quisnā igit sanus? qui nō stultus qd auarus? stultus & īsanus: qd si q̄s nō sit auarus cōtinuo sanus? nunie cur stoice dicā Temperantiā: q̄ appetitiōes cohibet: libidinē frenat: & ī aios non rectos ipetus ai dñatur; cuius ptes sunt Continentia. Clemētia; Modestia. Quæ in insipientē cadat Sicut in egrotū cadit sanitas corpis; cū curatione medicoꝝ morbus aufert: sic in isipientē cadit q̄dā ai sanitas, cū medicamētis phorum; phūteq; q̄ aīoꝝ medicina est pturbationes extirpant: & uitia ex aīo auferūt. Coloris suauitate pulchritudinis corporalis duo sunt gña; In altero uenustas est, in altero dignitas uēustatē muliebrē appellamus dignitatē uirilē formæ; āt dignitas coloris bōitate tuēda est color exercitatiōibus corpis; ut eloq̄nter scri. M. T. in. i. de officiis: hois natura desiderat ut ptes corpis ualeant; uigeant: ut nec absit qd eaꝝ; nec egrū debilitatū uesit; ut tota figura & forma; & statura; pulcritudine q̄dā cōciara cōueniat: huius pulchritudinis similitudo q̄dā in aīs ē. qñ stabilitas q̄dā & cōstātia iudicioꝝ opinionūq; cōcorditer copulant. Aī uires noiant docti idoctiq; ꝓpe īdifferenter: hoc locutionis genus usurpāt: ut dicāt hoīem forti aīo & uiribus ai & mētis robore septū ac munitū esse sicut de corpe robusto dicius: uires & neruos inesse ī neruis āt robur peculiariter existit. īde dicimus rē eē sine neruis q̄ debilis ē & ībecilla. Ora. sine neruis altera qcq̄d cōposui ps esse putat; apud Terē. illud ꝓuerbiale; dignare ē ubi tu neruos ītēdas tuos; qd signat oibus uiribus laborādū eē. Apd. M. T. itaq; cōtendit oēs neruos chrysippus. Apd. M. Varronē. Aristarchei suos cōtendūt neruos ꝓ eo q̄ est uires oēs itendūt Martius romāus ipator auctore Iulio capitolino tāta manuū fortitudine ꝓditus fuit; ut ī digitis neruos uideret habuisse nō uenas. Iuuamentū neruoꝝ ē; sicuti Auice. Galenus & ceteri tradūt; ut caro corroboret. & corpus fortius fiat; origo neruoꝝ a corde ē ut Aristo. aristotelicīq; ptinaciter affirmāt. Cū cæteri a cerebro oriri tradāt; sine neruis sunt q̄dā aīalia ut pisces; ut iq̄t Pli. in. xi. neruicos appellāt hoies neruis laborantes. Victru. in. yiii. a q̄ neruicos & podagricos efficiūt. græci. ταιτυgα neruos dnt; ide neurobatæ dicti; q ābulāt sup neruos; & fūes neruicos. Iuli. firmicus neurobatæ iq̄t erūt nati sub sidere ingenituli. Velocitas corporis; nati sub leporis sidere aues uelocitate corporis supare uidebunt auctor iulius firmicus. ī yiii. Ingenii: laus hic igeniū uelox dicius qd uersatile ē & celeritate q̄dā ad res mītas pcurrēdas ꝓditū. Iuue. igeniū uelox audacia pdita. Aī uolētes: ſm dogma stoicoꝝ locutus ē: q aiūt aīos bñ cōstitutos ac sanos; nullo morbo; nulla pturbatōe tēptari posse; q̄lis ē aius sapientis; q ī statu beatissimo collocatus perēniter ī ea beatitate cōsistit. Sine culpa; Repente egrotat corpus hois; & aliquo morbo uexat sine culpa ipius cū ita natura cōparatū sit; ut corpa nr̄a pp fragilitatē ībecillitatēq; sint obnoxia morbis ꝓpe finitis; sępe uidemus qd tēperatissimos hoies morbus īuadit. Validissimos phthysis sicut innocentissimos pena; secretissimos tumulus. Aioꝝ nō itē; offensiōes aioꝝ sine culpa ipoꝝ accidere non possunt nam ut inquit

In isipiētē sanitas cadit

Venustas

Dignitas

Pulchritudo ai

in neruis robur

Cōtendit neruos

Origo neruoꝝ

Neruici

Neurobatæ

ingeniū uelox

Tēperatissimos morbus īuadit

nec praua. Morbi autem & ægrotationes ptes sunt uitiositatis: sed perturbationes sint ne eiusdē ptes questio est. Vitia. n. affectiones sunt manentes; perturbationes aūt mouentes ut non possint affectionum manentium partes esse. atq; ut in malis attingit animi naturam corporis similitudo: sic & in bonis sunt. n. in corpore præcipua; pulcritudo: uires ualitudo: firmitas: uelocitas; sunt item ī animo corporis temperantia; cum ea congruunt inter se. e q̄bus constamus; sanitas sic animi dicitur cū eius iudicia opinionesq; concordāt. Eaq; est animi uirtus quā alii ipsam temperantiam dicūt esse; alii obtemperantem temperantiæ præceptis: & eam obsequētem. nec habētem ullam speciem suam. sed siue hoc siue illud sit in solo esse sapiente. est autem quedam animi sanitas quæ in insipientem etiam cadat cū curatione medicorum perturbatio mentis auferī. Et ut corporis est quædā apta figura membrorum cū: coloris quadam suauitate; eaq; dicitur pulchritudo sic in animo opinionum iudicorumq; æqualitas: & constantia cum firmitate. quadam; & stabilitate uirtutē subsequens: aut uirtutis uim ipsam continens pulchritudo uocatur. itē quæ uirib⁹ corporis & neruis & efficacitati similes; similibusq; uerbis aī uires nominantur. Velocitas autem corporis: celeritas appellatur; quæ eadem ingenii etiam laus habetur propter animi multarum rerum breui tempore repercursione. illud animorum corporumq; dissimile ē quod animi ualentes morbo tētari nō possunt corpora possunt sed corpoꝝ offensiones sine culpa accidere possunt. animorum nō item quorum omnes

quit

quit Oratius. In culpa est animus: qui se non effugit unquam. est enim in potestate nostra turpe agere & non agere est in nobis probos esse & improbos. sed ecõtrario non est in arbitrio nostro bene ualere & egrotare. prauitas enim animi ut docet Aristo. in terno ethicorum uoluntaria res est. Morbus autem corporis uolũtarius nõ ẽ. Bestiæ simile quiddã: Muta aĩalia: ut auctor ẽ seneca ĩ primo de ira humanis affectibus carẽt. habent ãt similes illis quosdã impulsus: alioqn si amor in illis eẽt: & odiũ teẽr. Si amicitia: & si multas: si dissensio & cõcordia quoq; aliq̃ i illis quoq; extãt uestigia: caterũ hũanoꝝ pectoꝝ ꝓprie sunt affectiões p

Est in nobis recte agere uel perperam
Bruta carent affectibus hũmanis Nõ
ap irasci meminit

morbi & ꝑturbationes ex aspernatione rõnis euenniũt. Itaq; in hoibus solũ existunt. nã bestie simile qddã faciũt: sed in perturbatiões nõ incidũt. Inter acutos aũt & hebetes interest: ꝙ ingeniosi ut æs corinthium in eruginẽ sic illi in morbũ & incidũt tardius & recreant. ocius hebetes nõ ita. necuero in oẽm morbũ ac ꝑturbationẽ aĩus ĩgeniosi cadit. Nõ .n. multa efferata & immania: q̃dã ãt humanitatis quoq; habẽt primã speciem. ut misericordia: ægritudo metus. Aegrotatiões autẽ & morbi animorũ difficilius euelle posse putant. quã sũma illa uitia q̃ uirtutibꝰ sũt cõtraria. Morbis enim manẽtibꝰ eẽ uitia sublata nõ pñt: quia non tã celeriter sanant quã illa tollũtur habes ea: q̃ de ꝑturbatiõibus enucleate disputãt stoici: q̃ logica appellãt: quia differunt subtilius. E qbus tanquã e scrupulosis cotibus enauigabit orõ. Relique disputationis cursum teneamus. Mõ satis illa dilucide diximus pro rerũ obscuritate. A. Prorsus. sed si q̃ diligẽtius erũt cognoscẽda: querem alias. Nũc uela que mõ dicebas. expectamus & cursũ. M. Quãdo & aliis locis de uirtute diximus & sæpe dicendũ erit plerasq; enim quæstiones quæ ad uitam moresq; pertinent: a uirtutis

turbatiõesq;: qd ãt ait. Ouidius. Non aper irasci meminit: irasci dicit incitari ipigi. Aristoteles quoq; in. vii. æthicoꝝ tradit bestias neq; temperatas: neq; ĩtẽperatas dici nisi p similitudinẽ. Inter acutos: Acumine ingenii ꝑditos. Hebetes: stupidi ingenii actorpidi. Vt æs corinthiũ in eruginẽ: sensus ẽ sicut æs corinthiũ: qđ reliquo ære ꝑciosus ẽ: tardius fit æruginosum: q̃ cætera: sic ingeniosi hoies serius incidunt in morbos ai: q̃ faciãt hebetes & obtusi: & celerius recreãt reualescuntq;. Erugo dicitur aeris rubigo. Pli. in xxxiiii. refert aera extersa. Celerius rubiginẽ trahere q̃ neglecta: nisi oleo ꝑũgant: fit & ærugo plurimis modis: nãq; & ex lapide: ex quo coquit: æs deradit. & ex lamellis aeris i cado super acetũ suspensis: & operculo oburatis cuius rei Victruuius quoq; meminit in. vii. Quidã uasa cõdidi aeris fictilibus cõdũt i aceto radũtq; ide eruginẽ: alii declinatã aeris scobem aceto spargũt: Eruginis in medicina magnus usus. nis eius ẽ collyriis oculorũ aptissima: & de lachrymationibus mordendo proficiẽs. Cruda erugo uulnerariis emplastris miscet callũ fistularũ erodi: uitiorũq; q̃ circa sedem sunt: Aes qđ coronariũ appellant. ocissime cõtrahit eruginẽ: est alterum genus erugis: quã scoleciã uocãt ã specie uermiculorum. græce enim σκολήκιον dicitur uermiculus galenus libro nono. τουνπτλον mentionẽ facit eruginis quã græco uocabulo appellat Ion. Apud oratium & Iuuenalem erugo p

Erugo
Ion
Eruginosus

pecunia q̃ ex ære sit decenter usurpat: ab erugie fit erugĩosus. Sene. ĩ li. de breuitate uitæ: maiorẽ dierũ partem i eruginosos lamellis cõsumi. Vt misericordia: iã dictũ ẽ misericordiã a stoicis inter uitia numerari. tanq̃ uitium sit pusilli ai habens tamẽ speciem hũanitatis: & clementiæ: cũ ex alienis malis ꝑueniat. Virtutibus contraria. ut fortitudini ignauia. iustitiæ iniustitia. fidentiæ diffidentia. illud annotãdum unicuiq; uirtuti uitiũ unum cõtrariũ. & alterũ finitimum repiri aut certo iã nomine appellatum aut sine ullo certo nomine: ut religiõi cõtrarium uitiũ est irreligiositas: finitimũ supstitio: ut fortitudini cõtraria est ignauia audacia uero appositum est & ꝓpinquũ uitiũ: adeoq; Aristo. latissime differit i ethicis uirtutes eẽ mediocritates in meditullio excessus & defectus positas: mediocritatem esse laudãdã. extrema reprensibilia: ex q̃ sñia ductus ẽ oratianus ille uersus scitu dignus. uirtus est mediũ uitiorũ & utrinq; reductũ. Logica: q̃ si rationalia & subtiliter disputata. λογοσ enim græce rõ est uerbũ & sermo. a philosophis ἀργοσ λογοσ dr ignaua rõ: quã M. tul. ĩ li. de fato iprobat. E scrupulosis cotibus: trãslatio a nauticis: q nihil magis q̃ scrupulos ut saxa subaquanea. ex qbus ubi enauigauerunt: ꝓpe i tuto sunt. & reliquũ nauigatiõis cursum facile cõficiũt. Cõsimiliter i oratione ꝓ celso. sed quoniã emersisse: iã euadis & scopulos ꝑteruecta uidet oratio mea. per facilis mihi reliquus cursus ostendit Hieronymus quoq; scribens in ruffinum eadem metaphora usus decenter inquit. sed quoniam de cõfragosis & asperis locis enatauit oratio. Nunc uela: ante dictũ est: utrum mauis ne nos statim uela facere: an quasi e portu egredientes paululũ remigare. ꝑ quã nauticã trãslationem significat: pandenda eẽ uela orationis & latissima disputatione expaciandum: quod proprium est peripateticorum: quorum oratio patens est similisq; manui expansæ: cum stoicorum ac dialecticorum sit remigatio: quorum oratio constricta est similisque pugno concluso. Virtus affectio animi: diffinit uirtutem quam philosophi uarie diffiniuerunt. Virtus inquit Aristoteles est habitus electiuus in mediocritate consistens. Oratius ita diffinit. Virtus est uitium fugere: & sapientia prima huic orationæ diffinitioni declamat. Lactantius dicens ineptam esse. quoniam enim e contrario terminauit: ut si diceret bonum est: qđ malum non est: ex quo melius illi finisse uidentur a quibus dicitur.

Virtures inter duo uitia
Religio
Irreligiositas
Supstitio
Virtutes meditullio
Logos
Argos logos
Saxa subaquanea
Oratio lata peripateticorum
Cõclusa stoicorũ
Virtus quid

Luciliani uersus de uirtute
Virtus recta ratio
Arete uñ
Ars
Virtus dea
Virtus expetenda ꝓpter se
Amicitia ꝓpter se & utilitatem
Cacia
Cacosis
Malicia in bono
Turbulæ
Impotẽtia
Alacritas
Alacer
Lacer
Voluptatem animi nimiam
Ex gaudio isania

Virtus est bonum facere: malum non facere. Lucillius: paucis uersibus collegit & enarrat diffinitionẽ uirtutis: cum ait. Virtus scire homini rectum: utile quid sit honestũ: quæ bona quæ mala. Item qd inutile turpe inhonestum: uirtus querẽdæ rei finẽ scire modumq;. Virtus diuitiis pretium persolueꝛ posse. Virtus id dare quod re ipsa debeꝛ honori: hostem eẽ atq; inimicũ hominũ morũq; bonorum. Cõmoda præterea patriæ sibi prima putare. Deinde parentum. Tertia iam supremaq; nostra. Virtus inquit Seneca, non aliud q̃ recta rõ est: cui astipulatur hoc in loco. M. Tullius. Virtus ut auctor est Augu. in. iiii. de ciuitate dei a ueteribus definita est. Ars bene recteq; uiuendi. Vnde ab eo qđ græce arete dicitꝛ uirtus: nomen artis latinos traduxisse putauerunt. Virtutẽ antiqui deã fecerũt: quã Augu. nõ esse deã sed donũ dei asserit. Cice. in rhetoricis uirturem sic diffinit. Virtus ẽ aĩ habitus naturæ mõ atq; ratiõi cõsentaneus. Sua sponte laudabilis: reꝝ expetẽdarũ tria genera sunt. nã ẽ quiddã quod sua ui nos alliciat ad sese non emolumẽto captans aliquo. sed trahens sua dignitate: quod genus ẽ uirtus. sciẽtia. ueritas. est aliud nõ ꝓpter se sed propter fructũ atq; utilitatẽ petẽdũ: qđ pecunia est. Est porro quiddã ĩtermediũ: qđ sua ui & utilitate nos inductor ducit: quo magis expeteꝛ. ut amicitia & bona existimatio. Aristo. ait in prĩo ethicoꝝ uirtutẽ experitum ꝓpter se tum ꝓpter fœlicitatẽ: ꝑ illam namq; fœlices nos fere cõfidimus. Sic malo: potius uolo. κακιαν. Diuus Hieronimus in explanatione illius loci ex euãgelio nolite solliciti esse de crastino. sufficit enĩ dici malicia sua sic exponit. κακια quã latinus uertit in maliciam apud græcos duo significat & maliciã & afflictionẽ: quã κακωσιν græci dñt: & hoc magis pro malitia trãsferri debuit. Cice. mauult κακιον uitiositatẽ interꝑtari q̃ maliciã. Cũ uitiositas: nomẽ sit generalius ad oĩa uitia pertinẽs malicia specialius apud ueteres malicia erat. τουμεσον quasi sit & bõa & mala: ut dolus bonus & malus. hĩc illud plautinũ cum laude: te ciuem sũma omni malicia. P. Africãus oia mala inquit ꝓbra. flagitia: quæ homines faciunt in duabus rebus sunt malicia atq; nequitia. Turbidi motus: Apuleius nõ minus licenter q̃ decenter turbelas appellat hosce turbidos motus ꝑturbationũ. Cũ ait in demõio Socratis. Quæ oẽs turbelæ tempestatesq; procul a deorũ celestium tranqllitate exulant. Impotẽtiam: Scilicet imporant. Est autem impotentia immodica immoderataq; potentia. Impotens fortuna: impotens tyrannus dicitur a nimia licentia nimiaq; potentia. Suetonis ait Cæsarem edere solitum uoces impotentiæ. Alacritatem: In malis dici alacritatem testis est Nonius. Et indicat Cicero cum ait uitum temperatum constantem eẽ sine alacritate sine ulla libidine. Asconius pedianus tradit alacrem dici eum qui uiget sensibus uniuersis: qđ est iudicium erecti animi atq; sublimis: sicut econtrario. Lacer dicitur amputatis ĩ corpore membris: hoc est auribus oculis manibus: quod & ad animũ sepe transfertur: sic Alacer dicitur is cui oĩs sensus in suo loco quisque degat: illud quoque intelligitur: aliud esse alacrem: aliud letum: sunt quia alacrem festinantẽ & properum dici putent: quasi alis acrem. Vt ille qui uoluptatem: Hoc sumptum est ex fabula uetusti poetæ fortassis Cecilii: apud quem inducebatur adolescens ex nimia uoluptate impios animi & de errans a rõe nimioq; gaudio penæ desipiens: Simachus ait lætiticiam esse sumet ipsius ostẽtationem. M. Tullius epistola quadam ad Cecilium mutuatur hæc eadem uerba eandemque sententiam tanquam aliena. Sic enim scribit. Repente uero incessi omnibus læticiis. In quo cum obiurgaret ꝗ nimio gaudio dissiperem. Ita me defendebam: uoluptatem animĩ nimiam: quidã codices habent non animi sed homini. ut sit sensus nimiam homini uoluptatem esse causam disipientiæ. Quod liquet exemplo illius Histrionis: Qui a Mithridate factus repente ditissimus per urbem concitatus currebat ex gaudio: ex quo cum a prætereuntibus irrideretur uersus ad illos non id mirandum esse dicebat: sed potius quod obuios lapidibus non fereret: ꝑ leticia insaniens. Quis aliquis. Proximus est. miseriæ prouenienti ex egritudine siue tristitia: uicina ẽ miseria proueniens ex metu appropiquãtis mali nam sicut affligitur quispiam ex tristitia: sic cruciatur ex metu

fonte ducuntur. Quando igitur uirtus est affectio animi constans conueniensq;: laudabiles efficiens eos: in qbus est & ipsa ꝑ se sua sponte: separata etiã utilitate laudabilis: ex ea proficiscũtur honeste uoluntates sententiæ actiones: omnisq; recta ratio: q̃q̃ ipa uirtus breuissime ratio recta dici potest. Huius igitur uirtutis cõtraria ẽ uitiositas. sic enim malo q̃ malitia appellare eam: quam græci κακιαν appellant nam malitia certi cuiusdam uitii nomen est. uitiositas omnium. Ex qua cogitantur perturbationes: q̃ sunt ut pauloante diximus turbidi animorum concitatique motus auersi a ratione & inimicissimi mẽtis uitæque tranquillæ. Important enim ægritudines anxias atque acerbas animosque affligunt: & đbilitant metu. Item inflammant appetitione nimia quam tum cupiditatem: tum libidinem dicimus: impotentiam quandam animi a temperantia & moderatione plurimum dissidentem: quæ si quando adepta est id quod ei fuerit cõcupitum: tum fert alacritatem: ut nihil esse constet quod agat: ut ille qui uoluptatem animi nimiam summum errorem esse arbitratur. eorum igitur malorum ĩ una uirtute posita sanatio est. Quid autem est non miserius solũ: sed fœdius etiam & deformiꝰ q̃ ægritudine: quis afflictus debilitatusque iacens: cui miseriæ proximus

nietu: tanquam metus & egritudo duæ sint carnificinæ duoq; animi tortores. Pendet animi: animo suspẽso est & sollicito. Vim mali: ita distingue: nam mali casus est genitiuus neutri generis: ne forte iungas mali poetæ. Impendere saxum tantalo. Mar. Tullius in primo de finibus. accedit etiam mors: quæ quasi saxum tantalo semper impendet: quibus uerbis saxum tantali refert nunc uero ad dolorem & metum decẽter acommodat. tanquam dolor aut terror semper impendeat quibusdam sicut saxum tantalo. Plato ĩ cratylo tantalon interpraetatur dici quasi talantaton hoc est miserrimum infoelicissimumque: cui uiuenti adhuc aduersa plurima & grauia cõtigerunt. — *Saxum tantalo impendẽs Tantalus unde*

est is: qui appropinquans aliquod malum metuit: exanimatusq; pẽdet animi. quã uim significãtes mali poetæ impendere apud inferos saxum Tantalo faciunt ob scelera animiq; impotentiam & superbiloquentiam. ea cõmunis pœna stultitiæ est. omnibus enim quorum mens abhorret a ratiõe semper aliqs aliis dolor aliis terror impendet. atq; ut hæ tabificæ mentis perturbationes sũt egritudinem dico & metum: sic hilariores illæ: cupiditas auide semper aliquid expetens: & inanis alacritas: idest læticia gestiens non multum differunt ab amentia. Ex quo intelligitur qualis ille sit: quem tũ moderatũ alias modestum & temperantem: alias constantem: cõtinentẽq; dicimus. Nonnunquã hæc eadem uocabula: ad frugalitatis nomẽ tanquã ad caput referre uolumus quod nisi eo nomine uirtutes continerẽtur nunquam illud ita paruulgatũ esset: ut iam prouerbii locum optineret. hoĩem frugi oĩa recte facer̃: qd idem cum stoici de sapiente dicunt: nimis admirabiliter: nimisq; magnifice dicer̃ uidet̃: ergo is qũs est q̃ moderatione & constantia quietus aĩo ẽ: sibiq; ipse placatus: ut neq; tabescat molestiis neq; frangat̃ timore: nec sciẽter qd appetẽs ardeat desiderio: nec alacritate futuli gestiens deliquescat. Is est sapiens quem querimus: Is est beatus: cui nihil humanarum rerum aut intolerabile: ad dimitendũ animum: aut nimis letabile ad efferẽdũ uideri potest. Quid. n. uideatur ei magnũ ĩ rebus hũanis: cui eternitas oĩs totiusq; mundi nota sit magnitudo? Nã quid aut ĩ studiis humanis: aut in tam exigua uitæ breuitate magnum sapienti uideri potest? qui semp aĩo sic excubat: ut ei nihil improuissum accider̃ possit nihil inopinatum: nihil omnino nouum. Atq; idem ita acrem ĩ omnes partes aciẽ intẽdit: ut semper uideat sedem sibi ac locum sine molestia atq; angore uiuẽdi: ut quẽcũq; casum fortuna inuexerit: hunc apte & quiete ferat: qd qui faciet non ægritudĩe solũ uacabit: sed etiã perturbatiõibus reliqs omnibus. his autem uacuus animus pfecte atq; absolute beatos efficit. Ideq; ocitatus & abstractus ab integra certaq; ratiõe: nõ constantiam solum amittit, uerum ẽt

Defuncto præterea saxum in capur pẽdet: quæ sors certe durissima est. Lucretius & alii existimant superstitiosos significari p eos: quibus casurum imminet saxum. Animi impotentiam: immodicam potentiam ut supra: sisenna leticia nimia atq; impotẽtia aĩ commotus. Superbiloquentia: a superbe loquẽdo compositum uocabulum. nouantur enim uerba ex cõiunctione: ut uersutilo quas malitias. Dixit uetus poeta: ut ĩcuruescere. sic autem dicitur superbiloquẽtia: ut breuiloquentia. ab eodẽ Mar. tullio dicta est. ferunt tãtalum iouis filium secreta deorum prodidisse reuelasseq; p quãdã animi impotentiam: quæ mensæ participatione usuque deorũ nouerat. ex hac superbiloquẽtia apud ĩferos mulctatus. hic ouidius. hoc illi garrula lĩgua dedit. Dolor: hoc ad egritudinẽ refertur. sicut terror ad metum. Tabifice: perturbationes duas metũ & egritudinẽ. optimo epitheto tabificas appellat: quoniam mentem lacerãt. animum exedunt tabem. cruciatũ. afflictionẽ inferunt liuoris uenenum tabificum dicitur a poeta. tabificabile dixerunt ueteres. — *Supbiloquentia* — *Breuiloquentia* — *Tabificæ pturbationes* — *Tabificabile*

Ad frugalitatis nomẽ: dictũ ẽ in tertia tusculana: frugalitatẽ eẽ matrẽ & caput cũctarũ uirtutũ: cuius noĩe temperantia moderatio & modestia continent̃: quæ fortitudinem prudentiam iustitiam complexa ẽ. — *Frugi* — *Futulia uasa* — *Futulis*

Homiem frugi: utilem necessarium moderatum omni uirtute præpolentem. in tertio commentario fusius uberiusq; pscripsi sup hac dictione. Futuli. mani: futilia uasa sũt lato ore fundo angusto. q̃bus utebãtur in sacris deæ uestæ. nam cũ aqua ad sacra uestæ pertinens in terra nõ ponat̃. i. d. n. piaculum foret: excogitatum est uas quod stare non possit: sed positum statim funderetur. Vnde a fundendo uocata sũt futilia. sic & futiles homines dicti. qui silere tacenda non possunt: sed ea effundunt. Ad efferendum: abiiciendum: affligendum deprimendum: quod in rebus aduersis fieri solet. Quid magnum: suspicire inquit Boetius cœlum & dsinite uilia ac terrena mirari. sapiens ut ait seneca plenus est gaudio. hilaris placidus ĩ cõcussus: cum diis ex pari uiuit. Item talis ẽ animus sapiẽtis qualis mundus super lunam semp illic serenũ ẽ. Nihil iprouisũ: Seneca. sapiẽs ad oẽm ĩ cursum munitus est & intentus. Sapiens dicit illud poeticum. Non ulla laborum o uirgo noua mi facies inopinaue surgit: omnia percepi atq; animo mecum ipse peregi. — *Sapiens plenus gaudio* — *omnia percepi*

Stoici extirpāt affectus
Peripatetici tēperant
Seneca stoicus

Eneruata ratio pipateticorum: Inter stoicos & pipateticos dissidium est. stoici enim ut supra docuimus, asserunt perturbationes & affectus omnes extirpari posse de mentibus & nullam fibram radiculamq; uitiorum in homine omnino residere assidua meditatione uirtutum. Contra peripatetici. qui ex Aristotelis fōte fluxerūt & noui academici affectus moderatur ac temperāt; aduersus quos. M. Tul. in præsentia tāquam stoicus alacriter disputat neruosq; contendit: quod & Seneca ubiq; librorum efficere conat. Dogmatis stoicorum propugnator acerrimus: qui in epistolis ad Lucilium sic scribit: utrum satius sit modicos habere affectus an nullos sepe qsitum est. Nostri illos expellunt peripatetici temperāt. Ego nō uideo: quo modo salubris eē aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Ceterū Hieronymus: Lactātius: Augustinus: ecclesiastici doctores reprobant egritudinem stoicorū approbantes mediocritatem peripateticorum: quod & ratio demonstrat & sensus cōis exposcit. namq; extirpare radicitus affectus ē hominem ex homine tollere: & icorpore cōstitutū esse sine corpore & optare potius q̄ docere: meritoq; scripsit flaccus si satyra.

Ecclesiastici contra stoicos
Hoiem ex hoie tollere
Lex mētis repugnans corpori
Letitiæ affectus in splene
Libido in iecore
Timor in corde
Immobilis stupor
Aius imotus iutilis
Modus optimus
Ex leucate precipitiū
Salus ad amorē
Sapho ex leucate se dedit

Nā uitiis nemo sine nascit. optimus ille ē: q minimis urget & apostolica sentētia est. Video aliam legem in membris meis repugnantē legi mentis meæ. Naturalia.n.hæc sunt non uoluntaria quæ peripatetici pui dērer & necessario nobis insita esse demonstrāt. stoici ergo ut lactāti uerbis utar furiosi: qui ea non temperāt: sed abscindūt. arebusq; a natura insitis castrare hominē quodāmodo uolunt: quod tale est quale si uelint aut metū detrahere ceruis aut uenenū anguibus aut irā feris aut placiditatē pecudibus qd. si ut medici dīt lætitiæ affectus ī splene ē iræ in fellæ. libidinis in iecore: timoris in corde: facilius est interficere aīal ipm: q ex corpe aliqd euellere: qd est animātis naturā uelle mutare: sed hoies prudentes nō intelligunt cum uitia ex homine tollunt: etiam uirtutem se tollere cui soli locū faciūt. sunt enim hæc implicata: ut alterum sine altero esse non possit. Nunc q hāc immobilitatem animi assecūt: priuare animum uita uolūt: quia uita actuosa ē: mors quieta qui euellit affectus quibus omnis constat humanitas: ad immobilem stuporem: mentis hominem perducere uult: frustra student stoici animum a perturbationibus liberare: & ut ipsi dicunt: quietū tranqllumque reddere: quod fieri nec potest nec oportet: cum animus immotus ac torpens inutilis sit etiam sibi necuitam ipsam tueri possit: sed nunc audiamus Marcum Tullium stoicæ sectæ defensorem subneruare conantem orationes rationesque peripateticorum de moderandis affectibus. Aliter inueterata: Leuius minorique egritudine. Aliter recentia: grauius maiorique moesticia. Modumque egritudinis. Temperamentum: moderationemque: ut modice temperateque dolendum sit: modus ut ait Plautus optimus est in rebus omnibus. Fratris repulsam: De hoc Plinius in septimo Publius Rutilius morbo leui impeditus nunciata fratris repulsa in consolatus petitione illico expirauit. Summa: aceruatio & cumulus. Qui modum uitio querit: aiunt peripatetici: non est nimia leticia gestiendum: sed modice. Dolebimus sed parum concupiscemus temperare: irascemur. sed placabimur. hoc uero tale eē uidetur. dicit aduersarius: q uale si dicerent non esse currendum concitate: sed gradiendum moderate: at potest & qui graditur errare & qui currit rectā uitam tenere. Cice. ait similiter facere peripateticos modum uitio adhibentes: ut si putent hominē sustinere se posse in media ex saxo præcipitione: sed sicut q se pcipitauit sese amplius moderari & retinere nō pōt. sic animus perturbatione impulsus cohibere se non potest: sed præceps fertur: quod aūt e leucate: præcipitauerit: non credas simpliciter significari locū editum: ex quo pcipitatior sit ruina, sed signare locutus est: ad historiam spectans. est enim in epiro leucadum litus. promontorium leucates: ubi ē petra eiusdem nominis albicanti colore in pelagus porrecta. ibi saltus fiebat antiquitus: qui ad sedandos amores ualere credebat: quo in loco sapho pria dicit ab excelsa leucate se se deiecisse stimulāte cupidie: sicut menāder auctor est: præruptam nacta in transitu petram cupidinis oestro percita. ex summo præceps cui. ex ai tui sentētia rex iperiose, antiqores scriptores nō sapho sed cephalū primū ide desiluisse tradūt ptarolæ

Cephalus

sanitatem. Quo circa mollis & eneruata putanda ē peripateticorum ratio & oratio: qui perturbari animos necesse esse dicūt. sed adhibent modum quendam quem ultra pgredi non oporteat. modum tu adhibes uitio: an uitium nullum est non parere rationi? an ratio parum pcipit? nec bonum illud esse quod aut cupias ardenter: aut adeptus te efferas insolenter: Nec porro malum: quo aut oppressus iaceas: aut ne opprimare mente uix constes: eaq; omnia: aut nimis tristia: aut nimis leta errore fieri: Qui sic error stultis extenuetur die: ut cum eadem res maneat: aliter feras inueterata: aliter recētia: sapientem ne attigat quidem omnino. Etenim quis erit tandem modus iste. Quæramus enim modum ægritudinis: in quo operæ plurimum pōit: Aegre tulisse. P. Rutilium fratris repulsam cōsolatus scriptum apud Fanium est. sed tamē transisse modū uidetur: quippe q ob eam causam a uita recessit. Moderatius igitur ferre debuit. Quid si cū id ferret immodice: mors liberorum accessisset. nata eēt ægritudo noua: sed ea modica: magna tn̄ facta eēt accessio qd si deinde dolores graues corpis si bonorum amisso: si cæcitas: si exiliū si p singulis malis ægritudīes accederēt sūma ea fieret q̄ nō sustineret. Quid modum

amoribus captum.hinc se deucalion pyrrhæ succensus amore misit & illeso corpe pressit aquas.ob hoc sapho in epistola ad phaonem ituram sese esse ad leucatemq́; indeq́; se deiecturā minatur. Ibimus o nymphæ monstrata saxa petemus: sit procul insano uictus amore timor.mox in calce epistolæ. sic inquit o saltē misere rere crudelis epistola dicat.ut mihi leucadiæ fata petant aquæ.hoc ītelligi uoluit ausonius.illo uersu:& q̄ nimbosa saltum leucate minatur:hoc signat papinius cū sic scribit in epicedio parentis:saltusq́; ingressa uiriles non formidata temeraria leucade sapho:quāuis quidā aliter legant aliterq́; interptentur.locū hūc ex quito siluarū.

Deucalion desiluit

igitur uitio querit:similiter facit si posse putet eum q se e leucade præcipitauerit sustinere se cum uelit. Vt enim id non pōt: sic anim⁹ pturbatus & incitatus nec cohibere se pōt: nec quo loco uult insistere oīno. Quæq; crescētia pniciosa sūt:eadē sunt uitiosa nascētia.ægritudo āt cæteræq; pturbatiōes amplificate certe pestiferæ sūt: igitur ēt susceptæ cōtinuo in magna pestis parte uersant.etenim ipæ se ipellūt: ubi semel a rōne discessū est:ipsaq; sibi ībecillitas indulget:in altūq; prouehit̄ imprudēs:nec reperitio cū cōsistēdi: Quamobrē nihil interest:utrū moderatas pturbatiōes approbēt: aū moderatā ī iustitiā moderatā ignauiā moderatā ītēperātiam. Qui eni uitiis modū appōit:his ptē suscipit uitiorum quod cū ipm per se odiosum est tū eo molestius. qa sūt in lubrico incitataq; semel in procliue labunt̄: sustineriq; nllo mō possunt qd q idē piparetici pturbationes istas q̄s nos extirpādas putam⁹: nō mō naturales eē dnt sed ēt utiliter a natura datas. quoꝝ est talis orō. Primū multis uerbis iracūdie laudāt cotem fortitudīs esse dnt:multoq; & in honestē & īprobū ciuem uehemētiores iratorū impetus eē. Leuis aūt ratiunculas eoꝝ q ita cogitarent.preliū rectū ē hoc fieri: cōuenit dimicare pro legibus pro libertate p patria. Hæc nullā habēt uim nisi ira excanduit fortitudo: nec uero de bellatoribus solū disputāt: imperia seuiora nulla eē putant sine aliqua acerbitate iracundiæ. Oratorem deniq; non modo accusantem sed ne defendentem quidem probant sine aculeis iracundiæ. Quæ etiam non adsit si tamē uerbis atq; motu simulādam arbitrantur: ut auditoris irā

to siluarū. Vinosa nascentia: sic argumentū: quod crescendo pniciosum ē idē uitiosum est nascēdo. pturbatiōes āt amplificatæ sūt noxiæ. ergo nascentes & in ortu sunt pestiferæ. est aūt syllogismus integer cōstās ex ppositiōe.assumptiōe.& cōclusiōe. propositio ē q̄q; nascentia.assūptio. egritudīes aūt conclusio. Igit̄ & susceptæ.īterdū quīq; partitæ sūt argumētatiōes in qbus est propositio. ppositiōis approbatio. assūptio assumptiōis approbatio & cōplexio. Quedā sūt q̄dripartita argumēta. q̄dā bipartita: de qbus apud phos.& rhetoricos doctores latissimæ disputat̄. An moderatā iniustitiā. Verū aliud est. moderatas eē pturbatiōes. Aliud moderatā iniusticiā & ignauiam. perturbatiōes enim siue affectus ingerunt̄ a natura atq; implicant̄. ut diuelli nō possint. iniusticia & ignauia nō sunt naturales sed uolūtariū. Partē uitioꝝ: nō uideo inqt Seneca: quomō salubris esse aut utilis possit ulla mediocritas morbi. Imbecillitas indulget: imbecillis prīo est oīs affectus deinde. ipse se concitat:& uires dum pcedit parat Procliue: pcliuiter & uelut in pceps. Cotē fortitudines ira inqt Aristo.princeps pipareticoꝝ necessaria ē: nec qc q̄ sine illa expugnari potest. nisi illa impleat aīum ut spiritū accēdat.utēdū āt illa ē non ut duce: sed ut milite: utilis inqt ira ē quia pugnatores facit: ut scias inqt an ita hēat in se generosi aliqd.liberas uidebis gētes: q̄ iracundissimæ sunt:ut germanos & scytas. ubiq; Arist. iræ defensor ē;atq; effectus:quosdā si quis illis bene utat̄ p armis eē: & irā cū primis: quā cotem fortitudinis dnt: quia sicut cos acuit ferrū. Ita ira acuit aīos & accendit. ira legū psidē ciuitatisq; rectorem dicer. aufer iram regi nō mō nemo parebit. sed ēt de fastigio pcipitabit̄: imo uero ut Lactātii uerbis utar. cuilibet homini eripe hūc affectū qseū nō spoliabit: qs non dridebit: qs nō afficiet iniuria: In deū cadit ira ne sit imobilis.irasci,rōis est auferūt.n.delicta & refrenat̄ licētia stoici nō uiderūt eē duplicem irā. iustā & iniustam: ideoq; eā penitus excidere uoluerūt:cū altera sit euellēda:altera tēperada: cosāt q̄ acutū ferrū reddere ualet: exors ipa secādi uaria est.sunt cotes oleariæ:sūt cotes aquariæ.Pli.ait italiā dare cotes aquarias limæ uice īperantes ferro:idem.in.xxxyi.tradit creticas cotes acuēdo ferro diu maximā laudē hūisse: secūda laus est laconicæ. Inter aq̄rias naxiæ cotis laus maxīa fuit.ex oleo & aqua ciliciæ pollēt. qdā cotes saliua hoīs pficiūt: q in tōstrinaꝝ officinis inutilis ē fragili mollicia: flamilitanæ ex hispāia in eo genere pcipuæ. Leuis ratiūculas: dicūt pipatetici rōes eoꝝ eē futiles & ībecillas: q aiūt pugnandū eē p legibus p pria: q & illi fatent̄.sed citra irā dicūt fortitudinē futurā mārā & debilē: opus.n.eē ira: q̄ fortitudinem acuat spiritū accēdat.mētes īflammet. Excāduit: exarsit īcaluit. Oratorē deiq; oratorem inqt Arist. iratus aliqn̄ melior ē. Sene.uero ait.nō iratus orator est melior imo imitatus iratum. M ant. orator apd̄.M.tul.i li.d ora.differēs pcipit in dicēdo irascendum dolēdū.flēdum eē; q in cā porāda non dubitauit diloricare tunicā aqlii rei: & iudicibus cicatrices aduersas senis īpatoris ostendere.neq;.n.fieri potest;ut doleat is qui audit; ut oderit, ut irascatur; ut ad fletum misericordiamque deducatur; nisi oēs hi motus; quos orator adhibere uolet iu-

Syllogismus
Quiq; partitæ argumētatiōes
Perturbationes a natura
Iniustitia uolūtaria
Ira cos fortitudinis
Vtilis ira
In deū cadit ira
Cotes oleariæ aquariæ creticæ cotes Flaminitanæ
Orator .M.Antonius diloricauit tunicā aqlii

Si uis me flere dolē dū ipsi tibi
Vir
Lenitas
Lenitudo
Lentitudo
Lenti q

dici.in ipso oratore impressi esse atq; iniusti uidebunť. Virū uideri:a uirilitate uir & uirtute itelligēdus
est:tanq̄ ille sit uere uir uereq; uirilis ac fortis.qui ira excādescat.attamē uotū satyrographi ē nesciat irasci
cupiat nihil.Lenitatē:lenitas & acerbitas opponuntur.est enim lenitas mansuetudo quædam & benignitas
lenitas legum a Cicerone dicta cū laude in oratiōe pro.C.rabirio.idem in inuectiuis lenitatis suę identidē
meminit. Lenitudinis nomine.nonius Marcellus lenitudinem dici pro lenitate demōstrat.& nullus ignorat.sed hoc in loco non lenitudinis lego sed lentitudinis.ut sit sensus. lentitudinem dici in hominibus qui
irasci nesciunt. pro lenitate siue lentitudīe
qđ nomē in uitio est & cadit in uituperatio
nē:cū lenitas siue lenitudo ī laude sit lenti
tudinē improbamus lenitatē probamus.lē
tos dicimus hoies qui non mouenť affecti
bus ac ueluti æquanimitate torpētes stupēt
& tarditate pigrātur.Propert.hostibus eue
niat lenta puella meis.Pli.inuere uideť.lē
tū & lentitudinem driuari a legumina: cui
lens ē nomē.sic enim de lēte scribit in.xviii.
translatū ē i lenticulas nomē. inuenio apđ
auctores æquanimitatē fieri uescētibus ea.
M.tul.i epistola ad quintū fratrē didasca
lica.nō irasci inquit lētitudinis est. Libidi

Libido

nē:cupiditatē ulciscendi.sic enim ira diffi
nitur:est libido generale uocabulū omniū
cupiditatū. Nisi quod libeat:tāq̄ ab eo qđ
libet libido dicta sit. ex qua libidīe siue cu
piditate in animis flagrante præclaræ res a
mortalibus conficiantur. Noctu ambu
labat in publico: exemplo themistoclis de

oratoris incēdat actio. Virum deniq; uideri negāt q irasci nesciat. Eamq; quā lenitatē nos dicim⁹: uitioso lentitudinis nomine appellāt. Nec uero solū hāc libidinem laudāt: ē enim ira ut modo diffiniui ulciscendi libido: sed illud ipsum genus uel libidīs uel cupiditatis ad summam utilitatem esse dicunt a natura datum: Nihil enim quemq̄ nisi q libeat præclare facere posse. Noctu ambulabat in publico themistocles q somnū capere non posset: querētibus q respondebat. Milciadis tropheis se e somno susci tari. Cui non sunt auditæ demosthenis uigiliæ: q dolere se aiebat si quādo opificum ante lucana uictus esset industria: Philosophiæ deiq; ipsius principes nunquam in suis studiis tantos ꝓgressus sine

mosthenis & aliorū. docet præclara fieri nō posse sine flagrāti libidine siue cupiditate q stimulus inflāmat
excitatq; aios generosos ad magna capescēda ad noctes insōnes agēdas.ad labores exāclandos. themistocles
neoclis filius:cū adhuc eēt adolescens inter potus & mulieres uolutabať:at postea q̄ persæ milciadis uirtu
te.& auspitiis i campis marathoniis ꝓfligati sūt:nihil amplius p intemperantiá facere uisus ē.Mirātibus tā

Exēplū Themistoclis

tā uitæ morūq; mutationē dicere solebat.milciadis trophea neq; sinere ipm dormire:neq; ociosum ac desi
dem esse:itaq; themistoclis adolescētis uitia.magnis sunt emendata uirtutibus:đ quo Plut.herodotus.thu
cidides.ꝓbus:emilius.cæteri satis multa. & qm̄ in mētionē icidimus themistoclis in trāscursu ē pēsiculan
dus locus ex libro de senectute:ubi sic loquiť Cato portius:est istud quidē leli aliquid sed nequaquam in
isto sunt oīa:ut themistoclē ferūt seriphio cuidā in iurgio respōdisse:cū ille dixisset nō eū sua sed patriæ

Amussitatus locus Cic. ex catōe
Seriphius ignobilis
Vindemia ex racemis platonis

gloria splēdorē assequtū.nō hercle iqt.Si ego seriphius eēm. ignobilis:nec si tu atheniēsis eēs.clarus nunquam fuisses.hactenus.M.tul.ul apud Mar.tullium Cato.i hoc aūt textu pensitandū est uerbum illud. Si
ego seriphius essem ignobilis:utrū ignobilis:an nobilis legendū sit.& profecto siqs diligēter introspexerit
medulā uerboꝝ & sanguinē historiamq; perspexerit.cēsebit legendū esse nobilis.nō ignobilis:qđ & uerba
plutarchi græca demonstrant sic scribentis αληθη λεγεσ ειπε. αλλ ουτ αν εγω σεριφιοσ ων εγενομην ενδοξοσ. ουτε συ αθηναιοσ. idest uera inquit dici. Verum neque ego seriphius existens essem clarus siue nobili
neq; tu si atheniēsis.Quod si legere lubet ignobilis:potiusq̄ nobilis.sicut habent pleriq; omnes codices: auctorem habebis platonem quem sequaris:ex cuius racemis.M.Tullius sibi uindemiam fecit. q sic ait ī primo de re.pub.uerum illud themistoclis pulchre se habet:qui seriphio cuidam sibi per contumeliá obiciē

Exēplū belbitāi
Prouerbium demosthene
Vigiliæ demosthenis

ti.quod non propter seipsum:sed propter eius patriam.tantam esse gloriam cōsecutus. ita respondit. equidē si ipse seriphius essem in eadem gloria uiuerem:tu uero si atheniensis minime: lectio superior magis q̄
drare uideť.cū sentētia Ciceronis:cui consimile est illud herodoti ex libro.viii.qui tradit.nō seriphiū hominē sed belbitanum nomine timodemū fuisse: qui infensus themistocli liuore. insaniens criminī dabat
itionem illius in spartam dicens:illum athenarum respectu non sui ab lacedemoniis honores assecutū: &
cum non faceret finem talia dicendi.inquit ei themistocles.o homo ita res habet. nec ego sit belbitanus forēsic a spartanis honoratus fuissem:nec tu etiam si esses atheniensis. Demosthenis uigiliæ:nimiū studiū
in orationibus componendis. Demostheni Regulo oratorum pytheas & alii obiicientes dicebant.. τατου εκινου ελλυχνιον οζειν. Hoc est opera illius lucernam olere. Demosthenes enim flagrans studio eloquentiæ.iugiter lucubrabat:& ut auctor est Plutarchus:sæpe duos uel tres menses continuos domi inclusus sine itermissione studebat:abrasa parte capitis:ut exeundi facultatem sibi ipsi præriperet. Dicitur in
eo quoque tantum studium fuisse tantusque labor:ut Impedimenta naturæ.Balbus enim erat:diligentia

Plus olei q̄ uini expendit

industriaque superauerit.qui coniectis in os calculis summa uoce uersus multos uno spiritu pronunciare
consuescebat neque consistens loco sed inambulans atque ascensu arduo ingrediens.Diuus Hiero.i hanc
sententiam sic scribit.demosthenes plus olei q̄ uini expendisse dicitur & omnes opifices nocturnis semper
uigiliis puēisse. Lustrasse pythagorā:Pli.i.xxx.refert pythagorá.democritū: platonē: ad magiá discēdā
nauigasse exiliis uerius q̄ perigrinationibus susceptis.Hieronymus in prologo ueteris instrumēti: legimus
inquit

inquit quosdam lustrasse prouincias nouos adiisse populos: maria transisse: cupiditate studiorum. sic pythagoras memphiticos uates: sic Plato egyptum laboriosissime peragrauit: dum litteras quasi toto orbe fugientes persequitur. Democritus consectatus magos: de magica scripsit patrimonium suũ patriæ donauit: quo expeditius perigrinaretur philosopharetur. Egritudinẽ a natura: peripatetici tristitiam: quã egritudo est dicunt utiliter necessarie prudenter a natura datã esse hoibus sicut reliquos affectus: ut. s. hoiem doleant in delicto: & conscientia mordeant quæ mille testiũ loco est quæres, pficit ad recte uiuendũ. Ignominia sine dolore is impune peccat: q ignominiæ notã infamiæ sugillationem nihil pendit: quam uerent omnes pbi: nam ut ante dictum est. uir generosus existimat nullũ malũ esse peius dedecore & infamia. Ab Afranio. poeta hic fuit: conditor togatorũ clarissimus: de quo oratius: dr Afranii toga conuenire menandro: hunc ait Quintili. inquinasse argumenta fedis amoribus puerorum: inducebat ab afranio in fabula dissolutus filius: qui castigatus a patre & conscientia teste affectus: ita dolenter loquitur: heu miserum me: quo audito pater letatus q filium dolentem ex delicto uidebat: subiunxit doleat: qd libet dũmõ aliqd doleat: ostendens ægritudinẽ alubriter constitutã esse: hoc Afranianum usurpat in epistolis ad atticũ cũ ait: sed tñ dummõ dolcana aliquid doleant qd libet.

Pythagoras Plato.
Lustratores orbis
Democritus
Afranius togatarius

Egritudinis partes singulis perturbationibus partes plures subiciunt: egritudini subiecta sũt misericordia emulatio obtrectatio luctus angor lamentatio & alia complura. Obtrectare: dixit supra obtrectatio est ea: quã intelligi zelotypiã uolo egritudo ex eo: quod alter quoque potiat eo: quod ille cõcupierit. Metum. xenophon in oeconomico & columela: prodiderunt metũ utilem esse plurimũque conferre ad diligentiã custodiendi. Resecanda esse: pipatetici affectiones mediocriter temperant resecantes: q nimia sunt stoici radicitus euellũt ac penitus extirpant. Mediocritatem optimã: dicunt αρετας ειναι τας μεσοτητας. uirtutes esse mediocritates: aurea ab oratio mediocritas cognominatur: ex qua est illud pbabile i oi uita μηδὲν ἄγαν. i. ne qd nimis. Apud academicos uerecundia hoc iõ infert ut ostendat academicos ob uerecũdiã nõ audere pipateticis cõtradicere: qbus stoici utpote, iuerecũdiores libere rñdent: in epistola ad papiriũ petum: ego ferio & feruabo: sic. n. assueui platonis uerecũdiã. Digladient dissideãt dissentiant depugnent: tractũ uerbũ a gladiis & a gladiatorio certamie: Hiero. uidi duos digladiantes. Cice. in. i. academicorum: q antipater digladiat cũ carneade tot uoluminibus. sensus est stoici & pipatetici inter se dissideant atque depugnent put lubet: cũ id nihil ad me: q nlli secte addictus: nihil necessario pbare cogor: sed id sequor qd uerissimilimum uideat: ex instituto socratico academicaque disciplina. Diffinitio: ex diffinitione pturbatiõis sñm Zenonem colligit rõnes probabiles ad confutanda decreta peripateticorum in moderandis perturbatiõibus. nam si perturbationis diffinitio proba est:

Dum doleat aliqd
Aurea mediocritas
Platonis uerecũdia
Digladiari

flagranti cupiditate facere potuissent. Vltimas terras lustrasse Pythagorã. Democritũ. Platonẽ accepimus. Vbi. n. qd esset q disci posset: eo ueniendũ iudicauerunt nũ putamus hæc fieri sine sũmo cupiditatis ardore potuisse: ipsam ægritudinẽ: quã nos ut terrã: & imanẽ beluã fugiendã esse diximus: nõ sine magna utilitate a natura dicunt cõstitutam: ut oẽs castigationibus. rephensionibus: ignominiis affici se in delicto dolerẽt. ĩpunitas. n. peccatorum data uĩ eis q & ignominiã & infamiã ferunt sine dolore. Morderi est melius cõsciã: ex quo est illud e uita ductũ ab Afranio. Nã cũ dissolutus filius heu me miserum dixisset: tũ seuerus pr: dummõ doleat aliqd doleat quod lubet. Reliquas quoque partes egritudĩs utiles esse dicunt. Misericordiam ad opẽ ferendam & calamitates hominũ ĩdignorum fubleuandas: ipm illud æmulari obtrectare non esse inutile: cum aut se nõ idẽ uideat ɔsecutũ qd alium aut alium idẽ qd se. Metum uero si qs sustulisset oẽm uitæ diligentiam sublatã fore: q summa esse in eis: qui leges: qui magistratus: q paupertatẽ: qui ignominiã: q mortem: qui dolorem timerent. Hæc tñ ita disputant: ut resecanda esse fateant: euelli penitus dicant nec posse: nec opus esse. Vt in oibus fere rebus mediocritatem esse optimã existiment. Quæ cũ exponũt nihil ne tibi uidẽtur: an aliquid dicere. A. mihi uero dicere aliquid itaque expecto quid ad ista. M. reperiam fortasse: sed illud ante: uides ne qñta fuerit apd academicos uerecũdia? Plane. n. dicunt qd ad rem pertineat: peripateticis respõdetur a stoicis. Digladientur illi per me licet: cui nihil ẽ necesse: nisi ubi sit illud quod uerisimilimũ uideat ĩquirere. Quid est igitur quo occurrat in hac qstione: e qua possit attingi aliqd uerisimile quo longius mẽs humana progredi non põt: diffinitio perturbationis qua recte zenonẽ usum puto. Ita. n. definit ut pturbatio sit aduersa rõne cõtra naturã aĩ cõmotio: uel breuius. ut pturbatio sit appetitus uehemẽtior. Vehemẽtior aũt intelligatur is q pcul absit a naturæ constãtia. Quid ad has diffinitiones possim dicere? atqui hæc pleraque sunt prudenter acuteque differentium:

Videlicet commotio animi contra naturam auersa. A ratiõe omnis perturbatio etiam modica erit repudiã da: tanq̃ rationi contraria; & procul a naturæ constantia. Ardores animoꝝ: peripatetici iram utilem eẽ ne cessariamq; asserentes appellant ardores animoꝝ; & cotes uirtutum impetus illos iracundiæ; qua animi ac ceduntur; & uirtu acuitur. Nunc Cicero ex stoica doctrina disserit aduersus sententias peripateticorum.

Genera gladiatoꝝ

Gladiatorum id quidem. s. stomachari; indignari: ira excãdescere. In eis gladiatoribus. In illo genere scilicet gladiatorum: ex quibus alii retiarii: alii mirmyllones dicebantur; quidam secutores: quidam tuni cati; q̃dã thraces dicti: emeritos rudiarios appellant: de quibus affatim apud Suetoni um. Pacideianus nomẽ est famosi gladia toris; cuius meminit oratius in sermonibus cum ait; qui peccas minus atq; ego cũ fului rutubæq; aut pacideiani cõtento poplite mi rer prœlia rubrica picta aut carbone; uelut si re uera pugnent: feriant uitẽq; mouentes.

Rudiarii

Pacideianus de quo Oratius

Occidam ilum. uersus lucilii ex ꝑsona pa cideiani gladiatoris irato aĩo pugnantis ad uersus alteꝝ gladiatorẽ. In os; idest ipe pri us uulnerabor i ore ab aduersario: quã ego illum confodiã. Sura. pulpa cruris; suras esse homini tantum & crura carnosa; testis est Plinius in. xi. apud auctores reperitur in ægypto quædam non habuisse suras. Pro gredientẽ apud homerũ aiacem: homerus in septimo iliados: inducit hectorem ꝓce res græcorum ad singulare certamẽ prouo cantem: ex quo nouem sortes in galeam de iecerunt constituentes ut ille pugnaret cu ius soes exisset: fuerunt autem hi; agamen non; diomedes; duo aiaces. Idomeneus me riones: eurypilus: thoas: & ulysses: q̃bus for tientibus: interea milites obsecrabãt: ut aia cis telamonii aut diomedis: ut agamẽnonis sors exiret: atq; ita euenit: aiacis quem potis simum cupiebant sors ꝓlata est; qui arma tus ꝓgressit in mediũ sicut ingenti corpore ita animo quoq; ingenti: ridenti uultu; ple no gradu. trabalem lanceam quatiens: quo uiso græci letati sunt troiani metu perculsi adeo ut ipsum quoq; hectorẽ corde ob me tum uehementius palpitante ꝓuocasse pe niteret: aiax ꝓpius hectorem accessit allo cutusq; est: eiq; respondet hector; mox con gressi mutuis ictibus impetũt, adoriunt la cessunt; hector saxo enormi percussus resu pinaẜ: direpto per ꝑcones certamine laudat hector robur aiacis; seq; ambo honorificis muneribus uicissim ꝓsequũtur; hector en sẽ aiaci dono dat; ille hectora baltheo pul cherrimo remuneraẜ: atq; ita mutuis dona ti muneribus idiuersum uterq; digressi; ad suos reuerterunt. Torquatũ illũ historia manlii torquati; satis nota; qui gallum ꝓuocatorẽ cõgressus oc cidit; eiq; iacenti torquem aureum detraxit; sibiq; induit; ex quo sibi & posteris peperit torquati cognomẽ torquati quoq; milites dicti torquibus insigniti; ut docet uegerius. Apud clastidiũ; marcellus qui dictus est ob excellentem fortitudinem gladius Romanorum; qui Annibalem uinci posse dorur: uiridomarum gallorum in prœlio occidit; eiq; detracta opima spolia consecrauit Ioui pherethrio: de quo apud Proper num in quarto commentario fusius scripsi; id autem factum est apud clastidium oppidulum in ripa pa di situm. Plutarchus non uiridomarum sed brictomartum appellat regem illum; quem marcellus obtrũ cauit ingenti corporatura præditum: mox fusis hostibus Mediolanum cepit. De Africano: neotherõ: idest iuniorem Africanum intelligit: qui emilianus dicitur; qui procuratorem singulari ꝑlio uicit. Plini. & Var ro auctores sunt hunc Africanũ obsidionali corona donatum esse in Africa manilio consule. Cohortibus seruatis, totidemq; ad seruandas eas eductis; hic duos Romani imperii; terrores sustulit carthagine; numã naq; deletis. Haliẽnũ nomen ꝓpriũ in uertinis; mentio fit alterius haliẽni. Tyrãni: tarquinii superbi: & filii.

Sura

Sortes nouem

Sors aiacis

monomachia hectoris & aiacis

Mutua dona.

Torquatus a torq.

Clastidiũ

Emiliãus obsidionali corona donatus

illa quidem ex rhetorum pompa: ardores animoꝝ cotesq; uirtutum: an uero uir fortis nisi stomacha ri cœperit non potest fortius esse: gladiatorum id quidem quamquã in eis ipsis uidemus esse sæpe cõ stantiam colloquantur. congrediuntur: querũtur aliquid postulant: ut magis placati quam irati esse uideantur: sed illo genere sit sane pacideianus ali quis hoc animo: ut narrat Lucilius. Occidam illũ equidem & unicam si id queritis inquit. Verum il lud credo fore in os prius accipiam ipse. Quam gla dium in stomacho sura ac pulmonibus sisto. Odi hominem iratus pugno: nec lõgius quicquam uo bis: quam dextræ gladiũ dum accõmodet alter. Usq; adeo studio atque odio illius efferor ira. At sine hac gladiatoria iracundia uidemus progrediẽtem apud Homerum Aiacem multa cum hilaritate: cũ depugnaturus esset cum hectore: cuius ut arma sũ psit ingressio læticiam attulit sociis: terrorem autẽ hostibus ut ipsum Hectorem quemadmodum est apud Homerum totum pectore trementem prouo casse ad pugnam pœniteret. Atq; hi collocuti inter se priusquam manum consererent leniter & quiete nihil ne in ipsa quidem pugna iracunde rabioseue fecerũt. Ego ne torquatum quidem illum qui hoc cognomen inuenit: iratum existimo gallo torquẽ detraxisse. Nec Marcellũ apud Clastidiũ ideo fortẽ fuisse: qa fuerit iratus. De Africano quidẽ quia no tior est nobis propter recentem memoriã uel iura re possum: nõ illũ iracundia tũ inflãmatũ fuisse cũ in acie. M. Haliẽnum pelignum scuto protexit: gla diumq; hosti in pectus infixit. De. L. Bruto fortas

se dubitarim: an propter infinitum odium tyranni effrenatius in Aruntē inuaserit. Video.n.utrunq; cominus ictu cecidisse contrario: quid igit̃ huc ad hibetis irā: an fortitudo nisi īsanire cœpit: impetus suos non habet: quid Herculem quē in cœlum ista ipsa: quam uos iracundiam esse uultis: sustulit fortitudo: iratum ne censes cōflixisse cum erimātheo apro: ut leone nemeo: an etiam Theseus marathonii tauri cornua comprachendit iratus. Vide ne fortitudo minime sit rabiosa: sitq; iracundia tota leuitatis. Neq; enim est ulla fortitudo. quæ rationis expers est: contemnendæ sunt humanæ res negligenda mors est: patibiles & labores & dolores putandi hæc cum constituta sint iudicio atque cōstanti sententia: tum est robusta illa & stabilis fortitudo: nisi forte quæ uehementer acriter animose fiunt: iracūde fieri suspicamur. Mihi uero ne scipio quidem ille pontifex maximos qui hoc stoicorum uerum eē declarauit: nūquam iratum esse sapientem: iratus uidetur fuisse: cum Tibe. Graccho: tum cum consulem languentem reliquit atque ipse priuatus: ut si consul esset: qui rem pub. saluam esse uellet: se se qui iussit: nescio ecquid ipsi nos fortiter in rep. fecerimus si quid fecimus certe irati non fecimus. An ē quicq̄ similius insaniæ quam ira: q̄ bene Ennius dixit initium insaniæ: color uox oculi spūs impotētia

Effrenatius in Aruntem: brutus uindex Romanæ libertatis: exactor tarquinio℞ primus cōsul: in prœlio con gressus est: aduersus aruntem tarquinii superbi filium: qui inflāmatus ira: ubi brutum eē cognouit cōcitat calcaribus equum: atq; in ipm̄ infestus dirigit: sensit in se iri brutus auideq; se certamini offert: adeoq; infestis animis infestisq; telis concurrunt: ut contrario ictu uterq; trāsfixus duabus herentes hastis moribūdi ex equo lapsi sint: historiam luculenter copioseq; perscribunt Liuius Dionysius Plutarchus. Cominus: prope: eminus procul. Insanire cœperit: iram enim breuem insaniam esse dixerunt. Cum erimantheo apro: inter duodecim herculis labores famigeratos est aper erimāthius: & leo nemeus eurystheus eni herculi iniunxit: ut aprū erimantium archadiæ uastantem agros uiuum caperet: quod & si arduum factum uidebatur: tamen hercules prudentia ut uiribus usus facile prudentia & uiribus usus facile perfecit. Viuumque aprum ad euristeum deportauit: quo ille uiso paue factus se in aereo uase abscondit: reliqua de leone nemeo & hercule inuulgata sūt. Interiores tradunt herculē esse solem quasi heraclem .i. heras cleos: qđ significat iunōis .i. aeris gloriam q̄ porro alia aeris gloria nisi solis illuminatio: qui .xii. signa Zodiaci annuo cursu lustrat: & ob hoc dictus duodecim labores exanclasse. Illud quoq; obiter annotandū: qđ annotatu dignissimū est: herculē inter cætera cognomēta Alexicacon quoq; cognominari ab eo quod esset defensor hominum: depulsorq; malo℞: apud rhodios hercules colebat̃ cum conuitiis ac maledictis: cām refert Lactātius in .i. Marathonii tauri. Theseus herculis imitator. cuius nomen ī ore semper habebat: coryneporos .i. clauā ferens Marathonium taurum comprachendit per magna detrimenta inferentem: eumq; ab hercule olim ex creta ī pelopōnesum traductum athenas uiuum puexit: quē egeus pater sacrauit apollini. Auctores Diodorus & Plutarchus. Theseis tonsuræ genus ē a Theseo nuncupata: qua anteriores capilli tondentur: est autem marathon oppidum atticæ regionis: in campis marathoniis milciades persas funditus deleuit. Quæ rationis expers: cum fortitudo uirtus sit sine ratione esse non potest: ferocia enim illa rationis expers temeritas & audacia est: de qua ait Orati. Vis consilii expers mole ruit sua: fortitudo enim ut diffiniunt philosophi: est considerata periculorum susceptio & laborum perpessio: in meditullio timoris & audaciæ posita. Patibiles morbi & labores patibiles dicuntur: qui ferri tollerarique & possint & debeant sicut econtrario impatibiles morbos & cruciatus dicunt intollerabiles asperrimosque: quos ob magnitudinem ferre non possumus: dicitur & patibile ī actiua significatione quod pati potest: sicut impatibile quod pati non potest. Lactantius impatibili oriri non posse. Scipio ille pontifex: Scipionem nasicam intelligit qui rem publicam faucibus oppressam pestifera tiberii gracchi manu strangulari passus nō est. Nam cum tiberius gracchus in tribunatu profusissimis largitionibus & agrariis legibus fauorem populi occupasset: & rem publicam perturbaret. Conuocatus senatus a cōsule Mutio Sceuola deliberabat quid nam in tali tēpestate faciendum esset: cūctisq; censentibus ut consul armis rem publicam tueretur. Sceuola negauit se quicquā ui esse acturum: tum scipio nascica qm̄ inquit consul dum iuris ordinem sequit̃ id agit ut cum oībus legibus Romanum imperium corruat: ego priuatus uoluntati uestræ me offero: ac deinde leuam manum parte togæ circundans sublata dextra proclamauit: qui rem publicā saluā esse uolunt me sequant̃: eaq; uoce gracchū: cum scelerata factione: quas merebat̃ pœnas per soluere coegit: hic ut ait Augu. in .i. de ciui. dei cum esset pontifex maximus theatrum constitui uetuit: ne græca luxuria obreperet ad uirtutem romanorum labefactandam: sensus est scipionem non iratū compræsisse impetus tribunitios tiberii Gracchi. Si quid fecimus: hoc referendū est ad coniurationē Catilinæ: quā Cicero detexit uindicauitq;: significat aūt se non iratum sumpsisse supplicium de coniuratis: qui in tulliāo morte mulctati sunt. Initium dixit insaniæ. Ora. ait. Ira breuis furor est: quidam ē sapientibus Iris irā dixerunt esse breuem insaniam. Ennius dixit

Brutus in aruntem Tarquiū

Erimantium aper

Hercules sol

Alexicacos

Herculem colicū maledictis

Cotīephoros

Taurus marathonius

Theseis tōsura

Fortitudo quæ

Patibiles ipatibiles

Exemplū scipionis nascicæ

Qui rem pu. saluā uult me sequatur

Ira breuis insania

Initium insaniæ:ĩpotens enim sui est decorisoblita:ut scias inquit Seneca non esse sanos:quos ira possedit:
Signa irascentium ipsum illorum habitum intuere flagrant emicant oculi irascentiũ:multus ore totus rubor est labia quatiũ
tur:dentes comprimuntur:capilli subriguntur:spiritus stridens est. Gemitus mugitusq;:ut parum explana
tis uocibus. Sermo præruptus & complosæ sepius manus:& pulsata humus pedibus: feda uisu & horrẽda
Achilles iracũdissimus facies. Deprauantiũ se atq; intumescentiũ. Achille homerico fœdius: homerus in prima iliados achillẽ
iracundia æstuantem scribit. In iurgio aduersus agamẽnonem strinxisse gladiũ:illius trucidandi cã;sed cũ
pallas cohibuit. Agmemnon quoq; furenter
irascitur aduersus eũdem achillẽ:ob chry
seida patri redditam:lege Homerum latis
sime id totum explicãtem: de achille dixit
Orati. Inpiger iracũdus inexorabilis:acer.
Idem de agmẽnone & achille loquens ait:
hũc amor ira q dem cõiter urit utrũq;. Aia
cem ira. Seneca in hanc sniam. Aiacẽ ĩ mor
tem egit furor:in furorem ira:nam cũ resci
uisset quæ fecisset per insaniã incubuit gla
dio. Insani faciũt uehemẽtius. Insane dixe
runt ueteres cũ dicere uellent uehementer.
Insane p uehementer Propterea qd' insani ut interprætatur Mar.
Varro faciunt omnia uehementer. Sum
mam rem pfecit:narrat homerus in. xv. ilia
dos quẽadmodũ græci fuga cõsternati sũt:
utq; hector:cui iuppiter fauebat impetũ fe
cit ad classem græcoꝝ cremandam: cui rei
unus potissimũ aiax restitit arcens flãmam
confodiens troianos incendiarios. Exortãs
suos ad hostẽ repellẽdũ:& ita rem græcoꝝ
Aiax apud Ouidium labentem inclinatãq; restituit: hinc ait apd'
Oui. in. xiii. Nẽpe ego mille meo ptexi pe
ctore puppes spem uestri reditus. Stoma
Stomachabundus cho:indignatione & iracundia:inde stoma
chosus:& stomachabundus dr indignabun
Mouere stomachũ dus iracundusq; mouere stomachũ signifi
cat indignationẽ bilemq; atq; iracundiã ex
citare. M. Tul. non illi ut mihi stomachum
Fortitudo facerent:quem ego funditus pdidi: sed cer
te ut facere se arbitrarent. Fortitudo est
igit in rhetoricis ita diffinit:fortitudo ẽ re
rum magnaꝝ appetitio:& reꝝ humiliũ cõ
temptio:& laboris cum utilitate rationis p
pensio:& alibi fortitudo est considerata pe
riculorum susceptio & laborũ perpessio:
Andria græci andrian uocãt. Spheri. nomen ẽ phi
losophi:cuius alibi. M. Tulii. & Quintili.
meminerunt. Notiones. cõceptiones & in
telligentias:græci notionem uocant ἔννοιαν
Notio de qua supra diximus. Inuolutam:diffini
tionis officium ẽ ut euoluat inuoluta:expli
cet implicita: retegat operta. Male olet ce
nũ. Augu. in. i. de ciui. dei pari motu exagita
tum exalat Horribiliter cenũ: & suauiter
flagrat unguentum. Sentes: quia exagitatũ
spirat graueolentiam. Qualis est cum uxo
re:peripatetici ecclesiasticiq; doctores: iu
stum necessariumque esse tradũt uti ira ad
uersus minores:cuius affectus nobis datus
Ira necessaria ad coertionem est ad coercenda peccata eorum: qui sunt
in nostra potestate: ut filiorum: uxoris fa
mulorum:qui arctiore disciplina:ad pro
bitatem formandi sunt: quorum ætas nisi
metu cohibeatur: licentia fient deteriores:
& ab omne flagicium facinusq; præcipites.

dictorum atq; factorum quam partem habent sani
tatis. Quid Achille homerico fœdius. Quid Aga
mẽnone in iurgio: nam Aiacem quidem ira ad fu
rorem mortemq; perduxit: nõ igit quidem deside
rat fortitudo aduocatã iracundiã. satis est instructa
parata armata per sese: nam isto mõ q dem licet dice
re utilem uinolentiã ad fortitudinẽ: utilem etiam
dementiã. Quod & insani & ebrii multa faciunt ue
hementius: semper Aiax fortis tamen fortissimus ĩ
furore: nã facinus fecit maximum cum danais incli
nantibus summam rem perfecit. Manus prœlium
cũ restituit insaniens: dicamus igit utilẽ insaniam
tractata diffinitione fortitudinis: intelliges eã sto
macho non egere: fortitudo est igit aĩ affectio legi
summæ in ppetiendis rebus obtẽperans. Vel con
seruatio stabilis iudicii ĩ eis rebus: quæ formidolo
sæ uident subeundis & repellendis: uel scientia re
rum formidolosaꝝ cõtrariarumq;: aut oĩno negli
gendaꝝ conseruans eaꝝ reꝝ stabile iudicium: uel
breuius ut Chrysippus. nam supiores diffinitiões
erant spheri hominis in pmis bene diffinientis:
ut putãt stoici: sunt. n. oĩno oẽs fere similes: sed de
clarant cõis notiões alia magis alia. Quomodo igi
tur Chrysippus. Fortitudo est inquit scientia prefe
rendaꝝ rerum: uel affectio aĩ in patiendo: ac perfe
rendo summæ legi parens sine timore. Licet enĩ ĩse
ctemur istos: ut Carneades solebat: metuo ne soli
philosophi sint. Quæ. n. istaꝝ diffinitionũ nõ ape
rit notionẽ nostram: quã habemus oẽs de fortitu
dine tectã atq; ĩuolutã: qua aperta: qs est q aut bel
latori aut ĩperatori aut oratori: q̃rat aliqd: neq; eos
existimet sine rabie quicq̃ fortiter facere posse: qd
stoici qui oẽs insipientes insanos esse dicunt: non
ne ista colligunt: Remoue perturbationes: maxĩe
q; iracundiã: iam uidebunt monstra dicere. Nunc
aũt ita differũt sic se dicere: oẽs stultos insanire: ut
male olere omne cœnum. At non semp cõmouet:
senties: sic iracundus non semp iratus est. Lacesse.
iam uidebis furentem: quid ista bellatrix iracũdia
cum domum rediit qualis est cum uxore: cum libe
ris cum familia. An tum quoque est utilis. Et igi

tur aliquid quod conturbata mens melius possit facere q̃ constans: An quisquam pōt sine pturbatiōe mentis irasci. Bene igitur nostri cum omnia essent in morbis uitia: quod nullū erat iracundia fœdius iracundos solos morbosos nominarūt. Oratorem uero irasci minime decet: simulare nō dedecet. An tibi irasci tum uidemur: cum quid in causis acrius & uehementius dicimus. Quid cum iā rebus transactis & pteritis oratiōe scribimus: num irati scribimus. Et quis hoc animaduertit. Vicite enim num aut egisse unquam iratum Aesopum: aut scripsisse existimamus irarum Accium. Aguntur ista preclare: & ab oratore quidem melius si modo est orator q̃ ab ullo histrione: sed agunť leniter: & mente trāquilla. Libidinem uero laudare: cuius est libidinis Themistoclem & Demosthenem profertis. Additis Pythagorem. Democritum. Platonem. Quid uos studia libidinem uocatis: quæ uel optimarum rerum: ut ea sunt quæ profertis: sedata tamen & trāquilla esse debēt. Iam ægritudinem laudare unam rem maxime detestabilem: quorum esse tandē philosophoꝝ. At cōmode dixit Afranius. Dummodo doleat aliquid: doleat q̃ lubet. Dixit enim de adolescente perdito ac dissoluto: Nos autē de constanti uiro: ac sapienti quærimus. Et quidem illā ipsam iram centurio habeat aut signifer: uel cæteri de quibus dici non necesse est: ne rhetorū aperiamus mysteria. Vtile est. n. uti motu animi: qui uti ratione non potest. Nos autē ut testificor sæpe de sapiente quærimus. At etiā emulari utile est obtrectare misereri. Cur misereare potiusquā feras opē: si id facere possis. An sine misericordia liberales esse nō possumus: nō. n. suscipere ipsi egritudines pp alios debemus: sed alios si possumus leuare ægritudie. Obtrectare uero alteri; aut illa uiciosa æmulatione: q̃

Conturbata mens: iracūda respnndent peripatetici: iram moderatā esse debere: tantumq; irascēdum: q̃tum expediat; statuit. n. deus ut inquit. Lactantius certos limites iræ: quos transcendere nō licet. Aristo. i. ii. ethico non facile esse ait determinare; quō; & aduersus quos & p quibus & quatenus sit irascendū. Simulare non dedecet. Seneca in. ii. de ira orator inquit non melior est: qñ iratus est: sed qñ imitať iratū. Nā & histriones in pnunciando non irati populum monent: sed iratū bñ agentes: ubicūq; aliem aī ad nrm aibitrium agendi sunt mō irā; mō metū; mo do misericordiā ut aliis incuciamus: ipsi simulabimus & sæpe id qđ ueri affectus nō effecissent efficit imitatio affectuū. **Simulare affectus** Nū irati scribimus: orator q egit i foro ardēter atq; acriter: domi scribit sedato aīo & tranqllo oratiōnē: q̃ actionis exemplar est & archetypon: autum at Pli. posteri or posse fieri ut sit actio bona: q̃ non sit bōa oratio: aliud est bona actio: aliud bona oratio. **Oratio archetypon actionis** Vincite minus; uerba sunt ex tragedia actii poetæ q̃ dicebanť a psona irata fortasis ab atreo q cū ageret esopus histrio i scēa non iratus agebat sed imitatus iratū. Actius quoq; cōposuit illa nō iratus; sed aīo tranqllo & sedato; de Esopo histrione tragico & eius patina iā dictū est de actio quoq; tragediaꝝ scriptore: facta est mētio i supioribus q parentibus libertīs natus inter colonos pisauꝝ deductus est: a quo & fundus actiāus iuxta pisauꝝ dictus: inscripsit andis tragedīs sniaꝝ grauitate uerboꝝ pondere psonaꝝ auctoritate clarissimus: qui in actii mentionē incidimus; repastinādus locus est ex tertia tusculana: ubi diximus menalippam nomen esse fabulæ actianæ. **Actius tragediographus** Nonius uero idem tidē citat actium poetā; in menalippo: mendosos esse codices oipno r nonianos: legēdū q; ubíq; ī menalippa; nō me pterit celebrari ab homero menalippū icetaonis filium: q a priamo pinde cultus est ac unus ex filiis: qđ uidelicet inter troianos uirtute pstaret: qui aliquo tpe pauit armenta; a cuius noīe autumant qdam inscribi tragediā actii menalippum. **Menalippa** Ego ob menalippa scriptā eē ab actio fabulam autumo: cui titulus sit mēalippa. Libidinē laudare; destruit q̃ astruunt pipatetici: ex quoꝝ snia dictū est supra; nihil queq̃ si fit libidine siue cupiditate: flagranter: agere posse pclare; noīc aūt libidinis cupiditas oīs significať; & est inculpatū uocabulum. Salustius in armis & equis libidinē habebāt. **Libido** Egritudinē laudare refellit illđ peripateticoꝝ qui dicunt egritudinē eē utilem utiliterq; a natura constitutā. Dūmō doleat: hoc in supioribus traditū est. ex peripateticoꝝ; qđ nunc diluit. M. Tul. stans a stoicoꝝ disciplina. Irā cēturio: cōcedimus inqt irā utilē esse necessariā cētuiiōi: & bellatoribus sine qua Ari. nihil expugnari posse arbitrať nisi illa acuat aīos militares ad res bellicas; & spm̃ accendat. Veꝝ inqt. M. T. cū de sapiēte q̃rimus nō de milite; q ferox est ferme & incōsultus: dicimus húc affectū iutilē eē nec cadere in sapientē. Mysteria arcana rhetoricæ disciplīæ. Cur miserare; ex snia stoicoꝝ; q aūt sapiēs nō miserebiť: sed succurret; sed pderit in cōcā auxilium natus. Suscipe egritudīes: ꝑm stoicos; q dñt misericordiā eē ai egritudinē ex alieno malo: miseriaq; puenientē; eáq; p uitio sp hūerunt. **Sapiens nō miserebiť** Obtrectare alteri; zelotypiā significat; q̃ & obtrectatio dř; q egritudo est ex eo; q alter quoq; potiať eo; qđ ille cōcupiuerit. Viciosa emulatione: duplex est emulatio; ut & in laude & in uitio sit hoc nomen; nā & imitatio uirtutis emulatio dř; q̃ ē laudis & emulatio est egritudo st eo qđ quis concupiuit: alius potiatur: ipse careat; de quo supradictū est. **emulatio**

Riuales q̃ Riualitati similis riuales ut docet donatus dicunt̃ emuli de mulieribus facta translatione nois a bestiis:
q̃ sitientes: cũ ex eodẽ riuulo haustũ petũt in plũ cõtra se inuicẽ cõcitant̃ Vlpia. iuriscõsultus ad titulũ de
aqua quotidiana & estiua. Riuales dici eos ait: qui per eundem riuũ aquã ducũt: iter quos sæpe cõtentio est d
Riualitas aquæ usu: utroq; suũ esse usum cõtendente: inde riuales dici autumo quasi in unũ amorẽ deriuantes: & de
amoris usu cõtendentes: inde riualitas dicta emulatio illa inter amosios morosissima. Angi. cruciari torq̃
ri. Mediocritates ma. tãq̃ defectus sint mala quoꝝ mediocritatẽ pipatetici utilem esse dñt. Quãuis fu. q̃

Sophia tumuis copiose & abundãter. Sapia græci
Sapientia sophiã uocant: latini sapiam: q̃ est ut a ue
teribus phis definit̃ reꝝ diuinaꝝ & humanaꝝ
cãrũq;: q̃bus hæ res cõtinent̃ scia: sapientiã
Prudentia ait seneca esse pfectũ bõum mentis hũanę:
Phronesis prudentiã uero: quã græci phrõesin uocãt
Philoso est reꝝ expetendaꝝ fugiendarũq;: scia ana
phi sapien xagoras: tales democritus: alius huiuscemo
tes nõ pru di hoies sapientes: fuisse dicunt̃ nõ pruden
dentes tes quia ppriõꝝ cõmodoꝝ ignari incuriosi
Memoria q; fuerunt. Afranius ait sapientiam filiã esse
mater sapi usus & memoriæ significans eã in usu & me
entiæ moria collocatã esse: uersus afranii poetæ:
hi sunt. Vsus me genuit: mat̃ pepit memoriã
Sophiã uocant grai uos sapientiã. Quod ẽ
uẽtis subiectũ: signat sapientiã aiumq; sapi
entis non ita perturbari prurbationibus sicut
mare uentis fit procellosum & undabundũ.
In oratione p. A. Cluentio: ait mare sua na
tura trãqllũ esse uẽtoꝝ ui agitari atq; turba
ri. An iprouisum aliquid: iã dictũ esse sepe
oĩa inopinata improuisaq; esse uehemẽtio
ra aspioraq;. sed sapiẽs sic semp aĩo excubat
ut ei nihil improuisum accidere possit: ni
hil inopinatũ: meritoq; dicere põt. Non ul
la laboꝝ o uirgo noua mi facies iopiaq; sur
Naturales git: omnia pcepi. Nimia resecari: aiunt pi
affectiones patetici moderãtes esse affectiões resecãdũ
q; q̃d nimiũ est & noxiũ: stoici uero radici
tus extirpãt nec ullas fibras relinquũt: quos
cice. secutus pcipit nõ circũcidenda hæc eẽ
sed euellenda: & penitus eradicãda: tãq̃ na
turalia nõ sint ueꝝ ut ait Lactã. hæc natura
lia esse nõ uolũtaria oium uiuẽtiũ rõ demõ
strat: q̃ hisdem oibus quant̃ affectibus & ut
docet inclytissimus phoꝝ Aristo. Virtutis ẽ
gaudere & dolere in quibus oportere & pur
oportet: & pfecto qui hũanis affectibus nõ
mouet̃ hõ nõ est. Te uis. s. eẽ liberꝝ oĩ ptur
batione: sicut putas esse sapientẽ. Tot res:
infinita sunt milia medelarum: ad morbos
corpis curãdos q̃ a medicis uberrime tractã
tur. Et a Plinio nostro non minus diligẽter.
q̃ eloquenter. Extrinsecus: ope. s. medici q̃
extrarius est aliusq; ab egroto: medicina ue
ro animi petit̃ ab ipso animo. hæc aũt ẽ phi
losophia: de qua dictum est in. iii. cõmenta
rio. In eis: animis: nam ut inquit Salustius
animi imperio: corporis seruitio utimur:
Animus p̃ Aristoteles in. vii. politicoꝝ: animus inqt p̃
ciosior cor ciosior est corpore & pecuniis. Externa gr̃a:
pore animi expetunt̃: non autem animus gratia
illoꝝ: igitur q̃to animus p̃stantior est q̃ cor
pus: tanto diligentius curari debet. Cura
tio autem est ratio & uirtus: quæ lex uitæ
esse dicitur. Et uirtutes recte rationes sunt.

riualitati similis est: emulari quid habet utilitatis? cum sit æmulantis angi alieno bono: q̃d ipse nõ habeat: obtrectantis autem alieno bono quod id etiã alius habeat: quis id approbare possit: ægritudinẽ suscipere pro experientia si q̃d habere uelis: nam solum habere uelle summa dementia est. Mediocritates autem malorum quis laudare recte possit? quis enim potest in quo libido cupiditasue sit nõ libidinosus & cupidus esse? in quo ira non iracundus: in quo angor non anxius: in quo timor nõ timidus? Libidinosum igitur & cupidum & iracũdum & anxium & timidum censeamus esse sapientẽ: de cuius excellentia multa quidem dici q̃uis fuse lateq; possint: sed breuissime illo modo sapientiã esse rerum diuinarum & humanarum scientiam cognitiõemq; quæ causa cuiusq; rei sit: ex quo afficitur ut diuina imitetur: humana omnia inferiora uirtute ducat. In hunc tu igitur tanq̃ in mare quod est uentis subiectum perturbationem cadere tibi dixisti uideri. Quid est quod tantã grauitatẽ constantiamq; perturbet? An improuisum aliquid atq; repentinum. Quid põt accidere tale: & cui nihil quod hoi euenire possit. Nã q̃d aiũt nimia resecari oportere: naturalia relinqui q̃d tãdẽ põt eẽ naturrale q̃d idem nimiũ esse possit: sunt. n. oĩa ista ex erroꝝ orta radicibus: quæ euellenda & extrahenda penitus non circuncidẽda nec amputanda sunt: sed qm̃ suspicor te non tã de sapiẽte quã de te ipso q̃rere. Illũ. n. putas oĩa perturbatione esse liberꝝ: te uis: uideamus quãta sint: q̃ a philosophia remedia morbis aĩoꝝ adhibeãtur. Est. n. q̃dam medicina certe: nec tã fuit hoĩum generi infensa atq; inimica natura: ut corpibus tot res salutares: animis nullã iuenerit. De q̃bus est ẽt merita melius: q; corpoꝝ adiumenta adhibent̃ extrinsecus: aĩoꝝ salus inclusa in his ipsis est: sed quo maior est in eis p̃stantia & diuinior: eo maiore indigent diligentia. Itaq; bene adhibita ratio cernit q̃d optimũ sit: neglecta multis implicat̃ erroribus. Ad te igitur mihi iam conuertenda oĩs oratio est: simulas. n. quærere te de sapiẽte: quæris autem fortasse de te. Eaꝝ igitur perturbatiõum quas exposui: ua

riæ sunt

riæ sunt curationes. Nã neq; ois ęgritudo una ratio nc sedatur. Alia est. n. lugenti: alia miserenti: aut inuidenti adhibenda medicia. Est. n. in omnibus quatuor pturbationibus illa distinctio. Vtrum ad uniuersam perturbationem quæ est aspernatio ratiõis. aut appetitus uehementior: an ad singulas ut ad metum: libidinem: reliquasq; melius adhibeat orõ: & utrum illud nc uideat ægre ferendum: ex quo suscepta sit ægritudo: nam omnium rerum tollenda omnino ægritudo: ut si quis ægre ferat se pauperem esse: id ne disputes paupertatem malum nõ esse: an hominem ægre ferre nihil oportere. Nimirum hoc melius ne si forte de paupertate nõ persuaseris: sit ægritudini cõcedendum. Aegritudine autẽ sublata propriis rõnibus qbus heri usi sumus: quodãmodo ẽt paupertatis malũ tollit. sed ois eiusmodi pturbatio aĩ placatione abluat. Illa quidẽ cum doceas nec bonum illud esse. ex quo læticia aut libido oriat: nec malum ex quo aut metus aut ægritudo. Verũtamẽ hæc est certa & propria sanatio: si doceas ipsas pturbationes per se esse uitiosas nec habere quicquã aut naturale: aut necessarium: ut ipsam ægritudinẽ leniri uidemus: cũ obiicimus mœrentibus imbecillitatem animi effœminati: cũq; eorum grauitatẽ constantiamq; laudamus: qui non turbulente humana patiant. Quod quidem solet eis etiam accidere qui illa mala esse censent: ferẽda tamen æquo animo arbitrant. Putat aliquis uoluptatẽ eẽ bonũ: alius autem pecuniam: tamen & ille ab intẽperanria: & hic ab auaritia a uocari põt. Illa ãt altera ratio & oratio quæ simul & opinionẽ falsam tollit & ægritudinem detrahit est ea qdem utilior: sed raro pficit. neq; ẽt est ad uulgus adhibẽda. Quædã aũt sunt ægritudines: quas illa medicina nullo modo possit leuare ut si quis ægre ferat nihil in se esse uirtutis: nihil aĩ nihil officii. nihil honestatis. pp mala is qdem angat. sed alia quædam ad cũ sit admouẽda curatio: & talis quidem quæ possit esse oium. ẽt de cæteris rebus discrepantiũ philosophorum. Inter omnes. n. cõuenire oportet cõmotiones animorum a recta rõne auersas esse uitiosas. ut ẽt si nec mala sint illa quæ metũ egritudinemue: nec bona quæ cupiditatẽ leticiamue moueant: tamẽ sit uitiosa ipsa cõmotio. Cõstantem. n. uolumus quendam sedatũ: grauẽ: humana oĩa pmentẽ illum esse: quem magnanimũ & fortem uirum dicimus. Talis aũt nec mœrens nec timens: nec cu-

Curationes. Curatio pprie medicorum est: aliarũ quoq; rerum. Curatio dr apud Cice. Liuium. Plautũ. Cæteros: sicut autem ad morbos curationum diuersa genera sunt sic & animorum uaria curatio est: sicut nõ omnis egrotano corporalis una curatione sanescit ita ægritudo animi non una medicina sedatur: asclepiades officium esse medici dici ut tuto: ut celeriter: ut iucũde curet. Alia miserenti: tãquã misericordia uitiũ sit & egritudo ex secta stoicorum: ut sæpe iam dictum ẽ qui negant sapientis esse misereri & ignoscere. Quatuor perturbationibus. Cupiditate & letitia ex duobus opinatis bonis: mœtu & ægritudine ex duobus opinatis malis.

curatio

Officiũ medici

Ad uniuersam perturbationẽ: pturbationis nomẽ generale est: q ita diffinit: auersa a recta rõne: cõtra naturã aĩ cõmotio: uel breuius pturbatio est appetitus uehementior.

Perturbatiõis diffinitio

Nimirum hoc melius. s. ad cõsolandũ pauperẽ disputare paupertatẽ nõ eẽ malũ: quo obtento: pauper e miser dici nõ põt. Heri .i. hesterna disputatione: & significat tertiã tusculanã. Illa qdem. s. sanatio curatioq;. Per se: suapte natura sine appẽdicibus extrinsecus uiuẽtibus. Naturale hoc asserũt peripatetici: uidelicet naturales esse perturbationes: & necessarias: uti liter que a natura mortalibus datas. Cõstantiã laudamus: in tertia tusculana eorum exẽpla commemorata sunt & laudata cõstãtia: q obitũ suorum: & casus humanos aĩo æquo subnixoq; pertulerũt. Ille: q putat uoluptatẽ esse bonũ & tanquã bonũ expetendũ. Et hic: q putat pecuniã cũprimis appetendã. Opinionẽ falsam tollit: sensus est: q dã nõ negant mala quæ patimur esse mala: sed fomentis leniunt rõnibusq; docent esse æquo aĩo ferenda: alii altera rõne orõneq; utunt: ut negẽt mala esse qbus affligimur: conanturq; euellere opinionẽ illã tanq̃ falsam & uanã: tanq̃ in ægritudine minime eẽ debeamus: cũ id qđ patimur falsa mali opinione nos ĩficiat: uerum illa prior curatio tutior est: & facilior: hæc altera utilior qdem sed difficilior: & quã uulgus: & sensus cõis aspnetur. Nihil in se esse uirtutis: hæc ægritudine laborãs alcibiades: affictabat: cũ in eo Socra. nihil uirtutis nihil honestatis esse demõstraret: hãc ægritudinẽ signauit Persi. cum ait: uirtutem uideãt: intabescantq; relicta: tali homini alia q̃ superior est adhibẽda medicina: quæ possit esse cõis omnium philosophorũ: licet illi de aliis rebus sicut medici: sæpe inter se dissideãt atq; discordent. Cõmotiones aĩorum: diffinitio est pturbationũ. Mœtũ ægritudinem q;: perturbationes. alterã de futuro malo: alterã de opinato præsenti malo. Cupiditatẽ læticiã: perturbationes: alterã de futuro bono: alterã de præsenti bono. Nec mœrens: ad ægritudinem refertur. Nec gestiens: ad

An passio sit uetus uerbū. Neoterī coterō uocabulū passiōis. Sapiēs supra fortunā.

lætitiā referēdū est. Hæ passiones: recētioribus scriptoribus potissimūq; ecclesiasticis: in crebro usu est: passio & passiones pro morbis & pturbationibus: q græcæ dicunt: πάθη: ueteꝝ echnici scriptores illi emuncti: & tersi hac dictione abstinēt: perinde ac paꝝ pba latinaq. Nō liuius: nō Quint. nō Pli. nō Cellus: nō q̄spiā ex illa cohorte scriptoꝝ classicoꝝ hoc uocabulū usurpat: nō columē eloquētiæ Cice. q pturbationes identidem nominitat nusq̄ nisi hoc in loco passiones: quo circa existimo hic quoq; legendū esse pturbationes: qua dictio ciceroiana est: cū passionis uocabulū sit neotericoterō: quis iste August. expssius ex græco uerbo. πάθη ducat passiones q pturbationes: apud Plin. nostrū in.xx. sic passim legit: illitū quoque passionibus uētris eaꝝ pdest: sed cū id uocabuli maiestati pliniañæ paꝝ cōuenire uideat: ita eruditi corrigūt: & sic ueteres codices scriptū habēt illitu quoq; e passo uentri eaꝝ prodest: tu quoq; si alibi usq apud Ci. inueneris passiones obelisco eā dictionē cōfodito. & pturbatiōes cū asterisco substitue.

Euētus supiores: q superant a casibus hūanis: succūbūtq; rebus aduersis: sapiētis autē aīus supra fortunā nō infra collocatus ē: & celsa tutus ab arce despicit humanos casus.

Vt nihil quale: doler qspiam ex podagra: mœret ex natura pīmonii: cupit sitiēter diuitias: ad aīum pturbatū huiusce hois sanādū nihil est dicendū q podagra non sit malū. q amissio pīmonii nō sit mœrēda: q diuitiæ tanq̄ bonū nō sint appetēdæ: sed tollēdæ sunt ipse pturbationes: dicendūq; de perturbatione ipsa: uidelicet: de dolore: de cupiditate. & similibus: quæ aīum pturbant: & hac curatione utendū: ut doceas aīum esse auocādū a cōmotionibus: & in sedatione: ac tranqllitate cōmendū. Quod libidinem moueat: ut auꝝ argentū: gēmæ: forma muliebris. Quod honestū. ut stoici dicunt.

Siue uolupras. ut Epicu. & Aristippus. Siue bonū utrūq;: ut dinomachus & calipho q uoluptatē cū honestare copularūt. Siue illa tria genera. ut Plat. & Aristot. q summū bonū confiteri dicūt ex bonis aī: corporis: & fortunæ cōmixtis: maxima asserētes esse bona aī. secūda corporis: externa tertia. Virtutis uehemētior appetitus. adeo intēperantia uituperāda est. & oē q nimiū repnsibile: & uirtutis uehementior appetētia cadat in uitiū: ex quo est illud oratianū. Insani sapiēs nomē ferat æquus iniq; ultra q̄ satis est uirtutē si petat ipsam. Humana in cōspectu na. efficax aīoꝝ medela ē salutarisq; curatio explicare qualis sit humana cōditio: q fluxa fragilisq; sit natura mortaliū: quēadmodū hoīe nihil est miserius: cui parens reꝝ natura nouercat. De hoīs miseria. Pli. Aug. Cice. Sene. Copiosissime scriptitarūt. Orestē fabulā. euripides cōditor tragœdiaꝝ apud græcos clarissimus fecit fabulā de oreste matricida: q res est ī triualibus ludis celebratissima cuius primi tres uersus sunt hi. latinitate donati a. M. T. ut multa cōsimilia: quos cū audiret socrates reuocasse fert. repetisseq; ob elegātē uerāq; sniam de euripide illud dignū annotatu: q atheniēsibus postulantibus: ut sniam q̄dā tolleret ex tragœdia pgressus in scenā dixit: se ut athenienses doceret: nō ut ab eis disceret fabulas cōponere solere. idē cū apud alcestidē poetā qreret: q triduo uix tres uersus maximo īpenso labore deducere potuisset. atq; is se cētū p facile scripsisse gloriaret. uerꝝ hoc inqt interest. Inter tuos uersus & meos. q tui intra triduū pibunt. mei in oē tps sufficient. Neq; tā terribilis. uersus sunt euripidis. qbus significat nihil esse tā terribile tāq; horrendū malū qđ humana natura ppeti nō q̄at. Fandi. alias loquendi mō tollerādi & intollerādi. iusti iniusti. pverbialis eloquutio. sicut apud Vir. memores fandi atq; nefandi. Ira cælitū. sic Vir. Tristius haud illis mōstrū nec seuior ulla pestis. Et ira deū stygiis sese extulit undis. Efferāt. uincāt subdāt sepeliāt: efficere. n. est ad sepulturā ferre. unde efferri dicunt mala q patiēdo uincimus. & quasi tumulamus. & ita hic subtiliter positū est. alias efferre significat. extollere. erigere. differre. polysemū. n. uerbū est. Reuocasse: ut repeteret iteraretur: ita Pli. in epi. memini quēdā ex amicis. cū lector quædā pperā pnūciasset. reuocasse & repeti coegisse. Enumeratio eo. utilis curatio est. dū uolumus psuadere ea q accidūt esse æquo aīo ferēda enumerare eos q talia fortiter cōstāterq; tulerūt. potissima. n. sunt exēpla ad psuadēdū. qbus ita pollēt romani. ut rōnibus græci. Hesterna disputatione. tertiā tus. intelligit qua disputatum

Natura nouercat hominī. De euripide dignū scitu. Euripides tres uersus efferre. Reuocasse. Intēperāter doluit ex obitu filie.

piens: nec gestiens esse quisquam pōt. Eorū. n. hæc sunt qui euentus humāos superiores quā suos aīos esse ducūt. Quare oīum philosophorū ut ante dixi una ratio est medēdi ut nihil quale sit illud qđ pturbet aīum: sed de ipsa pertubatione dicendū. Itaque primū in ipsa cupiditate. cū id solū agit ut ea tollat non est quærendū bonum illud nec ne sit quod libidinem moueat. sed libido ipsa tollenda est. ut siue q honestum est id sit summum bonum. siue uolupras siue hoīum utrunq; coniūctum: siue illa tria genera honorum. tamen etiam si uirtutis ipsius uehemētior appetitus sit: eadem sit omnibus ad deterrendū adhibenda oratio. continet autem sedationem animi humana in cōspectu posita natura quæ quo facilius expressa cernat: explicanda est oratione cōmunis condicio. lexq; uitæ. Itaque non sine causa cum Orestem fabulam diceret euripides primos tres uersus reuocasse dicitur Socrates. neq; tam terribilis ulla fandi ratio est: neq; sors. neque ira cælitum inuentum malum. qđ non natura humana patiendo hæc efferat. Est autem utilis ad persuadēdum ea quæ acciderunt ferri & posse & oportere. enumeratio eorū qui tulerunt. & si ægritudinis sedatio. & hesterna disputatione explicata est: & in cōsolatiōis libro. quē

ſputatũ latiſſime eſt de ægritudine ſedãda tollendaq;. In mediũ mœrore: dum adhuc recens erat dolor:& crudũ uulnus de obitu filiæ tulliolæ. Nõ.n.ſapientes: hoc ꝑ parenteſim inſertũ: ſignificat aũt ſe nõ ſapientem fuiſſe in morte filiæ æquanimiter ferenda: doluit.n.intẽperanter & inſolabiliter: cũ ſapiẽs ĩperturbatus maneat: nec ullo dolore afficiat: ſitq; eius animus: ut mũdus ſupra lunã defecatus ſerenus tranq̃llus. Ad recẽtes quaſi tu mores. ſubſcribit huic ſñiæ elegãs illa pliniana ex epiſtolis ſñia his uerbis explicata: ut.n.crudũ uulnus medentiũ manus reformidat: deinde patit: atq; ultro reqrit: ſic recensai dolor cõſolationes reiicit ac

Recens dolor aſpernat fomẽta uulnus hiat intẽpeſta cano

in medio: non enim ſapientes eramus: mœrore: & dolore conſcripſimus. quodque uetat Chryſippus ad recẽtes quaſi tumores animi remedium adhibere: id nos fecimus: naturæque uim attulimus: ut magnitudine medicine doloris magnitudo concederet. ſed ægritudini de qua ſatis eſt diſputatum finitimus eſt metus: de quo pauca dicẽda ſunt. eſt.n. metus: ut egritudo præſentis: ſic ille futuri mali. ita q̃ nõnulli egritudinis partẽ quandã metum eſſe dicebant. Alii aũt metũ præmoleſtiã appellabant. qđ.n. quaſi dux conſequentis moleſtie. quibus igitur rõnibus inſtantia ferunt eiſdẽ contẽnunt ſequẽtia: nã uidendũ eſt in utriſq; neq̃ humile: ſummiſſum: molle effœmiatum: ſactum abiectumq; ſaciamus: ſed q̃q̃ de ipſius metus inconſtãtia: imbecillitate: leuitate dicendũ eſt: tñ multũ prodeſt ea quæ metuũtur ipſa contẽnere. Itaq; ſiue caſu accidit: ſiue conſilio pcõmode factũ eſt: ꝙ eis de rebus q̃ maxie metuuntur de morte & de dolore: primo & ꝓximo die diſputatũ eſt. Quæ ſi probata ſunt. metu magna ex parte liberati ſumus. ac de maloꝝ opinione hactenus. Videamus nunc de bonoꝝ. i. de lęticia & de cupiditate. Mihi quidẽ in tota ratione ea quæ pertinẽt ad animi perturbationẽ. una res uidet cauſam continere: ꝙ eas eſſe in noſtra poteſtate. omnis iudicio ſuſceptas. omnis uolũtarias. Hic igit error eſt eripiẽdus: hec detrahẽda opinio: atq; ut in malis opinanis tolerabiliora. ſic in bonis ſedatiora ſunt efficiẽda ea quæ magna & lætabilia dicunt atq; hoc quidã commune malorum & bonoꝝ. ut ſit iam difficile ſit pſuadere nihil earum rerũ. quæ pturbẽt aĩum: aut in malis: aut in bonis eſſe habẽdũ. tñ alia ad alium motũ curatio ſit adhibenda. aliaq; ratione maleuolus. alia amator. alia rurſus anxius. alia timidus corrigẽdus. atq; erat facile ſequẽtẽ eã rõnẽ. quę maxime probat

refugit: mox deſiderat: & uehementer admotis acqeſcit. Oui. quoq; ſñialiter canit: qs matrẽ niſi mentis inops in funere nati flere uetet: nõ hoc illa monenda loco eſt. Quinetiam a papinio ſtatio i.ii. ſiluaꝝ dictũ ẽ oppido q̃ decenter. Abruptis etiã nũc flebile uenis uulnus hiat: magnæq; patet uia lubrica plagæ. Cũ iam egomet cantus & uerba medẽtia ſæuus cõſero: tu planctus lamẽtaq; fortia mauis O diſtiq; chelim ſurdaq; auerteris aure: Intẽpeſta cano, ſupra dixit. M. T. erat in tumore aius: & ois in eo tentabat curatio: ſed ſumẽdũ tẽpus eſt nõ minus in aioꝝ morbis: q̃ in corpoꝝ. Naturæ uim: dũ uidelicet nõ expectauit: ut dolor tempore ſedaret admitteretq; medelas: nã dũ dolor eſt ictusq; recens medicina ſuccũbit: cũ alioq magnitudo doloris ſuperet tempeſtiua medicia. Mœtu ꝑ moleſtiã: quaſi anticipationẽ moleſtie: nam cũ ſit mœtus opinio ĩpendentis mali: prius torquet: q̃ malũ aduenerit: unde merito ꝑmoleſtia nũcupat: q̃ſi breuius duxq; moleſtiæ futuræ. Inſtãtia: ꝑſentia. inſtãs tps grãmatici ꝑſens dicũt. iſtantia ãt ſiue pñtia mala ptinent ad ægritudinẽ: ſequẽtia ſiue futura ad mœtũ. In utriſq;: & ĩ pñtibus malis: & in cõſequentibus. Primo & ꝓximo die. in prima tuſculana diſputatũ eſt de cõtemnenda morte: ĩ ſecũda de tolerãdo dolore mœtus aũt mortis & doloris oĩum maxius acerrimuſq; eſt: quo liberati cætera minus metuent. De bonoꝝ. ſ. opinione. Vna res uidet cauſam cõtemnere: hic eſt cardo rerum hoc caput: hic uertunt oĩa: in hoc tota cauſa cõſiſtit: ut doceamus ꝑturbatiões eſſe uolũtarias & noſtro iudicio ſuſcipi. Ideoq; ĩ noſtra poteſtate eſſe: ut eas ponamus cũ libet hoc q̃dem aſſerũt ſtoici: ſed peripatetici: cõtendũt affectus eſſe naturales nõ uolũtarios: qđ & ſenſus cõis probat: & uiuentium rõ demõſtrat: q hiſdẽ oibus affectibus quatiũtur: qs.n. ex uolũtate mœret: qs ultroneus metuit: gaudiũ quoq; & cupiditas ex inſtinctu naturæ ꝓueniũt: ſi uera eſſet iſta ꝓpoſi no: uolũtaria hæc eſſe. Cõſectariũ eſſet: ut ĩ nobis eſſet illa deponere: & ſumere cũ uellemus: ſed Cice. tanq̃ ſtoicus id conat aſſerere quod peripateticoꝝ doctrina ſubneruat. Maloꝝ & bonoꝝ: oium perturbationũ quæ de opinatis malis ſunt totidẽ de opinatis bonis. Quæ perturbent aĩum: ſtoici dicũt mortẽ dolorem: nõ eſſe mala. Diuitias & uoluptates nõ eſſe bona: qđ perſuadere uelle difficillimũ eſt: & repugnãs cõi ſenſui. Ad alium motum: ad aliã perturbationem: nihil.n. aliud eſt perturbatio: q̃ turbidior motus a ratione auerſus. Alia curatio: imperitoꝝ medicoꝝ eſt ad uarios oculorum morbos eodem uti collyrio: ad uarias ægrotationes una uti medicina: ſed ſicut bonus medicus alia curatione utit in podagrico: alia in pleuretico: alia in aliis morbis. ſic philoſophus pro uarietate perturbationũ uarias cõparat medelas atq; fomenta. De bonis & malis: ſm ſtoicos: qui id ſolum bonum eſſe uolunt: quod ſit honeſtum: id ſolũ malũ

Præmoleſtia

Inſtãs pñs

Cardo rerum

An naturales ſint affectus

Imperitus utit eodẽ ſemper collyrio

quod turpe: reliqua adiaphora.i.indifferentia: & in meditullio boni maliq; esse contendūt: ex quo dogmate in ipiens negat lætitia affici posse: qui particeps boni esse nō potest: sapientia.n.cum insipientia non copulat & ita qui nō est sapiens etiam si exuberet diuitiis: uoluptatibus: honoribus: lætus: æ gaudens dici non poterit qui hæc in bonis non sunt apud stoicos. Vitupereiur cachinatio: cachinus dicitur solutus: & immodicus risus: qui repræhensibilis est: quo ut ait Catullus: nulla res ineptior est: hinc præcipit Seneca: ut risus sit sine chino: uox sine clamore: uetustas dici uoluit cachinum: non de risu tm̄: sed & sono uehemētiore Catullus: Procedunt leuiterq; sonant clangore cachini: sic & cachinare: sonum uehementiorem ædere significat: actius seu a sonando crepitu clangentes cachinnorum: qdam risum continere nō possunt: unde danda est illis uenia: ut inqt Aristo. qui risum cohibere conari cumulatissimum emittūt quod accidit Xenophonto. Risus & leticiæ affectus in splene est ut medici dicunt & memorat. Lactanti. Ph. quoq; in.x. ait sunt q putent adimi risum simul homini exempto liene: intēperantiam q; ioci. Constare lienis magnitudine: hinc illud Persianum. Sed sum petulāti splene cachino: quintus quoq; serenus sic scribit: splē tumidans nocet & risum tamen addit inepū dicitur exectus faciles haurire cachinos: perpetuoq; euo frontem præstare serenam. Splenem autem & lienem pro eodem uiscere accipi satis notum: unde splenici & lienosi dicti: quorum affectus est lien: sensus est: sicut effuse ridendum non est: ita effuse & intemperanter non esse letandum in læticia: nec in dolore: imodice mœrendum. Cōtractio: tristicia: & afflictio. Inuidere ægritudinis: supra dictū est q ægritudini inuidentia subiicitur: quæ letatur ex alienis malis: torquet ex alienis bonis: hinc Ouidianū illud intabescitq; uidendo successus hominum carpitq; & carpitur una. Confidere decet: uerbum hoc confidere: τωνμεσων est in bonam partem accipitur & in malam hic in bonam: ut apud Vir. & afflictis melius cōfidere rebus. Confidentia pro temeritate: & audatia usurpatur. Pacuuius. Grandem atq; atrocem coerce confidentiam. Gaudere decet: tanq̄ gaudium sit honestum: lætitia: turpis: stoici: quod & ante dictum est: gaudium in sapiente esse dicunt: læticiam negāt dicitur aut illud gaudium: cum animus ratione mouetur placide atq; constanter: hunc locum allegat nonius: docens lætari & gaudere inter se distare. Contractionem animi: In mœrore & ægritudine. Elationē: In gaudio & læticia. Aliter gaudet: honesto.s. gaudio. Neuianus hector: a neuio poeta introductus. Lætus sum laudari: uerba Hectoris apud Neuium poetam letantis se laudari a patre priamo laude digno: ea.n. uera laus est: quæ ab eo proficiscitur: qui ipse uixerit in laude. In epistolis ad Catonem: ait lætus sum laudari me inquit Hector: opinor apud Neuium abs te pater laudato uiro: ea est.n. profecto iucunda laus: quæ ab his proficiscitur: qui ipsi in laude uixerunt. Seneca. xyii. epistolarum. Laudatum uirum interpretat laude dignum. his uerbis: cum tragicus ille apud nos: ait magnificum est laudari a laudato uiro laude digno ait.

Aliter ille. Elatione indecora: & turpi læticia. Apud trabeam: nomen est poetæ: cui inter comicos octauum locum assignat seditus: qui sic ait: loquens de poetis comicis. Turpilius septimum: trabea octauum obtinet. Ma. Tullius alibi usurpat uersiculos trabeæ: qui ait libro secundo de finibus: omnia & ille apud trabeam uoluptatem animi læticiā nimiam dicit eandem quam ille cecilianus: qui omnibus læticiis lætum se esse narrat. Lena delinita: uerba sunt amatoris: qui a trabea inducit amans chrysidem meretricem: cuius amore. ut facilius potiatur: lenam argento demulcet: & leticia gestiens hæc secum loquitur: lenas autē: & lenones infames esse demonstrat iurisconsultus: uenus prima ut in historia sacra continetur artem meretriciatu instituit auctorq; mulieribus in Cypro fuit ut uulgo quæstum corporis facerent. Diminutiuum lenonis est lenunculus & lenulus. Plautus reugero lenunculū idē in penulo. ita ut cœpi dicere lenule de illa pugna: apud Plau. in asinaria. len. a omnis lenocinii docta & perita artes lenonias scire explicat & decenter. Digito impellā ianuam: mira eloquentia: qua hyperbole expræssissima est: nam uno digito nihil minus dici potest cōsimile est illud terentianū: qui mihi nunc uno digitulo fores aperis fortunatus: ne tu istas saxo calcibus sepe insultabis frustra. Alacris: festina & lætabunda: quidam enim alacrem dici putant. quasi alis acrem tāq̄ festinum

Cachinus

Xenophō tus risus i cōtinēs risus in splene splē liē idē lienosi cōfidere cōfidētia

Lætus sū laudari Laudatus laude dignus trabea cōicus Lenones Lenæ famosi ars meretricia a uenere lenulus lena plautina

de bonis & malis negare unquam læticia affici posse insipiētem: quod nihil unquam haberet bōi: sed loquimur nunc more cōmuni: sin sane ista bona q̄ putantur honores. diuitiæ: uoluptates: cæteraq;: tamen in eis ipsis potiundis exultans gestiensq; letitia turpis est. Vt si ridere concessum sit uituperetur tamen cachinatio: eodem.n. uitio est effusio animi in læticia: quo in dolore contractio. Edemq; leuitate cupiditas est in appetendo: qua læticia in fruendo. Et ut nimis afflicti molestia: sic animi elati leticia iure iudicantur leues. Et cum inuidere ægritudinis sit malis autem alienis uoluptatē capere læticiæ: utrūq; imanitate & feritate quadam proponenda castigari solet. Atq; ut confidere decet: timere non decet: sic quidem gaudere decet: letari non decet. Quoniam docēdi causa a gaudio læticiam distinguimus. Illud iam supradiximus: fieri contrationē animi recte nūquā posse elationē posse. Alter.n. Neuianus ille gaudet hector. Letus sum laudari abs te pr̄ a laudato uiro. Aliter ille apud Trabeā. Lena delinita argēto nutum obseruabit meum. Quid uelim: quid studeam adueniens digito impellam ianuam. Fores patebūt. De improuiso Chrisis ubi me aspexerit. Ala-

festinum & properum: supra de alacri: & alacritate dictum est. Quam hæc pulchra: hæc cicero. Ipse: amator. Fortuná ipsam: nihil dici potest elatius: nihil per hiperbolé expressius: q̃ ut prænimia lætitia dicat: q̃spiam q̃ fœlicitate sua ãteibit ipsam fœlicitatem: q̃ fortunis suis antecellet ipsam fortunam: in cuius manu sita est beatitas: & quæ uitam mortalium regit: talia autem apud trabeam dicit iuuenis amator in modica lætitia exultans. Flagitiosi: facinorosi: & scelesti: nam flagitium: auctore Dõato dicitur res flagitatione: hoc est increpatione digna. Inflámata omnia: uix inueniť q̃ circa aphrodisia hoc est uenerias uoluptates sit réperatus: cum appetitio illa sit concitatissima: & difficilius sit: ut inquit Heraclitus uoluptati q̃ ire repugnare: hec uoluptas ut autumat. Plato libro. vi. de legibus ardentissimo furore. Et maxima petulantia hoíes urit & agitat. Ergo pro miraculo: id repertť exemplum. Iccũ tarentinũ nullam unquam uenerem cognouisse: qđ & de chrisone astylo: & diopompo traditũ est: uerum qđ ille cupenius oratianus. Nolim laudarier inquá sic ego. Amor tantæ læuitatis: magnus deus est amor: ut inquit Plato in symposio: & apud homines deos q̃ mirãdus: græcæ dicitur eros: q̃a ut interpratatur idem Plato in cratilo influit extrinsecus poculos: ex quo illud propertianũ si nescis oculi sunt i amore duces: mollissimus ẽ: pulcherrimus: fortissimus: beatissimus. Contra quidam uituperantes: amorem turpem. noxium: impoté tem dicũt: uaticiniũ apollini: mysteria dionysio. Amatorium furorẽ amori tribuimus

cris obuiam mihi ueniet complexum exoptans meum. Mihi se dedet. Quam hæc pulchra putet ipse iã dicet. Fortunam ipsam anteibo fortunis meis. Hæc lætitia quam turpis sit: satis est diligenter attendentem penitus uidere. Et ut turpes sunt qui afferunt: se lætitia: tum cum feruntur uenereis uoluptatibus sic flagitiosi qui eas inflammato animo concupiscũt totus uero iste qui uulgo appellatur amor: nec Hercule inuenio quo nomine alio possit appellari tantæ leuitatis est: ut nihil uideam: quod putem conferendum. Quem Cecilius deum qui non summũ putet: aut stultum: aut rerum esse imperitũ existimet. Cui in manu sit: quem esse dementem uelit. Quem sapere. quem sanare. quem in morbum inici. quem

Flagitiũ
Appetitus ueneris ardentissimus
Iccus ignarus rei ueneriæ
Magnus deus amor
Eros
Amatorius furor
anteros
Amor alatus
amor puer
retractio uersiculi ppertiani

ut ab eodem platone in phedro proditũ ẽ. Est deus amori contrarius: quem anterota nomĩnãt: qui ita amorem fugat: ut ille conciliat. Amorem figurat pinnatum & uolaticum: q̃a nihil amantibus leuius nihil mutabilius inueniť: qui ut inquit Plautinus amator maritimis motibus agitantur: & ut eleganter expræssit. Propertius. s. alterna qũ iactamur in unda nostraq; nõnullis permanet aura locis: puer fingitur: quia puerilibus moribus & leuitate præditi sunt amatores. & sine sensu uiuunt: nec plus sapiunt q̃ pueri. Apud Properti. uersus est retractandus: ex secundo libro. In elegia de amore. qui sic legitur. si puer es alio traiure tela tua: explanationẽ lege in cõmentariis meis. Verum in alia me nunc q̃ prius opinione esse confiteor. Et. n. superuacuus: foret in studiis longior labor si nihil liceret melius inuenire præteritis. nam & Hippocrates clarissimus medicorũ. uidetur honestissime fecisse. qui quosdam errores suos ne posteri errarent confessus est. & Mar. Tul. non dubitauit Catullum atq; lucullũ. sic. n. libri ab eo editi appellantur. aliis postea scriptis emendare. & Augustinus non erubuit libris retractionum repastinare libros iam editos. Dixi dum cõmentarios propertiãos euderem legendum esse. si puer es. nunc assero corrigendum. si par est. pro si puer est. ut sic sensus nitidus. & speciosus. Si iustum est & æquum traiice o cupido sagittas tuas. ad eos feriendos. qui intacti sunt. & resiliunt: ab illecebris cupidineis. me. n. qui tibi mancipatus sum. iampridem & addictus. turpe est amplius percuti sagiq; spiculis tuis. Tantæ læuitatis. qui amat non plus sapit q̃ puer. Amori accedunt. ineptia stulticia temeritas ĩcogitãtia: cupiditas. petulãtia. multiloqũ & pauciloqũ sicuti graphice scribit Plau. in mercatore. Quẽ cecilius deum. Cecilius poeta comicus. Amorem non solum deum. sed summum supræmumq; esse censet. quod & Plato autumat in hanc sententiam ait Seneca in hyppolito. Deum esse amorem turpi seruitio fauẽs finxit libido. quoq; liberior foret titulũ furori numinis falsi addidit. Idem in octauia. de amore hæc scitu digna & memoratu tradit. uolucrem esse amorem fingit immitem deum mortalis error. armat. & telis manus arcusq; sacros q; istruit sæua face. Genitumq; credit uenere. uulcano satum. ius magna mentis blandus atque animi calor amor est. Iuuenta gignitur. luxu & otio. nutritur inter læta fortunæ bona. Cui manus sit: in potestate amoris. & manu est ut inquit Cecilius. facere de mentem. facere sapientem. quem uelit. nam ex amore insaniunt homines. ex amore sapiunt. Nam ut inquit Plato. nullus adeo ignauus est. quem amor non inflammet & ad uirtutem diuinum reddat: ut uiro fortissimo par accedat. In morbum inici. qui amat in morbo est. & eo quidem grauissimo. ideoq; apud Plautum in cistellaria dicitur. amor morbus est. loquitur puella nomine gymnasium bono animo esto. erit isti morbo melius: subiungit silenium. confidam fore si medicus ueniat. qui huic morbo facere medicinam potest. idem in trinummo. Amor inquit mores hominum moros & morosos efficit. ubi per annominationem. mores mori dicuntur. stulti & fatui. moros. n. græcæ stultus dicitur. unde moriones nominantur & morari prima longa significat insanire. Quem contra. amor ille suauissimus est ut inqt Plau. qui est mutuus. ubi qui amat redamatur. quod oppido q̃ rarum est fœminę. n. rarenter uere amant. sed ut inquit lena plautina. amare se simulant. neq; ulla mulier habet cordolium.

Hippocrates errores suos confessus
Augusti. repastinauit opera sua
Vitia amoris cecilius comicus
Seneca de amore
Amor morbus
Mores mori moros stultus morio
Morari
Amor mutuus suauissimus

Expeti. desiderari. Accersiri. uocari. in hãc sniam ait Persi. Quidnã igiť faciã. ne nunc cũ accersos & ultro supplicet accedã? qđ ex illo terẽtiano trãscriptũ uľ. qđ igiť faciã ad eã an nõ eã. ne nũc q̃dẽ cũ accersor ultro.

O præclarā: cum irōnia legendum: pronūciandumq; est. De comedia loquor. Inter ueteres quæsitum ē an comedia sit poema propterea quod serpit humi. Quod sermo merus: uerba quotidiana. Character hu/milis est. hinc illud Oratianum: idcirco qdam comedia nec ne poema esset quæsiuere: quod acer spiritus ac uis: nec uerbis: nec rebus inest. Nulla est oino: tanq̄ q probant flagitia inuitant ad flagitiosa poemata cōdenda: sicut apud eos q improbant nullo in honore sunt lasciui poematis conditores: nulla ergo ait Cicero eēt comœdia: & nulla theatrica opprobria si nos talia non probaremus: uerum ut inqt Aug. artē flagitii discūt

cōtra amari: quem expeti: quem accersiri. O præclaram emendatricem uitæ poeticam: quæ amorem flagitii leuitatis auctorem in concilio deorum collocādum putet. De comœdia loquor: quæ si hæc flagitia non probaremus. nulla esset omnino. Quid autem ex tragœdia princeps ille argonautarū. Tu me amoris magisquam honoris seruasti gratia. Quid ergo: hic amor Medeæ: quanta miseriarum incendia excitauit: atque ea tamen apud alium poetam patri dicere audet se coniugem habuisse illum amor quem dederat. qui plus pollet potior que est patre sed poetas ludere sinamus quorum fabulis, in hoc flagitio uersari ipsum uidemus Iouem. Ad magistros uirtutis philosophos ueniamus: qui amorē negant stupri esse & in eo litigant cum epicuro non multum: ut opinio mea fert mentiente. quis est enim amor iste amiciciæ. cur neque deformem adolescētem quisquam amat: neque formosum senem. Mihi quidem hæc i græcorum gymnasiis nata consuetudo uidetur in quibus isti liberi & cōcessi sunt amores. Bene igitur Ennius. Flagitii principium est nudare inter ciues cor

An comedia sit poema

ex ludis scenicis: dum flagitiosissimiæ cōsuetudinis uitiis oblectant. hinc apud Terē. flagitiosus adolescens ex tabula picta inspecta adhibet patrocinium turpitudis suæ. In ca q; se iactat imitari deū. Ego inqt homuntio non facerē id quod deus: ego uero illud feci ac lubens: & hæc sunt scenicorum flagitia ludorum: comœdiæ. s. & tragœdiæ: quæ agebantur in spectaculis multa rerū turpitudie: & si nulla uerborū obscenitate cōpositæ: quas et inqt August. iter studia quæ honesta ac liberalia uocant: pueri legere & discere cogūtur a senibus. Hierony. in expositione de filio prodigo: sacerdotes inqt dei omissis euāgeliis uidemus comœdias legere amatoria: bucolicorum uersuum uerba cantare: qd in decretis canonicis. Dist. xxxyii. repetitum ē. Itē Di. lxxxxi. præcipit ne laudes iouis psonent in aure pōtificis.

egohomūcio nō facerē qd deus comœdias legi a sacerdotibus

Princeps argonautarū: Iasone tu itelligit: q in tragœdia medea: uerba hæc dicebat ad medeā quā expulerat: significat aūt tragœdiā opinor ennii cui titulus ē medea: de qua in prio de finibus sic scriptū legimus qs tam inimicus pœne noi romano est: q ennii medeā: aut antiopā Pacuuii spernat: aut reiciat: euripides apud græcos scripsit medeā: apud nostros extat medea senecæ: grāmatici idētidem citant Ennii & actium poetas in medea.

ennii medeā

Tu me amoris: dicuntur hæc ex psona Iasonis ad medeā: quæ illi merita sua exprobrabat: q; ut refelleret dicit: se ab illa amoris magisq̄ honoris gratia seruatū esse. Excitauit icendia: in hanc snīa maro: sceuus amor docuit natorum sanguine matrem commaculare manus. Crudelis. tu quoq; mater. Notissima sunt illa: quæ medea ob amorem & uecors factitauit: quæ flāmis coronalibus: deussit nouam nuptā una cū regia qd latissimæ a nobis explicatum est in primo apuleii cōmentario. Apd alium poetam: fortassis actium significat: q & ipse medeam scripsit. Illum. s. iasonem. Quis plus pollet: nimirū plus pollet postq; amor: q̄ pater: q̄ legas: q̄ reliqua oia. Nihil. n. potentius: nihil cōcitatius est amoris ui & ipotentia: q non solum mortales uincit: sed & imortales debellat: hinc Oui. de amore. tu superos. Ipsū q; iouem tu numina ponti uicta domas: ipsumq; regit: q numina terræ tartara qd cessant. Ipsum uidemus iouem. carmibus poetarū. Iuppiter amator maximus adulterq; describitur. quem tradunt cū alcumena cum semele. Cū antiopa: cū læda: cū danaæ: cum europa: cum aliis prope ifinitis. cōcubuisse. Tertullianus i apologetico ait iouem sede subantem in sororem fuisse ubi subantem itelligi uult pro libidinantem & rei uenerīæ ihiantē: super quo uerbo i annotationibus plura: idē poetas deorum dedecoratores esse dicit: qn̄ eos faciūt adulteros & scortatores. Amorem negāt stupri esse. Plato amorē pconio laudis extollit: atq; duas esse ueneres. Geminos quoq; amores. Alterū turpē & beluinū atq; uulgarē alterum honestū: cœlestem atq; ptiosum: q amantē pariter atq; amatū uirtutis curā studiūq; suscipere cogit: cuius sectatores: nullas ad turpitudinē stiu/lis illiciunt: hic amor nō formā corporis diligendā admonet. sed pulchritudinē aī exosculandā. q uirtutes amatoribus suis cōciliat de quo & nos olī lusimus. quodā idilio amatorio utrūq; amorem uersibus elegiacis differtātes. nūc Cic. culpat phos. q amorē negāt stupri eē. sed amicitiæ conciliatorem. qd secus uē. Cū nullus amet deformem. sed forma corporis maxime allicit. Plato i symposio. De amore uulgari loquens amat inqt fœminas non minusq̄ masculos. & corpora magisq̄ aios. Aristo. quoq; lib. octauo æth. amator inqt aspectu gaudet amati. hic aūt obsequio amoris. desinēte uero ætatis flore. & amicitia frequēter desinit. nam huic aspectus nō amplius iucūdus est. illi aūt non præstatur obsequm. In qbus cōcessi amores. Socra. Plato. Xenophon. & uniuersus ille phorum cœtus. masculorū amores cōmendant. fuerūq; apud græcos concessi liberi/q; amores adolescentulorum. imo ut auctor est. M. Tul. i libris de rep. probro erat adolescentibus græcorum. si amatores non haberent. Ser. grāmaticus ait de cretensibus accepimus qd in amores puerorum itemperātes fuerunt

Nihil cōcitatius amore iupiter amator mulierū subātē

Duo amores amor cœlestis amor uulgaris amator spectu amati amoris puerorum

fuerunt: quod postea in laconas & totam græciam translatum est: proprius autem de amoribus cretum ille mos fuit: ut amator uiolentia & rapina corriperet amatum amabilem non tam formosum putant quam robore præstantem: quem muneribus donatum: post cenam euestigio dimittit amorem philethora appellāt. Amatum uero Clenon. Idest illustrem: auctor Strabo in .x. lygurgus nomothetes: idest legum cōditor apud spartanos: puerorum amatores esse permisit: Sic Socrates alcibiadem amore castissimo dilexit atq; alcibiades apud Platonem: se non aliter ex gremio socratis surrexisse: quam si cum patre iacuisset: at idem Plato

pota: qui ut sint sicut fieri posse uideo: pudici: solliciti tñ & anxii sunt eoq; magis quod seipsi continēt & coherent. Atq; ut muliebris amores omittam: quibus maiorem licentiam natura concessit quis aut de Ganymedis raptu dubitat quid poete uelit: Aut non intelligit quid apud Euripidē: & loquat & cupiat Laius. Quid deniq; homines doctissimi: & sūmi poete de seipsis: & carminibus edāt & cantibus. Fortis uir in sūma repu. cognitusq; de iuuenū amore scripsit Alceus. Nā Anacreōtis quidem tota poesis ē amatoria. Maxie uero oīum flagrasse amo-

ciuitatem uel exercitum fututum insuperabilem iexpugnabilemq;: qui ex amatoribus amatisq; constaret: olim gorgias apud lacedæmonios primus sacram. Ita enim appellant cohortem ordinauit: ex amatoribus & amatis constitutā. Ita ut amator iuxta amatū collocaretur: ex quo facta est indissolubilis insuperabilisq;: cum pericula animo p̄sentissimo perferrent: cum amator arma abiicere ut ordinem deserere aut fugere coram amato erubesceret: immo obire mortē mallet: q̄ dilectum relinquere: fertur hanc sacram cohortem usq; ad bellum quod apud cheronam plutarchi patriam gestum est insuperabilem inuictamq; permansisse: post id prælium cum philippus macedonum rex uictoria potitus inspexisset trecenta cadauera simul iacentia: audito id esse illud sacrum agmen: demiratus uehemēter dixit. Dii eos perdant: qui istos uel facere: uel pati turpiter aliquid suspicantur. Nudare inter ciue. corpora: In gymnasiis exercitationibusq; græcorum corpora nudabantur lacedemonii primi: ut docet thucidides corpora certaturi nudauerunt: p̄palam se exeuntes: oleoq; unxerunt. Græca res ut inquit Plini nihil ualere. Plato in quinto de Republi. nō solum uiris: sed etiam mulieribus corpora nutanda exercendaq; gymnasticis exercitationibus esse permittit uerum cumprimis ratio uerecundiæ habenda est: sine qua nihil satis laudabile esse potest. De ganimedis raptu: Finxerunt poetæ Iouem i aquila rapuisse cataminum Ganimedem: qui color poeticus significat: aut per legionem raptum esse: cuius insigne est aquila: aut nauis in qua impositus est: tutelam habuit in aquila figuratam: locum unde raptus est harpagion uocant græce αρπαζω dicitur rapio. Vnde harpax: apud Plautum nomen furacis & raptoris. Et harpagare pro rapere: ob raptū. Ganymedis: ut historici tradunt. exortū est bellum tibi patri ipsius & tantalo: frustra igitur Iouis fabula: & raptrix aquilla confingitur. Quid cupiat laius: apud Euripidem in phœnissis: laius qui manu filii oedipodos erat periturus optat amores præposteros: & adolescentulorum diuerticula: feruntq; a laio consuetudinem cohortis amatorum. Exortam esse: quam pauloante dixi sanctam cognominari: cuius rei meminit Plutarchus quoq; in pelopida. Scripsit Alceus: inter poetas lyricos græcos. Alceus est magnificus: breuis diligens: & plurimum homero similis: sed in lusus amoresq; descendit. In parte operis aureo plectro Donatus: quia tyrānos: insectatus est; quod & Quintilianus memorat: & Ora. signat illo uersu. Et te sonantem Plinius aureo alceæ plectro: patriam habuit mitylenem: quæ ciuitas est in lesbo famigerata: olim ex quodam prœlio abiectis armis sese fugisse scripsit: & præconi cuidam imperasse: ut his qui domi erant nunciaret: alceum incolumen euasisse: hic dilexit puerum noīe lycum: nigris oculis: nigrisq; capillis speciosum: quem carmīe lirico celebrauit: hinc Ora. de alceo loquens sic refert: liberum & musas ueneremq; & illi semper herentem puerum. canebat & licum nigris oculis nigroq; crine decorum cum sæpe amatoribus: uitia amati iucunda sint: Neuus ī articulo pueri delectabat Alceum At est corporis macula neuus. Illi tamen hoc lumen uidebatur ut inquit. M. T. in primo de natura deorum. Anacreontis poesis anacreon lyricus poeta amauit puerum nomine bathyllum uiscenda pulchritudine spectabilem de quo Orati. Non aliter samio dicunt arsisse bathyllo anacreonta teiū. Apuleius huiusce bathylli statuam eleganter graphiceq; describit in floridis: quem ait anacreonteum carmen canere: hunc celebrauit anacreon amatorio poemate cuius uersus lepidissimos. Au. Gellius refert libro noctium atticarum duodeuigesimo. Et ego libens meminit ut obiter unius elegantis uerbi corrigeret error quo lapsi sunt correctores. interprætesq; gelliani sic enim græce scriptum est. ποιησον αμπελους μοι και βοτρυας κατ αυτο και χρυσεους πατουντας ομου καλως λυαιω ερωτα και Βαθυνον. i. ut interprætantur interpætes: uites fabrica quæso intus & racemos pariter aureosq; pulchre calcantis comites lyei Amoremq; profundum simul Cetera satis conducenter & pariter. sed nouissimum uerbum parum solerter introspexerunt. nam non legendum est Βαθυνον quod significat profundum sed Βαθυλλον. i. bathyllum puerum. Et ita sensus uerus speciosusq; elucescet hac nostra lectione ut dicat anachreon o uulcane fabrica mihi quæso in poculo argenteo. uites & racemos & calciatores bacchi. Et amorem una cum puero bathyllo. quem. s. deperiebat uult. n. in poculo celari figurariq; cum deo cupidine puerum bathyllum suum deliciosum. De anacreonte intellexit Ouidius illo uersu. sit quoq; uinosi teia musa senis. de eodem alibi inquit. precipit lyrici teia musa senis. Dictus est enim Anacreon teius a patria Teo. quæ ciuitas est ioniæ ex eadem urbe fuit hechateus historicus perit Anacreon acino uuæ passæ strangulatus.

Amor creticorum
Phileton
Clenos
Alcibiades socrati dilectu
Sacra cohors ex amatis & amatoribus
Dictum philippi
Corpora nudare grecares ē
Raptus ganymedes
Harpagiō
Harpagarē
Amores p̄posteri
Alceus
Aureo plectro donatus
Lycus delitiū alcei
Neuus delectabat alceum
Anacreon
Batyllus deliciolū
Locus pulcherrimus
Teia musa
Teos
Ibicus rheginus

Rheginũ ibicum: ex nouem lyricis poetis apud græcos famigeratis: unus est ibicus: a quo genus metri dictum ibicum: sicut alterũ ab alceo alchaicum. tanta apud ueteres fuit poetarum lyricorum multitudo: ut M. Tullius neget si duplicetur sibi ætas habiturum se campus quo lyricos legat. Rheginus est ibicus dictus a patria rhegio: quod oppidum: in marginæ italiæ situm est. Cui græci nomen debere ab argumẽto dehiscendi. Rhegion. n. græce abruptũ pronunciatur: hinc. n. sicilia auulsa abruptaq; est ab italia græcũ uerbi est. ῥηγνυμι. quod significat abrumpto: unde rhagades & rhagadia dicũtur scissuræ ac rimæ. quæ anũ sedemq; infestant de quibus Pli. Celsus. medici oẽs multa. In de Rhagæ nominatæ cui ciuitati ab auulsione terremotus inditum nomen olim Rheginæ ciuitatis ingens fuit potentia: ob eãq; cãm nomen ciuitati factum esse q̃dam autumãt quasi regia urbs foret: qđ & Stra. memorat.

Rhegion. Rhagades Rhagadia Rhagæ

Dicearchus: hic fuit nobilis paripateticus q̃ librũ scripsit de interitu hoium: quo docuit hoiem hoi nocentiorem esse: omni reliqua calamitate. Amori auctoritatẽ: Plato in dialogis & in simposio: phredroq; potissimũ: amorẽ miro p̃conio sustollit. Sapiẽtẽ amaturæ: astipulat̃ huic sñiæ illud africani: amabit sapiens cupient cæteri. Conatũ: nomen est quarti ordinis Faciundæ amicitiæ ab amore amicitia est noiata est. n. amor princeps ad amicitiã cõiungendã: auctor. M. T. in lelio. Ex pulchritudinis spẽ: amor ut diffiniunt stoici: & refert laertius: est concupiscẽtia q̃dã insidiatrix industriæ & studii p aptã ac se ingerẽtẽ pulchritudinẽ. Plato in dialogo: cui titulus ẽ de pulchritudo: ait pulchrꝫ esse qđ p uisum auditũq; delectat fores. n. aĩ sunt oculi & aures: amor diffinit̃ desideriũ pulchritudinis fruendæ: q ab aspectu ducit originẽ: nã ut Museo placet. Cã ois amoris & origo est oculus: iõq; illi pedicis amatoriis facillius illaqueant̃: q frequentissimo intuitu aciem uisus ad aciẽ dirigentes lumina iũgunt luminibus: & si qs pulchritudine polleant oculoꝝ acritore: sepius intuendo insanire compellit. Carpit. n. uires paulatim urit q; uidendo fœmina: hinc illud apuleianum.

Amabit sapiens. Amor q̃d.

Oculi Aures Fores animi Oculus origo amoris

Isti tui oculi per meos oculos ad intima dilapsi p̃cordia: meis medullis acerrimum cõmouent incendiũ. Expertus loquor nihil sic inflãmat: stimulatq; aĩum amatoris: q̃ uenustas oculoꝝ: qui instar fulminum penetrant p̃cordia. Exedunt medulas: uitalia populant̃: amaui iampridem panthiã: In præsentia efflictim depereo martiã: utraq; formosissima est: & uenustate matronali decentissima: utriusq; oculi ueneris illices amabilissimiq; me cœperunt inuaserunt: distraxerunt: & sicut ictus nouissimus magis lancinat uitalia: sic amor martiæ recentior memet surripuit mihi: cuius oculis nihil potentius nihil formosius: nihil amabilius nouit: non minor est primo turbine turbo sequens. Irreticum possessum manciparũ me tenet martia: tenebitq; dum uita suppeditabit: dum spiritus hos reget artus: qua nec helena formosior: nec cornelia circũspectior nec penelope pbior: nec ulla matronaꝝ oibus pulchritudinis nũeris absolutior. Qui si quis: talis ẽ amor ille honestus: quem plato celestem uocat. Sin est aliquis talis est uulgaris & cõis amor. Qualis in leucadia est: supra dictum est in leucadia fuisse petram: est qua saltus fiebat: qui ad sedandos amores ualere credebat̃: ex quo saphro: estro cupidinis pcita præceps desiluit: an sapho cephalus idi dẽ se deiecit ob amoris ĩpotentiã: hic leucadia accipit̃ p noĩe fabulæ: q̃ cõposuit Turpilius poeta comicus. Grãmatici aduocant turpilum in leucadia in q̃ inducebatur amator ob amorem furens ac uecors. Sit quisquam deus carmen est turpilii poete comici: apud quem amator: estu cupidinis ardens hæc dicit: posset satis cõmode hoc referri ad cephalum: qui amore ptarolæ uesanus sese p̃cipitauit ex saxo leucadio: uel ad deucalionẽ: q pyrræ incensus amore: ex saxo desiluit: nec mora iussus amans tetigit letissima pyrrhæ pectora. Heu me infœlicem uerba eiusdem poetæ: q̃ ab amatore eodem dicũt. Sanus ne es: hoc d̃r ex persona necessaria quæ apud Turpilium his uerbis castigat insaniter amantem. Apollo sancte: amator impos aĩ ob amorem apud poetam ĩuocat deos: ut sibi suppetias feciãt Ego arbitror iõ appollinem & neptunũ & uentos pcculiariter ĩuocari ab amatore fortassis deucalionẽ uel alio quoq; qa ex leucadia sese demittere p̃cipitem destinauerat ubi apollo & neptunus colebant̃ pinde illoꝝ inuocat auxiliũ: ut citra periculum desiliat & ut amore subleuetur quo immodice uexabatur. Nam quid ego ait amator se nolle inuocare uenerem tanquã iniqua sit amanti sibi.

Oculi in amore potentissimi Martia flãma recens Laus nr̃æ martiæ

re Rheginum Ibicum apparet ex scriptis: atq; horum omnium libidinosos esse amores uidemus. Philosophi sumus exorti & auctore quidem nostro Platõe: quem nõ iniuria. Dicæarchus accusat qui amori auctoritatem tribuerit nimis: stoici uero & sapiẽtem amaturum esse dicunt: & amorem ipsum conatum amicitiæ faciundæ ex pulchritudinis spẽ diffiniunt: qui si quis est in rerum natura: sine sollicitudine: sine desiderio: sine cura: sine suspitiõe sit: sane: uacat. n. omni libidine. Hæc autem de libidine oratio ẽ. Si nautẽ est aliquis amor ut est certe q nihil absit aut non multum ab insania: qualis in leucadia est: si quidem sit quisq̃ deus: cui ego sim curæ. At id erat deis omnibus curandum queadmodũ hic si ueretur uoluptate amatoria. Heu me infœlicẽ. nihil ueriꝰ pbe & ille sanus ne es qui temere lamentare: sic insanus suis etiam uidetur. Ad quas tragœdias effecit? Et Apollo sane fer opem: teq; omnipotens. Neptune inuoco. Vosq; adeo uenti. Mundum totum se ad amorem suum subleuandum conuersurum putat. Venerem unam excludit ut iniquam. Nã quid ego te appellem Venus: eam prelibidine negat curare quicquam: quasi uero ipse nõ propter libidinem tã

Sic affecto: iuueni sic ob amorē insanienti: ut declarant uersus poetici. Ad alia studia: Oui. in lib. de remedio docet remediū eē efficax ad amorē abolēdū trāsferre aīum ad studia & negocia: nā uenus ocia amat finē q̄ q̄ris amori cedit amor rebus. Res age tutus eris: sūt fora sunt leges: sūt quos tuearis amici: uade p urbanæ spendida castra togæ. Itē Sene. præcipit hoī iracūdo studia immutanda eē omittenda grauiora aīum amenis artibus tradēdū: lectio illū carminū oblectat: historia detineat: mollius delicatiusq; tractet. contra amatori quærenti amoris solutionem: legendi sunt libri phici: uituperatoresq; rex: uenatiax q dicunt cauē

Cedit amor rebus

ta flagitia & faciat & dicat: sic igitur affecto hæc adhibenda curatio est ut & illud quod cupiat ostēdat q̄ leue: q̄ contemnendum: q̄ nihil sit omnino q̄ facile uel aliūde uel alio modo perfici: uel omnīo negligi possit. Abducendus est etiam nonnunq̄ ad alia studia sollicitudines curas negocia. Loci deīq; mutationem tanquam ægroti non cōualescentis sæpe curandus est e iam nouo quodam amore ueterem amorem tanquam clauo clauum eiiciēdum putāt. Maxime autem admonendus quātus sit furor amoris. Omnibus enim ex animi perturbaōibus est p fecto nulla uehementior: ut si iam ipsa illa accusare nolis stup a dico & corruptelas: & adulteria. incesta deniq; quorum omnium accusabilis est turpido sed ut hæc omittamus pturbatio ipsa mentis ī amore fœda per se est. Nā ut illa prætercam quæ sunt furoris hæc ipse per sese quam hebēt leuitatē quæ uidentur esse mediocria iniuriæ suspitiones inimicitiæ. induciæ bellum pax rursum. In certa hæc si. tu postules ratione certa facere nihil plus agas quam si des operam ut cum ratione insanias. Hæc inconstantia mutabilitasq; mentis quem non ipsa prauitate deterreat? Est enim illud quod in omni perturbatione dicitur demonstrandum. nullam esse nisi

da esse fœminæ participia quibus dicit̄ sodalitas fœminæ est gluten delictorū uī sicū toxicatū: fouea profunda est mulier. insidiat̄ in uia quasi latro & quos incautos uiderit: interficit. Solomō ait ne capiaris mulieris nutibus: q̄ uiri p̄ciosam animá capit Pla. inqt amor melle & felle fecūdissimus ē. gustu dulce dat. Amaṗ ad satietaté usq; aggerit. Hierony. Sene. plutarchus scribūt amor formæ rōnis obliuio est: & insaniæ pximus fœdū minimeq; cōueniens aīo suspici uitiū turbat cōsilia: altos & generosos spiritus frāgit a magnis cogitationibus ad humimas detrahit. Querulos: iracundos temerarios dure impiosos seruiliter blādo. oībus inutiles ipsi nouissime amori facit apud Platonem tota amoris insectatio: posita est: & oīa eius incōmoda lysias explicat. Loci mutatiōe Oui. inter cætera remedia: hoc quoq; cōmemorat: mutandum esse locum cum ait i. p cul & longas carpere perge uias: nam ut īqt Propertius. Quantum oculis animo tam p cul ibit amor. In decretis can. Di. lxxxvi. sic scriptum legimus: ualet interdum p salute aiæ mutatio loci: plerumq;. n. dum mutatur locus: muratur mentis affectus sed interdū scādit æratas uitiosa naues cura: nec turmas equitū relinquit: ocior ceruis & agente nimbos ocior euro: ut inquit Ora. in carmine lyrico: amoris cura per sæpe indiuulsa est & iseparabilis: nec ulla peregrinatione obliteratur sequunt̄ nos quocunq; imus uitia: ideoq; præcipit salubriter Sene animum debere nos murare non cœlum: cuipiam quærenti nihil sibi peregrinationes profuisse: quid miraris ait Socrates: cum te circunferas quæris quare te ista fuga non adiuuit: tecum fugis: onus animi deponendum est. Tanq̄ egroti: multis morbis saluberrima est aeris lociq; mutatio: eaque curatione medici utendum esse præcipiunt & potissimum in phthisicis Pli. ait in. xxxi utilem esse nauigationem: phthisi affectis aut sanguinem egerentibus: ideoq; egyptum peti solitum pp longinquitatem nauigandi. cor. celsus i tertio opus est phthisicis longa nauigatione: cœli mutatione sicut den. ius: q̄. i. ex quo discedi reger petat̄ ioq; aptissime ex italia alexandriam itur. Columella in octauo censet in oībus morbis ac pestibus mutandas esse regiones Non conua escentes: atrophos uocant: ab imbecillitate uires uis recolligentes cacexia: malus est corporis habitus: qd fit cū lōgo morbo uitiata corpora: āt si illo uocāt: refectione in nō accipiūt. Nouo ueterē eiciendū: Oui. successore nouo uincit̄ oīs amor. Propetius: sūt quoq; trāslato gaudia seruitio: sicut. n. ueterē morbū nouus eiomet sicut clauū claus expellit: ita ueteré amorem nouus amor excudit expūgitq; sed q̄nq; tā firmæ sunt pedicæ & casses ptimitiui amoris ut resolui non q̄ant: neq; pfringi: ullo amore posterio re ptinax ē p sæpe neq; frigescens neq; relentescens cupido: cuius clauo fixus aīus amātis q̄ñ magis se subducere cōtendit: tāto magis retrahit̄. Supra īcesta: de stupri īcestiq; dīa apd̄ Suetoniū plura: & docet iurisc̄ō sultu: titulo ad legem iuliam de adulteris. Iniuriæ suspitiōes: apud Terentiū: ineunucho seruus parmeno: longe sapientior dn̄o ait: here quæ res in seneq; consilium: neq; modū habet ullum: eam consilio regere nō pores. in amore hæc oia sunt uitia: iniuriæ suspitiones inimicitiæ induciæ bellū: pax. rursum &c. quæ hic recitat Cice. & decenter usurpat Ora. in sermonibus: apud plautum in mercatore: charinus amator: uitia amor i splerīq; omnia complectitur cum ait: amorem hæc cuncta uitia sectari solent: cura: egritudo: nimiaq; elegantia: & mox sed amori accedunt etiam hæc quæ dicimus insomnia: erūna: error: & terror: & fuga īepta: stultitiaq; adeo & temeritas; incogitantia: cupiditas: & maliuolentia: petulātia: cupiditas: & maliuolentia: inheret ēt auiditas desidia: iniuria: inopia contumelia & dispendiū: multiloquiū: pauciloquium.

sodalitas fœminæ gluten delictoꝶ Plautinū fatu dignum

Contra amorem

Mutādus locus est

Tecum fugis

phthisicis utilis nauigatio

Mutādus locus in morbis

Atrophi Cacexia

Pedicæ amoris inexplicabiles amoris uitia secundum Terentiū & plautū

incogitantia

opinabilem: nisi iudicio susceptam nisi uoluntariã: etenim si naturalis amor esset: & amarent omnes & sempet amarent: & idem amarent: neq̧ alium pu dor: alium cogitatio: aliũ satietas deterreret. Ita ue ro quãq̃ diu perturbat animum dubirationem insa niæ non habet: cuius impulsu existit etiam inter fra tres tale iurgium. Quis homo te exuperauit: unq̃ gentium impudentia quis aut malitia te? nosti que sequuntur. alterinis. n. uersibus intorquentur iter fratres grauissimæ contumeliæ: ut facile appareat. Atrei filios eẽ eius: qui meditatur pœnam in fratrẽ nouã. Maior mihi moles maius miscendum malũ: q illius acerbum cor cõtundam & comprimã. Quæ igitur hæ erunt moles: Audi Thyestẽ ipsum. Hor tatur me frater: ut meos malis miser mandetem na tos. Eoꝝ uiscera apponit. Quid est. n. quo nõ ꝓgre diatur eo dem ita: quo furor: Itaq̧ iratos ꝓprie dici mus exisse de potestate. i. de consilio. de rõne de mẽ te. Horum. n. potestas: in eorum aium esse debet. His aũt sunt subtrahendi ei: ĩ quos ĩpetum conanť facere: dũ seipsi colligant. Quid ẽ aũt seipsum colli gere: nisi dissipatas animi partes rursum in suũ lo cum cõgerere. Aut rogãdi sunr orãdiq̧ ut si quã ha bent ulciscendi uim differant in tempus aliud dũ deferuescat ira. Deferuescere ãt certe signat ardo rem ai inuita rõne excitatũ: ex quo illud laudať Ar chytæ: qui cũ uillico factus eẽt iratior: quo te mõi quit accepissem nisi iratus essem: Vbi sũt ergo isti qui iracundiã utilem dicunt: potest utilis eẽ ĩsania aut naturalis ẽ? An quicq̃ esse põt secundũ naturã quod sit repugnãte rõne? quomodo ãt si naturalis eẽt ira. alius alio magis iracundus eẽt: aut finẽ ha beret priusquã eẽt ulla ulciscendi libido: Aut quẽq̃ pœniteret qd fecisset per irã. Vt Alexandrũ regem

Nisi opinabilẽ: ĩã ante sepius dixit Ci. ꝑturbationes nõ ex natura exoriri sed ex opinione & iudicio esseq̧ uolũtarias: hoc idẽ asserit de amore uidelicet eũ eẽ uolũtariũ & opiabilẽ nõ aut naturalẽ: nã si naturalis eẽt pseuerarer; nec ullo unq̃ tpe finireť: sed uidẽus deflorescẽte pulchritudinis flore amorẽ restigui & deline re: araspas iuuenis apď xenophõtẽ ait ad Cyꝝ amorẽ eẽ rẽ ultroneã uoluntariãq̧: nã si naturalis inqt eẽt oẽs adæq̧ cogeret: ut ignis oẽs itidẽ urit: natura. n. talis ẽ pulchrã aũt fœminã alius amat alius non amat: & q̄sq̧ amat quẽ uelit: frater sororẽ nõ amat: q̄ amať ab alio neq̧ pr̃ filiã amat q̄ alius deperit: ecõtrario: Cyrus qũo inqt si amor ultroneus ẽ: nõ eo necare qs pt cũ uelit: uidi ego flentes p̄ dolore ob amorẽ & q̄ optarẽt ab amore liberari: nõ secus q̃ a morbo grauissimo: neq̧ liberari tñ possẽt: sed ualidiore necessitate ligati eẽnt: q̃ si in ferrea uicula cõiecti forent: idẽ mox paulo docet amoris uĩ eẽ q̃ ignis potẽtiorẽ: ignis in qt urit ꝓpe tãgẽtes: at formosi eos ẽt accen dũt q̄ se ꝓcul spectãt uti pp amorẽ ardescãt Dubitationẽ ĩsaniæ. i. nemo dubitat irã eẽ ĩsaniã q̃diu ꝑturbat aium. Ira. n. breuis fu ror ẽ: ut ĩqt Ora. Iram phi diffiniũt breuem insaniã. Inter fratres: atreũ intelligit & thie stẽ tragediis memoratissimos. Quis hõ: uerba poetæ tragici ex pſõa atrei & thiestæ dũ se mutuis cõuitiis ĩcessunt & alternis uer sibus cõtũelias ĩtorquẽt posset ẽt hoc referri ad filios atrei: q̄ ĩter se dissidẽtes cõuiciẽtur paternos mores imitati: ennius & actius scri pserũt tragediã thiestẽ: q̄lis ẽ apď nos Sene cæ. Maior mihi cõsilr̃ apud Sene. atreus loq̄ tur. Age aie fac qď nulla posteritas ꝓbet sed nulla taceat: aliq̄d audendũ ẽ nephas atrox cruẽtum tale qď fr̃ meus suũ eẽ malit. meis malis maxilus Vir. porriades malis mẽbra obsũpsere q̃drigæ. Sene. ĩ thieste lãcinat gna tos pr̃ attulq̧ mãdit ore funesto suos. Ita tos exisse de ptãte: sicut furiosus: mẽtis ĩpos est: & auius a rõne ita iratus ĩpotens sui est & aĩum ñ regit: rõne ñ duciť sed ĩstar ĩsaniẽtiũ baccať furitq̧ sine cõsilio sine mente seipm in ptãte nõ hẽt: q̄ dãt sit exire de ptãte ipse met. M. T. interptať. Dum se colligãt: hõ dr̃ colligere seipm cũ mentẽ cõsilioꝝ rõnẽ dissipatã ex iracũdia ĩ suũ locũ cõgregat cõ trahitq̧: dixit Vir. & se collegit in arma. hoc est seipm texit sepsitq̧ armoꝝ tutela. M. T. in epistolis ad lentulum: collegi ipsemet: & eũ ipsã quasi Repu. collocutus sum. Dife rãt in tps: maximũ remediũ ẽ iræ: & ut inq̄t Sene. mora dilatioq̧ ut prius ai feruor relan guescat: & caligo q̄ pmit mentẽ aut residat: aut minus densa sit: hic illud athẽodori phi documentũ q̄ ad augustum cesarẽ extremo officio salutatiõis uersus dixit. Cũ ira cesar te cepit: nihil prius neq̧ dixeris nec feceris: q̃ ipsa q̃tuor & xx elemẽta lraꝝ græcaꝝ te cũ ipse ꝑcurreris: & memoria recẽsueris ut ita cõcitatio illa: q̄ mometẽtosa ẽ mẽte alio traducta: parui tpis interiectu lãguesceret: au ctores sextus aureli. & plutarchus: p̃cipit. M. T. in epistola ad q̄ntũ fratrẽ didascalica: resistẽdũ eẽ iracũdiæ: cũq̧ ea maxĩe aium moueat: tũ eẽ diligẽtissime liguã cõtinendã. Deferuescat de. ac relãguascat feruor: ardorq̧ ĩ estinguať: in orone ꝓ celio: mlti ĩqt sũmi hoĩes & clarissimi ciues fuerũt quoꝝ cũ adolescẽtię cupiditates ďferbuissẽt. exi miæ uirtutis firmata iã ætate extiterũt. Illď. a. tacẽtsus architas: dũ se pythagoř p̃ceptis pẽitus ĩmergit: ma gno laboř: lõgoq̧ tpe solidũ opus doctriæ cõplexus post q̄ i pãi reuerti: ac rura sua reuisere cœpit aiaduer tit illa uilici negligẽtia eẽ corrupta & ꝑdita: sũpsisse iqt a te suppliciũ nisi tibi iratus eẽm: maluit. n. ĩpunitũ dimittere quã pp irã grauius iusto punire. Isti: peripateticos signat. Insania: iracũdia. n. breuis insania est.

Pariter quidam
Anamor opinabi lis inna turalis
Amor res ultronea
Sententia Cyri de amore
Amor po tentior igne
Ira breuis insania
Thyestes tragedia
Iratus ĩpos mentis
Colligere seipm qd
Mora re mediũ ire
Documẽ tum Atheno dori salu berrimũ
Lingua cõ tinenda
Deferue scere
Exẽplũ Archite

uidemus: qui cũ interemisset Clytum familiarẽ suum uix a se manus abstinuit: tanta uis fuit pœnitendi. Quibus cognitis: qs ẽ q dubitet quin hic quoq; motus aĩ sit totus opinabilis ac uoluntarius qs. n. dubitarit: quin ægrotationes animi qualis ẽ auaritia: gloriæ cupiditas: ex eo q magni æstimet̃ ea res ex qua aĩus ægrotat orianť. Vnde intelligi debet ꝑturbationem quoq; omnem esse in opinione. Et si fidentia id est firma animi: confisio scientia quædã est & opinio grauis non temere assentiens. Metus quoq; est diffidentia expectati & ĩpendentis mali. Et si spes est expectatio boni: mali expectationẽ eẽ necesse est mœtum. Vt igiť mœtus: sic reliquæ perturbationes sunt in malo. Ergo ut constantia scientiæ: sic perturbatio erroris est. qui autem natura dicuntur iracundi aut misericordes: aut ĩuidi: aut taleqd. ii sunt eiusmodi constituti quasi mala ualitudine animi: sanabiles tamen: ut Socrates diciť: cũ multa inconuenenti uitia collegisset in eum Zopyrus: qui se naturam cuiusq; ex forma perspicere ꝓfitebať: derisus est a cæteris qui illa in Socrate uitia: non agnoscerẽt: ab ipso autem Socrate subleuatus est cũ illa sibi signa inesse: sed ratione a se deiecta diceret ergo ut optima quisq; ualitudine affectus põt uideri alius: ut natura ad aliquẽ: morbũ ꝓcliuior. sic aĩus alius ad alia uitia ꝓpẽsior. Qui autem non natura sed culpa uitiosi esse dicuntur: eorum uitia constant ex falsis opinionibus rerum bonarum ac

Cum interemisset clytum: Seneca libro tertio de ira, Dabo tibi ex Aristotelis sinu regẽ Alexandrum: qui clytum clarissimum sibi: & una educatum inter epulas transfodit: manu quidem sua: parum adulantem & pigre ex macedone & libero id persicam seruitutem transeuntem fuit enim Alexander magnus cætera egregius omniumq; uictor: sed uino & ira uictus: ut historici prodiderunt: qui tradunt clytum fratrẽ fuisse: helanices nutricis Alexandri: qui apud grannicum fluuium nudo capite regem dimicantem clypeo suo texit: rhosacisq; manum capiti regis imminentem gladio amputauit: uetus philiphi miles: multisq; bellicis opibus clarus; cuius sermo in conuiuio ꝓcatior: & ex uiolentia liberior q̃ Alexãder ferre posset. Animum acuit Alexandri ad iram igẽtẽ cuius alioqui impotens erat: itaq; cum tãtũ iræ concepisset uinolentus quãtum uix sobrius ferre potuisset. Clyti de cõuiuio exeũtis latus hasta trãsfixit: mox ebrietate discussa: cum ira mente decessisset: tãta penitẽtia; ductus est: ut hastam de pectore iacẽtis euulsam retorserit in semet: sed ab amicis ad uitã reuocatus laniauit os unguibus & circũstãtes rogauit ne se tanto dedecori superstitem esse paterentur: iacuitq; triduum ĩclusus intra tabernaculum: uixq; præcibus amicorũ uictus ut cibum caperet: qui ad regem solãdum: iure interfectũ clytum esse dixerunt. Calisthenis phi opera. Consolatioq; efficacissima consolando regi fuisse ferť. Ægrotationes animi: Acyros dixit: cũ egrotatio proprie in corpore sit; egritudo in animo. Fidentia: fortitudinis pars est fidentia: p q̃ magnis & honestis in rebus multũ ipse animus in se fiduciæ cum certa spe collocauit fidentiæ opponiť diffidentia ut spei mœtus. Vt iut. Natura iracũdi: qď habitus ẽ: iracũdia .n. est ex moribus ira ex causa. Vt socrates: dicitur: præter naturam fieri nonnulla argumentis ostendunt phi: Naturalis enim corporum dispositio diligenti regula uiuendi & medicorum arte & deorum consilio in melius uertitur: quod similiter animo quoq; accidit: nam ut inquit eusebius in sexto ꝑparationis euangelicæ: præter naturalẽ eius inclinationem: quam ex complexione corporis habet: exercitatione atq; doctrina sepe melior: fit. unde cum Zopyrus, turpia qdã de Socrate: & a uirtute ipsius aliena dixisset ac a multis idcirco derideretur. Nõ errat socrates respondit Zopyrus: huiuscemodi natura essem nisi naturam philosophia superassem: hic Zopyrus phisionomon dictus est propterea quod profitebatur hominum mores naturasq;: ex corpore oculis; uultu; fronte; se posse pernoscere: qui stupidum esse socratem dixit: & ut ait. M. T. bardum quod iugula concaua non haberet. Addidit etiam mulierosum: in quo alcibiades cachinum dr̃ sustulisse: bardos autem stultos uocant a tarditate ingenii: Alioqui bardus gallice cantor appellatur: & bardi gallorũ poetæ sunt: de quibus Lucanus; plurima securi fudistis carmina bardi: stilbonem quoq; megaricum philosophum scribunt: & ebriosum & mulierosum fuisse: sed uitiosam ab eo natura sic oppressam & domitã eẽ doctrina: ut nemo unq̃ uinolentũ illum: nemo in illo libidinis uestigiũ uiderit: studio. n. & disciplina tolluť oia: Et qa diximus de Zopyro: quia phisiognomon cognominatus est. ꝑtereundũ non uĩ: qď tradit albertus magnus li. ii. de animalibus; refert. n. palemonem quendam: qui phisiognomon erat & naturas hominum ex oculis uultuq; pnoscebat. Dixisse de fauorino quodam: eũ eẽ libidinosum: & dissolutũ & morboq; rei ueneriæ utroq; laborantẽ ꝑterea temerariũ: maledicũ uenerariũ fuisse: fuit alius Zopyrus: de quo dicere solebat Darius: se Zopyꝝ malle ĩtegrũ: q̃ uigiti capere babilõas: Zopyri. n. astu: & uafritia babilone potius erat Darius. Valitudine: ualitudo των μεσ ον est dicius. n. bonã & malã ualitudiem: ualitudinariũ significat locũ: in quo egroti curãť q̃lia sũt i cenobiis sacratoꝝ: Sene. in. iii. epistolaꝝ tanq̃ ĩ eodẽ ualitudinario iaceã de cõi malo tecũ colloquor; ꝑcipit columella ualitudinaria lãguentibus salubria esse cõstituẽda. Nõ natura a uitio. i. natura socrates erat mulierosus: stilbo ebriosus sed uitiosa natura ab utroq; dõita ẽ &

Clytus ab alexãdro cõfossus

Penitẽtia alexandri

Fidentia

Natura uertiť exercitatiõe

Exẽplum socratis

Zopyrus phisionomon

Mulierosus

Bardus

Stilpo ebriosus

Palemon philiognomon

Zopyrus darii

Valitudinarium

cōpressa doctrina ac studio; uitiosi uero culpa sunt q a bona natura degenerātes: in uitia delabunť: qđ' iterdū cōsuetudo maloꝝ efficere solet; trahunť.n. ut iq̄t uerissime Sene. a cōuersantibus mores: & ut iq̄t Aristo.

Innati mores

in ꝓblematis: q se copulauerit iusto & bono melior fiet: contra ex comertio iproboꝝ deterior euadet: iter ꝑtes galeni; mores bifariā partiunť alios inatos uocāt; alios acq̄sitos: Innati mores sunt ex cōplexiōe siue con

Acq̄siti

stitutiōe naturali acq̄siti paranť ex doctrina & cōsuetudine: ex quo illud menandri: qđ' usurpat apostolus. Corrumpunt bonos mores consabulatōes pessimæ: dicere solebat Augustus in tyberio; uitia illa naturæ eē non aī. Alius ꝓcliuior ut mulierosus ꝓpēsior ē ad mulieres appetēdas; ut uinolentus uinariā uoluptatē. Inueteratio āt; sicut in ueterati ī corpe morbi difficilius sāescūt ita iueteratio uitii in aio haud facile depellit. Elui.n. uix unq̄ pnt uitia iueterata; q̄bus nō

Inueteratio

ignati sumꝰ sed ifecti. Quā pturbatio affectus siue affectio rēcēs; q motus ai turbidus ē; tales āt pturbatōes subitæ & concitatæ frequētes ac neglectæ morbū faciūt & uitii iueteratioñē; sic distillatio una nec adhuc i morē adducta; tussim facit; assidua & uetꝰ ptussim; uel ut alii codices senece hñt phthisim.

Libitudo. iter oculoꝝ morbos lippitudo

Pertussis Lippitudo

ē; ex q̄ pituita; lachrymæ misceť; fit nōn ūq̄ lippitudo ex aspritudie lipiētibus; ut ꝑcipit cor. celsus uitādi cibi sūt: q extēuāt; Ora. lippū se fuisse testať. M. T. lippitudine laborauit uñ in epistolis ad atticū sic scri. dictaui pp lippitudinē; & cū leuiter lippirē; has literas dedi. Negāt eos lippituros; q cū pedes

Lippus Oratius & Cicero Remediū ad lippitudinem

lauāt. aq̄ ide ter oculos tāgāt. M. Seruilius nouianus imetu lippitudinis cartā duabus lrīs græcis scriptā circū ligatā lino subnectebat collo. Disputatiōis modū; iā finē inq̄t ipo namus huic q̄rtæ tusculanæ. Cognitis finibus; cōstitutio in phīa fine bonoꝝ & maloꝝ cōstituta sūt oia; ut i qnto de finibus tradiť; iō aūt ait quoad possīpt ab hoie cognosci qa ad liqdū disputatio de finibus pduci nō pōt cū alius alio mō summū bonum metiať; ex quo fit ut nihil certū esse posit; nec qd uerū sit ꝓpe hoies possint ex dissidio discordiaq; sectaꝝ. Morte cōtempta; hoc ad primā tusculanā ptinet. Dolore leuato; ad secundam tusculanā referendū est. Sedationē egritudinis; hoc i tertia latissime explicatū Ad eos; docet egritudinē deteriorē eē peiorēq; reliqs pturbatōibus; cū hoīes egritudini deditos uocabulis tristissimis appellitemus uidelicet miseros; erūnosos; calāitosos; q̄bus dictōibus nō utiur i eis noitādis; q aut metui aut leticiæ; aut cupiditate sese dediderūt; nā timidū cupidū letū nēo fere appellat calāitosum erūnosum miseꝝ; q̄ uerba sūt egritudini tristitiæq; accōmodata ꝓpe peculiariter. Sepati de egritudine i tertia tusculana; de reliqs pturbatōibus i quarta seorsum disputauit. In ea.s. egritudine.

Stirpitus Disiuncti Virtutes rōnes sunt

Stirpitus; radicitus: ex imo stirpe nullis relictis fibris. Huic phiæ. Sanari; cum phīa sit medicina aīoꝝ; & pħus medicus. Aut igitur in calce quæstionis huiusce: utitur disiuncto; oīa aūt disiuncta ut dialectici tradunt; pugnantia esse inter sese oportet eorumq; oppositum αντικειμενον; græci dicunt; ex oibus; quæ disiunguntur; unū esse uerum dēt cætera falsa; aut igiť inq̄t nihil rōne fit aut nihil recte sine ratione fieri potest; cum autem uerꝰ sit nihil sine rōne ꝓpe fieri colligiť phīā cumprimis esse necessariam: utpote ex rationum collatione constantem. Ratio naturæ imitatio est non seruit sed iperat sensibus; rō rōni par est; sicut rectum recto; uirtus non aliud q̄ recta ratio est omnes uirtutes rationes sunt; quarum phīa magistra est; & conciliatrix. Cuius adminiculis fulti bene beatæq; uiuemus.

malaꝝ: ut sit alius ad alios motus ꝑturbationesq; ꝓcliuior. inueteratio autem ut in corporibus egris: depellitur: sic in aīs quoq; perturbatio. citiusq; repētinus oculorum tumor sanatur: quā diuturna lippitudo depellitur. sic cognita iam causa perturbationum: quæ omnes orianť ex iudiciis opinionum & uoluntatibus sit iam huius disputatiōis modus. scire autē nos oportet cognitis quoad possint ab homine cognosci bonorum & malorum finibus nihil a philosophia posse aut maius aut utilius optari: q̄ hec que a nobis hoc quatriduo disputata sunt. morte enim contempta & dolore ad patiendum leuato adiunximus sedatiōem ægritudinis: qua nullū homini maius malum est: & si enim omnis animi perturbatio grauis est: nec mutum differt ab amentia: tamen ita cæteros cum sint in aliqua perturbatione aut metus: aut lætitiæ aut cupiditatis cōmotos modo & perturbatos dicere solemus: at eos qui se ægritudini dediderunt miseros. afflictos: erumnosos calamitosos. Itaq; non fortuitu factum uideť: sed a te rōne ꝓpositum; ut separatim de ægritudine: & de cæteris perturbationibus disputaremus. In ea est enim fons miseriarum & caput sed & ægritudinis & reliquoꝝ aī morboꝝ una sanatio est oēs opinabiles eē & uolūtarios eaq; re suscipi: qđ' ita rectum esse uideať. Hunc errorem quasi radicē oīum maloꝝ stirpitus philosophia se extracturam pollicetur. Demꝰ ergo nos huic excolendos: patiamurq; nos sanari. Iis.n. malis insidentibus non mō beati: sed ne sani quidem esse possumus. Aut igitur negemus quicq̄ rōne confici: cum contra nihil sine rōne recte fieri possit: aut cū philosophia ex rōnū collatione cōstet ab ea si & boni & beati uolumus esse omnia adiumenta & auxilia petamus bene: beateq; uiuendi.

PHILIPPI BEROALDI IN Q.VINTAM TVSCVLANAM COMMENTARIVS.

PRIMVS Tusculanaꝝ liber est de contẽnenda morte. Secũdus de tollerãdo dolore. Tertius de leniẽda ægritudine. Quartus de reliqs ai ꝑturbationibus. Quintus eũ locũ cõplectit̃. q totã phiam maxime illustrat: docet.n. ad beatæ uiuendũ uirtutẽ seipsa esse cõtentã. sup quare multiformiter & copiose disputatũ est a phis: q inter se non cõcinnunt: neq; cõcordes sunt. Non pauci.n. reperiuntur: qbus ad beatã uitã pficiendã uirtus sola nõ sufficit: ut Pla. & Aristo columina phoꝝ: q autumant uirtutẽ indigere instrumentis: uelut corporis bonis: ut robore: sanitate sensuũ integritate. itẽ bonis externis: utputa diuitiis: & ita uitam beatã ex triplici bonoꝝ genere constituunt. Stoici uero uirtutẽ ad beate uiuendũ solã sufficere decernunt quod dogma: sectæ stoicæ. M. T. in præsentia seqtur & alacriter defendit. Sene. calamo iti hanc sententiã. Xenocrates: & speusippus putant beatũ uel sola uirtute fieri posse. Disputatio hæc nõ minus iucunda q̃ erudita: cuius pabulo animi saginant̃. Cuius cõmentatione mens nostra reficitur: quæ in nouissimo loco posita uberior eruditior delectabilior haud dubie est: q̃ priores. Nos quoq; cõmentãdo auribus aisq; lectoꝝ facere satis pro uirili parte contendimus: sicut .n. turpe est histrioni in nouissimo fabulæ actu relentescere. Ita indecoꝝ est. cõmentanti: in extremo cursu peragendo lassescere: sed iã dus fauentibus ingrediamur cãpum uitæ beate p quẽ cũcti mortales decurrere cõcupiscũt. Quĩtus hic. d. tãq̃ singuloꝝ dieꝝ singule sint disputationes. Ex eo libro. Brutus hic doctissimus fuit: scripsitq; librũ de uirture ad. M. Tullium cuius meminit Seneca libro de cõsolatione ad albinã matrem hisce uerbis. Brutus in eo libro quẽ de uirtute composuit: ait se uidisse Marcellũ mytilenis exulantem: & quantũ modo natura hois pateret̃ beatissime uiuentem. Difficile est ꝓbatu: sensus cõis: & humana cõditio negat. Virtutẽ solã sufficere ad bẽ uiuẽdũ: nã calãitates: ægestas: morbi & tormenta fortunæ: uitã sapiẽtis obnubilãt: & de fœlicitate perturbant. Post habitis: postpositis. Præsidii in uirtute satis: hoc ẽm stoicos dictũ est: cũ peripatetici & academici dicant ꝑter uirtutẽ ad beate uiuẽdũ necessaria esse bona corporis atq; fortunæ. Virtus fortunæ famula est: stoici dicũt uirtutem esse supra fortunã collocatã: neq; ullis casibus subiacere: utpote excelsam inuictã: isuperabilem. Cõtra ab aliis dictũ: fortunã dominã esse rerũ & supra uirtutem positã: tãq̃ ueꝝ sit illud theophrasti: uitã regit fortuna nõ sapientia. ideoq; simulachrũ fortunæ: cum copia & gubernaculo fingunt: tanq̃ & hæc opes tribuat: & humanarũ reꝝ regimẽ obtineat: cui opinioĩ Mãtuanus poeta subscribit: q fortunã oĩpotentem uocat: & historicus q ait: sed ꝑfecto fortunã ĩ oĩ re domiat̃. Virtus cũ fortũa sepe digladiat̃ & sæpe uicit̃: & nõ imerito. M. T. ĩ cõsolatiõe: uictũ se a fortũa esse cõfiteat̃: cædo inqt & manũ tollo: tũc uirtus nõ fortunæ domina: sed famula pedisseq̃ ꝗ iudicabit̃: qd̃ de uoluptate etadunt epicurei: apud quos uirtus uoluptatum ministra est: illis paret: illis deseruit illas supra seuidet. Quã uota faciẽda: q nõ cõfidit suis uiribus nec fidu-

Quæ necessaria ad beatã uitam

Bruti liber de uirtute

Fortuna dña rerũ

Virtus uoluptatum pedisseq̃

Marci Tullii Ciceronis Tusculanarum Quæstionum. Liber Quintus.

QVintus hic dies Brute finẽ faciet tusculanarũ disputationũ: quo die ẽ a nobis ea de re quam tu ex oĩbus maxime probas disputatũ. Placere .n. tibi admodũ sensi: & ex eo libro quem ad me accuratissime scripsisti: & ex multis sermoĩbus tuis uirtutẽ ad beate uiuendũ: seipsa esse cõtẽtã. Quod & si difficile est probarũ pp tam uaria & tã multa tormẽta fortunæ: tñ tale est ut elaborandũ sit quo facilius probet̃. nihil est. n. oĩum quæ ĩ philosophia tractant̃. qd̃ grauius magnificentiusq; dicat̃. nam cũ ea causa ĩpulerit eos. q primi se ad philosophiæ studium cõtulerũt: ut oĩbus rebus posthabitis totos se in optime uitæ statu exqrendo collocarẽt: profecto spe beate uiuendi tãtam in eo studio curã operãq; posuerũt. Quod si ab iis inuẽta & pfecta: uirtus est: & si ꝑsidii ad beate uiuendũ in uirtute satis est: qs est q nõ præclare: & ab illis positã: & a nobis susceptã operã philosophãdi arbitret̃: sin autẽ uirtus subiecta sub uarios incertosq; casus fortune est: nec tãtaꝝ uirium est. ut seipsa tueat̃ uereor ne nõ tã uirtutis fiducia nitendũ nobis ad spem beatæ uiuendi: q̃

ciã ponit in uirtute:ad uota cõfugit:uota facit:quæ a sapiente nulla fiunt q̃ppe q̃ bonis propriis:& uirtutis dotibus subnixus fulcitur:nec se extra quæsiuerit. In qbus me exercuit.fatigauit:id tps significat:quo domo pulsus:patria caruit:inimicorũ ĩpetu oppressus ad eos quoq; casus referri põt:qbus cõfessus est:cũ amisit charissimã filiã:tũc.n.fortunæ succubuit:cuius tormẽta firmo aĩo ac forti:ferre nõ potuit. Corpora infirma:nihil aliud homo est:q̃ uas quassum & fragile ĩbecillissimũ corpus nudũ:suapte natura inerme:alienæ opis indigẽs ad oẽ fortunæ cõtumeliã:proiectũ:frigoris:æstus:& laboris impatiens p̃carii spiritus:caducis mẽbris ac morbidis. Separatim suis angoribus antea dictũ est:plures esse ac pniciosiores aĩ quã corporis morbos:q occultiores sunt:& ĩtrinsecus lacinant. Ex aliorũ malitia:ĩprobe facit:q artẽ culpat ob artificẽ uitiosum:nõ recte sentit:q uirtutẽ metit̃ ex imbecillitate mortalium ac malitia:cũ ipsa uirtus de suo ipsius robore extimãda sit:& a seipsa pensitãda. Auunculus tuus:Cato uticensis significat̃.quẽ oĩum uirtutũ auctorem uocat:q in libris de finibus diserens:nihil præter uirtutẽ in bonis ducẽdũ censet:q uirtutis splendore & magnitudine obscurari atq; obrui sentit oĩa corporis ac fortunæ cõmoda:quẽ illic quoq; auunculũ bruti appellat:fuit.n.ut historici tradũt.M.Cato frater seruiliæ:ex qua natus est brutus:cui portia deinde nupsit:uñ & auunculus & socer bruti dictus:hũc Catonẽ miro laudis p̃conio effert.Luca.de quo in.ii.pharsaliæ:elegãter scribit:& i nouo dictũ est.ecce parens uerus p̃triæ dignissimus aris roma tuis:a Sene.dicit̃ cato uiua imago uirtutum:& exẽplar uiri sapientis:hic inqt Quin.nisi ci ẽ dit̃ fuisse sapiens:uix scio cui reliquerit huius nõis locũ:itaq; ait.M.T.Catonẽ sustulisse dubitationẽ oẽm de uirtute:cũ in unica uirtute sũmũ bonũ cõstituerit:de qua ait Sene.suspicite uirtutẽ:& ipsam ut deos:& p̃fessores eius ut antistites colite. Subter se:infra se:uirtus.n.altũ qddam est.excelsum.regale:inuictũ:infatigabile:cui cũcta subiecta sunt. Casus contẽnit humanos.Claudianus in hanc sñiam de uirtute loquẽs ait.Diuitiis aĩosa suis ĩmotaq; cunctis casibus:ex alta mortalia despicit arce. Præter seipsam.Silius sñialiter dixit:ipsa qdẽ uirtus sibimet pulcherrima merces & Claudianus ipsa qdem uirtus p̃cium sibi solaq; late fortunæ secura nitet:nil opis externe cupiens:nil indiga laudis. Tũ uenientia:ad mœtũ pertinet:que p̃turbatio est uenictis & futuri mali. Præsentia:ad ægritudinẽ refert̃:quæ est p̃turbatio p̃sentis mali.His grauissimis casibus:hoc pp bella ciuilia dictũ est:qbus respu.oppressa in mancipatũ Cæsaris uenit. In eundẽ portũ.s.philosophiæ:trãslatio a nauigãtibus:q tẽpestate iactati in portũ cõfugiũt. A primis tpibus:cũ princeps academiæ philo Romã uenisset:totũ ei se tradidit.M.Tullius adolescẽs adhuc:admirabili quoddã philosophiæ studio cõcitatus:erat ẽt cũ stoico diodoro a quo studiosissime in dialectica exercebat̃. O uitæ philosophiæ dux:ad philosophiã conuersa oõne per apostrophã:tanq̃ rhetoricoteros declamatorio dicendi genere se se ostẽtat:in quo reprendit̃ a Lactãtio:q ait eodẽ modo potuisse.M.Tulliũ gratias agere cibo & potui quo phiæ:qa sine his rebus constare uita non possit:negat.n.phiam parentẽ esse uitæ:perperãq; regulã uitæ uocari docet:in qua diuersitas præceptorũ rectũ iter impediat & turbet. Tu urbes peperisti:in oõne pro sestio quodã tẽpore iquit hoĩes fusi p agros ac dispersi uagabant̃:tñ habentes q̃tum manu ac uiribus per cædẽ ac uulnera:aut eripere aut retinere potuissent extiterũt:uirtute cõsilioq; p̃stãti:q dissipatos unũ in locũ cõgregarunt:eosq; ex feritate

Hõ uas q̃s sum
Cato uticẽsis auũculus bruti

Cato imago uirtutũ
suspicite uirtutẽ Silius
Claudianus de uirtute
philo Diodorus Ci. magri

Lactã.contra cice.

Respu.ciuitates

uota faciẽda uideant̃.Eqdẽ eos casus in quibus me fortuna uehemẽter exercuit:me cum ipse cõsiderãs:huic incipio sniæ diffidere:interdũ etiã humani generis imbecillitatẽ fragilitatẽq; extimescere.Vereor.n.ne natura cũ corpora nobis infirma dedisset iisq; & morbos insanabilis & dolores itollerabilis adiunxisset:aĩos quoq; dederit:& corporum doloribus congruẽtes & separatim suis angoribus & molestiis implicatos:sed i hoc me ipse castigo:quod ex aliorum & ex nostra fortasse mollitie nõ ex ipsa uirtute de uirtutis robore existimo.Illa.n.si modo ulla est uirtus:quam dubitationẽ auunculus tuus Brute sustulit:oĩa quæ cadere in hominem possunt subter se habet eaquæ despiciẽs casus cõtemnit humanos.Culpaq; omni carẽs præter se ipsam nihil censet ad se pertinere.Nos aũt oĩa aduersa tũ uenientia mœtu augẽtes:tum merore præsentia rerum naturã quã errorem nostrum damnare malumus:sed & huius culpæ & cæterorum uitiorum peccatorũq; nostrorum omnis a philosophia petenda correctio est.Cuius in sinum:cũ a primis tẽporibus ætatis nostra uoluntas studiumq; nos cõtulisset his grauissimis casibus in eundem portũ ex quo eramus egressi:magna iactati tempestate confugimus.O uitæ philosophia dux:o uirtutis indagatrix expultrixq; uitiorũ:quid nõ modo nos sed oĩno uita hominum sine te esse potuisset.Tu urbes peperisti.Tu dissipatos homies in societatẽ uitæ cõuocasti.Tu eos inter se primo domiciliis deinde cõiugiis:tum litterarũ & uocũ cõi oreiũxisti:tu inuentrix legũ:tu magistra morũ & disciplina fuisti.Ad te cõfugimus:a te opem petim⁹.Tibi nos ut antea magna ex parte:sic nũc penit⁹

feritate illa ad iusticiā & māsuetudinem trāstulerūt: tūc res quas publicas appellamus: tum cōuenticula ho/minū quæ postea ciuitates noīauerunt: tum domicilia cōiuncta: quas urbes dicimus inuēcto & diuino & humano iure menibus feplerunt. Idem in rhetoricis: magnū quendā uiꝝ & sapientē fuisse autumat q̄ dispersos hoīes in agris & in tectis syluestribus abditos sua eloquētia in unū locū cōpulit & cōgregauit. Quin. non ali uni q̄ oratorē esse autumat: q regere cōsiliis urbes fundare legibus emendare iudiciis possit: olim .n. hæc copulata fuerūt: ut idē sapientes atq; eloquentes haberent. Dies anteponēdus: in hanc sniam ait Possidonius unus dies eruditoꝝ plus patet: qua imperitorū lōgissima etas.

Orator cōditor ciuitatum

totosq; tradimus. Est autem unus dies bene: & ex p̄ceptis tuis actus pœne toti immortalitati anteponēdus. Cuius igit̄ potius opibus utamur quam tuis? quæ & uitæ trāquillitatem largita nobis es: & terrorem mortis sustulisti. At philosophia quidē tantum abest: ut perinde ac de hominum est uita merita laudet̄ ut a plerisq; neglecta: a multis etiam uituperet̄. Vituperate quisquam inquam uitę parētem: & hoc parricidio se inquinare audet & tam impie ingratus esse ut eam accuset quam uereri deberet etiam si minus percipere potuisset: sed ut opīor hic error & hęc indoctorum animis effusa calligo est: q tam longe retro aspicere nō possunt: nec eos a quibus uita hominum isti ucta prius sit fuisse philosophos arbitrātur. quam rem ātiquissimam cum uideamus nomē tamē confitemur esse recens. Nam sapientiam quidem ipsam quis negare potest. nō modo re esse antiquam uerū etiam noīe: quæ diuinatum humanarūq; rerum: tum initiorum causarūmq; tum cuiusque rei cognitione: hoc pulcherrimum nomē apud antiquos assequebat̄. Itaq; & illo septem. qui a græcis sophi: sapientes a nostris & habebāt̄ & nominabat̄ & multis ante sæculis Lygurgum. cuius temporibus Homerum etiam fuisse an̄ hanc urbem conditā traditᷣ etiam heroicis ætatibus Vlyxē & Nestorē accepimus. & fuisse. & habitos esse sapientes. nec uero

Petinde ac: tm̄ quantū ē merita: nun q̄ .n. satis phia pro meritis laudari pōt quæ tm̄ a plerisq; negliḡ a multis uituperat̄. Nā Lactā. opinationem in phia solā esse ait: a qua absit scientia: idē cogitationes phorum stultas esse autumat: conaturq; ostēdere phiam inanē esse & falsam: nec eos qui philosophant̄ sapientiæ studere: sed uanitati. M. T. uituperatoribus phiæ respondit satis copiose: eo libro quo phia ab ipso defensa & collaudata est: cū esset accusata & uituperata ab hortensio. Vitæ parentē: phiam quæ nihil aliud est: q̄ recta uiuēdi ratio uel ars rectæ uitæ agendæ: uel lex honestæ bene q; uiuendi: quā alii regulā uitæ appellāt: alii uitæ parentē ac ducē. Parricidio: sicut necare parentē maximū scœlus est & parricidium committitur: itidem parricidio se maculare uidetur: qui philosophiam infamat & parente uitæ laniat: a plauto decenter dicitur parenticida: qui parentem occidit. Vereri: colere & uenerari. Offusa caligo: fœlices essent artes: si de his soli artifices iudicarent ut Fabius Hieronymusq; p̄diderūt. ueꝝ ex ignoratione & inciētia fit: ut obcecatæ mētes & caligine quasi offusa: tenebricosæ p̄spicere n̄ possint secretaria phiæ a qbus p̄fanū uulgus arcet̄. iōq; q nō intelligit dānat: q nō p̄spicit infamat. nā ut ait Sen. in q̄stionibus naturalibus: phiæ arcana nō p̄miscue nec oībus patēt reducta & in interiore clausa sunt sacrario: initiatos nos esse credimus: sed in uestibulo eius heremus: non cuiq; datū est secretiora eius intrare atq; arcana p̄pēdere. Rē: ipsam phiā: uel potius sapiētiæ studiū. Nomē recēs .i. phiæ: pliq; utpote a pythagora exortū. Sapientiā esse antiquā. Pla. in tymeo phiam ait deoꝝ esse munus mortaliū generi datū. Laer. quoq; testis est phiam rem esse uetustissimā: quā pleriq; a barbaris initiū sumpsisse autumāt: eāq; celebratā fuisse antea Alexandrū magnū quadraginta amplius annoꝝ millibus: sapiētiā afranius filiā memoriæ atq; usus esse scitissime dixit de qua ante scriptū est. Illos septē: noīa septē græciæ sapiētiū sunt hæc: Solō atheniēsis: tales milesus: chilo lacedemonius: pythacus: mytilenus. Cleonolus lindius: bias pynēsis: periāder corinthius. Lygurgiū: qđ lygurgus nomothetes .i. cōditor legū inter sapiētes numerādus sit docent historici & oraculū appollinis affirmat: quo dilectus dus & deus ipse potiusq̄ homo a pythia appellatus ē: tēpora qbus floruerit lygurgus. nō satis cōstāt: alii cū olympiade prima uixisse: alii antiqorem olympiadibus ligurgū fuisse ostendūt: qdā homeri tpibus fuisse homerūq; uidisse ferūt. thymeus sentire uidet̄ duos apud sparciatas lygurgos extitisse tpe diuerso. utriusq; aūt res gestas ob gloriā in unū trāsferri: in primo cōmentario diximus homeꝝ fuisse ante romā conditā annis circiter centū .lx. qđ & Corn. nepos tradit in libris chronicoꝝ. Hæroicis ætatibus: hesiodus inter etates heroicā quoq; ætatē supputat: qua heroes floruerunt: sicut tpe belli troiani cōplures extiterūt rā græci q̄ externi: inter quos Vlyxes & Nestor famigerati: ætates dicūt latini quas græci. γενεασ: de quaꝝ uarietate multa scribūt eruditi. sed Plutar. subtiliter in lib. αυεριτων εκλειποτων χρηστηριων. ostēdit. γενεαν .i. ætatē esse spaciū .xxx. annoꝝ. fm heraclitū. modo accipi pro uno anno. sicut ætas apud Vir. & Siliū pro annuo spacio usurpat̄. qdā ætati .i. γενεᾳ attribuūt. centū & .viii. annos interdū ætas accipit̄ pro centū annis. interdū pro tpe humanæ uitæ lōgissimo. Fuisse sapientes. pilius nestor. ithacensis Vlyxes duo columina græcoꝝ. prudentia & eloquutio cūctis præstabāt: quoꝝ sapientia non

Vituperatoribus phię r̄ndit cice.

phia lex uitæ parēticida

Arcana in sacrario

Sapiētia filia meōriæ

Noīa septem sapientiū

Quo tpe lygurgus

Heroica ætas

γενεα

Aetas

Supputatio ætatis

Athlātes anonymi Telamōes in ædificiis prometheus a prouidētia Permercuriū religatus cœpheus Mytistoriæ cœpheus iter sydera casiopea: īse liquastro Seliquastrū qd Seliquastrum

minus: q̄ aiacis ferocia & achillis robur profuit achiuis: obfuit troianus. Athlas sustinere cœlū: scribit Pli. athlanta primū inuenisse sperá. Græci aiunt astrologiá athlante inuentá fuisse. Eusebius in præparatiōe euāgelica dicit Enoch: & athlantem esse eundē. De quo Diodorus hæc in.iiii. bibliothecæ: ferūt athlantē astrologiæ fuisse peritissimū deq; sphera primū inter hoies disputasse. qua ex re uisus est cœlū suis humeris sustinere locū præbente fabulis sphœræ inuentione: ab athlante inditū nomen athlantu monti: & athlantibus populis: q qd annotatu dignū: soli sunt anonymi hoc est sine noibus. Nā in uniuersum athlantes nominant singulis nullū propriū nomen imponit: solem orientē occidentēq; dira imprecatione contuent: ut exitialem ipsis agrisq; neq; in somnia uisunt qualia reliq mortales. Pli. Soli. Herodo. Auctores athlas latino uocabulo dictus est telamo: ut docet Seru. nostri in ædificiis telamōes appellāt signa quæ sustinēt: q̄ græci athlātes uocitant: qa ut auctor est Victru. in sexto: athlas format sustinens mundū: ex eo qd primus cursum solis & lunæ & syderum uigore ai solertiaq; curauit.

Prometheus. De prometheo affatim in secūdo cōmentario: quem prudentissimū fuisse cōstat unde & prometheus dictus. απὸ τῆς προμηθείας. i. a prouidentia: ideo afflixus caucaso fingit: qa residens in eo monte nimia cura & sollicitudine dephendit astrologiá: quam primus assyriis indicauit. est. n. caucasus mons in asia æditissimus: & sideribus proximus. unde astra maiora uisuntur: & eoꝝ ortus occasusq; diligēter perspiciut. Dicit aqla cor eius exedisse: ꝑtereaq; ἄχος. i. sollicitudo hoiem cōficiebat ad motus siderū deprehēdēdos: qd cū prudētiæ opus sit. ideo per mercuriū dicit esse ad saxū religatus: qui prudētiæ & rōnis deus est.

Athlas sustinere cœlū: nec Prometheus affixus caucaso: nec stellatus Cepheus cum uxore: genero filia traderet: nisi cælestium diuina cognitio: nomen eorum ad errorem fabule traduxisset: a qbus ducti prīcipes omnes qui in rerū cōtemplatione studia ponebāt sapientes & habebant: & noiabant. Idq; eorum nomē usq; ad Pythagoræ manauit ętatē: quē ut scribit auditor Platōis pōticus Heraclides uir doct⁹: in primis phliuntem ferūt uenisse: cumq; cum Leōte principe phliasioꝝ docte & copiose disseruisse quædam. Cuius ingeniū & eloquētiam cum admiratus esset Leon: quesiuisse ex eo qua maxima arte cōfideret. At illū artem quidem se scire nullā: sed esse philosophū. Admiratū Leontē nouitate nominis quæsisse qnā essēt philosophi: & qd inter eos & reliquos interesset. Pythagorā aūt respōdisse similem sibi uideri uitā hoīum: & mercatū eū. qui haberet maxīo ludoꝝ apparatu totius græcie celebritate. nā ut illic

Nec stellatus cœpheus: Euripides & Oui. cœpheū æthiopū regem esse demōstrant andrōadæ patrem: quā ceto propositā notissimæ mytistoriæ dixerūt hanc aūt pseum a periculo liberatá uxorem duxisse. Itaq; ut totū hoc genus perpetuo maneret ipsum cœphea inter sydera collocatū esse prodiderūt una cū uxore cassiopea: & andromeda filia: genero perseo: orit cœpheus in.xv. parte capricorni hoc sydere nati erunt austeri seueri qui stoicá sectá uero sequant effœctu: tales fuerūt apud ueteres catōes: cassiopea uero uxor cœphei. de qua Euripides: & Sophocles: & alii plures. Gloriata est se forma præstare Nereidas: pro quo facto iter sydera sedens in seliquastro cōstituta est. apud Higinū pro siliquastro mendose legit filiquastro: cū inter has duas dictiones discriminatio sit nō parua in significatu: cū in pronunciatu sit magna proximitas. Seliquastra. n. sedilia appellāt antiq generis. D. littera in. L. cōuersa ut ēt in sella & subsellio: & solio factū est quæ oīa a sedēdo dicta sunt. siliquastrū uero significat herbā hortensem: quæ alio noīe piperitis nominat: ut meminit Plin. Cassiope quæ & cassiopea: orit in uigesima parte aquarii: ut docet Firmicus maternus i.viii. matheseos: hoc sydere nati erūt aurifices: bracteatores: inauratores: margaritarii. Andromeda cœphei filia dicit mineruæ beneficio: inter astra collocata: pp persei uirtutem: qd eam cæto propositá a periculo liberarat. De hac euripides hoc eodem noīe fabulá cōmodissime scribit: oritur in parte pisciū. xii. hoc sydere natus erit aut carceris custodia aut carnifex: aut ergastulus præpositus. perseus cœphei generō nobilitatis causa & uirtutis ad sydera dicit peruenisse: a quo medusam harpe uulcania: quæ ex adamāte facta fuerat: interfectū esse cōstat de his oībus meminit Manlius in primo astronomicō. q in.v. sic scribit: talia cassiope nascentū pectora fingit. Andromade sequit sydus quæ piscibus ortis: bis sex in partis cœlo uenit aurea dextro: ut inqt. M. T. in secūdo de natura deoꝝ cœpheus passis palmis subsequit septentrionē. hunc antecedit cassiopea ad pedes andromedæ perseus describit: de qbus aratus quoq; cōmeminit. Pōticus heraclides: heracleotes fuit heraclides ex pōtu opulentus athenas uenit. deditq; se in disciplinam speusippo. pythagoreoꝝ auditor fuit. platonis studiosus Aristotelem audiuit; ferunt ingenii illius monumenta præclara atq; optima. Phliūtem. phlius est in medio sycionii argiuiq; agri. ubi religiosissime colit. hæbe. fuit. & arethyrea: quá phliasiá dicunt. auctor Strabo. castellū phliū noiat Plini. ubiq; pro phlium legit phliliū. Philosophū esse. p̄hus interprætat sapiētiæ studiosus & amator; & Apuleio pythagoras p̄hiæ nuncupator dictus Quinti. taxat in hoc philosophos: q. s. sibi nomē insolentissimū arrogauerint. ut soli sapientiæ studiosi uocarent. qd neq; summi imperatores neq; rerum publicaꝝ gubernatores unq̄ uindicare sunt ausi. In hanc sententiá Laertius diogenes. sic Pythagoras rogatus a leonte phliasiorū tyrāno qsnam esset dixit philosophus. præsentemq; uitá dicebat celebritati esse similimá: quemadmodū. n. ad hanc alii certaturi. alii negociaturi. alii optimi futuri spectatores ueniunt. ita & in uita alios quidem gloriæ mancipia nasci. Et cupiditatis aucupes. alios uero ueritatis studiosos.

Margaritarii sub casiopea carnifices sub andromeda Mālius in astronomicis Heraclides phliusop. P̄hus qd Nūcupator p̄hiæ Olympia

Mercatum

Mercatũ eum: apud græcos olympia mercatu famigerata est: & celebritate illa quinquenali ludorum inclyta nam ut inquit Pli. Delubrũ olympii iouis ludorum claritate fastus græciæ complexũ. Delos quoque insula mercatu græcorum celebrata est. Nobilitaté coronæ: corona olympiaca erat ex oleastro pinea corona uictores apud isthmũ coronant: in pythius ludis ex lauro: sicut ex apio in achaia coronare mos erat uictores sacri certaminis nemeæ: hinc illud satyrographi: graiæque apiũ meruisse coronæ. De coronis sacrorum certaminum fusius explicatiusque perscripsi in vi. tranqlli cõmentario. Studiose pspicerent: hisce studiosius spectatoribus comparant phi: q rerum natura studiosæ contemplant. Et ut illic. in mercatu. s. & ludorum celebritate. Cõtemplatione rerum. Aristote. in. x. æthicorum argumentat cõtemplationẽ esse pfectã fœlicitaté: nam deus: quẽ oẽs beatissimũ felicissimũq; eẽ cõfitent: cõtẽplatiõe potissimũ fruit: hæc ẽn. pprta dei operatio. Itaq; in oĩbus operatio operatiõi diuinæ cognatissima erit utiq; fœlicissima ob hoc cæteræ aĩantes fœlicitatis expertes esse dicuntur: q a cõtemplationis participes non sunt.

delos mercatu clara

Corona olympiaca ex oleastro corona ex apio

Lucus iuuenalis cõtẽplatio felicitas

alii corporibus exercitatis gloriam & nobilitatẽ coronæ peterent: alii emendi aut uẽdẽdi quæstu & lucro ducerent. esset aũt quoddam genus eorum: idque uel maxime ingenuum: qui nec plausum: nec lucrum quererent: sed uisẽdi causa uenirẽt. studioseque perspicerent quid ageret & quomodo. Ita nos q̃ si i mercatus quadam celebritate ex urbe aliqua: sic in hanc uitam ex alia uita & natura profectos. alios gloriæ seruire: alios pecuniæ: raros esse quosdam. q cæteris oĩbus pro nihilo habitis: rerũ naturam studiose intuerent. hos se appellare sapientiæ studiosos. i. dest enim philosophus. Et ut illic liberalissimũ esset spectare nihil sibi acquirentẽ: sic in uita longe omnibus studiis contemplationem rerum cognitionemque præstare: nec uero pythagoras nominis. solũ inuentor: sed rerum etiam ipsarum amplificator fuit. Qui cum post hunc Phliasium sermonẽ in Italiã uenisset: exornauit eam græciam quæ magna dicta est: & priuatim & publice præstantissimis & institutis & artibus. Cuius de disciplina aliud tempus fuerit fortasse dicendi. Sed ab antiqua philosophia usque ad Socratẽ: qui archelaum Anaxagore discipulũ audierat: numeri motusque tractabantur & unde omnia orirentur quoque recederẽt. studioseque ab his

Rerũ amplificator: phiæ: quæ italica nũcupat: princeps est pythagoras: quẽ fama fere ab ægyptiis sacerdotibus cerimoniarum increduudas potentiasq; numerorum admirãdas uices: geõetriæ solertissimas formulas: alchadeis sideralẽ scientiã: planetarum & stellarum status: ambitus: effectus: in genituris hoĩum didicisse: cui brachmanes: q indorum philosophi sunt pleraq; philosophiæ documẽta cõtulerũt. dogma pythagore est. παλιγενεσια .i. regeneratio: & μετεμψυχωσισ .i. transanimatio: ab esu carniũ: & a fabulo abstinentia quod Oui. in. xv. metamorphoseon latissime explicat: & Maro in. vi. sectat. Plato quoque secta pythagoræ nõ diuisus in multis pythagorissat. q intellectualẽ phylosophiam. a pythagoreis accœpit: pythagorica sunt illa Enygmata: cor non comedendũ. i. mœrorem de aĩo eiiciendũ: ignẽ gladio ne fodias: potentiũ irã uerbis maledicis ne lacessas: stateram ne trãsilias. i. ne prætergrediare iustitiã super chenicem sedendũ. i. nõ curandum esse de crastino: chenix. n. mensura diurnæ escæ: est hirundinẽ in domo non suscipiendã. i. garulos & uerbosos hoies sub eodẽ tecto nõ habẽdos: duorum tẽporum q̃ maxiæ habendã curã. Matutini & uespertini. i. eorum q̃ acturi sumus & eorum q̃ gesserius famigerata est. ἐχεμυθια. i. taciturnitas illa: q̃ discipulos elinguabat: ut. s. apud se tacere cõdiscerent: loqtari dedicerent. leges italis dedit: apud crotoniatas & metapontinos italiæ populos uice numinis cultus: metapontini illius domũ cereris delubrũ uocitabant. Non pauciores sexcentis erant pythagoræ discipuli: q noctu ad illũ audiendum confluebant: illi q præsentia eius frui meruissent scribebant ad suos: tanquam magnum quippiam forent adepti. De magna græcia ante dictũ est. Archelaum audiuerat. Socra. sm quosdam auditor fuit anaxagoræ: & damonis: mox ad archelaum physicũ se cõtulit: q̃ a aduertens naturalis speculationis fructum nullum esse eamq; ad officia uitæ nihil esse necessariã inuexit primus æthicen: hoc est mortalem philosophiã: ad quam trãsiẽs uetbũ illd memoratissimũ dixisse fert: q supra nos: nihil ad nos auctore Xenophõ Socra. nũq denatura rerum neq; de altioribus sublimioribusq; rebus disputasse: imo eos: q assidua cura ac studio hæc tractãt stolidos uanosq; hoies esse ostendebat: cũ ea uestigarent: quæ sunt supra captum mortaliũ: hæc. n. ab hoibus intelligi inueniriq; nõ posse fuerit illud potentissimũ argumentũ: q. q maxime rerum cœlestiũ ac naturaliũ scientiam profiteant: hi inter se dissident: & pugnantia ad inuicẽ dicunt. Itaq; ante Socratẽ philosophia naturalis uigebat: de cœlo & syderali scientia de numeris: qbus cũcta constare autumant: & id genus aliis disserebat: parum utilibus ad uitã pollitică agendam: thales milesius ex septẽ sapientibus unus apud priscos celebrat q fuit geometriæ poenes graios primus repertor: & naturæ rerum certissimus explorator & astrorũ peritissimus cõtemplator: q reperisse fertur temporum ambitus: uentorum flatus: stellarum motus: tonitruũ sonora miracula. Syderum obliqua Curricula: solis annua reuerticula. Anaxagoras dicebat: se natum esse causa solis ac cœli uidendi. Itẽ rensuit cœlum ex lapidibus esse cõpositum: prædixitq; lapsum ex sole saxũ q & factum esse autumant. Dicebat hic niuẽ esse nigrã. Archelaus: physicã: philosophiam: athenas inuexit: estq; physicus appellatus: q in eo defecerit phia naturalis. Socrate ethicen introducente: q̃ q̃ ne hic quidem æthicæ rudis fu

Italica phia a pythagora

Brachmanes paligenesia plato pithagorissat

enygmata pithagorica cor nõ edendum

Chenix mẽsura

Hirũdo garulo

Echemythia

Socra. iuuexit æthicẽ

Quæ supra nos nihil ad nos

Naturalia sciri non posse

thales reptor geometrie

Anagoras.

Niuẽ esse nigram archelaus.

socratis sra nulla — isse uideat. Namq; de legibus philosophatus est; & de honesto & æquo. Verum Socrates philosophiæ mora lis conditor propagator: illustrator extitit: q platonem tñ efficit: quantus fuit. Cuius ingeniũ uariosq; sermo

A socrate familiæ pliorum — nes imortalitati scriptis suis Plato tradidit: cum ipse litteram socratis nullã reliqsset: ex Socrates uarus & di uersis; & in omnem partem diffusis disputationibus plures fluxere phi Et cum alius aliud apprenderet pro seminatæ sunt quasi familiæ dissentiẽtes inter se & multum disiunctæ & dispares: cum tamen omnes se phi Socraticos & dici uellent & esse arbitrarent: primũ ab ipso Socrate. Plato. A Platone Aristoteles & Xenocra tes Deinde ab Antisthene: q pacientiã & du riciam in socratico sermone maxime ada marat Cynica: cũ ab Aristipo: quẽ ille maxi me uoluptarie disputationes delectarũt. cy renaica phia manauerunt: fuerunt ẽt alia ge nera philosophoꝝ: q se omnes fere socrati cos esse dicebant: ut eretricoꝝ megaricorũ: pyrrhonioꝝ. Merito itaq; dictus est socrates fons phoꝝum: a quo cõplures sectæ ueluti ri

socratici omnes — ui profluxerunt. Sententiam regeremus: tutaremur & ueluti reginã afferemus: malo legere tegeremus: ut sit sensus: se sentẽtiam suam occultare dissimulareq; ritu Socratis: q qd sibi uideretur: & qd ipse sentiret tege bat: affirmans nihil sciri posse: cuius est illd

Hoc scio qd nescio Opiatio incerti — hoc scio quod nescio: unde opiatores & opi niosi dicti phi: in quorum phia sola erat opi natio: quod & Lactãtius memorat: opiatio aũt incerti est: scientia certi: id. n. opinatur qsq; quod nescit. Socratica aũt ratio illa est contra alterius opinionem differendi: nam ita facillime nunq d uerum: sed quid uerisi milimum esset inueniri posse socrates arbi trabatur. Carneades: de carneade in pri mo commentario satis multa: cuius id fuit acumen; ea subtilitas; ea eloquentia in disse rendo. ut eo argumentante qd ueri esset ha ud facile discerni posse hic tertiam institu

carneades p iniusti cia — it academiam; disputauit olim Romæ pro iustitia & cõtra iustitiam copiose & eloquẽ ter. In eodẽ loco: Academiã significat: qd gymnasium erat in tusculano. Non mihi uidetur: propositio hæc sm Academicos & peripateticos uera est: quia aiunt ad beate ui uẽdum opus est præter uirtutem bonis cor poris atq; fortunæ: sine qbus manca est quo dãmodo & quasi multa uirtus. Respondet ad hæc Mar. Cicero ex dogmate stoicorum apud quos unica uirtus satis est ad beatã ui tam efficiẽdam. Recte autem summum bo num in sola uirtute poneretur; si homo ex sola mente constaret: sed cum ex animo cõ stemus & corpore: ad beate uiuẽdum opus est bonis ai & corporis: ne dũ alteꝝ tueamur alteꝝ relinquamus. Bruto tui auũculo. Discipulus introductus existimat esse atticus; cuius nomen perire nõ sinunt Ciceronis epistolæ: sed nõ uideo quõ Brutus attici auunculus fuit dicas; nec id tradit. Cor. nepos: q attici uitã breuiter eloquẽterq; pscribit: est q dem usus. M. Bruto familiarissimæ. Eiq; italia cæd ẽti sesterna

Caro auũ culus bru ti — centũ millia muneri misit: sed qd habuerit Brutũ auunculũ legisse nõ memini; quo circa ita legendũ esse cẽsco at hercule bruti mei auunculo uidet: ut sit sensus uirtutẽ ad beate uiuendũ satis esse uideri. M. Catoñ auunculo. M. Bruti de quo dudum diximus: fuit. n. Cato frater seruiliæ ex qua natus est brutus; q i libris de

Auũculus unde Maior auũculus — finibus differit solã uirtutem effectricem esse uitæ beatæ. Auunculũ dicimus matris meæ fratrẽ: ab uno fa cta diminutione: perinde ac minor auus sit obtineatq; locũ aui & proximitate tueat sororis filiũ. Maior auũ culus est auiæ maternæ frater: de quo Persius. Maior auunculus exit: de hoc apud Suetonium copiosius: q tradit iulium cæsarem fuisse auunculũ maiorem augusti. Quid ad honeste: stoicis idem est honeste uiue re & beate. i. cũ uirtute uiuere: peripateticis. aliud honeste uiuere: aliud beate uidet. Qui male uiuat mise rum. contrariorum contraria sunt consequentia. si in uirtus satis magna uis est ad uitã miseram; consequens uidetur

siderum magnitudines: interualla: cursus inquire bantur: & cuncta cœlestia. Socrates autem primus philosophiã deuocauit e cœlo: & in urbibus collo cauit: & in domos etiam introduxit: & coegit de ui ta & moribus: rebusque bonis & malis querere cu ius multiplex ratio disputandi: rerumque uarietas & ingenii magnitudo. Platonis memoria & litteris consecrata plura genera efficit dissentiẽtium philo sophorũ. E qbus nos id potissimũ cõsectati sumus quo socrate usum arbitramur. ut nostrã ipi sentẽtiã tegeremus. errore alios leuaremus & i omni dispu tatione quid esset uerisimilimum quæreremus quẽ morem cum Carneades acutissime copiosissimeq; tenuisset. fecimus & alias sæpe & nuper in tuscula no. ut ad eam consuetudinem disputarem9. Et qua tridui quidem sermonem superioribus ad te prescri ptum libris misimus. Quinto autem die. cum eodẽ in loco consedissemus sic est propositum. de quo di sputaremus. A. Non mihi uidetur ad beate uiuen dum satis posse uirtutẽ. M. At Hercule Bruto meo uidetur. cuius ego iudicium pace tua dixerim lõge antepono tuo. A. non dubito. Nec id nũc agit. tu illum quãtum ames. sed hoc q mihi dixi uideri qua le sit. de eo a te disputari uolo. M. Nempe negas ad beate uiuẽdum satis posse uirtutem. A. Prorsus ne go. M. Quid ad recte honeste laudabiliter. postre mo ad bene uiuendum. satis ne est præsidii in uirtu te. A. Certe satis. M. Potes igitur aut q male uiuat. non eum dicere miserum. aut quẽ bene fateare. eũ negare beata uiuere. A. Quid ni possum. Nam eti am in tormẽtis recte honeste laudabiliter. & ob eã

uidetur: ut eadem uis in uirtutibus sit ad beatam uitam efficiendā soli duo phi: alter stoicus alter peripateticus propugnabant pro suis utrinq; decretis: acriter & cōtente: stoicus censebat uitam beatam ho[m]i[n]um uirtute ai sola: & miseriam summa malitia sola posse effici: ēt si cætera bōa oīa quæ corporalia & externa appellant uirtuti deessent. Malitiæ adessent: contra peripateticus miserā quidē uitam uitiis ai & malitia sola fieri cōcedebat: sed ad complendos oīs uitæ beatæ numeros uirtutem solam nequāq̄ satis esse existimabat qm̄ corporis & fortunæ bona necessaria uiderent̄ pficiendæ: beatæ uitæ. Reclamabat hoc in loco stoicus & & tan- q̄ ille duas res diuersas poneret mirabat̄: qđ cū essent malitia & uirtus duo contraria uita misera & beata quoq; æque contraria: nō seruaret in utrisq; uim & naturam contrarii: & ad miseriam quidem uitæ conficiendam satis ualere malitiam solam putaret: Ad præstandam uero uitam beatam non satis solam esse uirtutem dicere tum peripaticus per q̄ hercle festiue argutiola hac de congio uini usus est. Rogo te inquit respondeas an existimes uini esse amphoram. Cum abest: ab ea unus congius: quod stoico negante unus igit̄ congius inq̄t p[er]ipateticus amphoram facere: dici debebit: qm̄ cum deest ille unus non fit uini amphora: & cū accessit fit amphora: qđ si id dicere absurdū est uno congio solo fieri amphorā: itidē absurdū est una sola uirtute uitā fieri beatā dicer̄: qm̄ cū uirtus abest beata eē uita nūq pōt.

Contētio stoici & peripatetici

Malicia satis ad uitā miseram

Argutiola de cōgio uini

rem bene uideri pōt: dū modo intelligas: q̇d nūc dicam bene. Dico. n. constāter: grauiter: sapiēter: fortiter: hæc ēt in eculeum coniiciuntur: quo uita nō aspirat beata. M. Quid igitur sola ne beata uita quæso relinquitur extra hostiū: limēq; carceris: cū cōstātia: grauitas: fortitudo: sapiētia: reliquę uirtutes rapiantur ad tortorem nullūq; recusent nec suppliciū nec dolorem. A. tu si quid es facturus noua aliqua conquiras oportet: ista me minime mouent non solum quia peruulgata sūt: sed multo magis: quia tāq̄ leuia quædā uina nihil ualent in aqua: sic stoicorū ista magis gustata q̄ potata delectāt. Velut iste chorus uirtutū ī eculeū īpositus: imagines cōstituit ante oculos cū amplissima dignitate ut ad eas cursim prectura: nec eas beata uita a se desertas passura uideatur. Cum aūt aīum ab ista pictura imaginibusq; uirtutū ad rē ueritatēq; traduxeris hoc nudū relinq̄tur: possit ne q̇s beat[us] eē: q̄diu torq̄atur. Quāobrē hoc nō q̄rimus. Virtutes āt noli uereri ne expostulent: & quærātur se a beata uita esse relictas: si enim nulla uirtus prudentia uacat: prudentia ipsa hoc ui

In eculeū cōiciūt̄: Eculus tormenti genus ē quo hoīes cruciabiliter torq̄nt̄. de quo crebra mētio apud eruditos de quo Vale. sic: Rupit uerbera: fidiculas laxauit, soluit Eculeū: laminas extinxit. Itē laxato eculeo postq̄ insidiis oportunum t[em]p[u]s animaduertit aurē eius morsū corripuit. Li. iii. de finibus sic scriptū legimus nec si ille sapiens ad tortoris eculeū: a tyranno iretur cogat̄ similem habeat uultū ut si ampulā p[er]didisset. Itaq; fortis sapiens cōstans uita ī eculeū īgredet̄: uita beata n̄ itroibit: licet id stoici cōuellāt; cōclusiunculis captiosis magis q̄ ueris. Rapiuntur ad tortorem; quædam uirtutes in procliui sunt: ut liberalitas temperantia: mā[n]suetudo: quædam cliui subeunt & ascendendo obluctantur: ut patientia fortitudo constātia: in illis continemus animū ne pro labantur. In his exortamur incitamus: hæ uirtutes in eculeū ingrediunt̄; sub tortore spectāt̄: nulli supplicio nulli dolori succumbentes a loca supplicii uita beata aspirare non pōt; ubi. n. cruciatus sunt: & tormenta ibi beatitudo esse non potest. Tanq̄ leuia uina; sensus est sicut uina tenuia aqua commixta sine neruis ac sapore sunt nullisq; bonitatis; sic peruulgata stoicorum argumenta; quod idem sit honeste & beate uiuere imbecilla sunt & infirma quæ gustanda potius sunt: q̄ in ea penitus ingurgitandum. Talia dogmata sunt a limine salutanda & transeunter inspicienda. Vina leuia intelligi uult; quæ alio noīe tenua appellant̄ Pli. ait in. xxiii. leuissimum uinū celerrime inueterari. idem ait tenue uinū minus alere; magis stomachū nutrire; uinū aqua misceri staphilus primus iuenit; uinū oē quo tenuis eo odoratius; græci deuteria; appellant. hoc est secū daria uina; q̄ fiunt maceratis aqua uinaceis. Cato lorā uocat. Et hæc inter uina oparia nūcrant̄: idē fecatū appellat qđ fecibus uini expressum est: dilutum uinū dicimus aquatū; hoc est aqua commixtū; uulgo indoctæ & insienter lymphatū uocitatur; quod in superioribus copiose explicauimus. Iste chorus uirtutum: cōstantia; grauitas: fortitudo patientia aliæq; consimiles uirtutes significantur; quæ ueluti eorum constituunt; qui multorum concentu constat: dictus chorus a chara idest letitia; ut interpretatur plato lib. secundo de legibus; ab his autem uirtutibus separari negant stoici uitam beatam: immo ad eos cursim per rectura pertinaciter affirmāt sed hoc speciose magis q̄ uere dr̄ quis enim dabit stoicis beatum esse qui torqueatur; crucietur in eculum coniciatur; sensus enim cuiusq; & natura rerum; atq; ipsa ueritas clamat quodāmodo non posse beatum dici; eum qui in tormentis sit neq; uitam beatam eē posse in contubernio carnificū ac tortorum; cui nihil commune sit cum doloribus & ita aliud erit bene uiuere; aliud beate uiuere ita boni esse poterunt q̄ beati non sint. Ne expostulent; incusent expostulare est q̄relā apud eū ipm deponere; qui fecit iniuriā postulare autem querelam dicere de altero apud alterū unde expostulatio dicit̄ conquæstio aduersus eū quem incusamus. Nulla uirtus uacat prudētia. Socrates oēs uirtutes putabat esse prudentias in quo errabat qđ uero non absq; prudentia recte dicebat auctor Aristoteles i. yi. ethicorū prudētis est bene consulere prudētia circa humana uersatur. Et in his quæ sunt homini uel bona uel mala.

Eculeus

Virtutes i pcliui

Cliuiū subeūt

Leuia uīa tenuta

Quo tenuius eo odoratius

Deuteria

Lora

Fecatū

Dilutū

Aquatū

Lymphatum

Chorus unde

Bōi nec beati

Expostulare

Postulare

Expostulatio

Prudētia

Cruciatus attilii reguli

De.M.attilio.M.attilium.regulum fatentur omnes fuisse fortissimum constantissimum in pferēdis cruciatibus:quibus eum peni crudelissime affecerunt:inclusum q ppe angusto armario clauis acutissimis pfixo ut se in nullā eius prē inclinare posset:palpebris quoq; isutis atq; isomnia cruciatū necauerūt.Merito itaq; laudāt uirtutem attilii tam magna infœlicitate maiorem.nec tñ beatum eum appellāt:quia communicatio beatitudini ad tormenta nulla esse potest.In laudem attili reguli ait silius non tam aduersa cauendo fugisse æggregium:q̄ perdomuisse ferendo.De attilii reguli paciēcia. Gel.Augu.Cicero.Vale.cæteri. Quinto cepione:quintus cepio consul oppidum tolosanum diripuit:ingens auri pondus thesaurosq; opulentos ex templis abstulit:qd' sacrilegium causa excidii cepioni exercituiq; eius postea fuit:quisquis enim ex ea dirreptione aurum attigit miserabili cruciabiliq; exitu periit cepio ipe multis aduersis casibus iactatus patria extorns sacrilegus turpiter interiit:filii quoq; eius bona paterna obscene obliretes:inter scorta ifami morte periērūt:hæc ex strabone:Gellio:trogo:& timagene

Prouerbiū hēt aurū tholossanum

hinc prouerbium de hoībus calamitosis ortum diciq; solitum est ille habet aurum tholosanum:eadem sent ētia est illius quoq; ueteris prouerbii habet æquum seianum. M. aquilio.M.aquilius asiatici belli:reliquias confecit:mixtis ueneno fontibus:infamem fecit uictoriam:hic consul:imperator ornatus a senatu:triūphalis factus ē reus quem cum.M.antonius orator defenderet:causa prope perorata ipsum arripuit.Cōstituitq; ī conspectu omnium:tunicamq;.M.Aquilii a pectore diloricauit:ut cicatrices:populus:Romanus iudicesq; aspicerent aduerso corpore acceptas:simul & de illo uulnere:qd' ille in capite ab hostiū duce acceperat multa dixit:eoq; adduxit iudices ot.M.Aqlium dānare uererent:quem fortuna ex hostium telis eripuisset.De.Mar.aqlio historici omnes:& Cicero in uerrinis:& in secūdo de oratore. In eculeū:tormenti genus:ut antea diximus. Supioribus diebui quattuor tusculanis quæstionibus.Profligata quæstio:absoluta pene ac effecta:profligare dñt idonei scriptores prodigere & deperdere pfligatasq; res quasi pflictas:& perditas.In alio significatu profligata appellāt:quæ ppe absoluta sunt:& in hac significatione accipitur hoc Ciceronianum:ubi annotandum est nō satis circūspicienter.ab Aulo gelio:plerosq; reprendi uelyti improprie insciteq; dicētes profligata eē edificia & templa:& alia fere multa quæ ppe absoluta effectaq; sunt:q & i pfligato eē dici solēt nam in hoc plane loro profligata q̄stio significat finita:quasi ad exitum deducta.Contra Au.gellii opinionem.Vnde non satis recte reprensus uir sllelex aduocatorem turba ui;qui quoram prætore dixit omniatur clarissime negocia de quibus te cogniturum esse.hodie dixisti diligentia & uelocitate tua pfligata sunt affectum quoq; dixerunt;qui latine locuti sunt:id qd' profligatum appellatur.In hac significatiōe sicut.M.T.dixit in oratione de prouinciis consolaribus:bellum affectum uidemus:&'uere ut dicam pœne cōfectū. Idem in oeconomico.Cum uero iam affecta æstate uuas a sole mitescere fas est. Motus turbulenti:perturbationes significat de quibus in quarta tusculana copiosius. Sepe adest.s.dolor. Semper impēdet:scilicet mors quæ ut saxum tantalo semper impendet supra capita moralium. Populus sepe contingit:Seruius non solum singularibus hominibus contingit:sed sepe totos populos sub iugum mittit;ut q liberi fuerant:in alienam cadant seruitutem.Dum est autem & miserum discere seruire:ubi sis doctus Dominati nihil est ut inquit Mar.Tullius in tertia philippica fœdius seruitute cum ad decus & libertatem nati simus. Idem ait omnem seruitutem esse miseram:illis uero miserimā:q libertatis dulcedinem gustauerūt. Futura timet:timor proprie est de futuro malo:sicut ægritudo ad pñtia mala refert. Orbitates:filioꝝ amissiones:papinius i endechasyllabo:orbitas oīs fugienda nisu. Egritudine elidit:tristitia suffocat:iactaturq;

Tunicā diloricauit

Profligate pfligatæ res

Contra gelliū Io pfligato

Affectum bellum Affecta æstas

Nihil fedius seruitute

det non oēs bonos esse ēt beatos. Multaq; de.M.Attilio.Qu.Cepione.M.A quilio recordant':beatamq; uitam si imaginibus potius uti:q̄ rebus ipsis placet.Conantē ire in eculeū retinet ipsa prudētia negatq; enim cum dolore & cruciatu quicquam eē cōmune.M.Facile patior te isto modo agere & sint quū est prescribere mihi te quemadmodum a me disputari uelis:sed quero utrum aliquid actū superioribus dies:an nihil arbitremur? A.actum uero:& aliquantum quidem.M.Atqui si ita ē pfligata iam hec pœne ad exitū adducta questio est.A.quo tandē mō.M.Quia motus turbulēti iactationesq; animorū incitatæ & impetu inconsiderato elatæ rōnē oēm repellentes uitæ beatæ nullam partem relinquunt.quis.n.pōt mortem aut dolorem metuens:quorum alterum sæpe adest;alterum semp impendet:esse nō miser? Quid si idem (qd plerumq; fit) paupertatem ignominiam infamiam timet:si debilitatem cæcitatem:si deniq; quod non singulis hoībus sed potentibus populis sæpe cōtingit seruitutē potest ea timens eē quisquā beatus? Quid:qui non modo ea futura timet:uerū etiam fert:sustinetq; pñtia? adde eodem exilia:luctus:orbitates qui rebus his fractus ægritudine elidit'.potest tandem eē non miserrimus? quid uero illum quem libidinib' inflammatum.& furentem uidemus omnia rabide appetentem eum inexplebili cupiditate quoque affluentius uoluptates undiq; hauriat:eo grauius ardentiusq; scientem nōne recte miserrimum dixeris,

Quid elatus ille leuitate: inaniq; lætitia & exultãs & temere gestiens: nõne tanto miserior quãto sibi uĩ beatior? ergo ut hi miseri sic cõtra illi beati: quos nulli metus terrent: nullæ ægritudines exedũt nullæ libidines incitant: nullæ futiles lætitiæ exultãtes lãguidis liquefaciunt uoluptatibus. Vt maris igiĩ tranqllitas intelligiĩ: nulla ne minima qdẽ aura fluctus cõmouente: sic animi quietus: & placatus status cernitur: cum pturbatio nulla est qua moueri queat: quod si ẽ qui uim fortunæ qui humana quæcũq; accidere possunt: tolerabilia ducat: ex quo nec timor eum nec angor attingat: idemq; si nihil concupiscat: nulla afferatur animi inani uoluptate: qd est cur is non beatus sit & si hæc uirtute efficiunĩ. quid est cur uirtus ipsa p se non efficiat beatos. A. Atqui alterum dici non potest: quin hi q nihil metuant: nihil angantur: nihil concupiscant: nulla ĩpotenti leticia efferentur: beati non sint. Itaq; id tibi concedo: alterum autem iam integrum non ẽ. superioribus enim disputationibus effectum ẽ uacare omni animi perturbatione sapientem. M. Nimirum igitur confecta res est. Videtur enim ad exitũ uenisse quæstio. A. Propemodum id quidẽ. M. Verũtã mathematicorum iste mos est: nõ philosophorum. Nam geometre cum aliquid docere uolunt si quid ad eũ rẽ pertinet eorum que ante docuerunt: id sumunt pro concesso & probato. Illud modo explicant: de quo ante nihil scriptum est: philosophi quãcunq; rem habent in manibus: in eam: que cõueniunt: cõgerunt oĩa: & si alio loco disputata sũt. Quod ni ita esset: cur stoicus si eẽt quæsitũ satis ne ad beate uiuẽdũ uirtus posset. multa diceret cui satis eẽt respõdere se ante docuisse nihil bonũ eẽ nisi quod honestũ eẽt: hoc pbato cõsequẽs eẽ: beatam uitam uirtute eẽ cõtẽtã. Et quõ hoc sit consequens illi: sic illđ huic. Vt si beata uita uirtute cõtẽta sit: nisi honestum qđ sit. nihil aliud sit bonum. sed tñ nõ agunt sic. Nam & de honesto & de summo bono separatim libri sũt: & cũ ex eo efficiatur, satis magnã

Quid elatus ille: hæc in quarta Tusculana uberrime explicata sunt. Ergo ut hi miseri: contrariorũ contraria sunt consequentia: si miseri sunt qui timent: beatus est quem nullus metus terret. Si miseri q ægritudinibus: libidinibus: leticiis: inanibus exagitantur: beatus ille: quẽ nullæ tales affictiones exedũt: extimulãtq;. Vt maris tranquillitas: malatiam uocant: maris quietem: ac tranquillitatẽ qñ fluctus languent: neq; ulla aura commouentur: consimiliter Malatia est in grauidis ille langor & mollicies dissoluti, & cuncta fastidiẽtis Pli. in. xxiii. Malicorũ inquit experiĩ in grauidarum malatia & quoniam gustatum moueat infantẽ. Apud Senecam est luculenta illa sñia: ex libro nono epistolarum in ocio inconcusso iacere non est tranquillitas malina est dictio mendosa est in codicibus impressis: nam pro malitia legitur malicia corrupto uocabulo elegãtissimo & sensu: sensus est statũ animi beati talem intelligi qualis tranquillitas maris ẽ qñ nec aura quidem minima fluctus commouet maria enim sua natura tranquilla sunt: uctorum autem ui agitari atq; turbari solẽt. Quod si est sensus est eum merito beatum: & esse & dici qui supra fortunam est collocatus qui nullis perturbationibus est obnoxius: qui nihil timet: nihil concupiscit nihil: angitur: qualem inuenire difficile: imo impossile est græci apathes uocãt quasi dicas ĩpassibiles & imperturbatos: de quibus plini. hæc exit hic aĩ tenor aliquando in rigorem quẽdã toruitatemq; naturæ: durã & ĩflexibilẽ affectusq; humanos adimit: q̃lis apathes: græci uocant: tales extiterũt Diogenes Cynicus: pyrrhon: heraclitus: & thimõ. Diodorus quoq; & agatarchides tradunt ethiopas esse quosdam: apathes: hoc est absq; passione uita uiuentes: q ĩmobiles perstant: uerbera: & iniurias susq; deq; ferentes. qui sine affectu humano filios & uxores defunctas uident: ĩ quibus nullum neq; iræ: neq; misericordiæ signum cõuisciĩ: a qbus oĩa mala qeto aĩo sedatoq; pferunĩ. Impotenti leticia: imodica & gestiẽte. Mathematicorũ iste mos ẽ postulata matheticorũ sũt hec ut liceat ab oĩ signo siue puncto ad omnem rectam lineam ducere & omnem finitam rectam lineã ĩ regione eiicere: & oĩ mõ signo & ĩteruallo circulũ scribere: lrẽ q eidẽ æq̃lia sut suicẽ sibi æq̃lia esse: & si equalibus equalia addas tota eq̃lia esse: & si paribus paria demas reliqua eẽ paria. De quibus euclydes; Martianus. Censorinus satis multa. Geometriæ: plato lib. vii. de legibus: præcipit geometriam liberis hoibus eẽ discendã: cuius inuentores egypti fuerunt: ut docet Stra. in. xvii. sicut arithmetica a phœnicibus inuẽta tradiĩ. Geometriã utilẽ eẽ necessariãq; futuro oratori: docet. Quinti. Geometres significaĩ mensor terræ. Geometriã inqt Ambrosius in examero. Audiuimus: thelassometrã nũquã audiuimus: dicitur ãt thelassometra maris mensor. Quomõ hoc cõsequẽs: stoici dñt nihil eẽ bonum nisi qđ hõestũ: quo cõcesso: cõsectariũ ẽ beatã uitã nõ posse sine hõestate cõtigere: qđ argumẽtum retroactum pariter ualet; ut uita beata honesta sit: si qđ honestũ ẽ id bonũ solũ habẽdũ est: ita fit ut qđ bonũ sit id ẽt honestũ sit; & beate: uiuere sit honeste & cũ uirtute uiuere. Sepatĩ libri sunt; ut ĩ aliis libris tractẽt de honesto. In aliis de sũmo bono; ut ita quæq; res suis argumẽtis expliceĩ.

Malatia correctus senecæ locus

Beatus q̃ apathes

Ethiopes apates

Postulata mathematicorum

Geometria discẽda

Geometria discẽda

Thalassometra

Quod bonũ honestum

Virtutes satis posse: Clara quidem & animosa hæc uox ex palam profiteri uirtutem ad beate uiuendũ satis esse: sed speciosius hec dici: q ueriꝰ persuaderi solent qm̃ ut ante dixi. Virtus sine bonis corporis ac fortũæ mãda quodãmõ & mutila est: neq; ad plenũ effectrix beatitatis. Tãtisp: iterea: absolute ponit: sicut apd' li uiũ: tñ id imperiũ ei ad uberẽ æ: ãé ĩcolumẽ manlit: tãtisp tutela muliebri: frequẽter postulat hæc dictio tãtisp ut poculeſ cũ dũ: uel quoad: accipiturq; p tãdiu sicut apud Terentiũ: Gelliũ Ciceronem, Plautum & cæteros: qui pure loquuti sunt: quod: & supra annotauimus. Plautus in menechmis: mulier tantisper blã dit dũ quod rapiat uidet. Xerxes qdẽ. Xerxes lingua græca significatur bellato arcto/ xerxes magnus bellator. Xerxem autem plã ruru regem quis ignorat potẽtissimum ma/ ximumq; extitisse: q græciã copiis militati/ bus inundauit: q per maria ambulauit: p ter ras nauigauit: cuius introitus in græciã sicut fuit metuendus: ita exitus erubescendus: de quo Trogus Plutarchus ꝓbus emilius: hero dotus plura. In tñ: ut nihil sit notius de Xer/ xe in hãc sñiam Vale. maximus: libro nono dictoꝝ factorũq; memorabiliũ. Age Xer/ xes opum regiaꝝ ope eximia eo usq; luxuria gaudens: ut edicto ei præmiũ ꝓponeret qui nouum uoluptatis genus reperisset: quanta dũ delitii nimis capit amplissimi ĩperii rui na euasit: tiberius cesar: nouũ officiũ ĩstituit a uoluptatibus: & eliogabalus ꝓponebat suis qsi themata: ut iura noua dapibus cõdiẽdis inuenirent: & cuius placuisset: ei dabat maxi mũ p̃mium. Nõ equitatu: tradunt scripto res numerum copiarum terrestrium: quas ĩ græciã duxit Xerxes fuisse centum. lxx. my/ riades. i. decies septies centena milia: myrias. enim numerus est continens decem milia trã siuit eius exercitus per septem dies totidem/ q; noctes: nullo tempore intermisso. Angu/ stias hellesponti. Constrato in nauibus pote fertur tunc quidam uir ellespõtinus dixisse o Iuppiter q dñã tu sub spẽ uiri p̃sc. Ex acce pto Xerxis: ꝓ Iouis noĩe græciã uis extermi/ nare numerus eqtum fuit octo miriadũ. i. octoginta miltũ p̃ter camelos: & currus: my riarchas hĩut hoc ẽ pfectos: q decẽ milibus p̃erãt. Naues quoq; decies cẽtũ milia nũero habuisse dr̃: ut non ĩmerito proditũ sit: flu/ mi a ab exercitu eius desicata defecisse. Al teꝝ alteri cõsequẽs: ẽ quoddã argumẽtũ ita cõseqns ut reciprocũ: sit & retrorsũ idẽ ua/ leat situt exẽpli cã si hõ uiuit spirat: si spirat uiuit: qdã uero ecõtrario ñ recurrũt sicut si pepit mulier cũ uiro concubuit: cõtta si nõ uiro cõtubuit: nõ cõsequẽs: est eam peperisse: põt. n. & coisse cũ uiro nec tñ peperisse: hoc autem ciceronis argumentũ uidetur idem ualere. retrorsum: & ex utraq; parte eẽ consectacium: ut quod honestum si: id bonum esse: quod bonum id honestum: & beata uita ac uirtus se ui/ cissatim consequantur ut uita beata sine uirtute: uirtus sine uita beata esse non possit græco uocabulo talis argumentatio dr̃ logotropos: ut si uiuit plato spirat plato: si spirat uiuit. Auctore aristone & antiocho bru tus phos oẽs græcos ferme attigit: nec ullius ipsoꝝ disciplinæ: uel expers uel ignarus fuit platonicos tñ eni/ xe coluit: ueterem academiã sectatus. Antiochũ ascalonitã ingenti admiratiõe obseruauit: eiusq; fratrẽ noie aristonem p̃stanti uirtute uiꝝ amicitia contubernalitateq; sibi deuinxit. M. T. i bruto & in hortẽsio testaẽ: se operã dedisse antiocho quẽ ueteris academiæ nobilissimũ & prudentissimum phm fuisse dicit. Aristonem quoq; antiochi fratrem adhibuisse se testatur: & ita symmathitæ. i. condiscipuli fuerunt. M. T. & brutus. an tiochus autem & aristo fratres: utpote platonicæ sectæ: sectatores: non solam uirtutẽ: in bonis numerabant. sed preter uirtutem bona corporis & fortunæ asserebant: tanq̃ ex hic oĩbus uita beata pficereẽ: solitus erat antiochus differere contra academicos recentiores q contra suum doctorẽ philonẽ ẽt librũ edidit: lib. iiii. de finibus tradit aristonẽ negaturum sibi uideri bona uacuitatem doloris diuitias ualitudinem qui mihi uidetur fuisse alius ab hoc aristone longe antiquior cuius dogma ubiq; librorum insectatur & oppugnant

in uirtute ad beate uiuẽdum eẽ uim: nihilominus hoc agunt sapatim. propriis. n. & suis argumẽtis & admonitionibus tractanda queq; res est: tanta p̃ser tim. Caue. n. putes ullã in philosophia uocẽ emissã clariorẽ. ullumue esse philosophiæ ꝓmissũ uberius ut maius. Nã qd ꝓfiteẽ. odii boni profecturã se eũ q legibus suis paruisset. Vt esset contra fortunã sẽ per armatus: ut oĩa presidia habere in se bõe beateq; uiuendi: ut esset semp deniq; beatus. sed uidero qd efficiat tantisp. hoc ipsum magni estimo qd' pollice tur. Nã Xerxes qdẽ refertus oĩbus præmiis donisq; fortunæ nõ eqtatu. nõ pedestribus copiis nõ nauiũ multitudine. nõ infinito pondere auri contentus p̃ mium ꝓposuit: q inuenisset nouã: uoluptatẽ: qua ipse inuenta non fuit contentus. Neq; . n. nnquã finem ĩueniret libido. Nos premio elicere possemus qui nobis aliqd attulisset: quo hoc firmius credere mus. A. Vellem id quidem: sed habeo paululũ qd' requiram. ego. n. assentior eorum quæ posuisti al terum alteri consequens esse: ut quemadmodũ si quod honestum sit: id solum sit bonum sequatur: beatam uitam uirtute confici. sic uita beata in uir tute sit nihil esse nisi uirtutem bonum: sed Brutus tuus auctore & Aristõe & Antiocho nõ sentit hoc putat enim etiam ut sit bonum aliquod præter uir tutem. M. Quid igitur contra Brutum ne me dictu rum putas. A. Tu uero ut uidetur. Nam præfinire non est meum. M. Quod cui igitur consentaneum sit alio loco. Nam ista mihi & cum Antiocho sæpe:

Tantisper

Xerxes bellator

Xerxes p̃miũ dabat ĩuenit uolupta tum

A uolu ptatibus

Heliogabalus

Copiæ xerxis myrias qd

Dictũ hellespontii

myriarchæ

Numerus nauium

Reciprocũ argumentum

Logotrophos

Antiochus magister ciceronis bruti

Symmathitæ

Cõdiscipuli

Aristo.

Cum athenis imperator.M.T.in ciliciam proconsul missus:rebus bene gestis:uictoria iusta hostibus ꝓ
fligatis apud Issum imperator appellatus est:quo in loco Darius ab alexandro fuerat superatus.mox e pro
uincia decedens rhodum.prius deinde athenas amore & desiderio antiquo tum conuersationum:quas ado
lescens:studiorum causa in his locis habuerat.Auidissime reuisit:exceptus summo honoꝛ:cũ a primoribus
tum a plis & disciplinaꝶ magistris:qui pro ingenii & doctrinæ fama undiq; ad ciceronem concurrebant.

& cum aristone nupter cum athenis imperator apđ
eum diuersarer:dissentio fuit.Mihi enim non uide
batur quisquam esse beatus posse cum ĩ malis esse.
In malis autem sapiẽtem esse posse si essent ulla cor
poris aut fortunæ mala.Dicebantur hæc quæ scri
psit etiam Antiochus locis pluribus uirtutem ipsã
per se beatam uitam efficere posse neq; tamẽ beatis
simam.Deinde ex maiore parte pleraſq; res noĩari:
etiam si qua pars æbesset:ut uires:ut ualitudinem:
ut diuitias:ut honorem:ut gloriam quæ genere nõ
numero cernerentur.item beatam uitã etiam si ex
aliqua parte claudicaret tñ ex multo maiore parte:
optinere nomen suum.Hæc nunc enucleare nõ ita
necesse est:quamq̃ non constantissime dici mihi ui
dentur.Nam & qui beatus est:non intelligo quid
requirat:ut sit beatior:si est enim quidem quod de
sit.ne beatus quidem est.Etq; ex maiori parte unã
quãq; partem appellari spectariq; dicunt:est ubi id
isto modo ualeat.Cum uero tria genera malorum
esse dicant:qui duorum generum malis omnibꝰ ur
geatur:ut omnia aduersa sint in fortuna:omnibus
oppressum corpus & confectũ doloribus:huic pau
lulum ne ad beatam uitam deesse dicemus non mo
do ad beatissimam:Hoc illud est:quod Theophra
stus sustinere nõ potuit.Nam cum statuisset uerbe

Si essent ulla corporis mala academici morbos corporis:dolorem:egestatem:infortunia:& cætera id ge
nus quæ contra naturam sunt appellant ma
la:sicut reuera sunt.Et uulgo nominitantur
stoici uero incõmoda dicere malunt:q̃ græ
co uocabulo appellant dischi estemata:siue
reiectanea:quæ græce dñr apoproegmena:
hæc autem mala corporis & fortunæ:cade
re in sapientẽ posse nemo nõ nouit:ex quo
colligitur sapientẽ in malis eẽ posse:qđ Ci
ceroni in præsentia pĩdeac stoico stoicæq; fe
ctæ ꝓpugnatori non ꝓbatur:uult.n.in sapiẽ
tẽ malum cadere non posse:cum autem do
lere egrotare in egestate esse possit sapiens:
hæc mala appellanda esse non censet:sed po
tius ĩcõmoda siue reiectanea ex stoicoꝶ sen
tentia:q cũ academicis uerbis consentiũt re
didissent. Neq; tñ beatissimã:stoici inter
quos Sene.est:academicos reprẽdunt q aiũt
beatũ qdem futuꝶ hoĩem uel sola uirtute:
non futurum autem beatissimum:tanq̃ ĩter
positiuum:& suplatiuum sicut reuera est sit
discriminatio distãtiaq; non parua sed stoi
cis eadem uĩ uita beata & beatissima q gra
dus tollunt:qui aiũt nihil esse rectius recto
nihil uerius uero:nihil temperatius tẽpato
quoꝶ argumẽta hæc sunt beata uita bonum
perfectũ in se habet:& insuperabile:qđ si ẽ
perfecte beata est ꝑterea si uita beata nullius
est indigens:oĩs uita beata perfecta est:eadẽ
q; est & beata & beatissima:qui nettã si beata
uita summum bonum habet summe beata
est summum autem bonum adiectionẽ non
recipit:quid.n.supra summum erit.Ita nec
beata uita sine summo est quæ nec minor fit
nec maior ipsa.Decrescere.n.summũ bonũ
non potest sicut nec ĩcrescere:beata uita sum
me prefecta est.nec habet quo procedat q đ
enim accedere perfecto potest:profecto nihil:aut non erat perfectum cui accessit:sed hæc stoicorũ spineta
non tam uera quã gloriosa:peripateticoꝶ academicorumq; doctrina suscidit q ad sensum communem ꝓ
pius accedit:& beatam uitam:& beatiorem & beatissimam gradatim esse decernit.Secũdum stoicos.q.me
tellus macedonicus ille inter rara humana fœlicitatis exempla numeratus:qui tres filios consules uidit:e q
bus unum etiam censorem & triumphantem:quartum autem prætorẽ eosq; saluos reliqt:& tris filias nu
ptes cum ipse cõsul:censor augur fuisset triumphasset:nihilo beatior erit q̃ regulus:qui in potestate hostiũ
cruciatus:uigiliis.Inedia necatus est:neminem enim putaui eẽ beato:beatiorem. Etiamsi qua pars abesset:
finis bonorum constituitur si quis haberet ea:quæ secundum naturam sint:uel oĩa:uel plura & maxima:q̃
τα πρωτα φυσεως primanaturæ nominantur.Varro primigenia appellat de quibus mox plura. Non nu
mero:numerus.n.talium reꝶ ferme infinitus est q̃ inter bona corpis & externa pcensent. Claudicaret ui
ta beata ĩ hoc differt a beatissima q in altera cõsumata & sũme pfecta sũt oĩa:ut nõ sit ĩcremẽm locus:In alte
ra multa q dẽ suppetũt:sed nõ oĩa:ut ita ex aliqua pte uita beata claudicare possit & tñ nomẽ suũ retineat:
cũ ĩ beatissima sit cumulus reꝶ oĩum citra ullã claudicationẽ detractionẽue. Enucleate:enodate explicate.
Vt sit beatior:nũc ut stoicus:disserit:ĩ libris uero definibus ut pipateticus:sentit eẽ beatiorẽ beato nũc bea
tũ ĩtelligit:cui nihil desit cuiq; nihil accedere pt:& ita nullus ĩcremẽto locus relinqt. Ex maiore pte:ut bea
tus.s.dicat:q magnã ptẽ eoꝶ bonoꝶ possidet:qbus cõsit fœlicitas:sicut orator:& phs dñr:qui ex maiori p
te instructi sunt oratoria philosoficaq; suppellectile:ẽt si nõ oia ad plenũ suggerant. Tria gña malorũ si
tria sunt gña bonoꝶ totidem malorum genera esse necessum est.Adeo nullum contrarium sine contrario alte
ro esse placuit sunt igit mala aĩ.ut insipientia:& uitium sunt mala corporis.ut morbus & dolor.Sunt mala
fortunæ ut egestas & exilium.Argumentatio autem Ciceronis talis est.Si beata uita cõstituit ex maiori par

Mala Incommoda Dischrestemata Reiectanea

An beata & beatissima uita sit eadem

Nihil rectius recto

Beata uita summe ꝑfecta

Profecto nihil accedere põt

Metellus beatus

Prima naturæ

Beata Beatissima

Nullũ cõtrariũ sine cõtrario

te bonorum: Ita misera uita fiet ex maiori parte malorũ Ergo sapiẽs affectus malis fortũæ & corporis beatus esse non poterit: quia a maiori p̃te unaqueq; res noiatur: plura autem sunt mala corporis & fortunæ q̃ ai

Triplitia mala

bona. Ergo sapiens ita affectus miser esse dicetur: dicere autẽ sapientem esse miserum quis oppressus sit fortunæ & corporis incõmodis est subabsurdum: cũ sapiens secũdũ stoicos in tauro phalari disclusus a beatitate non destituat: neq; ullo nunq̃ tempore in miseria esse possit. Illis enim solum quod turpe ẽ malum q̃ hõestũ bonũ uideri solet. Sapiens uero semp honestũ amplexatur: seiunctus a turpitudine: ideoq; ĩ p̃mit. Egestate doloribus orbitate: exilio: & aliis id genus incõmodis non tñ erit miser: hæc. n. illi non mala esse dicunt: sed incõmoda: & reiectanea. Elate & ample: loq theophrastus qui ex diuinitate loquendi nomen inuenit non est ausus magnifice loq: nec elato aio fidenter asserere sapientẽ fore beatũ in malis fortunæ ac corporis cõstitutũ: quod stoici alacriter affirmant. Sentiebat. n. theophrastus: inter tormenta & cruciatus & egestates & exilia non esse locũm uitæ beatæ: et si talis esset sapientissimus. Concesso. n. qđ tormenta: exilia orbitates: &c. hoc genus: magnã uim habent ad misere uiuendum: cõsequens est: ut q i his malis fuerit misere uiuat

Sapiens nũq̃ in miseria

põt ãt sapiens talia p̃peti. Ergo sapiens miser eẽ poterit: quidã cum prima cõcesserint. Cõsequentia reprendunt: quod Ciceroni non placet: concessis. n. primis consequentia quoq; concedenda uident ex formula dialecticorũ nã sillogismus est Oratio ĩ qua concessis: quibusdam aliud quid dam per ea: quæ concessa sunt necessario conficitur. Vexat uellicatur: taxatur: arguit. De significatu huius

Sillogismus

uerbi lege macrobium & gellium. In rotã genus est Diri formenti: quo ac tẽpestate germãi aliq; trasmontãi in atrocibus sceleribus

Suppliciũ rotæ

puniendis p̃pe peculiariter utuntur: libet in hoc gloriari ilacis nationibus nulli mitiores placuisse poenas. De hoc genere supplicii intelligitur apud poetam sic scribentem. Radiisq; rotarum districti pendent. Dixit theophrastus & merito dixit: quamuis stoici reclament. In Rotæ tormẽta non ascendere uitam beatam quid. n. queso beati esse potest in cõtubernio cruciatuum ac suppliciorum: quæ communi

Stoici magnidici

catio beatæ uitæ cum tortoribus radiisq; rotarũ: qbus sapientissimus: fortissimus: pacientissimus: qsq; succũberet: qbus stoici illi magnidici & uerbo҈ tenus apathes. succubuissent: dixissentq;. Aliđ eẽ ĩ schola iactãter loq. Aliud in rota cruciabiliter torqueri. De qua sic scribit Sene. in. x. epistola҈ moraliũ: caput usq; eo dimisit: donec radiis i fereret: & tãdiu sc in Sedi h suo tenuit: donec ceruicẽ circũactu rotæ frangeret hæc tñ senecæ uerba de rota uehiculi itelligit: nõ de illa rota: q̃ p̃ tormẽti gñe tñ parata est cuius Apu. quoq; cõmemunit: in asino aureo. Idẽ ualẽt: sensus est theophrastus nusq̃ ĩ libris suis noiati dicit ĩ rotã nõ ascendere uitã beatã: sed consimilia eloquit. Idem pollentia: in hac. n. sñia est: ut qui cruciat: qui torquet is beatus esse non possit. Huic succẽsere dicenti: ĩterrogatiue p̃nunciandũ: est. n. sensus: si cõcedo theophrasto: q̃ p̃io loco ponit uidelicet mala esse corporis & fortunæ incõmoda: Debeo illi & cõsequentia cõcedere nec merito possũ eo succensere dũ dicit non oẽs bonos esse beatos: cum in quemlibet bonũ ac sapiẽtẽ cadere possint dolores corporis & naufragia fortunæ: q̃ a Theophrasto in malis numerant: Succẽsere aut ẽ irasci iusta de cã: auctor donatus: Catholica ẽ illa apđ tiliu fabiana sñia succensere nefas patriæ. In chalistene: nomẽ ẽ libri

Succẽsere

cõditi a theophrasto: de interitu calisthenis sodalis sui acerbissimo: sup quo ĩ. ui. cõmentario satis multa ui

Fortũa toto mũdo ĩuocat

tã regit fortuna: in lib. de foelicitate documus: quẽadmodũ antiq fortunã existimarũt deã eẽ p̃potentẽ moderatricẽq; re҈ humana҈: q̃ toto mõ oĩbus locis oĩbusq; horis oĩum uocibus sola inuocat: & una noiat sola laudat: sola arguit: & cũ conuitiis colit: uolubilis & ceca existimata. Vaga ĩ cõstãs: indignotumq; fautrix

Fortũæ simulacrũ

huic oia expensa; huic oia feruntur accepta: & in tota ratione mortaliũ sola utrãq; paginam facit. Nam ut ĩquit uerissime Oui. Nempe dat & quodcunq; libet fortuna rapitq; fortunæ simulacrũ ut alibi quoq; annotauimus. Cum copia & gubernaculo figurabant; tanq̃ & hæc opes tribuat: & humana҈ re҈ regimẽ obtineat

Agathotyche

p̃spiciẽter ergo & scite dixit theophrastus. Vitã regi fortuna magis q̃ sapiẽtia; quã poeta oĩpotentem appellat: cui tanq̃ deæ templa erexerunt. in coelo quoque locum assignantes: quintus enim ab horoscopo locus appellatur bona fortuna: quæ græco uocabulo: agathothyche nominatur: qui aspectus potẽtissimus ẽ.

Cacothyche

Cum de trigono ab horoscopo uideatur. Sextus uero locus mala fortuna dictus: hoc ẽ cacotyce: qui nulla: cum horoscopo societate coniungit. Vexent itaq; philosophi: carpant castigent prout libet hãc theophrasti sententiam

ra tormenta: cruciatus patriæ euersiones: exilia orbitates magnã uim habere ad male misereq; uiuendum non est ausus elate & ample loqui: cum humiliter demisseq; sentiret. Quã bene nõ quæritur constanter quidem certe. Itaq; mihi placere nõ solet cõsequentia reprehẽdere. cũ p̃ria cõcesseris. Hic autẽ elegãtissimus oĩum philosopho҈ & eruditissimus: nõ magnope reprehẽdit cũ dr̃ tria genera honorũ. Vexatur aũt ab omnibus. Primũ ĩ eo libro quẽ scripsit de uita beata: in quo multa disputat: quãobrẽ is qui torqueatur: qui crucietur. beatus esse nõ possit. In eo etiam putatur dicere in rotam beatã uitam non ascendere. Nusq̃ id quidẽ dicit omnino: sed q̃ dicit idem ualent. Possum igitur cui concesserim ĩ malis corporis esse dolores ĩ malis fortunæ naufragia. huic succensere dicenti non oẽs bonos esse beatos. Cum in oẽs bonos ea quæ ille ĩ malis numerat cadere possint. Vexat idẽ Theophrastus: & libris & scholis oĩum philosopho҈: q̃ in Calisthene suo laudarit illam sñiam. Vitam regi fortuna non sa

Versus petroni arbitri

fententiam tanq̃ mollem a: eneruatam nec tãto uiro dignam: cum constet fortunam plus pollere q̃ prudẽtiam: q̃ consilia sexcentorum hominum: de qua est petronii arbitri ille uersus: dignus memoratu. Rerũ humanarũ diuinarũq; potestas: quæ noua semp amas: & mox possessa relinquis. Recte id quidẽ. s. dicũt philosophi: negãtes quicq̃ dici posse languidius. Si enim tot sunt: per conditionalẽ enunciationem ostendit plus ualere fortunã q̃ sapientiam. Si modo inquit concedimus esse bona corporis atq; externa: tot iuga: ꝑ ut sentit theophrastus. Quã sibi constanter: de inconstantia epicuri dictum est. in secũda Tusculana: q si bi iterdum dissidet ac repugnat. Laudat tenuem uictũ: epicurus in epistolis aq̃ & cibario pãe se cõtentũ esse testatur: & ad amicum scribens: mitte inquit mihi paulum casei: ut cum epulari lautius uoluero possim. Certos inqt seneca habebat dies ille magister uoluptatis epicurus: qbus maligne famem extingueret: uisurus an aliqd deesset ex plena & cõsumata uoluptate: & quantũ deesset. Idem dicebat auctore laertio simplices sapores æquã magnifico luxu ferre uoluptatẽ: & simplicem uictum ac tenuem cõferre ad bonã ualitudinẽ homiemq; ad uitæ usus necessarios efficere. impigrũ ac strenuum: libros suos epicurus ut inqt Hieronymus Refersit oleribus & pomis: hocq dem sentire & tradere est philosophi: sed phigrauis non uoluptarii uidetur enim talis sententia parum conuenire illi: qui summum bonum collocat in uoluptate: quod si talia de tenui uictu diceret a socrate siue ab antisthene plausibiliter acciperetur: illi enim fuer phi grauiores austerioris q; disciplinæ Socrate nihil notius. Antisthenes uero fuit cynicæ sectæ conditor uel illustrator: cuius gestamina fuerunt palliũ: pera: & baculus: cognominatus haplocyon: hoc est simplex canis uoluptatẽ summum malũ ee dixit: eius namq; hoc uerbum ẽ: μανείην μᾶλλον ἢ ἡσθείην: idest insanirem potius quã oblectarer. Negat. s. epicurus. Iucunde posse uiuere: ex prio ď finibus uerba subscripsi: quæ sunt hæc. Clamat epicurus: is quẽ nimis uoluptatibus esse deditum dicitis: non posse iucunde uiui nisi sapienter honeste iuste, uiuatur: nec sapienter honeste iuste nisi iucunde: auctor est Laertius epicurũ dixisse uirtutẽ eẽ a uoluptate inseparabilẽ: & iucũdam uitã: a uirtutibus separari nõ posse. Quid melius q̃ fortunam: pergit referre sententias epicuri laudabiles & summis philosophis dignas: a qbus ipsemet dissidere uidebatur: sententia enim est hæc epicuri memoratu: ssima. Raro fortunam interuenit sapiẽti: uel sic: exigua fortuna interuenit sapienti: talis aũt sentẽtia cum sit robusta planeq; uirilis nõ uidetur congrue re philosopho illi: qui dixit dolorem esse maximum malum. Nam si uerum est dolorem esse maximum malũ. poterit non exigua: sed maxima fortũa casusq; interuenire sapienti: q doloribus acerrimis nõ minus opprimi potest: q̃ quilibet insipiens. De epicuro in secũda tusculana copiosius: ubi conuẽtes preteriuimus illud: sed homo cautus nunq̃ terminat modũ: non cautus legendum est: sed catus: hoc est acutus: & sapiẽs quem locum grammatici pro testimonio aduocant. docentes catũ dici pro sapiente. Metrodorus: hic fuit discipulus epicuri: qui mox se ad carneadem cõtulit. Amauit meretricem nomine leontium: ad quã epicurus scriptitauit: quæ tã erudita fuit ut ausa sit scribere cõtra theophrastum scito sermone & attico: ad hanc referendum est illud plinianũ ex proemio. Cernimus aduersus theophrastum scripsisse etiam fœminã metrodorus ab epicuro sapiens appellatus: putabat: ut ante dictum est: eũ perfecte beatum cui corpus bñ constitutum esset: & exploratum ita semper fore: quis autem est iste: cui exploratum hoc possit esse: cũ momẽto seu horæ: possit: uel robustissimus ægrotatiõe subneruari: magnifica est plane & aniosa metrodori illa uox: qua ait se interclusisse aditus omnes fortunæ: ne ad eum possit aspirare: neq; in ipsum longas manus habere: sed cum sit metrodorus philosophus: uoluptarius ac mollis omne bonum in uisceribus collocãs: nõ uidetur ei conuenire tam uirilis tamq; excelsa sententia: quæ si aut ab aristone aut a Zenone diceref ꝑclare dici uideretur. cum fuerint illi longe austeriores grauioresq; philosophi graui enim: grauis uoluptario uoluptaria ẽ accõmodata sentẽtia. Aspirare. accedeř. Vir. Nec æquis aspirat achillis: alias fauere. ut Virgilius. Aspirat primo fortuna labori. Ariston chius. huius aristonis chii meminit in libro quoq; de senectute nescio an hic sit ille Aristo. cuius explosa sentẽtia ẽ, dicẽtis nihil differre aliud ab alio. nec eẽ res ullas ꝑter

Tenuis uictus epicuri

Victus simplex saluberrimus

Antisthenes sectæ cynicæ cõditor Haplocyon

Snia epicuri

Homo catus epicurus

Metrodorus Leõtiũ meretrix cõtra theophrastum

Magnifica uox metrodori

piẽtia. Negãt ab ullo philosopho quicquam dictũ esse languidius. Recte id quidem: sed nihil ĩtelligo dici potuisse constãtius si enim tot sũt ĩ corpore bona: tot extra corpus in casu atq; fortuna: nonne cõsentaneum ẽ plus fortunam quæ domina rerũ sit & externarũ & ad corpus ptinentiũ quã cõsiliũ ualere. An malumus Epicurũ imitari: q multa ꝑclare sepe dixit: quã. n. sibi cõstãter: cõ ueñiẽterq; dicat nõ laborat. Laudãt tenuem uictũ philosophi id quidẽ. sed si Socrates Antisthenes dicerẽt: non is qui finẽ bonorum uoluptatem esse dixerit: negat quẽquam iucunde posse uiuere: nisi idem honeste sapiẽter iuste q; uiuat. Nihil grauius: nil philosophia dignius: nisi idẽ hoc ipsum honeste sapienter iuste ad uoluptatem referre. Quid melius quã fortunam exiguam ĩteruenire sapienti: sed hoc is ne dicit: qui cũ dolorẽ non modo maximum malum: sed solum malum etiam dixerit toto corpore opimi possit doloribus acerrimis: tũ cum maxime cõtra fortunã: glorietur. Quod idẽ melioribus etiam uerbis. Metrodorus. Occupaui ĩqt te fortuna atq; cœpi: omnesq; aditus tuos ĩterclusi: ut ad me aspirare nõ possct: ꝑclare si

uirtutes & uitia: inter quas: quicquã omnino interesset: hunc in libris de finibus identidem taxat. Zenone uero cõditore stoicæ sectæ: nihil celebratius: qui nihil bonum nisi honestum: nihil malum nisi turpe esse censet: cuius paradoxa illud. M. Tullius in oratiõe ꝓ murena: & in quarto de finibus refellit: in tusculanis uero quæstionibus totus ẽ stoicus & stoici dogmatis propugnator. Sũt ergo ueluti loci cõmunes: dicere ꝓ stoicis & contra stoicos. Quid cuiq; dicendum: philosopho uoluptario nõ est dicẽdum se esse supra fortunã collocatũ: nec enim talẽ uirum talis decet sententia: sicut stoico; & cynico non conuenit dicere uoluptatem esse summum bonum: & omnia uoluptatis causa faciẽda: talis enim sentẽtia decet epicureos & asotos: de aristippi schola igit̃ qui acutus disputator est spectat nõ tã quid quisq; dicat: q̃ quid cuiq; dicendum sit: uidei nõ tã quid dicat. Metrodorus: sed qd dicere dbeat. Quid dicam bonos: fimbriæ consularis uiri factũ illud oppido q̃ sapiẽs: qui iudex existens. M. Lutatio: cum is spõsionem fecisset. q uir bõus eẽt: noluit eã rẽ iudicare: ne aut spoliaret fama ꝓbatũ hoĩem si contra iudicauisset: aut statuisse uideret̃ uiru bonũ aliquem esse: cũ ea res innumerabilibus officiis & laudibus cõtineretur. Ex ualeriomaximo & M. Tullio Eum dicimus uirum bonum: qui prosit: q̃buspossit: noceat nemini. Et ut hoc ĩ loco explicat. M. Tul. dicimus uiros bonos: omnibus uirtutibus ornatos: q̃les paucissimi uix reperiuntur: nã ut inquit ille: Rari q̃ppe bõi numero uix totidẽ quot thebarum portæ uel diuitis hostia nili. Seneca ait Iouẽ nõ plus posse q̃ uirũ bonũ. Tanta est uis bonitatis. Subiecta notio: intelligentia & sensus De notione supra dictũ ẽ. Secretis: seiunctis: seq̃stratis, demotis. Cumulata cõplexio: Boetius in. iii. de cõsolatione: beatitudinẽ ait esse statum bonorum omniũ congregatiõe perfectum. Augustinus quoq; in quinto de ciuitate dei fœlicitatẽ dicit esse plenitudinem omnium rerũ optãdarum: quibus qui fruuntur: beati merito dicũtur. Si quicq̃ boni: tanquã stoicus ducit solã uirtutẽ in bonis: nec in malis põit fortunæ naufragia & corporis dolores: uult eñi solam uirtutẽ eẽ effectricem uitæ beatæ: ẽt si absint commoda fortunæ & corporis: & adsint incommoda: quæ stoici nolũt mala appellare: cum sapiens in his esse possit: sed ut sæpe diximus speciosæ magnificæq; ista dñr: cum aũ uẽtum ad uerum ẽ sensus moresq; repugnãt. Casus ĩportat: Aristoteles in physicis. Quotiẽs inq̃t aliqd cuiuspiam rei grã geritur aliudq; quibusdã de causis: q̃ quod intẽdebatur obtingit: casus uocat̃; licet casũ diffinif ut docet Boetius in quĩto de cõsolatiõe: inopinatũ esse euentum. Statius sentẽtialiter ait: omnia casum fecimus: & uires auxit fortuna nocẽdi sensus est. Si mala sũt quæ ex casu fortũaq; proueniunt: sapiens beatus esse nõ poterit. Cum in illum possit casus ĩcurrere: possitq; subiectus eẽ omnibus fortunæ fulminibus. Communibus magistris: ut antiocho: aristoni & aliis: qui fuerũt communes doctores. M. Bruti: & Ciceronis. Speusippo: hic ex sorore platonis genitus. Scholæ platonicæ octo ãnomagister fuit: speusippo successit ĩ academia Xenocrates philosophorum seuerissimus: qcum eẽt ingenio hebeti & tardo: dixit Plato illũ egere calcaribus: hunc dixit meretrix phryne nõ uirum esse: sed statuam: cũ nullis blãdimẽtis hominẽ illicere potuisset ad concubitũ Xenocrati: successit polemon: q cũ eẽt adolescẽs

Pro stoicis & cõtra stoicos

Fimbriæ factum sapiens

Bonus cõstat ex multis Rari boni

Beatitudo quid

Magnidi ci stoici

Casus qd

Speusippus Xenocrates Polemõn

id Aristo Chius aut si stoicus Zeno diceret: q̃ nisi qd turpe eẽt nihil malũ duceret. Tu uero Metrodore: qui omne bonum in uisceribus medulisq; condideris & diffiniens summũ bonum firma corporis affectione: explorataq; spe contineri: fortũæ aditus ĩterclusisti. Quomodo isto enim bono iam expoliari potes. Atqui his capiuntur imperiti: & ꝓpter huiusmodi sentẽtias istorum hominum ẽ multitudo. Acute aũt disputantis illud ẽ. Nũqd q̃sq; dicat: sed quid cuiq; dicẽdũ sit uidere. Velut ea ipsa sñia: quã in hac disputatiõe suscepimus. Omnis bonos semp beatos uolumus eẽ: quos dicã bonos ꝑspicuũ ẽ. Oĩbus. n. uirtutibus ĩstructos & ornatos: tũ uiros bonos dicimus. Videamus q dicẽdi sunt beati. Eqdẽ hos existimo: qui sint ĩ bonis nullo adiũcto malo: nec ulla alia huic uerbo: cũ beatũ dicim⁹: subiecta notio est: nisi secretis malis omnibus cumulata bonorum complexio: hanc assequi uirtus: si quicq̃ ꝑter ipam boni est nõ potest. Aderit enim malorum si mala illa dicimus turba quædam paupertas: ignobilitas: hũilitas: solitudo: amissio suoꝝ graues dolores corporis: perdita ualitudo debilitas: cæcitas: ĩteritus patriæ: exilium seruitus. Dẽique in his tot & tantis: atq; etiam que plura possunt accidere potest esse sapiens: nam hæc casus importat qui in sapientem potest incurrere. At si ea mala sũt quis potest prestare sapiẽtem semper beatum fore cum uel in oĩbus his uno tempore esse possit. Nõ igitur facile cõcedo neq; Bruto meo: neq; communib⁹ magistris: neq; ueterib⁹ illis. Aristoteli. Speusippo: Xenocrati: Polemoni: ut ea q̃ supra enumeraui ĩ malis numerẽt: iidẽ dicãt sp beatũ esse sapiẽtẽ. Quos si titulus hic delectat insignis & pulcher. Pythagora Socratæ & Platone dignissimus inducant aĩum illa: quorũ splendore capiuntur: uires ualitudinẽ

impudicus

impudicus perditæq; luxuriæ audito Xenocrate:ad frugalitatem modestiamq; cōuersus: ex infami ganeo maximus philosophus euasit De quo Ora. quæro faciasne quod olim mutatus polemon ponas insi- gnia morbi: hi tres successores platonis academiam nouis opinionibus repleuerūt. Ita sincera illa platonis doctrina una cū eo extincta est. His contraria. Imbecillitatē: ægrotationem : deformitatē ;paupertatem: ignominiam:& cætera hoc genus:quæ a nobis mala nominantur.quæ uult cicero pro nihilo duci. sicut & Opinio multitudinis
illa quæ nos bōa appellamus dicit esse contemnenda ut sapiēs semp beatus eē possit.& sola uirtus sit effi- cītrix beatitatis.

pulchritudinē : diuitias honores opes cōtēnere: ea q; his cōtraria sūt pro nihilo ducere. Tum poterūt clarissima uoce profiteri se neq; fortūæ impetu: nec multitudinis opinione: nec dolore: neq; pauperta- te terreri: omniaq; sibi in sese esse posita; neque esse quicq̄ extra suam potestatem : quod ducāt in bōis. Neque hunc & hæc loqui que sūt magni cuiusdam & alti uiri: & eadem que uulgus in malis & bōis nu merare cōcedi ullo modo potest. Qua gloria cōmo rus Epicurus exoritur : cui etiā si diis placet uidet̃ semper sapiens beatus. Hic dignitate hui⁹ sentētiæ capitur: sed nūquam id diceret si ipse se audiret : qd est enim quod minus cōueniat quam ut his qui uel summum uel solum malum dolorem esse dicat : idē cēseat: quam hoc suaue est: tum cum dolore crucie- tur: dictum esse sapiētem. Nō igitur ex singulis uo- cibus philosophi spectandi sūt : sed ex perpetuitate atque constantia. A. Adducis me ut tibi assentiar: sed tua quoq; uide ne dsideretur cōstātia. M. Quo niam mō. A. Quia legi tuum nuper quartum defi- nibus in eo mihi uidebare cōtra Catonem differēs hoc uelle ostendere: qd mihi quidē ꝓbatur īter ze- nonem & pipateticos nihil præter uerborū nouita tem interesse: qd si ita est quid ē causæ quin si zeno nis rōni cōsentaneū sit satis magnā uim ī uirtute eē ad beate uiuēdū: liceat idē pipateticis dicer̃. Rē.n. opinoi spectari oportere non uerba. M. Tu quidē tabellis obsignatis agis mecum: & testificaris qd di xerim aliquando aut scripserim . Cum aliis isto mo- do qui legibus impositis disputant. Nos in diem ui

Nec multitudīs opiniōe: opinio multitudinis ē sine bonis fortūæ & corporis non posse effici hominem beatū eadem opinat̃ ;maxima maloꝝ eē ægesta- tem dolorem:& cætera īfortunia: qbus ob rutus sapiens fiat miser: philosophi ꝓcipi- unt ad opinionem turbæ nō esse uiuēdum neq; multitudini credendum: quæ incōsul ta: temeraria: turbulēta: plerunq; ē: sine ra tione: sine modestia. hīc uersus ille notissi mus. Scindit̃ incertū studia in cōtraria uul gus. Omnia in sese: cōuenit huic sētētiæ illud psianū nec te quæsiueris extra: & il- lud; omnes opes in meipo sitæ sūt. Et hæc loqui: sensus est : nō possumus magna loq dicentes sapientem esse beatū ; & numera- re in bonis & malis quæ uulgus enumerāt nam si talia sunt in bonis mali sue ducēda Si diis placet
sapiēs beatus esse nō poterit : uel cum bona defuerint: uel cū mala affuerit. Si diis pla cet: cum indignatione & contemptu hoc di ci solet. Quam hoc suaue ē: i supioribus reprensus est epicurus tanq̄ in cōstās & ri- diculus: q censet sapientem si īcludat̃ tau- ro phalaridis dicturum: q̄ hoc suaue ē: qd aliud diceret si esset in lectulo. hoc aūt ri- diculū est decerni ab illo ipso phō: qui uo luptarius est: q dolorē non solum malū di cit: sed malorū omnium extremū: ex quo colligimus: repugnantia dici ab epicuro: & aliena ab eius dogmate delicato. Ideoq; spe ctare nō debemus quid semel dicāt phi sed q̄ constāter: & perenniter seruent proposi tum. Nihil præter uerborū nouitatem: Quarto de finibus bonorū & maloꝝ uolu mine differit. M. Tullius contra Catonem uticēsem: q in tertio de finibus disputator īductus stoicoꝝ dogmata alacriter defen- dit. In eo libro sic ait. M. Tullius : uides ne igit̃ Zenonē tuū cum Aristone uerbis con sistere: re dissidere: cū Aristotele & illis re consentire uerbis discrepare. Rē spectari

non uerba: Rerum causa inuenta sūt uerba: qui rei significādæ inseruiant. Vnde ubi de re constat: uerborū controuersia pertinacibus reliquenda est: cūq; omnis controuersia aut de re soleat: aut de nomine eē: utra- rumq; nascitur : si aut res ignoratur : aut enarratur. In nomine: stoici dicunt commoda fortūæ & corporis Verba rerū cā īuenit
peripatetici bona re consentiunt uerbis dissident: quid enim refert utrū cōmoda appelles an bona: dū idē Cōmoda
sentias: stoici dicunt præpositum esse diuitias: bonum esse negant: cū tamen hoc uocabulum præpositum Bona
plus significet pœne q̄ bonum. Nam ex eo dictum uidet̃ : quod præponat̃ alus ; meritoq; dicebat. M. Piso Præpo
plus tribui diuitiis a Zenone: qui eas in præpositis poneret: q̄ ab Aristotele: qui bonū esse diuitias fateret̃ situm
sed neq; magnum bonum: & præ rectis hōestisq; cōtemnendum: & despiciendum : nec magnopere experen Diuitiæ
dum: omninoq; de istis omnibus uerbis a Zenōe mutatis: Ita. M. Piso disputabat : & quæ bona negarentur in præpo
esse ab eo & quæ mala: illa lætioribus nominibus ab eo appellari q̄ a nobis: hæc tristioribus. Tabellis obsi sitis
gnatis agis mecum: qn quispiam diuersa dicit : ab his quæ alias approbauit . Solemus tabulas illius manu Agere ta-
scriptas obsignatasq; proferre ad coarguendum: quibus cōtinet̃ quid alio tempore senserit: quæ refutatio bellis obsi
est potentissima: cui uix contradici posse uideatur: cam aduersum me mea scripta depromūtur: inde pro gnatis
uerbialis elocutio ē. Agis mecū tabellis obsignatis: ꝓ eo qd est; me reuincis: testimonio mearum literarum

Nullū scripsit orōnē M. Antonius

meorūq; scriptoꝝ: sicut nunc discipulus cōtra Ciceronē cita libros ipsius Ciceronis de finibus: quibus aliđ cēsẽt: q̄ his Tusculanis q̄stionibus sentiat M. Antonius orator: dicere solitus ē. Iccirco se nullā unq̄ orōnē scripsisse: ut si qd aliqn̄: qđ nō opus esset: ab se eēt dictū: posset se negare dixisse: olim. M. Brutus cū L. Plācū accusaret: & eū defenderet. L. crassus orator duos recitatores cōstituit: q ex duabus Crassi oratiōibus capita aferna itẽ se cōtraria recitarēt: quo ai iudiciū in crassū icenderent: tūc. L. Crassus aliquātū cōmotus se excusauit dicēs orōnes cāꝝ eē & tēpoꝝ nō aūt hoium ipsoꝝ ac patronū. Nos in diem uiuimus. i. nūq̄ permanemus pseuerāter ĩ una inĩa: sed quotidie noua depromimus: sicut illi q uiuūt ĩ diem quotidie parāt noua cibaria nihil seruāres nec recōdito utūt: hodie appetentes hoc cras illđ: quoꝝ uaria ē uita & uictus: nihili hoĩes sūt q in diē uiuunt: deteriores q in horā: đ qbus in gnta ātoniana sic: hæc q in horā uiuerēt non mō de fortunis & de bonis ciuiū sed ne q dē de utilitate sua cogitauerūt: sicut ĩqt apđ hos q in diē uiuūt nihil ē cōstituti: nihil certi: sic mihi: nulla ē firma p̄inaxq; sñia sequēti id qđ ,pbabilitate aīum cōmouit. Idē beatissimus: teneamus inqt hāc sñiam: ut sit idē beatus: & beatissimo: ut nihil sit beatius beatio: sicut stoici dñt: nihil esse rectius recto. Verius uero planius plano. Zeno ci:ius. Zeno princeps stoicoꝝ fuit ex citio ciuitate cypri ut strabo & Laertius cōmemorere: hic nō tam reꝝ inuentor fuit: q̄ nouoꝝ uerboꝝ: stoici .n. ex oibus phis plurima noiauerūt: in .ii. de natura deoꝝ tradit Zenonē magnā quoq; molestiā suscepisse: dū uult uocabuloꝝ cās explicare: sentiu sest zenonē celebrari p inde ac auctorē illius lucuētæ sñiæ q ait: nihil p̄ter uirtutem esse bonum: cū ante zenonē a platōe talis sñia tradita doctore sit.

Contraria capita ex orōnibus crassi

Viuere in diem Viuere in horā

Nihil planius plano

Gorgias platonis An fœlix archelaus

Velut in gorgia: socrates apud Platonem in dialogo cui titulus ēst gorgias: a gorgia leōtino rhetorica: uideat an infœlix archelaus: pdicæ filius: macedoniæ rex. Socrates respondens: nescio inquit o polæ. nunq̄. n. apud ipm fui: tūc polus: qd aūt si eius consuetudinē habuisses iā cognosceres: Aliter .n. eius fœlicitatē non pores cognoscere Socrates. Nō p Iouē inquit. Polus constat igit: o Socrates similiter te dicturum ignorare utrū magnus psarum rex sit fœlix. Socra. & uera quidē dicam: ignoro .n. quo pacto ad eruditionē iusticiamq; se habeat polus: nunqd in hoc tota beatitudo cōsistit. Socra. certe ut ego dico o pole: assero .n. honestū bonūq; uirū & mulierē esse fœlicem. Iniustū uero & turpē esse miseꝝ: polus miser ergo secundū sermonē tuum archelaus. Socra. nimiꝝ o amici si iniustus: hactenus Plato. Vnde hæc Cicero mutuat. uerbū de uerbo pœne transcribēs. Dion quoq; in libris de regno. Socrates inqt interrogatus. Num persaꝝ regē fœlicem putaret: fœlix aut forraste ēst. Id ĩ non scire se affirmauit: qa cum eo nunq̄ esset cōuersatus. nec eius mentem nosceret: quasi non in auro nec in ciuitatibus nec in regiōibus nec in hoībus imperio subiecti: sed in aīo fœlicitas ipsa cōsisteret: fuit aūt archelaus: quē Socrates negauit beatū esse: imani crudelitate p̄ditus q patr uū suū noīe alcetā: & filiū eius alexandrū: uino grauatos cōiecit ĩ palestrū: nocteq; asportatos trucidauit. Idē post paulo: fratrem suū legitimū annos septē natū: ad quē ptinebat regnū: in puteū p̄cipitē dedit: atq; suffocauit: qbus sceleribus ppetratis ñ fœlicissimus: sed miserrimus oīum macedonū ex socratica sñia dicēdus ē Archelaus rex socratē rogauit ut ad se ueniret: ille aūt uenire renuit: ne. s. iret ad uolūtariā seruitutē. Hic. s. Plato: & ap platonē socrates. In epitaphio: sensus ē Plato ĩ epitaphio explicat beatā uitā una uirtute cōtineri: q̄ sñia zenoni stoico ascribi solet: cū plato: quā zeno āriqor sit: lib. diui Hierōi: q de uiris illustribus ĩscribit a qbus dā dr̄ epitaphiū: q titulus ut inqt Augu. ,pbari posset: si eoꝝ tñ hoium uel uitas uel scripta cōtineret: q iā defūcti eēnt. Hieronymus Augu. respōdēs epitaphiū asserit ,pprie scribi mortuoꝝ: sicut ab ipo epitaphiū nepotiani scriptū ē: epitaphista dr̄: ut epigrāmatista: scriptor. s. epitaphioꝝ: q̄ dictiōe utit sidōius appollinaris

An persaꝝ rex fœlix

Crudelitas archelai

Socrates renuit seruitutem

Epitaphium nomē libri

Epitaphista

uimus: quodcūq; nr̄os aīos ,pbabilitate p̄cussit id dicimus. Itaq; soli sumus liberi. Verūtñ qm̄ de constātia: paulo ante diximus: nō ego hoc loco id q̄rendum puto uerū ne sit qđ zenoni placuerit: quodq; eius antidori Aristoni bonū esse solū quod honestum eēt: sed si ita esset tū ut hoc totum beate uiuere in una uirtute poneret: quare demꝰ hoc sane Bruto ut sit beatus semp sapiēs: quā sibi cōueniat ipe uiderit gloria qdem huius sententie: quis est illo uiro dignior: nos tñ teneamus ut si idē beatissimus. Et si zeno Citiæus aduena quidā & ignobilis urborū opifex insinuasse se in antiquā philosophiam uidet huius sñiæ grauitas a Platonis auctoritate repetat apud quē sæpe hæc orō usurpata ē: ut nihil præter uirtutē diceret bonum. Velut in Gorgia Socrates cum eēt ex eo quæsitū Archelaū perdicæ filiū: qui tum fortunatissimus haberetur: nōne beatū putaret: Haud scio ĩquit nūquā .n. cum eo locutus sū. An tu aliter id scire non potes: nullo modo. Tu igitur ne de persaꝝ qdē rege magno potes dicere: beatus ne sit: An ego possum: cum ignorem: quā sit doctus: q̄ uir bonus quid tu in eo si tam uitam beatam putas: ita prorsus existimo bonos beatos: ĩprobos miseros. Miser ergo Archelaus: certe si iniustus uidetur omnē ne hic beatā uitā in una uirtute ponere. Quid uero in epithaphio quomō idem. Nā cui uiro inquit ex seipso apta sunt omnia quæ ad beate uiuendum ferunt: nec suspensa aliorum: aut bono

casu: aut cõtrario: pendere ex alterius euentis: & errore coguntᷣ: huic optime uiuendi rõ cõparata est. Hic est ille moderatus hic fortis. hic sapiens: hic & nascẽtibus & cadentibus cũ reliqs cõmodis: tũ maxime liberis: parebit & obedict præcepto illi ueteri. Neq; n. lætabitᷣ unquã neq; mœrebit nimis: q sem per i seipso omnẽ spem reponere sui. Ex hoc igitur Platonis q̃si quodã sancto augustoq; fonte nostrã oĩs manabit oro. Vñ igitᷣ rectius ordiri possumus q̃ a cõmuni parẽte natura: Quæ qcqd genuit: non mõ aĩal sed ẽt quod ita esset ortum e terra: ut stirpibus suis niteretur in suo quoq; generᷣ pfectũ eẽ uoluit. Itaq; & arbores & uites & ea quæ sunt hũiliora neq; se tollerᷣ a terra altius possunt: alia semp uirẽt. alia hyeme nudata uerno tẽpore tepefacta frondescunt. Neq; enim ẽ ullum: quod nõ ita uigeat interiore quodã motu: & suis quoq; seminibus iclusis: ut aut flores aut fruges fundat: aut baccas: oĩaq; in oĩbus quantum in ipsis sit: nulla ui impediente pfecta sint. Facilius uero etiam in bestiis: quod his sensus a natura est datus: uis ipsius naturæ pspici potest. Namq; alias bestias nantes aquarum icolas eẽ uoluit. Alias uolucres cælo frui libero serpẽtes: q̃si

Pendere ex alterius euẽtis: inqt Plato in epitaphio q non pẽdet ex alieno iudicio: nec ex aliena fortũa cui q; in seipso spes oẽs sitæ sunt: hic ẽ beatus appellãdus: huic rõ uiuendi optima cõstituta ẽ. Nascẽtibus & cadentibus: talis inqt Plato: neq; rebus aduersis succũbet neq; secũdis intumescet: sed seruabit mediocritatẽ ad utrãq; fortunã: ut neq; nimis lætetᷣ ex secũdis neq; nimis cõtristetᷣ ex aduersis. Dicimus cõmoda nascẽtia. q̃ primitus puenerũt: sicut cadentia: q̃do abeunt: & nos destituũt. Tũ maxĩe liberis: inter cõmoda mortalĩũ cũ primis numerãtᷣ liberi hoc ẽ filii: qbus nascentibus sapiẽs non nimis lætabitᷣ: sicut cadẽtibus: hoc est morientibus nõ nimis mœrebit dolebitque. modus. n. i rebus oĩbus optimus est: ideo ille laudatᷣ q neq; intẽperãter lætatᷣ: neq; immodice dolet: memor illius saluberrimi pcepti: q̃d græcæ dr μηδὲν ἄγαν: hoc ẽ neqd nimis. Augusto: uenerabili: religioso: sacrato. Quid sit augustũ copiose annotauimus in secũdo suetonii cõmẽtario. Manabit: pmanet in trãslatione fontis: a quo riui manare: profluereq; consueuerũt. A cõmuni parẽte: Plinius ubi naturã parentẽ rerũ opificẽq; appellat: & ut Lactãtius ait naturã dixerũt rerũ oĩum matrẽ. Seneca naturã nihil aliud eẽ quã deũ significat: sic scribens libro q̃rto d̃ beneficiis: natura inqt hoc mihi prestat: nõ intelligis te cũ hoc dicis mutare nomẽ deo: qd. n. aliud est natura q̃ deus & diuina rõ: toti mũdo & ptibus eius inserta. Humiliora: breuiora in arborũ gñe abortus quoq; sũt & pumiliõnũ infœlicitas: nãq; chameplatani uocantᷣ humiles platani: & coactæ breuitatis sicut chamedaphne pusilla laurus: & chamecerasi breues cerasi: & chamecissos hædera dicitᷣ nõ attollens se a terra: & aliud genus ppe infinita: ꝑterea dedit natura qbusdã stirpibus pceritatẽ: quibusdã breuitatẽ: ita tñ ut i suo quodq; genere pfectũ eẽt. Alia semp uirent: folia nõ decidunt oleæ: lauro: palmæ myrtho: cupræsso: pinis: hæderæ: rhododendro: & hoc inter urbanas arbores: syluestriũ quoq; generis folia nõ decidũt abieti: larici: pinastro: iunipero: cedro: therebintho: buxo: illici: aquifolio: suberi: taxo: tamarici: cæteræ fere oẽs arbores folia depdũt: thimeus mathematicus decidere arboribus folia putat sole scorpionẽ transeũte. q̃dã syderis ui. Cadũt plurimis autũno q̃dã tardius amittunt atq; in hyemes progant moras. neq; ĩ his q̃ sp retinẽt comas. eadẽ folia durãt sed subnascẽtibus aliis. arescũt uetera. Verno tpe: lego uerno tepore: tepor. n. tẽperies euocat i plãtis frondes & germinationẽ: oĩa tũc frondẽt: tũc uarius colorᷣ picturis ĩ certamẽ usq; luxuriã: serotino q̃dã germinatu florẽt ut morus. q nouissima urbanarũ arborũ germinat. nec nisi exacto frigore. ob id dicta sapiẽtissima arborũ. Interiore motu. aĩam seminalẽ intelligit. quã recẽtiores phi uegetatiuã appellant. q a Plinio dr alens. cuius motu iteriore plãte uigescũt. crescũt. frõdescũt. germinãt: breuiterq; uiuũt. scribit Seneca li. iii. q̃õnũ. terræ inesse spiritũ illũ uitaliter uegetũ. & alẽtẽ oĩa. hũc. n. inqt nisi hẽret. quo tot arbustis spiritũ ifũderet nõ aliũ de uiuẽtibus quo mõ tot radices aleret. Aut flo. duo iunipi gñã tradũt alterã florere. nec frugiferã eẽ. q uero nõ floreat ferre fructũ baccis subnascẽtibus. q biẽnio hereãt sic: & hoĩum multis fortũa sine flore ẽ. deflorescunt autẽ oĩa fere gñã plãtarum septenis diebus: q̃dã tardius: sed nulla plibus bisseptenis: nec statim fructus seqᷣ in aliqbus floret pria oĩum amygdala. Aut fruges. põt referri ad arbores pomiferas: q̃s ob id frugiferas uocãt. appellatione enim frugum fructus arborũ quoq; continentur: ut iã dictum ẽ. Baccas: baccas dici fructus arborũ maiores acinis minores pomis nullus ignorat: uñ arbores bacciferæ dictæ: quæ baccas ferunt: qbus magna ẽ differentia: aliæ namq; baccæ sũt oliuis: lauris: aliæ lotho: & cornis: aliæ myrthis & lentisco: alias baccas dicimus margaritas. uñ monile baccatũ apud poetas. Incolas esse maris: nõ solum pisces aquarum incolæ sunt: sed etiã bestiæ terrestres & aues: quæ ob id amphibia dicũtᷣ quibus uita & uictus est in aquis tertaq;: de quibus Plinius. Columella. M. Varro. Aristo. Cæteri. Serpentes: repẽtes a serpẽdo nomen ĩ generale est: serpens de his quæ serpunt citra usum pedum. Serperasta uocant istrumẽta: q̃ geniculis pueri orũ alligantur: ut cum his deprauata corrigant crura a serpẽdo dicta. Serpũt enim magis pueri, h̃ q̃ gradiantur. In hanc sententiam libro. v. de finibus sic scriptũ est: Serpere anguiculos: nare anaticulas. Euolare merulas: cornibus uti uidemus boues: uesperas aculeis: suã deniq; naturã esse ad uiuendũ ducem.

Cõmoda nascentia
Modus opimus
Natura parens rerũ
Natura deus
Pumiliões in arbori bus
Chame platani
Chame daphne
Chame cerasi
Quibus folia nõ sunt decidua
Quãdo decidãt folia
Tepor uernus
Morus sapiẽtissima arborum
Vegetatia seminalis
Alẽs aĩa
Spũs terræ uegetus
Iuniperus frugifera non floret
Fortũa sine flore
Deflorescunt
Amygdala prima floret
Baccifera arbor
Amphibia
Serpere anguiculos

Merula Gracculi Gregabiles elephāti Immanes feræ

Partim soliuagas; merula q̄si sola uolat q̄si mera uolans noiata ē:ut refert.M. Var. sicut gracculi: qa gregatim uolant dicti. Quæ tñ etymologia qntiliano iprobaŕ:q ex uocibus gracculoꝝ nomen duci autumat. Plinius de elephātis scribēs ait gregatī sempambulāt minime ex oibus soliuagi: idē sturnoꝝ generi ꝓpriū ait eē cateruatī uolare:& quodā pilæ orbe circūagi oibus ī mediū agmē tēdentibus. Immanis alias: truculentas noxias:efferas;ut sūt ursi & tygrides.M.V. adde hydrā lerneā:& leonē; hespidūq; bestiæ feræ immanes. Cicures:māsuetas& placidas:uerbū uetus ē cicurare:qđ sigñat māsuefacere:qđ a fero discretū est:idē dī cicur; & iō dictū cicur igeniū obtineo:

dā eē gradiētes:eaꝝ ipsaꝝ ptim:soliuagas:ptim cōgregatas: imanis alias: q̄sdā āt cicures: nōnullas abditas terraq; tectas. Atq; eaꝝ q̄q; suū tenēs munus cū ī disparis aiantis uitā trāsire nō possit: manet in lege naturæ. Et ut bestiis aliđ alii pcipui a natura datū est qđ suū q̄q; retinet: nec discedit ab eo sic homini multo quiddam præstātius. Et si præstantia dbent ea dici: quæ habent aliquam comparationē. Humanus aūt animus dcerptus ex mēte diuina cū alio nullo: nisi cū ipō deo si hoc fas ē dictū cōparari pōt. Hic igiť si est excultus & si eius acies ita curata ē ut ne cæcareť erroribus fit ꝑfecta mēs. i. absoluta rō: quæ ē idē qđ uirtus: & si oē beatū ē cui nihil deest & qđ ī suo gñe expletū atq; cumulatū ē: idq; uirtutis ē ꝓpriū. Certe oēs uirtutis cōpotes sūt beati: & hoc qdē mihi cū Bruto cōueīt. Idē cū Aristotele. Xenocrate. Speusippo. Polemōe: sed mihi ēt uidēť beatissimi. Quid.n. dē ad beate uiuendū ei q cōfidit suis bōis: aut q diffidit beatus eē q pōt. At diffidat necesse est q bōa diuidit tripartito: q.n. poterit aut corporis firmitate: aut fortūæ stabilitate cōfideŕ. Atq nisi stabili & fixo & pmanēte bono: beatus eē nēo pōt. Quid igiť eiusmōi istoꝝ ē ut mihi illđ La-

Cicures Cicurare Cicur ingenium Māsuetari Exarmare Exarmati Talpæ

ꝓ māsuetū: a quo ueterū quoq; nobiles nominati sunt cicurii: helius lāpridius in heliogabalo ait. Eādē terrā serpētes ferre & cicures. Pluerifarii diuidit aiantes ī placida: fera: & īter media: placidas itelligi uolēs cicures: hirūdines: apes: delphini nec placida sūt nec fera: sed mediæ īter utrūq; naturæ: māsuetarios uocāt q cicurare sciūt hoc ē māsuefacere: & placidas reddeŕ feras iulius firmicus ī.viii. mathe. septētriōe īqt oriente nati erūt mansuetarii feraꝝ. i. q ursos: uel tauros đposita feritate hūanis cōuersatiōibus societ. Alio uerbo exarmare dictū ē p' māsuefacere: & exarmatæ bestiæ p cicuribus & māsuefactis. lampridius ī heliogabalo: habuit leones: & leopardos exarmatos in delitiis quos edoctos p māsuetarios: subito ad secundā mēsam: & tertiā mēsam iubebat accūbeŕ ignorātibus cūctis qđ exarmati eēnt ad pauorē & ridiculū excitandū. Terraq; tectas: in hoc gñe sunt talpæ: de qbus Plinius hæc: liqdius audiunt talpæ obrutæ terra: tā denso: atq; surdo naturæ elemento: idē tradit se uidisse stragula cubicularia e pellibus talpaꝝ: olim a talpis suffossū fuit in thessalia oppidū. Munus. officiū. In disparis aiantis: nō pōt leo trāsire in uitā æqui: nec canis in uitā ursi: & cætera cōsimiliter nequæūt transire in uitā disparū dissimiliūq; aiantiū: sed singula pmanēt in lege a natura sibi cōstituta. Cōe qdē oium aialiū ē: secundū naturā uiuere:

Naturæ diuersæ

sed naturæ diuersæ sūt; ut aliud æquo sit natura: aliud boui: aliud hoi: & tñ ī oibus sūma cōmunis: ex quo nihil ꝓhibet; qđ ā eē & īter se cū aialibus reliqs: & cū bestiis hoi cōia: qm̄ oium ē natura cōis: attamē cuique aialiū generi: mūera sua & ꝓpria disticta ac dispertita sūt: & ad id aptū ē qđ ubet aial: qđ cuiusq; natura desiderat.

Præstare

Præstātia: antecellētia: pstare ē antecellere: in quo uerbo inest cōparatio. Dicimus.n. psto illi: p melior sūt illo uel psto illū: utroq;.n. mō usurpaŕ. Quītilianus: pstat ingenio alius aliū; & Virgilius: uī magnū pstet Achillē.

Incōparabilis

Ex mēte diuina: obid Oratiam appellat diuiæ particulā auræ; & a Virgilio dictū ē. Igneus est ollis uigo & cælestis origo; de aī diuinitate in prima tusculana fusius enodaciusq;. Si hoc fas est dictu: tanq̄ nefas sit aium humanū comparare cū deo: cui nihil par est: & nihil secundum: qui incomparabilis est inextimabilis: ineffabilis.

In caligine mēs hæbetescit

Eius acies: acumen & oculus: qui ut inquit Plato tunc maxime florescit. cū oculus corporeus deflorescit. Curata ē: curatio animi & medella est phia: quā in tertio commentario dictum est esse medicinam animoꝝ. Ne cæcetur erroribus: Homerus & Virgilius nebulam quasi quandam obiectam esse ob oculos mortalium autumant: qa uidelicet mens nostra in caligine reꝝ & erroribus opinionū obcecata hæbetescit: ut pœne cū lacte nutricis errorē suxisse uideamur.

Triplicia bona

Qui bona diuidit tripartito: cōtra pipateticos; q bona trifariā partiunť: & ex his uitā beatā cumulatāq; cōficiūt; prima sūt aī bona: secunda corporis; tertia fortūæ: sed cum hæc duo postrema incerta sint; & nulla stabilitate fulciant: secūdū pipateticos non poterit dici beatus: cuius beatitudo pendeat a bonis corporis atq; fortunæ. Stoici āt uolūt eum quere beatus sit & dicatur: cōfidere suis bonis: hoc est aī uirtutibus: cū ꝓpria hoīs bōa sūt: & stabilia ac pmanentia: nō aūt bonis extrariis: in quibus nulla firmitas nulla stabilitas ē. Laconis illud dictū: Plutarchus in apophthegmatis lacōicis sic scribit: προς τον μακαρ ξοντα λαμπιν τον αιγινητην ως πλουσιωτατον ειναι ναυκληρια πολλα εχων. λακων ειπεν ου προσεχω ευδαιμονια εκ σχοινιων ηρτημενη. i. ad eum qui beatum eē dicebat lampin eginetā; quoniam uidebaŕ eē ditissimus: multarū nauiū gubernator existens. Dixit lacon quidam: nō attendo fœlicitati ex rudentibus pendenti: nūc.M. Tullius hoc exemplum dextere adglutinat uitæ beatæ. quā peripatetici decrenūt. tāq̄ talis beatitudo minime optabilis

Dictū laconis

sit quæ

sit:quæ pend at a fortuna:possitq; subire iacturam bonoꝝ sicut illa fœlicitas mercatoris:naues multas ha bēnis pendula est ex funibus nautici :ut possit ex fortunato fieri repente miser facto naufragio:illa aūt bo na qu e effici aut beatā uitam debent. sm stoicos esse perennia fixa stabilia:ut neq; auferri neq; subripi pos sint:nec cadere:nec senescere:nec extingui:qualia sunt bona animoꝝ. Inueterascere.senescere.& consequē ter extingui:talia sunt bona corporis & fortunæ fluxa scilicet & fragilia cum uirtus clara æternaq; sit. Nigi dius cōmentator grāmaticus duo hæc uerba uetustescere:& ueterascere sic disparauit. Dicemus inqt quæ uetustate deteriora fiunt uetustescere inueterascere quæ meliora: sed interdū ꝓmiscue indifferenterq; usurpant: sicut alia sexcēta quidā codices non inueterascere habēt:sed interarescere:qd significat penitus arescere hoc est aridum fieri & languens:hæc.n.particula inter interdum significat:totum ut intercipere apud Terentiū interhibere:apud Plautum prior lectio magis quadrat qa statim sequit cadere & extingui nam uetustatem sub equit casus & extinctio.

Fortuna pēdula ex funibus

Vetustescere

Veterascere

Interarescere

Inter.

conis dictū in hos cadere uideat: q gloriāti cuidā mercatori:qd multas naues i oēm orā maritimā dimisisset. nū sane optabilis ista qdē est inqt rudentibus apta fortuna. An dubiū est qn nihil sit hñdū i eo genere qd uita beata cōplectit:si id possit amitti. Nihil. n. inueterascere:nihil extigui: nihil cadere debet eoꝝ: quæ in uita beata consistunt. Nam q timebit ne qd ex his depdat: beatus eē nō poterit. Volumus. n. eū q beatus sit tutū esse inexpugnabilem: septū atq; munitū: non ut paruo mœtu ꝑdit' sit:sed ut nullo. Vt. n. innocens is dr. nō qui nocet leuiter:sed qui nihil noceat:sic sine mœtu is habēdus est. nō qui parua metuit:sed qui oīo mœtu uacat. Quæ est. n. alia fortitudo nisi a affectio: cum in adeundo periculo:& in labore: ac dolore patiēs tū procul ab omni mœtu: Atq; hæc certe nō ita se haberent: nisi oēm bonum in una honestate consisteret. Qui autem illā maxime optatam & expeditam securitatem: securitatem aūt nunc appello uacuitatem ægritudinis in qua uita beata posita est: habere quisq̄ potest: cui aut desit: aut adesse possit multitudo maloꝝ. Qui aūt poterit esse celsus & erectus & ea quæ accidere homini possūt: omnia parua ducens: qualem sapientem eē uolumus: nisi omnia sibi in se posita esse cēsebit. An lacedæmonii Philippo minitanti per litteras se omnia quæ conatētur: prohibiturum: quæsiuerūt num se eēt etiam mori prohibiturus: Vir is quem querimus nō multo fa

Oī mœru uacat: sæpe dictū ē stoicos stirpitus euellere:amputareq; omnes affectus: quos ꝑipatetici temperant ac moderant. Septum i oratione ꝓ milone stquodā incredibili robore animi septus. Vacuitatē ægritudis. Hieronymus philosophus censet sūmū bonū eē uacuitatē doloris. Qui aūt. quō interrogatiue legendū. An lacedemonii philippo. Exēplum laconum laudabile ꝓfusq; uirile:qui hoc dicto significarūt:unicū q; mortalium in manu ac potestate esse p mortem exire in libertatē:& se subducere seruituti scribit Plutarchus. Philippū macedoné i petu terrifico agrū laconicū sua isse: dixisseq; ad quēpiā ex laconibus:qd nūc facietis o lacedemonii:illū respōdisse: qd aliud q̄ fortiter moriemur. Soli. n. græcoꝝ nos liberi esse:neq; alius seruire didicimus: eodem philippo qdā ꝑ epistolā lacedæmoniis sperāu rescripserunt sua illa laconica breuitate περὶ μὲν τετράφας αὐτ. de quibus nobis scripsisti non pterea quo tpe Philippus in eoꝝ territoriū uenisset: per litteras qsiuit: utrū uellent amicū an ut hostem sese uenir: qui responderunt οὐδέτερον .i. neutrum. Antipater quoq; cū grauiter post uictoriā minitaret: nisi sibi igenui pueri in obsidatū darētur: rñderunt si grauiora morte imperites: facilius moriemur: quoniam aūt in mentionem philippi incidimus: & tu philippus: & ego philippus: appellamur: sumusq; cognomines: uolo hoc in loco potissimum ueluti annotatiunculam conficere de huiusce nominis excellentia: ostēdereq;: nullū pœne esse proprium hominis nomen nomini nostro anteponendum: quod ut liqueat: ita breuiter ratiocinabimur: nomini imposita maxima ex parte nihil significant idq; potissimū apud latinos: ex quo nomen eo nobilius quo significatius philippos aūt græce bellator dicit: quin id nomen uidet esse splendidius: quod pluribus nationibus cōe est: tale est philippi nomen quod apud hæbreos græcos latinos: aliasq; nationes est usitatissimum: qd secus est in aliis. Nomen est apostoli apud hæbreos. Regis apud græcos imperatoris apd' romano : quis. n. nescit āpostolū Philippū: regē philippū Alexandri magni patrem imperatorē philippū in quo illud annotandū. qd philippus ex romanis īperatoribus primus fuisse christianus fertur: a quo celebratus ē millesimus ānus urbis romæ: philip. nomē ē oratoris poetæ medici clarissimoꝝ: fuit romæ L. philippus orator: medicus alexandri magni philippus: poeta philippides. Qn. Martius philippus ordinatius horologiū primus romæ posuit: q̄ antea fuisset: edem herculis musaꝝ: philippus augusti uictricus struxit præterea philippi nomen est ciuitatis famigeratæ: ubi bis romanæ acies conflixerunt: philippi sunt taurei nūmi ꝑciosi: quoꝝ apud plau. mentio frequens: hoc amplius: nomen est lene ꝓnunciatu: apud oratores frequens numeris poeticis accōmodatum. Agamus itaq; grās parentibus: q nobis hoc nomen indiderūt: quod apostolicum regale imperatoꝝ est: sed iá domū repedemus: & a diuerticulo instituta cōmentatio repetat.

Dictum laconum

Philippi nomen excellens

Philippus bellator interptatur

Philippus apostolus

Philippus imperator primus christiáus

Philippus orator

Philippi Ci.

Philippi aurei nūmi

Quã ciuitas uniuersa. si tota ciuitas lacædemoniũ p̃dita fuit tanto aĩo ut mortẽ non recusaret effugiẽdæ seruitutis cã q̃to facilius repiri poterit uir unus sapiẽs tali aĩo p̃ditus: facilius.n.ẽ unũ inuenire q̃ infinitos bonos. Cõmotionũ. perturbationũ. quas tẽpantia suffrenat & moderat. Insolũti alacritate. inmodica lætitia q̃ rep̃hensibilis est. Sedationes. si pturbationes cã sunt miseriæ: debent ecõtrario sedationes tranquillitatesq; effectrices esse beatitatis: cũ contrarioꝝ cõtraria sint consequentia. Malis opinãtibus. iam sæpe dictũ est egritudinẽ hoc est tristiciã & metũ duas pturbatiões nasci ex duobus opinatis malis egritudinẽ ex p̃sentibus metũ ex futuris: libidinẽ uero siue cupiditatẽ & leticiã: nasci ex duobus opinatis bonis ut letic apñtium bonoꝝ libido futuroꝝ. Omne bonũ letabile est: sorites hoc ẽ acerualis argumentatio est: q̃lis est. aceruus chrisippi in quo cõsectaria dicũt esse stoici q̃ pipatei minime cõcedũt. Dicit stoicus bonum oẽ laudabile: laudabile aũt oẽ honestũ. Igit oẽ bonũ honestũ: sed hoc Arist Xenocrates: & tota illa pipatetica familia non dabit: qppe q ualitudinẽ uires diuitias. Gloria multa esse bona dicãt: laudabilia nõ dicant cõsimilis est ille sorites: qd̃ bonũ sit id eẽ optabile id hõestũ qd̃ expetendũ id laudabile: id aũt pipatetici minime dant: minime q; cõsectariũ esse dicũt: qd̃ expetendũ sit eẽ laudabile. Expetunt.n. interdũ uoluptates obscenæ: q̃ laudabiles nõ sunt: talis ẽ hic sorites: siue aceruus: q p seq̃las quasdã gradatim pgredit: ut ad id qd̃ uolumus perueniamus: cũ aũt chrisippus in talibus argumẽtationibus longius pgrederet: uixq; unq̃ soritẽ siue aceruũ terminaret: merito dixit persius. Depinge ubi sistã: inuẽtus chrisippe tui finitor acerui. Cæteꝝ stoicis talibus argumẽtis captiõibu q; instructi similes sunt illis q uolsellis non gladio depugnãt: q subula armati pungũt magis q̃ pfocant. Licet eẽ miserrimũ: stoicis nihil bonũ ut: quo qs & male ut põt: uidemus aũt diuitiis nobilitate: uiribus q̃ multi male utant: ergo bõa nõ sũt. Præterca qd̃ bonũ est nocere non põt: nec esse cã miseriaꝝ. Diuitiæ aũt sæpe noxiæ sũt: faciuntq; miserrimũ possessorẽ: ergo inter bona numerari nõ debent: bracteata dr̃ esse diuitũ pecuniosorũq; fœlicitas uident qui dem uulgo beati: sed reuera non sunt. Nemo ex his inquit Seneca: quos purpuratos uides fœlix est. Nemo istoꝝ: quos diuitiæ honoresq; in alto fastigio ponunt magnus est: o quã sæpe dolent: q̃ sæpe suspirãt hi q diuites: beatiq; uulgo iudicant. Dubitabis ne eum miseꝝ. p̃ditus oĩbus corporis & fortunæ bonis uel ut stoici dicunt cõmodis si fuerit uitiosus: & boni animi uiduatus idubitanter miser dicet & infœlix & ita infœlix ac miser erit appellãdus archelaus: q̃uis rex eẽt: & diuitiis suffarcinatus: q̃n iniustus erat & crudelis: nã mal cia sola & uicium satis ualent ad efficiendã uitam miserã. Colligit. M. Tullius ex dogmate stoicoꝝ: non eẽ bona corporis & fortunæ ducenda inter bona: q̃n quidem possit esse miserrimus qui ista possideat. Ex sui generis: ut aceruus ferraceus: fiat ex granis ferris fabaceus: ex granis fabæ: non aũt faciendus est ex granis tritici fabæ milii: & dissimillimũ uixtim cõfusaneus. Mixta ex dissimilibus. ex bonis corporis & fortunæ: quæ dissimilia sunt bõis animi: ex quibus solis: cõsit honestum id in quo stoici beatam uitam collocat. Id expectendum: consectarium stoicorum.

Argumentu stoicoꝝ

Bona q̃ nõ laudabilia

Sorites per sequelas

Sobula armati

Diuitiæ nõ bona

Bracteata fœlicitas

Salutaris sententia

Rex iniustus miser

cilius tali animo reperiet: quã ciuitas uniuersa: qd ad hanc fortitudinem: de qua loquimur temperantia adiuncta: quæ sit moderatrix oĩum cõmotionũ quid potest da beate uiuendũ deesse ei: quem fortitudo ab ægritudine: & a mœtu uindicet. Temperantia tũ a libidine auocet: tũ insolẽti alacritate gestire nõ sinat. Hæc efficere uirtutem ostenderem: nisi supioribus diebus essent explicata. Atqui cũ p turbationes aĩ miseriã: sedatiões aũt uitã efficiat beatam duplexq; rõ pturbatiõis sit: q ægritudo & mœtus in malis opinatis: in bonorũ aũt errore lætitia gestiẽs libidoq; uersent. Cum hæc oĩa cum cõsilio & rõne pugnent: his tu tã grauibus cõcitationibꝰ: tãq; ipsis inter se dissentiẽtibus: atq; distractis: quẽ uacuum solutum liberum uideris: hunc dubitabis beatũ dicere. Atqui sapiens semp ita affectus ẽ semper igit sapiens beatus est. Atq; ẽt oẽ bonũ lætabile est: qd aũt lætabile: id p̃dicãdũ & præ se ferendũ. Quod tale aũt id ẽt gloriosum: si uero gloriosum: certe laudabile: qd̃ autem laudabile: pfecto ẽt honestum: quod bonũ igitur id hõestum. At quæ isti bõa numerãt: ne ipsi qdẽ honesta dicunt: solũ igit bonum qd̃ honestum. Ex quo efficit hõestate una uitam contineri beatã. Non sunt igitur ea bona dicenda: qbus abũdantẽ licet esse miserrimũ. An dubitas qn prestãs ualitudine uiribus forma acerrimꝰ integesserimusq; sensibus: adde ẽt si libet pnicitatẽ & uelocitatem: da diuitias: honores: imperia opes gloriam: si fuerit is qui hæc habet iniustus: intemperans timidus: hebeti ingenio atq; nullo: dubitabis ne cũ miseꝝ dicere qualia igitur ista bona sunt: quæ q habeat: miserrimus eẽ possit. Videamus ne ut aceruus ex sui generis grauis: sic beata uita ex suis similibus partibus effici debeat: quod si ita est ex bonis q̃ sola honesta sunt: efficiendũ est beatũ. Ea mixta ex dissimilibus fierũt: hõestũ ex his nihil effici poterit: quo detracto quid poterit beatum itel

Famam popularẽ: uera gloria & solida est consentiens laus bonoꝝ & incorrupta uox bene iudicantium de excellente uirtute. q̄ nõ est bonis repudianda. Illa aũt q̄ collocata est in fama populari: adumbrata ẽ gloria temeraria atq; incõsiderata: & plerunq; peccatoꝝ uitiorumq; laudatrix. Cãdiduli dentes. uidet̃ eẽ consectariũ: ut si pulchritudo: uires & reliqua corporis commoda sint in bonis. bona ẽt dicant̃ q̃dam minutula. ueluti dentes candidi: & uenustas oculoꝝ: quibus pulchritudo consummat̃: fœmina. n. si fuerit edentula uel nigris dentibus. q̃uis reliqua pulchritudine formosissima sit: tamen amatori suo placere nõ poterit.

Vera gloria

ligi. Etenim q̃cq̃d est q̄d bonũ sit: id expetendũ q̄d aũt expetẽdũ: id certe approbandũ: q̄d uero approbaris: id gratũ acceptumq; habẽdũ. Ergo etiam dignitas ei tribuenda est: q̄d si ita est laudabile sit necesse est. Bonum igitur oẽ laudabile ex quo efficit̃ ut q̄d sit honestũ: id sit solũ bonum. Quod ni ita tenebimus multa erũt: quæ nobis bona dicẽda sint. Omitto diuitias: quas cum quiuis q̃uis ĩdignus habere possit in bonis non numero: quod enim ẽ bonum id non quiuis habere potest. Omitto nobilitatem: famamq; popularem stultorum improborũ q; cõsensu excitatam. Hæc quæ sunt minima: tamẽ bona dicant̃ necesse est. Candiduli dẽtes: uenusti oculi: color suauis & ea quæ euryclia laudat. Vlyxi pedes abluens: lenitudo orationis: molitudo corporis. Ea si bona dicemus: quid erit in philosophi grauitate: quã in uulgi opinione stultorumq; turba: q̄d dicatur aut grauius: aut grandius. At. n. eadem stoici precipua uel ꝑducta dicunt: quæ bona isti dicũt. Illi q̄dẽ sine his uitã beatã cõpleri negãt. Hi aũt sine iis esse nullã putant: aut si sit beata beatissimã certe negant. Nos aũt uolumus beatissimã idq; nobis socratica illa cõclusione cõfirmat̃: sic. n. princeps ille philosophiæ disserebat q̃lis cuiusq; aĩ affectus eẽt: talẽ eẽ hoiem: qualis aũt ipse hõ esset:

Dentes continui sunt hoi: q̄ digerunt cibũ lati & acuti. q̄ conficiunt duplices. q̄ discriminant eos canini appellant̃. Clandorẽ trahunt̃ quodã medicamine: dẽtifricium uocant. q̄d ex uariis rebus conficit̃ utilissima ut auctor est Plinius fiunt ex punicibus: dẽtifricia. Idẽ auctor est taloꝝ cinerẽ ex oĩbus fere uillaticis quadrupedibus esse dentificium. Exonco pulusculo multi utunt̃ ꝑ dẽtificio. quo dentes emaculant candificãtq;. legimus apud iulium Capitolinũ tantũ fuisse candorem in dentibus Zenobiæ ut margaritas eam pleriq; habere putarent non dẽtes cauendũ tamen est: ne in nobis niuei denticuli atrũ uenenũ uiperino ritu fundentes inspirent: non pauci. n. sunt quoꝝ dentes q̄dem emaculati sunt lingua aũt spurca & uenenata. tales sunt obtrectatores: & ut catõis uocabulo utar maledictores: qui ad uenẽa nascunt̃: oculoꝝ uero tanta uenustas tantus decor est: ut nihil æque luculentã fœminã exornet: q̃ oculus uenustus: quæ pars corporis est ꝑciosissima ut inq̄t Pli. & q̄ lucis usus uitam a morte distinguat. In hoie sunt oculi numerosissimæ diuersitatis atq; differentiæ: grandiores modici parui prominentes quos hebetiores putant. Conditi: quos clarissime cernere: in fœmia pulchta pulcherrimus est amabilissimusq; oculus niger. In oculis aius inhabitat. hos cũ osculamur animum ipm uidemur attingere pantia & martia uenustis oculis me dementarũ: & mihimet surripuerunt: in utraq; exptus sum uerissimũ esse illud ꝓpertianũ: fulminat illa oculis: & q̃tum fœmina seuit: potest utraq; uel uno tantũ obtutu meletum facere: uel tristem. Adeo in oculis utriusq; habitant omnes ueneres: cupidinesq;. Suauis color. formæ dignitas doloris bonitate tuenda est color exercitationibus corporis. Euryclia. Pacuuius apud latios: sophocles apud græcos scripserunt tragediã noĩe nipra. qua inducebatur. Euryclia nutrix abluens. pedes alumno ulyxi: quem recognouit ex tactu cicatricis: quod totũ ex homericæ odisseæ li. undeuigesimo translatum est: super qua re in secundo commentario copiose perscripsimus: ubi de nipris fit mentio. Igitur Euryclia lauãs ulyxi pedes. In fabula pacuuii laudat mollitutudinem eius corporis: & suauitatem oratiõis: quæ & ipsa quãuis sint parua: tamen inter bona numerabuntur: si præter bona animi erunt alia quæ bona dicenda sint Ennius ꝓbat lenem orationem cum dicit suaui loquẽti ore Cethegum oratorem fuisse: laudaturq; in catulo suauis appellatio litterarum lenitudo. pro lenitate usurpatur: sicut suauitudo pro suauitate. sanctitudo pro sanctitate. præcipit. Mar. Tullius primo de officiis ut sermo sit lenis: minimeq; pertiax: & cum lepore: ulyxem ait in omni sermone affabilem fuisse: cuius orationem dicit Homerus simillimã fuisse niuibus hybernis. idest ut interpretatur Plinius in epistolis. Crebram largam. diuinam & celestem. Præcipua uel producta iam sæpe dictum est inter stoicos & peripateticos dissidium esse in uerbis: consensum in rebus: nam proegmena idest producta siue præposita siue præcipua nominant: quæ peripatetici bõa scilicet corporis ac fortunæ: hoc autem quod propositum uel præcipuum dicunt: nec bonum esse uolunt nec malum: sed adiaphoron idest indifferens. Cæterum ut supra docuimus ex auctoritate. M. Pisonis præposita stoicorum non minus ualent q̃ bona peripateticorum: nam præpositum ex eo dictum quod aliis præponatur: tale autem non solum bonũ: sed maximũ bonum uideri merito põt. Hi aũt. peripateticos intelligit: q̄ sine bõis corporis ac fortunæ beatissimã uitam negãt esse posse. Qualis affectus esset. si affectio animi fuerit laudabilis: & ĩ honestata posita: laudabilis conseq̄nter erit. & honestus talis homo: meritoq; uita hæc beata dicet̃ & honesta.

Edentula — Dentes cõtinui — Dẽtifriciũ — Exoticum puluisculum — Dentes Zenobiæ — Documentum saluberrimũ — Cõtra linguas maledicas — uenustas oculorum — Oculi panthie & marciæ uenustissimi — Euryclia nutrix ulyxis — Lenis oro — Lenitudo — Oratio ulyxis simillibus hima niuibernis — Producta — Præposita — Bona

Talis oratio qualis uita

Talem esse orationem: famigerata est ꝓuerbii uice sententia: hæc talis hoibus fuit oratio qualis uita me cenatis sicut mollis fuit cultus & uita delicata: ita oratio Enerius & soluta sup qua re luculenter & ubertim scribit Seneca lib. epistolaꝝ uigesimo: frequenter cum uerbis mens ipsa concordat: & facta orationi simillima sunt. Quidam codices non orationē habent sed rōnem. Proh deoꝝ fidem: exclamatio est usitatissima quam satyrographus illo uersu decenter usurpat. Nos homium diuūq; fidem clamore ciemus: ubi fidē accipimus: pro auxilio: sicut apud comicos poetas. Dicemus proh deū fidem & proh deoꝝ latine & elegāter: alteꝝ contractum est & iminutū: alteꝝ plenum & integrum: auctor. M. Tullius in oratore: ubi ait hoc quoq; atq; ēt a quibusdam sero iam emendatus antiquitas: qui hæc reprendūt: nam proh deū atq; hoīum fidem pro deoꝝ aiunt: ita credo hoc illi nesciebāt an dabat hanc licentiā cōsuetudo. Quintil. in. i. de ipse testis est fidem deum pro deoꝝ seruiamus dicendū esse: ut decori & cōsuetudini. Vacare: uacuum liberūq; esse. Placidissimani: sicut pacem summa tenent: & supra globum lunæ omnia placata sunt: serena defecata: ita ſm stoicos: in animo sapientis: semper serenitas est & tranquillitas placidissima. Alacritate. leticia gestiēte. Qui potest. quomodo. per interrogationē legendum est. Hoc sic concludit, argumentū a contrario: si in uita beata quodlibet ꝑdicandum est: & præferendū: quod tale aūt id ēt gloriosum ecōtrario īmisera uita nihil ē ꝑdicabile aut gloriādū. Quæ nec misera sit. In natura reꝝ triplex est uita: una beata altera misera. tertia itermedia: nec beata nec misera: q̄dā n. sunt ut dialectici appellant īmediata: sicut leuitas & grauitas: q̄dā uero mediata: sicut frigidum & calidū inter utrūq; tepidū est: sic aliqs btūs est: aliqs miser: aliqs nec miser nec btūs. talē uitā de seipso expressisse uī. M. Tullius cum ait. Ita sunt res nostræ: ut in secundis fluxæ in aduersis bonæ: conclusio Ciceronis hæc est: cum nec ī uita misera: nec in ea quā intermediā uoco quicq̄ sit ꝑdicabile: si aūt aliqd i aliqua uita ꝑdicabile: necesse est: id solū esse in uita beata quibus cōcessis: sequit̃ uitam beatam nisi honestā esse posse: alioqui glorianda & ꝑdicanda non erit. Consiliis nr̃is. uersus est heroicus: quo thebanus epamīnūdas se cisse aliquid ꝑdicabile gloriandūq; ꝑdicat cum leuctrica pugna afflixerit uires lacedemonioꝝ: & illoꝝ laudē attonsam: mutilā: decurtatā reliq̄rit. De hoc plura in superioribus. A sole exoriente. Scipio africanus: gloriatur opinor apud enniū se, facinora adeo ꝑdicabilia gloriandaq; edidisse ut ab ortu solis usq; ad meoticā paludem nemo existimat uirtute ac factis sibi æquipandus. Meotis aūt palus: scythica est in regione septentriōali: cuius accolæ meti onici dicti: meoti scythæ temerida uocāt qd: significat matrē maris. Præferēda. ostentāda. honeste. n. factā in luce collocari uolūt. Quid sequat̃. s. in sola beata uita ē illitū qcqd ꝑdicabile est & gloriandū. In uiciis ad miserā uitā: malicia & uirtus duo cōtraria sunt. uita quoq; misera & beata æquæ cōtraria: uis aūt cōtrarioꝝ hæc est: ut se uicissim consequant̃: ut si malicia sola ualeat ad efficiendā miserā uitā. Econtrario uirtus sola efficiat uitā beatā: & hoc sentiunt stoici. At ꝑipateticus miserā qdem uitā uiciis aī & malicia sola fieri censet: sed ad cōplēdos oīs uitæ beatæ numeros uirtutē solā nequaq̄ satis esse existimat: qm̄ corporis & fortunæ bona necessaria esse uideantur ꝑficiendæ uitæ beatæ.

Fides pro auxilio
Proh deū fidem
Argumentum a contrario
Triplex uita
Immediata
Mediata
Meotis palus
Temerinda malicia
Virtus cōtraria
Sententia ꝑipatetici

talem eius esse orationē. Orationi aūt facta simillima: factis uitā. Affectus aūt animi i bono uiro laudabilis & uita igitur laudabilis boni uiri & hōesta: ergo qm̄ laudabilis ex quibus bonoꝝ beatam uitā esse concluditur. Etenim proh deoꝝ atq; hoīum fidem parum ne cognitum ē superioribus nostris disputationibus. An delectationis & ocii consumendi cā locuti sumus sapientem ab omni concitatiōe aī: quā perturbationē uoco: semper uacare: semper in aīo eius esse placidissimam pacē. Vir igit̃ temperatus: cōstans sine mœtu: sine ægritudine: sine alacritate ulla: sine libidine nonne beatus. An semper sapiens talis semper igitur beatus. Iam uero qui potest uir bonus non ad id qđ laudabile sit omnia referre: q̄ agit: quæq; sentit. Refert autem omnia ad beate uiuendum. Beata igitur uita laudabilis: nec qcq̄ sine uirtute laudabile. Beata igit̃ uita uirtute cōficitur. Atq; hoc sic etiā concluditur: nec in miseria uita quicquam est predicabile: aut gloriandum nec ī ea quæ nec misera sit nec beata. Et est ī aliqua uita prædicabile aliquid & gloriandum: ac præ se ferendum. Vt Epaminundas. Consiliis nostris laus est attonsa laconum. Vt Africanus ait: a sole oriēte supra meotidas paludes. Nemo est qui me factis eq perare queat. Quid si beata uita glorianda & prædicanda: & præ se ferenda est. Nihil est enim aliud quod prædicandum & præ se ferendum sit: quibus positis intelligis quid sequatur: & quidem nisi ea uita beata est: quæ eadem honesta sit: aliud necesse est melius uita beata. Quod enim erit honestum: certe fatebuntur esse melius. Ita erit beata uita melius aliquid: quo quid potest dici ꝑuersius? Quid? cum fatentur satis magnam uim esse in uitiis ad miseram uitam: nōne fatēdum est eādem uim in uirtute esse ad beatam uitam? Contrarioꝝ. n. contraria sunt conseq̄entia. Quo loco quæro quā uim hēat

libra illa Critolai: q̄ cū in alterā lancē animi bōa imponat: in alterā corporis & externa: tātum ꝓpendere illā boni lancē putet: ut terrā & maria deprimat. Quid igit͛ aut hūc ꝓhibet: aut ēt xenocratē illum grauissimum philosophoꝝ exagerantē tantope uirtutem & extenuantē cætera & abiicientē: in uirtute non beatā modo uitam: sed ēt beatissimam ponere? qđ quidē nisi fit: uirtutū interitus cōsequet͛: nā in quē cadit egritudo: in eundē mœtum cadere necesse est. Est.n. mœtus future egritudis sollicita expectatio. In quē aūt mœtus in eundē formido timiditas: pauor: ignauia. Ergo ut idē uincat͛ iterdum necesse est: nec putet ad se præceptū illud atrei ptiere. Proinde ita parent se in uita: ut uinci nesciant. Hic aūt uincet͛ ut dixi: nec modo uincet͛: sed ēt seruiet. At nos uirtutem semper liberā uolumus: semper inuictā: quæ nisi ita est: sublata uirtus est. Atq; si in uirtute satis est ꝑsidii ad bene uiuendum satis est etiam ad beate: satis est.n. certe in uirtute ut fortiter uiuamus: si fortiter etiam ut magno aīo: & quidem ut nulla re unq̄ tereamur: sempq; simus inuicti sequitur ut nihil peniteat: nihil desit: nihil obstet: ergo omnia profluēter absolute prospere: igit͛ beate: satis aūt ad fortiter uiuendum uirtus potest satis: ergo etiā ad beate. Etenim ut stulticia & si adepta est quod concupiuit: nunq̄ se tamen satis consecutā putat: sic sapientia semper eo contenta est: qđ adest: neq; eam unq̄ sui pœnitet: similem ne putas. C. Lelii unum consularum fuisse: & eū quidem cū repulsa: si cum sapiēs: & bonus uir qualis ille fuit:

Libra critolai. In illa nobili trium philosophoꝝ legatione: quā athenienses romā miserunt: fuit critolaus pipareticus: ferunt seorsum queq; ostentandi gratia p celeberrima urbis loca magno hoīum cōuentu dissertauisse: fuit aūt hic Critolaus facundia scita & tereti ꝑditus: q uolens ostendere: q̄to maiora essent bona aīi bonis corpis & fortunæ: utebat͛ hæc libræ similitudine decentissima: de qua in.y. de finibus sic scriptū ē. Virtutis aūt amplitudinē: quasi in altera libræ lance ponere: terrā mihi crede ea lanx it & maria deprimet: sensus est: cū Critolaus & Xenocrates tm̄ tribuant uirtuti qđ ꝓhibet eos nō ponere uitā beatissimā in uirtute? illi.n. dicunt beatā uitā effici uirtute: sed non beatissimā qm̄: necessaria sint bona corporis & fortunæ: sine qbus cumulatissima pfectissimaq; beatitas effici non possit. In quē cadit egritudo: p cō lusitūculas stoicorū spinetaq; discurrit ut solet ad asserēdū. Quod in uirtute nō solū beata sed beatissima quoq; uita consistat: egritudo ē ut sæpe diximus tristicia ex pñti malo: metus ptur batio ex impēdenti & futuro malo. In eundem formido: metus tanq̄ genus est: hæc tāq̄ spēsq; generi subiectæ sunt. De quibus latius tractauit in.iii. tusculana: formido aūt metus est pmanēs: timiditas metus mali appropinquātis. Pauor metus mētem de loco mouēs. ignauia metus cōsequētis laboris: q & pigritia noiat͛. Proinde ita parent. Atreus in tragedia ueteris poetæ: opior actii: inducebat͛ filiis ita pcipiens: ut ita se i uita pararēt: ne uici possent: significat ꝓinde io: io qi sīue itaq; ꝓinde uero: in alia accipit͛ significatione: de quā apud Sueto. & alii ubi in cōmentariis. Vinci nesciant: ita Virgi. & nescia uicti pectora. Hic aūt. s.i quē cadit egritudo. Satis est ēt: reciproca hæc quodammō sunt bene uiuere: & beate uiuere: ut nec bñ uiui nisi beate: nec beate nisi bene hoc ē hōeste possit. Vt fortiter uiuamus: fortitudo uirtutis spēs est: & nomē ex quo fit; ut q fortiter uiuit cū uirtute uiuat: q res ad beate uiuendū satis est: qđ in pñtia M. Tul. colligit per cōsectaria stoicoꝝ: ut stulticia cōtraria sunt sapia & stulticia: ideoq; si stulticia malis uenenis pura iexplebilis ē & in exhausta: fit ut sapia cōtenta sit eo qđ adest: i quo āt hoc est: is nimiꝝ est beatus. Turpillius comicus ait in lyndia pfecto ut qsq; minimo contentus fuit. Ita fortunatam uitā duxit maxime: plus patet ut inqt Seneca sapiētis dies unus q̄ stulti uita lōgissima. Neq;.n. sui penitet: autumant stoici sapientē nullius rei penitere: nulla in re falli: sniam mutat͛ nūq̄. Cai lelii consulatū: ab exēplis argumentat͛: uitā beatā: in uirtute positā esse: cū ait beatiorē fuisse consulatū lelii unū: q̄ quattuor cōsulatus cynne hois ipotentis: & iprobi fuit āt Caius lelius hō disertus & sapiēs: oīa fœlix: cui natura dedit: nullo renuente deoꝝ: ut inqt Silius: hic consul creatus est una cū Cor. Scipione: cū ambo græciā ꝓuinciā cuperent multūq; Lelius in senatu posset: rē obtinuit Lucius Scipio cū Africānus dixisset se legatū ituꝝ: si Lucio scipiōi fratri suo: ꝓuinciā græciā decreuissent. Et eū qdē cū repulsa: clarissimi ap roma. uiri sepe repulsā in petitione magistratuū passi sunt: sicut scipio nasica publius Emilius; & M. portius Cato; q uirtute sua: plus magistratui decoris addituri erāt; q̄ ꝑtextu eius splendoris ipsi relaturi; titulus est apud Valeriū maximū de repulsis: sensus est optabiliorē esse lelii cōsulatū: ēt cū repulsa q̄ fieri qter cōsulē; ꝑut factus est cynna ipotens truculētus; sediciosus. Pau. Emilius; post aliquot repulsas bis cōsul factus est. Quintus quoq; metellus cōsulatus repulsa sugillatus mox cōsul de pseudo philippo triūphauit. M. Cato repulsus tanq̄ honoribus ineptis gaudebat: qui quo die repulsus est lusit. Si cū sapiens: snīa catholica ē. qua p interrogationē docet: qm̄ sapiens patit͛ repulsam: nō tā ipm repulsa notari a populo: q̄ populū repulsam ferre a sapiēte maius.n. detrimētū sentiret populus ex repulsa uiri boni: q̄ ille cōmodum ex magr̃atu. Pau. Emili. designatus cōsul dixit se nō hēre gratiā populo ro. cū nō tā sibi cōsulatu q̄ illis cōsule opus ēet.

Libra critolai

Formido
Timiditas
Ignauia

Reciproca

Sapientia stulticia contraria
Sapiētē nō penitere

Lelius sapiens
Repulsa i magistratibus
Post repulsas obtinuere magistratum
Dictum Emilii

suffragiis præteritur: non populus a bono consule potiusq̃ ille a uano populo repulsam fert: sed tamẽ utrum malles te si potestas esset semel ut Leliũ consulem esse: an ut Cynnam quater: nõ dubito tu qd respõsurus sis. Itaq; uideo cui committam: nõ quẽuis hoc idem interrogarẽ. Responderet enim alius fortasse se non modo quattuor cõsulatus uni anteponere: sed unum diem Cynne multorum & clarorum uirorum totis ætatibus. Lelius si digito quem attigisset pœnas dedisset. At Cynna collegæ sui cõsulis. Gn. Octaui præcidi caput iussit. P. Crassi. L. cæsaris nobilissimorũ hominũ: quorũ uirtus fuerat domi: militiæq; cognita. M. Antonii. omnium eloquentissimi quos ego audierim. C. Cæsaris in quo mihi uidetur fuisse specimen humanitatis: salis suauitatis: leporis: beatus ne igitur qui hos īterfecit. Mihi contra non solum eo uidetur miser quod ea fecit: sed etiã q̃d ita se gessit: ut ea facere ei liceret & si peccare nemini licet: sed sermõis errore labimur

Suffragiis prætentur: repulsam patitur: nec suffragatorũ suffragiis obtinet magistratũ in oratione ꝓ plancio; nec si a populo præteritus est; quẽ non oportuit; a iudicibus; condemnandus est: qui præteritus nõ ẽ.

Præteritus
Cynna flagiciosus
Mors cinnæ

Vt cynnam quater; Iulius Cæsar corneliam cynnæ quater consulis filiam duxit uxorẽ: ut inquit Suetonius; eundem dictatorẽ fuisse auctor est Plutarchus; a Lucano cruentus dicit̃ qui cũ flagiciosissimus esset rẽpu. romanã sũma crudelitate uastauit: qui in consulatu; cũ pniciosissimas leges ꝑ uim ferret ꝓhibitus a Gn. octauio collega ꝓfugit ex urbe. Vocatisq; ad pileum seruis: accersitoq; Caio mario cum aliis exulibus ex africa bellũ romæ intulit: in quo quattuor exercitibus urbem cit cunsederunt; mox cinna & marius in ciuitatẽ recepti; uelut raptã eã; cedibus & rapinis uastarunt. Gn. octauio consule ociso; & oĩbus aduersæ partis trucidatis; quarto consulatu; cũ bellũ cõtra syllã moliret̃. Ancone ob nimiã crudelitatẽ ab exercitu lapidibus occisus est: fuit dominatio cĩnana reip. exicialis & funesta: ex liuio apiano; plutarcho; floro; augustĩo; cæteris. Quid tu responsurus sis; quasi dicat scio tecũ uir ꝓbus sis electurũ; potius conditionẽ lelii q̃ cynnæ q̃d nõ idẽ oĩbus uideret̃ cum natura aliter insita sit hoĩbus libido dominandi. Vni. s. cõsulatui. G. lelii. Si digito quẽ attigisset; si uel minima affecisset iniuria. M. Cato. in oratiõe; q̃ inscribit̃ ꝓ dote ita scriptũ reliquit: in adulterio uxorẽ tuã si prendisses sine iudicio impune necares: illa te si adulterares; digito non auderet attingere; neq; ius est. Precidi caput: octauii consulis caput iussu cynnæ præcisum est: & ꝓ rostris expositũ. Pu. crassi; quo crassi pater & filius in mutuo alter alterius aspectu mactati sunt; q̃dã tradũt; patrẽ crassum; ne quid indignũ uirtute sua pateret̃ gladio se confodisse; de his Lucãus inĩcos lacerauit fimbria crassos. Lucii cæsaris: de hoc lucius florus ait cæsar & fimbria in penatibus domorũ suarũ trucidantur In. iii. de orator escriptũ legibus caput. Ca. Lucii cæsaris cũ lucii; iulii fratris capite iacuisse ꝓ rostris; nõ longe a capite. M. Ant. oratoris. Inibi ait: pu. crassũ suapte interfectũ manu. Ex his duobus cæsaribus frĩbus alter cæsar urbanitate: facetiis; lepore; cũptimis conditus fuit; qui de iocis copiose & luculenter differit apud Mar. Tulliũ in. ii. de oratore: de quo ait quoq; in libris de officiis: sale uero cõditus & facetus cæsar. M. Antonii: milites a mario & cynna sæuissimis ducibus missi ad. M. Antonium oratorem obtruncandũ sermone eius obstupefacti districtos iam & uibratos gladios; cruore uacuos uaginis reddiderũt; defixoq; in terram uultu oẽs illachrymarunt: tunc annius militũ prefectus oĩs humanitatis expers cum Antonium oratorem milites a facinore deteritos offendisset conuitio acriter illos insectatus irruensq; crudele imperium truculento ministerio peregit; & M. Antonio caput amputauit: q̃d positum fuit in rostris; in quibus ille rempu. constantissime consul defenderat. Quod Marius letis manibus inter epulas per summã animi ac uerborũ isolentiã aliquam diu tenuit: clarissimiq; oratoris sanguine cõtaminari mensæ sacra passus est; de quo Lucanus; aut te ꝓ̃lage malorũ antonii; cuius laceris pendentia canis ora ferens miles festæ corantia mẽsæ imposuit.

Duo cæsares fratres occisi
Facetus cæsar
Mors antonii oratoris

Vt ea facere illi liceret; plato in gorgia tradit grauissima infandaq; peccata cõmitti a principibus ob ipsam peccandi licentiam; platonicæ sententiæ subscribit Homerus: q reges & potentes inducit apud inferos cruciari; ceu tantalũ; sisyphum; & titium; de talibus ait Silius. xiii. punicorũ; q̃ uellẽt nũq̃ sceptris fulsisse superbis; insultant duro imperio non digna nec æqua; ad supos passi manes: quæq; ante ꝓfari non licitũ uiuis eadem permissa quærunt. Volũtates principũ ꝓ legibus sunt principi licet q̃cq̃d libet; ex quo est illud rum Antonius caracala nouercã suã iuliã ducere uellet uxorẽ; dixissetq; uellẽ si liceret: tunc illa respondit si libet licet: an negas te imperatorẽ esse; & leges dare nõ accipere: quo audito furor incõditus ad effectũ criminis roboratus est; matrẽq; nõ n. alio erat dicẽda noĩe; duxit uxorẽ. & ita nuptias polluit incesto. Cũ collega cõicauit. in bello cimbrico marius curiose elaborauit: ut solus uictoria potiret̃. Et collega catulus excluderet̃ pugnatũ est in cãpo patẽtissimo in Venetia Italiæ regione ab athesi fluuio iuxta Vercellas: ĩ quo ꝓ̃lio uicti: & ad internectionẽ ꝓfligati sunt cimbri: ex quibus capti ultra sex myriadas: hoc est milia sexaginta. Cesi aũt bis tantũ fuisse ferunt̃; cũ inter milites marii & catuli cõtentio de uictoria oriret̃ disceptatores sup hac controuersia delecti sunt; qui tũ affuerant parmensiũ legati; qui lustratis cadaueribus ꝓspexerunt iaculis militum catulianorũ barbaros esse confixos; noscebant̃ enim ex inscriptis litteris; quæ nomen catuli in telis ostẽtabant ue; famam & gloriã huius rei totã; mario propter primam uictoriã tribuerunt. Populus romanus: tunc mariũ tertiũ romæ conditorẽ appellauit; tanq̃ post romulũ camillũq; tertius rẽ romanã restituisset:

Tyranni apud inferos
Si libet licet
cimbri ꝓfligati
Marius tertius conditor dictus

&cum

&cum romanis oibus placeret mariũ solũ duos agere triumphos: non tamen hoc efficere uoluit: qui ut ĩ secũdis rebus moderatũ se pberet: cũ catulo triũphare uoluit: gloriãq; bellicæ uictoriæ: cũ collega cõmunicauit: tradunt historici eũ timuisse: ne ob prærogatiuã militarẽ: si catulus honore excluderet ipse quoq; triũpho priuaret: idẽ mox potitus uictoria ciuili: quã remp. armatus seruauerat: eam togatus oĩ crudelitatis gñe subuertit: ut haud facile dictu sit utrũ bello utilior: an pace perniciosior fuerit: q inter cæteros catulũ mori coegit: nã cũ deprecatoribus p catuli salute dixisset illũ mori oportere: tũc catulus inclusus domi accensis carbonibus se suffocauit: seque ignis haustu ludibrio hostiũ exemit. Valerius maxius: auctor est. Quitũ catulũ cymbrici triũphicũ Caio mario participẽ ab eodẽ mario mori iussũ recenti calce illito multoq; igne p calefacto cubiculo se inclusum pemisse. Consimili gñe mortis iouianũ pisse testis ẽ amianus marcellinus: cũ recenti calce cubiculo illito odorẽ noxiũ ferre nequisset. Qui paruit: In hãc pœne sententiã ẽ illd plinianũ ď lucio sylla: q fœlicis sibi nomẽ asseruit: qđ pscriberetot milia ciuiũ & occidere potuisset. o praua inqt interptatio: & futuro tpe ĩfœlix: nõ melioris sortis tũc fuere peũtes: quorũ miseremur hostia: cũ syllã nẽo nõ oderit. Cũ. ptim.

Mors catuli

Cubiculũ illitũ Calcere centi

Mors iouiani

idem licere dicimus qđ cuiq; concedit. Vtr; tamẽ beatior. C. Marius: tum cũ cimbricæ uictoriæ gloriam cum collega Catulo cõmunicauit pœne altero Lelio. Nam huic illum dico similimum. An cum ciuili bello uictor iratus: necessarius Catuli depcãtibus non semel respondit: sed sæpe moriat. In quo beatior ille qui huic nefariæ uoci paruit: quam is q tam scelerate imperauit. Nam cum accipere quam facere præstat iniuriam: tum morti iam ipsi aduentanti paulum procedere obuiam: quod fecit Catulus: quã quod Marius: talis uiri interitu sex suos obruere consulatus: & contaminare extremum tempus ætatis. Duodequadraginta ãnos tyrannus syracusanorum fuit Dionysius: cum quinq; &. xx. natus ãnos dominatum occupasset: qua pulchritudine urbem: quibus autem opibus præditam seruitute oppressam tenuit ciuitatem. Atqui de hoc homine a bonis auctoribus sic scriptum accepimus: summã fuisse eius in uictu tẽperantiã: in rebusq; gerendis uirum & acrem & industrium: eundem tamen maleficum natura & iniustũ. Ex quo omnibus bene ueritatem intuentibus uideri necesse est miserrimum. Ea enim ipsa: quæ concupierat ne tum quidẽ cum omnia se posse censebat: consequebatur. Qui cum esset bonis parẽtibus atq; honesto loco natus & si id quidem alius alio modo tradit: abundaretq; & æqualium familiaritatibus & cõsuetudine ppinquorum: habere etiam more græciæ quosdam ado

Accipere q̃ facere iniuriam: Aristo in. v. æthicoꝝ: peius est inqt facere iniuriã q̃ pati: nã id cũ prauitate est ac uituperat: pati uero iniuriã: sine prauitate est: apđ platonẽ socratis: in gorgia copiose differit peius eẽ facere iniuriã: q̃ accipere. Et eũ q iniuriat: ante alios eẽ miserũ: miserioreq; si iniuriaꝝ pœnas nũq̃ luat. Decretũ socraticũ ẽ: κακιον ειναι το αδικειν του αδικεισθαι. i. peius eẽ iniuriã facere: q̃ accipere. Qu. Metellus numidicus in orõne quã de triũpho suo dixit: pbi iqt iniuriã facilius accipiũt: q̃ alteri tradunt. Procedere obuiã. s. pstat.

Peius facere iniuriã q̃ pati

Decretũ socratis

Sex suos obruer cõsulatus: mariũ septies consulẽ fuisse & in septĩo cõsulatu perisse historici tradũt: & indicat Lucanus. cũ ait: septimus exegr repetitis fascibus annus: illæ fuit uitæ mario modus: oĩa passo q̃peior fortuna põt atq; oibus uso que melior: mẽsoq; hoi qđ fata paratẽt: iõ autẽ sex consulatus noĩat M. Tullius: q̃aq̃ catulus obuiã pcedẽs morti candẽtibus carbõibus se peremit: tunc marius sex tñ gesserat consulatus: nã post mortem catuli & post hoc tps: septimũ cõsul designatus calẽdas ianuarii iniuit magrãtũ: ueꝝ ois marianæ gĩæ: maxius robur & fœdissima sugillatio extitit mors catuli collegæ: uiri clarissimi cõsularis triũphalisq;. Duo đ q̃dra. xxxviii. dicimus. n. duo de uiginti: q̃si duo desint uiginti: p decẽ & octo: & duo de q̃draginta: p triginta octo: quasi duo desint q̃dragĩta: q locutio ẽ usitatissima elegãtissimaq;. Qua pulchritudie urbẽ: syracusas intelligit: q̃ ciuitas: oĩum siciliæ ciuitatũ pulcherrima opulẽtissima extiti: puerbiũ diuulgatum est ad locupletes. Vobis ne decima qđ ẽ syracusanoꝝ adest M. Tul. in sexto uerrinaꝝ: syracusas ait urbẽ eẽ maximã græcaꝝ urbiũ: pulcherrimãq;: q ex q̃ttuor q̃si urbibus maximis cõstare uidebat. q̃ꝝ una isula noĩat: altera achradina: tertia tyche: q̃rta neapolis: syracusani m̃ltos claros prĩcipes habuerũt: sed clarissimũ Dionysiũ seniorẽ. q dicere solebat adamãtina eẽ uincula. ad principatũ sapiẽdũ metũ: uiolẽtiã classem: & cx. x. milibus barbaroꝝ cõstitutũ præsidiũ. q cũ ap filiũ Dionysiũ uidisset ingentẽ uasoꝝ aureoꝝ argẽteorumq; copiã exclamãs inqt in te affectus regius nõ est. q ex tanta poculoꝝ ui. Amicum neminẽ tibi cõciliasti. De hoc Dionysio referissimi sũt auctores. de quo ĩ psentia. M. Tul. nõ paꝝ multa cõmemorat. digna scitu memoratuque: quẽ ait eẽ miseꝝ appellãdũ: nõ fœlicẽ. cũ in timore & cura anxius degeret. & p iniustitiã multa ppetraret.

Septem consulatus mariĩ

Duo de quadraginta

Syracusæ laudantur

Ex q̃tuor urbibus syracusæ

Insula

Achradina

Tyche

Neapolis

Adamãtia uincula

Necesse ẽ miserrimũ. supra cõclusum est. q iniustus sit eũ dẽ eẽ miserrimũ. Socrates apđ platonẽ ait. assero bonũ uirũ eẽ fœlicẽ. iniustũ uero & turpẽ esse miseꝝ. Adolescentes amore iunctos. antea dictũ ẽ cõcessos fuisse adolescẽtuloꝝ amores: apđ græcos cretensesq;. a q̃bus phileror dictus ẽ amator: clenos uero q am a

Phileror

Clenos

Domīa tio dionysii
Familiæ seruorum
Cōuene
Vindemia ex race misalienis
Cādētissimus sol
Glosse matici
Putamina quid
Putamē nucum
Iuglans iouis glans
Basilica nux
Caryon unde
Carynō oleū ex nucibus
Auella na
Præne stina
Pōtica
Pontica nuceta
Mollusca nux
Duæ uxores Diōysii
Cubicularis lectus
Tribunal ce spiticiū
Stetit aggere fulti ce spitis

.i.illustris Credebat: cōmittebat credere. n. est fidei cōmittere. Detraxerat. Cū nullū nomē sit sordidius: inuisiusq; noīe seruitutis nō seruos eos appellabat: sed honoratiore uocabulo nūcupabat. De quo Valerius maximus sic. Age Dionysius syracusanoꝝ tyrannus. huiusce tormenti q̄ longa fabula: qui duo de quadragīta annoꝝ dominationem in hunc modum peregit: summotis amicis in eoꝝ locum ferocissimarū gentiū homines. & ex familiis locupletum electos prævalidos seruos: quibus latera sua cōmitteret substituit: noīe autem familiarū seruos significari asserunt erudīti & sat notum est: unde: in libris iurisconsultoꝝ crebra mentio est: de familia publicanoꝝ: de urbana familia & rustica: ubi differitur: qui sint habendi serui numero urbanoꝝ: qui rusticorū: iidem hic familias locupletū: ꝓ seruis accœpimus: familiæ autem appellatio quēadmodū multipliciter accipiat': nemo uł mediocriter eruditus ignorat. Et docet paulus iurisconsultus: titulo de uerboꝝ significatione. Conuenis: conuenæ dicūtur qui ex diuersis nationibus in unum cōuenīūt. Ancilari: seruili. Ferrū remouit: ex his Ciceronis racemis uindemiā sibi fecit Valerius maximus. q sic ait: tonsorū quoq; mœtu tondere filias edocuit: quaꝝ ipsaꝝ postq̄ adultæ ætati appropiquabant: māibus ferrū nō ausus cōmittere: instituit ut cādentiū glandium aut nucum putaminibus: barbam & capillum sibi adurerent. Candentibus putamibus. i. ignitis corticibus: candēs. n. modo ignitum: alias cādidū nam & cadet significat ignitum eē: & candidum esse: sicut apud Virgiliū: dicitur candens uacca: & candens fauilla. Solinus: solē sydus cādentissimum appellat. putamīa uero dici rerum purgaméta: docet glossematici: nam quicquid ex quacunq; re proiicit' putamē appellatur: uulgatissimum ē illd' plautinum ex captiuis. Nucleū amisi: reliquit pignori putamia. Plinius ait pygmeos ex putaminibus ouoꝝ construere casas putamina iuglandium pro corticibus nucum accipiunt': quas Plinius duplici protectas eē operimento tradit. puluitani primum calicis: mox lignei putaminis: idem alibi inquit putamīe claudūtur nuces; corio castaneæ: & carinas putaminum bifidas esse refert. Iuglandem interprætatur iouis glādem: quasi ioui dicatā ob ægregium fructum: Antiqui auctore Macrobio iouis glandem appellauerunt: quæ nunc litteris interlisis iuglans nominat'. Cloatius iuglans inquit quasi diuiglans. i. Διοσ βαλανοσ: hanc græci basilicam uocāt: q̄si inter nuces regalem: cuius galenus quoq; cōmeminit. Caryona capitis grauedine ꝓpter odoris grauitatē cōuenit nucem dici: unde & carynon oleum uocāt facticium ex nucibus iuglādibus: nux auellana: quæ minima est ante abellina patrio nomine dicta prænestina & corylus dicitur: quā græci ponticam uocant quoniam ex ponto in græciam asiamq; uenere: hinc illud Papinii ex endecasyllabo: quicquid nobile pōticus nucetis. Amygdalam appellant nucem græcam: quæ arbor an fuerit in Italia catonis ætate dubitatur; quoniā græcas nominat; iter nucum genera est mollusca nux: ex eo dicta qđ cæteris omnibus nucibus mollior sit: de qbus Plini. molluscæ putamen rūpentes. Macrobius: molluscam nucem persicum esse interprætat' & fueuius docet ī idilio: ego arbitror molluscā nucem non dici id pomum quod uulgo persicū uocamus sed genus nucum persicum: ex persi de translatum. Duas uxores. Dionysius duas uxores; uno simul die duxisse fert'. alteram ex locorum gente nomine doridam: alterā syracusanam nomine Aristomacham hipparini filiam. Incertum fuit. cū utra prius concubuisset. solebāt cum eo communes habere cœnas: uicissimq; noctes diuidere: Aristomacha diu sterilis fuit. & ex ea nihil liberoꝝ tulit: quāuis admodum cuperet. mox quattuor filios suscœpit: duos mares totidemq; fœminas. ex doride locrensi; filios habuit tres. Detorquebat. in alterā Partem deflectebat: ut introitus esse interclusus. Valerius maximus; cubicularem lectum; pinde q̄si castra lata fossa cinxit; in quem se ligneo ponte recipiebat: cum forem cubiculi extrinsecus a custodibus opertā interiore claustro ipse diligenter obserasset. Suggestis: pulpitis: mos fuit imperatorū: ex cespitibus facere suggestum: quod tribunal cespiticium appellāt. Flauius uopiscus ꝓpe auguste dū refert ēt. Deinde concursus ad cespiticium tribunal. Amianus marcellinus auctor est Iulianum imperatorem aggere glebali assistentem allocutū milites esse. Lucanus de cæsare concionabūdo loquēs ait; stetit aggere fulti cespitis intrepidus uultu: & apđ Virgiliū. Aeneas celso medius stans aggere fatur. Studiose id factitabat: de mutio scæuola iurisconsulto memoriæ proditum est: quod pila optimæ ludebat. Multa āt sūt genera pilarum

lescentes amore coniunctos credebat eoꝝ nemini sed his quos ex familiis locupletū seruos delegerat quibus nomen seruitutis ipse detraxerat; & quibusdam cōuenis & feris barbaris corporis custodiā cōmittebat. Ita ꝓpter iniustam dominatus cupiditatē in carcerē quodāmō ipse se incluserat. Quin etiā ne tōsori collū cōmitteret tōdere filias suas docuit itaq; ancillari sordidoq; artificio regię uirgines: ut tōstricule tōdebāt barbā & capillū patris. Et tñ ab iis ipsis: cū iā essent adultæ ferrū remouit: īstituitq; ut cādētibus iuglādiū putaminibus barbā sibi & capillū aduerterēt. Cumq; duas uxores haberet Aristomachen ciuem suam: Doridem autem locrēsem sic noctu ad eas uentitabat: ut omnia specularetur. & perscrutaretur āte. Et cum fossam latam cubicularii lecto circundedisse: eiusq; fossæ transitum ponticulo ligneo cōiunxisset: eum ipsum cum fores cubiculi clauserat: detorquebat: idemque cum in cōmunibus suggestis cōsistere non auderet: cōcionari ex turri alta solebat. Atque is cū pila ludere uel

pilatum: est paganica quæ rusticorũ est: est tigron: siue trigonalis: est uentosa. quæ follis pugilatorius a plauto decẽter dicitur υποκοριστικωσ folliculus super quo apud Suetonium in augusto satis multa. Vitã cõmittis: qui gladium alteri tradit. illi uitæ suæ potestatem committit. In manu enim illius est. q accipit gladium: hominem a quo acceperit necare si uelit. Alterum. familiarem. Alterũ. adolescentulũ. quẽ amabat. Impotentium. tyrannorũ. & impotentia grassantium. Huic. cupiditati imperiosæ. quæ sanguinarium fecit Dionysium. iussitq; hominem dilectissimum occidere. Illi. alteri. scilicet dolori. ex morte adolescẽtuli amati. Cõsimile ẽ illud Persianũ huccine an hunc sequeris. subeas alternus oportet Aucipiti obsequio: dominus alternus: oberes. Nec tum cum obstiteris semel instanti q̃ negaris parere imperio rumpi iã uincula dicas. Cum quidã: Macrobius libro primo i somnium scipionis scribit hæc ad istã sententiam cõducentia. Dionysius aulæ siculæ inclemẽtissimus. Incubator familiari quondam suo solam sibi existimanti uitã tyranni beatam: uolens q̃ perpetuo mœtu: misera: quã impendẽtium semper periculorũ plena esset ostenderet: gladium uagina raptũ: & a capulo de filo tenui pendentẽ mucrone demisso iussit familiaris illius capiti inter epulas imminere. Cumq; ille & siculas: & tyrãnicas copias psentis morti periculo aspnaret: talis ẽ inquit Dionysius uita quã beatã putabas: sic nobis semp mortem imminẽtem uidemus: existima ergo quando fœlix esse poterit q timere non desinit.

Mutius pila ludebat

Follis pugillatorius

Folliculus

Huccinne an hunc sequeris

Gladius a filo pẽdens

let: studiose. n. id faciebat: tunicãque poneret adolescentulo quem amabat: tradidisse gladium dicit. Hic cũ quidam familiaris iocans dixisset: huic quidem certe uitam tuã committis: arrisissetque: adolescens: utrunq; iussit interfici. Alterum quia iam demonstrauisset interimẽdi sui. Alterum quia id dictum risu approbauisset. Atque eo facto sic doluit ut nihil grauius tulerit in uita: quẽ enim uehementer amarat occiderat: sic distrahuntur in cõtrarias partes impotentium cupiditates: cum huic obsecutus sis: illi est repugnandum. Quamquam hic quidem tyrannus ipse iudicauit quã esset beatus. Nã cum quidam ex eius assentatoribus Damocles commemoraret in sermone copias eius: opes: maiestatẽ dominatus: rerum abundantiam: magnificentiam ædium regiarum: negaretq; unquã beatiorem quẽquam fuisse. Vis ne igitur inquit o Damocle: quoniam hæc te uita delectat: ipse eãdem degustare: & fortunã experiri meam? Cum se ille cupere dixisset collocari iussit hominem in aureo lecto: strato pulcherrimo textili straculo magnificis operib⁹ picto. Abacosq; quam plures ornauit argẽto auroq; celato. Tum ad mensam eximia forma pueros delectos iussit consistere: eosq; ad nutum illius intuẽtis dili-

Textili stragula: a texendo textilis uestis dicta. ãte cuius usũ fuit nexilis uestitus: ut docet Lucretius illo uersu. Nexilis ãte fuit uestis q̃ textile tegmen: textrinum uocant officinã: ubi textore texũt uestimẽta textilia: accusat uerrem. M. Tullius: quod nulla domus i sicilia locuplex fuerit: ubi ille nõ textrinũ instituerit: ubi stragulam uestem cõfici iubebat: ipse enim solã dabat purpurã. Amici uero operas: uestimẽtũ ut inquit uulpianus: qd in tela est nondum pertextũ uel detextũ appellatur contextum stragulum autem a sternendo dictum est: significaturq; uestis stragula: q̃ isterni solet quærit paulus iurisconsultus de tapetis: utrũ in ueste sint sicut stragula. An in suppellectili: ut thoralia: quæ propriæ stragulorũ nõ sunt. Vulpianus stragula: quæ æquis insterni solent: nõ putat uestis esse: ægyptii primi inuenere textilia. Picto: plautus appellat belluata tapecia. belluarũ figuris picta intextaq;: colores diuersos picturæ itexere babylon maxime celebrauit & nomẽ imposuit. babilonica enim appellãtur: pluribus uero liciis texere: quæ polimita appellãt alexandria instituit: dictas uestes iam apud Homerũ fuisse accœpimus: & memorat Plinius. inter insignia triumphantis numerat toga picta a liuio: quæ purpurea aurea uocitata est: & ea erat sine pictura: tunica autem palmata: a latitudine clauorũ dicebat: q̃ nunc a genere picturæ: picta appellatur. Abacos: mensas in quibus uasa esculenta poculentaq; imponuntur abacos uocant Iuuenalis: ornamentum abaci. De abacis in hoc significatu apd Plinium frequens mentio. In uerrinis ait M Tullius: uerrem fecisse aliquot abacorum uasa aurea. Abacus dicit tabula grometrica: de qua Persius. Nec qui abaci numeros & secto i puluere mœtas scit risisse uafer. Martianus nos geometria abacus nuncupatur: res depingendis: designandisq; oportuna formis: abacus in ædificiis iter ornamẽta columnarum numerat ex præcepto. Victruuii abacus erit lõgus & latus: q̃ crassa colũna est. Antiqui mẽsam uasorũ quadratã habuerunt. Vocaruntq; urnarium. quod urnas cũ aqua positas ibi potissimum habebant in culina: fuit & priscis mensa uinaria rotunda nomine cilibantum: a cilice poculo græco idest calice dictũ. Altera erat uinaria mẽsa quadrata una columnella subnixa. cartibulum uocabat. Auro cælato. sculpto. cælum instrumentum est celatoris hoc est sculptoris. miratur Plinius In auro celãdo iclatuisse neminem. Argẽto multos: maxime tñ laudatus est mentor. cuius manu celata pocula celebrantur Crassus orator duos habuit sciphos mentoris artificis manu cælatos sestercius centum. Confessus est tamẽ nunquã: se his uti propter uerecundiam ausum. Vascularius dicitur artifex uasorum. Incendebant odores. hac quoq; tempestate in conuiuiis lautioribus incenduntur odores. & suffitus adolentur. ut luxuriæ parentalia cõsumata sint. apud Arabas nõ alia ligna sũt in usu q̃ odorata. cibos sabei coquũt thuris ligno. alii

Textilis uestis

Textilis

Textrinũ

Stragula uestis

Beluata tapetia

Babilonica

Polĩ ita

Toga picta

Abacus

Abacus tabula geometrica

Abacus in ædificiis

Vrnariũ

Cilibantũ

Cartibulum

Cælum

Pocula mentorea

myrrhæ. odore stiracis suffiunt tecta; strobum arborem ad suffitus parant perfusam uino palmeo accēdētes. cuius odor redit a cameris ad solum iucundus; sed aggrauans capita citra dolorem tamen: hoc somnū ægris quærunt. E lacunari: lacunar; lacus; laquæar; laq uæarium dicitur camera: hoc est pars superior cubiculi: & cenationis: ut grammatici annotant: & notissimum est. Illius beati: Damoclis qui sibi beatus uidebat. Ceruicibus: antiq pluraliter tantum ceruices dicebant: primus hortēsius ceruicē singulariter enūciauit. Coronæ: coronati epulabantur; auctor est Plinius sutiles coronas solemnes fuisse in cenis: lautissimū habebat: e nardi folio eas dari unguentis madidas: olim cleopatra in conuiuio inuitauit antonium: ut coronas biberēt: quas cōcerptas in ciphum: īcipienti haurire opposuit manū. Erāt. n. uenenatæ. & ita demōstrauit: se posse antoniū necare si uellet: q ab illa sibi cauebat: noua p̄gustatorū ciborum diligentia. Aliquis terror: Saturnius imperator sententialiter dixit: nescitis amici qd mali sit imperare: gladii fera pēdētes ceruicibus imminent. hastæ undiq; undiq; spicula. ipsi custodes timētur. ipsi comites formidant. nō cibus pro uoluptate. hōs iter pro auctoritate. non bella pro iuditio: non arma pro studio. In pythagoreis duobus: Damonem & pytheam significat pythagoricæ doctrinæ sacris initiatos. quos ferunt hoc aio iter eos fuisse. ut cū eoꝝ alteri Dionysius tyrannus diem necis destinasset. is q morti addictus foret paucos sibi dies. qbus priusq̄ periret domū profectus res suas ordinaret īpetrauisset. uas factus, ē alter eius sistendi. ut si ille nō reuertisset moriēdum eēt sibipsi. oēs & in primis Dionysius nouæ atq; ancipitis rei exitū speculabātur. appropīquante deīde definita die nec illo redeūte unusquisq; stulticiæ tā temerariū sponsorem damnabat. at is nihil se de amici constātia metuere prædicabat. qui cū se ad diē recepisset. eodēq; momēto atq; hora. a Dionysio constituta supuenisset. admiratus eorum fidē tyrannus, supplicium remisit. rogauitq; isup. ut se in amicitiam tertiū ascriberēt. Vadem mortis. spōsorem. uades n. dicunt sponsores in rebus capitalibus. q in re nummaria prædes nominantur. auctor ausonius. in monosyllabis de quo. M. V. libro secundo đ latina lingua. Vas inquit appellatus. qui pro altero uadimoniū ꝑmittebat. Cōsuetudo erat. cū reus parum idoneus esset īceptis rebus ut ꝓ se alterum daret. Poetam tragicū. legimus apđ scriptores idoneos utrūq; Dionysium seniorem & iuniorem litteris claruisse. tradit Pli. Diōnysium siciliæ tyrānum gaudio obiisse. accepm tragicæ uictoriæ nuntio. ex quo colligimus. Eū fuisse tragicum poetam, scribit Plutarchus utrūq; Diōysiū audiuisse Platonem. seniorem autem ex ægritud ie mortuum hausta potione somnifica. quæ sopori mortem citra sensum continuaret. Cū aquinio. nomē ēst poetæ. sed uide an archia potius legendum sit. qui Mat. Tullio amicitia familiariter iunctus fuit. quod ex pro ne pro archia poeta satis liquet. aqlius quoq; collega & familiaris fuit. M. Ciceronis. sed non tam poeta q̄ iurisconsultus. q de dolo malo formulas condidit. Te tua. prouerbium est uetus. cuius & in epistolis ađ atticum mentio fit. suam cuiq; sponsam. mihi meam. suum cuiq; amorem mihi meum. quod attilus poeta clarissimus protulit. Tertius. crudelius. uitabilius. tetrum enim modo uitabile modo illuuiosum & fœtidū modo amarum. modo crudele significatur. Nā sermo est polisemus. Ex eadē urbe. s. syracusana. Humilē homunculum

genter ministrat. Aderant unguenta coronæ. Incēdebantur odores. Mēsæ conquisitissimis epulis extruebātur. Fortunatus sibi Damocles uidebat. In hoc medio apparatu fulgentem gladium e lacunari seta equina appensum demitti iussit: ut impēderet illius beati ceruicibus. Itaq; nec pulchros illos administratores aspiciebat: nec plenū artis argentū. Nec manū porrigebat ī mēsam. Iā ipsæ defluebant coronæ. Deniq; exorauit tyrānū ut abire liceret: q iam beatus nollet esse satis ne uidet declarasse Dionysius nihil esse ei beatum: cui semper aliquis terror impendeat: Atq; ne ei integrum quidem erat: ut ad iusticiam remigraret: ciuibusq; libertatem & iura redderet. His enim se adolescens improuisa ætate irretierat erratis: eaque commiserat: ut saluus eē non posset: si sanus esse cœpisset. Quantopere uero amicitias desideraret: quarum infidelitatem extimescebat: declarauit in pythagoreis duobus illis. Quorum cum alterum uadem mortis accepisset: alter ut uadem suum liberaret præsto fuisset ad horā morti destinatam: Vtinam ego inquit tertius uobis amicus ascriberer. Quam huic erat miserum carere consuetudine amicorum: societate uictus: sermōe omnino familiari homini presertim docto a puero: institutis & artibus ingenuis erudito. Musicorum uero perstudiosum accepimus: poetam etiam tragicū quam bonum: nihil ad rem. In hoc enim genere nescio quo pacto magis quam in aliis: suum cuiq; pulchrum ē. Adhuc neminem cognoui poetam: & mihi fuit cum Aquinio amicitia: q sibi non optimus uideret: sic se res habet. Te tua: me delectant mea: sed ut ad Dionysiū redeamus: oī cultu & uictu hūano carebat. Viuebat cū fugitiuis: cū facinorosis cū barbaris. Neminē q aut libertate dignus esset: aut uellet oīno liber esse: sibi amicum arbitrabat. Non

Vascula
rius
Sabei
coquunt ei
bos
thure
Strobus
ad suffitus
Lacunar
Ceruices
Coronati
Cena
Vt coronas
biberent
Dictū saturni
Gladii seta pendentes
Fides
Damonis
& pithiæ.
Vas factus
alter
Vt tertius
ī amicitiā
reciperet
Vades
Dionysius gaudio obiit
Archias
Aqlius
Suā cuiq; sponsam

homũtulũ:de hoc sic cecinit silius.xiiii.punicoꝝ:uir fuit isthmiacis decus imortale colonis:ingenio facile ante alios telluris alumnos:nudus opũ sed cui cœlũ terraq; pareret relege quæ scripsimus:in primo cõmẽtario.sup archimede:machinalis sciẽtiæ scientissimo:q̃ dẽ Marcellus briareum uocitabat.q cum siracusæ caperent interdixit ne uiolaret unus:nisi fefelisset imperiũ militaris imprudẽtia.Nã dũ aio & oculis in terra defixis formas geometricas describit.ab ignaro milite qs esset interfectus ẽ.In roq; tumultu:nec discurrentes romanos:nec captas siracusas sensit ægre id marcellum tulisse memoriæ proditũ est sepulturæq; curã habitã:& ,ppinqs etiã ingsitis honori præsidioq; nomẽ eius ac memoriã fuisse:qdã autumãt archimedi ferentis ad marcelum: spheras & quædã alia mathematica:factos esse obuiã milites:euq; aurũ uase ferre suspicãtes obtrũcasse:id marcellũ adeo ægre tulisset:ut homicidã;pindeac detestabilẽ: maculosumq; abhominatus:sit in sepulchro archimedis posita fuit sphera cũ cylindro ad uiri syderalẽ machinalẽq; doctrinã significãdã.gloriat̃ M.T.se sepulchrum archimedis obsitũ ignorantiq; syracusanis r̃cognouisse:ex epitaphio & sphera. Apuluere:puluerẽ geometricũ significat quo machinarũ cõmentatores & geometriæ disciplinæ sciẽtes uarias formas figurasq; describũt:de quo Persius:nec q abaci numero:& secto in puluere mœtas scit risisse uafer:de archimede memoriæ ,pditum est interfectũ esse dũ intẽtus formis est quas in puluere descripserat.de hoc intelligi uult Apuleius cũ ait in magia:uexẽt abaco & puluisculo deæ dedisses:ob hũc puluere geometricũ.Marcianus quoq; sic scripsit pãdere puluereum formarum ductibus æquor.Plutarchus quoq; auctor est.Regiã Dionysii puluerulẽtã fuisse ob eorũ multitudinẽ: q geõetricas i puluere figuras describebãt Radiũ uero uirgã dici qua geometræ lineas formant:indicantq;:nemo uel mediocriter doctus ignorat:qui illud Virgilianum uel tñ legerit.Descripsit radio totũ q gentibus orbẽ.

Tetrum
De archimedis obitu

ergo iã cũ huius uita:qua tetrius: miserius: detestabilius excogitare nihil possum:Platonis aut Architæ uitã cõparabo doctorũ hominũ & plane sapientiũ. Ex eadẽ urbe humilẽ homunculum a puluere & radio excitabo:qui multis annis post fuit. Archimedẽ:cuius ego q̃stor ignoratũ ab syracusanis:cũ esse omnino negarẽt:septũ undiq; & uestitũ uepribus: & dumetis indagaui sepulchrũ.tenebã.n.quosdam senariolos:quos in eius monumẽto esse inscriptos acceperã:q declarabãt in sũmo sepulchro sphærã eẽ positã cũ cylindro. Ego aũt cũ oĩa collustrarẽ oculis est.n.ad portas agragianas magna frequentia sepulchroꝝ:animaduerti columnelã non multum edumis eminentem:in qua inerat sphæræ:figura:& chylindri:atq; ego statim syracusanis erãt ãt principes mecũ dixi me illud ipsum arbitrari esse:q̃d q̃rerẽ:imissi

Ego quæstor:cum sicilia duobus quæstoribus regi soleat:uno lilybitano:altero syracusano.Ma.Tullius lilybitanus fuit sexto peduceo prætore:de hac sua quæstura:scribit ipse affatim in uerrinis:& in orõne pro plancio:ubi ait nullius in sicilia quæsturã aut gratiorem aut clatiorem sua fuisse.

Vepribus:spinis & sentibus. Virgi.& hirsuti fecerunt corpora uepres:inde uepreta & υποκοριστικως:uepræcola:senticeta & spineta dñr:hoc est loca uepribus plena:in oratiõe pro festio:ex uepræculis extracta nitedula rempub.niteretur erodere. Vbi nitedulæ nomine mus significat. Dumetis.Antiqui dusmosum locũ dicebant:pro dumosum hoc est dumis plenũ:litteram.s.scilicet interserebant:& quæ nos dometa appellabant dometica:& dumosa:frõdosa:a dumis omnia:quo nomine spinæ & sentes:significantur. Senariolos: uersiculos a senis pedibus dictos:in senariis uersibus animauerterunt metrici duos primos pedes: item extremos duos:habere singulas posse integras partes orationis:medios haud unquã posse: Cum cylindro: cylindrus lapis teres est siue columela oblunga a uolubilitate dictus:de quo poeta.Area tũ primũ est: ingenti æquanda cylindro:si lapidẽ cylindrũ inquit chrysippus & repetit Gellius.per spacia terræ prona iacias:causam quidem ei.tu:& initium præcipitantiæ feceris:mox tamen ille præceps uolu etur:non qa tu id iam facias:sed q̃m ita sese modus eius:& formæ uolubilitas habet ab hac similitudioe gemmæ:proceriores cylindri nominantur:Plinius de beryllis scribens libro nouissimo na.historiæ.ideo siquit cylindros ex his facere malunt:quam gemmas:q̃m est summa commendatio in longitudine.Consimiliter Solinus idem tradens ait:i; dici reges hoc genus gemmarum in longissimos cylindros amant fingere. Cylindrorum in hoc significatu: meminit paulus iurisconsultus.ad titulum de auro & argento legato:a figura cylindri:qui teres est & oblongus cylindraceũ deriuatur.Plinius scribit siliqua spiso quod genus leguminis est cylindraceas esse:in sepulchro autem archimedis.adeo uidetur positus esse cylindrus cum sphæra:ut per sphæram sideralis scientia demonstraretur per cylindrum uero machinalis peritia in qua geometræ utuntur cylindro:nisi nomine cylindri uelis intelligi radium astrologicum:q cylindraciæ figuræ est:eosq; astrologi orbẽ cœlũq; describũt. Anaximander dixit terram esse forme cylindraceæ:unde cylindri forsan usus archimedi. Ad portas agragianas:nomen est portarum syracusanarum:sicut scea nomen fuit portæ troianæ.sicut emoroidæ thebarum portæ dictæ sunt. Columelam.Demetrius ut docet Cicero in libris de legibus:sepulchris nouis modum finiens:noluit super terræ tumulum statui nisi columnelam:quæ tribus cubitis non esse altior. Antiq auctore Quintiliano columam dicebant exempta littera.n.pro columna;unde per diminutionem columela dicitur columnela:apud ueteres.serui maiores in familia dicti sunt columelæ:uel a columna:uel a columine:sicut columen familiæ apud Plautum:& Terẽtium:lucili uersus est quẽ usurpat epigrãmatarius

Pulusculum geometricũ
Duo quæstores sicilienses
Vepres
Vepreta
Vepcula
nitedula
mus
Dusmosũ
Dumi
Senarioli
Cylindrus
Cylindri
Cylindraceum
Hemoroidæ portæ
Columa
Colũnela
columela
Columelæ serui
Columelares dẽtes

poeta de columela seruo. lucili columela hic situs ætrophanes. sunt & dentes in æqs a Plinio columelares dicti. Cum falcibus: falcarios appellant: q falcibus utuntur. de qbus Mar. Tul. in primo inuectiuarum contra Catilinam dico te prima nocte uenisse inter falcarios: quem locũ Priscianus exponens ait inter falcarios idest in locum ubi falcarii. Antiq falces seculas dixerunt a secando: quarũ multiiuga genera. In qbus sunt lumariæ: qbus secant lumecta: sic.n. spinæ appellantur: quas quoda terra agricole soluunt.i. luunt lumecta nominantur. sunt & falces surpiculæ uocatæ. a syrpando.i. ab alligando. hic proprie significantur falces lumariæ: repugnata.n. sunt lumecta hoc est uepres & spinæ. Basim: significat colũnelæ sepulchralis fundamentũ: nã basces sunt sustẽtacula columnarũ quod nullus ignorat. ab hac similitudine basces eleganter dicũt orbiculi illi qbus uasa in mensis colocant ne toralia polliant; trebatius iurisconsultus: sicut libro de legatis tertio proditum est: cui corinthia uasa legata essent: & basces huic quoq; horũ uasorũ collocandorũ causa paratas deberi respondit qd labeo nõ probat. si eas basces uasorũ numero testator habuerit. Exesis: corrosis & uetustate cõsumpris. nã ut iqt eleganter & uere ausonius monumẽta fatiscũt mors ẽt saxis nominibusq; uenit. Dimidiatis: qd distet dimidiatum a dimio diximus in cõmentariis Suetonii: & subtiliter docet Au. Gellius in.iii. Græciæ ciuitas: syracusas significat a græcis conditas: & græcarum ciuitatũ pulcherrimas: opulentissimasque. Doctissima. cum pp alios: tum maxime pp theocritũ: bucolici poematis scriptorẽ: q fuit syracusanus: & ut auctor est Solinus i polyhistore in sicilia primũ inuenta comœdia est. Cuius: archimedis. Ab hoie arpinate a Cice. se.n. ipsum arpinatem hoiem appellat: fuit autẽ arpinum duobus alũnis. Ca mario: & Mar. Tullio clarum.i. cum humanitate: antiq qui probe beneq; locuti sũt humanitatem appellarũt id prope modum quod græci. παιδείαν: nos eruditionẽ institutionẽq; in bonas artes dicimus: quas qui sinceriter cupiunt appetũtq; hi sunt uel maxime humanissimi: huius.n. sciẽtiæ cura & disciplina ex uniuersis aiantibus: uni homini data est: iccirco humanitas appellata. Ma. V. praxitele. inqt propter artificium ægregium nemini est paulum humaniori ignotus humaniori dixit pro eruditiori doctioriq; q ex libris: & historia cognouerit: qs fuerit praxiteles: hinc uulgo studia humanitatis hoc est eruditionis appellant̃ & dixit Au. Ge. in octauo de philippo alexãdri magni patre loquẽs a liberari inqt musa: & a studiis humanitatis nunq̃ abfuit: qn lapide comiterq; pleraq; & diceret & faceret. Mathematicum: archimedẽ intelligit. Tyrãnum: Dionysium. Alterius mens: archimedis. Pastus aiorum Dixit Hieronymus: libros nosti esse aiæ pabulum: & profecto nullus pastus: nullus cibus aiorum potest esse suauior: quã uestigano doctrinarum: & oblectatio litterarũ. Alterius cede. s. Dionysii. Democritum: de hisce philosophis supradiximus. Pars optima. mens & ratio optima pars est haud dubiæ in ipso homine: bonũ ãt mẽtis est uirtu. igit̃ frui uirtute: est beate uiuere. Fruendum est: frui ut subtiliter pensiuat. Augu. libro primo de doctrina christiana: & libro undecimo de ciuitate dei: est ea re uti: quæ nos non ad aliud referenda p se ipsam delectat; uti uero ea re: quã propter aliud q̃rimus: unde temporalibus magis utendum est fruendũ: ut frui mereamur æternis: atq præposteri homines frui uolunt nummo: uti aũt deo: qñ nummũ non pp deum impendunt. sed deũ pp nummũ colunt. Ex plenis gaudiis: diffinito beatitudinis est oium rerum optandarũ plenitudo: siue status ex oium rerum cõgregatione perfectus. Quidam præstans. quod Mar. Antonius in summo oratore fingendu factitabat qui cognitione tantum & mente cernebat speciem eloquentis quem re ipsa non uidebat. idem nunc Mar. Tullius præcipit esse faciendũ in sapiente ut animo & cognitione sapientis formam imagineturatque informet qualis fortasse

Inter falcarios
Seculæ
Lumariæ
Sirpiculæ
Lumecta
Basces colũnarũ
Basces uasorũ
Comedia in sicilia inuenta
Húmanitas p eruditione
Studia humanitatis
Libri pabulum aiorum
Frui qd
Vn
Frui nummo uti deo

cum falcibus multi purgarunt: & aperuerunt locũ: quo cũ patefactus esset aditus: ad aduersam basim: accessimus. Apparebat epigrãma exesis posterioribus partibus uersiculorũ dimidiatis fere. Ita nobilissima græciæ ciuitas: quõdã uero ẽt doctissima ciuis unius acutissimi monumẽtũ ignorasset: nisi ab homine arpinate didicisset sed redeat: unde aberrauit oro. Quis est.n. oium q̃ mõ cũ musis.i. cum humanitate: & cũ doctrina habeat aliquod cõmertium q̃ se non hunc mathematicũ malit q̃ illum tyrãnum: si uitæ modũ actionemq; quęrimus. Alterius mens rationibus agitandis exquirendisq; alebat̃ cũ oblectatione solertię: q̃ est unus suauissimus pactus animorũ. Alteri⁹ in cæde & iniuriis cũ & diurno & nocturno metu. Age, confer Democritũ Pythagorã: Anaxagorã. Quæ regna: quas opes studiis eorũ: & delectationibus antepones? Et.n. quę pars optima est in homine: in ea sitũ esse necesse est illud qd quęris omniũ optimũ: quid est aũt in hoie sagaci ac bona mẽte melius? Eius bono fruẽdũ est igitur: si beati esse uolumus. Bonũ aũt mẽtis ẽ uirtus: ergo hac beatã uitã cõtineri necesse est hinc quæ pulchra honesta: p̃clara sunt: ut supradixi: sed dicẽdũ illud idẽ paulo uberius uidetur plena gaudiorũ sunt. Ex p̃pe tuis ãt plenisq; gaudiis cũ p̃spicuũ sit uitã beatã existere. seq̃t ut ea existat ex honestate: sed ne uerbis solũ attingamus ea q̃ uolumus ostẽdere: proponẽda quædã quasi mouẽtia sũt: q̃ nos magis ad cognitio

lis fortasse nemo unq̄ fuerit cui nihil de futurꝫ esse asseuerat ad uitā nō solū beatā: sed ēt beatissimā efficiē dam. Triplex aī fœtus. tres phiæ ptes significat naturalē moralē rōnalē. Vnus in cognitione: ptinet hoc ad physicen. i. naturalē phiam q̄ inuestigatione naturæ uersat̄: & rerꝫ naturaliū cās scrutat̄: de quo ait poeta fœlix q potuit rerꝫ cognoscere cās. Seneca in q̄ōibus naturalibus: tm̄ inqt īter duo phias interest: q̄rū inter deū & hoīem: altera docet q̄d in terris agendū sit altera q̄d agat̄ in cœlo: idē naturæ inqt rerꝫ gratias ago: cum secretiora eius intraui cum disco q̄ uniuersi materia sit q̄s auctor sit ac custos: q̄d sit deus an totus in se intendat an & ad nos aliq̄n respiciat: faciat quotidie aliq̄d an semel fecerit: ps mundi sit ad mundus. Idem alibi: refert rerꝫ natura nō sua sacra simul tradere: initiatos inquit nos credimus: in uestibulo eius hæremus. Illa archana nō pmiscue nec oībus patent reducta & in interiore clausa sunt sacrario.

Physica naturalis sacrarium naturæ clausum

nem intelligentiāq; conuertant: sumat̄. n. nobis q̄dam p̄stans uir optimis artibus. Isq; aīo parūper & cogitatione fingatur Primū ingenio eximio sit necesse est. Tardis. n. mentibus uirtus nō facile committit̄. deinde ad inuestigandā ueritatē studio īcitato: ex quo triplex ille aī fœtus existit. Vnus in cognitione rerꝫ positus: & in explicatiōe naturæ. Alter in descriptione expetendarꝫ fugiendarūue rerꝫ. Tertius in iudicādo quid cuiq; rei sit cōueniēs: q̄d repugnās in quo īest oīs tum subtilitas differēdi tū ueritas iudicandi. Quo tandē igit̄ gaudio affici necesse est sapientis aīum cū his habitantē: pnoctātēq; curis: & cū totius mundi motus cōuersionesq; pspexerit: sideraq; uiderit innumerabilia cœlo inhærentia cum eius ipsius motu cōgruere: certis infixa sedibus: sept̄ē alia suos quoq; tenere cursus: multū inter se aut altitudine aut hūilitate distātia: quorū uagi mot⁹: rata tn̄ & certa sui cursus spacia definiāt

Alter in descriptione hæc ad ethicen. i. moralem phiā referendū ē: q̄ diē moribus disputat & q̄d expetēdū quid ne fugiendum sit edocere. Tertius in iudicādo. ad logicē. i. rōalem phiam hoc ptiet: q̄ ppietate uerborum existit & structurā: & argumētatiōes ne p uero falsa subrepant. Boe. in cōmentaris topicorꝫ: hæc est inqt discipula quasi differendi q̄dā magistra: quā longicē rōnem ueteres peripatetici appellauerunt: continens in se inueniendi iudicandiq; peritiā: stoici hāc eandē rōnē diferēdi paulo angustius tractauerunt: nihil. n. de inuentione laborantes in sola tm̄ iudicatione consistunt: deq; ea pcepta multipliciter dantes; dialecticā nuncupauerunt. plato ēt dialecticā uocant; quasi dicat disputatoriā: siue disputatricē. Arist. uero longicā. rōnalem q̄ Cicero definiuit: diligentē rōnē diserendi: hanc diuidunt. In analyticā & topicā: topica uerba curat: & sensus & ordinē: analytica in uerba & significationes: diducit̄. Rursus eiusdē logice altero est: diducit̄. n. in duas ptes: unā inueniendi alterā iudicādi: nemo nāq; pōt diligēter diserere: nisi quale sit id: q̄d ad disputationē sumit̄ iudicauerit: nec est dubiū q̄n hoc iudiciū ad inuentionum uarietatē: sic accōmodādū. Etenī cū diffinit aliq̄s uel diuidit inuentione utit̄: sed an recte diffiuat uel diuidat iudicatione ppendit. Illa. n. pars q̄ in iudicando posita est uocat̄ analytice. Epicurei duas tm̄ partes philosophiæ putauerunt esse naturalē atq; moralem: sum mouentes rōnalem. Cyrenaici naturalia cū rōnalibus sustulerunt: & contenti fuerunt moralibus: quæ in quinq; partes diuidūt ut una sit de fugiendis & expetendis: altera de affectibus: tertia de actionibus: quarta de causis: quinta de argumentis. Aristochius non tantū superuacuas esse dixit naturalem & rōnalem sed ēt cōtrarias: moralem quoq; quam solam reliquerat circuncidit: nā eum locum: qui monitiones continet sustulit & pedagogi esse dixit nō philosophi. Quid consequens. Cōsequens est ut dialectica eiusq; sectatores ostendunt: quicq̄d id q̄d antecedit sequit̄ ut inimicitiæ bellum consequunt̄: nam si bellum est inimicitias esse necesse est: repugnantia uero intelliguntur quotiens id quod alicui contrariorꝫ naturaliter iunctum est reliquo contrario comparat̄: ut exempli cā quoniam amicitiæ & inimicitiæ contraria sunt. inimicitias uero consequit̄ nocendi uoluntas: & nocendi uolūtas & amicitia repugnantia sunt. Mūdi motus: hoc ē officiū physici naturalisq; phi ut talia fruteret̄: & curiose perspiciat. Septem alia: planetas intelligit: q̄ errantes sunt: quos Nigidius errores appellat ex qua plāetæ dicti: græce. n. πλανάομαι dr̄ erro & πλανήτης erraticus: acuagus. Altitudīe. distātia: pythagoras uir sagacis animi a terra ad lunam centum uiginti milia stadiorꝫ esse collegit: ab eaūsq; ad solem duplum: ad duodecim signa triplicatum. In qua snia & gallus suspitius fuit uerum incōperta hæc sunt & inextricabilia: & pœne dementis ocii est mundi ipsius mēsurā deducere ad digitos: de altitudine aut humilitate planetarꝫ inter se copiosius scriptum leges: apud Macrobium in somnium Scipiones fontem indico: ex quo largam potionem haurire possis cum uoles. Rata spatia ab incessus inquit Plinius uocamus errantia sidera cū errēt nulla minus illis. statim. n. sunt & ordinatissimi motus. & spatia planetarum. per Zodiacū stellæ errantes feruntur. luna per totā latitudinem. Zodiaci uagatur: sed oīno non excedēs cū mercurii stella. Ex duodenis partibus. tot. n. sunt signiferi latitudinis non amplius octonas pererat. mars quatuor medias. saturnus duas. ut sol. iuppiter mediā ptem. & sup eā duas. ptes aūt appello ut Pli. & Martia. ut schola eruditorꝫ. quos gradus noiant hoc amplius rata dicimus spatia cursus planetarꝫ. cū Saturnus. xxx. annis circulū suū pagat iuppiter duodenis mars biennio. sol annuo spatio. Venus signiferi ambitū pagat trecentis & duodequinquagenis diebus. Mercurius nouem diebus ocior sit. Luna uero quater septēis diebus curriculum suum cōficiat.

Logica rōnalis Dialectica disputatrix Logice Topica Analityca Inuentio iudicatio Epicurei cyrenaici Aristonchius Cōsequēs quid Repugnās quid

Errores Planete unde Incertualla planetarꝫ Stati motus stellarꝫ Motus p Zodiacū Partes gradus Quot annis pagrāt circulum planete

Horum nimirum aspectus impulit illos ueteres:& admonuit ut plura quærerent. Inde est indignatio nata initiorum tanquam seminum unde essent omnia orta:generata concreta; quæq; cuiusq; generis uel inanimi uel animati:uel muti:uel loquētis origo. Quæ uita quis interritus. quæque ex alio in aliud uicissitudo atq; mutatio. Vnde terra & quibus librata ponderibus : quibus cauernis maria sustineantur. In qua omnia delata.grauitate mediū mūdi locum semper expetant:qui est idem infimus in rotundo. Hæc tractandi animo & noctes & dies cogitanti existit illa adeo delphis præcepta cognitio ut ipsa se mens uitiis exutam cognoscat: coniunctāque cum diuina mente se sentiat:ex quo insatiabili gaudio compleatur. Ipsa enim cogitatio de ui & natura deorum studiū incendit illius æternitatis imitandæ. Neq; se in breuitate uitæ collocatam putat cum rerū cās alias ex aliis aptas:& necessitate nexas

Illos ueteres.De his Ouidius: fœlices animæ:quibus hoc cognoscere primum.Inq; domos superas scandere cura fuit. Nata initiorū disputatio apud philosophos morosa multiplex.discors:diu est agitata:q̄ sit origo rerū:thales milesius aquā principium rerū oium esse dixit.Heraclytus:ignem:magnorum sacerdotes:equam & ignem.Anaximedes aera Anaximander.Democritus infinitum dixerunt esse uniuersum: quoniā a nullo creatum immutabile etiam esse:eorū uero quæ non gignuntur nullum existere principium.Epicurus atomos pythagoras Empedocles.Epicarmus:aliiq; physici principia quatuor elementa Proposuerunt.Plato deum facturorē mundi esse autumāt. Aristo.P lini.Pythagoras:mundum in factum:& innatum: neq; interituȝ unq̄ crediderūt sed hæc & id genus alia cum nihil cōducentia sint ad bene beateq; uiuendū merito improbata sūt a socra.& de talibus Hieremias sensisse uidet̄ cum ait insatuatus est homo a scientia sua. Itaq; cū his occupari ī fructuosum negocium sit:ad illa magis intēdamus aium quæ conducibiliora sunt ptinētq; ad explicationem tusculanaȝ & uestigationem uitæ beatæ semper qua pn̄s cōmentario peruagat̄. Vel inai.carentis anima. ianima.n. dicimus quæ sine anima sunt lib.ii. de officiis:quæ ad hoium uitam tuendā pertinent partim sunt inanima ut auȝ argumentum.

Vel loquentis origo. Virg. Vnde hoium genus & pecudes. Varia est āt circa hoc opinio philosophoȝ:alii.n.de humore dicunt alii de igne;alii de atomis; alii de quattuor elementis dicunt esse originē hoium & cæteraȝ aiantium: qdam hoies semper fuisse tradunt:nec eorū generi caput exordiumq; ullum extitisse arbitrant̄:q̄ snia auctores haber pythagorā:samiū architā tarētinum oēsq; adeo pythagoricos. Item antiquæ academiæ philosophi non aliud uident̄ opinari Aristo.quoq; & Theophrastus:multiq; pterea non ignobiles peripatetici idem scripserunt. Eiusq; rei exempla dicunt quod negant omnino posse reperiri aues ne an oua prius generata sint:& cū ouum sine aue & auis sine ouo gigni non possit:itaq; oium:q̄ in sempiterno isto mo do semp fuerunt futuraq; sunt aiunt principiū fuisse nullum:qd̄ orbem esse quendā generātiū nascentiūq;:in quo uniuscuiusq; geniti initium simul & finis esse uideat̄:qui aūt hoies aliquos primigenios diuinitus natura factos crederent multi fuerunt:sed aliter hac existimatione uersari ecclesiasticum dogma cui credi utiq; conuenit:utpote sancto & probo tradit a deo factum esse hoiem:& cætera aiantia in primordiali originem mundi fuisse pcreata:de quoȝ conditu Ambrosius in examero:multa copiose & scienter pcensuit.

Vicissitudo:ex palingenesia dogmateq; pythagoræ:q apd̄ Ouidiū sic inq̄t:oia uertūt̄:nihil interit errat & illinc huc uenit hinc illuc:quoslibet occupat artus. Aristo.quoq; in libris de generatione. & corruptione aliud in aliud transmutari differit;& corruptionē unius esse alterius generationē:qn̄ ēt a Seneca scriptū est lib.iii.q̄onum:elementoȝ alterni recursus sunt qcquid alteri perit in alteȝ transit. Librata. ponderibus Oui.ponderibus librata suis. Plinius aeris ui tradit cum quarto aquarum elemento librari medio spatii tellurem eandemq; uniuerso cardine stare pendentem:librantem per quæ pendeat. Ita solam imobilem circa eam uolubili uniuersitate;eādemq; ex oibus necti eidemq; oia inniti. Cauernis terram cauernosam.fistulosam:uenosam esse autumant scriptores idonei;ex quo fit ut aqua pmeet & expssa syphonū mō exiliat q̄ tāne maria non crescunt:tot fluminū accessu quotidiano;nā q̄tū influxit p interuenia terræ fistulosæ: tantūdem egerit̄. Colat̄ aūt in transitu mare:& per multiplices anfractus terraȝ:amaritudinē ponit:auctores Seneca & Lucretius. Infimus in rotundo:in omni orbe uel spera medietas centrū uocat̄:nihil aūt aliud ē centrum:nisi punctū:quo spheræ aut orbis mediū certissima obseruatione distinguit̄:in sphera uero hoc solum constat. Imū esse qd̄ mediū est talis est terra;q̄ ob id a Plinio centralis dicta in q̄ ferunt̄ oia innitunt̄q; sp.n.pōdera in imū natura deducit. Præcepta cognitio.oraculi delphici pceptū est aureis lr̄is consecratū γνωθι σεαυτον.i.cognosce te ipm̄:super cuius significatu in .i. cōmentario copiose differui. Eo.n. præcepto pcipit deus ut mentem suam & aium qsq; cognoscat. Cum diuina mente.inter deū:& hoiem cognatio qdam est:ut inqt Seneca.i.conciliante uirtute;& origo animæ celestis:est meritoq; diuinæ auræ;particula nominat̄ a flacco. Causas necessitate uexas:fatum significat qd̄ græci.ειμαρμενην nuncupant. Ea est necessitas sibi inuicē:in diuiduo cōnexa sunt glutino:quaȝ prima eimarmene reȝ oium parit initia necessitas:̄ uero cogitat effectum quæ ex illis primordiis pendent has:ordo consequitur.i.contextus & distinctio temporis reȝ pficiendaȝ. Apuleius in cosmographia ait necessitatē esse ineffugibilem:q̄ deum semper,& ubiq; com-

De origine rerū uaria
Thales
Heraclitus
Anaximenes
Anaximāder
Democritus
Elementa principia
Mundus innatus infactus hieremias
Inanima
De origine animaliū
Homines semper fuisse
Aues ne an oua prius
Hoies primigenii dogma ecclesiasticū
Corruptō unius generatio alterius
Elementorum recursus
Librat̄ terra
Colat̄ in transitu mare
Imū medium ī sphera
cognosce teipsum
Eimarmene
Fatum necessitas
Necessitas ineffugibilis

tatur. Augu. in. v. de ciui. dei: oīum inqt connexionem serieq; cāusarum: qua fit omne qđ fit fati nomi ne appellantq; quidam autumant fato omnia fieri q̃ fiunt: quod si ita est: nihil erit in nostra potestate nullūq; arbitrium uoluntatis qđ neq; dignū est ut credat̃ neq; dignum ut referat̃: cum liberi arbitrii nos deus cōdiderit: feceritq; in nobis mentes uolun tatesq; adeo liberas: ut de ipso deo & male sentiamus & male loquamur cū nobis iubet Chrysippus estuans laboransq; q̄m in pacto explicet: & fato omnia fieri: & esse aliqd in nobis intricat̃ q̄stione implicatissima. Humana & citeriora: mortalē philosophiā intelligit quæ tractat ea q̃ nobis

Liberū in nobis arbitrium
Chrysippus implicatur

uidet: quibus ab æterno tempore fluentibus i æternum: ratio tamen mēsq; moderatur. Hæc ille intuens atque suspiciens: uel potius omnes partes horasque circunspiciens: quanta rursus animi tranqllitate humana & citeriora considerat. Hinc illa cognitio uirtutis existit: efflorescunt genera partesq; uirtutum. Inuenitur quid sit quod natura spectet extremum in bonis: quod in malis ultimum: quo referenda sint officia: quæ degende: ætatis ratio deligenda: quibus & talibus rebus exquisitis hoc uel maxime efficitur: quod hac disputatiōe agitamus: ut uirtus ad beate uiuendum sit seipsa contenta: sequitur tertia quæ per omnes partes sapiētiæ manat & funditur quæ rem diffinit: genera disptit: sequētia adiungit: perfecta cōcludit: uera & falsa diiudicat: disserendi rō & scientia. Ex qua cū summa utilitas existit ad res ponderandas: tū maxime ingenua delectatio & digna sapientia: sed hæc ocii. Transeat idem iste sapiens ad rem publicam tuendā quid eo possit esse præstantius: cum contineri prudētia utilitatem ciuium cernat. Iusticia nihil in suam domum īde deriuet: reliquis utat̃. Tot tāq; uariis uirtutibus: adiunge fructū amicitiarum: in quo a do-

ppiora sunt humanaq;: & hoībus cōducentia magis: q̃ illa naturalia: nā ut dixit Socrates q̃ supra nos nihil ad nos sicut ulteriora: dnr q̃ remotiora sunt: sic citeriora q̃ sūt uicimora ppioraq;: & citima pxima. M. Tullius in. v. đ repu. lunā citimā terris dixit luce aliena lucere. Genera. ut iusticia. fortitudo. prudentia & tempantia; qbus utpote generibus multæ spēs preseq; subiciunt̃: de qbus copiose dissenit̃ i. ii. rhetoricoꝝ: copiosius apud phos. Extremū in bonis. hæc disputatio latissime disputat̃ librisq; de finibus bonoꝝ & maloꝝ. Degēdæ ætatis rō. lib. i. de officiis p̄cipit cōstituendū esse quos nos & quales esse uelimus: & in quo genere uitæ: & in eo cōstanter pseuerandū: ad hāc aūt rōnē: q̃ maximā uim natura hēt: fortuna pximā utriusq; oino rō hñda est: in deligendo generæ uitæ: sed nature magis. Sequitur tertia. Dialecticā intelligit. de qua paulo ante satis multa. Cū ptim. Ad respōderandas. pp iudicationē: qua inuenta magsa dialectica ppendimus. Hæc ocii. talia tractantur in ocio a sapiente qđ oī negocio pulchrius est: qđ oībus pœne ferisactionibus anteponendū ut̃: sapiens. n. in ocio, maiora utilioraq; cōficit: q̃ alii negocio: meritoque scipionē laudāt q dicere solitus erat: nunq̃ se minus ociosum esse q̃ ociosus esset. Idē sapiens. quē. s. aio fingimus & cogitatione cōplectimur. Ad rē pu. tuēdā. cōtra epicurus non accedet inquit ad rē pu. sapiens nisi qd interuenerit: negant stoici sapiētē ad q̄libet rempu. accessuꝝ. Interrogo te inquit Seneca ad quā rempu. sapiens accessurus sit ad atheniensiū? in qua socrates damnat̃: ad carthaginensiū? in qua assidua seditio: & optio cuiq; infesta libertas est: aduersus hostes in hūana crudelitas: aduersus suos hostilitas: si pcensere singula uoluero: nullā inuenero rēp. q̃ sapiētē aut quā sapiēs pati possit. Adiunge fructū amicitiaꝝ: qō ē utrū sapiens & btūs idigeat amicis: qdā. n. nihil amicis opus esse hoī beato autumant: adesse. n. illi bona oia nec ullo p̄terea indigere: sed uidet̃ inqt uere Arist. in. ix. ethicoꝝ absurdū cū oia beato tribuat̃ amicos non tribuere: qđ maximū uidet̃ esse bonoꝝ: tolle amicitiā ex cōmertio hoīum solē ipm est mundo sustulisse ui deberis: nec uita nostra peterit esse uitalis: nullis boni ut inqt Seneca sine sotio iucūda possessio est: q in aduersis sunt indigent auxilio: & q in psperis indigent his qbus cū bona cōicent: aspectus amicoꝝ dulcis est in rebus secundis: & in rebus aduersis iucūda p̄ntia merito laudat̃ dictū illud. εστινο φιλοσ αυτοσ. amicū esse alteꝝ seipm & illud σωματα μενδυο ψυχη δ μια. corpora qdem duo: aīa aūt una: idem uelle & idē nolle ea demū pfecta est amicitia: qua nihil optabilius: nihil dulcius: nihil beatius esse pōt. Ego ut de me loquar uitā in amabilem igratā insuauē esse iudicio citra amicoꝝ cōsuetudinē: sunt mihi amici cōplures: sed unus oium carissimus uetustissimusq;. Minus roscius: cui. xx. ab hinc annis amicitia familiaritateq; quotidiana copulatus sum in tm̄: ut nihil possit eē copulatius: nulla unquam toto hoc tp̄e septimana p̄terit: qn una conuiueremus: legeremus. fabularemus. Illius domus non mihi minus nota quā mea: nō minus in familia roscioꝝ libere & familiariter dego agoq; oia: q̃ inter domesticos parietes. Iāq; adeo innotuit nostra hæc apud oēs amicitia ac mutuus amor: ut q uolunt ap minū esse impetrabiles utant̃ me potissimū depcatore: cū ille: qua in me fœlicitate est: nihil magis cupiat q̃ desideriis meis satisfacere: debeo illi multū: & in dies plurimū: quotidie cumulāt̃ beneficia: nec unq̃ expungunt̃. Magnū hoc ego duco: ut nihil magis qđ placui mino roscio inter senatores præstantissimo: iter opulentos ditissimo: inter eruditos litteratissimo atq; ois policitæ prudentiæ cōsultissimo: cuius nitorē affibilitatē elegantiā dexteritatē ingenjū p̄ntissimū. Exosculor amo suspicio. Tu mi Philippe optime nr̄: quemadmodum in ore mēo semper est Minus roscius; qui cum seria & ioca; ut dicitur: qui mihi auxilia-

Vlteriora Citeriora Citima cōstituendū quid esse uelimus

Ociū sapientis pulchrius negocio
Sapiēs nō accedit ad rempu.
Amicitiā maximū bonum
Aspectus amicorū dulcis
Nihil amicitia p̄stantius
Minus roscius amicorū optimus
Nota amicitia Beroaldi cum roscio
Laus Mini roscii
Qui cum ioca & seria

rius consiliarius est in rebus tã meis q̃ amicoꝝ: breuiterq; nihil põt esse iucũdius amicitia roscii & Beroaldi. Nõ inter piladẽ & horestẽ: nõ inter theseũ & pyrithoũ: nõ inter reliquos noĩe amicitiæ famigeratos: arctior beniuolentia: cõsuetudo iucũdior amor sincerior extitit: fortassis & olĩ nomẽ nostrũ inter rara amicoꝝ paria cũ laude celebrabit᷑: libuit ex amoris affectu hæc obiter intexere: cũ de fructu amicitiaꝝ: cõmemoratio ãt uellens cõmonuisset ne silẽter pterirẽ amicitiæ bonũ quo nullũ maius: q̃ tũ pp se tũ pp fructũ est expetẽda: & inter honesta cũ primis noĩat᷑: amicitiaꝝ aũt ptim sunt ueteres: ptim nouæ ptim ab illoꝝ pti ab nr̃o bñficio pfectæ: ptim utiliores: ptim minus utiles: sed illa haud dubie reliqs oĩbus sanctior religiosiorq; anteponẽda ẽ: q̃ in scholis: & ex studioꝝ similitudine cũ parata ad senectutẽ usq; firmissime durat: talis amicitiæ nexus ẽ mihi cũ roscio: meo: in scholis. n. inchoata i lr̃ario studio aucta: ad summũ puenit: futura durabilis & indiuulsa ẽt ap manes: si mãibus ullus ẽ sensus.

Par amicorum roscius & beroaldus

Amicitia expetẽda

Amicitia in scholis sancta

Ad epicu. cũ ẽ sẽsus epicurus psis uoluptarius: dicat sepientẽ ẽẽ si utat᷑: & i tauro phalaridis torquat᷑ dictuꝝ q̃ suaue est: qd nos facere oportet: q summũ bonũ uirtute metimur: summũ malũ turpitudĩe de finibus quasi dicat nos longe magis debere audẽter dicere: & palã pfiteri sapientẽ futuꝝ beatũ ẽẽ in cruciatu atq; tormentis. Induit psonã: quasi dicat Epicurus solo habitu fuisse philosophũ & noĩe: cum re uera: alienus esset a phia: utpote ut in uoluptate summũ bonũ poneret. In dolore summũ malũ: qd᷑ iudicium nõ multũ differt a iudicio brutoꝝ aĩantiũ. In uocibus occupatos. Epicurus sæpe inquit q̃siui aliquot ex his q appellabant᷑ sapientes quid hẽrent: qd in bonis relĩq̃rent: si uoluptates corpis detraxissent nisi uellẽt inanes uoces fundere nihil ab his potui cognoscere: q nisi uirtutes ebulire uellent᷑: & sapiẽtias nihil aliud dicent: nisi eã uiã q̃ effĩciant᷑ hæ uoluptates: q̃ sapore auditu tactu: & quolibet sensu percipiunt᷑. Aut lene: qd᷑ uoluptatis est. Aut asperũ. qd᷑ doloris est.

A iudicio feraꝝ. Aristo. uoluptates iq̃ gustatus & tactus belluinæ sunt: his. n. feræ summum bonũ metiunt᷑. Et idcirco in pecudũ ferorũq; aĩaliũ habet᷑: quisqs ẽ his feris uoluptatibus puinctus. Obliuisci sui: epicurus obliuiscit᷑ sui cum ait sapientẽ futuꝝ beatũ ẽẽ in tormentis tauroq; phalaridis: ppea qd᷑ aliã dissentiunt ab eius dogmate: q oẽ bonũ collocat in uoluptate: & malũ i dolore q̃ res tota fortũæ subiecta est: supra quã fortunã sapiens dr̃ esse positus: gñaliter qlibet dici põt obliuisci sui: q diuersa dicit & dissidentia ab his q̃ sentit tradit q;. Firmitatẽ aĩ. in scdã tusculana dictũ est: ad tollerandũ dolorẽ remedia illa esse efficacissima uidelicet aĩ cõrẽtionẽ: paciẽtiã cõsuetudinẽ & alia cõsimilia: q oĩa idĩdẽ poteris mutuari: ubi copiosissime explicant᷑ talia aũt remedia nõ sibi cõpauit epicurus q̃ sunt optima ad doloris ppessionẽ: sed recordatiõe pteritarum uoluptatũ: utitur p remedio maloꝝ: tãq̃ possint pteritæ uoluptates ad memoriã reuocatæ sedare mitigareq; psẽtia mala qd᷑ paꝝ pbabile est: æpicuro. n. uoluptatum pceptaꝝ recordatio beatam uitã facit: qui moriens sic scripsit in epistola ad hermacũ: cõpensabat᷑ cũ his oibus malis aĩ leticia: quã capiebã memoria rõne inuentionũq; nostroꝝ: contra Euripides dixit suauis est pteritoꝝ laboꝝ memoria uidenturq; puerbium uerius esse q̃ epicuri dogmata. Vulgo. n. dr̃ iucudi acti labores: ex quo est illd᷑ uirgilianũ: forsã & hæc olim meminisse iuuabit. Gelidis fluminibus. lib. i. de legibus duos fluuios in arpinati esse testat᷑ quoꝝ alteri fibreno nomẽ fuit: in quo erat insula in altero marianã q̃rcũ celebrat: ubi de legibus disputatio istituit᷑.

Voluptates pelui nequæ

Obliuisci sui

Recordatio uoluptatum

Iucundi acti labores

Fibrenus i arpinati

ctis positum est cum consilium omnis uitæ consentiens: & pœne conspirans tum summa iucunditas e quotidiano cultu atque uictu. Quid hæc tãdem uita desiderat quo sit beatior: cui rei refertæ tot tantisq; gaudiis fortuna ipsa cedat necesse est. Quodsi gaudere talibus bonis animi: idest uirtutibus beatum est: omnesq; sapientes iis gaudiis perfruuntur omnes eos confiteri beatos esse necesse est. A. Etiam ne in eruciatu atq; tormẽtis. M. An tu me ĩ uiola putas: aut in rosa dicere: an Epicuro qui tantum modo induit personam philosophi: & sibi ipse hoc nomen inscripsit dicere licebit. Quod quidẽ ut habet se res: me tamen plaudente dicit nullum sapienti esse tempus: & si uratur torqueatur secetur: quin possit exclamare quam pro nihilo puto. Cum præsertim omne malum dolore diffiniat bonum uoluptate: hæc nostra honesta: turpia irrideat: dicatq; nos ĩ uocibus occupatos inanis sonos fundere: neq; quicquã ad nos pertinere: nisi quod aut lene aut asperum in corpore sentiatur. Huic ergo ut dixi nõ multum differenti a iudicio ferarum obliuisci licebit sui: & tum fortunam cõtemnere. cum sit omne & bonum eius & malum in potestate fortunæ: tum dicere se beatum in summo cruciatu atque tormentis: cum constituerit non modo summum malum esse dolorem: sed etiam solum. Nec uero illa sibi remedia comparauit ad tolerãdum dolorem firmitatem animi: turpitudinis uerecundiã: exercitationẽ consuetudinemque patiendi: præcepta fortitudĩs: duritiam uirilem sed una se dicit recordatione acquiescere præteritarum uoluptatum: ut si quis estuans cum uim caloris non facile patiatur recordari uelit se aliquando in arpinati nostro gelidis fluminibus circũfusum fuisse. Non. n. uideo quomodo sedare

Is. Epicurus. Non liceret: nō licet phō uoluptario: summūq; bonū in uoluptate ponenti dicere sapiētē eē beatū id.n. incōgruens dissentiesq; decretis eius est. Ex quo fit ut a semetipso redarguat̄ cū ea dicat: q nō sen tiat q uestitū sic sniam hēat aliā domesticā aliā forensem: ut in fronte ostētatio sit intus ueritas occultet̄: meritoq; incessit̄ epicurus tanq̄ incōstās sibiq; pugnās lib. ii. de finibus. Quidnā faciendū. si epicurus dicit beatū eē sapiētē: q̄to magis id asserere debēt stoici: q nihil in bōis ducūt p̄ter hōestū. Balbutire. quēadmo dū hō balbus neq̄t sensa aī explicare dicēdo; nec plāe eloq; & dū fari conat̄ magis ac magis implicatur sic Balbutire philosophos

possint mala p̄sentia præterite uoluptates: sed cum is dicat semper beatū esse sapiētem: cui dicere hoc: si sibi constare uellet: non liceret: q̄dnam faciendū est iis q nihil expetendū: nihil in bonis ducendum quod honestate careat existimant. Me q̄dem aucto re etiam peripatetici: ueteresq; academici balbuti re desinant aliquando. Aperteq; & clara uoce au deant dicere beatam uitam in Phalaridis taurum de scensuram: sint enim tria genera bonorum ut iam a laqueis stoicorum quibus usum me pluribus: quā soleo intelligo recedamus: sint sane illa genera bo norum dum corporis & externa iaceant humi: & tan tummō qui sumenda sunt appellent̄ bona. Alia au tem diuina illa longe lateq; se pandāt: cœlumq; cō tingant: ut ea qui adeptus sint: cur eum beatū mō & non beatissimum etiam dixerim: Dolorem uero sapiens extimescit. Is enim huic maxime sententiæ repugnat. Nam contra mortem nostram atq; nfo rum: contraq; egritudinem: & reliquas animi per turbationes: satis esse: uidemur superiorum dierū disputationibus armati & parati. Dolor esse uidet̄ acerrimus uirtuti aduersarius. Is ardentis faces in tentat. Is fortitudinem: magnitudinem aī patienti am se debilitaturū minatur. Huic igitur succumbet uirtus: huic beata sapientis & cōstantis uiri uita ce det? Quam turpe o dii boni. Pueri sparciatæ nō in gemiscunt uerberū dolore lanitati. Adolescentium greges lacedæmone uidimus ipsi incredibili conten tione certantes pugnis: calcibus. unguibus morsu deniq; ut examinarent̄ priusq̄ se uictos faterentur. Quæ barbaria India uastior aut agrestior: in ea tñ gente primū hi q sapiētes hēnt̄: nudi ætatē agūt & caucasi niues: hiemaleq; uī p̄ferūt sine dolor̄. Cūq; ad flāmam se applicuerunt: sine gemitu adurūtur.

p̄lii balbutire dicunt̄ qn̄ pauꝝ diserte: parūq; expedite explicant s̄nias: mussitantes ma gis in angulis: q loquentes in ꝑpatulo: tales ait esse academicos: q palā non audēt dice re. Cū id tñ sentiant: beatū fore sapientē et in tormētis collocatū: & beatā uitā descensu ram in taurū phalaridis iaceāt humi cōpa ratione. s. aī bonoꝝ: q̄ i libra critolai imposi ta tm̄ p̄pōderant. ut terrā & maria d̄primāt. Sapiēs extimescit. i. ii. tusculana: satis mul ta ad dolorē tollerādū dicta sunt: q a sapi ente haud dubie supat̄. opprimit̄q; pacien tia atq; uirtute. Succūbet uirtus. interroga tiue legendū quasi dicat nullo pacto succu bitura dolori uirtutē: nec sapiētē illi ex ul la p̄te cessuꝝ. Pueri sparciatæ: repete quæ scripsimus in. ii. cōmētatio de tolerātia pue roꝝ: quos βωμονικοσ appellāt. i. ad arā dpu gnātes: q sic uerberibus accipiunt̄ ut nōnūq̄ ad necē usq; cōtendant: si ergo pueri dolo rem uicere p̄nt tāto magis uiri posse debēt ponissimūq; sapiētes. Dimicatio sparciataꝝ pueroꝝ græco uocabulo διαμαστιγωσισ. i. diflagellatio: q̄ fit apud illos singulis ānis. qua q diutius uerbera tollerat it: & q uictor euaserit illustris clacusq; habet̄ sæpe totū diē uirgis cesi in ara orthiæ diāæ: p̄seuerāt hilares ac gestientes: uelut a sensu doloris alienati. India uastior: tanta indi æ uastitas est: ut eā tradant tertiā p̄tem esse terraꝝ oīum. Alexā. magni comites in eo tractu īdiæ q̄ subegerāt: scripserunt. xv. milia oppidoꝝ fuisse. Inde p̄pe gentiū soli nunq̄ emigraue re finibus suis illic binæ messes in anno sūt. Binæ æstates. lenes auræ tempies cœli uber tas soli aquaꝝ habūdantia: q oīa faciunt u maiora in india q̄ i cæteris regiōibus nascā tur aīalia. Nudi ætatē agūt. Gymnosophi stas significat: qui phī indoꝝ sunt: q ab exor tu ad occasum p̄stare dicunt̄ solē cōtuētes: immobilibus oculis feruentibus harenis to to die alternis pedibus insistētes. Gymneta & gymnosophistas uocāt quia nudi degunt ac philant̄: de quibus Pli. Strabo Soli. Philo stratus. Cæteri oēs; nihil. n. notius celebrati usq; gymnosophistis indoꝝ: qui sapientiā p colunt: tā magistri senes: q̄ discipuli iunio res: quoꝝ hic mos est: ut mensa posita priusq̄ edulia apponant̄: magistri adolescentes interrogent: qđ quisq; bonū laudabileq; eo die factitauerit. Alii alia se fecisse cōmemorant: q nihil habet ad offerre cur prande at impransus ad opus foras extrudit̄. Sine gemitu adurunt̄: dictū est in. ii. cōmentatio: quēadmodū gym nosophistæ semet uiuos efferunt. In flammamq; ultro coniciunt: sicut calanus fecit alexādri familiaris: qn tus curius apud hos inq̄t occupari diē fati pulchrū. Et uiuos se cremari iubent: q̄bus aūt segnis ætas aut in cōmoda ualitudo est: expectatā mortē ꝑ dedecore habēt; nec ullus corporibus q̄ senectus soluit honos sol uit inq̄nari: putant igē: nisi qui spirantes recipit: uidet̄ aūt. M. Tul. hoc in loco non tā de hac rogali flāma loqui: quam de ea: qua utimur causa calefaciendi: ut sit sensus: gymnosophistas frigora tuum & æstus flā mæ perferre citra dolorem & gemitum: ut flammis adurantur sine gemitu: ut in niuibus sint sine dolore

Marginal notes (right margin, top to bottom): Bomonice sparciatæ · Diamastigosis · India tertia pars terraꝝ · Binæ æstates · Gymnosophistæ · Imprāsus extrudit̄ · Occupare fatum pulchrum

De uxoribus indo℞ Cum uiris cremantur

Mulieres in india. de his affatim scripsimus in cōmentariis propercianis. Enarrantes illud, fœlix eois lex funeris una maritis: sed cum pulchra ut inquit Plato: bisterq; dici possint: nihil oderit hic quoq; alibi tradita repetere. sunt īdis singulis uxores plurimæ: & cū maritus decesserit: suam apud grauissimos iudices q̄q; de maritis agunt cām: & q̄ officiosior cæteris shīa uicerit iudicantiū hoc palmæ refert p̄miū: ut arbitrio suo ascendat rogū coniugis & ueluti uictrix gaudio exultans se flāmis coniugis supiicit: & cum eo tanq̄ fœlicissima cremat̄: cui semetipsam inferias dat: cæteræ cum nota uiuūt: & in gloriæ p̄manēt. Onesicritus auctor est. Ideo uxores cū uiris defunctis cremari: qđ cū aliqñ adolescētulos adamarēt a uiris secedebant: uel eos ueneno interimebāt: ut ergo ueneficia tollerent̄ hāc legē cōditam esse tradit q̄ profecto & lex & cāneq; straboni: neq; aliis satis ꝓbabilis uī.

Infectus

Infecimus. polluimus maculauimus. corrupimus infectus nomen est quarti ordinis: & accipit̄ a Plinio ꝓ tinctura: cū ait in. viii. de lanarum infectu suis locis dicemus. Dixit Seneca diu iquit in istis uitiis iacuimus. Elui difficile est: non. n. inquinati sumus sed īfecti.

Quāuis carnificinam. i. q̄cūq; ex carnificationem cruciatumq; de carnificina dictum est in tertio cōmētario.

Quā ibin: singulæ pene in ægypto ciuitates singulas bestias colunt: & portenta uenerantur: unde & urbes quoq; apud eos ex animaliū uocabulis nuncupantur: ut leōtopolis: cynopolis: lycopolis: a leone: catone: lupo: quos pro numinibus habent: nam quædam animalia sunt: quæ ægyptii uniuersi colunt quēadmodum ex terrestribus tria: bouem. canem. felem. ex uolatibus duo: accipitrem atq; ibin: ex aquatilibus totidem. lepidotum piscem: & oxytinchum: alia uero sunt: quæ quisq; populus seorsum colit: ut lupum lycopolitani: ut hircum mendesii: ut leonē leontopolitani. Scarabeos quoq; inter numina colunt: & alia ac cepas inter deos iureiurando habent auctores Herodotus. Strabo: Appion. Plinius Hieronymus Iuuēalis. cæteri. Causas aūt huiusce superstitionis plures afferunt: partim fabulosas: partim historicas. De quibus Diodorus in secundo Bibliotecæ. Ibis quā pleriq; ciconiam falso credunt auis est ægypti pecularis. cuius duo genera: altera magnitudine & figura cicōiæ similis altera tota nigra: nullū erat alexandriæ triuiū nō illis plenū ptim utilr ptī inutilr. Vtiliter qdem: qa marcelli īmundicias colligit. Inutiliter uero quia īmunda est: & oīa īdiscriminatim cumest. Docuit hæc auis usum clysteris rostro cluens aluum. Ibes suas ægyptii inuocant aduersus serpētiū aduētū: ob id dixit satyrographus saturā serpentibus ibin: ꝓ re digna annotatu memorat plinius. Ibin olim in alpibus uisam cū sit ut dixi perularis ægyptii: q cunq; in ægypto ibin occiderit: siue sponte. siue insciēter: morte mulctat̄. Aspidē. aspidum plures spēs sunt inter quas est hypnale: a somno noīata: necat. n. ui somnificaemiturq; ad mortē hinc illud Lucani: & fecimus aspida mercē. hac petiit cleopatra. Plinius & græci uocāt aspidas quasdā græco uocabulo ptyadas: qm̄ uenena in oculos hoīum expuant πτυω. n. expuo significat: aspidum colla ueneno intumescunt: nullo ictus remedio p̄ter q̄ si confestim partes contactæ amputent̄: interneciumbellū habet aspis cū ichneumone: q limo loricatus in dimicationem pgit. Caudaq; illudens aspida debellat: de quo intellexit Luca. cū ait. Aspidas ut pharias cauda solertior hostis ludit: & iratas in certa prouocat umbra. Aut felem. græce αιλουρος latine feles dr̄: est aūt id aīal. qđ uulgo catum noīant: male litterati muscipulā a muribus capiendis appellitant: cū muscipula a luculentis scriptoribus sicut a Var. & Seneca. accipiat̄ ꝓ ipso decipulo: instrumentoq; ad mures capiendos accōmodato. Pli. ait in. xi. oculos filiū in tenebris fulgere. Idē in. x. auctor est feles excrementa sua obruere effossa terra. intelligentes odorē illū indicē sui esse. Idem tradit feles cōcumbere mare stante populi fœmina subiacente. apud Columelā & Varro. feles accipiut̄ ꝓ eo aīali: qđ uulgus fouinū & marturellū appellat. In tāta αιλουρος. i. feles apđ ægyptios erat ueneratione ut qcunq; felem occidisset siue de industria siue p imprudentiam concursu populi īterficeretur: olim miles romanus felem nec qdem sponte accidit: tunc repente cōcursus plebis ad eius domū factus est: nec ullo terrore ab hoīs pena absterreri poterunt: qđ se uidisse Diodo. affirmat: cū ī ægyptū nauigasset. Oui. canit dianam olim ob metum gigantum in felem esse transfiguratam: qđ & Higinus quoq; memorat.

Aut canem. cynopolitana præfectura cumptimis canem uenerant̄: unde & nomen hinc illa mordacitas satyrica: oppida tota canem uenerantur nemo dianam. M. Tullius. In primo de legibus icirco qui canem: & felem ut deos colunt: non eadem supstitione qua cæteræ gentes cōflictant̄. Refert Strabo q̄ a nubis deus q capite canino figurat̄ colit̄ in ciuitate canum idest cynopoli: ubi sacer quidam cibus est canibus cōstitutus.

Aut crocodilum. in ægypto urbs est arsione q̄ prius crocodelo℞ ciuitas uocabatur. In hac præfectura mirimmodum colitur crocodelus: & est sacer: nutritur a sacerdotibus: pane carne & uīo Strabo uidisse sese refert mulium præberi: & bellaria crocodelo sacro: herculis uero ciuitas colit ichneumones: q crocodolis & aspidibus p̄niciē p̄ferunt: de crocodilo. Pli. Soli. Herodotus copiosissime: crocodilō ex eo dictū autumant

Mulieres uero in India cum est cuiusq; earum uir mortuus: in certamen iudiciumq; ueniūt: quā plurimum ille dilexerit: plures enim singulis solent eē nuptæ quæ uictrix ea læta prosequētibus suis una cum uiro in rogum imponitur. Illa uicta mœsta discedit. Nunquam naturam mors uinceret. Est enī ca semper inuicta: sed nos umbris delitiis ocio: langore desidia animum infecimus: opinionibus: maloque more delinitum molliuimus. Aegyptiorum morem quis ignorat: quorum imbute mentes prauitatis erroribus quāuis carnificinam prius subierint: quā ibin: aut aspidem: aut felem: aut canem: aut crocodilum uiolent. Quorum etiā si imprudē-

Vrbes ī ægypto ab aīalibus noīatæ
Aīalia pro dus
Digna cognitu
Scarabeus inter deos
Ibis
Clystere ab ibi
Aspidum genera
Hypnale a somno
Ptyades a sputo
Ichneumō
Locus Lucani
Feles
Eluros
Muscipula
Qui occidit felem necatur
Fele solor phebi
Cynopolitani
Canis deus
Crocodelō aderat
Crocodilus unde

κροκοδείλεα.i.q crocũ fugit ac ejus odorẽ reformidat: ex genere amphiblo est: uiuit.n.in terra & i aqua ado lescit ad duo & uiginti cubita & stercus crocodili medicamẽtũ est faciei: crocodileá uocát mollit lẽtigines ex facie oẽsq; maculas: & cuté erugat. auctores Pli.in.xxviii.& Galien.in.x.simpliciũ ob hoc dixit Oui. Nigrior apud pharii cõfuge piscis opẽ.i.ad intestina crocodili piscis ægyptii: quo facies fucata fit uenustior. Ora.quo q; dixit stercore fucatus crocodili: a crocodilo deriuat crocodilites: qd sophisma est: captio: tẽdicula: dialeticorũ ppe in extricabilis: cui cõsimiles ceratinæ quoq; sunt. Nã ut est in ægyptiaca fabula: mulieri quepiá cú
Crocodilea stercore fucatus crocodeli. Crocodilites qd

tes q̃ ppiã fecerint pœnã nullã recusent. De homi nibus loquor: quid bestiæ. Nõne frigus: nõ famẽ nõ montiuagos atq; siluestres cursus lustrationes q; patiunt. Nõne pro suo partu ita propugnãt ut uulnera excipiãt: nullos ipet⁹: nullos ictus refor midẽt. Omitto quæ perferãt: quæq; patiant ambi tiosi honoris causa. Laudis studiosi: gloriæ causa amore incẽsi cupiditatis. Plena uita exẽplorũ est sed adhibeat oro modũ & redeat illuc unde deflu xit. Dabit: dabit inquã se in tormenta uita beata: nec iusticiã: tẽperãtiam: in primisq; fortitudinem magnitudinẽ aĩ pacientiã prosecuta cum tortoris os uiderit: cõsistet: uirtutibusq; oĩbus sine ullo aĩ terrore ad cruciatũ pfectis resistet extra fores: ut ante dixi limenq; carceris: qd.n.ea fœdius: qd de formius sola relicta cõitatu pulcherrio segregata. tñ fieri nullo pacto põt. nec.n. uirtutes: sine btã uita cohærere põt. nec illa sine uirtutib⁹. Itaq; eã tergiuersari nõ sinẽt. secũq; rapiẽt ad quecũq; ipe dolorẽ cruciatũ q̃ ducẽt. sapiẽtis est.n. pprĩũ ni hil q; pœnitere possit facere. nihil iuitũ splendide cõstãter grauiter honeste oĩa: nihil ita expectare q̃si certo futurũ. nihil cũ acciderit admirari. ut ino pinatũ ac nouũ accedisse uideat oĩa ad suũ arbitri um referre: suis stare iudiciis. quo qd sit beati⁹ mi hi certe in mẽtẽ uenire nõ põt: stoicorũ q dẽ facilis cõclusi est: q cũ finẽ bonorũ eẽ senserint cõgruere

filio iuxta nili ripá ambulabat: ei crocodilus filiũ abstulit: redditurũ dicẽs: si uerũ mulier diceret: sunt.n. ferme fœmiæ oẽs uanidice: & mẽdacilo q̃ rũcilla nõ reddes iqt: atq; ob id equũ aiebat redditũ uera dixisset: auctores Luc. Et doxopater: hinc illud Quin ex uolumine primo institutionũ oratoriarũ: nõ q a ceratinæ aut crocolitæ possint facere sapiẽtẽ: sed qa illũ ne imminimis qdẽ oporteat falli. Imprudẽtes. si qs qdpiá eorũ aialiũ: q uenerant ægyptii spõte occiderit morte dánat si qs uero iprudẽs occiderit ei parcit: fele & ibidẽ exceptis: quos siue prudẽs siue iprudẽs occiderit: statim iterficit accurẽte turba: & absq; iudicio hominem uariis suppliciis cõtrucidáte. Lustrationes circuitiones: errationesq; ná lustrare est circuire. Vir. lustrat auẽtini montẽ & lustra dñr ferarũ habitacula alias lustra pro lupanaribus accipiunt ap Cice. Plau. Ora cæteros. Pro suo partu. multæ sunt bestiæ: qbus cura non est sobolis: sicut maribus tigribus: cũ fœmiá mira charitate fœtũ psequat: scribit Pli. leená fœtá dimicare p catulus oculorũ aciẽ in terrá defingẽtẽ ne uenabula expauescat. Asinis quoq; partus charitas summa est: adeo ut p ignes ad fœtus tendát: simiarũ generi tãta est erga fœtũ affectio: ut magna ex parte cõplectẽdo necent. Ambiciosi: in secũda tusculana: qd inqt de nostris ambitiõibus: qd de cupiditate honorũ loquar: q̃ flãma est p quá nõ cõcurrint hii q hæc oĩa olim punctis colligebãt. Laudis studiosi: in libello de fœlicitate docuius queádmodũ laudis amore cõplures iflámati maxia picula laboresq; spõte subierũt: gloriæ cũcta postponẽtes: i ferrũ: in uulnera: in mortẽ ruebant: ut gloriosi uiuerẽt: gloriosiores morerentur hæc est fax honestæ mentis: hic stimulus: hoc calcar: acerrimũ: meritoq; ait Vale. flaccus: tu sola aĩos mentẽq;

Fœminæ uanidicæ
Qui occiderit ibin & felem
Lustra
Leena dimicat p catulis
Calcar gloria

puris gloria. Dabit se in tor. cõclusio antedictorũ. q̃ oñdit uirtutem dolori minime succubiturá: & uitam beatá ẽt in tormentis futurá cũ pueri sparciatæ cõstãtissimi sint in uerberũ dolore: cũ indi frigora & ardores æquanimiter ferát cũ mulieres in india in rogũ martialẽ gaudibũ dæ psiliáe: cũ ægyptii nullá pœná recusẽt uiolata supstitione: cũ bestiæ p partu tutádo nihil reformidẽt: cũ hoĩes honoris & gloriæ cá pferát labores pœnę ipatibiles. Ad cruciatũ pfectis. supra dictũ est qđ uirtutũ chorus in eculeũ cõuc.et: quo uita beata ñ aspirat tanq̃ btitudo io tormentis & cruciatibus esse nõ possit: sed cũ a uirtutibus uita btá seiũgi nõ debeat: nec possit: quo ille igredient & hæc subsequet. Ibit cũ illis pariter itra carcerẽ ad cruciatũ atq; tortorem: turpe.n. ac fœdũ foret uitá beatá relinq: segregatá a choro cõmitatuq; uirtutũ pulcherrimarũ: sine qbus esse nullo pacto põt sicut uirtutes sine uita btá cohærere nõ pñt: pugnát.n. hæc inter se: uirtutẽ adesse. & beatá uitá abesse. Nihil qđ pœnitere possit. stoici dicũt sapientẽ nihil opinari: nullus rei penitere: nulla i re falli: sñiam mutare nũq̃. Cõtra platonici. aristotelicıq; ipm sapientẽ autumát opinari: falli. penitere. de sñia aliqñ decedere. Vt inopinatũ: dictũ est in tertia tusculana. oĩa iopinata esse grauiora. & acerbius iprouisa ferire. sicut p̃meditatio malorũ. facit sensum doloris leniorẽ. Ora. iprouisa simul species exterret utrũq; nõ est sapientis dicere nõ putará. oĩa sunt sapienti putáda p̃meditáda. puidenda. Suis iudiciis. sapiens sui iudex est nec aliũ de pendulus. atq magna pars mortaliũ tota pendet ex alienis iudiciis. uiuimus ad opinionẽ: facimus qđ pecudes: seqt gregẽ antecedẽtiũ. saluberrimũ est psianũ illud p̃ceptũ. tecũ habita. & norit q sit tibi curta supellex: & illud. nec te quæsiueris extra. Ora. quoq; in hanc sñiam. sed uereor ne cui de te plus q̃ tibi credas: neue putes aliũ sapiẽte bonoq; beatũ. Cõgruere na. li. iii. de finibus ait Cato relinquit ut bonũ summũ sit

beatitudo nõ sine uirtute
Penitere sapiẽtem
Fac nus q pecudes

Viuere cōueniēter naturæ uiuere sciētiā adhibētē caꝝ reꝝ: quæ natura eueniāt se ligēteq; ẜm naturā: & si quæ ēt cōtra naturā sūt reiiciētē. i. cōuenienter cōgruenterq; uiuere naturæ. Sene. in lib. ad galionē de uita beata: solemus inqt docere summū bonū esse ẜm naturā uiuere: natura ad utrūq; genuit: & cōtemplationi reꝝ & actioni. In qnto de finibus ex quo intelligi debet hoi id esse in bonus ultimū scdm naturā uiuere: qđ ita interpretamur uiuere ex oibus natura undiq; pfecta & nihil reqrente. Etiā ptāte: tanq̄ in sapiētis ptāte sit uiuere ẜm naturā: qđ cū sit summum bonū. In ptāte sapientis: uita quoq; beata sit. Nisi qd tu melius: sic Orati. si qd nouistis rectius istis cādidus iparti si nō is utere mecū & alibi: si melius qd habes accerse: uł iperiū fer. Nulla uicula .i. nulli secte es addictus: iuxta illud Oratianū nullius addictus iurare i uerba magri: quo me cūq; rapit tēpestas deferor hospes. nam multi sunt phorum certis qbuidā destinatiq; sententiis qsi addicti & cōsecrati. Eaq; necessitate con

Nulli addictus sectæ stricti. ut nefas esse ipsumq; iudicēt: uel latum unguē digitūq; trāsuersum a secta reredere. Cice. uero seqtur pbabilia: libās decerpensq; ex oibus sectis: qđ uerisimilius pfectiusq; eē opinet. Sine retractatione: sine recusatiōe: retractare. n. ut inqt Donat. est reiicere & recusare: enarrās illud Virgilianū ex. x. æneī. semiaiesq; micāt digiti: ferrūq; retractāt. Nobis solis. q.

Retractar nulli sectæ addictus: & qsi cōsecraneus est: huic licitū est libere expaciari: & in partes ois discurrere: ut oibus inspectis id maxime pbet: qđ aut ueꝝ aut uero proprius esse uideat. Snia de finibus cōstituto hoc i phia uidelicet quod sit summū bonū cōstituta sunt oia: super quo

Quid sit summū bonum dissentiētes sunt discordesq; phi cū alius aliter summū bonū decernat: cōstituatq;: itaq; i præsentia M. T. breuiter colligit unāquaq. phorū sniam: ut ex hoc si fieri pōt ostēdat uitā beatā

Decreta Dogmata de finibus bonorum multa ducēta & amplius secte Simplices sniæ mixtæ rē in sapiēte. Cognitis. n. reꝝ finibus cū intelligit qđ sit & bonoꝝ extremū & maloꝝ. Inuenta uitæ uia est cōfirmatioq; oium officiorum. Carneadē disputare lib. y. de finibus carneadea inqt nobis diuisio habēda est: quā noster antiochus libēter uti solet: fuit hic in disputādo oium acutissimus accertissimusque: ut supra diximus: adeo ut p iustitia & cōtra iustitiā copiose & eloquēter Romæ disputauerit: mirātibus Romanis nec qd ueri esset dispicientibus. Recte posuerūt stoici i uirtute sola atq; honesto summū bonū ponūt: sicut in turpitudine summū malū. Quasi decretū. latini decreta placita: scita appellāt: q graeci dogmata: de qbus ante satis multa. Hæ de fi. sen. de finibus bonoꝝ & maloꝝ: multa & multipliciter iter se phi disputarūt: quā qstionē maxima intētione uersantes. Conati sunt inuenire: qd efficiat hoiem beatū. illud. n. finis bōi nři: pp q; expetēda sunt cætera. ipm āt pp seipm. Et illud finis mali: pp qđ uitāda sunt cætera: ipm āt pp seipm. Alii in aio alii in corpore alii in utroq; fines bonoꝝ & maloꝝ posuerūt. Et quā tripartita ueluti generaliū distribu-

Epicurus Hierony. carneades Voluptas cū honestate tio sectaꝝ. M. Var. in li. de phia: tā multā dogmatū dogmatū uarietatē diligēter & subtiliter scrutatus aduertit: ut adducētas. lxxx. & duas sectas: nō q iā essent: sed q esse possent: adhibēs quasdā dīas facile pueniret: q summatim curioseq; explicat Aug. li. de ci. dei unde. xx. Ex sentētiis q summū bonū metiūt qdā simplices: qdā mixtæ sunt simplices dicius. q una tm̄ re termināt finē bonoꝝ mixtas uero. q ex mixtura plurium costāt. Epicurus & Aristippus. uoluptatis fine summū bonū metiūť. Indolētiæ. Hiero. Carneades prima naturæ pbat stoici q honestū sit id solū p se expetendū & solū bonū dicūt li. y. de finibus colligit. M. Tul. sex esse simplices snias de summa bonoꝝ malorūq;. quaꝝ q̄tuor assertores habeāt duæ sint sine parono iūctas aūt & duplices expositiōes summi boni tres oio nec plures esse posse. si pœnitus reꝝ naturā uideas: nā aut uoluptas i qtadiūgi pōt ab honestate: ut caliphoni dinomachoq; placuit: aut doloris uacuitas. ut Diodo. aut priā naturæ: ut antiqs quos eosdē academicos & pipateticos noiamus hæc eadē hoc in loco summatim breuiterq; explicantur

naturæ cūq; ea cōueniēter uiuere: cū id sit in sapiente sitū nō officio solū ueꝝ ēt potestate: sequať necesse est: ut cuius ptāte summū bonū in eiusdē uita beata sit. ita fit sep uita btā sapiētis. Habes q̄ fortissime de beata uita dici putē. Et qūo nūc est: nisi qd tu melius attulerit: ēt uerissime. A. Melius qdē afferre nil possum: sed a te ipetrare libēter uelim nisi molestū sit: qm̄ te nulla uincula ipediunt ullius certæ disciplinæ libasq; ex oibus qdcūq; te maxie spē ueritatis mouet qd paulo āte peripateticos: ueterēq; academiā hortari uidebare ut sine retractatiōe libere dicere audere ēt sapientes eē sp & beatissimos. Id uelī audire quēadmodū his putes cōsenraneū esse id dicere. Multa. n. a te cōtra istā sniam dicte sunt & stoicoꝝ rōne cōclusa. M. Vtamur igiť libertate: q̄ nobis solis in phia licet uti. quoꝝ orō nihil ipsa iudicat sed habeť i oēs ptes: ut ab aliis possit ipa p sese nulliꝰ auctoritate adiūcta iudicari & qm̄ uideris hoc uellet ut q̄cūq; dissentiū philosophoꝝ snia de finibꝰ sit. tm̄ uirtus satis habeat ad uitā beatā psidii. qđ qdē carneadē disputare solitū accepimus: sed is ut contra stoicos: quos studiosissime sp refellebat. & cōtra quoꝝ disciplinā igeniū eius exarserat. nos illius qdē cū pace ageinꝰ: si. n. stoici fines bonoꝝ recte posuerūt cōfecta res est: sp beatū eē sapiētē: sed q̄ramꝰ utiāq; reliquoꝝ sniam si fieri pōt: ut hoc pclaꝝ quasi decretū btē uitæ possit oium lentētiis: & disciplinis cōuenire: sunt āt hæc de finibꝰ ut opinor retētæ defensæq; sniæ: primū simplices q̄tuor. Nihil bonū nisi honestū: ut stoici. Nihil bonū nisi uolu

plicanť uex:ut inqt Boe. Fœlix q̃ potuit boni fontē uisere lucidū. Nisi uacu. doloris uacuitas: & idolentia summū bonū est Hieronymo li. ii. de finibus sic refert: si. n. idē dicat qđ Hierony. q censet sūmū bonū esse si ne ulla molestia uiuere. Cur maluit dicere uoluptatē q̃ uacuitatē doloris: ut ille facit: q q̃cq̃d dicat itelligit. Itē nec uero audiēdus Hiero. cui sūmū bonū ē. iterdū: qdē q̄ uos iterdū uł potius nimiū sæpe dicitis ñ doleř. Nature pri. bo. M. V. primigenia uocāť. q. M T. pria naturæ: q̃ græci: τα πρωτα φυσεως: appellāť: In his numerāt incolumitatē cōseruationēq; oīum partiū: ualitudinē: sensus integros: doloris uacuitatē: uires: pulchritudinē: cæteraq; generis eiusdē. Carneadi fru-

Indolētia hierony.
Primigenia prima naturæ πρωτα φυσεως

ptatē: ut Epicurus nihil bonū: nisi uacuitatē doloris: ut Hierony. nihil bonū nisi naturæ primis bonis: aut oibus aut maximis frui: ut Carneades cōtra stoicos disserebat. Hæc igit simplicia. Illa mixtaria genera bonoꝝ: maxia ai secū da corpis: externa tertia: ut pipatetici: nec multo ueteres academici secus: uoluptatē cū honestate Clitomachus & Calipho copulauit. Indolētiā āt hōestati pipateticus Diodo. adiūxit. Hæ sūt sniæ q̄ stabilitatis aliqd habeāt. Nā Aristōis Pyrrhonis Herilli: nō nulloruq; alioꝝ euanuerūt. Hi qđ possint obtinere uideam⁹: omissis stoicis: quoꝝ satis uideor defendisse sniam & pipateticoꝝ qdē explicata cā est: pter Theophrastū: & si q illū secuti imbecilli⁹ horrēt dolorē: & reformidāt. Reliqs qdē licet facere, id qđ fere faciūt ut grauitatē dignitatēq; uirtutis exaggerēt quā cū ad cœlū extulerint qđ facere eloq̃ntes hoīes copiose solēt. reliq̃ ex collatiōe facile est cōterere. atq; cōtēnere. Nec. n. licet iis q laudē dolore petēdā eē dicūt. negare eos eē beatos. q illā adepti sunt. quāquā. n. sint in qbusdā malis. tamē hoc nomē beati lōge & late patet. nā ut q̃stuosa mercatura fructuosa aratio dicič. nō si altera sp oī dāno. altera oīs tēpestatis calamitate semp uacet:

principiis his naturalibus esse extremū bonorū uidebať. Aug. īter pria naturæ fuut īqt hæc uel in corpe: ut mēbroq; integritas; & salus atq; incolumitas eius uel in aio. ut sunt ea q uel pua uel magna in hoium reperiunť igeniis. Quatuor āt sunt q̄ hoies sine magřo: sine ullo doctrinæ adminiculo. sine uirtute naturaliter appetūt. Voluptatē q̄ delectabiliter moueť corpis. sensus: q̄etē qua fit: ut nullā molestiā corpis q̄ q; patiatur. aut utrunque simul: aut prima naturæ. hæc quatuor. i. uolupras: qs: utrunq; pria naturæ. Ita sunt in nobis: ut uel uirtus: quā postea doctrina inserit. pp hæc appetēda sit: Aut ista pp uirtutē: aut utraq; pp seipsa: ac p hoc fieri hinc pñt. xii. secte: ex qbus innumerabiles fiūdunť. Illa mix. Arist. Plato oīsq; platonica aristotelicaq; familia: ex triplici genere bonoꝝ sūmū bonū cōstituunt. Ex bonis ai. q̄ principalia sunt: ex bonis corpis atq; fortunæ: q̄ snia mihi maxie pbabilis uř ac uera. Eāq; sensus cōis & cōsensus gentiū pbat. Nā ari. pyrrhonis ii. y. de finibus in hāc sniam sic scribit. iā explosæ eiectæq; sniæ pyrrhonis aristonis herilli: q; in hūc orbem quē circū scripsimus icidere ñ pñt adhibendæ oio nō fuerūt. Arist. dicere solebat nihil differre aliud ab alio. nec esse res ullas preter uirtutes & uitia: inter q̄s q̄cq̃ oio interesset. Pyrrho quoq; uirtute cōstituta nihil oino qđ appetendū sit reliqt: herilus sensit nihil eē bonū pter sciam: a pyrrhone phi pyrrhotii dicti. quos græco cognomēto. σκεπτικους. i. cōsideratores appellāt. nihil. n. decernūt: nihil constituūt sed i q̃rēdo sp cōsiderādoq; sūt: aiū q; ueritatē incōprehensibilē uideri idē. απορητικοι. i. ambigentes dñr: qm nihil affirmāt. & de oibus ambigunt

Augu. Quatuor sine magistro uoluptas ges Vtrūq; prima naturæ summū bonū ex triplicibus bonis

Aristonis snia
Pyrrhōis snia scept ici aporretici aristoteles

Præter theo. fuit hic ut ante dictū est nobilissimus pipateticoꝝ: q in li. de beata uita: scripsit beatū esse nō posse: q cruciet qq; in dolore sit: dolores. n. corpis in malis numerat & fortunæ naufragia. Reliqua ex. col. Ari. li. vii. politicoꝝ: cū tria inqt sint genera bonoꝝ ai: corpis externa: ista adesse fœlici hoi oportet: ueꝝ cū aius pciosior sit corpe & pecuniis; externa ai gřa expetunť; nō aūt aius gřa illoꝝ & mox paulo. Vita optima ī qt cū uirtute ē; & publicæ & priuati tm̄ externis facultatibus adiuta: ut pclara & laudabilia cōficere possit. idē Arist. diuitias & reliqua fortunæ ac corpis bona cōparatione uirtutis negat esse magna bona; & præ rectis honestisq; cōtemnenda ac despicienda esse censet; quod. M. Tullius in. iiii. de finibus refert. Nam ut q̃stuosa mer. M. Cato librū de re rustica hinc aspicať: est iterdū præstare mercaturis rem quærere ni tam periculosū sit & mox paulo: mercatorem strenuū studiosumq; rei q̃rendæ existimo; ueꝝ ut supra dixi piculosum & calamitosum li. primo de officiis; mercatura inqt si tenuis est sordida putāda est; sin magna & copiosa multa undiq; apportās multisq; sine uanitate ipartiens; nō est admodū uituperāda; mercaturis primi pœni inuenerūt auctore Pli. quod & Herodotus testať in principio historiaꝝ. Liui. li. ii. ab origine urbis docet collegiū mercatoꝝ Romæ institutū fuisse; græcæ emporos dř mercator. Emporiū mercatus & foꝝ rerum uenalium. Emporetica charta: qua merces inuoluunť a mercatoribus. Fructuosa aratio: Columella. Pli. Varro. M. Tullius nihil agricultura fructuosius nihil melius. nihil honestius esse confirmāt. M. Cato quæstuosissimā in re rustica putat uitem: questūq; ex aggricolatōe piū esse; stabilissimūq; minimeq; inuidiosum. Arist. quoq; in primo Oeconomico; sm naturā inqt possessio potissima est agricultura extat ōro nostra in lib. oronum continens laudem rei rusticæ; sensus. M. Tullii est; sic uitam beatā recte dici posse in qua sint multa bona & si nō oīa sicut mercatura q̃stuosa lucrosaq; dř & aratio fructuosa: nō qđ semp uacent a calamitatibus; sed q; maiori ex parte. Cūq; ea. s. uirtute. In tauꝝ: in tormenta cruciatusq; tauri phalaridis. Reliq: phi. Carneadem defendere: in libris de finibus disputat cōtra uoluptatem epicuri. cōtra idolentiā Hierony. cōtra carneadē

Cato Mercator calamitosus mercaturas inuenerūt pœni emporos emporetica charta agricola nō q̃stuosa

illā sniam quæ est de his: quæ pria s̄m naturā noiant: quæ oēs sniæ; ab uno quasi uertice deducunt; & ab uno quasi fonticulo scaturiunt. Caliphonis: q uoluptatem cū honeste copulauit. Diodori: q indolentiā honestati adiūxit. Quē mollē: epicurū intelligit: q q̄uis uoluptarius sit; & uoluptate summū bonū: dolore sūmū malū metiat: m̄ fortis fuit in ꝑpessu doloris; & nouissimo mortis cruciatu: igit cū dolorem mortēq; cōtemnat phus eneruatus & uoluptarius. tanto magis hæc grauioribus phis cōtemnenda sunt; minimeq; metuenda. Diem beatū. Epicuru. in epistola ad hermacū: cū ageremus inqt uitæ beatū & eundem supremū diem; scribebāus hæc. tāti aūt morbi adherāt uesicæ

Epistola epicuri
& uiscerū: ut nihil ad eorū magnitudinē possit accidere; cōpensabat. m̄ cū his oibus animi lætitia; quā capiebā memoria rōnum inuentorū q; nostrorū. Eos ipsos. dolores s. quos ex stranguria; & torminibus ut supra dictū est ꝑpeciebat.

Effutire
Euax
Effutire; inepte & incōsulte loq. Ora. Effutire leues idigna tragœdia uersus. M. Varro euax inqt uerbū nihil significat; sed effutitum naturaliter est. Nonius effutire exponit pro dicere cū mendacio; aduocatq; hæc. M. Tullii ex tusculanis testimoniū. Quod aūt sensu caret. Epicu. ait. ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς· τὸ γὰρ διαλυθὲν ἀναισθητεῖ, τὸ δ' ἀναισθητοῦν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. i. mors nihil ad nos; nā dissolutum

Mors nihil ad nos
Snia epic.
nō sentit; qd aūt nō sentit nihil ad nos; idē alibi inqt; qd acerbissimū malorū est & oino timendū mors nihil ad nos; qm̄ cum nos sumus mors nō ē; cū uero mors iā adest; nos n̄ sumus. Itaq; neq; ad uiuentes neq; ad mortuos est: nam his q sunt illa non adest; qbus adest iā illi non sunt. Breuitate cōsolat. uerbū epicuri notissimū est; dolor si sūmus breuis. si longus leuis.

Grādiloq
Grādiloq; quales peripatetici & stoici: q grādia loquunt & grauia. In oratore grādiloquos appellat oratores q ampla sniarum grauitate & maiestate uerborū fuerūt uehementes; uarii; copiosi graues ad permouendos & cōuertēdos aīos instructi & parati. Hæc duo. dolorem: & mortem. Hic ipse Epicurus. De tenui uictu Epicurus i epistolis aqua tm̄ & cibario pane se cōtentum esse testat & ad amicū scribens: mitte inqt mihi casei paululū; ut cū epulari lautius uoluero possim. Diocles auctor est. Epicureos uilissimis & simplissimis cibis uitā ægisse & ut testis est Seneca certos habebat dies Epicurus; qbus maligne famem extingueret; uisurus an aliqd deesset ex plena & cōsumata uoluptate; & q̄tum deesset. Pecuniæ cupiditatem; pe

Mitte casei paululū
pecunia expetit p̄pe fructū
cunias cupiūt mortales; & ardenter expetunt; qm̄ effectrices sunt uoluptatū; & per illas cupiditates explemus; & desideriis facimus satis. Sublatis autē hisce uoluptatibus; & rebus quæ pecuniarū interuentu cōciliātur; non erit cur magnopere pecunia desideretur; pecuniæ enī

Rerū expetēdarū tria genera
apud spártanos inutilis pecunia.
non pp se expetuntur; sed pp fructum atq; utilitatem atq; uoluptatem. rerum expetēdarum tria sunt genera; est quiddam quod sua dignitate; & pp se tm̄ expetibile est. ut uirtus; est aliud quod non propter se; sed propter aliud ex

Plutos cecus
petitur. quod pecunia est; est porro quiddā ex horum partibus iunctum; quod & pp se; & pp aliud expetendum est; ut amicitia; apud Lacedæmonios pecunia fuit inutilis nec expetenda; utpote quā lygurgus sustulerit qui nummos aureos omnes argenteosq; irritos fecit; amouitq; solo ferreo nūmo utendū ꝑcipiens; ex quo nullus desiderabat pecuniā; nullus curabat diuitias; cū nulli usui esse possent; meritoq; dictū est; quod apud spartanos: ὁ πλοῦτος τυφλός. i. diuitiæ cecæ sunt. Aristopha. facit. πλοῦτον; eē cecū: docetq; oīa fieri cā pecuniarū. μωρότατος, inqt γὰρ εἶ σὺ πάντων ὅστις οἴει καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν. i. tu solus o pluto. cā es oīum: & malorum

cet. sed si multo maiori ex pte extat in utraq; fœlicitas. sic uita n̄ solū si ūdiq; rferta bōis ē. sed si multo maiore & grauiore ex pte bōa ꝑpēdūt: beatare ēte dici pt: seqt igit bonorū rōne uel ad suppliciū beata uita uirtute. Cūq; ea descēderi taurū Arist. zenocrate. Speusippo. Polemōe auctoribꝰ. Nec eā minimis blādimētis corrupta deseret: eadē calliphōtis erit Diodoriq; snia: quorū uterq; hōestatē sic cōplectit: ut oīa q sine ea sint: longe & retro ponēda cēseat. Reliq hre se uidet angustius: enatāt tn̄. Epicurus. Hiero. & si q sūt: q disertū illum Carneadē cui ēt defendere. Nemo ē. n. q eorū bonorū aīum putet eē iudicē: eūq; condoce faciat: ut ea q̄ bōa mala ue uideat possit cōtēnere: nā q̄ ubi Epicuri uidet: eadem erit Hiero. & carneadis cā: & hercle oīum reliquorū. Quis. n. parū est contra mortē: aut dolori ē paratus. Ordiamur ab eo si placet quē mollē: quem uoluptariū dicimus. Quid is tibi mortē: ne uidet: an dolorē timere. Qui eū diē quo morit: beatū appellat. Maximisq; doloribus affectꝰ eos ipsos iuētorū suorū memoria & recordatōe cōsutat. Nec hoc sic agit: ut ex tpe quasi effutire uideat: de morte. n. ista sentit: ut dissoluto aīante sensū extinctū putet: qd āt sensu careat: nihil ad nos id iudicet ptinere. Itē de dolore terra habet q̄ sequat: quorū magnitudinē breuitate cōsolat: lōgiqtatē leuitatē: qd tādē isti grādiloq cōtra hæc duo q̄ maxie angūt: melius se habēt q̄ epicurus: an ad cætera q̄ mala putāt. nō & epicurus & reliq philosophi satis pati uident. qs n̄ paupertatem extimescit. neq; tn̄ quisquā philosophorū. hic uero ipse q̄ puo ē cōtētus: nēo de tenui uictu plura dixit. Et. n. q̄ res pecunię cupiditatē afferūt: ut amori: ut ambitiōi: ut quotidianis sūptibꝰ copiæ suppetāt: cū ꝑcul ab iis oibus rebꝰ absit. cur pecuniā magnopere desideret. uel potius cur et oino?

& maloꝝ & bonoꝝ: & aliaꝝ quidem rerũ facietas est præterq̃ unius pecuniæ: cuius nemo unq̃ plenus affatim fuit. An scytes anacharsis: in oĩ re afferẽda duo sunt potissima: rõnis & exẽpla: cũ actenus: rõnibus usus sit: nunc ab exẽplis id quod proposuit affirmare cõtẽdit: quæ pars est totius operis speciosissima pulcherrima, q; fuit aũt anacharsis apud socordissimos scythias sapiens; floruit tẽporibus solonis cuius imaginibus inscriptũ est: lingua uẽtre: pudẽdis abstinendũ esse; uitẽ dicere solebat: uuas tris ferre; primã uoluptatis: secũdam ebrietatis; tertiã meroris. Pli. tradit anacharsim inuenisse rotã figuli; cuius circuitu uasa formant: sed si ut inquit Seneca apud homeꝝ lõge antiquiorẽ inueniat figuli rota; nõ uideo quõ anacharsis esse auctor huius rei: potuit extat anacharsis epistola ad croesum lydoꝝ regẽ breuissime scripta. Scythicũ tegmẽ: magna scythaꝝ pars ut auctor est Sen. terga uulpium induit ac muriũ q̃ tactu mollia & impenetrabilia uẽtis sunt. Soloꝝ callũ. i. p calciamẽto mihi est callosa pedũ cutis & ita indicat se pedibus nudis obducto callo incedere solitũ græci. ανυποδὴτους uocãt qui pedibus sunt nudis aristophanes in fabula cui titulus est: νεφέλαι phõs discalciatos incessens sic iqt ἀλαζόνας τοὺς ὠχριῶντας τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις. i. gloriosos pallẽtes nudi pedes dicis. Solũ aũt id oẽ dicimus: qd̃ substinet qd̃ alicui subiacet. Vñ nauis solũ est mare: ut Virg subtrahiturq; solum: & aer auiũ: ut Oui. astra tenent cœleste solũ; & summa sola terræ; sola terræ appellarũt: quod nullus ignorat. ab eo qd̃ sola teri possunt: ut interpretatur M. V. hic solũ opinor dictũ pro solea calciamẽti: & corio; in quo significatu accipitur ap̃ Martialem ita scribentem; pictuꝝ sola basiate regũ: & alibi sordidus antiquas solitus producere pelles. Et mordere luto putre uetusq; solum. Consimiliter nunc sola intelligi uult. M. T. cutẽ pedũ infimã: quam uulgo soleam uocant: quæ callosa fit & dura in discalciatis: & his q ambulant pedibus nudis quales sunt sacerdotes cõplusculi: & nõnulli q tali habitu nomẽ sanctitudinis captant. Pulpamẽtũ fames: optimũ obsoniũ est fames: esuriẽti. n. & famelico sordidus panis & cibarius uidet teneri & siligineus: hinc illud Senecæ ex epistolis moralibus: non habet panem meus pistor: sed habet uillicus: sed habet atriensis, sed habet colonus: malum panẽ inquis. Expecta bonus fiet & illum tenerum tibi & siligineum fames & reddet ideo nõ est antecedendũ q̃ illa imperet. In eãdem sententiam est illud Oratianum: cum sane panis lattantem stomachum bene leniet: deinde paulo infra: ieiunus raro stomachus uulgaria tenuit. Pulpamentum aũt a pulpa dictũ est: accipiturq; p cibo lautiore; notissimum est illud Terentianum prouerbium; lepus tute es. Et pulpamentum quæris. Quidã codices habet pulmentum: quod in eundem sensum accipitur. nam pulmenta & pulmentaria pro obsoniis cibariisq; usurpat latinitas a pulte dicta ut. M. Varro & Plinius prodiderunt; frugalissimi illi ueteres dãnabant pulmentaria quæ ægerent alio pulmẽtario. Lacte uescor; talis fuit uictus germanorum ut docet cæsar io sexto cõmentario his uerbis. Agricolturæ non student. Maiorq; pars uictus eorum in lacte; caseo carne consistit. Quam multa non desidero. Attalus philosophus cum magna admiratione aduentum dicere solebat. Diu mihi imposuere diuitiæ; stupebam ubi aliquid ex illis alio atq; alio loco fulserat. in quodam apparatu: uidi totas opes urbis celatas & auro & argento & his quæ p̃tecium auri argentiq; uicerunt: exquisitos colores & uestes; ultra finem hostium aduectas; hinc puerorum perspicuos cultuq; atq; forma greges hĩc fœminarum: quid hoc ẽ inquã aliud q̃ irrita cupiditas. hominum per se icitata quid sibi uult ista pecuniæ pompa mehercule minus cupiditatis istinc afferro q̃ attuleram: contempsi diuitias; non quia superuacuæ: sed quia pusillæ sunt. itaq; quotiens tale aliquid perstruxerit oculos meos; quotiens occurrit domus splendida; cohors culta seruorum; lectica seruis imposita calõibus; ipse mihi dico: quod miraris; quid stupes; pompa est ostenduntur istæ res non possidentur: & dum placent transeunt; ad ueras potius te conuerte diuitias; disce paruo esse cõtentus; & illam uocem magnus atq; aĩosus exclama; habeamus aquam; habeamus polentã; turpe est uitã beatã in auro atq; argento reponere: nihil desideres oportet si uis prouocare iouem nihil desiderãtem; hæc & alia id genus dixit attalus senecæ. & discipulis; natura dicit oĩbus idem sensit Socrates dicẽs. ex larga auri argentiq; copia ac ui nõ multa ex illis se desiderare & merito. Nam q ad naturã uiuit nunq̃ est pauper. q ad opinionem nunq̃ est diues. natura. n. patum. opinio ĩmensum desiderat. Xenocrates. Plutarchus in apohpthigmatis tradit Alexandrum magnũ. Xenocrati philosopho talenta qnquaginta dono missise q̃ nõ accepit dicens sibi ea pecunia haud quamq̃ opus esse. mox interrogauit Alexãder an amicũ ullum xenocrates haberet. in quẽ eam pecuniã errogare posset. quã sibi minime necessariã esse asserebat. ferũt missum quondam xenocratem cum cæteris legatũ, ad philippũ alexandri patrem ac reliquos quidem donis corru

An scythes anacharsis potuit pro nihilo pecuniã ducere nr̃ates philosophi facere nõ potuerũt. Illius epistola fertur his uerbis. Anacharsis Hanonni salutẽ. Mihi amictui est scythicum tegmẽ: calciamẽtũ soloꝝ callũ: cubile terra: pulmẽtum fames: lacte: caseo: carne: uescor. Quare ut ad qetum me lice tuenias. Munera aũt ista qbus es delectatus: uel ciuibus tuis: uel diis ĩmortalibus dona. Oẽs fere philosophi oĩum disciplinarum; nisi quos a recta rõne natura uitiosa detorsisset. hoc eodẽ aĩo esse potuerũt. Socrates in pompa cũ magnã uis auri argẽtiq; ferret qua multa nõ desiderio inqt Xenocrates cũ legati alexãdro quinquaginta ei talẽta attulissent: quæ erat pecunia temporibus illis athenis præsertim maxima adduxit legatos: ad cœnam in academiam. Iis apposuit tantum: quod satis esset nullo apparatu: cum postridie rogarent eũ

Scientia oĩum diuitiarũ anacharsis

Tres uuæ inuitæ

Rota figuli

Pelliceæ scythaꝝ uestes

Ampoderidiscalciati

Solũ qd̃

Sola terra

Solũ pro corio

Obsoniũ fames

Pulpamẽtum

Pulmẽtũ

Snĩa attali phi oñdũtur iste res nõ possidentur

Natura paꝝ desiderat

xenocratis abstinẽtia inexpugnabilis xenocra.

cui numerari iuberet. qd nos hesterna inquit cœnula nō intellexistis me pecunia nō egere. Quos cū tristiores uidisset. xxx. minas accepit: ne aspernari regis liberalitatem uideret: at uero Diogenes liberius. ut cynicus Alexandro roganti ut diceret si qd sibi opus esset. Nūc quidē paululū inqt a sole absit. Offecerat uidelicet apricanti. Et hic quidem disputare solebat: quāto regē persaꝝ uita fortunaq; superaret: sibi nihil deesse. illi nihil satis unq̄ fore: se eius uoluptates non desiderare: quibus nunquā satiari ille posset. suas eū consequi nullo modo posse. Vides credo ut epicurus cupiditatū genera diuisit nō nimis fortasse subtiliter utiliter tñ partim esse naturales & necessarias. partim naturales & non necessarias: partim neutrum. necessa eas satiari posse pœnæ nihilo. Diuitias. n. naturæ parabiles esse secundū aūt genus cupiditatū. nec ad potiēdū difficile esse censet. nec uero ad carēdū. Tertias quod essent plane inanes: neq; necessitatem mo

Atticum talentum

ptos. & conuiuia celebrasse. & cū philip. sæpe in colloqum uenisse solum uero Xenocratem nihil hoꝝ factitasse. philippū postmodū dixisse tradūt: solū xenocratem ex oibus q aduenerant legatis munera sprecuisse. talentum aūt multiplex est. atticū talentū qd magnū appellāt habet libras octaginta; & paulo amplius. parū uero sexaginta pondo. attamē. M. V. qd & Plinius memorat sexdecim sestertiis taxari atticū talentum refert est & ægyptiū talentū & euboicū de qbus plura in trangllī cōmentatiis. In academiā. fuit. n. xenocrates discipulus platonis. uixitq; plurimū in academia ut auctor est Laertius. Numerari illa. s. talenta quæ pro dono miserat alexāder. Hesterna: superioris diei. Pecunia nō egere: q. n. frugalissimus ē & cōtinētissimus ut erat Xenocra. paruo cōtentus degit: nec eget pecunia: quam illi uehemēntissime appetūt: quoꝝ infinitæ sunt & inexplebiles cupiditates uude q uult diues esse nō diuitiis addendū est: sed cupiditatibus detrahēdū. scribit Laertius diogenes xenocratem ex magna pecuniæ summa: quā miserat dono alexander: triа tria millia atticoꝝ accœpisse: reliquū renuisse; cū diceret illi opus esse pluribus q plures enutriret; ab antipatro quoq; sibi missam pecuniā repudiasse fert. Trigita minas: mina attica ut docet Pris. librā est: greci unā uocāt. Pri. Accipe p̄terea paruo quā noīe grati mnāuocitant: nostriq; minā dixere priores. Vt cynicus: nā in cynicis phis nulla uerecūdia est: & uita liberior: adeo ut in ꝑpatulo & prādeant & coeāt: & licēter maledicat. ex quo Diogenes interrogatus qd nā faciens canis uocaret: qd eis inqt blādior q dant: in eos uero q nō dant oblatro: malos aūt mordeo: tradūt scriptores fere oēs alexandrū non ualde ociosum cū diogene ociū agēte aliqn̄ cōgressum est ap corinthū. illic. n. Diogenes diuersabaẗ: cui nulla domus erat sed ciuitas pro domo: & in publico & in tēplis habitās: quæ sunt diis cōstituta: domū putās uniuersam terrā: quæ cōis hoīum parēs ē: tūc forte solus erat in carneo: id. n. nomē gymnasii est. nec ullos discipulos habēs: cū ad eū accessit alexāder: q cōplures phos & primarios in ciuitate corintho uiros sibi obuios & cōgratulātes habuisse. idē factuꝝ diogenē cynici credidit: sed cū ille alexandrū nō magni pēderet: nec adularet accessit ad alexā. & cōsalutauit ad solē apricantē: ille tā illustris uiri aduētu paulū cōmotus eūdē familiariter resalutat: mox rogat alexā. rei nec cuiusq̄ indigeat: cui diogenes Pau. inqt ab sole discedas: qua ex re qd ꝑ regiū splēdorē magnitudinēq; nihil fecerit. adeo delectatum admiratumq; ferunt alexandrum: ut ad amicos irridētes & ꝑ locū mordētes dixerit: ego ꝑfecto nisi alexāder essem diogenes esse uellē. Dion narrat qd diogenes toruo aspectu ut leo alexādrū accedentē aspexerit: iusseritq; ut paulū facesseret: apricabaẗ. n. ad solē: tūc alexā. uiri qetē & audaciā demiratus est: qd eius p̄sentia minime esset pmotus. Dioge. paulū imoratus īter rogat alexādrū. nūc qcq̄ a se accœpturus ueniat quo querente nū pecuniā habeat: uel aliud qppiā qd inptiaẗ: multa r̄ndit & p̄ciosa habeo: quoꝝ uereor an ꝑticeps esse possis: in hoc colloqo appellauit alexādrū supposititiū: qd cū ille egre ferret: nōne inqt mr̄ tua olympias dicit nō ex philippo ortū esse: sed ex dracone: & deo nescio quo: qd si ita est suppositiitius ꝑfecto es: hic alexā. subridēs q̄ tū nunq̄ antea gauisus est Plutar. in libro de fortuna dictū illud alexādri id diogenē: nisi alexāder essem diogenes esse uellē ita interpretaẗ: q philosophare oīone nisi opibus phatus essem: nisi aio ꝑposuissem orbē terraꝝ ad humanitatē redigere. leges moralibus: pacēq; disseminare. diogenis pauptatē imitarer. Offecerat: nocuerat. obfuerat ipedimēto fuerat. Apricāti: in aprico cōmorāti solet captāti. M. V. licet uidere multos quotidie in hyeme apricari: hic aprici hoies dicti. q in aprico sunt & apricatione gaudēt. Et apricū locū uocāt soli ostētū expositūq;. De diogene ait satyrographus. sensit alexā. testa cū uidit in illa magnū habitatorē. quāto fœlicior. hic q nihil cuperet. q̄ q totū sibi posceret orbē. Partim esse naturales: uoluptatū aliæ naturales & necessariæ sunt: aliæ naturales & non necessariæ: aliæ uero neq; naturales: neq; necessariæ sunt: sed circa inanē opinionē uersanẗ. naturales & necessarias existimat epicurus eas quæ dolores sedeant: ut est i siti potus naturales uero nō necessarias: quæ uoluptates solū uariāt. nō autem dolorē tollunt ut præciosi cibi. Neq; naturales autē neq; necessarias putarut sunt statuaꝝ collocationes. de cupiditatibus naturalibus est illud senecæ dignū annotatu. Cibus famē domet. potio. sitī libido q necesse est effluat diuisio epicuri de cupiditatibus ita distinctis; quis nō minus subtilis sit utilis ē tñ: & ad fugalitatē ad ptinēs. Eē pa. natura ut īqt Boe. Paucis minimisq; rebus cōtēta ē: & ut auctor ē Se. ad manū ē & parabile q, fat ē. q ad naturā uiuit nūq̄ ē paup. Scđm ge. naturales & nō necessarias cupiditates itelligit ut sūt lautiores cibi & uīa gñosa. Tertias. q neq; naturales sūt neq;

Cupiditate iuendæ

Mina Mna Canis cynicus Colloqū alexādri & diogēs Craneū gymnasiū Nisi alex. eēm diogenes esse uellem Suppositi tius dictus alex. a dioge. apricari aprici

Voluptates naturales necessariæ parabile qd de tit natura Voluptate non necessariæ

necessariæ

necessariæ: ut statuaꝝ collocatiões: ut aulea: ut famuliciũ cultius: ut nitior oīs apparatus: talia. n. nō in nobis sunt: sed circa nos: imo nec nos q̄dē attingunt: qbus tā bn̄ carere possumus q̄ si nunq̄ ex titissent. Iōq; cupiditates taliũ rerũ: neq; naturales: neq; necessariæ existimanť. In medio, naturaliũ. s. & necessariaꝝ cupiditatũ. Nō ge. ꝑcipit. Sene. in eplīs moralibus ut oīa naturalibus desideriis metiamur: nec q̄rendũ esse q̄li mēsa q̄bus mistris afferať cibus: cũ nihil p̄ter cibũ natura desideret: nā ut inq̄t scite & eleganter Orati. Non tibi cũ fauces urit sitis aurea q̄ris pocula: nũ esuriēs fasti dis oīa p̄ter pauonē rhombũq;: timeť tibi cũ ĩguina nu si ancilla aut uerna est p̄sto puer impetus in quē cōtinuo fiat malis tētigine rũpi: nō ego: nāq; parabilē amo uenerē facilemq;. egregie itaq; & sanctæ orati. his uersibus dignis me-

Oratius Venus ex ercēda cũ infirmior fieri uis

do: sed ne naturā q̄dē atti ngerent funditus eiiciendas putauit. Hoc loco multa ab epicuris disputanť hæc q̄ uoluptates sigillati extenuanť: quaꝝ gn̄a nō cōtēnũt: q̄rũt tn̄ copiā nā & obscœnas uoluptates: de q̄bus mlta ab illis habeť o ro faciles cōis & in medio sitas eē dn̄t: casq; si natura reqrit: nō gn̄e aut loco: aut ordine sed forma ætate figura metiēdas putat: ab hisq; abstiere mime eē difficile: si aut ualitudo aut officiũ aut fama postulet: oīnoq; genus hoc uoluptatũ optabile eē si nō obsit: ꝓdesse nũq̄. Totũq; hoc de uoluptate sic ille ꝑcipit ut uoluptatē ipsam ꝑ se: q̄a uoluptas sit sp optādā expetēdamq; putet: eadēq; rōne doloꝝ: id ob ipm: q̄a dolor sit semp esse fugiendũ. Itaq; hac usuꝝ cōpēsatiōe sapiētē ut uoluptatē fugiat: si ea maiorē dolorē effectura sit: & dolorē suscipiat maiorē efficientē uoluptatē: oīa q; iucũda: q̄q̄ sensu corpis iudicenť: ad aīum referri tn̄. Quo circa corpus gaudere tādiu dũ p̄ntē sentiret uoluptatē aīum & p̄ntem ꝑcipere pariter cum corpe & ꝓspicere uenientē nec p̄teritā: p̄terfluere sinere. Ita perpetuas & cōtextas uoluptates in sapiente fore semp: cũ expectationi sperataꝝ uoluptaꝝ ꝑceptaꝝ memoria iungereť. Atq; iis sil'a ad uictũ ēt trāsferunť extenuatq̄ magnificentia & sumptus epulaꝝ: qd' ꝑuo cultu natura cōtēta sit. Etenim q̄s hoc nō uidet desideris ista cōdiri oīa. Darius ĩ fuga cũ aquā turbidā & cadaueribus ĩquinatā bibisset:

moratu negat ꝑtinere quo poculo sitis restĩ guať: quo cibo fames domeť: qua fœmia libido expleať: sed desiderio tantũ naturali: hæc oīa docet esse metienda. Prodesse nũ q̄ dicere solebat pythagoras tũ ueneriā uoluptatē eē exercendā cũ hō seipo infirmior esse uelit: frequēs. n. cōcubitus: ut inq̄t Cel. corpus soluit: & nihil illa roborat corpus: & firmat uires q̄ ueneris abstinentia. Vt uo. ip. ꝑ se: Epicurus in uoluptate ponēs qd' sũmũ bonũ esse uult summũq; malũ in dolore, sic docet: oē aīal simul atq; natũ sit uoluptatē appetere: atq; gaudere ut sũmo bono: dolorē aspnari: ut sũmũ malũ: & q̄tũ possit a se repellere: idq; adeo claꝝ eē ait: ut neget opus esse disputatione q̄ obrē uoluptas: expetēda: dolor fugiēdus sit sentiri hoc putat ut calere ignē niuem esse albā dulce mel. Idē ait sapiā pp uoluptatē: insipientiam pp molestias esse fugiendā nā uirtutes inq̄t nisi uoluptates efficerēt q̄s eas: aut laudabiles aut expetendas arbitrareť. Vt uo. fu. uoluptates: interdũ omittunť maioꝝ uoluptatũ adipiscendaꝝ cā aut doloris fugiendi: sicut dolores quoq; suscipiunť maioꝝ doloꝝ effugendoꝝ cā aut si ex his maior q̄ppiam uoluptas efficiať: hinc est qd' optimus q̄sq; picula labores dolorē ꝓ p̄ria & pro suis suscipit: uoluptatibus oībus posthabitis ut laudē: & ex laude maiorē uoluptatē adipiscať. Ad aium referri tn̄: sentit epicurus: multo maiores esse: & uoluptates: & dolores: ai q̄ corporis: nam corpe nihil nisi p̄ns: & qd' adest sentire possumus: aīo āt & p̄terea & futura. De

Oēs aial appetens uoluptatis uoluptates omittũtur cū uoluptatis Maiores uoluptates ai q̄ corporis

uoluptateq̄ q̄si tinillat sensus & ad eos: cũ suauitate illabiť dictũ ē ĩ. iii. tusculana copiosius: cōtra cyrenaici corpis dolore: q̄ aī deteriores arbitranť: corpe deniq; peccantes eruciari. Et prosp. ue. sapiens est in uoluptare inq̄t epicurus: neq; n. tp̄s est ullũ quo nō plus h̄eat uoluptatũ q̄ doloꝝ: nam & p̄terea grate meminit: & p̄ntibus fruiť: neq; pendet ex futuris: sed uenientē uoluptatē cum uoluptate ꝓspicit: ita recordatione p̄teritaꝝ uoluptatum: & spe futuraꝝ sapientē sp fore in uita btā: cũ uoluptatibus p̄teritis cōiunctæ sint atq; contexe uoluptates future sertæ q̄dā cōtinērī ac ꝑpetua. Paruo na. cōtē. sit: diuitias naturales parabiles esse dixit epicurus qd' paruo esset natura contenta: nec minorē uoluptatē ꝑcipi extenuissimo uictu. i. cōtemptissimis escis & potionibus: q̄ ex p̄ciosissimis rebus exquisitissimisq;. iā dictũ est quēadmodum cibario pāe & aqua cōtentus erat. Desideriis: tum cibus ēruilis circũdissimus est: cũ desiderāter appetiť: & cum latrat stomachus: & intestina crepāt ieiunitate: ecōtrario cibus q̄uis p̄ciosissimus fastidienter p̄teriť a stomacho nausea bundo: expectandum. itaq; est edendi bibendiq; desiderium: si uolumus ut cibus potioq; delectent: nullum. n. condimentũ est suauius: fame & appetentia. Darius in fuga: darius rex ꝑsaꝝ bis iusto ꝓlio uictus ab Alexā. magno: fuga saluti consuluit: qua in fuga maceratus siti cũ bibisset aq̄ turbidā ac sanguinolētā: nũq̄ dixit se suauius bibisse: sitis. n. ĩ potu optimũ est cōdimētum: & ut auctor est Ari. in ꝓblematis: suauius scientes bibi scitiensemus q̄ esurientes comedimus: minusq; siti q̄ famē possumus tollerare: cũ sit sitis res magis anxia. q̄ fames: nā q̄ sitit res duas desiderat cibũ atq; refrigeratiōnē: q̄ ambo exhibet potio: at q̄ usserit alterius tn̄ appetens est autumāt historici olim dario fere expiranti ac moribũdo: porrectā fuisse aquā a polistrato haustam galea: qua epota quisqs ex inquit mortaliũ: cũ ꝓ tanto in medio beneficio dignā tibi referre gratiā nequeam

Sapientē semp sore in beatitate parabiles diuitie naturales Fames optimũ condimentũ Suauius bibimus Darius hausit aq̄ galea

negauit unq̄ se bibisse iucūdius. Nunq̄ uidelicet sitiens biberat. Nec esuriēs Ptolemæus ederat. Cui cum peragranti ægyptū comitibus nō cōsecutis cibarius in casa panis datus esset: nihil uisum est illo pane iucūdius. Socratē ferunt cū usq; ad uesperū cōtētius ambularet: q̄ situ q; esset ex eo quare id faceret: rñdisse se quo melius cœnaret obsonare ambulando famē quid uictū lacedæmonioꝝ in phidiciis nō ne uidemus. Vbi cum tyrānus cœnauisset. Dionysius negauit se iure illo nigro: qđ cœne caput erat delectatū. Tum is q illa coxerat: minime mirū: cōdimenta. n. defuerunt: q̄ tandem inq̄t ille: labori uenatu sudor cursus ab eurota: fames sitis: his enim rebus lacedæmonioꝝ epulæ condiunt. Atq; hoc nō ex hoīum more solū: sed etiam ex bestiis itelligi potest; quæ ut quicquid obiectum est: quod modo a natura non sit alienum: eo cōtentæ nō quœrūt am

referet. Alexāder: alexādro uero dii ꝓ eius summa in matrem uxorem ac liberos meos humanitate atq; clementia cui hoc dextræ pignus ꝓ me dabis: hæc dicentē. Accepta polystrati manu uita destituit. plutarchus auctor est Artoxerxē post cōflictū aduersus cyꝝ fratrē uulnere sitiq; confectum ebibisse aquā inquinatā & putridā: ex utre sordido haustā: quo cotilæ octo id mensuræ nomē cōtinebant: hunc utrē cū caunius q̄dam inopes ortoxerxi obtulisset totā ille ex nimia siti aquā ebibit: & cū baiulus ꝑcontaret nunquid talis potio illi molesta fuisse tunc testatus ē deos imortales: se nūq̄ uinū unq̄ bibisse iucūdius: eāq; aq̄ sibi pluria leuissima q; suauiorē ēē uisam ipse mox eauniū illū: q utrē aq̄ attulerat ex obscuro atq; egēo clarum opulētūq; effecit. Nec esuriens ptolomeus: de quo ptolomeo īrelligat ambigi p̄t: cū plures fuerint in ægypto reges hoc hoīe ptolomeus lagi filius maxime celebrat: cuius uerbū est illđ memoratissimū τουπλουτειντο πλουτιξειν ειναι βασιλικωτερον. i. regalius esse pītare q̄ ditare: hic cū ad cœnā amicos uocaret suppellectile illoꝝ utebat: & uasis: cū ipe p̄ter necessaria possideret nihil oēs ptolomei post tertiū ptolomeū male dixerunt delitiis corrupti: oium uero pessime quartus: septimus & ultimus noie auletes cleopatræ pr: q p̄ter alia flagitia ēt tibicinū exercuit: ob q̄ alexādris eiectus est. In casa: in domo: uili & rustica casa a cauatione dicta est: casariā uocāt fœminam q̄ custodit casam. Socratē ferunt: porphirio ofanus interp̄s in enarratione illius loci ex scđo smonum: ut pulmentaria quære sudendo: sic exponit: p laborē cibū exq̄re: hoc āt Socrates primus ait: qui cū in noctē usq; spaciaret in terrogatus a quodam cur hoc faceret rñdit: obsono cœnæ: significās iō se de ad ābulare ut cibū libenti aīo appeteret in. ii. de finibus ait. M. Tul. Socratē dicere solitū cibi condimentū esse famē. potionis sitim. Ad uesperū: ad horā uespertinā: & in noctē usq; in q̄busdā codicibus lego ad pyreū: ut sit sensus. Socratē solitū deambulare ex urbe athenaꝝ usq; in pyreū q portus est inclytus: in attico solo duoꝝ milliū passuū muro recedentibus athenis iunctus; ut inq̄t pli. de pyreo apud scriptores oīs mentio est frequēs thucididesin. ii. auctor est: macrathice hoc est longos muros ad pyreū usq;. xl. stadia ꝑcessisse: athenienses quōdam themistoclis consilio extruxerunt muꝛ circa pyrea: q erat tantæ latitudinis: ut p eū duo plaustra sine offensaculo p̄terirent. De hoc copiosius in tertio ꝑpertii cōmentario sup eo uersu: inde ubi pyrei capiētme littore portus. Cōtentius. cōcitatus uehemētius & gradu pleniore: aduerbiū est: sic. n. legere malim: q̄ contentus: sicut nonius marcellus: q citāt hoc testimoniū ex tusculāis legit: cōtentus ābularet expōitq; cōtiuus p seuerās. Obsonare: p obsonio parare. Est. n. obsonare obsoniū emere ad epulādum: unde obsonatores dicti: quoꝝ ministeriū est obsonii cōparandi. Sene. ad rice obsonatores: q̄bus dñici palati noticia subtilis est: q sciunt cuius illū rei sapor excitet. cuius delectat aspectus: de obsonatore affatim scripsimus in annotationibus: cū taxatione acursianæ interp̄tationis: q oppido q̄ ridicula est & friuola: q obsonatores accipit: ꝑ cantoribus: Alexander magnus dicere solebat se optimos hēre. οψο ποιους. i. coquos cōcitatoresq; obsoniorum: ad prandiū quidē τηννυκτοποριαν. i. noctumā ambulationē. Ad cœnam uero ολιγωριστιαν. i. prandi parcitatem. In phidiciis: cōuiuia cretenses andria a uiris appellant: lacedæmōii phidicia; siue qđ philias. i. amicitiæ cā instituta sint seu potius a parsimonia φειδομαι. n. significat parco & abstineo φειδω parcitas & parsimonia φειδωλοσ parcus; unde & phidicia dicta cōuiuia de parca & frugi. Ex Plutarcho atheneo: cæteris conueniebant. n. ad phidicitia: conferentes singuli farinæ medinum uini choas octo quod nomē mensuræ est. Casei quinq; minas: ficuum quinq; semis minas. Præterea obsonii pusillū quiddam. Ad hæc aūt phidicia. Ibant pueri ueluti ad scholas castitatis. Ingredientium unicuiq; natu maximus fores ostendens inq̄t. δια τουτωνθυρων ουδεισ εξερχεται λογοσ idest per hasce fores nullum uerbū egredietur alio noīe. συσσιτια. uocabant quasi dicas sodalitia interp̄tes Aristotelici cōmesationes interp̄tant ex obsoniis aūt μεδλασ ξωμοσ. i. ius nigrum maxime ꝓbat: in tantū: ut seniores nec carne quidē uescant: sed ēt adolescētibus p̄beant: ipsi iure nigro uescentes ferunt Dionysiū siciliæ tyrānū: ut auctor ē Plutarchus: qui a Cice. paulū dissentit emisse laconicū coquū huiusce iuris nigri gratia: illiq; impasse ut sibi ius illud cōcinaret impēsæ nulli parcens: quo degustato offensum despuisset: tunc Diony. dixisse coquū. O rex; hoc ius tibi túc gustādū est: cū laconica exercitatione te exercueris. Exercitationes aūt laconicæ sunt uenatus: palestra: eurotas: sol: puluis: quibus haud dubie rebus: fames & sitis parant: q̄bus cōdimētis cōdiendæ sunt epulæ. si eas suaues scitiq; saporis esse cōcupiscimus. Ab eurota: in. ii. cōmentario dictū est eurotam fluuium esse laconiæ: propter spartam fluentē. Ex bestiis intelligi pōt: quod parco uictu & simplici natura contenta sit: uel bestiæ exēplo sunt: q̄

Exemplū Artoxerxis
Cotila mensure nomen
Nunq̄ se bibisse iucundius
Verbum Ptolomei dignum scitu
Regalius Ditare q̄ ditescere
Ptolomei corrupti
Casa casaria dictū
Socratis obsono cœnæ
Pyreum portus
Macrathi
Cōtentius
Cōtentius
obsonare
obsonator
Dictum Alexādri
Nyctopori
obsoniū prandii
Oligaria
Phidicia
uī choa mensura
Sysina
Sodalicia
Ius nigrū
Dictū co laconici
Laconica exercitatio

quamuis toto appetitu uoluptatem corporis sectentur: tamen eo pabulo contentæ: quod naturaliter appe- tit alia non quęrunt: pecudibus. n. simplex & uniformis cibus sufficit. Persa₂ Xenophōte: Xenophon i pedia cyri docet frugalissimos continentissimosq; fuisse persas in uictu: quibus pro cibo panis: pro obsonio nasturcium sit. In potum uero aqua fluuialis hauriatur: uenatu exercētur & donec uenantur cibo abstinent quodcunq; uenando cœperint pro obsonio habent si id minus nasturcio uescuntur. Est autem nasturcium uerba hortensis: quod nomē accœpit a narium tormento & inde ut auctor est Pli. uigoris significatio puer

plius. Ciuitates quædam uniuersę morte docte par simonia delectantur: ut de lacedemoniis pauloante diximus. Persarū a xenophōte uict⁹ exponit quos negat ad panē adhibere quicquā pręter nasturtiū q̄ q̄ si q̄dam ēt sauiora nam desideret: q̄ multa ex terra arboribusq; gignūtur cū copia facili: tum suauitate præstantia. Adde siccitatem quæ cōsequitur hanc continentiam in uictu. Adde ītegritatem ualitudi- nis. Confer sudantis: ructātis refertos epulis, tāquā opimos boues: tum ītelliges qui uoluptatem maxi me sequātur: eos maxime cōseq: iucūditatēq; uict⁹ esse in desiderio non in facietate. Timoteum clarū hominem athenis & principem ciuitatis ferūt cum cœnauisset apud Platonem: eoq; cōuiuio admodū delectatus eēt uidissetq; eū postridie dixisse. Vestrę

bio id uocabulum usurpauit: ueluti corpo re excitanus: in arabia miræ: amplitudinis dicitur gigni estate & hyeme facilime nasci tur prodest contra suspiria & tussim sestius: adiicit serpentes fugare: scorpionibus resi- stere. Capitis dolorem & alopecias emenda re furunculos concoquit cum fermēto pha- gedenas ulcerum expurgat cum melle natu ra eius caustica ex optimum babilonium sil uestri nasturcio ad omnia effectus maior sūt autem alopeciæ ut transeunter hoc quoq; an notemus: morbus & aera capitis cutem gla- bram facies capillis decidentibus dicta ἀπὸ τῆς ἀλώπεκος. i. a uulpe: que huic morbo: obnoxia est: de qua Cor. Celsus. Au. Cæteri apud plinium sunt innumera: remedia est alopenas replendas: hr non solum in capil- lo sed etiam in barba: furunculus uel tuber naculum acutum cum inflatione & dolore: furunculi ut refert Plini. in. xxvi. passim & quacunq; corporis parte ac maximo icōmo- do nascuntur: mortiferum malum: cōfectis corporibus: phagedenas autem ulscera uocant alias nomen est sine modo esurientium græci ut ad na- sturciū redeamus cardomon appellant. Strabo in. xv. de uictu persa₂ loquens sic refert quotidianus eorū cibus post exercitium est panis durissimus & cardamū & salis granū & carnes assæ siue elixæ: potus est aqua. Hierony. quoq; laudans frugalitatem meminit Xenopontis sniæ his uerbis psa₂ regis cyri uitam Xenophō. viii. uoluminibus explicat polenta & cardamo & sale: ac pane cibario eos asserēs uictitare. Testimoniū mo- derati psa₂ uictus hoc quoq; ē qd' apud eos turpe est & spuere & emūgi: ex quo apparet eos uictu modico uti & humores p labores cōsumere. In. ii. de finibus ī hāc sniam sicu oluptas nō minor i nasturtio illo: quo uesci psas eē solitos scribit Xenophon. Cū copia facili: in hāc sniam Pithagoras ab esu carniū reuocans morta- les: sic ait apud Ouidiū: sunt herbæ & fruges & ducētia ramos pondere poma suo: talis fuit prisco₂ uictus: simplicior haud dubie & inocētior ac pabilior. In decretis canonicis distin. ultima de consecratione & apd' Hieronymū in libris cōtra Iouinianū scriptū legimus: qd' ole₂ pomo₂: ac leguminū facilior apparatus ē & arte ipedisq; coquo₂ nō indiget: & sine cura sustentat humanū genus. Diarchus i libris antiqtatū: refert sub saturno. i. in aureo seculo cū oia humanus funderet: nullū comedisse carnes: sed uniuersos uixisse frugi bus & pomis: q̄ sponte terra gignebat. Epicu. libros suos repleuit oleribus & pomis Pli. cibo ole₂ non onera- ri sensum autumat: tantus honos oleribus fuit: ut cognomina procerum inde nata sunt: lactucinosq; in uale ria familia non puduerit appellari: cepurica; græci appellant: quæ nostri hortensia: olera. s. q̄ i horto serun tur. Sibinus tyro librū cepuricon scripsit hoc est hortensiorum: quem mecenati dicauit. Adde itegritatē ualitudinis: nihil ut inqt ioannes chrysostomus: sic sensuum acumen operat': sic egritudinē fugat sicut mo derata refectio: parcitas quippe cibi: ut sospitatem simul pcreat ut uoluptatē. Abūdātia uero morbū facit: & molestias īgerit: & egritudines generat. Ora. quoq; sancte & frugaliter scribit in sermonibus: hosce uersus dignos scitu nec īdignos memoratu Accipe nunc tenuis uictus quæ quātaq; secum afferat: imprimis ualeas bn̄: nā uariæ res ut noceant homini credas memor illius escæ q̄ simplex olim tibi sederit at simus assis mi scueris elixa: simul cō cōchilia turdis. Dulcia se in bilem uertent: stomachoq; tumultū lenta feret pituita: qt ēt Pli. nr̄: hoi inquit cibus est utilissimus simplex aceruatio sapo₂ pestifera & condimenta pnitiosiora. Hippocrates. Au. Gale. ois medico₂ schola: clamant nihil esse conducibilius ad integritatem ualitudinis: tenui uictu & simplici cibo. Disputatio luculenta ē apud Macrobium: utrū simplex: an multiplex cibus sa lubrior sit: q̄ eleganter edisserit morborum scaturigines nasci ex multiformi alimonia. q̄ egrotat ut inqt ue rissime Hierony. non aliter recipit sanitatem: nisi tenui cibo & castigato uictu: quæ λεπτῇ διαίτῃ. i. tenuis die ta quibus ergo recipitur sanitas: his & seruari potest. Confer sudantes: uita cardiaci est inquit Sene. suda- re & bibere. in balneis loca fuerunt: quæ sudatoria nuncupabant: qbus sudor maxime euocatur: & sitis quæ- ritur: quæ censoria obiurgatione incessit Sene. Cum scribit hæc in epistolis mortalibus: quid mihi cū istis calentibus stagnis quid cum sudatoriis: in q̄ siccus uapor corpora exhausturus includit' ois sudor p laborē extar: erāt & priscis iusu balnea₂ laconica: qbus crudelitatē excoquebāt: de his Colūella: celsus: uictruuius Ructantes: ex crapula. s. & crudelitate: raphanus cibus illiberalis existimatur pp̄tereā qd' ei' usu ira ē col-

Nasturcium p obsonio
Nasturciū unde
Medicina nasturtii
Alopeciæ
Furūculus
Phagedenæ
Cardamō
Cibus psarum
Apparatus oleum facilis
Victus prisco₂ fruges & poma
Lactucini a lactucis
Cepurica
Hortēsia
oratiani uersus de tēui uictu
Simplex cibus saluberrimus
Dieta lepie
Sudatoria laconica
raphanus cibus illiberalis

equidē cœnæ nō solū in presentia sed ēt postero die iucūdæ sūt. Quid qđ ne mēte quidē recte uti possumus multū cibo & potiōes cōpleti. Est preclara epistola Platonis ad Diōis ꝓpinquos: i q̄ scriptū ē his fere uerbis. Quo cū uenissē uita illa beata quæ ferebat plena italicaꝝ syracusanaꝝ que mensaꝝ. nullo mō mihi placuit bis in dietatuꝝ fieri nec unquā pernoctare solum cæteraq; quæ comitatur huic uitæ: qua sapiens nemo efficiē unq̄ moderatus uero multo minus q̄ enim natura tā mirabiliter tēpari pōt. Quomō igit̄ iucunda uita pōt eē a q̄ absit prudētia absit moderatio. Ex quo sardanapali opulētissimi syriæ regis error agnoscit̄ q̄ icidit iussit i busto hec hēo q̄ ediq; q̄q; ex saturata libido hausit at illa iacēt multa & p̄clara relicta. Quid aliud inquit Aristoteles i bonis nō in regis sepulchro inscriberes. Hæc habere se mortuum dicit que ne uiuus quidē diutius ha

Pōponiū nunq̄ ructasse — Lelius sophos — Qui bn̄ cenat — Qui male — Timothe. — Eutyches — Timothe us tibicen — Cena frugi i posterū iucūda — Plenus uenter obruit aium — Vinum mors memoriæ Senecæ — Verba i luxum — Ebrietas isania uolūtaria — Epistola platonis — Syracusanæ mēsæ — Bis sat in die — Dion syracusanus — De sardanapalo — Epitaphium sardanapali

ligēdi spiritū: laxandiq; ructū pōponiū cōsularē poetā nūq̄ ructasse annotauerūt scriptores: sicut sternutamētū capitis expiratio est: flatus alui: sic ructus uētriculi: ut docet Aristo. li. xx. ꝓblematum. Eructādo senimus cibū accersere i stomacho ob inæq̄lē digestionē: ut testis ē Macro. i ultio saturnaliū. Nō i satietate: Lelius sophos. i. sapiēs apd̄ Luciliū Galloniū gurgitē Ganeonēq; maximū negat unq̄ bn̄ cenare: q oīa pōat i uoluptate: ipse aūt Lelius semp bn̄: qd ita q a ueniebat ad cenā ut satiaret aīo q eto desideria naturæ: is n. bene cenat: q recte frugaliter honeste: ille uero male: qui praue: male: nequiter cenat Timotheum timotheus cononis filius atheniēsis acceptā a patre gloriā multis auxit uirtutibus: fuit. n. disertus ipiger laboriosus: rei militaris ꝑitus: & qđ sup oīa est ευτυχης. i. fortunatus i pator hebat': cui statua publicitus i foro athenis posita est ob uictoriā: q̄ uictis lacedemoniis ipium auxit atheniēsiū: post obitū timothei nō scr q̄ s q̄ fuit athenis dignus memoria fuit alter timotheus: i. arte tibiaꝝ clarus quem ferūt dupli cesab his quos alius istituisset solitū exigere mercedes q̄ si rudes traderētur: geminatū sibi opus dicebat de docendi prius mox docēdi. Postero die iucūde: hoc uerbo signare uoluit Timo. cōuiuiū Platōis parcū fuisse; sobrii & frugi: Cuius hec uis ē atq; cōditio: ut sensum nō oneret: nec igenium ꝑmat nec corpus degrauet: sitq; talis cena ēt i posteꝝ diē iucūda & salutaris: q. n. parce cenat & frugaliter: is seq̄nti quoq; die & melius ualet & facilius euigilat. Et igenio utit̄ uegetiori acutioriq; ad oīa obeūda. In hāc sniam eē illđ oratianū. Alter ubi dicto citius curata: sopori mēbra dedit uegetus p̄scripta ad munia surgit. Multo ci. con. nihil ita obruit. aīum ut plēus uēter & exustās & huc illucq; seuertēs & i ructus uel i crepitus uētoꝝ efflatōe respirāt: sicut sanctissime docet Hiero. li. ii. aduersus Iouinianū Pli. taxās ebrietatē oñdit Vini eē mortē memoriæ: ac fere reꝝ oium obliuionē nō pr iqt Sene. salutare studiū fieri sine frugalitate. Idē nō minus sanctus q̄ eruditus scriptor tradit copia ciboꝝ subtilitatem mētis ipiri: q porās i luxuriā ganeonū scripsit hæc ꝓpe diuinitus. Inuētæ mille cōditurae q̄bus auiditas excitaretur: q desiderātibus alimenta erāt: onera sūt plenis. Inde pallor & neruoꝝ uino madētiū tremor: & miserabilior ex cruditatibus q̄ ex fame macies. inde icerti labentiū pedes & semp q̄lis in ipsa ebrietate titubatio inde in totā cutē humor admissus distētusq; uenter: dū male assuescit plus carpere q̄ oporteat. inde suffusio luridæ bilis & decolor uultus tabesq; i se putrescētiū: & retorti digiti articulis obrigescētibus neruoꝝ sine sensu iacētiū torpor: aut palpitatio corpoꝝ sine itermissiōe uibrātiū: qd capitis uertigies dicā qd oculoꝝ auriūq; tormēta: & cærebri estuātis uerminatōes: qd alios referrā inumerabiles morbos supplicia luxuriæ hæc sāctissimi uiri senecæ poratio: quē nō cōfundat gulosoꝝ: quē nō a ganea: a popina ab helluatōe reuocet ad frugalitatē: & p̄simoniā: Idē carpēs ebrietatē: hois aium iqt nimio uīo turbari: & nihil aliđ eē ebrietatē q̄ uoluntariā isaniā: q̄ hoiem efficit ignorātē: sui & uertiginē capitis gignit & igeniū ꝓrsus obrutum sepelit. Epistola platōis: iter platōis epistolas hæc quoq; extat: cuius initiū ē scripsistis mihi q̄ scribēs a diōis syracusani ꝓpinquos & amicos oñdit se resiluisse ab admistrāda rep. cū uideret leges: mores: hoies cūcta corrupta: Italiā iqt sciciliāq; adiui: quo cū puenissē: uitā illā q̄ beatā uocāt: italicaꝝ syracusanarūq; mēsaꝝ plenā nullū mō ꝓbauii: bis ui delicet i die saturnū fieri & noctenū q̄ iacere solū &c. q uitā huiusmōi subsequunt̄: nēo. n. oium q sub cœlo sūt si i huiusmōi moribus ab adolescētia nutriat̄: quis natura mirabili sit: nūq̄ tñ prudēs euadet: tēpatus esse certe nūq̄ curabit: lōga ē luculentaq; platōis epistola: q̄ multa explicat̄ digna mēoratu. fuit autē diō syracusanus platōis studiosissimus affectator. q pr̄iā asseruit i libertatē ex turbato dionysio de quo plutar. ꝓbus. Emylius & cæteri scriptores satis multa. i. ii. de finibus ait syracusanas mensas a platōe grauiter uituꝑari. Macro. quoq; meminit mēsæ siculæ tāq̄ luxuriosæ. Sardanapali. sardanapalus ultius assyrioꝝ rex molitia: luxu: desidia: notissimus ē fuit. n. muliere corruptior nec erubuit iter scortoꝝ greges nere & muliebri habitu fœmias oīs lasciuia antiere q̄obrē idignati assyrii tali fœmiæ parere duce arbace desciscētes bellū sardanapalo itulerūt. q uictus itra regiā se recepit & extructa pyra se atq; diuitias i icēdiu misit hoc solo ut iustius iqr imitatus uiꝝ: sardanapali monumētū est i anchiala ciuitate cyliciæ & lapidea statua. q̄ dextræ manus digitos quasi cōplodit. Ibi epithaphium assyriis lr̄is iscriptum huiuscemodi. Sardanapalus anacydaraxis filius anchyalem & tharsum uno die condidit. Ede. bibe. lude. Et cū te mortalem noris p̄sentibus exple delitiis aium: post mortē nulla uoluptas. Nāq; ego sum puluis. q nup tātā tenebā. hæc habeo q̄ edi queq; exaturata libido hausit. at illa manent multa & p̄clara relicta. hoc sapiens uitæ mortalibus est documentū. Diodorus in tertio bibliothecæ: sardanapalus inquit a Nino trigesimus rex excēssit omnes superiores

desidia ac uoluptate: uocẽ fœminã loqndo imitatus: stola muliebri cultus: i oẽm libidinẽ puolutus successoribus post obitũ suũ i sepulchro iscribi mãdauit epigrãma qd' diximus: hic ait Aristo. in. i. ethicoꝝ uitã uoluptuosam amat uulgus: & istar sardanapali: itẽ agũt: ide luxus sardanapaliãus dictus ab auctoribus idõcis. Quod ptiet ad hãc sniam sic scribit i. ii. de finibus. Corporis ãt uoluptas ẽt si ptęrea delectat: nõ itelligo cur Aristo. sardanapali epigrãma tãtope derideat: i quo ille res syriæ glorieť se oẽs secũ libidinũ uoluptates abstulisse. qd' n. ne uiuus qdẽ iqt diutius sentire poterat: dũ uita fruebať: quõ id potuit mortuo pmãere. In

bebat quã fruebať. Cur igiť diuitiæ desiderenť aut ubi pauptas beatos eẽ nõ sinet? signis credo: tabulis ludis qs ẽ q his delectet. nõne melius tenues hoies fruũť: quã illis q his abũdãt. Est. n. caꝝ oium rerũ nra i urbe sũma i publico copia: q̃ q priuati hñt nec tã multa & raro uidẽt: cũ i sua rura uenerit: quos tñ pungit aliqd cũ illa uñ habeant recordanť. Dies deficiet si uelĩ pauptatis cãm defendere. Aperta. n. res ẽ & quotidie nos ipsa natura admõet q̃ paucis quã paruis rebꝰ egeat quã utilibus. Nũ igit ignabilitas: aut humilitas: aut ẽt popularis offẽsio sapiẽtẽ beatũ esse phibebit. Vide ne plus cõmẽdatio i uulgus & hec q̃ experiť gloria: molestiæ hẽat q̃ uoluptatis. Leuiculus sane nr̃ Demosthenes q illo susurro delectari se dicebat aquã ferẽtis mulierculæ: ut mos i grecia est: insusurrantisq; alteri: hic est ille Demosthenes. Quid hoc leuius: At q̃tus orator: sed apd alios loqui uidelicet didicerat: non multum: ipse secum

bonis: epitaphiũ sardanapali: magis cõuenit opimo boui: cuius appetitus ferť ad explendã saginã & libidinẽ: qua regi quẽ docet sobrietas & cura populoꝝ: uñ . . õe. regẽ appellat ποιμενα λαων. i. pastorem populoꝝ. Signis credo: dicet qspiã iõ diuitias desiderari explosa pauptate: ut statuæ ut tabulæ pictæ cõpareť ut ludis oblectemur: ait. M. T. hoies paupes melius his frui q̃ diuites: q bus larga suppetit copia: Romæ. n. i publico uisebanť multæ statuæ: multæq; tabulæ pictæ artificũ nobilissimoꝝ: nãq; ut auctor ẽ Pli. statuæ ornamẽtũ fori nõ solũ romæ: sed ẽt in municipiis eẽ cepet ũt i. M. scaur. edilitate tria milia signoꝝ i scena tm̃ fuere: tẽporali o theatro. Mumius deuicta achaia repleuit urbẽ signis & statuis. M. agrippa quõdã habuit rõnẽ magnificã de talibus oibus signisq; publicãdis. Sed multi i uillas suas recõdere maluerũt q̃ publicare. Diuus Augustus i foro suo posuit duas tabulas cõtinẽtes picti belli faciẽ & triũphũ. Cæsar dictator publice dicauit tabulas pictas. i qbus aiax & media cõtinebãtur: talibus spectaculis pascebať. Po. Ro. ut i. qt Ora. suspendit picta uulnũ mẽteq; tabella ideoq; idignatũ. Po. Ro. ferũt aduersus tiberiũ pricipẽ: q statuã ab agrippa publicatã trãstulit i publicũ. Alio ibi signo substituto: tũc magis theatri clamaribus. Cõflagitauit populus reponi apoxyomeõ: sic. n. dicebať signũ illud qd' signãt se distrigentẽ expolientẽq;. Cũ i sua rura: Scaurus syllæ priuignus post exibitos i ædilitate ludos magnificentissimos: reportauit i tusculanã uillã tabulas pictas & signa: hoc ẽ statuas una cũ reliquo apparatu: q̃ oia icensa uilla ab iratis seruis cõcremata sũt. Pungit aliqd: Cõsciẽtia fodicat: & istat carnificis itrisecus grassať: qua iudice nẽ nocẽs absoluiť: q efficit: ut nobis i cõspectu añ oculos semp obuersẽt peccata nra & noxe. Itaq; merito illi pũguntť i aio cõscientiæ stimulo: q uillas suas cõtẽplantes: signis ac tabulis pictis excultas recordanť: hæc oia sese ex rapinis & ruinis cõparasse: hic ẽ rapinaꝝ exitus: ob hoc prouĩciales spolianť: aliena bona corripiunť ut uillæ niæ ornamentis tabulis cõdecorenť. Extat iter uerrinas ciceronis oro: quæ iscribiť de signis: q docet uetrem oia signa simulacraq; tã deorum q̃ hominum faberrime. facta. Ex tota sicilia sustulisse: & intra domum comportasse. Paupertatis rãm: Apu. pauperias causam luculenter copioseq; tutatur i apologia: qui inter pleraq; alia hæc quoq; ascripsit. enim uero pauperias olĩ philosophiæ uernacula est: frugi: sobria: paruo. potens: Emula laudis aduersus diuitias. possessa: habitu secura cultus simplex: cõsilio bene suada: neminem unquam superbia inflabit: neminem impotentia deprauauit: neminem tyrannide efferauit: delitias uẽtris & inguinum neq; uultullas: neq; potest: paupertas inquam prisca apud secula oium ciuitatum conditrix: omnium artium repetrix: omnium paccatorum inops: omnis gloriæ munifica: cunctis laudibus apud omnes nationes perfuncta. Non igitur ignobilitas. Aristoteles i prĩo ethicorum: beatitudinem maculari. ait ignobilitate: multi quoq; iter mala numerant ignobilitatem sordidosq; natales. Humilitas: nilitas generis: humiles. n. latini uocant obscuro loco & tenui natos. Ecclesiasti & uulgus humilitaẽ accipiunt pman suetudĩe & summissione quadam animoꝝ. Popularis offensio: repulsam significat: qua sæpe candidati sugillantur a populo in honorem petitione. Commendatio i uulgus: is cõmendať in uulgus: q fauorabilis est: & gratiosus apud populum: qui honore adipisciť: quem uulgus extollit: sed popularis gloria nõ solida est: sed adumbrata: ideoq; non tam expetenda quam fugienda: cũ i uulgo non sit rõ: non consiliũ: non diligentia: nunquã inqt Sene. uolui populo placere: nam quæ probat populus ego nescio: q aũt scio a populo non pbanť. M. T. in orõne p plancio illæ inqt undæ comitioꝝ ut mare pfundũ & imẽsum: sic efferuescũt quod. im quasi æstu: ut alios accedant ab aliis recedant. Leuiculus: taxat demosthenem: tanq̃ leuis mobilisq; gloriatõis ipulsu: q aniculæ laudatione letatus est cũ fructus uirtutis & finis nõ sit i laudatõe: maximeq; muliercula ponenda: cũ talis gloriatio minime expetẽda sit. Diuus Hierony. phm esse dixit gloriæ aial & rumoꝝ uenale mancipiũ. de hoc demosthẽis exemplo meminit Pli. i epistolis referens ipse uerba græca qbus usa ẽ auus isusurrãs uerba plinij sũt hæc: an si Demosthenes iure letatus ẽ. qd' illũ anus attica ita noscit

Statuæ ornamẽtũ fori

Apoxyomenon

In uilla signa

Vis conscientiæ

Verres signa sustulit

Laus pauptatis ex apuleio

Humiles

Popularis gloria nõ tã expetẽda

tauit ουτοσ εστι δημοσ θενησ ego celebritate no͂s mei gaudere non debeo. Vt mos in grætia: apud nos hic quoq; mos est: ut fœminæ aquatum: eant aquamq; baiulent qua utimur in culinæ ministerio. Hic est ille græce dicitur ουτοσ εστι δημοσ θενησ quadrat huic sententiæ illud persianum. Est pulchrum digito monstrari & dicier hic est: epigrammatista de se dixit & dicitur hic est De thelamone quoq; cum admiratione dicebatur hiccine est telamõ ille cuius ob os grati ora obuertebant sua. At quantus orator neo non nouit maximum orato͡ꝝ: & sine controuersia clarissimum esse Demosthené; qui in arce eloquentiæ ap͂d græcos stetit quo athenas ipsas magis atticas nõ fuisse autumat M. T. in oratore. Eumque unum ait eminere inter omnes in omni genere dicendi. Apud alios loq Demosthenes in contionibus athenĩẽsium loq solebat. Ibiq; ut regulus dominabatur; qui ut inquit Sidonius Apollinaris in endecasyllabis graphice decenterq; compositis p̃ adiõniã mo/nebat arte orator caueam tumultuosus seu luscum raperetur i philippum causam seu Ctesiphontis actitaret: uir semper popularitate crescens & iuste residens in arte fandi.

Ipse secũ: Demosthenes apud populum: atheniensem loqui didicerat: ideoq; auræ popularis plusquam pat ẽ: erat auidior: secũ at loqui non didicerat: sicuti grauissimi phi factitare dicuntur sicuti faciebat Africanus q in solitudine secum loqui solitus erat ita ut colloquio alterius non egeret: qui autem secum loquitur & seipsum intus excutit non magnipendit; rumores populares non gloriolam captat non pendet ex uulgi iudicio:

intelligẽdum est igitur ne gloriam popularẽ ipsam p se expetendam nec ignobilitatẽ extimescẽdã. Veni inquit Athenas Democritus: neq; me q̃squã ibi agnouit constantẽ hominem & grauem: q gloriet a gloria se abfuisse: Antibicies ii q; qui fidibus utũtur suo non multitudinis arbitrio cantus nũerosq; moderant Vir sapiens multo arte maiore præditus nunquid uerissimũ sit: sed quid uelit uulgus exquiret: An qcq̃ stultius q̃ quo singulos sicut operarios: barbarosq; contemnas: eos aliquid putare esse uniuersos. Ille uero nostras ambitiones leuitatesq; cõtemnet: honoresq; populi et ultro delatos repudiabit. Nos aũt eos nescimus antequam pœnitere cœpit cõtenere. Est apud Eraclitum physicũ de pricipe Ephesio͡ꝝ Hermodoro Vniuersos ait Ephesios

sed sibi ipsi iudex est seq; ipsum sua ipsius uirtute metitur: psalmographus propheta docet nos tanquam in ampla domo deambulare in corde nostro & conuersari cum eo tanquam cum bono contubernali: ut sibi ipsi diceret & loqueretur secum ut est illud dixi custodiam uias meas. Nec ignobilitatem: gloriæ ignobilitatem per antitheton opponit antiqui enim nobilem pro noto ponebant: & ignobilem pro ignoto: plautus peregrina facies uidetur hominis ignobilis: dicitur & ignobilis. p. g. litteram gnobilis enunciabatur apud ueteres; ut actius. ergo me argos referram: nam hic sum gnobilis. Veni athenas: alii gloriant: quod cognobiles sint: & sui nominis celebritate letantur: E contrario democritus gloriatur se fuisse ignobilem: ignotũq; apud athenienses: & ita ex contemptu gloriæ: quam alii appetenter inhiant capit uoluptatem: constat . . . Diogenes Laertius Democritum athenas uenisse atq; ob despectum gloriæ cognosci uoluisse: & cum agnouisset socratem: ipsum a socrate fuisse ignoratum: ueni athenas inquit & nemo me cognouit. Suo nõ multitudinis arbitrio: Conuenit huic loco exemplum illud antigenidæ tibicinis: qui discipulo suo pa͡ꝝ populo se fœliciter approbanti. Dixit mihi cane & musis. Euripides quoq; dixit: se ut populum doceret: nõ ut a populo disceret fabulas componere solere. Diuus Hieronymus: eruditis inquit contentus auribus: nõ magnopere cures quid impuritorum de ingenio tuo rumusculi iactitent; fœlices iquit fabius esse artes si de illis soli artifices iudicarent: pessimus iudex est turba; utpote consulta imprudens temeraria sine iudicio sine ratione: sine circunspicientia. Igitur si tibicines fidicinesq; nolunt moderari; cantus suos: & modulationes nũerosas ex arbitrio multitudinis: sed suo: tanto magis debet uir sapiens non spectare quid uelit populus; quid turbæ probetur: sed seipsum suarum actionum iudicem trutinatoremq; præbere: nã populo aliena uirtus odiosa est utpote indocto & insipienti. Esse uniuersos: populus constat ex pluribus: quos singulari ueluti bemarii opari idocti despiciunt. Ex quo fit; ut cuius pres floccipẽdimus in totũ uniuersumq; nõ magni faciamus totum. n. constat ex partibus & si pres iprobæ totum quoq; minime probũ erit: stultitia est ergo uniuersos suspicere; quos singulos contemnas. Ille: uir sapiens. Eos: honores: Ambitiosi cupidiq; honorum id subide faciunt quod tyranni qbus inexpertis dulcissima est optantissimaq; supra res omnes tyrannica potestas. Experti deinde quam periculosa quam lubrica: quam sollicita sit: eam accusant adepti. Ita qui magistratus populares semel gustauerunt: plus: oneris quam honoris: plus curarum; quam uoluptatum i his eẽ cognoscunt; Vnde penitentia: & experitudine contemptus consequuntur: phalaris i epistolis ad filium testatur se penitere tyrannis: atq; eum qui tyrannidem expertus sit tyranno subiectum; quam tyrannũ esse mallet ille. n. unum dumtaxat formidat aliis incommodis liber: tyrannus autem; & qui extrinsecus insidias moliunt: & qui se custodiunt timet. Heraclitum phisicum: hic est ille qui quotiens domo ægrediebatur flebat: sicut Democritus ridebat: alteri omnia quæ agimus miseriæ; alteri ieptiæ uidebantur. Cognominatus est scotinos: quasi tenebricosus: de industria. n. obscurabat stilum. Ideoq; eius uolumina: phi: sudantes uix intelligunt: fuit ephesius. Hermodoro: pomponius iurisconsultus: hermodorum ephesium in italia exulantẽ auctorẽ fuisse decẽuiris eradit. xii. tabula͡ꝝ ferendaq;. Pli. dicit hunc fuisse interptẽ legum decemuiralium eiq; ob id statuam publice dicatam Verba plinii subscripsimus: ex li. xxxiii. q̃ sunt hæc: fuit & hermodari

Hic est demosthenes
Hic est
Maxius oratoꝝ dẽosthenes
Endica syllabis i donu de demosth.
Secũ loq
Psalmographus
Ignobilis p ignoto
Gnobilis ignorabilis
Nemo me nouit
mihi cane & musis
Dictũ euripidis
populus ex pluribus
Expertus metuit
Subiectus q̃ tyrãnus eẽ maluit
Lacrymæ heracliti
Scotinos
Hermodorus itꝑ ptes legũ

ephoesii in comitio legum quas decéuiri scribebant interpretis publicæ dicata strabo qd̄ sniæ huic quadrat sic scri.in.xiiii.in epheso fuere uiri mẽoratu digni & ex antiqs heraclytus:cui cognomẽto fuit scotinus.ité hermodorus de quo hic idẽ inqt.Dignos esse oẽs ephesios strangulari:q hermodoꝝ uiꝝ inter eos frugi eiecerũt dicentes:nemo nrum frugi esto:alioqn cũ aliis eiciat̃ hic uir leges quasdã urr romanis conscripsisse: hactenus strabo. Exuperãtiam uirtutis oderũt:Arist.in.iii.poli.incoꝝ apd̄ græcos relegari solitũ ad tp̄s aliqd̄ eũ uiꝝ refert q supexcellere uideret̃:& in quo eẽt exuperantia aliq̃ uel uirtutis uel diuitiaꝝ uel ciuilis

Dictũ heracliti
Nemo frugi esto
Ostracismus

esse morte mulctandos:quod cum ciuitate expellerent Hermodoꝝ:ita locuti sũt:nẽo de nobis unus excellat:sed si qs extiterit:alio in loco & apud alios sit. An hoc non ita fit oĩ i populo. Nõne omnẽ exuperantiã uirtutis oderũt:Quid Aristides malo.n. græcoꝝ:quã nostra proferre nõne ob eam causam expulsus est patria:q̃ præter modum iustus esset. Quãtis igitur molestiis uacant qui nihilo omnino cum populo contrahunt. Quid est enim dulcius: ocio litterato. His dico lr̃is:quibus infinitatem rerum atq; naturæ:& i hoc ipso mũdo:cœlum terras maria cognoscimus:Contempto igit̃ honore contempta etiam pecunia:quid relinquit̃: quod extimescendum sit. Exilium credo qd̄ in maximis malis ducit̃. Id si propter alienam & offensam populi uoluntatem malum est:quã sit ea cõtẽnẽda paulo ante dictum est:sin abesse a patria miserum est plenæ miserorum prouinciæ sũt. Ex quibus admodũ pauci in patriã reuertunt̃. At mulctant̃ bonis exules. Quid cum. Parum ne multa de tolerãda paupertate dicũtur. Iam uero exilium si rerum naturã nõ ignominiam nominis quærimus:quãtũ demum a perpetua peregrinatione differt:i qua ætates suas philosophi nobilissimi cõsũpserũt. Xẽocrates Crã

potẽtiæ.uñ inductus ostracismus qd̄ est exilium decẽnale:sup quo copiosissime ãnotauimus in libro annotationũ hoc astrocismo themistocles.Cymon.Aristides:fereq; oẽs pcellentes in rep.atheniensiũ mulctati sũt:fuit aũt aristides lysimachi filius atheniẽsis tã ta uirtute pditus:ut unus post hoĩum mẽoriã:δικαιοσ.i.iustus sit cognominatus: q ob hanc iustitiæ gloriã:& uirtutis claritudinẽ inuidiæ populari obnoxius testula.i.ostracismo illoq; exilio decem annorum e ciuitate eiectus est qua in recõtigit hoc memorabile erat inter cæterã multitudinẽ cõcitatã ad aristidem dãnandum qdam illiteratus ac plane rusticãus: & ut græci dicũt:αγραμματοσ και αγροικοσ:qui cum ostraco.i. calculo siue testula accessit ad aristidem:rogãs ut aristidis:nomen inscriberet ut ille pr̃ia pelleret̃ tunc ille noscis ne aristidẽ:qd̄ cũ ille negasset q̃sisse ex eo dr̄:q̃re id faceret:aut qd aristides cõmisisset:cur tãta pœna dignus iudicet̃. Cui ille rñdet:se ignorare aristidẽ: sed sibi nõ placere:qd̄ cupide laborasset:ut pter ceteros iustus appellaret̃:tunc aristides tacẽs nomẽ suũ iscripsit ostraco & hoi reddidit: post hanc dãnationẽ sexto fere anno:q̃ erat expulsus plebiscito in pr̃iam restitutus ẽ:auctores plutarchus:pbus emylius cæteri. Infinitatem reꝝ phiam intelligit quæ rerũ naturas scrutat̃ neq; solum his contenta est; q̃ intra mundũ cõtinent̃:sed extima quoq; mũdi:& cœlo ipso sublimiora qpiã altitudinis studio:uestigat & inqrit. Exiliũ credo.exilium non suppliciũ est:sed pfugiũ portusq;

Aristides iustus
Testula
Exilium aristidis
Memorabile
sibi nõ placere iusti cognomẽtum
Extima mundi
Exiliũ qd̄
Exul nomen calamitatis
irritatio naturalis cõmutandi sedes.
Marcellus in exilio beatus

supplicii nam qui uolunt pœnã aliquã subterfugere;aut Calamitatẽ:eo solum uertunt hoc est sedẽ ac locũ mutãt.Et ut docet Ci.in orone p cecina maleficiũ nullum exilio ex lege mulctabat̃. Sed cum oẽs uincula neces ignominiasq; uitant:q̃ sunt legibus cõstitutæ:confugiunt quasi ad arma in exilium:q si in ciuitate legis uim subire uellent:non prius ciuitatẽ q̃ uitã amitterent:qa nolũt nõ adimit̃ his ciuitas:sed ab his relinqt̃: atq; deponit̃. Idẽ in orone ad põtifices de domo sua:ait exulis nomẽ ẽẽ calamitatis nõ turpitudinis:qñ igit̃ est turpe: reuera qñ est pœna peccati:opinione ãt hoĩum qñ est pœna dãnati. Sene.in lib. de cõsulatione ad albinã matrem exilium definiens ait.Exilium nempe loci cõmutatio est:hanc cõmutationem loci aliqñ sequunt̃ incõmoda;paupertas;ignominia;cõtemptus;qbus detractis:nihil est qd̄ magnopere exilium sit pertimescendum:nec cõmutatio loci onerosa. Assiduus.n.est humani generis discursus:& naturalis quædã irritatio aĩs mortaliũ inesse credit̃ cõmutãdi sedes & trãsferẽdi domicilia Pli.quoq; nr̃ tradit naturã ẽẽ arborũ neduni hoĩum Auidam esse peregrinationis:legimus gentes totas & populos mutasse sedem:ex quo fit ut carere patria nõ sit miserũ. Quod & Mar. Marcellus iudicauit;q in exilio mytileneo beatissĩe uixit:neq; unq̃ bonaꝝ artiũ cupidior fuit;q̃ illo tpe q sciebat oẽm locũ sapiẽti uiro pr̃iam ẽẽ:itaq; bene exilium tulit:nec quicq̃ in aĩo eius mutauit loci cõmutatio:q̃uis.n.pauptas sequeret̃. In q̃ nihil mali esse asserunt philosophi:& paulo supra.M.T.demonstrauit:cum parabiles sint diuitiæ naturales:scđum:quas:q uiuit pauper dici non põt.Exilium ãt dr̄ quasi extra solum:& exul dictus quasi ex solo patrio expulsus. At mulctãtur.bonis:hipophora. Quid tum:antiphophora:genera pœnaꝝ octo ẽẽ scribit.M.T.in legibus:& refert Augustinus in.xxi.de ciui.dei. Videlicet damnum;uincula;uerbera;talionem:ignominiã exilium: mortẽ Seruitutem:itaq; mulctatio bonorum noĩe damni continebitur. Xenocrates;xenocrates Calcedonius Platoni in Siciliam pficiscenti comes itineris adhesit;hunc athenienses aliqñ uendiderunt;ut ita in exilio degens frangeretur. Crantor hic solensis fuit & cũ apud suos haberet̃ in gloria concessit athenas.Ibiq; xenocratis fuit auditor sotiusq; polemõis:obiitq; itercutis morbo. Archesilas:ex pythana eolica ciuitate fuit

Exul uñ
Genera pœnaꝝ octo
Xenocra
Crãtor
Archesilas

Exante rioribus plato Caulla tor Archesi las ut hydra Home ricum quoti die ali quid Scitum incom prensi bilitas Anser comes Indiuul sus Impec cabilis sapiens Teucri uox Patria ubicũq; est bene Oratius

archesilas: qui relicto genitali solo; sardis perexit; mox athenas profectus in academiã se ad crãtorẽ cõtulit: quẽ Platonicã philosophiã: oĩno cõmutasse nouaq; quãdam constituisse ferũt; de quo dicebat: quod ex po/sterioribus pyrrho. Ex medijs Diodorus: nunq̃ (de his dicebat: nec putabat ingeniosi esse uiri in eisdem permanere. Caullator uocabat: & cũ ipse nihil se scire affirmaret: nec scire alios quicq̃ patiebat: oẽs turbãs so/phismatibus: siqd primo turpe dixerat repẽte cõmutatus pluribus conabat rõnibus. quæ prius extruxerat cõfutare: erat ut inqt Eusebius in præparatione euangelica tan q̃ hydra capita sua proprio ense amputãs: homerum maxime adamabat. Cuius adeo stu/diosus erat ut semper ante somnum: aliquid homericum legeret; mane quoq; cum surge/ret dicens se pergere ad Amasium. In disputã do utebatur hoc uerbo arbitror æqdem. obi it ut hermyppus ait cum me ꝗ̃ imodice hau/sisset. De hoc persius. Non ego curo esse qd archesilas erũnosiq; solones. Lacydes: cyreneus fuit lacydes: qui athenas profectus nouæ achademiæ princeps extitit. Archesilæq; suc/cessor: appellatus est œconimicus: qa rei fa/miliaris curam magnam habebat: hic cũ anulo obsignaret pœnarium; & quotidie tamen uafricia serui li penora recondita obsignataq; diminuerent: hoc inqt illud est: quod apud Archesilam. De incomprensibilitate rerum didici: quod nihil uidere: nihil audire: nihil deniq; intelligere sincere ac uere possumus; serui uero academiam incomprensibilitatẽ uerã eẽ cõtẽdebãt. Ita coactus lacydes aliter i quit in scholis disputamus. Aliter ĩ domo ui uimus: disputationibusq; ac. schola neclectis domum sedens obseruabat. Dicitur anser adhesisse comes perpetuus labydi philosopho nusq̃ ab eo nõ in publico. nõ in balneis: nõ nocte; nõ interdiu digressus. Aristoteles theo.

tor. Archesilas. Lacides. Aristoteles. Theophrastus. Zeno. Cleãtes. Chrysippus. Antipater. Carneades. Panetius. Clitomachus. Philo. Antioch⁹ Possidoni⁹ ĩnumerabiles alii q̃ semel egressi nunq̃ domũ reuertere. At. n. nõ sine ignominia afficere poterit sapiẽtem. De sapiẽte est hæc ois orõ: cui iure id accidere nõ possit. Nã iure exulantẽ cõsolati nõ oportet. Postremo ad oẽs casus facillima rõ est eoꝝ q ad uoluptatẽ ea referũt q̃ sequunt in uita ut quocũq; hæc loco suppeditẽt; ibi beate queãt uiuere. Itaq; ad oẽm rõnẽ Teucri uox accõmodari põt patria est ubicũq; est bene. Socrates quidẽ cum rogaretur Cuiatem se esse dicere. Mundanũ inquit totius enim mundi se icolam & ciuẽ arbitrabatur. Quid. Albutius: nõne animo æquissimo athenis exul philosophabatur: cui tamẽ illud ipsum nõ accidisset: si ĩ republica quiescẽs. Epicuri legibus paruisset: q. n. beatior Epicurus: qd in pria uiuebat

de his oĩbus copiosissime scriptum leges apud idoneos scriptores: maximeq; apud Laertium: qui exilia uerius q̃ peregrinationes suscepere causa doctrinarum. Sine ignominia: quoniã in sapientem exiliũ quidem cadere potest: ignominia & dedecus non põt: nec iure exulare poterit. nihil. n. peccat sapiens: nihil committit dignũ exilio; cuius uita tota impeccabilis est. Et ut græce dicit. αναπορτητον. Quocũq; hæc loco; si apud penitissimos scytas agemus; si in media barbaria uiuemus beate uiuere poterimus; modo uolupiates suggerantur; suppeditenturq; quibus uitam beatam metiuntur. Teucri uox; teucer telamonis filius a patre ei ectus patria extorris forti aĩo subnixoq; uertit solũ; qui in exilium pergens; cum patrem patriamq; salaminã; fugiendo relinquere dixit. Patria est ubicũq; est bene; q indulgens Genio dixit ad amicos nil desperandum duce Teucro. Et auspice teucro. O fortes peioraq; passi mecũ sæpe uiri: nũc uino pellite curas cras ingẽs iterabimus æquor; de hoc factæ sunt tragœdiæ. Cõdidit in cypro alterã salaminã. Oui. Et teucrum ueneri grata recepit humus. Trogus. Et eius circunscriptor Iustinus. In nouissima. Epithome scripsit. Post finem Troiani belli Teucrũ morte Aiacis fratris inuisum patri Telamoni; cũ nõ reciperetur in regnum Cyprũ cõcessisse; atq; ibi urbẽ noĩe antiquæ patriæ Salaminã cõdidisse. Inde accœpta opinione; paternæ mortis patriã repetisse; mox positis in hispania sedibus; gẽti callaicæ nomẽ dedisse. Patria est ubicũq;. Ex hac teucri catholica snia duxit illud Sene. nulla terra exiliũ est; sed altera patria est: nõ eris in patria: pria est ubicũq; bene est; illud aũt p qd bene est: in hoĩe nõ in loco est; si. n. sapiẽs est pegrinat: si stultus exulat: huic sniæ subscribit illud Oratianũ. Petimus bene uiuere: qd petis hic est. Est ulubris; aius si te non deficit æquus; notissimũ est illud Nasonis. Oẽ solũ forti patria est: ut piscibus æquor: & Papinio decẽter dictũ est in thebaide. Oẽ homini natale solũ. Cuiatẽ. Cuias dicit & cuiatis. Cõi genere pronomen est; quod gentẽ significat. ut docẽt Prisci. & Diomedes. Apud Plau. frequẽter legit cuitias est. i. cuius patriæ & gẽtis. Mundanum; sapiẽs inqt; patria mihi totus est mundus omnium locoꝝ: omnium ciuitatum ciuem esse sese asserit. Theophrastus dicere solebat doctum hominem ex omnibus solum neq; in alienis locis peregrinum esse; neq; inopem amicorum.

Callaici a teucro ibi pria ubi bene Oẽ hoĩ natale solum Cuias Cuiatis Mũdanus sapiens Albucius Qui. Senior gargenus

Quid titus albutius; de hoc in primo de finibus loquitur dicens eum a Sceuola salutatum esse Athenis; græca salutatione; de quo Lucilius cum multa uenustate & sale sic scribit. græcũ te albuci q̃ Romanũ atque sabinũ maluisti dici chere inquã tite lictores turma oĩs chorusq; chere tite; hinc hostis muti albutius hinc inimicus. fuit & Albucius declamator; qui dicere solebat; cum res animũ occupauit uerba ambiunt. Idem dicebat res omnium sordidissimas acetum; pulegium; spongias. Timebat ne scholasticus uideretur longe autem deterius senex dixit. q̃ iuuenis dixerat. Epicuri legibus. Epicurus ait sapientem non accessurum ad rẽpublicã neq; dominatũ quæsiturum; sed in ocio getissimo uicturũ: sed albucius. dũ honores ambit dũ rẽpub. administrare pulchrũ esse ducit in exiliũ electus est. Qui quomodo; cur. qua in te. interrogatiue legẽdũ.

Merrodorus

Metrodorus Athenis. Epicurus fuit Atheniẽsis: pago gargetius: hortorũ magister: unde a Papinio dictus senior Gargetius cũ ait in siluis: mallet deserto senior Gargetius horto. Metrodorus quoq; atheniensis fuit epicuri discipulus: cuius filios in testamẽto cõmendauit heredibus: sensus est: patriã nihilo fecisse beatiores philosophos: q athenis uiuerẽt: & q athenis philosopharent: nõ. n. locus: sed aĩus facit hoiem beatũ. Epicurus cõdidit infinita pœne uolumina. In qbus cylindri circiter trecẽti fuisse memorant. Vide an cylindrus epicuri ptineat ad cylindrũ archimedis: de quo ante dictũ est. Strabo celebrat Metrodorũ scepsiũ cui odio

Metrodorus
Aĩus facit beatum
Metrodorus odiosus

quã Metrodorus qd' Athenis: Aut Plato xenocratẽ uicebat: aut polemeo Archesilã: quo eẽt beatior? Quãti uero ista ciuitas æstimãda est: ex qua boni sapiẽtesq; pelluntˀ: Demaratus qdẽ Tarquii regis nr̃i pater tyrãnum Cypselum qd' fere non potera fugit Tarquinos corintho: & ibi suas fortunas cõstituit: ac liberos pcreauit. num stulte anteposuit exili libertatem domesticę seruituti. Iam uero motus animi solicitudines: ægritudinesq; obliuione leniuntˀ: traductis animis ad uoluptatẽ. nõ sine causa igitur Epicurus ausus est dicere semp in pluribus bonis esse sapientẽ: quia semp sit in uoluptatibus: ex quo effici putat ille qd quærimus ut sapiẽs semp beatus sit. A. etiam ne se sentibus carebit oculorũ: si aurium? M. etiã nam ista ipsa cõtemnit. primum. n. horribilis ista cęcitas quibus tandem caret uoluptatibus. cum quidam etiam disputent cæteras uoluptates in ipsis habitare sensibus. Quę autem aspectu percipiantur ea

so cognomẽtũ fuisse testis est Pli. quẽ non credo fuisse illũ discipulũ Epicuri: quem Laertius dicit esse atheniẽsem: & si alubi tradidimus quædã de scepsio Metrodoro tanq epicureo. Vt Plato xenocratẽ. q. d. si plato lõge maior fuit Xenocrate discipulo: nõ ex eo erat illo maior beatiorq;: q ipe esset atheniẽsis: cũ ille calcedonius foret: sicut ẽt polemo atheniẽsis nõ uicit Archesilã: nec illo beatior fuit ob patriã cũ ipse esset atheniẽsis. Archesilas uero pythaneus. Et ita ostendit nõ ex loco sed ex ipso hoĩe parari beatitatẽ. Nã ut inqt eleganter Ora. Cœlũ nõ aium mutãt. q transmare currũt.

Clari clerici atheñs
Historia demarati
Plastice

Ista ciuitas: q dã romã itelligũt: ego athenas: iniqua urbe Socrates damnatˀ. Aristoteles ne damnaretˀ fugit Themistocles. Aristides. alcibiades: aliiq; cõplures clarissimi expulsi sunt: ĩ qua ciuitate oppressit uirtutes inuidia. Damaratus tarqnii pater: demarathus corinthius negociator: & ex mercaturis opulẽtissimus factus ob seditiões domo pfugus tyrãnidẽq; cypseli fugiẽs. ĩ etruriã comigrauit cõportatis opibus luculẽtis q a tarqniẽsibus etrurię populis exceptus tarqniũ priscũ regẽ populi romani ex illustri etrusca uxore genuit: hũc ex corintho pfugũ comitati sunt fictores duo eucirapus: & eugrãmus: a qbus. Italiæ traditã plasticẽ hoc est figulinã artẽ ferũt: suscœptis duobus filiis etrusca eis noĩa ĩposuit. Arũtẽ alterũ: alterũ lucumonẽ uocãs: quos erudiit græca & etrusca disciplina lucumo supfuit pr̃i bonorũ oĩum heres: q deinde Lucius Tarq. priscus est appellatus: ex Diony. Strabone. Liuio. Pli. tyrãnus autem ille cypselus: q corynti tyrãnidẽ occupauit: hoc nomẽ accœpit a cistula: quã græci cypselon uocãt: in qua delituit occultatus a matre: cũ ad pniciem uestigaretˀ historiã scribit Herodo. in. v. uolumine: sunt & aues noĩe cypseli: ex eo dictæ q nidũ spẽ cypseli. i. cistullæ ex luto fingũt quas alio noĩe apodas uocãt: qd usu pedũ careãt auctores Pli. & Ari.

Domestiræ ser. Demaratus si domi & in pr̃ia uiuere uoluisset. seruitutem seruisset sub cypselo tyranno: sed pfugus domo liberrime uixit in exilio: cũ in etruria fortunis opibusq; suffarcinatus apud Tarq. cõsedisset. lõge ãt pstãtior est libertas in exilio. q domi & in pr̃ia seruitus. Traductis aĩs ad uoluptatẽ. Epicurus uitã sapiẽtis beatã putat auocatione aĩ a cogitãda molestia & reuocatione ad cõtemplandas uoluptates: negatq; ullũ esse tp̃s quo sapiẽs beatus nõ sit Cuius uita refertasit. & pteritarũ uoluptatũ memoria & spe cõsequẽtiũ.

Etiã ne si sensibus carebit: obiectio discipuli est ĩqrentis an sapiens sit futurus beatus in surditate & cecitate. Etiã r̃ndet magr̃ sapientẽ haud dubie beatũ futurũ: ẽt si obcecetˀ. atq; obsurdescat. Annotãdũ est: hãc pticulã ẽt scite & elegãter a doctis usurpari. p eo qd' dr̃ ita. & sic Pli. in epist°. ego huic studes mq r̃ndit etiã: qd' p inde ualet ac si dixeris studeo. Horribilis ista ce. eleuat uitiũ cecitatis: & p uirili pte cõtendit asserere cecitatem esse nõ habendã in malis. meritoq; contemni debere a sapiente. cuius aĩus oculatus est. q oculo mentis cõtemplatˀ ea ad q oculus corpis. quodammodo cecutiens est. Quint. in declamationibus. oñdit oculos cãm esse uitiorũ. oculi inqt nos in oĩa quotidie uitia pcipitãt. mirantˀ. adamãt cõcupiscũt. cecus nõ irascitˀ. nõ odit. nõ cõcupiscit. & cũ corpa nfa uigorem de lumibus accipiãt. peunt cũ suis uicia causis. Solomõ quoq; oculi inqt hoĩum ĩsatiabiles sunt. & iterũ. Nequs oculo. qd creatũ est? & apostolus taxat oculos. utpote plenos mœcationibus. & incessabilibus delictis capientes aĩas ĩfirmas: p qnq; sensus. & potissimũ p oculos. quasi p quasdã fenestras uitiorũ ad aĩam introitus est. nõ põt ante metropolis & arx mentis capi. nisi p portas eius irruerit hostilis exercitus. sæpe p oculorũ fenestras aĩæ capta libertas est. & ipletˀ illud pphericũ mors ĩtrauit p fenestras ur̃as. dũ formis mulierũ splendore gẽmarũ fulgore auri cõtemplatu diuitiarũ delitiarũq; attoniti obstupescimus: uerũ liceat ph̃is plausibiliter rhetoricari: & p mr̃ias paradoxas. i. ĩopinabiles fauorabiliter decurrere ad calamitosos cõsolãdos: cũ cõstet cecitatem ĩfortuniũ esse maximũ acerbissimũq;: nã ut ait Pli. nr̃ oculi sunt ps corpis p̃ciosissima & q lucis usu uitã distiguãt a morte. meritoq; a Statio cecitas dicta sors letho dirior ẽ. si sol in horoscopo fuerit & saturnus in medio cœli periculum cecitatis infligunt. multæq; aliæ radiationes sunt qbus cecitatis uitiũ infertˀ. sicut q habuerit horoscopũ in. viii. parte cãcri: ubi nebula est erit cecus. Vt

Oculi cã uitiorũ
Oculi pleni mœchationibus
Prephetiæ cum
Mors ĩtrauit p fenestras
Cecitatis sordissima

Radius ex oculis tria necessaria ad uidendū lingi fluore simulacra

Contēplatio fœlicitas

Nox

Dies

Cā solis & cœli uidēdi natus

Sol phileos amabilis

Sol nubilia aī serenat

Nocturne uoluptates pro uiolesis ualerii intētus aīus tāq̄ arcus

Cecū postulare nō posse

Vulpia.

domus iuriscōsulti oraculū ciuitatis

Cōsultores

Cōsulti

Cōsilium malū cōsultori pessimū

Diodorus stoicus

ea q̄ gustemus: qnq; sunt sensus notissimi: ex q̄bus uisus cōtraria natura distat a cæteris: nā cū in audiendo & gustādo: & odorādo: atq; tāgendo: nihil a nobis emittimus: sed extrinsecus accipimus: q̄d sensum suū moueat q̄ppe & uox ad aures ultro uenit: & odor in nares isluit & palato igerit̄: q̄d gignat saporē & corpi nr̄o applicant̄ tactu sentiēda: soli sunt oculi: ex q̄bus lumē foras pficiscit̄: & radius emicat: ad affectū uidēdi tria nobis necessaria sunt: lumē q̄d de nobis emittimus & ut aer q̄ interlucet lucidus sit: & corpus quo offenso desinat itentio. Epicurus uero: & Democritus: & Lucretius: sequuti exēplū reliquoꝝ sensuū q̄ extrīsecus accipiūt q̄d moueat putauerūt: nihil ex oculis foras pficisci: sed imagies reꝝ ī oculos ultro meare: & ab oībus corpibus iugi fluore quēpiā simulachra manare: & ita effici ut uideāt: nūc docet. M. T. ea q̄ percipiāt aspectu nō esse tā iucūda: q̄ illa q̄ ex reliq̄s q̄tuor sensibus pcipiūt̄: q̄m in his extrīsecus ueniāt: q̄ sensus ipsos oblectēt: ex oculo uero foras lumē pgrediat̄: pterea mens est q̄ uidet. aīus q̄ cernit: quo sapiēs citra usum oculoꝝ pōt cōtēplari: celestia & reꝝ arcana rimari. Ex qnq; sensibus aūt cætera hoī tactus est & gustus reliq̄s supat̄ a multis. Aq̄læ clarius cernūt uultures sagatius odorant̄. talpæ liq̄dius audiūt. Phi scribūt nihil eē fallacius acie oculoꝝ nr̄oꝝ: ut uera a falsis subinde nō itemoscat. Cui ui. est co. Ari. i. x. ethicoꝝ cōtēplationē ait eē cōsumatā fœlicitatē: cū sit hæc dei peculiaris: & pptia igit̄ pxime accedit ad diuinā beatitatē: sapiēs: cognatissimusq; fit dei p cōtēplationē: est. n. iter deos & sapiētes cognatio q̄dā cōciliāte natura. Si nox nō adi. acutū magis: q̄ pbū argumētū: quo in pr̄tia utit̄: ut s. sicut nox: cuius tenebræ nos uidere nō sinūt: nō adimit uitā beatā: ita dies ceci hoīs similis nocti nō debet adimere: sed aliud est nox tpalia. aliud nox perpetua nox ad dormiēdū data est. dies ad uigilādū. nox ad q̄escēdū. dies ad agendū. licet nobis nocturnas tenebras luminibus accēsis inalbare. & eas facere luminosas. Ceco nō licet. Anaxagoras dicebat senatū esse solis & cœli uidendi cā: cecus lumē mūdi iucūdissimū: & solis fulgore amabile uidere nō pōt: q̄uis mente possit nescio q̄d uoluti p speculū in enygmate dispicere. Antiq solē philesiū cognominauerūt. q lumē eius exoriens amabile. Amicissima ueneratiōe oculoꝝ cōsalutamus. Dulce lumē est iq̄t ecclesiastes: & delectabile oculis uidere solē: q ut ait nō minus uere q̄ scite. Pli. tristitiā cœli discutit: atq; ēt nubila humani aī serenat. Dixit Heraclitus μηκιοσ ην ευφρονη... i. si sol nō esset: nox esset. Voluptas nocturna: nullis ignorat: q̄ sunt nocturnæ uoluptates: quas sine honoris pfatione noīare honeste nō possumus: quaꝝ uel cecus pticeps esse pōt: dū talia sine lumie magistra natura exerceant̄. Atm̄: q dixit: si nescis oculi sunt in amore duces: & q lucernā optauit conscia nocturnæ uoluptatis: his mihi u̅ sensisse aliq̄d deesse ad plenā uoluptatē: subductis lumibus. Appiū q̄dē ueterem: appii claudii cēsura clara est: quia uiā appiā muniuit. & aquā appiā in urbem duxit: eodem appio auctore potitia gens: cuius ad arā maximā herculis familiare sacerdotiū fuerat seruos publicos ministerii delegādi cā solemnia eius sacri docuerat. ex quo factū est ut potitii itra annū cū stirpe extīcti sint. nomenq; potitioꝝ interiret. ipse uero appius censor lumibus captus: auctores. Liui. Vale. qnetiā Pompo. iurisconsultus refert hūc appiū iuris ciuilis fuisse scītissimū actionesq; scripsisse ab eodem. R. lrām inuentā ut pualesius. Valerii: p fusis furii dicerent̄. de eodem. M. T. in li. de senectute sic refert ad appii claudii senectutem accidit ēt ut cecus esset. tn̄ cū snia senatus iclinaret ad pacem. & fœdus faciendū cū pyrrho nō dubitauit dicere illa q. uersibus psecutus est Ennius. quo uobis mentes q̄ stare. solebāt ante hac dementi sese flexere ruina: deinde paulo infra. quatuor inq̄t robustos filias quiq; tātā domū. tantas clyentelas appius regebat. & senex & cecus itentū. n. aīum tan q̄ arcū habebat. nec lāguescens succūbebat senectuti. Vulpia. li. iii. digestoꝝ ait cecum utriisq; lumibus orbatū. repelli pro tribunali edicto a postulādo. q̄d īsignia magr̄atus uidere & reuereri nō possint tn̄ senatoriū ordīem retinere. & iudicādi officio fungi posse ait. nūq̄t magr̄atus genere possit dicit se deliberaturū & extat in q̄ t exemplū eius q gessit. Appius. deniq; claudius cecus cōsilus publicis ītereat. & in senatu seuerissimā dixit sniam de pyrrhi captiuis nō recipiendis. Caii drusi domū. multos drusos celebrat antiq̄tas: hic iurisconsultus intelligit̄. q q̄uis cecus esset tn̄ oculatus erat ad causas cōsultoꝝ introspiciendas. & ob id domus eius frequentabat̄ a cōsultoribus. nā ut in prīo de oratore memorat Crassus. Domus iurisconsulti est totius ciuitatis oraculū q cōsultores ex icertis certos cōpotesq; consilii dimittit. qnti mutii ianua & uestibulū. maxīa quotidie frequentia ciuiū ac sūmoꝝ uiroꝝ splēdore celebrabat̄. Cōsultores pprie sūt pcōtatores interrogatoresq;. q cōsiliū petūt. cōsultus uero. q consulit̄. & docet. ut illud ex orone p murena. Vigilas tu de nocte ut cōsultoribus tuis respōdeas. Interdū cōsultor p cōsulto usurpatur. ut i illo prouerbiali. Consilium

nō uersari in oculoꝝ ulla iucūditate ut ea q̄ gustēus olfaciamus: tractemus: audiamus in ea ipsa ubi sētimus pte uersent̄ in oculis tale nihil fit: aīus accipit q̄ uidemus: aīo āt multis modis uariisq; delectari licet ēt si nō adhibeat̄ aspectus. Loquor āt de docto hoīe & erudito: cui uiuere est cogitare. sapiētis. n. cogitatio nō ferme ad īuestigandū adhibet oculos aduocatos: eteni si nox n̄ adimit uitā beatā: cur dies nocti similis adimat. nā illud Antipri cyrenaici ē q̄dē paulo obscœnius sed nō absurda snia est. Cuius cecitatē cū mulierculę lamētarēt̄: q̄d agitis inq̄t: an uobis nulla ur̄ uoluptas eē nocturna. Appiū q̄dē ueterē: illū q̄ ceus annos multos fuit & ex magr̄atibus & ex reb⁹ gestis ītelligimus i illo suo casu: nec priuato nec publico mūeri defuisse. C. āt drusi domū cōpleri cōsultorib⁹ solitā accepius: cū quoꝝ res eēt sua ipi nō uidebāt

filiũ malũ cõsulteri pessimũ est. Aufidius: cecũ hũc fuisse signat: apud Oramentio fit aufidii lurconis: q forti miscebat mella falerno. Diodorus stoicus: de hoc in bruto sic inqt: erã cũ stoico diodoro: q cũ habitasset ap me cũ q̃nto uixisset: nup est domi meæ mortuus a quo cũ in aliis rebus: tũ studiosissime i dialecti ca exercebar. Itẽ in hortẽsio. Diodoro qd faciã stoico: quẽ a puero audiui: q mecũ uiuit tot annos: q habitat apud me: quẽ & admiror & diligo: q ista antiochea cõtẽnit. Cũ fi. cũ esset fidicẽ & musicus. Pythagoreorũ mo. pythagoricis ut supra diximus mos fuit: cũ euigilassent aĩos ad lyrã excitare: & cũ somnũ peterent ad eãdẽ prius mẽtes cõponere. Geometriã. u. tue. cõsimile est illud: qd memorat Diuus Hiero. de Dydimo alexãdrino: iter ecclesiasticos scriptores illustri: q captus a parua ætate oculis; & ob id quoq; elemẽtoꝝ ignarus: tm̃ miraculũ sui oĩbus ꝓbuit: ut geometriã: q uel maxime uisu indiget usq; ad pfectũ didicerit. Geometriã aũt sine uisu uix cognosci posse nullus ignorat: cum figuræ geometricæ: oculis subiiciant. Cuius pars una: οπτικη optice. i. pspectiua appellat: q ad oculos ptinet: altera uero ps q̃ ad aures ptinet canonice. i. regularis uocat: pspectiua cãs reddit cur uisiones subinde fallãt: ut quæ i aqua cõspiciũt maiora. ad oculos hãt q̃ pcul ab oculis sunt minora. Voluptas ãt utilitasq; taliũ disciplinaꝝ i post pricipus existit. ut inqt. M. Va. Quãq; lineã scriberẽt: figuraꝝ geometricaꝝ genera sunt duo: planũ & solidũ: planũ est: qd lineas hẽt: q̃ latũ est: & q̃ longũ: qualia sunt triqtra: & q̃drata q̃ in aera fiũt siue altitudine. linea dr̃ a nr̃is: quã græce γραμμην uocãt: eam ita definit euclides: γραμμη: est iqt: μηκοσ απλατησ. i. linea est lõgitudo illatabilis. Asclepiadẽ se. de asclepiade p rusiẽsi medico illustri: nõ intelligi hoc in loco planissimũ est: qñ illo nullo morbo affectus nulla corpis debilitate mãcus ac debilis uixit: q ut autor est P li. spõsionẽ fecit cũ fortuna: ne medicus crederet: si ũnq inualidus ullo morbo fuisset ipe: & uictor supma in senecta lapsu scalaꝝ exaĩatus est: huius medicina plausibilis fuit & fauorabilis q qnq; res maxime cõrum auxilioꝝ ꝓfitebat: abstinẽtiã cibi: abstinentiã uini: fricationẽ corpis: ambulationẽ: gestatiõesq;: ita fa uersibus cũctis: ut essent uera q̃ facilima erãt uniuersum ꝓpe humanũ genus circũegit in se: nõ alio mõ: q̃ si e cœlo demissus aduenisset: hic uolumẽ cõdidit de uino: quo repit prius ægris opitulari: sed dãdo. s. i tpe: cu tus utilitatẽ æquari uix deoꝝ potẽtia posse ꝓnũciauit: de hoc asclepiade medico. P lin. Apule. Celsus. Galien. Auicẽ. nõ paꝝ mista: hic uero alter asclepiades phus significat: lumibus orbatus. Cuius dictũ mire cõgruit oĩbus cecitate laborãtibus: ut. s. aut puero aut baculo uno: comitatiores sint: cõstat familiæ Comeliæ cognomẽ ui scipionũ ĩditũ esse: ex eo ꝙ Corneli. q patrẽ lumibus carẽtẽ ꝓ lumibus regebat scipio cognominatus: nomẽ ex cognomine posteris dedit scipionẽ. n. dici baculũ q̃s ignorat. Nec in exercitũ: exercitatissimum: exercitus. n. p̃ exercitatu usurpat. ut Vir. Nate iliacis exercite fatis: & Cor. tacitus. Armis æq̃s; inpriũm nfmq; morẽ exercitus. Si li. mẽdicationẽ uel ut utar laberii uocabulo mendicimoniũ significat: græcis aũt mẽdicare licebat: q̃ romanæ grauitati ideoꝝ & pinde sordidũ uidebat: ĩde palliata mendicabula: a doctis dicuntur phi græci: uictũ mendicãdo q̃ritãtes: sicut græcus ille palliatus & crinitus barbaq; usq; ad pubẽ pœne porrectã: adui erodẽ hatticũ ac petit nũmos sibi darĩ: ad panes emẽdos: tũ herodes iterrogat q̃s nam esset: atq; ille uultu sonituq; uocis obiurgatorio: phum se esse dicit: mirari quoq; addit cur q̃rendum putaret qd' uideret: tũc herodes oppido q̃ sciẽter & elegãter uideo iqt barbã & palliũ: phum nõdũ uideo iussitq; ei dari p̃ciũ panis. xxx. dieꝝ. dicẽs demus huic aliqd æris cuiusmodi est. tãq̃ hoĩes nõ tãq̃ hoĩ. musoni quoq; exẽplũ obiter memorãdũ est. q circũstãti cupiã id genus. & phm sese oñtãti dari iussit mille nũmũ & cũ pleriq; dicerẽt nebulonem esse hoĩem. malũ. & malitiosum. & re bona nulla dignũ. tũ musoniũ subridẽtẽ dixisse aiũt. αξιοσ ουν εστιν αργυριου. i. dignus igit' est argẽto. Subsidia ua. oĩa itelligit fulcimẽta. & sustentacula. q̃ necessaria sunt cecis hoĩbus. ad ualitudinẽ fulciẽdã. Democritus: democritũ abderitẽ phum p̃ter alios uenerãdũ mẽoriæ ꝑditũ est lumibus oculoꝝ sua spõte se priuasse. qa existimaret cõmẽtatiões aĩ. i cõtemplãdis naturæ rõnibus uigentiores & exactiores fore si eas uidendi illecebris & oculoꝝ ĩpedimentis liberasset. Tertul. i Apologetico tradit democritũ iõ semetipm excecasse. ꝙ mulieres sine cõcupiscẽntia aspicere nõ posset. & doleret. li nõ esset potius. q̃ ãt solertia cecitatem sibi cõsciuerit docet laberius poeta mimographus scribens eum cõstituisse

cecũ adhibebãt ducẽ. pueris nobis. Gn. Aufidius p̃torius: & in senatu sñiam dicebat: nec amicis delibe rãtibus deerat. & grecã scribebat historiã. & uidebat i lr̃is. Diodorus stoicus cæcus multos annos nr̃æ domi uixit. Is uero qd credibile uixisset: cũ in philosophia multo ẽt magis assidue quã antea uersaret': & cũ fidibus pythagoreoꝝ more uteret': cumq; ei libri noctes & dies legerẽt': qbus i studiis oculis non egebat: tñ qd sine oculi fieri posse uix uidet': geometriæ munus tuebat' uerbis p̃cipiẽs discẽtibus unde: quo quãq; lineã scriberẽt. Asclepiadẽ ferũt nõ ignobilẽ: nec in exercitũ philosophoꝝ: cũ qdã q̃reret qd ei cæcitas attulisset: r̃ndisse ut puero uno cẽt comitatior. Vt. n. uel sũmma uel paupertas tolerabilis sit: si liceat qd qbusdã grecis quotidie si cecitas ferri facile possit si nõ desinit subsidia ualitudinũ. Democritus lumib⁹ amissis alba. s. & atra discernere nõ poterat. At uero rem bõa: mala: æqua: iniq̃: hõesta: turpia: iutilia: magna: parua: poterat. & sine uarietate coloꝝ licebat uiuere btẽ: sine notiõe reꝝ nõ licebat. Atq; hic uir ipe-

pytagorici ad lyrã cõponebãt
Didymus cecus i geometria clarus
Optice pspectiua
Canonica
Planum
Linea qd
Euclydes
Asclepiades sine egritudĩe
Medicina asclepiadis iucunda
Asclepiades cecus
Scipiones unde
Scipio baculus
Médici monium
Palliata mendicabula scitũ herodis uideo palliũ nõ phum tãq̃ hoĩs nõ tã q̃ hoĩ
Dignus est argento
Democritus se ultro excecauit
Elucũ casse Euthymia democriti

Apiria ĩfi/nitas
loquor de uniuersis
Gelasinus
dẽocritus
De riuiscẽdis corpibus dictũ anicule
Home.cecus cecuriens
Gẽitura homeri
Poeta pĩctor loqns
Pictor poeta silens
Poete durabiles
Fœlix achilles ob pcoñẽ
Zeusis
Validissima forma in fœmia
cõparatio lecõis ex homero
Anaxagoras pĩmonii reliqd
Dictũ anaxagore nõ essem salus salua
re dictum epicuri
Democri. pĩmonii ĩpretor
Pẽtathlos in phisosophia notabile

clypeiũ cõtra solẽ:& ita splẽdore æreo & solis radiis aciẽ oculoꝝ sibimet effodisse seq; elucificasse. Sine ui. co. nõ possumus discernere multiplicẽ coloꝝ uarietatẽ: sine oculoꝝ corpaliũ misterio. mẽtis uero oculo. Et aĩ acie possumus cõtẽplari arcana naturæ: & dispicere: phicas notiões & cõsequẽter uiuere btẽ: sicut faciebat Demo. q euthymiã in trãqllitatẽ aĩ dixit esse finẽ bonoꝝ: q inumerabiles esse mũdos pdidit: dũ apiriã.i.ĩfi/nitatẽ pbat: q nõ cõtẽtus ĩterna mũdi nosse: extera quoq; scrutatus: nec ulla in extremitate consistẽs uolumi/nũ exordio sic auspicatus est: hæc loquor de uniuersis: nil excipit de quo nõ pfiteat: q.d.n. esse põt extra uniuersa. Democritũ. M. T. in hortẽsio anpõit ueteribus phis: quos cũ illo collocatos qn/te classis sibi uideri dicit cognominatus ẽ gelasinus ut ait suidas a risu: illi.n. cũcta ri dẽda uidebãt: & ut aĩt mordax poeta per petuo risu pulmonẽ agitare solebat Plin. ait democritũ uite utilissimũ nimio iuuã di mortales studio ĩterdũ plapsũ: ex fon/tibus dẽocriti: hortulos suos irrigauit epi curus. Democriti uanitas illa taxat a Pli q de reuiuiscẽdis corpibus pmilit: q nõ reui xit ipse. Añ.p.i.ii. de diuinatiõe: qđ est añ pe des nemo spectat cœli scrutat plagas. Dõa. explicãs illđ ex adelphis. Quod.a.p.u. hoc iqt sũpsit poeta de illo i siꝝ p mulga/to ancille dicto. Quod añ.pe.ẽ nõ uidet: cœli scutat plagas testis est Laer. thalẽtẽ unũ ex.yii. græcie sapiẽtibus cũ domo exi

diri aĩ ẽt aciẽ aspectu oculoꝝ arbitrat: & cũ alii sæpe qđ ẽẽt ante pedes nõ uiderẽt: ille infinitatẽ oẽm pe/grinabat: ut nulla in extremitate cõsisteret. Traditũ est ẽt Homeꝝ cæcũ fuisse: at eius picturã nõ poesim uidemus q̃ regio. q̃ ora. q locus græcie. q̃ spẽs formę q̃ pugna. q̃ acies: qđ i ẽigiũ: q motus hoium: q feraꝝ nõ ita expictus ẽ: ut q̃ ipse nõ uiderit: ut uideremus effecerit? Quid ergo? aut Hõero ad delectationẽ aĩ: ac uoluptatẽ: aut cuiq̃ docto defuisse unquã arbitra mur? aut ni ita se res haberet. Anaxagoras aut hic ip se Democritus agros & patrimõia sua reliqssẽt. huic discẽdi q̃ rẽdiq; diuiæ delectatiõi toto se aĩo dedisset.

ret spectãdoꝝ sydeꝝ rã cecidisse i foueã: dictãq; esse ab anicula: o thales. q i cœlis sũt cõpñsu ꝝ te arbitraris. q ea q sũt añ oculos ñ uides. Homeꝝ.c. Plutar. Hero. ceteri tradũt homeꝝ iclytissimũ poetaꝝ amisisse ocu los: & ob id hõeri nomẽ sortitũ: cũ prius Melesigenes diceret. Cumei nãq; & ioes captos oculis hõeros appel/lãt: q hõeris.i. ut ieris ducibus egeãt: hic cecutiẽs meonius nũcupat: a Mar. Si i Sagitario i finibꝰ Veneris mars & Mercu. & Venus simul fuerit collocati & Horosco. eiusdẽ ptis possederit finẽ. Iupiter uero i Gemis cõsti/tutus ex occasu diametra hos radiatiõe respexerit: hæc gẽitura diuũ poetã heroici carmis facit: talis Gẽitu/ra ut iqt Firmi. minus.i.yi. matheseos hõeꝝ diuũ cumei carmis fecit iterptẽ. ex hõerico fõte oĩs posteritas la tices i pocula duxit: ut ait Mãi. ex hõero oẽs eloqntie ptes sic origiñẽ ducũt ut ex oceão flumia initiũ. capit Hõe. archetypõ est poetaꝝ quẽ Pla. diuissimũ nũcupat: q oẽs sine dubio ut sentit Qui. i oĩ gñe eloqntie pcul dubio reliqd a se reliqt. Picturã ñ p. poeta pictor eloqns: pictor est poeta tacẽs: i exornatõibus rhetoricis cõmutatõis exẽ plũ hoc legit: poema loqns pictura est pictura tacitũ poema dẽt esse. dixit Ora. ut pictura poesis erit: pigit hic pigit ille: sed alterius pictura uetustate fit obsoletior: alterius nigidior. picture colores euãidi obliterãt: stili poetici characteres durabiles pennãt. fœlices illi quos bonus poeta depixit. nũc nulla extãt. Appellis pra siq; mõumẽta. Carie uetustatis iterlita & extĩcta. cũ hõeri & marõis poemata iuuenescãt recẽtẽ. i splẽdescãt i dies magis. qbus nulla caries. nullus situs. nulla ãnositas officit obestq;. merito dixit Ale. magnus fœlicẽ esse achillẽ: q hõeꝝ pconẽ habuisset. qđ silius numeris poeticis sic expssit. Fœlix eacida cui tali cõtigit ore gẽtibꝰ oñdi. crcuit tua carmie uirtus. Qui lo. græ. i.ii. iliados catologus est coꝝ. q agamẽnonẽ secuti cũ nauibus ad expeditionẽ Troianũ nauigauere. ubi locoꝝ. ciuitatũ populoꝝ. oræ littoralis ẽ mira descriptio. Quæ spe. f. Zeusis pictor eminẽtissimus pixit effigies mẽbratura corporatiraq; ãpliore. Augu. id ratus. in quo hõeꝝ se/cutus credit. cui ualidissima qq; forma ẽt in fœmis placet. Qui fe. cõparatiõibus feraꝝ decẽtissime usus est qbus ueluti emblẽatis exornat poẽa cultissimus: qle est illud q i pñtia suppetit: utq; leo i sylua stabat: sua p/gnora circũ: cuius mãus occurrere catulos nemus iter agẽti uenatrix acc̃ĩcta uiꝝ. Itẽ alio in loco. Crebra gemẽs nimiũ; tãq̃ leo uiribꝰ igẽs faucibus: absẽnti uẽator sic atulit audax abripuit deso i saltu dolet acre seq̃niq; dei de nẽus ueriat scrutãs uestigia. si quo uersa uiri iueniat: coqt illi bilis amara. Nos ut ui. laus optimi poetæ. Ita graphicæ cũcta describẽtis. uel potius depigẽtis. ut ea oculis legẽtiu spectãda subiicere uideat. Ita laudat Ora. pollionẽ. uider magnos iã uideor duces. nõ idecoro puluere sordidos. Anaxagoras. clazomẽius fuit nõ mõ gnisglia & diuitus. ueꝝ aĩ quoq; magnitudie clarissimus. qppe q toni pĩmoniũ suis spõte reliqt. & cũ ab eis negligẽtiæ isimularet. qđ ergo iqt. nõne uos ista curatis? mox abiicẽdẽs ad ispeculãdũ reꝝ natura se cõtulit studio doctriaꝝ flagrãs. rei & priuatæ & publicæ oĩo negligẽs ac icuriosus. adeo ut cuidã se ita cõpellãti. nul/lane tibi pĩæ cura ẽ? dixerit. mihi uero pĩæ cura. & qdẽ sũma ẽ digitũ i cœlũ itẽdẽs. hic cũ post diutinã pe/griatiõnẽ i pĩã reuenisset. possessiõesq; desertas uidisset. ñ essẽ iqt ego salus. nisi iste piisset. q pluris faciẽs cul/turã igenii q̃ pdioꝝ. famigeratus extitit iter phos. de quo hita ẽ metio quoq; i supioribꝰ. Dicebat epicurus sa piẽtẽ acqrẽdi opes curã ñ habituꝝ. Dẽocritus. dẽocriti de quo pauloañ ñ paꝝ mlta. satis cõstat diuitiis opu lẽtũ fuisse ĩtm: ut pr eius xerxis exercitui epulũ hospitalr dederit. ipse tñ quo magis uacuo aĩo studiis lfaꝝ operã ipẽderet. pĩmoniũ suũ pĩæ. q̃ abdera dicebat dono dedit. ob hoc dixit Ora. i episto. Miramur si dẽo criti pecus edit agellos cultaq; dũ pegre est aĩus sine corpe uelox hic i pĩia adeo pfecit. ut petathlos siue qui qrtio.i. qnq; certaminũ dici posset. nãq; naturalia, mortalia, mathẽatica. liberaliũ disciplĩaꝝ rõnes. artiũq; oĩ um doctrinã callebat oli pulsa olei charitate coemit utilitate magnai toto eo tractu oẽ oleũ. mox ut appar

it igẽs diuitiaꝝ cursus restitui: mercedẽ auide dñorũ penitẽtiæ cõtẽtus ita ꝓbasse: opes sibi cũ uellet in facili fore: posseq́ꝫ phos si uellẽt diuites fieri. Ari. hoc assignat thaleti milesio: hoc idẽ sestius: e rõanis sapiẽs Sectatoribus fecit tãta lr̃aꝝ occasio est: sed uere phantibus qes doctrinaꝝ magis cordi est: q̃ sollicitudo diuitiarum quas præ una uirtute cõculcãdas ducũt: qđ & crates ille thebanus factitauit: q cũ ad philosophãdũ athenas ꝑgeret magnũ auri pondus abiecit dicens. Ite possum malæ cupiditas: nã uos potius mergã q̃ a uobis mergar: neq́ꝫ putauit se posse: & uirtutes & diuitias simul possidere. Augurem tyresiam: De tyresia thebano coniectore & fatiloquo Diodo. Plau. Papinius: Ouidi. scriptores omnes: qui ira iunonis excecatus tradit: cui Iuppiter scire futura dedit crimeq́ꝫ leuauit honore homerus i odyssea tyresiam dixit apud inferos solum sapere. Cæteros umbrarum uagari mõ apđ Oratium Dat uaticiniũ ulyxi cõsultori: tyresiæ monumentũ: fuit in tilphoso monte boetiæ: iuxta fontẽ tilphosam. Vbi ꝓfugus diẽ sui obiit: ut auctor est strabo Ibi thebani ciues illi sepulto. diuinos honores tribuere iuuenalis cum cecum dicer̃ uellet. Dixit tiresiã illo uersu: nec surdum nec tiresiam queq̃ esse deoꝝ: hic itaq́ꝫ cũ esset sapiens: & diuinationis consultissimus cecitatem suã æquanimiter ferebat: tanq̃ id obnubilar̃ nõ possit sapientis fœlicitatem: qđ insipiẽs ꝑinde ac maximũ ærũnosissimũq́ꝫ maloꝝ intoleranter feret & dolenter. Ad uero polyphemum: homerus in nono odyssæ: longo carmine & luculento canit quemadmodũ ulyxes stipite obusto & inito terebrauit oculum polyphemo cyclopi ingentem & enormum: qui torua sub fronte latebat Argolici clypei & phebeæ lampadis instar. mox astu & uafricia ulyxis cum incolumes socii euasissent ex antro cyclopeo id ꝑ se ipso cõmẽtus est: subiecit sese uentri arietis magni & lanosi: lanitium firmiter manibus apprehendẽs. Cum autem aeris is nouissimus egrederetur in pastum: cum ptentare cœpit excatus polyphemus tactu explorãs: ne græci furum dilaberẽtur: eũ itaq́ꝫ tãgẽs sic cœpit affari. κριε πεπον τι μοι ωδε δια σπεως σσυω μηλων υστατος. i. o aries stolide cur ultimus ouiũ ex antro egredieris ut longe ptimus flores de pascis: tu primus ad fluenta amnica puenis uespⁱna ãt hora primus ad stabulũ reuerteris: & alia q̃dam q̃ fastidio auriũ parces omitto. Colloqum aũt cũ ariete polyphemi exoculati satis oñdit illũ quoq́ꝫ arietino corde fuisse ꝑditum ac ueruecæ statue consimilem: qs. n. cũ pecude fabularer̃: nisi plane pecus & brutus & pecuinis sensibus stupẽs. Cyclops: polyphemus ille ab homero dictus pelorios. i. excelsus: & uastus qui erat anthropophagus truculẽtus imanis: Et ut ait homerus mantuanus: monstrum horrendum informe ingens cui lumen adẽptũ cyclopas. i. unoculos canũt i sicilia fuisse filios neptuni Etneos fratres cœlo capita alta ferentes quos Stra. & thucidides & fabulosos. rent. Quã aries Pli. ait q̃ stultissima aĩalium esse lanata arietis ꝑpriũ ẽ ouiũ senectã cõsectari agnas fastidire: aquilonis flatu mares cõcipiunt: austro flante fœmine. In surditate. Si cecitas malũ non est: neq́ꝫ obnubilare quis sapientis serenitatẽ tãto minus surditas nocebit: minusq́ꝫ infuscabit: & haud dubie leuior cecitate faciliorq́ꝫ toleratu surditas est: cui hoĩum prio negatus ẽ auditus huic & sermonis usus. ablatus nec sunt naturaliter surdi: ut non idem sint & muti: id plerũq́ꝫ natura: aliqñ casu fit: ut morbo aliquo obsepus meatus uocẽ nõ transmittat ad lingua: qđ cũ acciderit: ut sciri. Lactantius in li. de opificio: auditum quoq́ꝫ obstrui necesse est: ut qa uocẽ emittere non põt: ne admittere qdã possit: ob uitiũ surditatis negat Vlpiãus redhibitionẽ: in tertia parte arietis habentes horoscopũ erunt surdi unoculi stolido fatuitatis stupore cõfecti.

Sudaster. M. crassus: grãmatici autumãt noĩa in aster desinentia: eẽ diminutiuæ sigñanonis: cui snia duo potissimũ noĩa astipulant̃ surdaster & recaluaster: nã surdaster dr̃ modice & paꝝ surdus: & talẽ fuisse. M. Crassũ itelligi uult hoc i loco. M. T. recaluaster uero: q frõte sola caluus ẽ: nec toto capite: ut illđ apđ canõicos sctiptores ex leuitico: & si a frõte ceciderit pili recaluaster & mũdus ẽ. recaluastꝝ fuisse socratẽ accœpimus. Cætera ãt feræ oĩa cõsilr terminata: magis imitationẽ qdã sigñant: q̃ dimiutionem: ut ãtõiaster parasitaster oleaster & alia sexcenta: ut iut e grãmaticos icessãt neoterici. i. recẽtiores scriptores. Male. a. uitupabat̃ ifamulabat̃ & potissimũ nota auaritiæ q̃ sitiuit auꝝ pthicũ usq́ꝫ ad exitiũ i cuius oris rectũ auꝝ liqdũ ifusũ ẽ: ut cuius aĩus arserat auri cupiditate eius ãt mortuũ & exãgue corpus auro uterer̃ male audir̃ est culpari sicut bñ audir̃ est laudari. T. i epistolis ad atticũ: hãc nõ nulli amici appi ridicule iterptãt̃: q me iccirco putent bñ audir̃ uelle: ut ille male audiat. Nr̃i: latini. Hi i il. ser. sur. diuersitas liguaꝝ uarietasq́ꝫ loquendi facit: ut hõ externus alieno pene nõ sit hoĩs uice auctor Pli. qnetiã Aug. i. xix de ci. dei liguaꝝ iqt diuersitas hoĩem alienat ab hoĩe: nã si duo sibimet iuicẽ fiãt obuiã: neq́ꝫ pterire: sed sil̃ cẽ aliq̃ necessitate cogãt̃ quoꝝ neuter nouit linguã alterius: facilius sibi aĩalia muta ẽt diuersi gñis q̃ cum illi sunt hoĩes sociãt̃ ex hac itaq́ꝫ dissimilitudie liguaꝝ fit: ut itali sint i trãsmõtanoꝝ sermõe surdi & trãsmõtãi in sermõe italoꝝ dum neutri neutros itelligunt: idq́ꝫ accidit i linguis oĩbus nobis ignotis quaꝝ idiomata sunt nũerosissima; siqdem.

Itaq́ꝫ augurẽ Tyresiã: quẽ sapiẽtẽ fingũt poetæ nũq̃ iducũt deplorãtẽ cæcitatẽ suã. At uero polyphemũ Hõerus cũ immanẽ. ferũq́ꝫ finxisset: cũ ariete ẽt colloquẽtẽ facit eiusq́ꝫ laudar̃ fortũas q quo uollet igredi posset & q̃ uellet attigeret. recte hic qdẽ: nihilo. n. erat ipse cyclops: q̃ aries ille prudentior In surditate uero quidnã ẽ mali. Erat sudaster. M. crassus: sed aliud molestius qđ male audiebat: ẽt si: ut mihi uidebat̃ iniuria. epicurei nostri græce farine sciunt: nec græci latine. Ergo ii in illorum & illi in horum sermone surdi. Omnesq́ꝫ id nos in his liguis quas non intelligimus quæ sunt inumerabiles surdi profecto sumus. Ac uocẽ citharædi non audiũt:

Phos si uellent ditescere posse
Ite pessum diuitiæ
Tiresias cecus solus sapit
Monumẽtum thiresiæ
Fabula poliphẽi exoculati
Verba polyphemi ad arietẽ
pelorios cyclopes unoculi
Aqlõe flãte mares concipi
Surdi mu n cã surditatis geni tura surdi
noia in aster
Surdaster recaluaster recaluaster
Surdaster fa
crates i os
chras
auꝝ in fusum
Male audire
Bene audire
Liguaꝝ uarietas hoĩem alienat ab hoĩe
Itali surdi in sermõe

Grũnitus grũnire grũdire Grũdiles lares Fabella esopia Ouis silẽs ducitur Demo- sthenes declamabat ad fluctus musicæ inuẽto res Sapiens secũ loquit͛ Dictum cias Dignus imitatiõe festus Totũ diẽ mecum scrutor Aius habitat in auribus Lepus surdus pinguescit Ouium abortus ex tõitru Portus maloꝝ mors Mors pfugiũ erumnosæ uitæ cõficere

Thimosthenes & strabo prodiderunt trecentas natiões quæ dissimilibus linguis uterent͛: descendisse in dioscuriadem urbem colchorum clarissimam. Atnocẽ cytharedi: hipophora: tanq̃ dicere possit aduersarius surdos priuari maxima aurium uoluptate ,ppterea q; citharedos musicos q; concentus ac symphoniacos audire non possint: quæ mira sane uoluptas est: & capitur oẽ quod uiuit: & ut auctor est Aristoteles i ,pblematis: q ad res mathematicas ptinent; nũeris modulis cãticis deniq; oibus cõcinendi gñibus oblectari oẽs cõsueuerunt: in quã sniam est illud satyrographi. Aspice partis nunc damnum alterius nam quæ cantãte uoluptas; sit licet; eximius citharedus sitq; seleucus

ne stridorem quidem serræ tum cum acuitur: aut grunitum cum iugulatur sus: nec cum quiescer͛ uolunt fremitum murmurantis maris: Et si cãtus eos forte delectant, primum cogitare debent antequã hi sint inuenti multos beate uixisse sapientes. Deinde multo maiorem; percipi posse legendis his; quam audiendis uoluptatem. Tum ut pauloante cœcos ad aurium traducebamus uoluptatem sic licet surdos ad oculorum. Etenim qui secum loqui poterit sermonem alterius non requiret. congerantur in unum omnia: ut idem oculis & auribus captus sit: prematur etiam doloribus acerrimis corporis: qui primum per se ipsi plerumq; conficiunt hominem; sin forte longinquitate producti, uehemẽtius tñ torquent: quam ut causa sit cur ferantur. Quid est tandem dii boni quod laboremus. Profus. n. ,psto est: qm̃ mors ibidẽ est æternũ nihil sentienti receptaculũ. Theodorus Lysimacho mortẽ minitãti; magnũ uero inquit effecisti: si cantandis uim consecutus es: Paulus Persæ præcanti: ne in

Ne stridorem serræ: p antipophoram dilutobiectum; si inqt non audiet rursus uocem citharedi: quod uoluptatis; est nec q dem audiet stridorem serræ aut grũnitum porci: qui uterq; sonus stridulus: inamabilis & gratus mirum quantũ aures offendit: & auditum quasi conuulnerat: alia quoq; non pauca sunt q nos stridore acutissimo puelsunt: quibus surdi liberant͛: grũnitus autem uox est porcoꝝ: ut hinitus equorum balatus ouium mugitus boum. Grunire: quod ẽ grunitum facere: recentiores dicũt ueteres grũdire dicebant. Claudius in annalibus; grũdibat grauiter pecus suillũ: hinc quoq; grũdiles lares dicti quos romulus constituisse dr̃ in honorem scrofæ. q .xxx. peperat porcos. Laberius dixit; grũdientem aspexi scropham. Cum iugulatur: lepida mehercule fabella est huic loco congruens: qua esopus ille citissimus fabulator usus est dũ docet cur ouis cũ ducit͛ iugulatũ silet; sus uociferat͛ ouis inqt solita est tonderi mulgeriq; frequenter ex quo fit; ut cũ ducit͛ ad necem credat tunc quoq; se duci: ut aut tondeatur aut mulgeat: ideoq; silenter id ad lanienam porcus uero: cui neq; lanitiũ est neq; lac. grũnitum tollit ingentẽ: quasi gnarus se ob hoc solũ trahi ut iuguleт͛: qui nunq̃ ob mulsuram aut tonsuram. capi solet. Nec fremitũ maris s. audiũt hi q surdi sunt q̃tus ãt sit fremitus & fragor maris murmurantis & undabundi: sciunt nautici; qui tumescentibus equoribus fremẽtibusq; ad uota cõfugiũt suppetias diuinas implorant digitis quatuor aut septẽ remoti a morte supra caput impẽdẽte: demosthenẽ ferũt ad fluctus sonoros murmurantis maris declamare solitũ: ut fremitũ assuesceret uincere cõcionis tumultuosæ. Anteq̃ hi sint inuẽti: musicã amphon primus inuenit; q & citharæ repertor fert͛ septẽchordis additis terpãder: octauã simõides addidit; nouã timotheus cithara sine uoce cecinit tãiras prius; cũ cantu amphiõ: ut alii tradũt linus. Surdo ad oculoꝝ cõsolatio ceci ẽ ut qm̃ uisu priuatus; est uoluptatẽ capiat ex hauditu: cõtra surdus qa uoluptate auriũ frui nõ pt ad uoluptatẽ oculoꝝ traducẽdus erit admonendusq; ut ex uisu capiat uoluptates quibus surditatis incommodum compenset. Qui secum loqui: sapiẽs ut an diximus is est qui secum loquitur: qui nunquam minus solus est q̃ cum solus; cum olim crates uidisset adolescentulum secreto ambulantem interrogauit quid illic solus faceret; me cũ iqt loquor cui crates caue rogo & diligenter attende ne cũ hoie malo loquaris. Dixit Pli. mecũ & cũ libellis meis loquor Igit͛ nihil nocebit surditas qui surdus secũ loquat͛ secũ ãt loq philosophari ẽ & seipsũ excutere poterit surdus facere qđ sextius q cõsumato die cũ se ad nocturnã qetẽ recepisset sic interrogabat aium sũũ qđ hodie malum tuum sanasti; cui uitio obstitisti qua pte melior es; poterit facere qđ seneca q quotidie iqt apud me cãm dico; cũ sublatũ ecõspectu lumẽ ẽ totũ diẽ mecũ scrutor facta ac dcã mea remetior ita surdus secũ loquet͛ aium trunabit. sese itus excutiet examiabit inquiret qd recte fecerit qd pperã qđ lõge salubrius ẽ; q̃ cũ altero fabulari & alteꝝ audire sermocinantẽ huc adde qđ surditas optabilis ẽ his q iterdũ audiũt q̃ audiuisse nollent. Aius. n. hoium i auribus hitat. ut dixit oli xerxes nã q bñ audit is hilaritate pfundit͛ q uero male is exacerbat͛ surditas ,pdest lepori lepores. n. surdi celerius pinguescunt surditas bona ẽ gallinis & ouibus siquidẽ gallinaꝝ oua accipitris audita uoce uiciant͛ oues abortũ faciũt audito tonitru. Cõgerãt͛ i unũ: fingamus inqt quẽpiã agere maloꝝ obrutũ cecũ surdũ doloribus acerrimis affectũ oibus deiq; erũnis & calamitatibus pssum tñ si sapiens erit beatitudo obduci obnubilariq; nõ poterit & eo magis q; portus mortis paratus est quæ finis est erumnaꝝ oium & laborum & ita ostendit confugiendum esse ad profugium mortis quando urgemur doloribus malisq; impatibilibus ut enim inquit uerissime artabanus apud Herodotũ mors ẽ optatissimum pfugium erumnosæ uitæ; ille enim portus unus & erumnosorum & effugium miseriarum:

Conficiunt: exanimant: trucidant: negant: uerbum hoc gladiatoribus conuenit: qui confecti dicuntur gra/uissimis uulneribus occumbentes: ut docet Donatus sic Ci. in Catilinam gladiatori illi confecto & saució.

Theodocus lysimacho: hoc optimum in primo commentario affatim explicatũ: est ibiq; scriptum rele/ges de ui ueneno q; cantaridis. uermiculi ueneratí. Ridiculũ ẽ gloriari: pinde ac magnũ qddam sit se posse efficere id quod possunt scorpiones: pñt cantarides: uidelicet mortẽ inferre. Paulus persæ: perseus ille rex macedonũ famigeratus: cui plus auri fuit q̃ aĩ: uictus supatusq; bello a romãis. sc. Gn. Octauo dedit: orãs ut

triumpho duceret: in tua id inqt ptãte est. Multa prima die cũ de ipsa morte qreremus: non pauca ẽt postero cũ ageret de dolore sũt dicta de morte q̃ q recordet haud sane piculũ ẽ: ne nõ mortẽ aũt optãdã aut certe nõ timẽdã putet. Mihi qdẽ ĩ uita seruãda uŕ illa lex q̃ ĩ græcorũ cõuiuiis optiet. Aut bibat iqt aut abeat: & recte. Aut. n. fruat aliqs piter cũ aliis uoluptate potãdi: aut ne sobrius ĩ uiolẽtiã uinolẽtorũ icidat: añ discedat. sic iniurias fortũe q̃s ferre nequeas de fugiẽdo reliquas. Hæc eadẽ q̃ epicurus: totidẽ uerbis dicit & Hiero. q si his philosophis quorũ ea snĩa ẽ: ut uirtus p se ipsa nihil ualeat oẽ qd hõestũ nos & laudabile eẽ dicius: id illi crassũ: qddã & ianis uocis sono decoratũ eẽ dicãt & tñ semp beatum esse censent sapientẽ. Quod tandẽ a socrate & platone pfectisq; philosophis faciendum putes quorum alii tñ prestantiam in bonis animi esse dicunt ut ab his corporis & externa obscurent

adpaulum æmilium impatorem duceret: qui illi obuiã cũ amicis uenit. Assurrexit: & ut historici tradunt illachrymauit uarietatem. s. fortunæ secum reputans quæ regem ex summo dignitatis fastidio in pceps detraxerat tunc perseus φιλοζωοσ. i. uitæ cupidus turpiter in terrã procũbens: & genua emilii amplectens uoces emisit indecoras: quas nõ tulit emilius nec pces illius audire sustinuit immo eu castigãs: q effemiate nimis ac molliter succumberet ictibus fortunæ: & cũ perses ne in triũphũ duceret ipense rogaret inquit: επι σοι τουτο εστιν. i. in te hoc est quo dicto significauit illũ potestatẽ hr̃e semetipsum interimendi: & ita cõtumeliæ p mortẽ subducendi sed maluit turpiter triũphari: q̃ laudabiliter mori: doctus itaq; in triũphũ est una cũ filiis: periitq; i carcere aĩ mœrore cõfectus uel ut alii tradũt uigiliis insomnia q; maceratus. Prima die: prima tusculana questione. Postero: scda tusculana. Aut optanda si aĩa est ĩmortalis. Aut nõ timendã si aĩa ẽ mortalis: & nullus sensus a morte sup/stes reliqt. Aut bibat: aut abeat sic ĩ uita dĝenda: aut ferendam sunt aduersa: aut p mortẽ effugienda: ut in cõuiuiis græcorũ ex lege cõ/uiuali: aut est bibẽdũ aut abeũdũ cãcio græca est cõuiualis. πεντε πινε τρισ πινε αμα τετταρα hoc est bibe qnq;: bibe tres: bibe quatuor cyathos: pterea bibere græco more: ẽ cũ cyathis mero plenis saltare: & prĩo deos: deinde amicos suos noĩantes: totiens merũ bibere quotiẽs deũ & caros suos noĩati uocant ad quẽ morẽ allusit Hora. cũ ait de lunæ pperenouæ: da puer auguris murenæ: qdã autumãt: legẽ bibẽdi græcã eẽ ut totiens bibãt: quot litteræ sint ĩ noĩbus amicarũ q̃s noĩati uocãt siue amicorũ: hinc illud. M. Tullii ex uerrinis: fit sermo inter eos & iuitato: ut græco more biberet ad hũc morẽ allusisse uŕ epigrãmatista: Neuia sex cyathis: septẽ Iustina bibat. Añ discedat: uiget in pñtia hic mors apd trãsmõtanos fere oẽs: ut puocẽt in certamẽ ludũq; bibẽdi: bibẽtes: ultra uentris capacitatẽ ad uina pdenda geniti: q si forte recusaueris combibere excandescunt: indignant: odecũt: ut abitũ magis q̃ aditum malis: ut melius fuerit nõ ueisse q̃ bibisse. ego cũ parthisiis in celeberrima galliarũ ciuitate puer adhuc studia hũanitatis publico auditorio ac frequẽtissimo pfiterer quotidie uocabar: quotidie inuitabar a gallis. Iisarum studiosis nimium q; amantibus mei: ut combiberem ut comesarer. Ego qui stomachi mei mensuram noueram: & iam gallorũ mores pbe callebã: ut spirius illorũ alioqui feroces mitigarem: meipsum accusabã cõstitutionẽ corporis mei criminabar: tanq̃ morosam & ibecillã: doleteme simulabã q non eẽm ea firmitudie & robore mẽbrorũ: septus: quo illi ut ego quoq; possem cũ illis una uenialibus uoluptatibus indulgenter iseruire: & ita puocationem eorũ iracundie rõnem hẽbam bonæ ualitudinis: q̃ maxime noticia sui corporis sustentat: mihi placet illud socraticũ eẽ & bibere ut uiuã: secus uŕ multis imo: plerisq; oĩbus: uiuere: ut edãt & bibãt: quorũ deus uenter est q cõcinunt illud ex schola asotorũ depromptũ. Edamus & bibamus cras. n. moriemur: sed cũ ad maiora sublimioraque nos deus genuerit: q̃ ut cibũ digerere & uinũ pcolare nouerimus: foueamus hoĩem ex ea parte q̃ pciosior ẽ atq; pstantior. Qui corpori seruit: nunq̃ liber erit: cuius curã hẽndã & qdẽ diligentissimã censeo: cũ corporis fultutis aĩus sustineat: sed ita tñ: ut aĩ cultura pponat: ut aĩ ĩpio utamur ut mens uelut regina dominet: libet interdũ in hæc ueluti diuerticula a pposito deflectere ad ganeões popinõesq; taxãdos: q ab dñi mãcipati: & culinarũ asseclæ ob nullã aliã cãm se natos eẽ arbitrant nisi ut edant & bibãt q se tũ beatos credunt cum saliatibus cenis distenti & opimis epulis farti & largo uino obruti nec orientẽ solẽ uiderint nec occidentẽ.

Hierony. de hoc supra dictũ est cui summũ bonũ est interdũ idem qd epicuro uidelicet nihil dolere is. n. maxime pbat ĩdolentiã. Quod si his phĩs: argumentum a minori ad maius cuius hic est sensus si philosophi uoluptarii ut epicurus. ut Hierony. ut aristibus apud quos honestũ p se parum ualet censet semp beatum esse sapientem quanto magis hoc sentire oportet socratem: & platonẽ maxĩos phorum qui uirtuti tñ tribuũt ut nulli magis: ut sola uirtute reliqua bona obscurari dicãt sicut ĩ cresi thesauris aĩus obscuratur.

Id illi crassum qddã epicurus & epicurei honestũ illd qd tãtope laudãt stoici qd summũ bonũ eẽ cẽser

cõfectus gradiator
pses rex captus
Lachrymæ pauli
Ne triũpharet
In te est
perses in carcere obiit
Cancio græca cõuiualis
Bibet græco more
Prouocatio ĩ alcã bibẽdi
puer pfessus studia in gimnasio parti siocum
Inuitabar ad cõpotationes
Edo & bibo ut uiuã
Schola asotorum
Edamus & bibãus
aĩ cultus pponẽdus
In gulões
Indolẽtia
Virtute reliqua obscurari
Magnidi ci stoici

Cassum q d cassi culi ara nearum — Ius hono rarium — Honora rius arbi ter — Decisio carneadis

qd sol ũ expetendũ: solum laudabile uerbis magnificis: magnificenter prædicant: id dicũt uerbis qdẽ deco ris obuolui: re aũt ipsa esse cassum q d dá & inane; tanq̃ stoici uoces tñ inanes fundant: & uirtutes ebuliãt: ut pote magnidici: inanilogi: uanidici magis q̃ ueridici: cassum inane; uacuũ: fragile dixerũt ueteres ut cassa nux a plauto & oratio dicta. Vir. cassum lumine & æthere cassos dixit pro uita priuatos: & uacuos: unĩ retia cassis & per diminutionẽ cassiculi nuncupantur. Hiero. nequaq̃ aranearũ mihi opponas cassiculos. Alii ut peripatetici: & academici. Alii autem: ut stoici. Tanquam honorarius arbiter; sicut ius prætoriũ ab honore prætoris honorarium est noiatum ut scribit Papinianus: qd' quasi uiua uox est iu ris ciuilis: ita honorarius arbiter ab honore dictus quem honoris cã utraq; pars summũ facit suæ controuersiæ iudicẽ & quod ille deciderit ea stant snia. Imus ad arbitrũ hoc modo: ut ne nihil; neq; tantum; quantũ po stulauimus consequamur. In arbitrio mitte moderatũ: æquũ est; cũ ad iudicem cãm la befactari animaduertunt ad arbitrium con fugiũt. De arbitris arbitrorumq; generibus. alibi plura ex snia iuriscõsultorum & orato rũ. Carneades itaq; ille nouissimus pńorũ ita diiudicabat de cõtrouersia stoicorum & pi pateticorum: ut res optime decideret: stoici in quit dñr cõmoda bona corporis & fortunæ peripatetici bona appellãt: sed cõmoda stoi corum & bona peripateticorum: uocabulis dessi dent re ipsa cõsentiunt: qn peripatetici non plus tribuũt: diuitiis & bonæ ualitudini q̃ sunt bõa corporis & externa: q̃ tribuãt stoici q̃uis alteri bona dici hæc uelint: alteri com moda: itaq; talia nõ magis desiderãda expe tẽdaq; scdm pipateticos uideri dicebat: q̃ se cundũ stoicos cũ non tã uerba attendenda sint q̃ res. Si ergo cõmodorum appellatiõe idẽ significat stoicis qd' pipateticis appellatiõe bonorum transacta lis est & res iudicata iudice Carneade: ut de finibus bonorum disputantes

Alii aũt hæc ne bona quidẽ dicũt: in aĩo reponũt oĩa: quorum cõtrouersiã solebat tãq̃ honorarius arbi ter iudicare Carneades: nã q̃cũq; bõa pipatetici ea dẽ stoicis cõmoda uiderẽt: neq; tñ pipatetici plus tribuerent diuitiis: bonæ ualitudini: cæterisq; re bus generis eiusdẽ: q̃ stoici: cũ ea re non uerbis põ derantur: cãm esse dissidendi negabat: quare hũc locũ cæterarum disciplinarum philosophi: quẽadmodũ obtinere possint ipsi uiderint. Mihi tñ gratũ ẽ: qd de sapientiũ ppetua bñ uiuẽdi facultate dignũ qd dã philosophorum uoce pfitent: sed qm mane ẽ un dẽ: has quinq; dierum disputatiões memoria cõpre hendamus eqdẽ me ẽt conscripturum arbitror. Vbi .n. melius uti possumus hoc cuiusmodi ẽ ocio. Ad brutumq; nrum hos libros alteros quinq; mittẽus a quo nõ mõ impulsi sumus ad philosophicas descri ptiones uerũ etiãm lacessiti. In quo quantum cæte ris pfuturi sumus non facile diximus. Nostris qdẽ acerbissimis doloribus: uariisq; & undique circũ fusis molestiis alia nulla potuit inueniri leuatio.

Re cõsen tientes uer bis dissi dentes — Sapiẽs se renus ut cœlũ — Nostra opiatio — Depcatio philippi beroaldi

stoici & pipatetici inter se sint consentientes rebus ipsis quãuis uocabulis dissidẽtes ẽẽ uideant. Hũc locũ .s. de finibus bonorum de uita beata; quæ sine uirtute esse non põt. quæ in solũ cadit sapientẽ q semp beatus ẽ serenus ipturbatus: ut cœlũ supra lunã semp liquidum est & defecatũ. Ad brutũ: cui .s. dedicant noiati hi qnq; libri tusculanarum q̃stionum. Alteros: sicut qnq; alteri de finibus bonorum eidẽ bruto nũcupati mit tuntur. Lacessiti: puocati: dum ille utpote doctissimus in plia pũocauit ciceronẽ ad talia cudenda com mentandaq; Cũ ipse librũ quoq; de uirtute accuratissime scriptũ ad M. T. misisset: quẽadmodũ aũt Carnea des tanq̃ honorarius arbiter diiudicare solebat controuersiam stoicorum: sic & nos disputatiõem de uita bea ta copiosissime elegantissimeq; tractatam: non tanq̃ arbitri sed tanq̃ opinatores & iterptes fortasse ueridici ita cludamus: ut in uirtute censeamus positã esse uitam beatam adiunctis & corporis & fortunæ bonis: sine commodis; quæ sunt ad uirtutis usum idonea; sine quibus sapiens uidetur non posse satis fungi uirtutis of ficio: nec satis conducenter philosophari. Quocirca Deum optimum maximũ exuperantissimum: ultra mundanum adorantes deprecemur ut uirtute pditi bona ualitudine fulti: facultatibus idoneis adminicu lati nulla mortis formidine procul. Indolentia leti: euthymia tranquilli: bene ac beate uiuere possumus & scribendo: commentando: legendo: uitam longiturnam procudere: mox cum ex hac uita migrabimus: ut in eternam uitam recipiamur: quæ summum est bonorum: ubi beatissimi euo sempiterno perfruamur.

Cõclusiũ cula com mẽtariorum

Habes mi Philippe cyulanæ cõmentarios tusculanarum questionũ totidem a me mensibus: quot libris cõstant: p uirili pre exactos elucubratosq;: singulis .n. questioibus singulos menses impendimus: succesiuis tñ horis ista tractantes. alioquin ut optime nosti: lectionibus publicis priuatisq; distenti. Scio plura congeri addiq; potuisse: nec infitior: sed parcendum fuit aurium fastidio cum non minus interdum peccet: nec mi nus fastidiendus sit qui effusius dicit q̃ q astrictius: spero hæc annotamenta studiosis & bonæ frugi scolasti cis profutura: placituraq;: & tibi potissimum: cui nostra omnia qualia cunq; sunt probantur. Vale.

Tusculanarum quæstionum cũ cõmento Beroaldi finis. Venetiis a Philippo Pincio Mantuano Impressæ Anno dñi. M.cccccx. die. xxvii. Septembris. Incliti dñi dñi Leonardi Laure. Venetiarum ducis serenissimi tẽpestate

REGISTRVM

Omnes sunt terni. a b c d e f g h i k l m n o p q r s t